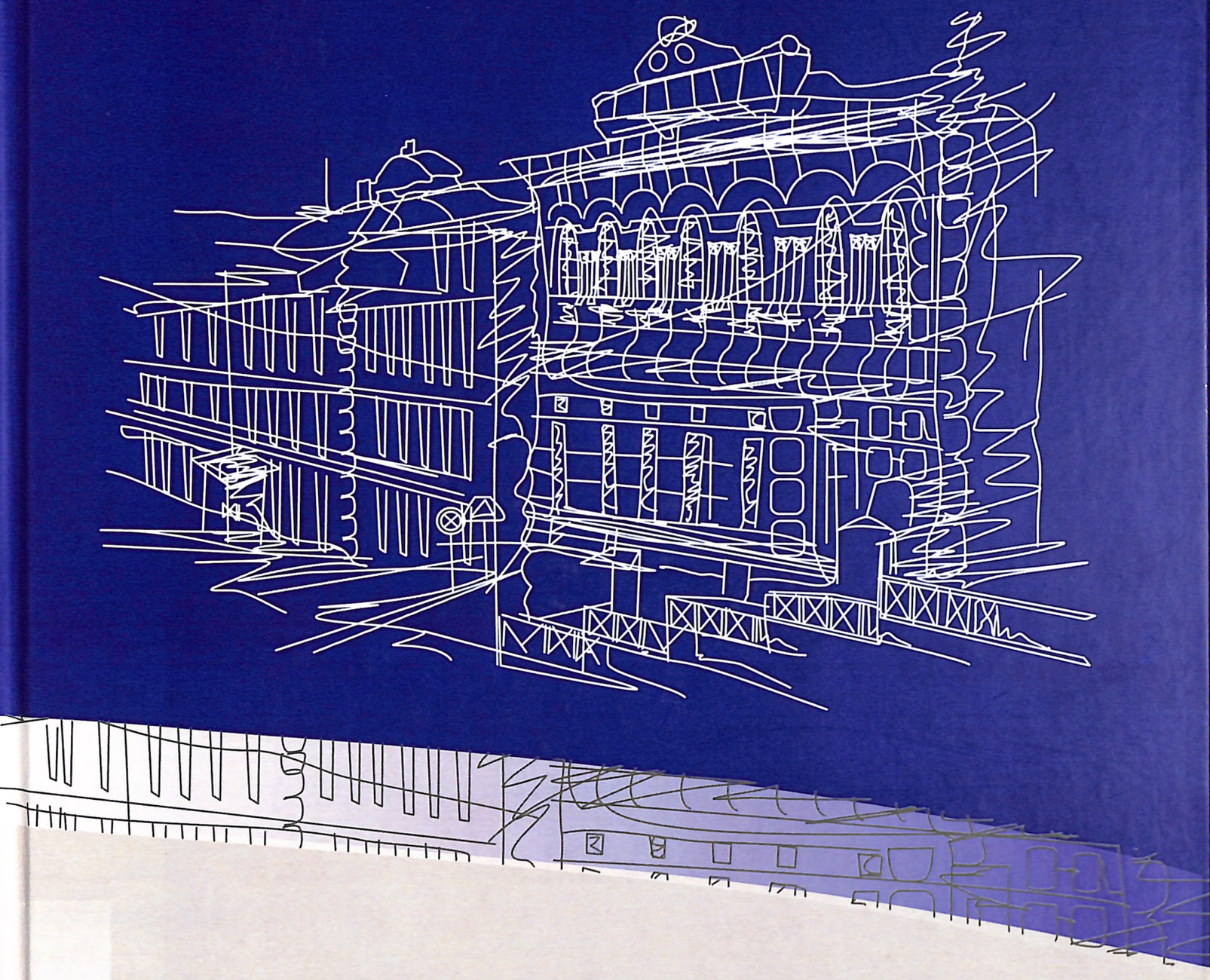
Харківська державна академія культури

95 років

1929-2024

Монографія

Харків-2024

Міністерство культури та стратегічних комунікацій України
Харківська державна академія культури

Харківська державна академія культури

До 95-річчя з дня заснування

Монографія

Харків
ХДАК
2024

УДК 378.6:008](477.54-25)ХДАК
Х 21

Рекомендовано до друку вченою радою
Харківської державної академії культури
(протокол № 3 від 20.09.2024 р.)

Авторський колектив:
Н. Рябуха, Н. Коржик, Н. Мархайчук, Т. Большакова, І. Борис, І. Мостова та ін.

За науковою редакцією Н. О. Рябухи

Відповідальний редактор А. А. Соляник

Х 21 Харківська державна академія культури: до 95-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: Н. Рябуха та ін. ; за наук. ред. Н. О. Рябухи ; відп. ред. А. А. Соляник] ; М-во культури та стратегіч. комунікацій України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2024. — 280 с.

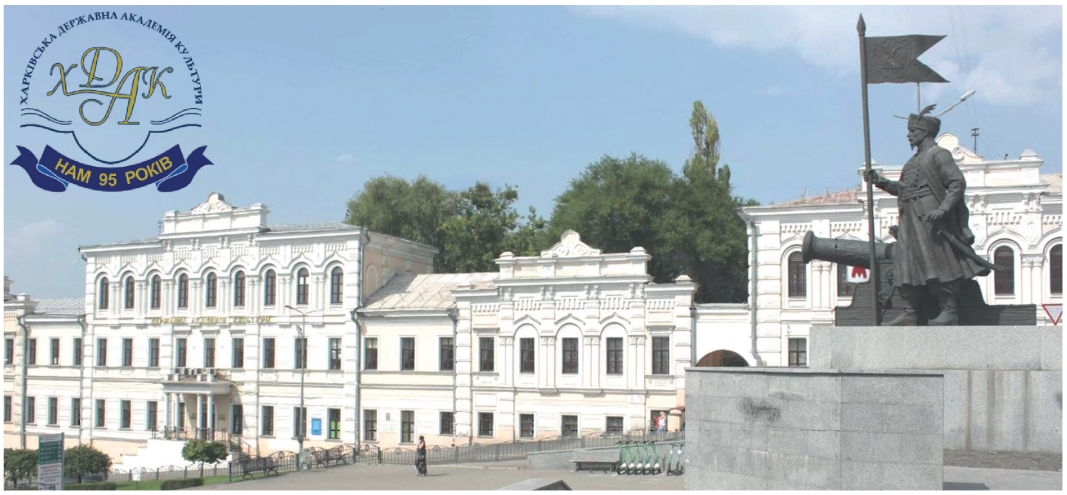
ISBN 978-966-8308-83-3

Ювілейне видання присвячене 95-річчю з дня заснування Харківської державної академії культури — фундатора бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти в Україні. Висвітлюються історія становлення та розвитку, основні напрями освітньої, наукової, методичної, творчо-виконавської діяльності. Для викладачів, здобувачів вищої освіти, дослідників історії ХДАК, працівників бібліотечно-інформаційних та культурологічних установ.

УДК 378.6:008](477.54-25)ХДАК

ISBN 978-966-8308-83-3

© Харківська державна академія культури, 2024

Шановні співробітники, викладачі, здобувачі, випускники та друзі Харківської державної академії культури!

У вересні 2024 року ми святкуємо важливу дату — День народження славетної Харківської державної академії культури, яка стала осередком натхнення, знань, наукових та творчих здобутків для багатьох поколінь. Це свято є символом 95-річної історії успіху, професійного розвитку та культурних досягнень, які ми разом творили на шляху до визнання в міжнародній науковій, мистецькій й освітній спільноті.

Харківська державна академія культури — це не просто заклад вищої освіти, це колиска талантів, осередок мистецьких ідей та прогресивних інновацій. Ми пишаємося нашими досягненнями, випускниками, які прославляють Україну в різних куточках світу, і нашими викладачами, чия віддана праця є запорукою високого рівня професійної підготовки.

95-річний Ювілей — привід для гордості та натхнення. Висловлюю щиру вдячність кожному і кожній, хто своєю працею, науковою роботою та творчістю сприяв розвитку нашої рідної Академії. Ваша відданість, професіоналізм і любов до культури й мистецтва України — це те, що робить нас унікальними, сильними, непереможними.

У цей непростий час, коли Україна виборює свої свободу і незалежність, ми не можемо не згадати тих, хто стояв і продовжує стояти на передовій заради нашого майбутнього. Герої України, наші захисники, своєю мужністю і відвагою щодня дарують нам можливість жити, працювати, творити. Висловлюю глибоку вдячність кожному й кожній із них за незламний дух і самопожертву. Слава героям України!

В умовах війни наша Академія продовжує залишатися надійною фортецею культури Слобожанського регіону. Попри всі труднощі, ми зберігаємо силу духу, працюємо над розвитком мистецьких традицій і виховуємо нове покоління професіоналів. Наш обов'язок сьогодні — не лише примножувати знання та таланти, а й бути прикладом стійкості та незламності для всіх, хто вірить у перемогу України.

Ми переживаємо нелегкі часи, але саме зараз ми зобов'язані бути сильними, єдиними, рішучими. Культура та мистецтво є потужною зброєю, що допомагає нам зберегти нашу культурну ідентичність, наші дух і віру в краще майбутнє. Наша Академія вже 95 років продовжує стояти на сторожі цих цінностей!

Щиро дякую кожному члену нашої великої родини Харківської державної академії культури за ваші стійкість, відданість, за невтомну працю. Разом ми здолаємо всі труднощі та досягнемо нових висот!

Бажаю всім здоров'я, наснаги й нових звершень на ниві мистецтва та культури! Разом продовжуватимемо примножувати славу нашої Академії і надалі утверджувати її як провідний культурний центр України.

Хай українські культура та мистецтво стануть провідною зіркою на шляху до відродження й процвітання нашої Батьківщини!

Слава Україні!
Героям Слава!

З повагою та щирою вдячністю
виконуюча обов'язки ректора
Харківської державної академії культури *Наталія РЯБУХА*

Н. О. Рябуха, Н. В. Бабкова, А. Л. Щербань

Харківська державна академія культури впевнено крокує до 100-річчя (1929–2024)

Передісторія Харківської державної академії культури (ХДАК) розпочалася в другій половині 1720-х рр., коли в місті почав діяти видатний центр навчання духовної та світської еліти — Колегіум із «сиропитательним будинком» (бурсою). Його було відкрито після переведення 1726 р. до Харкова заснованого 1721 р. в м. Білгород духовного училища й організації Харківського Покровського монастиря. Головна двоповерхова будівля бурси, споруджена в 1770–1773 рр. над узвозом і використана на початку XIX ст. для розташування новоствореного Харківського духовного училища, міститься в основі головного корпусу ХДАК.

Особливістю навчальної діяльності Харківського колегіуму була наявність у програмах світських предметів — європейських мов, математики, природознавства. Завдяки цьому колегіум залучав до навчання світських осіб (особливо дворян). У 1765 р. для них організувалися особливі «додаткові класи», де викладалися французька та німецька мови, математика, геометрія, малювання, інженерна й артилерійська справи, геодезія. Вивчення європейських мов було настільки успішним, що не обмежувалось граматикою, а стосувалося й літератури (наприклад, рекомендувалося ознайомлення з деякими творами Вольтера та Руссо). Керівництво колегіуму не перешкоджало вступу вихованців до цивільного відомства й інших навчальних закладів. Зокрема, вони були серед перших студентів новоствореного Харківського університету. Власне, саме завдяки колегіуму Харків почав набувати центрального значення серед полкових міст Слобідської України.

Діяльність Харківської бурси та духовного училища досі вивчена слабко. Але є велика вірогідність того, що розташовану на території сучасного головного корпусу ХДАК у двох невеликих будинках бурсу наприкінці 1750-х — 1760-х рр. (під час викладацької діяльності в Колегіумі) відвідував видатний український мислитель Г. С. Сковорода. Безперечно, на діяльність бурси та її наступника, Харківського духовного училища, мали впливати А. Ведель та Г. Квітка-Основ'яненко. Композитор, диригент, співак, скрипаль А. Ведель з 1796 по 1798 рр. вів клас вокальної музики Харківського колегіуму та водночас губернаторські хори церковних співаків. Його кращі твори відрізняються виразністю та простотою мелодійного стилю, ефектною хоровою звучністю. У деяких творах А. Веделя відбивається близькість до української народної хорової пісні. Зачинатель української художньої прози, активний громадський і культурний діяч Г. Квітка-Основ'яненко був одним із засновників громадської бібліотеки та театру в Харкові. Саме підготовка фахівців для таких закладів займає вагоме місце в роботі сучасної Харківської державної академії культури. Завдяки таким талановитим митцям і духовним закладам у Харкові було створено унікальне інтелектуальне й соціокультурне середовище, що заклало підвалини відкриття Харківського університету та подальшого розвитку Слобожанщини як освітнього, наукового, культурного центру Східної України. Тому утворення на Харківщині культурологічно-мистецького осередку, яким згодом став ХДАК, було закономірним явищем.

Безпосередня історія ХДАК почалася з відкриття 17 вересня 1925 р.[1] факультету політичної освіти Харківського інституту народної освіти імені О. О. Потебні. Спочатку окремого приміщення факультет не мав. Очолений деканом М. С. Волобуєвим та заступником А. І. Зільберштейном, він складався з двох відділів — шкільно-курсового й бібліотечного. З 1927 р. деканом призначено І. П. Солов'я, котрий до 1935 р. беззмінно керував предтечами ХДАК. Викладання гуманітарних, суспільних та точних дисциплін забезпечували М. М. Пакуль, Д. С. Шапіро, Є. С. Хотинський, Г. Р. Віногоров, А. О. Слуцкін та ін. 1 жовтня 1927 р. на факультеті почала роботу книжково-бібліотечна секція, випускники якої отримували кваліфікацію «бібліотекаря всіх типів, організатора (методиста) бібліотечної роботи, інспектора бібліотечної роботи, завідувача бібліотекою». Керівництво секцією та викладання курсу «Бібліотечна робота» забезпечував Л. Р. Коган, а з 1928 р. — Н. Я. Фрідьєва й Д. Н. Ігудесман.[2] 1928 р. факультет розмістився в будівлі по вул. Сумській, 40 і розширився секцією антирелігійної роботи. 10 вересня 1929 р. його було реорганізовано в Інститут політичної освіти.[3] Освітній процес продовжував забезпечувати М. М. Пакуль, до якого долучилися Н. Ю. Мірза-Авак'янц, С. Ю. Семковський, В. І. Чучмарьов, М. М. Сіяк, М. О. Габель та ін.

1 Центральний державний архів вищих органів влади та управління України (далі ЦДАВО України). Ф. 2. Оп. 4. Спр. 1362. Арк. 15.

2 Бабкова Н. В. Запровадження вищої бібліотечної освіти в Україні у другій декаді XX ст. // Вісник Харківської державної академії культури: зб. наук. пр. Харків: ХДАК, 2024. Вип. 65. С. 127.

3 ЦДАВО України. Ф. 337. Оп. 1. Спр. 7697. Арк. 49.

22 липня 1930 р. Інститут політичної освіти було перейменовано в Інститут комуністичної освіти, а 1931 р. — у Всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУІКО), до складу якого входили шкільно-курсовий, бібліотечний, антирелігійний, музейний та екскурсійний відділи.[4] Важливо підкреслити, що й донині в ХДАК здійснюється підготовка бібліотечних фахівців, музейників й екскурсоводів. Згодом у ВУІКО відкрився робітничий факультет. Розширення спектра підготовки фахівців та зростання кількості здобувачів потребували відповідного приміщення, і 01 жовтня 1930 р. остаточним місцем розташування закладу вищої освіти став Бурсацький узвіз, 4.[5] Унаслідок зайняття приміщення колишнього духовного училища відбулося символічне поєднання найдавнішого в Харкові освітнього центру, спрямованого на підготовку осіб, здатних обслуговувати релігійні потреби православного населення імперії, і новітнього, головним завданням якого стала пропаганда нової «релігії» — комуністичної ідеології.

Стабілізація матеріально-технічної бази інституту після отримання власного приміщення в історичному центрі Харкова, неподалік від урядових будівель УСРР, вплинула на статус, навчальну та наукову діяльність установи. Зокрема, упродовж 1930–1941 рр. інститут видавав власну багатотиражну газету. Його студенти брали активну участь в житті міста та країни, випускники — організовували й очолювали різноманітні заклади культури. У 1931 р. у ВУІКО розпочала освітньо-наукову діяльність кафедра бібліотекознавства.

1 лютого 1933 р. прийнято Положення про ВУІКО, за яким планувалася робота п'яти факультетів: масової культурно-політичної роботи (з промисловим і сільськогосподарським відділами), бібліотечного (з відділами бібліотечним та книгопоширення), туристично-музейного (з туристичним і музейним відділами), антирелігійно-філософського, шкільно-пропагандистського (з методичним, історичним та економічним відділами).[6] З 15 лютого 1934 р. почав працювати вечірній бібліотечний факультет, запроваджено диференційовану підготовку висококваліфікованих спеціалістів для дитячих, масових і наукових бібліотек. У 1934/35 н. р. на денному бібліотечному факультеті створено відділ підготовки фахівців для дитячих бібліотек, а на вечірньому — групу працівників цього профілю. На базі шкільного факультету почалася діяльність польського та німецького відділів.

З вересня 1934 р. вечірній бібліотечний факультет як філіал Інституту комуністичної освіти запрацював у Києві. 1 липня 1935 р. ВУІКО було реорганізовано в Український бібліотечний інститут (УБІ), який складався із двох факультетів: масових та дитячих бібліотек. Студентів польського відділу було направлено до Київського польського педагогічного інституту, студентів німецького — до Одеського німецького педагогічного інституту. Студентів небібліотечного фаху розподілили між Харківським державним університетом та Харківським державним педагогічним інститутом.[7] У різні роки ректорами бібліотечного інституту були В. Н. Тостоган (01.07.1935 — 1936), Г. Ф. Коломієць (09.1936 — 11.1937), К. М. Янсон (11.1937 — 04.02.1938), П. С. Бондур (1938–1940), А. О. Бабенко (1940–1941).

У 1938 р. на базі УБІ запрацювала аспірантура за спеціальностями: методика роботи з читачем, дитяча література, бібліографія. 3 серпня 1939 р. затверджено статут закладу вищої освіти, який дістав назву Харківський державний бібліотечний інститут, що готував фахівців за такими напрямами: бібліотекознавство, дитяча та юнацька книга, бібліографія. Заклад складався з трьох факультетів: бібліотекознавства, бібліографії, дитячих та юнацьких бібліотек, десяти кафедр, бібліотеки та восьми методичних кабінетів. У 1940 р. вийшов друком перший том наукових «Праць Харківського державного бібліотечного інституту».

Політичні репресії тих часів, на жаль, не оминули представників нашого закладу вищої освіти. У 1933 р. до п'яти років заслання був засуджений засновник і перший декан факультету політичної освіти ХІНО імені О. О. Потебні М. С. Волобуєв.[8] Маховик репресій 1937–1938 рр. пройшовся по другому декану факультету політичної освіти, директору Харківського інституту політичної освіти, пізніше Харківського інституту комуністичної освіти, Всеукраїнського інституту комуністичної освіти І. П. Солов'ю[9], якого в січні 1937 р. за звинуваченням в участі в «контрреволюційній терористичній організації» було страчено (реабілітовано 1958 р.); директору Українського бібліотечного інституту К. М. Янсону, обвинуваченому в участі в «антирадянській націоналістичній Латиській шпигунській організації», страченому в листопаді 1938 р. (реабілітовано 1955 р.).

4 ЦДАВО України. Ф. 2. Оп. 5. Спр. 1353. Арк. 340.

5 ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 6. Спр. 4583. Арк. 352.

6 ЦДАВО України. Ф. 166. Оп. 11. Спр. 62. Арк. 27.

7 Про реорганізацію ВУІКО на український бібліотечний інститут // Бібліотека у соціалістичному будівництві. 1935. №. 7. С. 64.

8 Державний архів Харківської області. Ф. Р-6452. Оп. 2. Спр. 320.

9 Архів управління Служби безпеки України в Харківській області. Справа № 384. Кримінальна справа Солов'я І. П.

Серед педагогічних працівників, у різні роки, жертвами політичних репресій стали викладачі німецької мови М. М. Сіяк (розстріляно в Сандармосі 1937 р., реабілітовано в 1989 р.), філософії — П. І. Демчук (розстріляно в Сандармосі в 1937 р., реабілітовано в 1959 р.) та В. О. Юринець (розстріляно в 1937 р., досі не реабілітовано), діалектичного матеріалізму С. Ю. Семковський (розстріляно в 1937 р., реабілітовано в 1956 р.), історії України — Н. Ю. Мірза-Авак'янц (розстріляно в 1938 р., реабілітовано в 1959 р.), астрономії Б. Є. Семейкін (розстріляно в 1938 р., реабілітовано в 1956 р.). До заслання в таборах були засуджені викладачі політичної економії В. А. Верхотурська (заслано в 1937 р., реабілітовано в 1956 р.) та української літератури І. М. Білогуб (засуджено в 1937 р., реабілітовано в 1965 р.).[10] Під політичним тиском у 1934 р. перебували викладачі Н. Я. Фрідьєва, яка в результаті змушена була звільнитися з викладацької роботи, та Д. Н. Ігудесман, у 1935 р. — співробітник інституту — художник-оформлювач С. М. Макаренко, у 1937 р. — директор Українського бібліотечного інституту Г. Ф. Коломієць. В історії ХДАК це був жахливий період ідеологічних переслідувань та політичних репресій, який, завдяки прийняттю 9 квітня 2015 р. Закону України № 317-VIII «Про засудження комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарного режимів та заборону пропаганди їхньої символіки», більше ніколи не має повторитися.

З початком Другої світової війни інститут у складі Харківського державного університету евакуйовано до м. Кизилорда (Казахстан). Після повернення радянської влади до Харкова, з 1943 по 1947 рр., інститут функціонував на правах бібліотечного факультету Харківського державного педагогічного інституту. Його деканами були Н. Я. Фрідьєва та О. А. Майборода. 1 червня 1947 р. Харківський державний бібліотечний інститут відновив свою повноцінну роботу як заклад вищої освіти. Перший набір передбачав 250 осіб на три факультети: бібліотекознавства, бібліографії, дитячих та юнацьких бібліотек. З лютого 1948 р. поновилося функціонування заочного факультету. З 1956 по 1962 рр. освітній заклад видавав «Вчені записки Харківського державного бібліотечного інституту», що свідчило про інтенсифікацію розвитку наукової роботи викладачів. У 1961 р. на базі Інституту підвищення кваліфікації керівних кадрів культури було засновано Київську філію ХДБІ, у якій здійснювалась підготовка бібліотекарів та бібліографів вищої кваліфікації. Поглиблення культурологічного змісту роботи інституту привело до його реорганізації 14 листопада 1964 р. в Харківський державний інститут культури.

8 червня 1998 р., відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 818, на базі ліквідованого Харківського державного інституту культури (ХДІК) було створено Харківську державну академію культури (ХДАК). 10 вересня 2024 р. ХДАК святкує свій 95-річний ювілей. За цей час академія стала не лише першопрохідцем у розбудові вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні, а й лідером цієї освітньо-наукової галузі. Її викладачі закладали підвалини, визначали стратегічні шляхи розвитку багатьох освітніх, наукових напрямів, спеціальностей, навчальних дисциплін. Це — плеяда видатних вітчизняних науковців, визнаних учених, чиї знання, досвід, талант та наукові досягнення зміцнювали інтелектуальний потенціал держави, фундували основи подальшого розвитку вищої гуманітарної освіти, культури, мистецтва, суспільної взаємодії.

Сьогодні академія — це авторитетний, сучасний, елітний, інноваційний заклад вищої освіти культурологічно-мистецького та гуманітарно-інформаційного спрямування, відомий своїми освітніми, науковими і мистецькими здобутками далеко за межами України. Головне кредо ХДАК — духовність, освіта, наука, творчість, інновації.

Залишаючись упродовж тривалого часу єдиним в Україні закладом вищої освіти, який забезпечував сферу культури й мистецтва висококваліфікованими кадрами, ХДАК стала фундатором вищої бібліотечної і культурологічної освіти в Україні. Тут здійснювалась підготовка культурно-освітніх, бібліотечних, музейних, інформаційних фахівців, котрі успішно працювали в соціокультурних і мистецьких закладах усіх регіонів України та за кордоном. Функціонували консультативні пункти в Києві, Львові, Одесі, Сімферополі. На базі її філії виник Київський державний інститут культури (нині — Київський національний університет культури і мистецтв). ХДАК перебувала у витоків ще одного закладу культури України — Інституту мистецтв Рівненського державного гуманітарного університету. Нині майже половина працівників сфери культури України — це випускники академії.[11]

10 Реабілітовані історією. Харківська область. Кн. 1–3. Київ–Харків: Регіональний інформаційний центр, 2005–2019.

11 Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. У витоків вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України (до 90-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури) // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 56. — С. 42.

Закладені в перші роки існування ЗВО традиції освітньої і наукової діяльності сприяли розквіту яскравих особистостей викладачів, педагогів-наставників, учених, котрі звеличили академію, зробили значний внесок не лише в її освітньо-науковий потенціал, а й у розбудову підвалин галузевої науки і вищої гуманітарної освіти України загалом.

ХДАК першою в Україні створила надійне теоретичне підґрунтя та розпочала підготовку документознавців — менеджерів інформаційних систем, соціальних педагогів, менеджерів соціокультурної діяльності, культурологів, викладачів історії та теорії культури, істориків-музеєзнавців. В академії було створено перший в Україні факультет підвищення кваліфікації працівників культури, за роки існування якого тут підвищили свій фаховий рівень майже 5 тис. викладачів училищ культури України та зарубіжних країн.

Високий авторитет академії творили щоденна цілеспрямована праця та спільне прагнення до нових звершень усього її творчого колективу — від професора до студента. За роки існування академія підготувала майже 50 тис. висококваліфікованих фахівців, зокрема понад 500 іноземних громадян з більше ніж 40 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Її випускники — головна гордість академії, вони успішно працюють за фахом не лише в нашій країні, а й за кордоном.

Понад 1 тис. випускників ХДАК удостоєна урядових нагород, близько 150 випускників мають державні почесні звання, серед яких: дійсний член Національної академії мистецтв України В. Шейко; народні артисти України А. Мамченко, Ю. Чемеровський, Д. Остапенко, Н. Шестакова, В. Рожок; заслужені артисти України М. Рачинський, В. Плескунов, Т. Толейчук, О. Сокіл, Ф. Лостовський, С. Орлова та ін.; заслужені діячі мистецтв України В. Шейко, Ю. Старченко, Є. Бортник, В. Ірха, В. Білецька, Л. Корольова, М. Линник, О. Настаченко та ін.; заслужені працівники культури України Н. Кушнаренко, О. Літвінов, Т. Логінова, К. Островська, В. Бугайова, В. Хільченко, В. Ракитянська, Т. Семистяга, В. Целінський, В. Цицирєв, В. Мєдвєдєва, В. Загуменна, К. Шердиць, Л. Незнамова, В. Ярошик та ін.; заслужений художник України В. Грицаненко; поетеса, член Спілки письменників України Н. Супруненко та ін. В академії працювали відомі діячі культури і мистецтв: народні артисти України В. Лукашов, О. Літвінов, Ю. Чемеровський; заслужені артисти України М. Терещенко, С. Кошачевський, В. Сухарєва, заслужені діячі мистецтв Д. Остапенко, Л. Скибневський, В. Курисько, Є. Стунгурова, Є. Конопльова, Я. Скибинський, І. Польський, М. Ентін, О. Шишкіна, М. Розін, В. Цвєтков та ін.; заслужений працівник культури України М. Каністратенко та ін. Маючи значний досвід практичної і наукової діяльності, вони доклали значних зусиль у розбудову вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти України.[12]

Славу і надбання будь-якого ЗВО визначають особистості, професіонали. Кадрова політика — один зі стратегічно важливих напрямів діяльності ХДАК. Нині тут сформовано авторитетний склад науково-педагогічних працівників. 33 роки ХДАК очолював ректор В. Шейко — доктор історичних наук, професор, дійсний член Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України, повний кавалер ордена «За заслуги», один із найавторитетніших і найпродуктивніших учених-культурологів, праці якого мають найвищий рівень цитування. Ще в 1989 р. на альтернативних засадах його вперше було обрано керманичем ХДАК, у травні 2017 р. відбулися чергові вибори, де він знову отримав повну підтримку колективу. Учений ініціював уведення у 2006 р. в Україні двох наукових галузей — культурології та соціальних комунікацій, організував та взяв безпосередню участь у розробці номенклатури наукових спеціальностей, їх паспортів, формул і напрямів наукових досліджень, програм вступних і кандидатських іспитів, які підтримані науковою громадськістю та затверджені Кабінетом Міністрів України. Він був головою Експертної ради з культурології та мистецтвознавства МОН України, є першим президентом Української асоціації культурологів. Управлінський талант В. Шейка, помножений на вміння об'єднати навколо себе для досягнення поставленої мети колег-однодумців, забезпечив високу результативність використання його потенційних можливостей, стратегічного мислення для якісного рівня розвитку ХДАК щодо підготовки високопрофесійних, конкурентоспроможних на вітчизняному і світовому ринках праці фахівців, наукових та науково-педагогічних кадрів галузевого профілю.[13] Нині він передав управління академією молодому й талановитому менеджеру, доктору мистецтвознавства, доценту Наталії Рябусі, яка наважилася очолити заклад в надскладні часи новітньої історії України — під час повномасштабного вторгнення російської федерації, коли Харків щоденно потерпає від страшних ракетних обстрілів і руйнувань.

12 Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. У витоків вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України (до 90-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури) // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2019. — Вип. 56. — С. 43–44.

13 Шейко В., Кушнаренко Н. Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929–2019) // Харківська державна академія культури. До 90-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко та ін. — Харків, 2019. — С. 5.

Н. Рябуха розробила інноваційну стратегію сталого розвитку ХДАК в умовах війни, знайшла спонсорів і меценатів, які допомагають відновлювати корпуси та гуртожитки академії, що постраждали від рашистських бомбардувань, робить усе можливе для збереження контингенту викладачів та здобувачів ЗВО, створення атмосфери натхнення й творчого пошуку заради збереження й примноження національної культурологічно-мистецької освіти, науки, підготовки якісних кадрів нової генерації для галузі культури й мистецтва України.

Поважним є ректорський корпус академії: проректор з навчальної роботи — І. Сташевська, професор, доктор педагогічних наук, заслужений діяч мистецтв України; проректор з наукової роботи — А. Соляник, професор, доктор педагогічних наук; проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків — О. Білик, доцент, доктор педагогічних наук; проректор з науково-педагогічної та профорієнтаційної роботи — М. Жигайло, кандидат культурології; проректор з господарської роботи — М. Скрицька. Високу якість освітньо-наукового, творчо-виконавського та виховного процесу в академії забезпечують 5 факультетів, 21 кафедра, Центр міжнародної освіти і співробітництва, Центр безперервної освіти та зв'язків з громадськістю, Центр забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку, підготовчі курси, бібліотека.

Деканами факультетів є висококваліфіковані фахівці, віддані своїй справі: факультет культурології та соціальних комунікацій очолює Н. Коржик, доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій; аудіовізуального мистецтва — Н. Мархайчук, доцент, кандидат мистецтвознавства; музичного мистецтва — Т. Большакова, професор, заслужений діяч мистецтв України; хореографічного мистецтва — К. Шкурєєв, кандидат мистецтвознавства, заслужений тренер України зі спортивних танців, майстер спорту України міжнародного класу зі спортивних танців; сценічного мистецтва — І. Борис, доцент, заслужений діяч мистецтв України.

Вагомим також є кадровий потенціал завідувачів кафедр ХДАК, який складають 10 докторів наук, професорів та 11 кандидатів наук, доцентів, що становить 100 % від їх складу. Так, кафедру музейно-туристичної діяльності очолює А. Щербань, доктор культурології, кандидат історичних наук, доцент; цифрових комунікацій та інформаційних технологій — О. Мар'їна, доктор наук із соціальних комунікацій, доцент; психології, педагогіки та філології — А. Большакова, доктор психологічних наук, професор; культурології та медіакомунікацій — О. Кравченко, доктор культурології, професор; кінотелережисури та сценарної майстерності — В. Мирославський, доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України; мистецтвознавства — С. Рибалко, доктор мистецтвознавства, професор; народних інструментів — А. Сташевський, доктор мистецтвознавства, професор; теорії та історії музики — І. Коновалова, доктор мистецтвознавства, доцент; фортепіано — О. Скляров, професор, заслужений діяч мистецтв України; режисури — С. Гордєєв, професор, заслужений діяч мистецтв України.

У ХДАК працюють 81 кандидат наук/доктор філософії, доцент, 39 докторів наук, професорів, а саме: О. Білик, Л. Божко, І. Борис, А. Большакова, Т. Большакова, Т. Булах, Ю. Воскобойнікова, С. Гордєєв, І. Давидова, К. Кислюк, А. Кікоть, О. Кобєлєв, Б. Колногузенко, І. Коновалова, О. Кравченко, Н. Кушнаренко, В. Лисенкова, Ю. Лошков, О. Мар'їна, В. Маркова, В. Мирославський, В. Осадча, В. Откидач, Г. Панков, І. Польська, С. Рибалко, Н. Рябуха, О. Скляров, А. Соляник, А. Сошніков, І. Сташевська, А. Сташевський, В. Степанов, М. Тортіка, Л. Філіпова, І. Шандра, В. Щепакін, А. Щербань. Науковий ценз науково-педагогічних працівників ХДАК становить понад 60 %, що значно вище середнього показника по Україні.

На штатних засадах в академії працюють близько 30 викладачів, котрі мають почесні звання: народний артист України — Б. Колногузенко; заслужені діячі мистецтв України — В. Шейко, Т. Большакова, І. Борис, В. Осадча, С. Гордєєв, О. Скляров, І. Сташевська, А. Сташевський, О. Настаченко, заслужені артисти України — В. Цицирєв, Л. Кудрич, Л. Красовська, П. Кучин, В. Осипенко; заслужені працівники культури України — Н. Кушнаренко, Л. Космін, К. Островська, Т. Логінова, В. Бугайова; заслужений журналіст України — Ю. Литинська, майстра спорту Н. Цигановська, Н. Веретельникова, В. Гончар, К. Шкурєєв. 8 викладачів і 14 студентів ХДАК є членами Харківського відділення Національної спілки журналістів, В. Мирославський — член Національної спілки кінематографістів України та ін.

Сотні викладачів та студентів академії стали лауреатами міжнародних і державних конкурсів, фестивалів. Вагомі освітні і наукові здобутки дозволили ЗВО в 1998 р. набути статусу академії. Це надало можливість активно реалізувати стратегію формування гнучкої інноваційної освітньо-наукової системи для підготовки професіоналів, особистісного розвитку, наукових досліджень та мистецьких заходів, системи, адекватної вимогам інформаційного суспільства, яке потребує технологічно розвинутої інтелектуальної еліти України,

що відповідає потребам національного і міжнародного ринків праці, інтегрованої у світовий освітньо-науковий простір та орієнтованої на демократичні цінності. На той час в академії діяли 6 факультетів і 22 кафедри.

З набуттям нового статусу ХДАК значно розширює спектр освітньої діяльності, підвищує якість освітніх послуг. У другому десятиріччі ХХ ст. відбувся перехід на багаторівневу підготовку фахівців за програмами бакалаврів, спеціалістів, магістрів, аспірантури, докторантури, з'явилися нові напрями наукових досліджень, змінилася організація освітньо-виховної роботи, розвивається студентське самоврядування.

У наступні десятиріччя здійснюється підготовка фахівців вищої кваліфікації (бакалаврів і магістрів) за 11 спеціальностями 5 галузей знань: культура і мистецтво, гуманітарні науки, журналістика, соціальні та поведінкові науки, сфера обслуговування.

Науково-педагогічні працівники ХДАК працюють над новими концепціями вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти, в основу яких покладено розширення професійної сфери й використання випускників академії, якісне та змістовне оновлення навчальних планів та програм, запровадження новітніх інформаційних технологій. Суттєвим поштовхом для вдосконалення всіх напрямів діяльності ХДАК стало набуття чинності законів України «Про вищу освіту» (2014 р.), «Про наукову і науково-технічну діяльність» (2016 р.), «Про освіту» (2017 р.), постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», тощо.

Це спонукало ХДАК дещо скорегувати основні напрями освітньо-наукової діяльності, провести ліцензування й акредитацію як традиційних для академії, так і нових спеціальностей. Нині освітньо-науковий процес проводиться за п'ятьма галузями знань: 02 «Культура і мистецтво», 03 «Гуманітарні науки», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 06 «Журналістика», 242 «Сфера обслуговування» та за 11 спеціальностями: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», 024 «Хореографія», 025 «Музичне мистецтво», 026 «Сценічне мистецтво», 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 034 «Культурологія», 053 «Психологія», 061 «Журналістика», 242 «Туризм і рекреація». Навчання студентів здійснюється за 62 освітніми програмами, зокрема: фундаментальна та прикладна культурологія; менеджмент культури; соціальна та культурна журналістика; туризмознавство; управління цифровою інформацією; інформаційна та документаційна діяльність; цифрові музейні індустрії; психологія; кризова психологія; культурні дослідження, журналістика, менеджмент соціокультурних проєктів, менеджмент і адміністрування, музеєфікація історико-культурної спадщини, інформаційно-документна та бібліотечна діяльність, академічний спів; естрадний спів; музичне мистецтво естради; народні інструменти; народний спів; оркестрові духові та ударні інструменти; оркестрові струнні інструменти; фортепіано; хорове диригування; режисура шоу та артпроєктів; акторське мистецтво драматичного театру і кіно; акторське мистецтво музично-драматичного театру; відеоблогінг та телерепортерство; кінотелережисура; кінотелеоператорство; фотомистецтво та відеографія; народна хореографія; сучасна хореографія; бальна хореографія.

ХДАК з 2016 р. здійснює підготовку кадрів на третьому (освітньо-науковому/освітньо-творчому) рівнях докторів філософії/докторів мистецтв з 3-х наукових галузей і спеціальностей: галузь знань 03 — «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 — «Культурологія»; галузь знань 02 — «Культура і мистецтво» за спеціальностями 029 — «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 021 — «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» і 025 — «Музичне мистецтво». Зосереджено увагу на розробленні кафедрами якісно нових навчальних планів, навчально-методичних комплексів, забезпеченні вільного доступу до них студентів. Окрема увага приділяється об'єктивному і прозорому оцінюванню знань, моніторингу якості освіти. Модернізація змісту освіти базується на зміні парадигми — від кваліфікаційної до компетентнісної моделі підготовки фахівців, інтеграції системи вищої школи України в європейський освітній простір. Здійснюється процес розширення можливостей студентами вибору спеціалізацій і навчальних дисциплін. Важливим фактором позитивної динаміки є затребуваність випускників ХДАК, їхнє швидке адаптування до вимог ринку й успішне професійне зростання. У ХДАК системно, послідовно і неформально здійснюється наукова діяльність, результати якої перевіряються в студентських аудиторіях, оприлюднюються в наукових монографіях, статтях, доповідях на наукових конференціях, в авторських програмах, підручниках, навчальних посібниках, інноваційних наукових та освітніх методиках тощо.[14] Забезпечується доступ усіх суб'єктів освітньо-наукового процесу

14 Шейко В., Кушнаренко Н. Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929–2019) // Харківська державна академія культури. До 90-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко та ін. — Харків, 2019. — С. 7.

до наукового контенту в усіх його форматах: онлайновому та офлайновому. Освітня й наукова діяльність у ХДАК — це взаємопов'язані системи. Академія має громадське визнання результатів досліджень, високий освітянський та науковий авторитет, який об'єднує творчу ініціативу дослідників відповідних наукових напрямів.

Серед стратегічних завдань наукової діяльності ХДАК слід назвати такі: генерування нових наукових ідей; забезпечення високої ефективності наукових досліджень у профільних наукових напрямах; створення відповідної наукової інфраструктури; сприяння впровадженню результатів наукових досліджень в освітній процес; активізація науково-дослідницької роботи студентів і молодих учених; посилення співпраці з галузевими академіями і ЗВО культурологічно-мистецького та інформаційно-бібліотечного профілю щодо спільних наукових досліджень у результаті укладання угод; забезпечення академічної доброчесності; запровадження рейтингової системи оцінювання результативності науково-дослідницької діяльності як ХДАК загалом, так і факультетів, кафедр, окремих викладачів.

В академії створено міцну наукову інфраструктуру. Тут успішно діють аспірантура, докторантура, дві спеціалізовані вчені ради з правом захисту докторських (кандидатських) дисертацій; виходять друком два збірники наукових праць «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури», визнані МОН України як фахові наукові видання з культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій; розробляються дві фундаментальні та більше десяти прикладних НДР; науково-педагогічними працівниками активно студіюються докторські, кандидатські дисертації, монографії, підручники, навчальні посібники; зростають публікаційна активність та індекс цитувань їхніх праць; підвищується авторитет міжнародних і всеукраїнських наукових форумів, які проводяться на базі ХДАК; функціонують авторитетні наукові і мистецькі школи; здійснюється підтримка наукових досліджень бібліотекою, цифровим репозитарієм, редакційно-видавничим відділом, комп'ютерним центром та ін. Наукова інфраструктура ХДАК створює належні умови для ефективного функціонування системи наукових досліджень, орієнтування на успішне розроблення її вченими та молодими науковцями довгострокових фундаментальних і прикладних НДР, що відбивають сучасні напрями розвитку науки, забезпечують розвиток наукового потенціалу академії. Нині в ХДАК успішно студіюють дві фундаментальні державні НДР: «Українська та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (наук. кер. — В. Шейко) та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (наук. кер. — А. Соляник), зареєстровані в УкрІНТЕІ. Для забезпечення підготовки молодих науковців у ХДАК сформовано якісне консолідоване освітньо-наукове середовище, яке гарантує найповніше розкриття їхніх здібностей.[15]

Академія має багаторічний плідний досвід підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в аспірантурі й докторантурі. Ще восени 1931 р. вперше в Україні на базі ВУІКО було відкрито аспірантуру при кафедрі бібліотекознавства. У 1938 р. розширено кількість спеціальностей: методика роботи з читачем, література для дітей і бібліографія. Наказом Наркомосу УРСР від 7 грудня 1938 р. «Про бібліотекознавчу аспірантуру» при Українському бібліотечному інституті поновлено аспірантуру з проблем бібліотекознавства. Таким чином, ХДАК є піонером підготовки наукових кадрів галузевого напряму через аспірантуру. Набутий досвід було використано в наступні роки: у 1994 р. в ХДІК відкрито аспірантуру з теорії та історії культури; бібліотекознавства та бібліографії; інформаційних систем і процесів; музеєзнавства, консервації, зберігання культурних цінностей; економічної теорії та історії економічної думки; соціальної педагогіки. У 1995 р. започатковано докторантуру з теорії та історії культури; бібліотекознавства та бібліографії; інформаційних систем і процесів.

На початку 2015 р. у ХДАК діяла аспірантура з 9 наукових спеціальностей: 26.00.01 — «Теорія та історія культури», 26.00.04 — «Українська культура», 26.00.05 — «Музеєзнавство. Пам'яткознавство», 27.00.02 — «Документознавство, архівознавство», 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 17.00.03 — «Музичне мистецтво», 17.00.02 — «Театральне мистецтво», 13.00.05 — «Соціальна педагогіка», 08.00.01 — «Економічна теорія та історія економічної думки»; докторантура — з 5 спеціальностей: 26.00.01 — «Теорія та історія культури», 26.00.04 — «Українська культура», 27.00.02 — «Документознавство, архівознавство», 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 17.00.03 — «Музичне мистецтво».

15 Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. У витоків вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України (до 90-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури) // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2019. — Вип. 56. — С. 47–48.

Згідно з наказами МОН України від 18.05.2016 р. № 523 та 26.10.2017 р. № 216-л «Про ліцензування освітньої діяльності на третьому освітньо-науковому рівні», роботу аспірантури ХДАК було ліцензовано за новими спеціальностями: 034 — «Культурологія»; 029 — «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; 025 — «Музичне мистецтво», 021 – «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».[16]

За роки існування аспірантури і докторантури тут навчалося понад 500 аспірантів і 60 докторантів, більшість з яких (85%) захистили кандидатські й докторські дисертації. За профілем академії функціонують дві спеціалізовані вчені ради: Д 64.807.01 за спеціальністю «Теорія та історія культури» в галузі мистецтвознавства (терміном на три роки) (2023 р.). Д 64.807.02 за спеціальностями «Документознавство, архівознавство», «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство» (терміном на три роки) (2022 р.). Спеціалізовані вчені ради в ХДІК було створено ще в 1990-ті рр. Постановою ВАК України від 07.04.1994 р. затверджено першу спецраду для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.08 — «Теорія та історія культури». 04.07.1994 р. затверджено другу спецраду з правом проводити захисти докторських дисертацій зі спеціальності 05.25.05 — «Інформаційні системи і процеси (технічні науки)». Коло наукових спеціальностей згодом розширювалося. Так, 29.12.1997 р. створено спецраду з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук за спеціальностями 05.13.06 — «Автоматизовані системи управління та прогресивні інформаційні технології» (у галузі технічних наук); 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (у галузі педагогічних наук)». Кожні 2–3 роки спецради успішно перереєстровувалися в МОН України. За роки їх дії тут було захищено 45 докторських і близько 200 кандидатських дисертацій. Вагомим індикатором наукової продуктивності викладачів є невпинне зростання кількості захищених під їхнім керівництвом докторських і кандидатських дисертацій, публікаційна активність аспірантів, докторантів, студентів. За останнє п'ятиріччя викладачами академії підготовлено та видано майже 500 науково-методичних розробок і програм навчальних курсів, що активно використовуються в освітньо-науковому процесі. Спостерігаються суттєве зростання потоку наукових публікацій, поглиблення фундаментальності досліджень, розширення їх тематичного діапазону, висока продуктивність генерування нового наукового знання з багатьох невирішених проблем культурології, мистецтвознавства, соціальних комунікацій, менеджменту соціокультурної діяльності та ін., відкриття нових наукових напрямів. Аналіз найбільш фундаментальних публікацій викладачів за останні 5 років підтверджує актуальність, інноваційність і спадкоємність тематики їх наукових студій, вихід на якісно новий рівень теоретичних узагальнень. У нових навчальних виданнях відбито всі ключові інновації, пов'язані з формуванням цифрових компетентностей здобувачів вищої освіти.

Важливими умовами результативності науково-дослідної роботи є участь викладачів та молодих науковців у рейтингових конференціях, публікація статей у журналах і наукових збірниках із високим імпакт-фактором. Одна третина публікацій викладачів друкується на терені наукових і освітніх установ Європи та США культурологічно-мистецького та інформаційного профілю.[17]

Щорічно в академії проводяться десятки міжнародних, всеукраїнських наукових конференцій, конкурсів, фестивалів, круглих столів, майстер-класів, тренінгів тощо. Серед найавторитетніших можна назвати: міжнародні конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», «Культура та інформаційне суспільство XXI століття». У травні 2013 р. на базі ХДАК уперше в Україні було проведено міжнародний симпозіум з питань культурно-мистецької освіти, який зібрав понад 100 професіоналів з 8 країн світу: США, Франції, Німеччини, Данії, Китаю, Литви, Польщі.

На базі ХДАК сформувались і успішно розвиваються наукові, науково-педагогічні і творчо-мистецькі школи. Перші наукові школи (НШ), уславлені колективи фахівців, котрі працюють в одному напрямі досліджень під керівництвом відомого вченого, яких об'єднує спільність підходів до вирішення наукових проблем, стиль роботи, мислення, ідеї та методи їх реалізації, з'явилися ще в 1930-ті рр., однак найбільш активний період їхнього становлення та розвитку припадає на другу половину XX ст. Серед сучасних наукових об'єднань ХДАК найрезультативнішими є наукові школи В. Шейка, М. Дяченка, Н. Кушнаренко, Л. Філіпової, А. Соляник, І. Польської, І. Давидової та ін. Науково-педагогічні і творчо-виконавські школи

16 Шейко В., Кушнаренко Н. Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929–2019) // Харківська державна академія культури. До 90-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко та ін. — Харків, 2019. — С. 8.

17 Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. У витоків вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України (до 90-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури) // Вісник Харківської державної академії культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. / за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків : ХДАК, 2019. — Вип. 56. — С. 49.

ХДАК продовжують свій розвиток, зберігаючи традиції, закладені попередниками, відкриваючи та інтегруючи в кластери нові напрями досліджень, розробок, починань. Нині це школи: культурології, теорії та історії культури, української і світової культури; мистецтвознавства, театрального, музичного, хореографічного, аудіовізуального мистецтва; бібліотекознавства, бібліографознавства, книгознавства, документології, соціальних комунікацій та ін.

Наукова робота в академії тісно пов'язана з творчістю. Харківська мистецька школа посідає достойне місце в художньо-творчому просторі України. У ХДАК упродовж тривалого часу сформувалися численні мистецькі школи за напрямами: хореографічний, музичний, сценічний, аудіовізуальний та ін., які очолюють визнані митці, котрі мають особисті вагомі творчі досягнення, почесні звання («Народний артист України», «Заслужений діяч мистецтв України», «Заслужений артист України», «Заслужений працівник культури України»), об'єднують когорту учнів і послідовників. Серед них: народний артист України Б. Колногузенко; заслужені діячі мистецтв України І. Борис, Т. Большакова, С. Гордєєв, В. Осадча, О. Скляров, І. Сташевська, А. Сташевський, В. Шейко; заслужена артистка України Л. Кудрич; заслужений працівник культури України К. Островська та ін.

У ХДАК упродовж 95-річного функціонування склалися сталі традиції організації науково-дослідницької діяльності студентів як у межах випускових кафедр, факультетів, так і в академії загалом, яка здійснюється за чотирма основними напрямами: освітньо-дослідницька робота, що є невід'ємним елементом освітнього процесу і входить до навчальних планів, освітніх програм як обов'язкова для всіх студентів; науково-дослідницька робота, яка здійснюється поза освітнім процесом — у гуртках, проблемних групах (лабораторіях), перекладацьких та інформаційно-аналітичних студіях, фольклорних експедиціях та ін.; творчо-наукова робота студентів мистецьких факультетів (кафедр), що має переважно творчо-виконавське спрямування; науково-організаційні заходи: конференції, конкурси, фестивалі та ін. Основою наукової роботи зі студентами на випускових кафедрах є методика наскрізного виконання курсових, дипломних і магістерських робіт. Суть її полягає в тому, що студенти, котрі виявили високий рівень знань за своїми спеціальностями, виконують курсові, бакалаврську, а згодом і магістерську роботу з однієї теми, спрямованої на вирішення певного науково-практичного завдання.

Наукова робота студентів пов'язана з основними дослідницькими напрямами кафедр, факультетів, залученням їх до участі в опрацюванні двох вищезазначених фундаментальних загальноакадемічних НДР, що надає їм можливості безпосередньо працювати зі своїми науковими наставниками, долучатися до наукової школи свого керівника та його учнів. Це підвищує ефективність наукової підготовки студентів, сприяє формуванню наукової спрямованості, стимулює до якісного виконання наукових досліджень. Студенти ХДАК беруть активну участь у щорічних внутрішньоакадемічних, всеукраїнських олімпіадах за основними напрямами підготовки, у всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук з таких галузей: культурологія; мистецтвознавство; соціальні комунікації; видавнича справа та редагування; документознавство, архівознавство; педагогічна та вікова психологія; кризова психологія; туризм; адміністративне право, фінансове право, інформаційне право; державне управління та ін.

У студентській науці чільне місце відводиться творчо-виконавській роботі. В академії функціонують близько 20 творчих колективів за професійним спрямуванням студентів, клубів, гуртків за інтересами: всесвітньовідомий театр народного танцю «Заповіт», театр сучасного танцю «Естет», ансамбль бального танцю «Креатив», театр-студія «Екматедос», учбовий театр «Академія», театр естрадної пісні «СтеП»; оркестри: естрадно-симфонічний, оркестр камерної музики «ACADEMUS», оркестр народних інструментів "Vivo", духових інструментів; хори — академічний; ансамбль скрипалів "Vivat, Akademia!", ансамбль народної музики «Стожари», інструментальне тріо «ЦимБанДо»; фольклористичні гурти «Фарби» та «Лада»; джазовий оркестр, ансамбль народних інструментів «Чудосія», ансамбль гітаристів; студентська репортерська майстерня, фотоклуб тощо. Понад 300 студентів академії стали переможцями міжнародних, всеукраїнських, регіональних конкурсів і фестивалів. Творчі колективи академії відомі не лише в місті і Україні, а й у багатьох країнах світу. Студенти академії беруть активну участь у міжнародних, всеукраїнських і регіональних наукових конференціях, круглих столах, тренінгах, постійно діючих науково-методологічних семінарах тощо. Популярними серед студентської молоді є щорічні наукові конференції, що проводяться на базі ХДАК: Міжнародна науково-теоретична конференція молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» та ін. Щорічно вихованці академії друкують понад 350 наукових публікацій.

Керманичем наукової діяльності студентів є Наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих учених ХДАК, створене на базі Студентського науково-творчого товариства та Ради молодих учених, мета якого — сприяння науковій і творчій діяльності, підготовка кадрів для науки й освітнього процесу, виконання наукових досліджень, упровадження нових досягнень у роботу студентської молоді, відображення, захист, реалізація професійних та інтелектуальних інтересів і прав молодих учених та студентів (голова — О. Косачова, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент). Кращі студенти-випускники, котрі вирішили присвятити своє життя науковій чи викладацькій діяльності, мають можливість вступити в аспірантуру, а згодом і в докторантуру ХДАК. Тобто для студентської молоді створено всі умови для успішного наукового поступу як зараз, так і в перспективі.

Ще одним із вагомих досягнень ХДАК є фундування в Україні професійної періодики бібліотечно-інформаційного та культурологічно-мистецького спрямування. На її базі виходили друком такі перші збірники наукових праць: «Політосвітник» (1929–1930 рр., вип. 1–3), «Труды Харьковского государственного библиотечного института» (1940 р.), «Ученые записки» (1956 р.), «Учені записки» (1957–1960 рр.), «Наукові записки» (1962 р.), «Бібліотекознавство і бібліографія» (1964–1992 рр.), «Культурно-освітня робота» (1964–1989 рр.), «Культура України» (з 1993 р. і понині), «Вісник Харківської державної академії культури» (з 1999 р. і понині). У 2016 р. ХДАК разом з державною установою «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» стала співзасновницею професійного науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати».[18]

Збірник наукових праць «Культура України» затверджено МОН України як фахове видання з культурології та мистецтвознавства, «Вісник Харківської державної академії культури» — як фахове видання із соціальних комунікацій. Зазначені фахові збірники розміщено на порталі Національної бібліотеки ім. В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України», у реферативних базах «Україніка наукова» та «Джерело». Індексуються в міжнародних наукометричних базах "WorldCat", "Index Copernicus" та в пошукових системах "Google Scholar", "BASE". ХДАК є представленим учасником PILA. Статті перевіряються за допомогою онлайн-сервісу пошуку плагіату Unicheck. Готуються матеріали до входження фахових збірників ХДАК до наукометричної бази даних "Web of Science". Щорічно здійснюється підготовка та опублікування 4-х фахових збірників наукових праць «Культура України» та 2-х збірників «Вісник Харківської державної академії культури».

ХДАК постійно й цілеспрямовано працює над вдосконаленням і реалізацією своєї видавничої політики. Метою було створити збірники наукових праць «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури» з високим науковим статусом, підвищити його до рівня провідних періодичних видань, визнаних науковою спільнотою в галузі культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій. Це спонукало до подвійного анонімного рецензування, залучення відомих українських і зарубіжних учених як авторів і членів редакційної колегії, забезпечення відбору статей з актуальних проблем, надання можливості молодим науковцям публікувати результати власних досліджень тощо. Означені заходи, авторитет засновника — Харківської державної академії культури як ЗВО вищого ґатунку, що відповідає всім вимогам сучасної вищої школи, — забезпечили те, що нині збірники наукових праць «Культура України» та «Вісник Харківської державної академії культури» є одними з найавторитетніших видань культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного спрямувань на вітчизняному й світовому науково-освітньому просторі.

Одним із показників високого рівня науково-дослідницької діяльності є активна участь ХДАК у створенні єдиного культурологічно-мистецького й інформаційного науково-освітнього простору як в Україні, так і за її межами. ХДАК має розвинуті зв'язки з багатьма українськими й зарубіжними ЗВО з окремих напрямів культурології, мистецтвознавства, соціальних комунікацій, що свідчить про високу конкурентоспроможність ексклюзивної наукової продукції закладу. Яскравий приклад співробітництва — творча співпраця ХДАК з Національною академією мистецтв України (НАМУ). Це розроблення, спільно з Інститутом культурології НАМУ, фундаментальної НДР «Українська культура: історико-культурологічні виміри». ХДАК разом з НАМУ успішно реалізують інші наукові проєкти — численні наукові конференції, симпозіуми, круглі столи, майстер-класи. Між цими інституціями здійснюється взаємний обмін науковою інформацією, координація тематики дисертаційних досліджень тощо.

Для дослідження структури, динаміки, закономірностей, результативності наукової діяльності, моніторингу, експертного оцінювання та прогнозування дослідницької роботи в ХДАК використовується

18 Шейко В., Кушнаренко Н. Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929-2019) // Харківська державна академія культури. До 90-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко та ін. — Харків, 2019. — С. 11.

інструментарій наукометрії та бібліометрії, що базується на такому показникові, як індекс наукового цитування. На базі сервісу Google Scholar (Google Академія) представлено профілі ХДАК, збірників її наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури», «Культура України», провідних учених академії. Використано також можливості інформаційно-аналітичної системи «Бібліометрика української науки», яка базується в Національній бібліотеці України імені В. І. Вернадського, призначеної для надання суспільству цілісного уявлення про вітчизняне наукове середовище. Аналіз профілю ХДАК, створеного у 2012 р., засвідчив, що кількість цитувань праць її викладачів і співробітників становить понад 17 тис. одиниць, індекс Гірша — 41. Це високий показник. Серед 15 профільних наукових журналів і збірників України індекс Гірша «Вісника Харківської державної академії культури» становить 16, в українському рейтингу він посідає сьоме місце. Збірник наукових праць «Культура України» має індекс Гірша 13. Провідні вчені ХДАК мають індекс Гірша від 10 і вище.

Академія значну увагу приділяє формуванню системи запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових і навчальних працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти. У цих питаннях у ХДАК є чималі успіхи: розроблено та реалізовано «Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури»; «Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в наукових та навчальних працях науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти Харківської державної академії культури»; укладено угоду про співпрацю з українською компанією «Антиплагіат», українськими виробниками сервісу перевірки академічних текстів на плагіат Unicheck, а також польською компанією «Плагіат» та ін. Система запобігання та виявлення академічного плагіату є складовою системи внутрішнього забезпечення якості освітньої і наукової діяльності ХДАК, включає комплекс заходів: а) із формування етосу, який не сприймає академічну нечесність; б) створення умов, що внеможливлюють академічний плагіат; в) виявлення академічного плагіату в наукових статтях, монографіях, дисертаціях, підручниках, навчальних виданнях, магістерських і дипломних роботах; г) притягнення до відповідальності за академічний плагіат усіх учасників науково-освітнього процесу.

До послуг студентів академії бібліотека — одна з найстаріших серед ЗВО культури і мистецтв України, фонд якої становить понад 300 тис. прим., електронна читальна зала, комп'ютеризовані аудиторії, інтернет-центр, телевізійна лабораторія, студія звукозапису, навчальний театр, два гуртожитки, їдальня, кафе. Нині в бібліотеці впроваджено комплексну автоматизацію основних бібліотечно-інформаційних процесів на базі програмного забезпечення «УФД/Бібліотека», вона активно працює над створенням інституційного репозитарію академії. Тут сформовано систему бібліографічних та біобібліографічних посібників, наймасштабнішими серед яких є: бібліографічний покажчик «Праці викладачів та співробітників ХДАК», що виходить друком з 2000 р. кожні 5 років; дайджест «Віват, академіє!», уперше виданий у 1995 р., віддзеркалює результати моніторингу публікацій всеукраїнських і харківських газет про діяльність колективу ХДАК за кожні 2 роки; біобібліографічні покажчики серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури», заснованої у 2002 р., присвячені життю, педагогічній, науковій, творчій та управлінській діяльності кращих представників харківської освітньо-наукової школи; анотований бібліографічний покажчик «Дисертації, захищені в спеціалізованих учених радах Харківської державної академії культури», який кумулює 228 докторських і кандидатських дисертацій, починаючи з дати затвердження першої спецради на базі академії, та ін. Ці видання формують імідж академії, презентують доробок учених, наукових та мистецьких шкіл, сприяють оприлюдненню результатів діяльності ХДАК в освітньо-науковому просторі України та світу.[19]

Провідні викладачі ХДАК беруть активну участь у концептуалізації, модернізації, розробленні та згодом у запровадженні державних стандартів України для всіх рівнів вищої освіти, які базуються на компетентнісному підході, філософії визначення вимог до фахівця, покладених в основу Болонського процесу. Ще у 2003 р. В. Шейко в м. Болонья першим серед галузевих ЗВО України підписав Велику хартію університетів, що підтвердило входження академії в європейський освітньо-науковий простір. А. Соляник — член підкомісії 029 — «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» з розроблення стандартів вищої освіти Науково-методичної ради МОН України; Б. Колногузенко — член підкомісії 024 — «Хореографія»; Н. Рябуха — член підкомісії 025 — «Музичне мистецтво»; С. Гордєєв — член підкомісії 026 — «Сценічне мистецтво»; А. Щербань — член підкомісії 027 – «Музеєзнавство, пам'яткознавство»; Г. Афенченко — член підкомісії —

19 Шейко В., Кушнаренко Н. Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929–2019) // Харківська державна академія культури. До 90-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко та ін. — Харків, 2019. — С. 12.

028 «Менеджмент соціокультурної діяльності»; О. Кравченко — член підкомісії 034 — «Культурологія». І. Давидова є членом Експертної ради МОН України в галузі соціальних комунікацій, Ю. Лошков — у галузі мистецтвознавства. Фахівці ХДАК запропонували нові моделі вищої галузевої освіти, що дозволило вивести її на рівень світових освітніх стандартів, водночас зберегти кращі традиції вітчизняної вищої школи. Відомі вчені академії є головними редакторами (В. Шейко, А. Соляник), заступниками головного редактора (Н. Кушнаренко, І. Давидова), членами редколегій (Г. Асєєв, Т. Булах, О. Кобєлєв, В. Маркова, Л. Філіпова, Ю. Лошков, В. Откидач, І. Польська, І. Коновалова та ін.) провідних професійних журналів і збірників наукових праць України й інших країн. Багато з них є експертами Національного агентства із забезпечення якості освіти, що є ще одним свідченням високого авторитету харківської освітньо-наукової школи.

Завдяки своїй багаторічній масштабній діяльності ХДАК набула вагомого авторитету не лише на українському, а й на європейському освітньому просторі. Її міжнародна діяльність спрямована на розвиток плідної спільної освітньої, науково-дослідницької, художньо-творчої діяльності із зарубіжними партнерами. Академія — дійсний член Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА), організації Європейської співдружності в галузі бібліотечно-інформаційної освіти (БОБКАТССС), Європейської асоціації бібліотечно-інформаційної освіти та наукових досліджень (ЕВКЛІД). Вона має міцні освітні та наукові зв'язки з Університетом Роберта Гордона (Велика Британія), Університетом штату Іллінойс (США), Вищою королівською школою бібліотекознавства (Данія), Амстердамським університетом і Вищою політехнічною школою (Нідерланди), Вищою школою бібліотекознавства та інформатики й Українським вільним університетом (Німеччина), Університетом бібліотекознавства та інформатики (Болгарія); Харбінським університетом та Харбінським інститутом просвіти (КНР), Вищою гуманітарно-економічною школою (Польща), Лішуйським університетом, Лоянським педагогічним університетом, Сіанським університетом, Інститутом кіно та телебачення «Хедянь» провінції Чжецзян (КНР) тощо. В останні роки активна творча співпраця розвивається між ХДАК та Академією музики, театру та образотворчих мистецтв (Республіка Молдова); Школою дизайну, кіно та мистецтва Люцернського університету прикладних наук і мистецтва (Швейцарія); Танцювальним центром Прага-Консерваторія (Чеська Республіка), Клайпедським відділенням Союзу фотохудожників Литви тощо.

Серед партнерів ХДАК у сфері науково-дослідницької діяльності зміцнюються зв'язки зі Словенським товариством лаканівського психоаналізу (Словенія); Польським товариством наук (ПТН) в Грудзьондзі (Польща); Національним археологічним інститутом Болгарської академії наук (м. Софія, Болгарія); Відземським університетом прикладних наук (м. Валмієра, Латвія); Ферганською регіональною філією Узбекистанського інституту мистецтв і культури м. Фергана, Республіка Узбекистан); Бельцьким державним університетом імені Алеку Руссо (Молдова); Вищою школою туризму і екології (Суха Бескідзька, Польща); Університетом Humanitas (Польща, Сосновець); Вищою школою лінгвістичною в Ченстохові (Польща); Університетом Гассан II Касабланка (Королівство Марокко); Азербайджанським державним університетом культури і мистецтва (м. Баку, Республіка Азербайджан) та ін.

Згідно з укладеними угодами, академія здійснює міжнародний обмін викладачами, науковцями, студентами, надає можливість своїм студентам продовжувати навчання за кордоном. Провідні вчені академії неодноразово запрошувалися у ЗВО Європи та світу для читання лекцій, участі в наукових конференціях. Свідченням високого професіоналізму колективу академії є участь багатьох студентів і викладачів у престижних міжнародних конкурсах і фестивалях. Щорічно близько 200 студентів стають переможцями мистецьких форумів. У різні роки титул переможця щорічного регіонального конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» отримували провідні викладачі ХДАК — Г. Асєєв, А. Большакова, С. Гордєєв, Б. Колногузенко, Н. Кушнаренко, К. Островська, А. Соляник та ін.

За вагомий внесок у розвиток української культури і мистецтва, підготовку висококваліфікованих фахівців академія була нагороджена Почесною грамотою Президії Верховної ради УРСР, Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною грамотою Верховної ради України, Золотою медаллю Національної академії мистецтв України та ін.[20]

95-річний історичний шлях Харківської державної академії культури свідчить про її унікальність, феноменальну особливість системного поєднання гуманітарно-інформаційної, культурологічної та мистецької

20 Шейко В., Кушнаренко Н. Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929–2019) // Харківська державна академія культури. До 90-річчя з дня заснування : монографія / В. М. Шейко та ін. — Харків, 2019. — С. 13.

освіти, що дозволило їй стати не лише провідним освітнім, науковим, а й соціально-культурним центром, відомим не лише в Україні, а й далеко за її межами.

Підводячи підсумки 95-річного розвитку академії, можна констатувати, що вона здійснює інноваційну освітню діяльність за різними галузями знань та ступенями вищої освіти (зокрема, докторів філософії та докторів мистецтв), проводить фундаментальні та прикладні наукові дослідження, є провідним науковим і методичним центром країни в галузі культури й мистецтва, має розвинуту інфраструктуру освітніх, наукових і науково-виробничих підрозділів, сприяє поширенню наукових знань та провадить потужну культурно-просвітницьку діяльність навіть під час повномасштабного російського вторгнення. Академія є винятковим зразком творчого синтезу найкращих традицій і сміливих новаторських ідей, фундатором численних наукових, науково-педагогічних і мистецьких шкіл, посідає провідне місце у впровадженні сучасних інформаційних технологій та інноваційних форм навчання, продовжує залишатися лідером культурологічно-мистецької та інформаційно-бібліотечної освіти, невід'ємною важливою складовою освітньо-наукового простору і культурно-мистецького життя Харкова й України, інтеграційним чинником їх успішного входження до європейської і світової професійної спільноти.

За кадровим потенціалом, масштабами освітньої і наукової діяльності, яка здійснюється в інноваційному руслі, ХДАК має всі підстави, щоб долучитися до лав національних дослідницьких університетів, набути ширшої автономії на освітньо-науковому просторі України. Подальші стратегії поступу Харківської державної академії культури залежать від консолідованих зусиль усіх зацікавлених у її успішному розвитку стейкхолдерів — викладачів, співробітників, студентів, випускників, партнерів. Незважаючи на роботу в умовах прифронтового Харкова, колектив ХДАК долає усі випробування, спричинені повномасштабним вторгненням рф, та з вірою в Перемогу впевнено крокує до 100-річчя!

Основні етапи становлення та розвитку Харківської державної академії культури

1925

Засновано факультет політичної освіти при Харківському інституті народної освіти з міським і сільським відділами.

1927

На базі ліквідованих міського і сільського відділів організовано шкільно-курсове і бібліотечне відділення.

Створено антирелігійний відділ, що готував організаторів-методистів і лекторів-пропагандистів.

1929

Факультет політичної освіти Харківського інституту народної освіти реорганізовано в самостійний вищий навчальний заклад — Харківський інститут політичної освіти, у структурі якого було чотири відділення:

- шкільно-курсове, яке готувало організаторів-методистів шкільно-курсової роботи;
- бібліотечне — здійснювало підготовку завідувачів відділами окружних бібліотек;
- антирелігійне, яке готувало інструкторів-пропагандистів антирелігійної роботи, зокрема для культвідділів профспілок;
- музейно-екскурсійне, здійснювало підготовку завідувачів відділів окружних музеїв, екскурсійних баз і екскурсоводів.

Створено кафедру історії СРСР і загальної історії.

Започатковано збірник «Політосвітник» (1929–1930 рр., вип. 1–2).

1930

Харківський інститут політичної освіти реформовано в Харківський інститут комуністичної освіти.

1931

Харківський інститут комуністичної освіти перейменовано на Всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУІКО). У його структурі створено сім факультетів:

– бібліотечний;
– книгопоширення;
– шкільно-курсовий;
– музейний;
– екскурсійний (туристичний);
– атеїстичний;
– агітмасовий з профспілковим і колгоспним відділами.

Відкрито аспірантуру при кафедрі бібліотекознавства.

1932

Створено факультет книгорозповсюдження.

Шкільно-курсовий факультет перейменовано на педагогічний.

1933

Організовано три факультети: пропагандистський, клубний, бібліотечний (денна та вечірня форми навчання).

1934

Пропагандистський факультет реорганізовано в соціально-економічний.

Створено національний педагогічний факультет з двома відділами: польським і німецьким.

Створено вечірній бібліотечний факультет.

Відкрито вечірній бібліотечний факультет як філіал ВУІКО в Києві.

1935

Всеукраїнський інститут комуністичної освіти реорганізовано в Український бібліотечний інститут.

1936

Відкрито аспірантуру зі спеціальностей: методика роботи з читачем, література для дітей і бібліографія.

1937

Створено кафедру фізичного виховання.

1939

Український бібліотечний інститут перейменовано на Харківський державний бібліотечний інститут (ХДБІ).

Запроваджено підготовку кадрів без відриву від виробництва (заочне та вечірнє навчання).

Створено три факультети: бібліотекознавства, бібліографії, дитячих та юнацьких бібліотек.

Ліквідовано факультет перепідготовки кадрів без відриву від виробництва. Відкрито заочний бібліотечний факультет.

1940

Вийшов друком перший том «Трудов Харьковского государственного библиотечного института».

1941

На період воєнного часу у зв'язку з необхідністю евакуації в м. Кизил-Орда Казахської РСР і в перші повоєнні роки заклад працює на правах факультету Харківського державного педагогічного інституту.

1943

У Харківському педагогічному інституті відкрито бібліотечний факультет, який готував працівників масових бібліотек.

1944

У Харківському педагогічному інституті створено кафедру бібліотекознавства, при ній організовано бібліотечний кабінет.

1946

На бібліотечному факультеті Харківського педагогічного інституту відновлено діяльність заочного відділення.

1947

Поновлено діяльність Харківського державного бібліотечного інституту, у складі трьох факультетів: бібліотекознавства, бібліографії, дитячих та юнацьких бібліотек. У їх структурі функціонувало п'ять кафедр.

1950

Створено факультет культурно-освітньої роботи з підготовки організаторів-методистів клубної роботи і викладачів клубної справи для спеціальних технікумів.

Створено кафедру книжкових фондів і каталогів.

1951

Створено кафедру культурно-освітньої роботи та педагогіки.

Обладнано радіотрансляційний вузол для місцевого мовлення, радіофіковано всі великі аудиторії.

1953

Створено окремі кафедри:

- культурно-освітньої роботи;
- педагогіки.

1954

Об'єднано факультети бібліотекознавства і бібліографії в єдиний бібліотечний факультет.

1955

Запроваджено підготовку фахівців вищої кваліфікації для книжкової торгівлі.

Факультет дитячих та юнацьких бібліотек об'єднано з бібліотечним факультетом.

1956

Вийшов друком науковий збірник «Учёные записки» (вип. 2).

Бібліотечний факультет діє двома відділеннями: дитячих та масових і наукових бібліотек.

1957

Видано науковий збірник «Учёные записки» (1957–1960 рр., вип. 3–5).

У ХДБІ функціонувало 11 кафедр: марксизму-ленінізму, історії, літератури, іноземних мов, педагогіки та психології, культурно-освітньої роботи, бібліотекознавства, бібліографії, бібліотечних фондів і каталогів, літератури для дітей і бібліотечної роботи з дітьми, фізичного виховання.

Діяли два факультети — бібліотечний та культурно-освітньої роботи.

Уперше започатковано щорічну звітну конференцію, присвячену підсумкам наукової роботи інституту.

1958

Проведено першу науково-методичну конференцію випускників ХДБІ.

1959

Розпочато підготовку клубних працівників за спеціалізаціями: режисер самодіяльного театрального колективу; диригент самодіяльного хору; диригент оркестру народних інструментів. Пізніше до цих спеціальностей додано нові: диригент оркестру духових інструментів; режисер масових клубних видовищ; організатор-методист культурно-освітньої діяльності.

Створено кафедру хорового диригування.

Створено кафедру режисури (театральної підготовки).

1960

У Києві створено заочне відділення ХДБІ.

На вечірньому відділенні ХДБІ розпочато підготовку фахівців для науково-технічних і спеціальних бібліотек.

Створено кафедру народних інструментів.

Створено підготовчі курси для вступу до ХДБІ.

1962

Видано науковий збірник «Наукові записки» (вип. 6).

1964

Харківський державний бібліотечний інститут реорганізовано в Харківський державний інститут культури (ХДІК).

Створено кафедру музикознавства (теорії музики та фортепіано).

Вийшло перше число республіканського міжвідомчого науково-методичного збірника «Бібліотекознавство та бібліографія» (1964–1992 рр., вип. 1–31).

Вийшло перше число республіканського міжвідомчого збірника наукових праць «Культурно-освітня робота» (1964–1972 рр., вип. 1–7).

При Інституті починає функціонувати гуртожиток для студентів.

1965

На бібліотечному факультеті створено стаціонарне заочне відділення книгознавства з метою підготовки книгознавців-бібліографів для системи книжкової торгівлі України.

1966

Розпочато підготовку фахівців для технічних бібліотек.

Створено кафедру технічних бібліотек і наукової інформації.

У структурі бібліотечного факультету (стаціонар) діють такі відділення: масових і наукових бібліотек, дитячих бібліотек, технічних бібліотек, книгознавства.

Кафедрою культурно-освітньої роботи ліцензовано підготовку та проведення першої республіканської науково-практичної конференції з питань ефективності культурно-освітньої роботи.

1968

На базі заочного відділення ХДІК створено Київський державний інститут культури (нині — Київський національний університет культури і мистецтв).

1969

Створено кафедру філософії та політології.

Створено підготовче відділення.

1977

На базі ХДІК організовано другий у Радянському Союзі факультет підвищення кваліфікації викладачів спеціальних дисциплін.

Кафедру музикознавства розділено на дві самостійні: теоретичну та фортепіанну.

Кафедру культурно-освітньої роботи перейменовано на кафедру клубознавства.

1979

ХДІК нагороджено Почесною грамотою Президії Верховної Ради УРСР.

На базі кафедри бібліографії створено дві самостійні кафедри: загального бібліографознавства та книгознавства і галузевого бібліографознавства.

1983

Створено кафедру педагогіки і психології.

Кафедру клубознавства реорганізовано в кафедру організації та методики культурно-освітньої роботи.

1986

Створено кафедру історії та теорії культурно-освітньої роботи.

1987

Теоретичну та фортепіанну кафедри об'єднано в кафедру музикознавства.

1988

Ліквідовано кафедру дитячої літератури.

1989

Створено хореографічне відділення на кафедрі режисури.

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Музейна справа та охорона пам'яток історії та культури».

1990

Кафедру історії та теорії культурно-освітньої роботи реорганізовано в кафедру історії та теорії культури.

1991

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Соціальна педагогіка».

Факультет культурно-освітньої роботи перейменовано на факультет культурології й народної художньої творчості.

Створено кафедру українського народного хору та музичного фольклору.

Перейменовано кафедру організації та методики культурно-освітньої роботи на кафедру культури дозвілля.

Перейменовано кафедру політичної історії на кафедру політології.

Створено кафедру мовної майстерності, кафедру хореографії.

Відкрито підготовче відділення для іноземних громадян.

1992

На базі факультету культурології й народної художньої творчості створено факультети:

- культурології;
- народної художньої творчості.

1993

Вийшов друком перший випуск збірника наукових праць ХДІК «Культура України».

Кафедру історії СРСР і загальної історії перейменовано на кафедру загальної історії.

Кафедру бібліотечних фондів і каталогів реорганізовано в кафедру документознавства.

Кафедру економічної історії і теорії перейменовано на кафедру економічної теорії й економіки соціально-культурної сфери.

Кафедру музикознавства перейменовано на кафедру теорії музики та фортепіано.

На базі секції народного хору кафедри хорового диригування створено кафедру українського народного співу та музичного фольклору.

Кафедру загальної історії перейменовано на кафедру загальної історії і музеєзнавства.

Кафедру музикознавства реорганізовано на кафедру теорії музики та фортепіано.

Кафедру духових інструментів перейменовано на кафедру духових та естрадних оркестрів.

1994

Уперше створено спеціалізовану вчену раду Д 02.21.01 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук з мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.08 — теорія та історія культури.

Уперше створено спеціалізовану вчену раду Д 02.21.02 для захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 05.25.05 — інформаційні системи і процеси (технічні науки).

Уперше відкрито аспірантуру з теорії та історії культури, бібліотекознавства та бібліографії, інформаційних систем і процесів, музеєзнавства, консервації, реставрації, зберігання культурних цінностей, економічної теорії та історії економічної думки, соціальної педагогіки.

Бібліотечний факультет перейменовано на факультет бібліотекознавства та інформатики.

Кафедру економічної теорії та економіки соціально-культурної сфери перейменовано на кафедру економічної теорії і менеджменту.

Кафедру інформатики і технічних засобів бібліотечної роботи перейменовано на кафедру інформатики, інформаційних процесів та систем.

Кафедру фізичного виховання перейменовано на кафедру фізичної культури та здоров'я.

Кафедри галузевого бібліографознавства та загального бібліографознавства та книгознавства об'єднано в кафедру бібліографознавства та книгознавства.

1995

Уперше відкрито докторантуру з теорії та історії культури, бібліотекознавства та інформаційних систем і процесів, бібліографії.

Створено відділ міжнародних зв'язків.

Кафедру економічної теорії і менеджменту перейменовано на кафедру економічної історії, теорії та менеджменту.

Створено дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій з теорії та історії культури та книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства.

Вийшов друком дайджест, підготовлений співробітниками бібліотеки ХДАК, під назвою «Що написано пером…», який уперше групує публікації про діяльність Харківської державної академії культури,

оприлюднені у всеукраїнських та харківських газетах. У виданні відображено 66 газетних публікацій, що вийшли друком упродовж 1991–1994 рр.

Кафедру бібліотечних фондів та каталогів перейменовано на кафедру документознавства.

Кафедру бібліографознавсва та книгознавства перейменовано на кафедру бібліографознавства.

1996

На базі ліквідованої кафедри педагогіки і психології створено дві кафедри: соціальної педагогіки, соціальної психології.

1997

Харківський державний інститут культури — член Міжнародної федерації бібліотечних асоціацій та установ (ІФЛА), організації Європейської співдружності в галузі бібліотечно-інформаційної освіти (БОБКАТССС), Європейської асоціації бібліотечно-інформаційної освіти та наукових досліджень (ЕВКЛІД).

У зв'язку з розширенням у ХДІК номенклатури освітніх спеціальностей створено факультети:

- документознавства та інформаційної діяльності;
- бібліотекознавства та інформатики;
- культурології;
- народного музичного мистецтва;
- режисерсько-хореографічний;
- довузівської підготовки та післядипломної освіти.

Створено спеціалізовану вчену раду Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук за спеціальностями 05.13.06 — «Автоматизовані системи управління та прогресивні інформаційні технології (технічні науки)»; 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (педагогічні науки)».

Кафедру інформатики, інформаційних систем та процесів перейменовано на кафедру інформаційних технологій.

1998

На базі ліквідованого Харківського державного інституту культури створено Харківську державну академію культури (ХДАК).

Створено факультет з роботи з іноземними громадянами.

Кафедру документознавства перейменовано на кафедру книгознавства та фондознавства.

Кафедра бібліотекознавства продовжила своє функціонування як кафедра інформатики.

Кафедру технічних бібліотек і наукової інформації об'єднано з кафедрою інформаційних технологій.

Кафедру загальної історії і музеєзнавства перейменовано на кафедру історії України і музеєзнавства.

В академії функціонують 6 факультетів та 22 кафедри. Учена рада ХДАК прийняла рішення щодо зміни назви дайджест-видання «Що написано пером…» на «Віват, академіє!». Дайджест набув статусу продовжуваного видання.

1999

Академію нагороджено Почесною грамотою Кабінету Міністрів України. Створено спеціалізовану вчену раду К64.807.02 зі спеціальності 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (педагогічні науки)».

Вийшов друком перший випуск збірника наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури». Вийшов друком перший випуск дайджесту «Віват, Академіє!», який містить матеріали про діяльність Харківської державної академії культури, опубліковані у всеукраїнських та харківських газетах за період з 1995 по 1998 рр. Загалом видання містить 154 публікації.

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою ВАК України затверджено як фахове видання з історичних наук.

Кафедру інформатики реорганізовано в кафедру соціальних комунікацій. Організовано кафедру мистецтвознавства.

2000

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою ВАК України затверджено як фахове видання з педагогічних наук.

Збірник наукових праць «Культура України» постановою ВАК України затверджено як наукове фахове видання з мистецтвознавства.

Вийшла друком перша частина бібліографічного покажчика «Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури» (1947–1998). Видання містить 6340 бібліографічних описів.

Створено редакційно-видавничий відділ.

Об'єднано кафедри бібліотекознавства та бібліографознавства в єдину кафедру бібліографознавства.

Кафедру документознавства перейменовано на кафедру книгознавства та фондознавства.

Створено кафедри інформаційно-документних систем, телебачення.

У зв'язку з розширенням спектра музичних спеціальностей створено факультет музичного мистецтва.

Відкрито навчально-консультаційний пункт ХДАК у м. Сімферополь.

2001

Створено кафедру естрадного співу.

Створено кафедру сучасної та бальної хореографії, кафедру народної хореографії.

Створено навчально-консультаційний пункт ХДАК на базі Мелітопольського училища культури.

Розширено номенклатуру спеціальностей в аспірантурі і докторантурі ХДАК.

Продовжено термін повноважень спеціалізованої вченої ради К64.807.02 зі спеціальності 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (педагогічні науки)». Рішенням ученої ради ХДАК засновано серію біобібліографічних покажчиків «Видатні педагоги Харківської державної академії культури», яку розпочав бібліографічний покажчик «Василь Миколайович Шейко: до 60-річчя від дня народження».

У зв'язку з розширенням спектра творчо-виконавських спеціальностей створено факультети:

– театрального та кіно-, телемистецтва;
– хореографічного мистецтва.

Створено нові кафедри:

– менеджменту соціально-культурної діяльності;
– сучасної хореографії;
– бальної хореографії;
– кафедру майстерності актора;
– кафедру економічної історії, теорії та менеджменту.

2004

Академію нагороджено Почесною грамотою Верховної Ради України і Золотою медаллю Академії мистецтв України.

Збірник наукових праць «Культура України» постановою ВАК України затверджено як наукове фахове видання з філософських наук.

Видано другу частину бібліографічного покажчика «Друковані праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури» (1947–1998). Видання містить 1384 бібліографічних описи.

Кафедру бібліотекознавства та бібліографії розділено на кафедру бібліотекознавства і соціальної інформатики й кафедру бібліографознавства та інформаційно-бібліографічної діяльності.

Кафедру соціальних комунікацій перейменовано на кафедру бібліотекознавства та соціальних комунікацій.

2005

Ректором ХДАК підписано Велику хартію університетів (м. Болонья).

На базі кафедри мистецтвознавства організовано кафедру мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства.

Створено кафедру телерепортерської майстерності.

Факультет культурології змінив назву на факультет культурології та менеджменту.

Кафедра духових та естрадних інструментів змінила назву на кафедру інструментів духового та естрадного оркестрів.

2006

Кафедру економічної історії, теорії та менеджменту перейменовано на кафедру менеджменту організацій.

Результатом багаторічної плідної роботи провідних учених ХДАК стало впровадження в Україні двох наукових галузей — «Культурологія» та «Соціальні комунікації» (затв. Постановою Кабінету Міністрів України 13 грудня 2006 р., № 1718).

2007

Відкрито аспірантуру зі спеціальностей: книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (історичні науки), економічна теорія та історія економічної думки, соціальна педагогіка, теорія та історія культури (філософські науки), теорія та історія культури (мистецтвознавство), музеєзнавство, пам'яткознавство (історичні науки).

Відкрито докторантуру зі спеціальностей: книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (історичні науки), теорія та історія культури (історичні науки), теорія та історія культури (філософські науки), теорія та історія культури (мистецтвознавство).

Реорганізовано факультет культурології та менеджменту, створено на його базі факультети:

– культурології;
– менеджменту.

Кафедру історії та теорії культури перейменовано на кафедру культурології.

2008

Створено дві спеціалізовані вчені ради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій Д 64.807.01 за двома спеціальностями 26.00.01 — «Теорія та історія культури (в галузі культурології, філософських наук та мистецтвознавства)», 26.00.04 — «Українська культура (в галузі культурології, мистецтвознавства)»; Д 64.807.02 за двома спеціальностями 27.00.01 — «Теорія та історія соціальних комунікацій (у галузі соціальних комунікацій)», 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (в галузі соціальних комунікацій)».

В аспірантурі відкрито такі спеціальності: теорія та історія культури (культурологія), документознавство, архівознавство (соціальні комунікації), книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (соціальні комунікації).

У докторантурі відкрито такі спеціальності: теорія та історія культури (культурологія), документознавство, архівознавство (соціальні комунікації), книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (соціальні комунікації).

Кафедру історії України та музеєзнавства розділено на кафедру історії України та всесвітньої історії, а також кафедру музеєзнавства і пам'яткознавства.

Створено факультет управління та бізнесу.

Факультет театрального та кіно-, телемистецтва реорганізовано, на його базі створено факультети:

– театрального мистецтва;
– кіно-, телемистецтва.

2009

В УКРІНТЕІ України зареєстровано дві фундаментальні НДР «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти» (державний реєстраційний номер 0109U00511) та «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (державний реєстраційний номер 0109U00512)

Збірник наукових праць «Культура України» постановою ВАК України затверджено як наукове фахове видання з культурології та мистецтвознавства.

2010

В аспірантурі ХДАК відкрито такі спеціальності: театральне мистецтво, музичне мистецтво.

У докторантурі відкрито спеціальність з музичного мистецтва.

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою ВАК України затверджено як фахове видання із соціальних комунікацій.

Факультет з роботи з іноземними громадянами реорганізовано в Центр міжнародної освіти і співробітництва.

2011

Розширено номенклатуру спеціальностей в аспірантурі і докторантурі ХДАК. Набір у докторантуру здійснюється з 5 наукових спеціальностей: 26.00.01 — «Теорія та історія культури»; 26.00.02 — «Українська

культура»; 27.00.02 — «Документознавство, архівознавство»; 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

Набір в аспірантуру — з 9 наукових спеціальностей: 26.00.01 — «Теорія та історія культури (культурологія, мистецтвознавство)»; 26.00.02 — «Українська культура (культурологія, мистецтвознавство); 27.00.02 — «Документознавство, архівознавство»; 27.00.03 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (соціальні комунікації)»; 08.00.01 — «Економічна теорія та історія економічної думки»; 13.00.05 — «Соціальна педагогіка»; 26.00.05 — «Музеєзнавство. Пам'яткознавство (мистецтвознавство)»; 17.00.02 — «Театральне мистецтво (мистецтвознавство)»; 17.00.03 — «Музичне мистецтво (мистецтвознавство)».

2012

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Медіакомунікації».

Реорганізовано факультет довузівської підготовки та післядипломної освіти на Центр безперервної освіти.

Змінено назву кафедри менеджмент організацій на кафедру менеджмент і адміністрування та туризму.

Змінено назву кафедри культурології на кафедру культурології та медіакомунікацій.

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Реклама та зв'язки з громадськістю».

Змінено назву факультету менеджменту на факультет управління та бізнесу.

Створено на факультеті управління та бізнесу випускову кафедру туристичного бізнесу.

Змінено назву кафедри менеджменту і адміністрування та туризму на кафедру менеджменту і адміністрування.

2014

Реорганізовано факультети бібліотекознавства та інформатики, документознавства та інформаційної діяльності, створено на їх основі факультет соціальних комунікацій.

2015

Збірник наукових праць «Культура України» постановою МОН України затверджено як фахове видання з культурології та мистецтвознавства.

Збірник наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури» постановою МОН України затверджено як фахове видання із соціальних комунікацій.

2016

Уперше ліцензовано підготовку в аспірантурі докторів філософії зі спеціальностей: 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 034 «Культурологія», 231 «Соціальна робота».

Перереєстровано спеціалізовану вчену раду Д 64.807.01 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата наук) з культурології та мистецтвознавства за спеціальностями 26.00.01 «Теорія та історія культури» та 26.00.04 «Українська культура».

Академія разом з державною науковою установою «Книжкова палата України ім. Івана Федорова» стала співзасновником професійного науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати».

На базі трьох існуючих кафедр створено кафедру документознавства та книгознавства; кафедру бібліотекознавства та інформаційно-аналітичної діяльності.

Кафедру соціальної психології перейменовано на кафедру психології.

Розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Журналістика».

2017

Уперше ліцензовано підготовку в аспірантурі докторів філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Перереєстровано спеціалізовану вчену раду Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

На базі двох існуючих кафедр документознавства й книгознавства, бібліотекознавства та інформаційно-аналітичної діяльності створено кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

На базі кафедри менеджменту соціокультурної діяльності створено кафедри:

- менеджменту культури та соціальних технологій;
- журналістики.

Ліквідовано кафедру культурології та медіакомунікацій.

Створено кафедру культурології.

На базі кафедри теорії музики та фортепіано створено кафедри:

– теорії та історії музики;
– фортепіано.

На базі двох існуючих кафедр естрадного співу та українського народного співу створено кафедру естрадного та народного співу.

2018

Розширено провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) рівні з підготовки докторів філософії в аспірантурі за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

На базі двох існуючих кафедр сучасної хореографії та бальної хореографії створено одну кафедру — кафедру сучасної та бальної хореографії.

На базі двох існуючих кафедр музеєзнавства і пам'яткознавства та історії України і всесвітньої історії створено кафедру історії, музеєзнавства та пам'яткознавства.

На базі двох кафедр інформаційно-документних систем та інформаційних технологій створено кафедру інформаційних технологій.

Змінено назву канцелярії на відділ діловодства та архіву.

2019

На 01.01.2019 р. в ХДАК функціонувало 7 факультетів: культурології; соціальних комунікацій; музичного мистецтва; театрального мистецтва; кіно-, телемистецтва; хореографічного мистецтва; управління та бізнесу.

В академії діяло 26 кафедр: культурології; журналістики; менеджменту культури та соціальних технологій; менеджменту і адміністрування; філософії та політології; іноземних мов; туристичного бізнесу; інформаційної, бібліотечної та архівної справи; психології; інформаційних технологій; соціальної педагогіки; історії, музеєзнавства та пам'яткознавства; телерепортерської майстерності; телебачення; мистецтвознавства, літературознавства, мовознавства; режисури; майстерності актора; народної хореографії; сучасної та бальної хореографії; фізичної культури та здоров'я; народних інструментів; хорознавства та хорового диригування; інструментів духових та естрадних оркестрів; теорії та історії музики; фортепіано; естрадного та народного співу.

01.07.2019 р. в ХДАК об'єднано кафедри психології та соціальної педагогіки в єдину кафедру психології та педагогіки.

Створено Центр забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку, Комітет із забезпечення якості освіти.

Кафедру інструментів духового та естрадного оркестрів перейменовано на кафедру оркестрових інструментів, кафедру хорознавства та хорового диригування перейменовано на кафедру хорового диригування та академічного співу, кафедру мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства — на кафедру мистецтвознавства та літературознавства.

2020

Створено факультет соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності шляхом злиття факультету соціальних комунікацій і факультету управління та бізнесу. Структуру нового факультету складали кафедри:

– інформаційної, бібліотечної та архівної справи;
– інформаційних технологій;
– психології та педагогіки;
– історії, музеєзнавства та пам'яткознавства;
– туристичного бізнесу.

Факультет кіно-, телемистецтва перейменовано на факультет аудіовізуального мистецтва, факультет театрального мистецтва перейменовано на факультет сценічного мистецтва.

Кафедру менеджменту і адміністрування об'єднано з кафедрою менеджменту культури та соціальних технологій, створено кафедру гуманітаристики та мистецтвознавства на основі об'єднання кафедри філософії та політології і кафедри мистецтвознавства та літературознавства.

Створено навчальну лабораторію з музеєзнавства та пам'яткознавства.

Утворено Комісію з питань академічної доброчесності та корпоративної етики.

2021

Об'єднано дві навчальні лабораторії: лабораторію з інформаційного обслуговування та лабораторію інформатики та обчислювальної техніки в єдину навчальну лабораторію з інформаційного та технічного обслуговування.

2022

У ХДАК утворено спеціалізовану вчену раду Д 64.807.02 з присудження наукового ступеня доктора наук зі спеціальностей 27.00.02 — документознавство, архівознавство та 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство в галузі соціальних комунікацій.

Кафедру іноземних мов перейменовано на кафедру філології, кафедру гуманітаристики та мистецтвознавства — на кафедру мистецтвознавства, кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи — на кафедру цифрових комунікацій та інформаційних досліджень.

2023

Утворено спеціалізовану вчену раду Д 64.807.01 з присудження наукового ступеня доктора наук зі спеціальності 26.00.01 — теорія та історія культури в галузі мистецтвознавства.

Реорганізовано кафедру інформаційних технологій та кафедру цифрових комунікацій та інформаційних досліджень шляхом злиття й створення на їх базі кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій.

Створено кафедру музейно-туристичної діяльності шляхом злиття кафедри туристичного бізнесу та кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства.

Створено кафедру психології, педагогіки та філології на основі об'єднання кафедри психології та педагогіки і кафедри філології.

Реорганізовано кафедру культурології та кафедру журналістики й створено на їх базі кафедру культурології та медіакомунікацій.

Створено факультет культурології та соціальних комунікацій шляхом злиття факультету культурології і факультету соціальних комунікацій та музейно-туристичної діяльності. У структурі факультету визначено такі кафедри:

- музейно-туристичної діяльності;
- цифрових комунікацій та інформаційних технологій;
- психології, педагогіки та філології;
- культурології та медіакомунікацій;
- менеджменту культури та соціальних технологій.

На факультеті сценічного мистецтва утворено кафедру музично-драматичного театру.

2024

У ХДАК функціонує 5 факультетів: культурології та соціальних комунікацій; музичного мистецтва; сценічного мистецтва; аудіовізуального мистецтва; хореографічного мистецтва.

В академії діє 21 кафедра: культурології та медіакомунікацій; менеджменту культури та соціальних технологій; музейно-туристичної діяльності; цифрових комунікацій та інформаційних технологій; психології, педагогіки і філології; телерепортерської майстерності; кінотелережисури та сценічної майстерності; фотомистецтва та операторської майстерності; мистецтвознавства; режисури; майстерності актора; музично-драматичного театру; народної хореографії; сучасної та бальної хореографії; фізичної культури та здоров'я; народних інструментів; хорового диригування та академічного співу; оркестрових інструментів; теорії та історії музики; фортепіано; естрадного та народного співу.

Змінено назви структурних підрозділів: Центр безперервної освіти перейменовано на Центр безперервної освіти та зв'язків з громадськістю, Навчальна лабораторія технічних засобів перейменована на Навчальну лабораторію аудіовізуального мистецтва та виробництва.

РЕКТОРАТ АКАДЕМІЇ

Рябуха Наталія Олександрівна, в. о. ректора Харківської державної академії культури, доктор мистецтвознавства, доцент

Шейко Василь Миколайович, радник ректора, почесний ректор Харківської державної академії культури, доктор історичних наук, професор, дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України, заслужений діяч мистецтв України

Сташевська Інна Олегівна, проректор з навчальної роботи, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч мистецтв України

Соляник Алла Анатоліївна, проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор

Білик Олена Миколаївна, проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, доктор педагогічних наук, доцент

Жигайло Марина Олександрівна, проректор з науково-педагогічної та профорієнтаційної роботи, кандидат культурології

Скрицька Марина Віталіївна, проректор з господарської роботи

Курило Любов Іванівна, учений секретар

Бахуревич Олена Дмитрівна, головний бухгалтер

Колесник Людмила Іванівна, голова первинної профспілкової організації

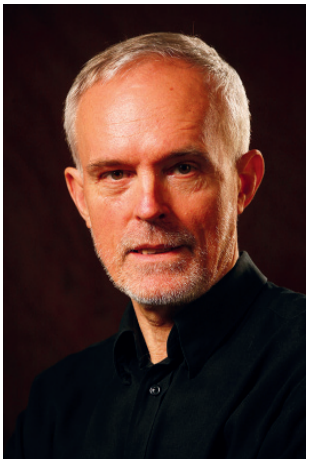
Алєксєєнко Наталя Вікторівна, завідувач Центру забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку, методист І категорії

Лук'янчикова Олена Володимирівна, начальник навчального відділу

Заклінська Юлія Михайлівна, завідувач відділу аспірантури, доктор філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи

Мачулін Леонід Іванович, завідувач редакційно-видавничого відділу, кандидат філософських наук

Кирпа Тетяна Олександрівна, директор бібліотеки

Сторожук Наталя Вікторівна,
помічник ректора з кадрових
питань

Шумлянська Наталія
Володимирівна,
завідувач Центру міжнародної
освіти і співробітництва

Побіженко Володимир
Вікторович,
завідувач навчальної
лабораторії інформаційного та
технічного обслуговування

ПРОФЕСОРСЬКИЙ СКЛАД АКАДЕМІЇ

Олена Миколаївна Білик

Народилася 25.07.1967 р. в м. Харків. Закінчила з відзнакою Харківський державний університет імені О. М. Горького (1989 р.) (нині — Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), факультет перепідготовки Харківського обласного інституту вдосконалення вчителів (1998 р.), аспірантуру Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (1995 р.). Працювала вчителем (1989–1991 рр.) Харківської середньої школи № 163, викладачем сектора мовознавства (1995–1997 рр.) Харківського державного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. Кандидат педагогічних наук (1998 р.), доцент (2003 р.), доктор педагогічних наук (2018 р.). Завідувач Центру міжнародної освіти і співробітництва (2010 р.), проректор з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків (2019 р.).

У Харківській державній академії культури працює з 1997 р., обіймаючи посади викладача, старшого викладача, доцента, завідувача кафедри, декана, завідувача Центру міжнародної освіти і співробітництва, проректора з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків. У 1998 р. захистила кандидатську дисертацію «Факультативний курс "Вступ до слов'янських мов" як засіб підвищення рівня мовної компетенції учнів старших класів». У 2003 р. здобула вчене звання доцента кафедри літератури. Закінчила докторантуру Харківської державної академії культури (2013–2016 рр.). У 2018 р. захистила докторську дисертацію «Теорія та методика соціалізації іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу» за спеціальністю 13.00.05 — «Соціальна педагогіка». Викладає курси: українська мова (за професійним спрямуванням), українська мова як іноземна, теорія та практика наукового редагування, українська мова: академічне письмо. Сфера наукових інтересів: методика викладання лінгвістичних дисциплін, викладання української мови як іноземної, соціалізація освітніх мігрантів, інтернаціоналізація сучасної вищої освіти. Бере активну участь у різноманітних заходах, пов'язаних з актуальними проблемами підготовки іноземних громадян у закладах вищої освіти України, інтернаціоналізації вищої освіти. Є неодноразовим членом журі обласного етапу конкурсу «Учитель року», ІІ (обласного) етапу Всеукраїнського конкурсу-захисту науково-дослідних робіт учнів — членів Малої академії наук України, обласної учнівської олімпіади з української мови. Автор понад 180 наукових і навчально-методичних праць, серед яких — одна наукова монографія, публікації в колективних монографіях в Україні та за кордоном.

Основні опубліковані праці

1. Соціалізація іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу України : монографія / О. М. Білик ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Майдан, 2016. — 334 с.
2. Комеморативні практики в процесі соціалізації освітніх мігрантів у соціокультурному просторі сучасної України / О. М. Білик, Т. М. Брагіна // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 56. — С. 19–28.
3. Educational tourism: socio-cultural adaptation strategies of international students in Ukraine / Liubov Bozhko, Olena Bilyk, Alina Borysova // Tourism of the XXI century: global challenges and civilization values : II Intern. sci. and practical conf. (Kyiv, June 01, 2020) : conf. proc. / Ministry of Education and Science of Ukraine [etc.]. — Kyiv, 2020. — P. 714–725.
4. The application of video materials in the study of Ukrainian as a foreign language / Olena Bilyk, Tetiana Brahina, Yurii Brahin // Média a vzdělávání 2020 : sb. recenzovaných přísp. mezinárodní vědec. konf. / Časopis Media4u Magazine, Katedra didaktiky ekonomických předmětů, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, Katedra UNESCO Filosofie lidské komunikace, Charkovská národní technická zemědělská univerzita jm. Petra Vasylenka. — Praha, 2020. — P. 27–30.
5. The Main Factors and Personality Characteristics to Predict the Risk of Suicide by Military Personnel in Hostilities [Електронний ресурс] / Ihor Prykhodko, Yanina Matsehora, Olexander Kolesnichenko, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk, Andriy V. Haydabrus // BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. — 2020. — Vol. 11, Iss. 3. — P. 72–87. — Режим доступу: http://surl.li/fbntpl. — Web of Science.

6. Content, Hierarchy, Intensity of Motives and their Possibility to be Implemented in Servicemen with Various Levels of Effectiveness of Service Activity [Електронний ресурс] / O. Kolesnichenko, Y. Matsegora, I. Prykhodko, S. Larionov, A. Bolshakova, O. Bilyk [etc.] // BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. — 2021. — Vol. 12, Iss. 4. — P. 374–410. — Режим доступу: http://surl.li/rlrpbg. — Web of Science.
7. Environmental tourism ac a resource for the sustainable social and economic development of regions / L. Bozhko, O. Bilyk, M. Zaitseva, V. Kholodok, S. Stankevych // Ukrainian Journal of Ecology. — 2021. — Vol. 11, № 6. — P. 18–22.
8. Media presentation of Ukrainian culture in foreign language audience: using of ethnocultural video content / Olena Bilyk, Tetiana Brahina // Média a vzdělávání 2021 : sb. recenzovaných přísp. mezinárodní vědec. konf. / Časopis Media4u Magazine, Katedra didaktiky ekonomických předmětů, Fakulta financí a účetnictví, Vysoká škola ekonomická v Praze, Katedra UNESCO Filosofie lidské komunikace, Charkovská národní technická zemědělská univerzita jm. Petra Vasylenka. — Praha, 2021. — P. 18–21.
9. Psychological First Aid for Military Personnel in Combat Operations: The Ukrainian Model [Електронний ресурс] / Ihor Prykhodko, Yanina Matsehora, Olexsander Kolesnichenko, Vasyl Stasiuk, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk // Militari Behavioral Health. — 2021. — Vol. 9, Iss. 3. — P. 289–296. — Режим доступу: http://surl.li/gwexua. — Scopus.
10. Content, hierarchy, intensity of motives and their possibility to be implemented in servicemen with various levels of effectiveness of service activity [Електронний ресурс] / Oleksandr Kolesnichenko, Yanina Matsegora, Ihor Prykhodko, Stanislav Larionov, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk [et al.] // Romanian Journal of Military Medicine. — 2022. — Vol. 125, Iss. 1. — P. 79–96. — Режим доступу: http://surl.li/fcjifa. — Web of Science.
11. Development of Social Creativity of Future Culture Managers [Електронний ресурс] / Alla Oleksandrivna Ryzhanova, Nataliya Oleksandrivna Maksymovska, Olena Mykolaivna Bilyk, Nanuli Zurabivna Potomkina [et al.] // Journal of Educational and Social Research. — 2022. — Vol. 12, № 6. — P. 63–80. — Режим доступу: http://surl.li/wilgov. — Scopus.
12. Relevant Factors in Research Activity of Ukrainian Social Workers: Postmodern Studies [Електронний ресурс] / O. Povidaichyk, O. Lisovets, O. Bilyk [et al.] // Postmodern Openings. — 2022. — Vol. 13, № 4. — P. 561–578. — Режим доступу: http://surl.li/hlpefd. — Web of Science
13. Typology of individual values of combatants of the War in Eastern Ukraine [Електронний ресурс] / Olexander Kolesnichenko, Ihor Prykhodko, Yanina Matsegora, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk [et al.] // Romanian Journal of Military Medicine. — 2022. — Vol. 125, Iss. 1. — P. 109–117. — Режим доступу: http://surl.li/nqkoek. — Web of Science.
14. Розвиток соціальної творчості студентської молоді в дистанційному освітньому просторі / Наталія Олександрівна Максимовська, Олена Миколаївна Білик // Education and Pedagogical Sciences. — 2023. — № 1. — С. 24–37.

Анастасія Миколаївна Большакова

Народилася 15.08.1977 р. в м. Харків. Доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології, педагогіки та філології ХДАК. Закінчила Харківський національний університет внутрішніх справ за спеціальністю «Практична психологія». Професійний практикуючий психолог. Член Української спілки психотерапевтів, Національної психологічної асоціації, Української асоціації когнітивно-поведінкової терапії, Асоціації EMDR-України, Асоціації психологічного консультування та травматерапії. Практичний досвід — понад 20 років. Працює в доказових психотерапевтичних напрямах: когнітивно-поведінкова терапія (2 та 3 хвилі), EMDR-терапія.

Професійне психотерапевтичне навчання: сертифікаційні програми з психотерапії та курси підвищення кваліфікації (Когнітивно-поведінкова терапія, Індивідуальна схема-терапія, Поведінкова терапія, Когнітивно-поведінкова терапія у групі, EMDR-терапія, ACT — Терапія прийняття та відповідальності, Терапія, сфокусована на співчутті — CFT, ACT тривожних розладів та депресії + CFT, Пропедевтика психічних захворювань, Психологічне консультування в напрямі позитивної психотерапії, Короткотермінова психотерапія, сконцентрована на розв'язку, Арттерапія з різними категоріями населення, Основи психологічної травми,

Мотиваційне інтерв'ювання, Наративно-експозиційна терапія — NET), короткострокові навчальні програми з роботи з депресією, втратою, суїцидальністю, стресом, травмою.

У 2000 р. захистила кандидатську дисертацію з теми «Фрустраційна толерантність як складова психологічної готовності пожежних до професійної діяльності в особливих умовах» на здобуття наукового ступеня кандидата психологічних наук за спеціальністю 19.00.09 «Психологія діяльності в особливих умовах». У 2003 р. здобула вчене звання доцента кафедри соціальної психології. У 2011 р. захистила докторську дисертацію з теми «Особистісна реалізованість людини в онтогенезі» на здобуття наукового ступеня доктора психологічних наук за спеціальністю 19.00.07 «Педагогічна та вікова психологія». У 2013 р. здобула вчене звання професора кафедри соціальної психології. У 2012 р. здобула диплом стипендіата Харківської обласної державної адміністрації в галузі науки імені В. Н. Каразіна (з гуманітарних наук) за значні досягнення в галузі науки.

У Харківській державній академії культури працює з 1999 р., обіймаючи посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри, декана, професора кафедри, завідувача кафедри. З 2013 р. — завідувач кафедри соціальної психології, з 2017 р. — завідувач кафедри психології, з 2023 р. — завідувач кафедри психології, педагогіки та філології.

Викладала та викладає дисципліни: вступ до спеціальності, соціальна психологія, психологічне консультування, основи психотерапії, експериментальна психологія, психодіагностика, патопсихологія з основами дефектології, патопсихологічна діагностика, техніки соціально-психологічного тренінгу, кризова психологія, психологічна робота з наслідками травматичного стресу, основи травматерапії, основи психологічного консультування у КПТ, основи психологічного консультування у схематерапії, основи психологічного консультування у ДПТ.

Як практикуючий фахівець надає психологічну допомогу з таких проблем:

- депресивні стани, знижений настрій, апатія, незадоволення, втрата сенсу життя;
- гнів, дратівливість;
- невпевненість у собі, занижена самоцінність, слабка мотивація, низький самоконтроль;
- тривожні стани і страхи, фобії, панічні атаки;
- кризи та психічні травми, гостре і пролонговане горе;
- порушення харчової поведінки (переїдання, анорексія, булімія);
- формування міцних, гармонійних стосунків у різних сферах життя (сім'я, друзі, професійна діяльність, бізнес);
- сімейні кризи, нерозуміння, дисгармонії, збереження родини;
- переривання руйнівних стосунків, переживання розлучення;
- позбавлення психологічних залежностей;
- особове та професійне зростання, реалізація особистісного потенціалу;
- обрання професії й досягнення успішної кар'єри.

Сфера наукових інтересів: соціально-психологічні проблеми життєтворчості, актуалізації особистісного потенціалу, самореалізації та самоздійснення особистості на життєвому шляху.

Є автором понад 100 наукових праць, серед яких монографії, навчальні посібники, наукові статті.

Основні опубліковані праці

1. Психологія особистісної реалізованості суб'єкта життєвого шляху : монографія / А. М. Большакова. — Запоріжжя : КПУ, 2011. — 312 с.
2. Технології життєтворчості та самореалізації особистості / А. М. Большакова // Соціальні технології : Заради чого? Яким чином? З яким результатом? : монографія / наук. ред. В. І. Подшивалкіна ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. — Одеса, 2014. — С. 430–432.
3. Трансформація картини світу у процесі психологічного супроводу міжкультурної адаптації студентів-іноземців у країні навчання : монографія / А. О. Борисова, А. М. Большакова, О. М. Білик [та ін.] ; за заг. ред. А. О. Борисової. — Харків : Лідер, 2017. — 178 с.
4. Психологічна настільна Т-гра як технологія короткострокового психологічного консультування, коучингу, тренінгу (психологічна гра з елементами тренінгу «Смарагдове місто») / А. М. Большакова // Психологічні технології ефективного функціонування та розвитку особистості : кол. монографія / [за ред. С. Д. Максименка, С. Б. Кузікової, В. Л. Зливкова]. — Суми, 2019. — Кн. 3, [розд.] 4 : Психологічні технології забезпечення ефективного функціонування та розвитку особистості у кризових ситуаціях життя, підрозд. 4.1. — С. 366–383.

5. Розвиток особистісних ресурсів гармонійності академічно здібного учня основної школи : навч.-метод. посіб. / Большакова Анастасія, Щербакова Олена. — Київ : Арт Економі, 2020. — 248 с.
6. Місце матеріального добробуту в системі оцінювання дійсності у осіб зі специфічними розладами особистості / А. М. Большакова, Т. О. Перевозна, І. О. Віденєєв / Габітус. — 2020. — Вип. 14. — С. 158–163.
7. Особистісні ресурси подолання складних ситуацій як предиктори інноваційної готовності майбутніх правоохоронців / А. М. Большакова // Вісн. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди : Психологія : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2020. — Вип. 62. — С. 68–80.
8. Психологічна Т-гра «Креативність» / К. І. Фоменко, А. М. Большакова // Вісн. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди : Психологія : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2020. — Вип. 63. — С. 164–180.
9. The Main Factors and Personality Characteristics to Predict the Risk of Suicide by Military Personnel in Hostilities [Електронний ресурс] / Ihor Prykhodko, Yanina Matsehora, Olexander Kolesnichenko, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk, Andriy V. Haydabrus // BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. — 2020. — Vol. 11, Iss. 3. — P. 72–87. — Режим доступу: http://surl.li/fbntpl. — Web of Science.
10. Стаж професійної діяльності як детермінанта змін індивідуально-психологічних особливостей особистості правоохоронця / І. О. Віденєєв, А. М. Большакова, Т. О. Перевозна // Вісн. Львів. ун-ту. Серія: Психологічні науки : [зб. наук. пр.]. — Львів, 2021. — Вип. 10. — С. 25–31.
11. Content, Hierarchy, Intensity of Motives and their Possibility to be Implemented in Servicemen with Various Levels of Effectiveness of Service Activity [Електронний ресурс] / Oleksandr Kolesnichenko, Yanina Matsegora, Ihor Prykhodko, Stanislav Larionov, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk, Svitlana Izbash, Viktoriia Kuzina, Vitalii Panok, Vira Kramchenkova // BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience. — 2021. — Vol. 12, Iss. 4. — P. 374–410. — Режим доступу: http://surl.li/rlrpbg. — Web of Science.
12. On the question of the place of health value in the system of value orientations of an individual research / A. Bolshakova, T. Perevozna, I. Videnieiev // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Психологія : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2021. — Вип. 71. — P. 7–14.
13. Psychological First Aid for Military Personnel in Combat Operations: The Ukrainian Model [Електронний ресурс] / Ihor Prykhodko, Yanina Matsehora, Olexsander Kolesnichenko, Vasyl Stasiuk, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk // Militari Behavioral Health. — 2021.— Vol. 9, Iss. 3. — P. 289–296. — Режим доступу: http://surl.li/gwexua. — Scopus.
14. The Cognitive-Behavioral Model of Clinical Aspiration for Hubristic Superiority / Karyna Fomenko, Tamara Khomulenko, Anastasiia Bolshakova, Oleksiy Kuznetsov // Психологічне консультування і психотерапія. — 2021. — Вип. 16. — С. 34–39.
15. Когнітивно-поведінкова модель клінічного прагнення до губристичної переваги / К. І. Фоменко, А. М. Большакова, О. І. Кузнецов // Габітус. — 2022. — Вип. 37. — С. 138–142.
16. Особливості психосоматичної симптоматики студентів-психологів як передумова професійної деформації / А. М. Большакова, І. О. Віденєєв // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Психологія. — 2022. — Т. 33, № 5. — С. 26–31.
17. Особливості самоактуалізації та професійного вигорання у педагогів / А. М. Большакова, І. О. Віденєєв // Габітус. — 2022. — Вип. 42. — С. 27–31.
18. Схема-режими, асоційовані з ранніми дезадаптивними схемами (взаємозв'язок концептів схема-терапії Дж. Янга) / А. М. Большакова // Вісн. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди : Психологія : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2022. — Вип. 66. — С. 49–62.
19. Content, hierarchy, intensity of motives and their possibility to be implemented in servicemen with various levels of effectiveness of service activity [Електронний ресурс] / Oleksandr Kolesnichenko, Yanina Matsegora, Ihor Prykhodko, Stanislav Larionov, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk [et al.] // Romanian Journal of Military Medicine. — 2022. — Vol. 125, Iss. 1. — P. 79–96. — Режим доступу: http://surl.li/fcjifa. — Web of Science.
20. Typology of individual values of combatants of the War in Eastern Ukraine [Електронний ресурс] / Olexander Kolesnichenko, Ihor Prykhodko, Yanina Matsegora, Anastasiia Bolshakova, Olena Bilyk [et al.] // Romanian Journal of Military Medicine. — 2022. — Vol. 125, Iss. 1. — P. 109–117. — Режим доступу: http://surl.li/nqkoek. — Web of Science.
21. Опитувальник аксіологічної компетентності / Большакова Анастасія Миколаївна, Дубінін Дмитро Олегович // Дніпровський наук. часопис публічного управління, психології, права. — 2023. — Вип. 6. — С. 77–82.
22. Особливості психокорекції особистісних і поведінкових непатологічних форм девіантної поведінки підлітків / А. М. Большакова, І. О. Віденєєв // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Психологія. — 2023. — Т. 34, № 4. — С. 55–59.

23. Особливості рівня адекватності самосвідомості в підлітків у діапазоні психологічної норми — акцентуації / А. М. Большакова, І. О. Віденєєв // Габітус. — 2023. — Вип. 52. — С. 109–113.
24. Особливості самоактуалізації як чинника психологічного благополуччя в людей похилого віку / А. М. Большакова, С. М. Бужинська, О. О. Зайцева // Габітус. — 2023. — Вип. 53. — С. 105–109.
25. Image of a Junior Officer in Military Personnel Participating in Combat Operations with Symptoms of Posttraumatic Stress Disorder [Електронний ресурс] / Yanina Matsegora, Oleksandr Kolesnichenko, Ihor Prykhodko, Vira Kramchenkova, Anastasiia Bolshakova [et al.] // Romanian journal of military medicine. — 2023. — Vol. 126, Iss. 3. — P. 287–297. — Режим доступу: http://surl.li/ffiojj. — Web of Science.
26. Аксіологічна компетентність і когнітивний компонент резилієнтності працівників поліції / Большакова А. М., Дубінін Д. О. // Габітус. — 2024. — Вип. 58. — С. 216–220.
27. Аксіологічна компетентність як психологічний корелят резилієнтності працівників поліції / Большакова А. М., Дубінін Д. О. // Габітус. — 2024. — Вип. 57. — С. 287–292.

Тетяна В’ячеславівна Большакова

Народилася 28.05.1951 р. в сел. Південне Харківської області. Професор, заслужений діяч мистецтв України, декан факультету музичного мистецтва ХДАК.

Відома українська баяністка, член Національної всеукраїнської музичної спілки. Закінчила з відзнакою Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1975 р.) за спеціальністю «Баян», кваліфікація — «Концертний виконавець, викладач, диригент оркестру народних інструментів» за класами баяна Л. М. Горенка, диригування В. О. Гризодуба.

Лауреат Всеукраїнського конкурсу професійних виконавців на народних інструментах (Київ, 1977 р., ІІ премія); у 1991 р. отримала вчене звання доцента, у 2008 р. — професора кафедри народних інструментів, багаторазовий лауреат Міжнародного фестивалю «Веселковий світ народних мелодій» (1999–2006 рр.); дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Педагогічна династія» (2004 р., разом із донькою, А. М. Большаковою — нині доктором психологічних наук, професором, завідувачем кафедри психології, педагогіки та філології ХДАК). У 2004 р. отримала почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України».

З 1975 р. — на викладацькій роботі: викладач (1975–1980 рр.), старший викладач (1980–1989 рр.), доцент (1989–1999 рр.), професор (з 2007 р.), завідувач кафедри народних інструментів (1999–2015 рр.), декан факультету музичного мистецтва ХДАК (з 2003 р.). Окрім науково-педагогічної та творчо-виконавської діяльності, обіймала керівні громадські й адміністративні посади: голова профкому ХДАК, секретар Президії Харківського обкому профспілок працівників культури, відповідальний секретар приймальної комісії, декан факультету довузівської підготовки та післядипломної освіти ХДАК.

У мистецькому досвіді Т. В. Большакової — активна виконавська діяльність (має понад 90 афіш концертних виступів). Концертний репертуар становить більше 100 музичних творів. Основні творчі роботи — сольні виступи й концертні програми: «Творча зустріч з лауреатом республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах Большаковою Т. В.», «Творчий звіт Зразкового оркестру народних інструментів Будинку культури Зміївської ГРЕС», «Весняна елегія», «Концерт естрадно-симфонічного оркестру», «Концерт лауреата Республіканського конкурсу виконавців на народних інструментах Большакової Т. В.», «Вечір народної музики» (ІІІ Міжнародний фестиваль традиційної народної культури «Покуть — 2000»), «Концерт народної музики» та ін.

Була учасником ансамблю народних інструментів викладачів кафедри народних інструментів (1975–1984 рр.), який активно концертував, мав записи на обласному телебаченні й радіо. Як солістка брала участь у концертах на сценах Харківської обласної філармонії, Харківського академічного театру опери та балету імені М. В. Лисенка, ХДАК тощо. Записи музичних творів у її виконанні неодноразово звучали на телебаченні (цикли передач «Вечірні зорі», «Камертон», «Звучать народні інструменти»), зберігаються у фондах Харківської обласної телерадіокомпанії. Значне місце у творчій діяльності посідала співпраця з багатьма оркестрами народних інструментів Харкова, Харківської та Луганської областей. Сольні виступи з ними, а

також методична допомога в організації репетиційної та концертної діяльності сприяли творчому зростанню оркестрів і досягненню ними значних успіхів. Її виконавському стилю притаманні яскравий артистизм, віртуозність, глибоке проникнення в авторський задум композиторів.

Була ініціатором організації та проведення на базі ХДАК усеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (з 2004 р.), заступником голови оргкомітету конкурсу і його художнім керівником. За ініціативи та підтримки на кафедрі народних інструментів ХДАК створені відомі в Україні ансамблі народної музики — лауреати республіканських та міжнародних конкурсів і фестивалів: гурт «Хоткевичі» (1994 р.); ансамбль народної музики «Стожари» (2000 р.); ансамбль народної музики «ЦимБан-До» (2005 р.).

Має досвід активної участі в атестаційному процесі здобувачів вищої освіти — призначалася головою державних екзаменаційних комісій закладів освіти України I–II рівнів акредитації, членом експертної комісії з ліцензування та акредитаційної експертизи на право здійснення освітньої діяльності з підготовки бакалаврів та магістрів за спеціальностями «Музичне мистецтво», «Народна художня творчість» у Сумському вищому училищі мистецтв і культури імені Д. С. Бортнянського, Ніжинському училищі культури і мистецтв імені Марії Заньковецької, Полтавському музичному училищі імені М. В. Лисенка, Артемівському музичному училищі імені Івана Карабиця, Київському коледжі культури і мистецтв.

Із середини 1980 рр. — член журі міжнародних, усеукраїнських, обласних конкурсів і фестивалів, серед яких — Усеукраїнський конкурс молодих виконавців «Слобожанський вернісаж», Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс «DANCESONGFEST» (у номінації «Інструментальне виконавство»), Всеукраїнський фестиваль народної музики «Райдужний світ народних мелодій».

Брала участь в оргкомітетах міжнародних та всеукраїнських конференцій, які проводяться на базі ХДАК: Міжнародної наукової конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку»; Міжнародної науково-теоретичної конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство».

За період своєї педагогічної діяльності підготувала понад 100 випускників, серед яких більше 20 лауреатів музичних конкурсів та фестивалів (6 — за останні п'ять років).

Вибрані статті та рецензії про виконавську та педагогічну діяльність Т. В. Большакової:

1. Поздоровляємо переможців! (редакц. ст.) // Культура і життя. — 1977. — 13 лют. (№12). — С. 2;
2. Музика, молодість, краса / Р. Оверчук // Слобода. — 2000. — 18 січ. — С. 3.
3. «Не тільки звіт, але й світ» / О. І. Козак // Слобода. — 2004. — 3 січ. — С. 2.
4. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа) : підручник / М. А. Давидов. — Київ : НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2005. — С. 116, 402.
5. Загальна кількість публікацій — понад 70, серед них 19 — за останні п'ять років.

Основні опубліковані праці

1. Концертні твори для баяна А. Гайденка : посіб. для студентів та викладачів вищ. муз. навч. закл. / Т. Большакова ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2007. — 118 с.
2. Проблеми освітньої євроінтеграції України: компетентнісний підхід у професійному навчанні фахівців музичного мистецтва / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2005. — Вип. 16 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 11–20.
3. Харків як осередок професійного музичного виконавства: історія та сучасність / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2006. — Вип. 17 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 175–179.
4. Міжнародні дитячо-юнацькі фестивалі-конкурси в сучасному мистецькому ландшафті Харкова / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2007. — Вип. 20 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 183–191.
5. Музична компетентність особистості та функціональне використання музики / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2007. — Вип. 18 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 138–144.
6. Взаємодія аматорського руху та професійного виконавства в розвитку народно-оркестрового мистецтва на Харківщині / Т. Большакова // Традиційна культура в умовах глобалізації: регіональні особливості та розвиток туризму : матеріали наук.-практ. конф., 24–25 трав. 2013 р. — Харків, 2013. — С. 149–159.

7. Мистецькі зв'язки академічного народного виконавства Харкова і Полтави: історія і сучасність / Т. Большакова // Творчість Раїси Кириченко в культурному просторі України на покордонні XX–XXI століть : зб. наук. пр. : до 70-ліття від дня народж. Берегині укр. пісні. — Полтава, 2013. — С. 97–105.
8. Факультет музичного мистецтва ХДАК: традиції, здобутки, перспективи / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 25–33.
9. Міжнародні дитячо-юнацькі фестивалі-конкурси в сучасному мистецькому ландшафті Харкова / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 43 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 183–191.
10. Компетентнісна модель фахівця музичного мистецтва та напрями її реалізації в сучасних закладах вищої музичної освіти / Т. Большакова // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 179–186.
11. Сучасні умови фахової діяльності викладачів інструментально-виконавських спеціалізацій у закладах вищої освіти України / Т. В. Большакова, Н. О. Рябуха // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 158–164.
12. Творча постать А. П. Гайденка в музичній культурі сучасної України / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури.— Харків, 2019. — Вип. 65. — С. 69–77.
13. Теоретико-методологічні засади організації дистанційного навчання в контексті музикознавчої діяльності / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2021. — Вип. 73. — С. 72–80.
14. Викладачі, студенти і випускники факультету музичного мистецтва ХДАК часів російської агресії: мистецький спротив / Т. Большакова // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 57, ч. 1. — С. 65–74.
15. Становлення виконавства на струнно-щипкових інструментах у Харкові (за матеріалами періодичних видань середини XIX — початку XX століть) / Т. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 76. — С. 126–138.
16. Студентоцентрований навчальний процес на факультеті музичного мистецтва ХДАК за умов воєнних реалій / Т. Большакова // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2024. — Вип. 74, т. 1. — С. 56–63.
17. Техніки майндфулнес для формування навичок саморегуляції у системі soft skills майбутніх викладачів музичного мистецтва / Лю Сяобінь, Большакова Тетяна В'ячеславівна // Перспективи та інновації науки. (Серія: Педагогіка, Серія: Психологія, Серія: Медицина). — 2024. — № 3. — С. 401–414.

Ігор Олександрович Борис

Народився 12.01.1952 р. у сел. *Розділ Миколаївського району Львівської області. Доцент, заслужений діяч мистецтв України, декан факультету сценічного мистецтва Харківської державної академії культури.*

Після закінчення Київського інституту театрального мистецтва ім. І. Карпенка-Карого з 1974 по 1981 рр. І. О. Борис працював режисером-постановником та актором у Запорізькому державному музично-драматичному театрі ім. М. Щорса, здійснив понад 20 вистав та професійних концертів. З 1981 по 1983 рр. перебував на дворічному стажуванні з відривом від виробництва на базі академічного театру Є. Вахтангова.

З 1984 по 1985 рік — головний режисер театру для дітей та юнацтва, м. Запоріжжя. У 1985 р. був призначений на посаду головного режисера в Івано-Франківський державний музично-драматичний театр ім. Івана Франка, де пропрацював до 1990 р. включно. Вистава «Плаха» за Ч. Айтматовим стала лауреатом міжнародного фестивалю театрального мистецтва «Флорар — 88» у м. Кишинів у номінації за експериментально-пошукову роботу. Вистава «Диктатура совісті» М. Шатрова стала переможцем республіканського фестивалю-конкурсу в 1987 р.

Вистава «Тіні забутих предків» за М. Коцюбинським була показана на багатьох всеукраїнських та міжнародних театральних фестивалях. У 1989 р. здійснив виставу в м. Жешув (Польща) «Собаче серце» за

М. Булгаковим. Ця вистава була визнана переможцем огляду-фестивалю «СВПУЛЧЕСНИ» в м. Варшава (жовтень, 1989 р.).

У квітні 1991 р. І. О. Борис був призначений на посаду головного режисера Харківського державного академічного театру ім. Т. Г. Шевченка, в якому працював до 1996 р. включно. Вистави Харківського театру «Король Лір» за В. Шекспіром, «Гедда Габлер» за Г. Ібсеном, «Три сестри» за А. Чеховим, «Маруся Чурай» за Л. Костенко, «Ніч перед Різдвом» за М. Гоголем, «Езоп» В. Фігейредо, «Собор» О. Гончара, «Лісова пісня» Лесі Українки стали художньо-стратегічним напрямом розвитку театру і відкрили нові акторські імена. Вистава «Украдене щастя» за драматургією І. Франка, здійснена в 1992 р., стала лауреатом першого міжнародного фестивалю театрального мистецтва «Березіль — 93» в номінації «За краще втілення національної драматургії».

Вистава «Украдене щастя» ввійшла в «Золотий фонд» українського театру. Вистава «Три сестри», здійснена в 1995 р., стала лауреатом міжнародного фестивалю ім. А. Чехова в м. Ялта (1996 р.). Вистава «Король Лір», у головній ролі якої був народний артист СРСР Леонід Тарабаринов, стала основою для створення однойменного фільму-вистави разом з телевізійним режисером О. Буньковим. Вистава «Маруся Чурай», у головній ролі якої була заслужена артистка України Л. Стілик, була показана в Києві в 1996 р. на базі національного театру ім. І. Франка як краща вистава сучасних українських авторів.

У 1989 р. отримав почесне звання заслуженого діяча мистецтв України та республіканську премію ім. М. Островського. У 1997 р. за виставу «Три сестри» отримав муніципальну премію ім. М. Крушельницького в номінації «За кращу режисуру». З 1997 р. і по сьогодні працює в Харківській державній академії культури на посаді декана факультету театрального мистецтва ХДАК і завідувача кафедри майстерності актора ХДАК (по 2015 р.).

Вистава «Майська ніч» за М. Гоголем стала лауреатом конкурсу «ДАНАПРИС-2009» у номінації «За кращу режисерську роботу». З 1997 р. створені в різних театрах України та за кордоном: вистава про життя відомого релігійного діяча греко-католицької церкви Андрія Шептицького «Апостол Андрій», «Нестор Махно», «Місто Сонця», «Закоханий Ідальго» (Запорізький театр ім. В. Г. Магара), «Княгиня Ольга» (Івано-Франківський державний музично-драматичний театр ім. Івана Франка), «Маска» (Чернівецький театр ім. О. Кобилянської), «Тіні забутих предків» (Рівненський академічний український театр), «Мойсей» (Харківський театр для дітей та юнацтва).

Займається науково-дослідницькою та практичною роботою у творчій майстерні «ЕКМАТЕДОС» при ХДАК, студенти якої з 2005 по 2024 рр. взяли участь у багатьох Всеукраїнських конкурсах та фестивалях. У 2023–2024 рр. творча майстерня «ЕКМАТЕДОС» стала лауреатом міжнародних конкурсів Європейської молодіжної ліги та ін. Надруковані дослідницькі мистецтвознавчі статті в багатьох друкованих виданнях, у 2020 р. видана монографія під назвою «Таїнство творіння актора і режисера». Учні й послідовники працюють у багатьох театрах України та за її межами, отримали почесні звання.

Також під керівництвом І. О. Бориса на кафедрі майстерності актора за 2022–2024 н.р. було проведено багато науково-практичних та творчих семінарів за участю викладачів та здобувачів вищої освіти факультету сценічного мистецтва, які мають просвітницький характер та виховання української національної та громадянської ідентичності, а саме:

- науково-практичний семінар «Театр, овіяний легендами» з нагоди 140-річчя заснування українського театру корифеїв під орудою М. Кропивницького, майстер-клас викладачів кафедри майстерності актора, 10 листопада 2022 р.;
- науково-практичний семінар «Сад божественних пісень», присвячений життєвому шляху і філософським творам Г. С. Сковороди, 03 грудня 2022 р.;
- науково-творчий семінар «Ім'я великої історії України», присвячений 350-річчю від дня народження та 280 років від дня смерті Орлика Пилипа Степановича, українського політичного, державного, військового діяча, гетьмана України, поета, публіциста, автора першої української Конституції, 19 грудня 2022 р.;
- науково-творчий семінар «Перлини української літератури: Іван Котляревський "ЕНЕЇДА" 225 років із часу видання», 20 лютого 2023 р.;
- науково-практичний семінар «Трагедія митця», присвячений великому реформатору сцени Лесю Курбасу та 90-річчю драматичних подій у театрі «Березіль», 05 жовтня 2023 р.;

– науково-практичний семінар «Романтика розстріляного Відродження», присвячений 130-річчю з дня народження українського поета Миколи Хвильового, 13 грудня 2023 р.;
– науково-творчий семінар, присвячений 210-м роковинам з дня народження Тараса Григоровича Шевченка «І буде син, і буде мати, і будуть люди на землі», 09 березня 2024 р.

Основні опубліковані праці

1. Таїнство творіння актора та режисера : [наук.-дослід. монографія] / Ігор Борис. — Харків : Друкарня Мадрид, 2020. — 224 с.
2. Традиції й сучасний розвиток національної професійної школи виховання акторів та режисерів / І. О. Борис // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 61. — С. 261–272.
3. Тенденції традицій і сучасність у вихованні та становленні професійних акторів і режисерів драматичного театру / І. О. Борис // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 110–122.
4. Головні елементи в опануванні професією актора театру та кіно / І. О. Борис // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2020. — Вип. 67. — С. 82–88.
5. Системна проблема виховання й професійного становлення студентів спеціалізації «Актор драматичного театру та кіно» в закладі вищої освіти / І. О. Борис, С. В. Фєвральова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 78. — С. 53–59.

Тетяна Дмитрівна Булах

Народилася 16.10.1976 р. в м. Миргород Полтавської області. Закінчила з відзнакою Харківську державну академію культури в 1998 р. Кандидат педагогічних наук (2006 р.), доцент (2010 р.), доктор наук із соціальних комунікацій (2018 р.). Нині — доцент кафедри культурології та медіакомунікацій ХДАК.

З 1998 р. трудова діяльність пов'язана з Харківською державною академією культури. З 1998 по 2011 р. працювала редактором редакційно-видавничого відділу ХДАК.

З 2004 р. — викладач, старший викладач, доцент кафедри документознавства та книгознавства ХДАК.

У 2006 р. захистила кандидатську дисертацію на тему «Бібліотечна селекція документів в умовах інформатизації» на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук за спеціальністю 07.00.08 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

З 2006 р. є відповідальним секретарем «Вісника ХДАК», членом Ради молодих науковців ХДАК. У 2010 р. здобула вчене звання доцента кафедри книгознавства та фондознавства.

У 2018 р. захистила докторську дисертацію «Рекламна комунікація в книжковій галузі: теоретико-методологічний аспект» на здобуття наукового ступеня доктора наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство».

З 2019 по 2023 р. — доцент кафедри журналістики.

Сфера наукових інтересів: рекламна комунікація та рекламно-комунікативна діяльність у широкому контексті.

Загальна кількість публікацій — понад 100. Серед них монографія, три навчальні посібники (навчальний посібник «Реклама у видавничій справі» (2011) з грифом МОН України), статті у фахових і зарубіжних виданнях.

Основні опубліковані праці

1. Реклама у видавничій справі : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Т. Д. Булах ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : [Б.в.], 2011. — 223 с.
2. Психологія продажу в книжковій галузі : навч. посіб. / Т. Д. Булах ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Лідер, 2015. — 215 с.

3. Основні етапи розвитку рекламної комунікації в книжковій галузі / Т. Д. Булах // Science and Education a new Dimension. Humanities and Social Sciences. — 2016. — Iss. 89, № 4 (14). — С. 15–19.
4. Рекламна комунікація в книжковій галузі : монографія / Т. Д. Булах ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2017. — 231 с.
5. Рекламна комунікація як невід'ємна складова діяльності бібліотек / Т. Д. Булах // Science and Education a New Dimension Humanites and Social Sciences. — 2017. — Vol. 19, Iss. 1. — С. 36–40.
6. Інноваційні канали та форми організації рекламної комунікації у видавничому бізнесі / Т. Д. Булах // Вісн. Кн. палати. — 2020. — № 7. — С. 33–37.
7. Нативна реклама і періодика: точки дотику / Т. Д. Булах // Вісн. Кн. палати. — 2020. — № 9. — С. 19–22.
8. Ambient-media: сутнісні характеристики та проблеми класифікації / Булах Т. Д. // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. — 2022. — Т. 33, № 3. — С. 367–372.
9. Друкована реклама кінця XIX — початку XX ст. як джерело відомостей про підприємницьку активність караїмів / Булах Т. Д. // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. — 2023. — Т. 34, № 1, ч. 2. — С. 287–293.
10. Класифікація подкастів як наукова проблема / Булах Т. Д. // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика. — 2024. — Т. 34, № 6. — С. 205–211.
11. Main types of podcast advertising: foreign and Ukrainian experience [Електронний ресурс] / Tetiana Bulakh, Olena Kulikova, Kateryna Martiukhyna, Olena Karpenko, Iryna Putsiata // Amazonia Investiga. — 2023. — Vol. 12, Iss. 67. — P. 162–172. — Режим доступу: http://surl.li/wbnkbp. — Web of Science.

Юлія Василівна Воскобойнікова

Народилася 13.12.1974 р. Закінчила хоровий відділ Харківського музичного училища (1993 р., з відзнакою), Харківський державний інститут культури (1998 р., з відзнакою) за спеціальністю «Керівник академічного хору, викладач хорових дисциплін», аспірантуру Харківської державної академії культури (2001 р.). Кандидат мистецтвознавства за спеціальністю «Теорія та історія культури» (2003 р.), доктор мистецтвознавства (2018 р.), доцент (2022 р.). Нині — професор кафедри хорового диригування та академічного співу.

З 1993 р. її життя пов'язане з ХДАК. Саме тут здобула вищу освіту в класі доцента кафедри хорознавства та хорового диригування В. Кутлуєва, почала свою наукову діяльність за ініціативи проф. кафедри І. І. Гулеско, здійснювала перші кроки як хормейстер академічного хору під керівництвом завідувача кафедри, проф. В. І. Ірхи. Має значний досвід виконавської роботи як артистки хору (працювала в камерному хорі Харківської обласної філармонії) і диригента. Понад 20 років керувала провідними церковно-хоровими колективами Харківщини, з якими отримала звання лауреата всеукраїнських фестивалів «Від Різдва до Різдва» (м. Дніпропетровськ, 2005, 2006, 2013 рр.), лауреата І ступеня XXXX Міжнародного фестивалю. Під її орудою хором храму Священномученика Олександра, архієпископа Харківського записані два CD-диски.

У 2003 р. захистила кандидатську дисертацію з теми «Театралізація хорових творів як метод художньої інтерпретації», яка відбиває не лише сферу хорових інтересів автора, але й зацікавленість візуальним мистецтвом. Випускниця курсів телевізійної журналістики при Харківській обласній державній телерадіокомпанії (1998 р.) під керуванням режисера С. Розанова, вона ніколи не втрачала інтересу до цього виду мистецтва.

У 2018 р. захистила докторську дисертацію з теми «Регентська діяльність як системне явище сучасної православної культури». У межах цього наукового дослідження як сценарист і режисер створила документальний фільм «Єдиним серцем», який отримав приз глядацьких симпатій та диплом за кращу музику на міжнародному кінофестивалі «Покров» (м. Київ, 2015 р.). У співпраці з фондом "Unicef" створила документальну трилогію, присвячену методам реабілітації дітей з обмеженими можливостями (2017 р.).

Ю. В. Воскобойнікова — активний діяч музично-просвітницького життя. З 2007 р. проводить волонтерську діяльність у складі оргкомітету харківських фестивалів «Різдвяночки» та «Хорова Пасхалія», благодійних хорових концертів «Діти — дітям» на користь онкохворих дітей, а також Великопісних хорових концертів. Нагороджена медаллю Харківської єпархії УПЦ святителя Мелетія, архієпископа Харківського.

За час роботи на кафедрі викладала такі дисципліни: «Диригування», «Хорове аранжування», «Хорове сольфеджіо», «Методика роботи з хором», «Основи вокалу»; розробила авторський курс «Теоретичні основи диригентської майстерності», програми дисциплін «Теорія хорового виконавства», «Історія хорового мистецтва», «Диригентсько-хорова практика», «Віртуальний хор»; здійснює підготовку магістрів та аспірантів, у її творчому доробку близько двох десятків хорових творів та аранжувань.

Ю. В. Воскобойнікова — автор понад 60 публікацій. Сфера наукових інтересів — музична інтерпретація, театралізація хорових творів, духовна музика, православне регентське мистецтво, психологія хорової творчості. З 2023 р. виконує обов'язки відповідального секретаря наукового збірника «Культура України». Під час евакуації у 2022–2024 рр. працювала хормейстером Вінницького міського академічного камерного хору ім. В. І. Газінського.

Основні опубліковані праці

1. Регентська діяльність у сучасній православній культурі : [монографія] / Ю. Воскобойнікова ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Водний спектр Джі-Ем-Пі, 2016. — 303 с.
2. Дикційний комплекс у православному церковному співі: сучасний регентський досвід / Юлія Воскобойнікова // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. — Тернопіль, 2015. — № 1, вип. 33. — С. 74–82.
3. Інтерпретація творів Д. Бортнянського: тембровий аспект / Ю. Воскобойнікова // Вісник КНУКіМ : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2015. — Вип. 33. — С. 46–51.
4. Провідні церковно-хорові колективи Харкова: сучасний стан та перспективи / Юлія Воскобойнікова // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. — Тернопіль, 2016. — № 1, вип. 34. — С. 63–74.
5. Регентська репертуарна політика в сучасній церковно-хоровій практиці / Воскобойнікова Ю. В. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті: зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2016. — Вип. 1. — С. 22–27.
6. Типологія регентської діяльності / Воскобойнікова Ю. В. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія] : Мистецтвознавство : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — № 3. — С. 107–112.
7. Типологія сучасної регентської освіти / Воскобойнікова Ю. В. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія] : Мистецтвознавство : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — № 1. — С. 25–30.
8. Функціональна структура церковного хору / Юлія Воскобойнікова // Аркадія. — 2016. — № 1. — С. 178–184.
9. Церковно-співочі традиції православної діаспори: сучасний стан / Воскобойнікова Ю. В. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2019. — Вип. 1. — С. 59–64.
10. Виконавське моделювання хорової динаміки у поліфонічних жанрах / Юлія Воскобойнікова // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство. — Тернопіль, 2019. — № 1, вип. 40. — С. 85–96.
11. Літня хорова академія — 2019: з любов'ю та натхненням [Електронний ресурс] / Юлія Воскобойнікова // Музика. — 2019. — № 10. — Режим доступу: http://mus.art.co.ua/litnia-khorova-akademiia-2019-z-liubov-iu-ta-natkhnenniam/.
12. Church choir as a sociocultural system / Yuliia Voskoboinikova // Contemporary religious changes: from desecularization to postsecularization : [proc. XXVI Annual Intern. YSSSR conf.] / Yugoslav society for the sci. study of religion, Faculty of Mechanical engineering at the University of Nis, Institute of Social Sciences. — Nis ; Belgrade, 2020. — P. 109–116.
13. Принципи трансформації Шевченкових переспівів Псалтиря у хоровому циклі Рубена Толмачова «Псалми Давидові»» / Ю. В. Воскобойнікова // Музичне мистецтво і культура : наук. вісн. / Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Одеса, 2022. — Вип. 35, кн. 2. — С. 74–88.
14. Фінал опери Ж. Бізе «Кармен»: композиторська режисура як основа виконавської інтерпретаційної моделі / Ю. В. Воскобойнікова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 76. — С. 91–103.
15. Християнське диво агностика Форе: про що мовчить «Requiem» / Ю. В. Воскобойнікова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 78. — С. 135–143.
16. Author-artist: horizons of contemporary academic musical creativity [Електронний ресурс] / Iergiiev I., Severynova M., Voskoboinikova Y. [et al.] // Ad Alta. — 2022. — Vol. 12, Iss. 1, Spec. Iss. 25. — P. 193–196. — Режим доступу: http://surl.li/fjyfnq. — Web of Science.
17. Специфіка формоутворення в хоровому циклі «Псалми Давидові» Р. Толмачова / Ю. В. Воскобойнікова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — Вип. 81. — С. 24–33.

Сергій Іванович Гордєєв

Народився 14.02.1948 р. в м. Ярославль (Росія). Закінчив акторський факультет Ярославського театрального училища (1967 р.), режисерський факультет Харківського інституту мистецтв (1972 р.). Член НСТДУ (1973 р.). Закінчив аспірантуру ІМФЕ імені М. Т. Рильського НАН України (1982 р.). Доцент (1990 р.), завідувач кафедри режисури (1996 р.), заслужений діяч мистецтв України (1998 р.), кандидат мистецтвознавства (2005 р.), професор (2005 р.). Нині — завідувач кафедри режисури.

Працює в ХДАК з 1976 р. Талановитий режисер і мистецтвознавець, досвідчений театральний педагог. Як режисер-постановник створив близько 190 театральних вистав, обласних, районних, міських театралізованих заходів, тематичних концертів, вечорів, свят, культурно-мистецьких програм; брав активну участь у підготовці й проведенні театральних фестивалів міжнародного та всеукраїнського рівнів.

Розробив авторські курси: «Основи режисури та майстерності актора», «Режисура естради та масових свят», «Режисура шоу та артпроєктів», «Методика організації масових свят та вистав», «Сучасні педагогічні технології в режисерському мистецтві», «Переглядовий семінар», «Основи педагогічної майстерності», «Магістерський семінар», «Педагогічний практикум» тощо. Долучився до відкриття у ХДАК аспірантури зі спеціальності «Театральне мистецтво», успішно здійснює підготовку бакалаврів та магістрів. Його наукові інтереси пов'язані з дослідженням проблем театральної педагогіки, історії українського театру, надбань театральної школи Леся Курбаса й акторського мистецтва народної артистки України Валентини Чистякової.

Нагороджений знаком «Відмінник освіти України» (2003 р.), Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну плідну працю в галузі культури» (2003 р.), Почесною відзнакою Харківської обласної ради «Слобожанська слава» (2013 р.); має звання лауреата премії імені Ю. Меженка НСТДУ (2007 р.), лауреата премії імені О. Пермякова в галузі театрального мистецтва МДЦК «Золотий ключик» (2006, 2008 рр.); лауреата творчої премії імені Г. Квітки-Основ'яненка Харківського міськвиконкому (2012 р.); відзначений дипломами лауреата міжнародних театральних фестивалів: «Березіль-93» (1993 р.), «Земля. Театр. Діти» (1999–2013 рр.), «Боспорські Агони» (2010–2011 рр.), «Берег Мельпомени» (2011 р.), «Театральний дебют» (2012 р.), «Класика на сцені» (2016 р.) тощо. За високий професіоналізм і особистий внесок у підготовку фахівців з театрального мистецтва та проведення обласних заходів вищої школи Харківщини нагороджений грамотами: Почесною грамотою Головного управління освіти та науки Харківської обласної державної адміністрації (2001 р.), Почесною грамотою обласної державної адміністрації та Харківської міської ради (2004, 2008, 2013, 2018 рр.); за творчі та педагогічні досягнення — дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «завідувач кафедри» (2003 р.). Почесними грамотами Національної спілки театральних діячів України (2003, 2004, 2010, 2018, 2019 рр.), почесними грамотами Харківської державної академії культури (2008, 2018 рр.), отримав подяки ректорату Київського національного університету культури і мистецтв та президії Харківського університетського консорціуму (2018 р.), нагороджений дипломом переможця XIX обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «За високі досягнення у творчій та культурно-просвітницькій діяльності» (2017 р.), почесним дипломом Академії мистецтв України (2019 р.), дипломом лауреата НСТДУ «Людина театру» (2019 р.), почесними грамотами президентів України Л. Кравчука (2020 р.), В. Ющенка (2020 р.) та орденом «Гордість нації» (2020 р.).

С. І. Гордєєв — визнаний митець і громадський діяч м. Харкова, голова первинного осередку ХДАК та член правління Харківського міжобласного відділення Національної спілки театральних діячів України. Один із засновників українського Міжнародного фестивалю «Березіль-93», який став значним явищем у культурному житті України, один з ініціаторів спорудження пам'ятного знака Лесю Курбасу, пантеону-могили його сім'ї, постановник мистецьких свят: «Дні Леся Курбаса і Мар'яна Крушельницького в Харкові» (1997 р.), «І. Мар'яненко — видатний діяч українського театру» (1999 р.); обласних заходів вищої школи Харківщини: «Слобожанське родинне свято» (2001–2008 рр.), VII всеукраїнської студентської універсіади (2003 р.), спортивного свята «Спорт протягом життя» (2003–2006 рр.), свята «Освітянська скарбниця Харківщини» (2004 р.), фольклорних свят «Мама, тато, я — українська сім'я» (2006, 2008 рр.); міських святкових заходів: «З новим роком, харків'яни!» (2012 р.), «Широка масляна» (2013–2014 рр.), гала-концерту

XIII міжнародного фестивалю іноземних студентів «З коханням до Харкова» (2017 р.), освітянського свята «Вища школа Харківщини — кращі імена» (2001–2019 рр.), міжнародного фестивалю мистецтв "Art Street Fest — 2019", мистецького проєкту «Лесь Курбас. Березіль», присвяченого 100-річчю заснування театру (2022 р.), онлайн-концерту «Ренесанс української пісні» (2023 р.).

Високопрофесійний викладач, умілий керівник, С. І. Гордєєв створив власну мистецьку режисерську школу та розробив методику підготовки режисерів-постановників масових видовищ, педагогів закладів культури й мистецтва, виховав декілька поколінь учнів, багато з яких стали дипломантами та лауреатами міських, державних, міжнародних фестивалів театрального мистецтва й художньої творчості, успішно працюють керівниками державних мистецьких установ, театральних колективів, творчих об'єднань, педагогами. Серед них — заслужені діячі мистецтв України О. Настаченко, Н. Супруненко, заслужений працівник культури України, доцент В. Саган, заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства, доцент В. Бугайова, кандидат мистецтвознавства, доцент Р. Набоков, кандидат мистецтвознавства, доцент Г. Курінна, кандидат мистецтвознавства О. Апчел, кандидат мистецтвознавства В. Данилова, кандидат педагогічних наук, доцент О. Кабула, доктор культурології, професор А. Кікоть та ін.

Успішно поєднуючи педагогічну, науково-дослідницьку та творчу діяльність, С. І. Гордєєв створив на базі ХДАК стаціонарний навчальний театр (2000 р.), студентський художній театр «Академія» (1999 р.) — дипломант і лауреат багатьох міжнародних та всеукраїнських театральних фестивалів.

Упродовж багатьох років його як відомого фахівця в галузі театральної освіти Міністерство освіти і науки України залучало до роботи в експертних комісіях з ліцензування та акредитації ЗВО I–II та III–IV рівнів акредитації та роботи в методичній комісії з розробки стандартів за освітньо-професійними рівнями «бакалавр» та «магістр» за спеціальністю «Сценічне мистецтво».

С. І. Гордєєв — автор понад 200 наукових і навчально-методичних праць з мистецтвознавства, теорії та методики викладання фахових дисциплін, публікацій, присвячених творчій і педагогічній діяльності Леся Курбаса та Валентини Чистякової, організатор і учасник міжнародних, всеукраїнських наукових конференцій, семінарів, «круглих столів», тематичних виставок, вечорів пам'яті та мистецьких проєктів на честь видатних митців української сцени: «Лесь Курбас і світова театральна культура» (1993 р.), «Лесь Курбас, Мар'ян Крушельницький, "Березіль"» (1997 р.), «Валентина Чистякова — актриса школи Курбаса» (2000 р.), «Час людини — час історії» (2003 р.), «Лесь Курбас — людина театру» (2007 р.), «Лесь Курбас у контексті світової театральної культури» (2012 р.), «Я обираю "Березіль"» (2017 р.), «Курбас у Харкові» (2018 р.) та ін.

С. І. Гордєєв є подвижником у науці, творчості та педагогіці, що викликає велику пошану театральної спільноти та громадськості України.

Відомості про плідну творчу та науково-педагогічну діяльність С. І. Гордєєва позначені в довідникові «Вами гордится Харьков», виданому до 350-річчя міста, «Енциклопедії сучасної України» (Т. 6. Київ : НАН України, 2006. С. 237), біобібліографічних покажчиках «Гордєєв Сергій Іванович» (Харків : ХДАК, 2008, 2018, 2024 рр. Серія: «Видатні педагоги Харківської державної академії культури»), у довідково-біографічних виданнях «Почесні імена України — еліта держави» (Київ, видавництво «Логос Україна», 2019 р.), «Гордість нації» (Київ, видавництво «Галактика», 2020 р.), Вікіпедії України (2023 р.).

Основні опубліковані праці

1. Валентина Чистякова — легенда української сцени : [монографія] / С. І. Гордєєв ; Харків. держ. акад. культури. — 2-ге вид., допов. — Харків : ХДАК, 2003. — 100 с.
2. З книжкової колекції Леся Курбаса : каталог / Харків. держ. акад. культури ; [уклад.: С. І. Гордєєв, В. В. Сєдих, І. М. Фоменко ; за ред. С. І. Гордєєва]. — 2-ге вид., випр. і допов. — Харків : ХДАК, 2007. — 123 с.
3. Особиста бібліотека Леся Курбаса / Сергій Гордєєв // Аркадія. — 2009. — № 1. — С. 32–35.
4. [Творчі пошуки В. М. Чистякової в 1920-ті рр.] / С. І. Гордєєв // Історія українського театру : у 3 т. / Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України. — Київ, 2009. — Т. 2 : (1900–1945). — С. 274–275.
5. Творчий спадок Леся Курбаса у XXI столітті : бібліогр. покажч. (до 125-річчя від дня народж.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, С. І. Гордєєв, О. М. Левченко ; наук. ред. О. І. Чепалов]. — Харків : ХДАК, 2012. — 220 с.

6. Актуальні проблеми методики викладання режисури й акторської майстерності у вищих навчальних закладах культурно-мистецького профілю / С. І. Гордєєв // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 33–41.
7. Акторська школа народної артистки України В. М. Чистякової : частина перша / Сергій Гордєєв // Аркадія. — 2014. — № 3. — С. 25–27.
8. Акторські пошуки Валентини Чистякової в театрі «Березіль» (1922–1933) / Сергій Гордєєв // Студії мистецтвознавчі. — 2017. — № 1. — С. 65–72.
9. Театрально-педагогічні принципи В. М. Чистякової у формуванні образного світу українського актора / С. І. Гордєєв // Аспекти історичного музикознавства : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського, Каф. історії укр. та зарубіж. музики. — Харків, 2019. — Вип. 17 : Мистецтво: жінка за межами звичайного. — С. 115–129.
10. Театрально-педагогічні принципи В. І. Цвєткова у формуванні українського актора та режисера / Гордєєв Сергій Іванович // Аспекти історичного музикознавства : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2021. — Вип. 25. — С. 192–220.
11. Педагогіка сучасного українського театру: на шляху до мистецького синтезу / Сергій Іванович Гордєєв // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2022. — Вип. 63. — С. 91–107.
12. Determining the Directions of Specialist Preparation Development in the Specialty 026 Performing Arts Based on the Survey Results of Applicants for Higher Education [Електронний ресурс] / Roman Nabokov, Sergii Gordeev, Mykola Krypchuk, Viktoriia Buhaiova // Proceedings of the 4th International Seminar on Education Research and Social Science (ISERSS 2021). — [Paris], 2022.— P. 1–7. — (Advances in Social Science, Education and Humanities Research ; Vol. 635). — Режим доступу: https://www.atlantis-press.com/proceedings/iserss-21/125968965.
13. Акторська та педагогічна творчість Вячеслава Хім'яка в контексті розвитку української музично-драматичної театральної школи / С. І. Гордєєв // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2023. — Вип. 69. — С. 123–158.
14. Сучасна мистецька освіта як засіб креативного підходу до формування українського актора / С. І. Гордєєв // Мистецтвознавство: традиції та інновації : зб. наук. ст. / Тернопіл. нац. пед. ун-т ім. В. Гнатюка. — Тернопіль, 2023. — Вип. 1. — С. 18–24.
15. The concept of the pilot project for the dual format of training specialists: directorial education [Електронний ресурс] = Режисерська освіта: концепція пілотного проєкту дуального формату підготовки фахівців / Svitlana Shumakova, Sergey Gordeev, Roman Nabokov, Viktoriia Buhaiova, Alina Borysova // Amazonia Investiga. — 2023. — Vol. 12, Iss. 71. — P. 40–53. — Режим доступу: http://surl.li/rjblcn. — Web of Science.

Ірина Олександрівна Давидова

Народилася 24.08.1962 р. в м. Харків. Доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій Харківської державної академії культури, академік Національної академії наук вищої освіти України.

Життєвий та науковий шлях Ірини Олександрівни тісно пов'язаний з Харківською державною академією культури, де вона працює 45 років. Її професійне та наукове становлення розпочалось з 1979 р. на кафедрі галузевого бібліографознавства, яку на той час очолювала Н. Ф. Колосова. З перших років роботи на цій кафедрі в неї сформувалась відданість і глибока повага до бібліотечної діяльності взагалі, та особливо — до її бібліографічної складової.

Колегіальне обговорення наукових проблем, спілкування з авторитетними викладачами, наполегливість, прагнення до творчої реалізації в науці дозволили І. О. Давидовій успішно закінчити аспірантуру. 26 жовтня 1993 р. Ірина Олександрівна успішно захистила дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук на тему: «Співвідношення бібліографічного й фактографічного компонентів в інформаційному забезпеченні фахівців: на прикладі художньої літератури та літературознавства». У червні 1997 р. вона проходить нострифікацію в Київському державному інституті культури і мистецтв, відповідно до чого їй присуджується науковий ступінь кандидата педагогічних наук Вищою атестаційною комісією Міністерства освіти і науки України.

З реорганізацією Харківського державного інституту культури в академію відбуваються структурно-організаційні зміни. У 1998 р. створюється кафедра інформатики на чолі з міжнародно відомою дослідницею в галузі бібліотекознавства Валентиною Олександрівною Ільганаєвою. І. О. Давидова як особистість, для творчості якої характерною є інноваційність, переходить працювати на кафедру інформатики, яка згодом реорганізується в кафедру соціальних комунікацій, а та, у свою чергу, з 2004 р. має назву — кафедра бібліотекознавства та соціальних комунікацій.

З 1999 р. Ірина Олександрівна Давидова працює на посаді доцента. Це дуже плідний період в її освітній і науковій діяльності. Творчий підхід до роботи, застосування інноваційних технологій викладання, відкритість і доброзичливість забезпечили їй високий авторитет серед студентів, викладачів, науковців і бібліотекарів-практиків. За роки роботи вона проявила себе як талановитий педагог-дослідник, викладач, наставник.

У цей період вона розробляє та викладає інноваційні авторські курси «Соціальні комунікації», «Інформаційний менеджмент і маркетинг», «Інформаційне право», «Ринок інформаційних продуктів і послуг», зміст яких відображає потужні трансформаційні процеси, які відбуваються в інформаційній сфері України. У науково-педагогічній роботі Ірина Олександрівна зарекомендувала себе як кваліфікований фахівець, здатний як вести плідну наукову діяльність, так і доступно розкривати ці знання для слухачів.

Вчене звання доцента кафедри соціальних комунікацій присвоєно Ірині Давидовій у 2002 р. У цей період під керівництвом Валентини Олександрівни Ільганаєвої розширюється спектр її науково-викладацької діяльності; проводиться наукове дослідження в межах підготовки докторської дисертації, спрямоване на визначення змісту й інноваційного розвитку бібліотек України. Саме в цей час у науковому середовищі бібліотекознавців України відбувались важливі трансформаційні події, у яких Ірина Давидова брала активну участь. Під науковим керівництвом проф. Ільганаєвої В. О. та проф. Кушнаренко Н. М. було ініційовано уведення в Україні принципово нової наукової галузі 27 «Соціальні комунікації», що з 2006 р. дозволило об'єднати під цим шифром у номенклатурі наукових спеціальностей такі напрями, як: «Теорія та історія соціальних комунікацій», «Документознавство, архівознавство», «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», «Теорія та історія журналістики», «Теорія та історія видавничої справи та редагування», «Прикладні соціально-комунікаційні технології», «Соціальна інформатика». У межах наукової розробки цього інноваційного напряму, Ірина Олександрівна брала безпосередню участь у розробленні формул, паспортів, програм вступних і кандидатських іспитів більшості із цих спеціальностей, зміст яких високо оцінила наукова спільнота України.

Ця робота була органічно продовжена першим в Україні захистом дисертації, поданої на присудження наукового ступеня доктора наук із соціальних комунікацій зі спеціальності 27 — «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство». Захист докторського дослідження І. О. Давидової успішно відбувся у червні 2008 р. в Харківській державній академії культури. І в 2009 р. рішенням президії Вищої атестаційної комісії України їй було присуджено науковий ступінь доктора наук із соціальних комунікацій.

2008 рік є знаковим для Ірини Олександрівни не тільки захистом докторської дисертації, але й тим, що активна позиція, принциповість, неупередженість сприяли призначенню її завідувачем кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій. Під керівництвом І. О. Давидової кафедра продовжує стратегію розвитку бібліотечно-інформаційної освіти, зумовлену процесами інформатизації документально-бібліотечної та інформаційно-комунікативної сфер діяльності, формування суспільного простору соціальних комунікацій на базі новітніх інформаційних технологій. Кафедра продовжує розвиток як базова навчальна, науково-методологічна структура в системі підготовки спеціалістів у галузі культури: бібліотечного, документно-інформаційного, музеєзнавчого, соціально-педагогічного, культурологічного профілів. Професорсько-викладацький склад кафедри забезпечував викладання 31 дисципліни на семи факультетах: соціальних комунікацій, хореографічного, театрального, музичного, кіно-, телемистецтва, культурології, управління та бізнесу.

У своїй професійній діяльності Ірина Олександрівна доклала значних зусиль щодо суттєвого підвищення наукового статусу Харківської державної академії культури як на посаді завідувача кафедри, яка успішно здійснювала підготовку аспірантів, так і на посаді вченого секретаря спеціалізованої вченої ради Харківської державної академії культури Д 64.807.02 з правом прийняття до захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальностей 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій» та 27.00.03 «Книгознавство,

бібліотекознавство, бібліографознавство» (з березня 2008 р. по грудень 2016 р.). За цей час було захищено 45 наукових досліджень кандидатського рівня та 8 досліджень докторського рівня. Ця робота продовжується й нині в статусі заступника голови спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з правом прийняття до захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальності 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство»; голови та члена одноразових вчених рад з правом прийняття до захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

Широке коло наукових інтересів проф. Давидової І. О. відображено в її наукових публікаціях. Водночас Ірина Олександрівна активно працює над створенням і розгортанням наукової школи соціальних комунікацій і документно-інформаційних систем, яку вона очолює. Ця наукова школа є офіційно затвердженою в структурі Харківської державної академії культури. Під керівництвом проф. І. О. Давидової було підготовлено і захищено 12 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук із соціальних комунікацій. Проф. Давидова І. О. є науковим консультантом докторського наукового дослідження О. Ю. Мар'їної «Бібліотеки України в цифровому медіапросторі: теоретико-методологічні засади розвитку», успішно захищеного в жовтні 2018 р. Міжнародний характер наукової школи Ірини Олександрівни Давидової був успішно підтверджений отриманням наукового ступеня доктора філософії громадянином Китаю Чжен Хао (2021 р.), науковий ступінь доктора філософії отримав громадянин КНР Янь Пен (2023 р.).

Проф. Давидова І. О. продовжує активно сприяти розвиткові галузевої науки, її інтеграції до світового інформаційного простору. Бере активну участь у міжнародних наукових конференціях, симпозіумах, обговореннях, круглих столах. Нині вона є головним редактором наукового видання «Вісник Книжкової палати», заступником головного редактора наукового фахового видання «Вісник Харківської державної академії культури», членом редакційної колегії наукового фахового видання «Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук», є членом Міжнародної редакційної ради в Українському державному університеті науки і технологій (Scopus).

Важкі випробування, які випали на долю нашої країни в лютому 2022 року, лише посилили активну життєву позицію Ірини Олександрівни. Вона щиро вірить у силу духу, незламність і мужність українців, у життєву силу України. У цей час, разом з колегами Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського, фахівцями Кременчуцької центральної обласної бібліотеки для дітей, вона надає психологічну допомогу дітям у межах проєкту «Спільно. Точки зустрічі» за підтримки ГО «Ми» спільно з фондом «Професійний розвиток Харкова» та за сприяння UNICEF Ukraine при ООН. Ця діяльність дозволяє не лише розширяти коло професійних комунікацій, а й передусім — долати психологічні травми війни, повертати дітям радість життя, відчуття безпеки і дитячої безтурботності.

Нині Ірина Олександрівна Давидова є професором кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій Харківської державної академії культури. Вона активно продовжує роботу з підготовки наукових кадрів у сфері освіти, є членом Експертної ради з філологічних наук Департаменту атестації кадрів вищої освіти Міністерства освіти й науки України. У 2023 р. вона була обрана академіком Національної академії наук вищої освіти України.

Основні опубліковані праці

1. Efficiency of Managing the Resource Potential of University Library [Електронний ресурс] / Davydova I. O. // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. — Dnipro, 2019. — № 4. — P. 11–16. — Режим доступу: http://surl.li/jbrkcp. — Scopus.
2. Social Networks in Developing the Internet Strategy for Libraries in Ukraine [Електронний ресурс] / Iryna Davydova, Olena Marina, Alla Slianyk, Yuriy Syerov // International Workshop on Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks : Proc. of the 1st Intern. Workshop (COAPSN — 2019), Lviv, Ukraine, May 16–17, 2019. — Lviv, 2019. — P. 122–133. — Режим доступу: http://surl.li/pvspvz. — Scopus.
3. Розвиток цифрових компетентностей студентів бібліотечних спеціальностей / І. О. Давидова, О. Ю. Мар'їна // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. — 2020. — № 6. — С. 97–104.
4. Webometric Analysis of National Libraries Websites [Електронний ресурс] / Iryna Davydova, Olena Marina, Serhii Marin, Andriy Peleshchyshyn // Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks : Proc. of the 2nd Intern. Workshop (COAPSN 2020), Lviv, Ukraine, May 21, 2020. — Lviv, 2020. — P. 165–176. — Режим доступу: http://surl.li/wuqblt. — Scopus.

5. University Library Projects for the Formation of China's Digital Library and Information Space [Електронний ресурс] / Peng Yan, Kunanets Nataliia, Davydova Iryna, Veretennikova Nataliia // International Scientific and Technical Conference on Computer Sciences and Information Technologies : 16th IEEE Intern. Conf. (CSIT), 22 Sept. 2021 through 25 Sept. 2021 : Conf. Paper. — Lviv, 2021. — Vol. 2. — P. 399–402. — Режим доступу: http://surl.li/kpaale. — Scopus.
6. База знань комунікаційних феноменів / І. Давидова, О. Біличенко // Вісн. Кн. палати. — 2022. — № 12. — С. 18–20.
7. Accessibility analysis of digital libraries and specialized library resources [Електронний ресурс] / Tiurkedzhy N. S., Davydova I. O., Marina O. Yu., Marin S. O. // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. — Dnipro, 2022. — Iss. 7 : The era of library transformations and the new ecology of life. — P. 218–231. — Режим доступу: http://surl.li/jtgnnx. — Scopus.
8. Analysis of Project Activities of Libraries of the People's Republic of China [Електронний ресурс] / Xi Xinwen, Zhengbing Hu, Iryna Davydova, Olena Marina, Serhii Marin // Social Communication and Information Activity in Digital Humanities : Proc. of the 2nd Intern. Workshop (SCIA 2023), Lviv, Ukraine, Nov. 9, 2023 / Lviv. Polytechnic National University. — Lviv, 2023. — P. 184–195. — Режим доступу: http://surl.li/hzavbt. — Scopus.
9. Cognitive Model of Library Management in Crisis Conditions [Електронний ресурс] / I. O. Davydova, O. Yu. Marina // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. / Ukrainian State University of Science and Technologies. — Dnipro, 2023. — № 8. — P. 31–37. — Режим доступу: http://surl.li/kqecig. — Scopus.

Микола Васильович Дяченко

Народився 01.11.1941 р. в с. Московське Сумської області.

Закінчив Ленінградський державний університет, філософський факультет (1968 р.). Кандидат філософських наук (1975 р.), доцент (1980 р.), заслужений працівник культури України (2004 р.). Викладач, старший викладач Харківського інституту мистецтв (1968–1972 рр.), старший викладач, доцент, професор Харківської державної академії культури, проректор з наукової роботи (1980–1987 рр., 1994–2006 рр.), завідувач кафедри філософії та політології (1990–2017 рр.), професор кафедри філософії та політології (2017–2019 рр.), професор кафедри гуманітаристики та мистецтвознавства (2019 р.), професор кафедри культурології та медіакомунікацій (з 2020 р. донині).

Працюючи в Харківській державній академії культури протягом 49 років, значну увагу приділяє вирішенню питань підготовки кадрів у галузі культури, організації науково-дослідницької роботи в академії, проведенню міжнародних, всеукраїнських та регіональних наукових конференцій, симпозіумів, семінарів з проблем розвитку культури та мистецтва. Один з організаторів докторантури й аспірантури, спеціалізованих учених рад академії із захисту докторських і кандидатських дисертацій культурологічного, філософського та мистецтвознавчого напрямів.

Упродовж багатьох років був відповідальним редактором, заступником відповідального редактора наукового фахового збірника «Культура України». Має понад 170 наукових праць, 6 монографій. Автор та співавтор 8 підручників і навчальних посібників з філософії, соціології, теорії та історії культури, більше 50 науково-методичних розробок, оригінальних авторських програм із філософських і мистецтвознавчих дисциплін.

Особливе місце у творчому доробку вченого посідають літературно-художні твори: «Хатній космос» (2009 р.), «Магія пізнання: нариси, есе» (2010 р.) та інші.

Відомий український фахівець у галузі теорії та історії культури, очолює наукову школу з напряму «Соціально-філософські виміри культури»; здійснює наукове консультування докторантів, наукове керівництво аспірантами; протягом 20 років був членом спеціалізованої вченої ради з філософських наук у Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна; З 2007 по 2021 рр. очолював у ХДАК спеціалізовану вчену раду Д 64.807.01 за двома науковими спеціальностями: 26.00.01 — теорія та історія культури (у галузі культурології та мистецтвознавства); 26.00.04 — українська культура (у галузі культурології та мистецтвознавства).

За особисті досягнення в галузі науки та внесок у вирішення науково-технічних та соціально-економічних проблем Харківської області йому призначено стипендію Харківської облдержадміністрації ім. В. Н. Каразіна (з гуманітарних наук). За вагомий особистий внесок у розвиток української культури й мистецтва, підготовку висококваліфікованих фахівців та з нагоди 75-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України» (2004).

Основні опубліковані праці

1. Філософія : підручник / М. В. Дяченко [та ін.]; за заг. ред. М. І. Горлача, В. Г. Кременя, В. К. Рибалка. — Київ ; Харків : Консум, 2000. — 672 с.
2. Філософські виміри культури: [монографія] / М. В. Дяченко. — Харків : ХДАК, 2007. — 204 с.
3. Хатній космос : нариси, есе / Микола Дяченко. — Харків : Майдан, 2009. — 120 с.
4. Наступність як специфічний зв'язок / М. В. Дяченко // Філос. думка. — 1973. — № 5. — С. 52–59.
5. Тема життя і смерті в етичній філософії Сенеки / М. В. Дяченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 55. — С. 81–89.
6. Тема людської долі в етичній філософії Сенеки / М. В. Дяченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 58. — С. 33–41.
7. Розмисли Епіктета про істинну свободу / М. В. Дяченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 60. — С. 31–39.
8. Образ буття-ріки в роздумах Марка Аврелія / М. В. Дяченко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 65. — С. 9–17.
9. Роздуми Епікура, Сенеки і Ламетрі про щасливе життя / М. В. Дяченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 64. — С. 18–30.
10. Настанова «Будь подібним до скелі» в етичній парадигмі римських стоїків / М. В. Дяченко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2020. — Вип. 67. — С. 9–17.
11. Незбагненний світ: часово-просторова картина митця / Микола Дяченко // Горище : гірка поезія повернень : [наратив-есей] / Валентин Грицаненко. — Харків, 2022. — С. 264–271.

Костянтин Володимирович Кислюк

Народився 20.10.1972 р. в м. Харків. Закінчив Харківський державний університет (1995 р.). Кандидат філософських наук (1999 р.), доктор культурології (2009 р.), професор (2012 р.).

Трудову біографію К. В. Кислюк розпочав після закінчення спеціалізованої середньої школи № 108 учнем слюсаря-інструментальника у в/о «Харківський завод електроапаратури» в 1989 р. Наступного року вступив до Харківського державного університету, який закінчив у 1995 р. за спеціальностями «Історія»; «Французька мова та література».

У 1995–1998 рр. навчався в аспірантурі кафедри філософії Харківського державного університету за спеціальністю 09.00.03 — соціальна філософія та філософія історії. Поєднував навчання в аспірантурі з викладанням на кафедрі.

У 1999 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філософських наук на тему «Філософія історії в історії філософії: проблема початку та кінця». За цією темою прочитав спецкурс для студентів-культурологів Харківської державної академії культури.

У 1998–2006 рр. працював у Харківському гуманітарному університеті «Народна українська академія». Обіймав посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри філософії та гуманітарних дисциплін. Водночас викладав на кафедрі теорії культури та філософії науки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, був ученим секретарем спецради Д 64.051.06.

У 2002 р. йому присвоєно вчене звання доцента за цією кафедрою. У 2006–2009 рр. — докторант Харківської державної академії культури. Продовжував працювати у ЗВО м. Харків.

У 2009 р. одним із перших в Україні достроково захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора культурології за спеціальністю 26.00.04 — українська культура на тему «Українська історіософія як феномен культурної пам'яті».

З вересня 2009 р. і понині працює на кафедрі культурології (культурології та медіакомунікацій) на посадах доцента, професора. Учене звання професора кафедри йому присвоєно у 2012 р.

К. В. Кислюк є дипломантом конкурсу «Освіта Харківщини — кращі імена». У 2002 р. він отримував стипендію обладміністрації в номінації «Молодий науковець».

У 1993–2006 рр. — постійний співробітник міжнародної археологічної експедиції «Бєльськ».

З 2000 р. активно задіяний у видавничій діяльності. Науковий редактор серії навчальної літератури «Переходимо до Болонської системи» (Торсінг, Харків).

За час науково-викладацької діяльності підготував і прочитав навчальні курси та спецкурси з філософії, релігієзнавства, культурології, документознавства.

К. В. Кислюк — автор і співавтор понад 170 наукових і навчально-методичних праць, зокрема 2 одноосібних і 5 колективних монографій, 2 підручників, 4 навчальних посібників з грифами МОНМС України, 70 наукових статей, перекладів французькою мовою. Є членом редколегії двох наукових фахових видань України, а також сертифікованим reviewer в "International Journal of Education, Culture and Society (IJECS)". Професор К. В. Кислюк підготував двох кандидатів наук (докторів філософії).

Основні опубліковані праці

1. Історія української філософії : підручник / В. С. Горський, К. В. Кислюк. — Київ : Либідь, 2004. — 488 с.
2. Історіософія в українській культурі: від концепту до концепції : монографія / К. В. Кислюк. — Харків : ХДАК, 2008. — 288 с.
3. Релігієзнавство : підруч. для студентів вищ. навч. закл. / К. В. Кислюк, О. М. Кучер. — 5-е вид., випр. і допов. — Київ : Кондор, 2009. — 636 с.
4. Філософія : модульний курс : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / К. В. Кислюк. — 2-ге вид., випр. — Харків : Торсінг плюс, 2009. — 416 с.
5. Спеціальне документознавство : модульний курс : навч. посіб. / К. В. Кислюк. — Київ : Кондор, 2011. — 192 с.
6. Історія української культури : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / В. А. Греченко, К. В. Кислюк. — Київ : Кондор, 2013. — 352 с.
7. Сучасна культурологія : навч. посіб. / за заг. ред. К. В. Кислюка. — Київ : Кондор, 2016. — 342 с.
8. Культурологія : хрестоматія : навч. посіб. для самост. роботи та семінар. занять / К. В. Кислюк, Г. Д. Панков. — Київ : Кондор, 2017. — 184 с.
9. Українська культура І чверті XXI ст.: повороти модернізаційних перетворень : монографія / К. В. Кислюк. — 2-е вид., стер. — Київ : Кондор, 2018. — 196 с.
10. Українська культура на шляху до «мережового суспільства» / Костянтин Кислюк // Від філософії науки до постмодерних студій культури: кафедра теорії культури і філософії науки в новому тисячолітті : пам'яті проф. І. З. Цехмістра : кол. монографія / за заг. ред. В. А. Суковатої, Д. В. Петренка. — Харків, 2019. — С. 405–418.
11. Метод соціокультурної каузальності в процесах розбудови культурології як науки / К. В. Кислюк // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2019. — Вип. 59. — С. 5–11.
12. Методи соціокультурної детермінації та соціокультурної каузальності як основа культурологічного підходу / Кислюк К. В. // Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів : кол. монографія / [авт.: С. Волков та ін.] ; за заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; Маріупол. держ. ун-т. — Київ, 2019. — С. 8–29.
13. Візуальна культурологія в ситуації післяпостмодерну / Кислюк К. В. // Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики : кол. монографія / [авт. кол.: Сабадаш Ю. С. та ін.] ; за заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; М-во освіти і науки України, Маріупол. держ. ун-т. — Київ, 2021. — Розд. 1 : Теоретична культурологія (1.4). — С. 72–98.
14. Visual frames of the Russian-Ukrainian war in Ukrainian culture / Kostiantyn Kysliuk // Culture and art in modern scientific discourse : monograph / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko, Nataliia Maksymovska, Kostiantyn Kysliuk [et al.]. — Kharkiv, 2023. — P. 69–96.
15. Теоретико-методологічні особливості культурологічного підходу до феномену візуального / К. В. Кислюк // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2020. — Вип. 69. — С. 9–21.
16. Українська культура XVII–XVIII ст. як «вікно можливостей» для модернізаційних процесів / К. В. Кислюк // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 76. — С. 23–28.
17. Публікація матеріалів про російсько-українську війну у фахових наукових виданнях з культурології у 2023 році / К. В. Кислюк // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — Вип. 82. — С. 7–16.

Антоніна Андріївна Кікоть

Народилася 1956 року. Має вищу освіту. Закінчила Харківський державний інститут культури в 1978 р. З 1981 р. працює викладачем Харківської державної академії культури. Професор кафедри майстерності актора, доктор культурології, стаж науково-педагогічної роботи — 38 років.

У 1992 р. захистила дисертацію за темою «Художньо-масова діяльність як засіб розвитку творчих здібностей молодших школярів» та здобула науковий ступінь кандидата педагогічних наук за спеціальністю 13.00.01 «Теорія та історія педагогіки» у спеціалізованій вченій раді Київського державного педагогічного інституту імені М. П. Драгоманова.

Працює на кафедрі режисури ХДАК з 1993 р., з 2003 р. — доцент кафедри режисури Харківської державної академії культури, у 2005 р. рішенням Атестаційної колегії Міністерства освіти і науки України отримала вчене звання доцента.

Навчалася в докторантурі з 2007 р., у 2010 р. захистила дисертацію «Костюм в українській культурі: гендерні репрезентації» на здобуття наукового ступеня доктора культурології за спеціальністю 26.00.04 «Українська культура» у спеціалізованій вченій раді Д 64.807.01 Харківської державної академії культури (диплом ДД № 008630 від 06 жовтня 2010 р.).

У 2015 р. одержала звання професора (диплом 12 ПР № 010740 від 30 червня 2015 р.). З 2016 по 2023 рр. виконувала обов'язки завідувача кафедри майстерності актора.

Діяльність А. А. Кікоть не обмежується вітчизняним простором. Так, у 2006 р. вона успішно закінчила програму науково-дослідницького стажування в Центральному Європейському університеті в Будапешті. Стажування проводилося під керівництвом офісу спеціальних проєктів ЦЄУ, факультету гендерних і культурних досліджень і Центру мистецтв. Під час стажування А. А. Кікоть брала участь у наукових дискусіях з мистецтвознавцями та культурологами з Югославії, Болгарії, Чехословаччини, Канади, Іраку та інших країн світу, у фільмуванні нової кінострічки Майкла Роуза «Вознесіння», а також здійснила дослідницький проєкт про роль жінки в українській культурі та ознайомилася з практиками викладання в Центрі мистецтв ЦЄУ.

У 2009 р. брала участь у Міжнародному семінарі «Філософія мас-медіа: новий погляд», у межах якого здійснила репрезентацію монографії «Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації», яка була схвалена закордонними вченими з Германії та Америки.

А. А. Кікоть багато років досліджує структуру та функції костюма, його семіотику, сучасні концепції моди, тілесності, гендеру, знає всі тонкощі костюмної репрезентації, створення художнього образу. Її внесок як ученого в костюмологію поза сумнівом.

Викладає такі дисципліни: «Історія костюма», «Театральне мистецтво в науково-дослідницькій діяльності»; «Магістерський семінар».

Здійснює керівництво роботами магістрів, здобувачів, аспірантів. Під науковим керівництвом проф. А. А. Кікоть захищено три кандидатські дисертації.

Багато років була членом редколегії наукового журналу «Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство» Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв (м. Київ).

Лауреат премії Національної спілки театральних діячів України у сфері театральної критики. Член Харківської спілки театральних діячів України.

Член спеціалізованої вченої ради із захисту дисертацій у Харківській державній академії культури. Автор понад 50 наукових і методичних праць.

Основні опубліковані праці

1. Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації : монографія / Антоніна Кікоть ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2010. — 299 с.
2. Костюмна репрезентація літніх людей в соціокультурному контексті України / Кікоть Антоніна Андріївна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2013. — Вип. 1 (1). — С. 23–28.
3. Образ козака в українській культурі / Кікоть Антоніна Андріївна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2014. — Вип. 2 (1). — С. 34–39.

4. Театралізація костюма на сцені й у житті / А. А. Кікоть // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 165–173.
5. Крос-дресінг театрального костюма ренесансної доби / А. А. Кікоть // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 55. — С. 90–98.
6. Костюм на гендерному дисплеї в історичній ретроспекції / А. А. Кікоть // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 60. — С. 40–49.
7. Костюм як дизайнерська практика в сучасному сценічному мистецтві / Антоніна Кікоть // Культурні та мистецькі студії XXI століття: науково-практичне партнерство : матеріали міжнар. симп., присвяч. 50-річчю Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, 6 черв. 2019 р. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2019. — С. 189–190.
8. Мистецтво театрального костюма у створенні художнього образу вистави / А. А. Кікоть // Стратегія розвитку професійної підготовки та естетичного виховання майбутніх акторів і дизайнерів у третьому тисячолітті : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф., 20–21 листоп. 2020 р. / Запоріз. нац. ун-т, Ф-т соц. педагогіки та психології [та ін.]. — Запоріжжя, 2020. — С. 11–13.
9. Український костюм у контексті формування національної ідентичності / Антоніна Кікоть // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку. Напрям: Культурологія : зб. наук. пр. / Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Рівне, 2023. — Вип. 45. — С. 145–151.

Олексій Миколайович Кобєлєв

Народився 1972 року. Закінчив Харківський державний інститут культури з відзнакою (1994 р.). Закінчив Міжгалузевий ІПК кадрів при Харківському державному політехнічному університеті (1995 р.). Кандидат педагогічних наук (2002 р.), доцент (2008 р.), доктор із соціальних комунікацій (2013 р.), професор (2023 р.). Нині — професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій.

У 1994–1997 рр. працював у відділі масової роботи Харківської державної наукової бібліотеки ім. В. Г. Короленка на посаді методиста.

У 1997–2000 рр. навчався в аспірантурі (з відривом від виробництва) Харківської державної академії культури.

У 2001 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Бібліометричний аналіз розвитку українського бібліотекознавства в 1970–1990-ті рр.».

Основні наукові інтереси пов'язані з проблемами інформаційної аналітики, соціальної інформатики, бібліотекознавства, аналітики тексту, організації діяльності інформаційно-аналітичних служб, інтелектуальної власності, бібліографознавства та книгознавства. Автор понад 100 наукових і навчально-методичних праць, серед них: монографія та конспекти лекцій. У 2013 р. захистив докторську дисертацію «Інформаційно-аналітична діяльність бібліотек України: теоретико-методологічні засади розвитку».

Має 23-річний стаж педагогічної діяльності у закладах вищої освіти.

О. М. Кобєлєв є членом редколегій збірника наукових праць «Українська біографістика», часописів «Вісник Книжкової палати», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія».

Професор О. М. Кобєлєв підготував кандидата наук та доктора філософії.

Основні опубліковані праці

1. Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні : монографія / О. М. Кобєлєв. — Харків : ХДАК, 2012. — 246 с.
2. Соціальна інформатика : конспект лекцій / О. М. Кобєлєв. — Харків : ХДАК, 2023. — 79 с.
3. Українське бібліотекознавство 1970–90-х рр. у бібліометричному вимірі / О. М. Кобєлєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2004. — Вип. 14. — С. 152–161.
4. Інформаційно-аналітичне забезпечення стратегічного реструктурування бібліотек України / О. М. Кобєлєв // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2009. — № 1. — С. 45–51.

5. [Бібліометричний аналіз наукової діяльності М. С. Слободяника] / Кобєлєв О. М. // Бібліотека. Документ. Комунікації : вибр. пр. : (до 60-річчя від дня народж. і 35-річчя наук. діяльності) / М. С. Слободяник ; [уклад. О. Кириленко]. — Київ, 2010. — С. 218–231.
6. Аналіз посилань в інформаційно-аналітичній діяльності соціально-комунікаційних структур / Олексій Кобєлєв // Психолінгвістика: психологія, мовознавство, соціальні комунікації : наук.-теорет. зб. / Переяслав-Хмельниц. держ. пед. ун-т ім. Г. Сковороди». — Переяслав-Хмельницький, 2011. — Вип. 7. — С. 171–176.
7. «Аналітика тексту» як навчальний курс для бакалаврів зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографознавство» / О. М. Кобєлєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 128–136.
8. «Інформаційна аналітика» як дисципліна для підготовки магістрів зі спеціальності «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографознавство» / О. М. Кобєлєв // Наук. пр. Нац. б-ки України ім. В. І. Вернадського. — Київ, 2012. — Вип. 33. — С. 106–111.
9. «Інформаційний аналіз і консалтинг» у системі підготовки спеціалістів бібліотечно-інформаційної сфери / Олексій Кобєлєв, Олена Мар'їна // Бібл. вісн. — 2016. — № 3. — С. 18–22.
10. Методологія сучасного бібліотекознавства: стан та напрями розвитку / О. М. Кобєлєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2017. — Вип. 50. — С. 88–100.
11. Інформаційно-аналітичний сервіс як вектор розвитку сучасних бібліотек / О. М. Кобєлєв // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 54. — С. 62–72.
12. Information Analytics in the Organizational Structure of Libraries of Top-Rated Universities in Ukraine [Електронний ресурс] / Kobelev O. M. // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. — Dnipro, 2019. — № 4. — P. 117–121. — Режим доступу: http://surl.li/yixmmp. — Scopus.
13. Libraries of Pedagogical Institutions of Higner Education on Social Media [Електронний ресурс] / Anna Shelestova, Alla Solianyk, Nadiia Bachynska, Tetyana Novalska, Oleksii Kobieliev // Amazonia Investiga. — 2021. — Vol. 10, Iss. 47. — P. 197–206. — Режим доступу: http://surl.li/ahsuwa. — Web of Science.
14. Information Analytics in the Structure of Ukrainian National Libraries Activity (Based on Analysis of Their Sites) [Електронний ресурс] / Kobieliev O. M., Karpenko O. O., Safonova T. A., Zimenko O. Ye. // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. — Dnipro, 2022. — Iss. 7 : The era of library transformations and the new ecology of life. — P. 57–65. — Режим доступу: http://surl.li/iatsyd. — Scopus.
15. Organizational Structures for Preserving Documentary Monuments in the Leading Libraries of Ukraine [Електронний ресурс] / Ihor Losiievskyi, Oleksii Kobieliev, Anatolii Shcherban, Alla Solianyk, Olena Karpenko // Amazonia Investiga. — 2022. — Vol. 11, Iss. 54. — P. 327–338. — Режим доступу: http://surl.li/uliaay. — Web of Science.
16. Polder-van Santen Effective Medium Approximation for Nanocomposite Materials [Електронний ресурс] / Oleg Rybin, Sergey Shulga, Muhammad Raza, Oleksii Kobieliev, Dmitry Malinin, Yiyang Luo // 2022 IEEE 2nd Ukrainian Microwave Week (UkrMW 2022), Kharkiv 14–18 November 2022 : proceedings / Institute of Electrical and Electronics Engineers Inc. — Kharkiv, 2022. — P. 218–221. — Режим доступу: http://surl.li/cllkdj. — Scopus.
17. Scientific Achievements of the Leader of Modern Ukrainian Librarianship V. Ilhanaieva: Bio-bibliometric Analysis [Електронний ресурс] / Kobieliev O. M., Karpenko O. O., Kolesnykova T. O. // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. / Ukrainian State University of Science and Technologies. — Dnipro, 2023. — № 8. — P. 226–236. — Ref.: 20 names. — Режим доступу: http://surl.li/yhhssp. — Scopus.

Борис Миколайович Колногузенко

Народився 10.07.1948 року в с. Верхня Тарайка Сахалінської області. Закінчив балетмейстерське відділення Краснодарського державного інституту культури (1971 р.). Професор (1994 р.), народний артист України (1999 р.), дійсний член Української академії наук (2004 р.), Почесний громадянин Харківської області (2011 р.). Декан факультету хореографічного мистецтва (2003–2021 рр.), професор кафедри народної хореографії, директор і головний балетмейстер народного театру народного танцю «Заповіт» Харківської державної академії культури. Почесний професор Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини. Член президії Національної хореографічної спілки України та голова її Харківського обласного осередку (2002–2021 рр.).

З 1971 по 1988 рр. працював на посадах артиста балету, педагога, балетмейстера-створювача та головного балетмейстера в державному заслуженому академічному Кубанському козацькому хорі, ансамблях пісні й танцю Чорноморського та Тихоокеанського флотів, Харківському академічному театрі опери та балету імені М. Лисенка, Полтавському музично-драматичному театрі імені М. Гоголя, Кам'янець-Подільському культурно-освітньому училищі, народному ансамблі танцю «Жайворонок» ЦПК Південної залізниці.

У Харківській державній академії культури почав працювати з 1988 р. За його ініціативи в 1989 р. відкрито кафедру народної хореографії, згодом — режисерсько-хореографічний факультет та факультет хореографічного мистецтва, створено театр народного танцю «Заповіт», які за останні 30 років є провідними в Україні.

Під його керівництвом колектив театру досяг важливих творчих успіхів. Серед досягнень є сенс назвати успіх на всіх найпотужніших творчих змаганнях України. На Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені П. Вірського: перші місця в номінаціях «Ансамблі» та «Малі форми» на I, II, V та Гран-прі на III конкурсах.

Успіху театру танцю сприяв той факт, що всі конкурсні номери є авторськими творами Бориса Миколайовича, одного з найталановитіших хореографів України.

У 2003 р. колектив «Заповіту» посів перше місце, а у 2004 та 2006 рр. завоював Гран-прі Міжнародного конкурсу танцю народів світу «Веселкова Терпсіхора».

На Міжнародному фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Одеські перлини» у 2007 та 2009 рр. театр «Заповіт» став переможцем і двічі здобув Гран-прі. Спеціальний приз і диплом цього конкурсу за кращу хореографію було вручено Б. М. Колногузенку.

Колектив театру став переможцем I Всеукраїнського конкурсу народної хореографії імені Героя України Мирослава Вантуха у 2013 р.

Посів перші місця у всіх номінаціях та Гран-прі конкурсу Всеукраїнського фестивалю українського народного танцю «ГОПАКФЕСТ» 2019 р.

У 2022 р. на Міжнародному двотуровому фестивалі-конкурсі "GOLDEN LION" колектив НТНТ «Заповіт» та автор конкурсних композицій Б. М. Колногузенко отримали Гран-прі конкурсу.

Майже 34-річне творче життя театру «Заповіт» насичене постійною цікавою роботою та важливими подіями. Серед найцікавіших можна назвати такі:

- участь у ювілейних концертах, присвячених століттю видатних хореографів Василя Авраменка та Павла Вірського на головних сценах України — Національний Палац мистецтв «Україна», Національна опера України;
- участь в урядовому концерті на честь століття злуки Українських земель у січні 2019 р. в Івано-Франківську;
- перемога в найбільшому в Європі Міжнародному мистецькому фестивалі «Фольклорне літо Іспанії — 2008» у Мадриді;
- виступи із сольними концертами в багатьох країнах світу: Австрія (Відень); Болгарія (Селістра, Пловдів); Греція (Ханіоті); Іспанія (Барселона, Мадрид, Аліканте, Сарагоса, Торіха, Куенка, Тудела, Альменара); Македонія (Охрид); Німеччина (Штутгарт, Берлін); Бельгія (Брюссель, Холайн); Португалія (Лісабон,

Порто, Віла де Ботікаш, Серначе де Бонжардім); Польща (Вроцлав, Краків, Люблін, Каліш); Нідерланди (Амстердам); Чехія (Прага, Брно); Франція (Париж, Лілль); Угорщина (Будапешт); Італія (Венеція, Ріміні); Люксембург.

Важливими в культурному житті всієї України є перемоги авторських творів Б. М. Колногузенка на потужних міжнародних творчих змаганнях: Гран-прі Міжнародного фестивалю фольклорного танцю у Бельгії (м. Холайн, 1993 р.); І місце на Міжнародному фольклорному фестивалі у Польщі (м. Познань, 1996 р.); І місце Міжнародного фестивалю народного танцю "Folk del mundo — 96" в Іспанії (м. Хайєн); Гран-прі конкурсу балетмейстерів Віда-Нова де Гайя (Португалія, 2001 р.); на єдиному у світі Міжнародному конкурсі професійних виконавців народного танцю «Лідер року» у Москві солісти «Заповіту» здобули дві перші премії (2007 р.); Гран-прі на фестивалях-конкурсах фольклорного танцю в Туреччині (м. Едірне, м. Текін 2019 р.); Гран-прі Міжнародного фестивалю-конкурсу народного танцю «Золоте руно» Грузія (м. Батумі 2018 р.); Гран-прі Міжнародного конкурсу хореографічного мистецтва у США "Christmas in NEW YORK" (2022 р.); І місце Міжнародного конкурсу у Польщі "GRONO PRZYJACIOL" (м. Краків 2023 р.); Гран-прі Міжнародного фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва в Італії "ROMAN HOLIDAY" (м. Рим, 2023 р.); два І місця XXII Міжнародного конкурсу хореографічного мистецтва в Австрії (м. Відень 2023 р.); І місце Міжнародного мистецького фестивалю "MAGIC CHRISTMAS STAR" у Чехії (м. Прага, 2023 р.); І місце XXII Міжнародного фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва "EESTI ARABESKID" в Естонії (м. Таллінн, 2023 р.); Гран-прі Міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтв у Польщі "WAWELSKIE SKARBY" (м. Краків, 2024 р.).

Б. М. Колногузенко протягом 45 років був балетмейстером-постановником урядових концертів і святкових програм у Харкові, Києві, Полтаві, Севастополі, Луцьку, Львові, Кам'янці-Подільському, головним балетмейстером усіх творчих звітів Харківщини у Києві. За його навчальними посібниками та методичними розробками викладають на хореографічних кафедрах багатьох мистецьких закладів вищої освіти України.

Уперше за всю історію Слобідського краю у 2011 р. в Харкові Б. М. Колногузенко створив професійний колектив — Великий Слобожанський ансамбль пісні й танцю, став його художнім керівником, автором усіх концертних програм, вокально-хореографічних композицій і танцювальних номерів. Рівень цього ансамблю виявився таким потужним, що вперше в історії творчих професійних колективів він через два роки отримав звання академічного та переміг у найпрестижнішому творчому змаганні професійних ансамблів України — V Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського. Важливу роль у плідній праці ВАСАПТу відіграє той факт, що всі артисти танцювальної групи та хореографи — випускники кафедри народної хореографії ХДАК.

Б. М. Колногузенко — єдиний в Україні хореограф з досягненнями найвищого рівня:

- його твори протягом 40 років перемагають у всіх головних виконавських і балетмейстерських конкурсах України;
- є учасником постановчої групи культурних програм «Ігор доброї волі» (Сіетл, США);
- єдиний на Слобожанщині професор хореографії;
- дійсний член Української академії наук;
- єдиний серед балетмейстерів народний артист України;
- двадцятитрьохразовий лауреат міжнародних конкурсів різних країн світу;
- виховав 58 лауреатів міжнародних конкурсів і фестивалів танцю.

Протягом багатьох років Б. М. Колногузенко був членом колегії Міністерства культури України та входив до комісії з розроблення державних стандартів мистецької освіти Міністерства освіти та науки України.

Він очолює міжнародні конкурси танцю й мистецькі фестивалі в Україні, Грузії, Азербайджані, Болгарії, Польщі, сприяє популяризації української національної культури (майстер-класи з українського народного танцю, постановки українських народних танців у Болгарії, Італії, Німеччині, Польщі, США). Уперше в українській історії Борис Миколайович, як балетмейстер, брав участь у створенні концертних програм державного рівня у В'єтнамі (Ханой — 2014 р., Хошимін — 2016 р.).

У 1999 та в 2003 рр. його нагороджено Почесними грамотами Кабінету Міністрів України. У 2002 р. став лауреатом державної премії Слобожанщини імені М. С. Масельського; у 2004, 2007, 2008, 2009, 2010 рр. — переможцем рейтингового конкурсу «Харків'янин року»; у 2008 р. — переможцем Всеукраїнського рейтингового конкурсу та Міжнародної іміджевої програми «Лідери XXI століття», його нагороджено дипломом і нагрудним знаком «Лідер України». У 2013 р. вручено орденський знак «Визнання Вітчизни»

за кращі сценічні твори. У 2015 р. на врученні танцювальних премій України став переможцем у номінації «Хореограф року». Цього ж року йому вручено національний сертифікат «Золота Зірка» та визнано переможцем Всеукраїнського рейтингового конкурсу «Спеціаліст року» — 2015. У 2000, 2017 рр. став переможцем обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» у номінаціях «Завідувач кафедри» та «Декан факультету». У 2018 р. єдиному на всій Лівобережній Україні вручено Золоту Зірку Героя українського народу.

Б. М. Колногузенка нагороджено орденами України, Православної Церкви України та українського козацтва: «За заслуги» ІІІ ступеня; «Гордість Нації»; «Патріот України»; «Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого» І, ІІ, ІІІ ступенів; «Лицар України»; «Святого Миколая Чудотворця»; «Святого Архістратига Михаїла» ІІ ступеня; «За розбудову України»; «Георгія Побідоносця»; «Богдана Хмельницького»; «Івана Сірка»; «Івана Богуна». Єдиний в Україні хореограф, котрого нагороджено міжнародним орденом "International worker of art ISPI".

Діяльність Бориса Миколайовича також відзначена Почесною грамотою Президента України Леоніда Кравчука; орденським знаком Харківської обласної ради «Слобожанська слава» (2004, 2008 рр.); почесною грамотою Харківської облдержадміністрації (2008 р.); почесними грамотами Харківської міської ради (2005, 2008 рр.); почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну плідну працю в галузі культури» (2004 р.); почесними відзнаками Національної хореографічної спілки України — медаллю Павла Вірського, медалями Мирослава Вантуха (2008 та 2013 рр.); почесною відзнакою Міністерства освіти КНР (Шицзячжуан, 2005); іспанської асоціації танцю "LOLA TORRES" (Хайєн, 1996 р.); спеціальним призом ЮНЕСКО «За вагомий внесок у міжнародний фестивальний рух» (2001 р.); пам'ятними медалями м. Парижу 1997 рік, м. Тандер-Бей, Онтаріо Канада 2008 р.; Почесним дипломом та Срібною медаллю Національної академії мистецтв України 2009, 2019 рр.; орденськими знаками І, ІІ ступеня Української академії наук — 2015 р., 2018 р.; Золотою медаллю Бакинської хореографічної академії; преміями Харківської міської ради в галузі культури та мистецтва (2006 р., 2018 р.).

За вагомий внесок у збереження та розвиток національної культури українців нагороджено Благословенною Грамотою Патріарха Київського і всієї Руси України Філарета. За його благословенням Борису Колногузенку та його нащадкам стверджується титул Лицаря-Командора Міжнародного Православного Лицарського Ордену Архістратига Михаїла і право на родовий герб.

Основні опубліковані праці

1. Основи танцювальної композиції : навч. посіб. з курсу «Постановка танцю в спектаклі» / Харків. держ. акад. культури ; [авт.-упоряд. Б. М. Колногузенко]. — Харків : ХДАК, 1997. — 49 с.
2. Методика роботи з хореографічним колективом. Ч. 1. Хореографічна робота з дітьми : навч. посіб. / Б. М. Колногузенко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2004. — 153 с.
3. Хореографічне мистецтво : зб. ст. / Б. М. Колногузенко, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2008. — 222 с.
4. Види мистецтв і хореографії : зб. ст. / Б. М. Колногузенко ; М-во культури і туризму України, Нац. хореогр. спілка України. — 2-ге вид., допов. — Харків : НХСУ, 2014. — 319 с.
5. Хореографічна композиція : [метод. посіб. з курсу «Мистецтво балетмейстера»] / Б. М. Колногузенко ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. осередок Нац. хореогр. спілки України. — Харків : ХДАК, 2018. — 207 с.
6. Балетмейстерська школа ХДАК / Б. М. Колногузенко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2004. — Вип. 14 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 102–109.
7. Хореографічна сюїта : метод. матеріали з курсу «Мистецтво балетмейстера» / Б. М. Колногузенко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2007. — 95 с.
8. Народно-сценічний танець та методика його викладання : конспект лекцій з курсу для іноземних студентів, що навчаються за освітньо-кваліфікац. рівнем «бакалавр» напряму 6.020202 «Хореографія» / Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр.; [уклад. Б. М. Колногузенко]. — Харків : ХДАК, 2010. — 180 с.
9. Сучасний танець та методика його викладання : конспект лекцій для студентів хореогр. від-нь мистец. та пед. вищ. навч. закл. ІІІ–V рівня акредитації / Б. М. Колногузенко, І. І. Макарова ; Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. осередок Нац. хореогр. спілки України. — Харків : Слово, 2015. — 136 с.

10. Народно-сценічний танець : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни, галузь знань: 02 «Культура і мистецтво», спец.: 024 «Хореографія», спеціалізація: «Сучасна хореографія», ступінь: «бакалавр» / Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр. ; [уклад.: Б. М. Колногузенко, О. М. Курдупова]. — Харків : ХДАК, 2017. — 32 с.
11. Охорона праці в мистецтві танцю : програма та навч.-метод. матеріали з дисципліни, галузь знань 02 «Культура і мистецтво», спец. 024 «Хореографія», спеціалізація «Нар. хореографія», «Сучас. хореографія», «Бальна хореографія», ступінь «бакалавр» / Харків. держ. акад. культури, Ф-т хореогр. мистецтва, Каф. нар. хореогр.; [розроб. Б. М. Колногузенко]. — Харків : ХДАК, 2018. — 14 с.

Основні хореографічні твори

1. «Вітає Україна» — вокально-хореографічна композиція.
2. «Вітає Харківщина» — хореографічна сюїта.
3. «Вітає театр народного танцю "Заповіт"» — хореографічна сюїта.
4. «Закликання весни» — вокально-хореографічна композиція.
5. «Свято Гуцульського краю» — сюїта народних танців.
6. «Буде весілля» — вокально-хореографічна сюїта за мотивами народних обрядів Слобожанщини.
7. «Весна в Карпатах» — хореографічна композиція.
8. «Український святковий» — гопак-сюїта.
9. «Засвіт встали козаченьки» — вокально-хореографічна сюїта.
10. «Незвичайні заручини» — хореографічна композиція.
11. «Степом, степом…» — вокально-хореографічна композиція.
12. «Розваги парубків» — український жартівливий танець.
13. «Ой, летіли дикі гуси…» — вокально-хореографічна композиція.
14. «На винограднику» — хореографічна композиція.
15. «Вийду на вулицю…» — народно-сценічний танець.
16. «Біля корчми» — танець угорців Закарпаття.
17. «Чобеняска» — танець молдавських пастухів.
18. «Ой, при лужку, при лужку…» — вокально-хореографічна композиція.
19. «На галявині» — гуцульський танець.
20. «Сусідка» — вокально-хореографічна композиція.
21. «Вишиванка» — хореографічна композиція.
22. Танці у виставах: «Енеїда», «Бременські музики», «Циганка Аза», «Ой, не ходи Грицю…», «Сорочинський ярмарок», «Весілля у Малинівці».

Ірина Юріївна Коновалова

Народилася 05.06.1968 р. Закінчила з відзнакою Харківську середню спеціальну музичну школу-інтернат за спеціальністю «музикознавство» (1986), історико-теоретичний факультет Харківського інституту мистецтв ім. І. П. Котляревського (1991), клас професора Ігнатченко Г. І. (кваліфікація: музикознавець-лектор, викладач, музичний критик), докторантуру Харківської державної академії культури (2017). Кандидат мистецтвознавства (2007), доцент (2011), доктор мистецтвознавства (2019).

Творча діяльність І. Ю. Коновалової розпочалася в 1987 р. на посаді керівника самодіяльної Народної чоловічої капели ветеранів Великої вітчизняної війни районного Будинку культури м. Валки Харківської області (1987–1991). У ці ж роки як солістка-вокалістка виступала у складі вокально-інструментального квартету на різних концертних майданчиках України (м. Харкова, Києва, Полтави) та за її межами (Німеччина). У 1990-ті роки І. Ю. Коновалова за сумісництвом працювала редактором, автором і ведучою музичних програм на Харківському обласному телебаченні (1992–1995). Серед її телепроєктів: «Грає орган», «Творчий портрет О. Я. Мамонтова» та ін.

Понад десять років І. Ю. Коновалова викладала музично-теоретичні дисципліни у ДМШ № 1 ім. Л. Бетховена м. Харкова (1989–2002), провадила активну творчу, концертно-лекторську і педагогічну діяльність. Була постійною ведучою концертних програм у стінах цієї школи, в залі Харківської обласної філармонії. Як музичний керівник брала участь у постановках вистав музичного театру «Чарівний колокольчик» при ДМШ № 1 ім. Л. Бетховена.

З 1998 р. І. Ю. Коновалова працює в ХДАК на кафедрі теорії музики та фортепіано. З 1998 по 2017 рр. — на посаді викладача, з 2007 р. — ст. викладача, з 2010 р. — доцента. На початку 2000-х років за сумісництвом викладала музично-теоретичні дисципліни в Харківській спеціальній музичній школі-інтернаті, брала участь у проведенні концертних програм.

З 2017 р. — доцент кафедри теорії та історії музики ХДАК. З 2021 р. обіймає посаду завідувача кафедри теорії та історії музики.

І. Ю. Коновалова — фундатор концепції музичної авторології, авторка приблизно 200 наукових та навчально-методичних праць, опублікованих у фахових наукових збірках України, а також зарубіжних виданнях, індексованих у міжнародних наукових базах Scopus, Web of Science.

Сфера наукових інтересів доцента І. Ю. Коновалової — теоретичне музикознавство, музична авторологія, філософія і психологія музичного мистецтва, феноменологія музики, музична герменевтика, психологія композиторської творчості, хорове мистецтво, українська та західноєвропейська музика ХХ — поч. ХХІ ст., проблеми музичної мови і мислення, гармонії і фактури в музиці.

І. Ю. Коновалова є відомим в Україні фахівцем-науковцем у сфері музикознавства, методики і практики викладання музично-теоретичних дисциплін у закладах вищої мистецької освіти. Має багаторічний педагогічний досвід, який удосконалює в практичній та науково-методичній роботі. За період роботи в ХДАК І. Ю. Коновалова розробила низку авторських навчальних курсів із дисциплін музично-теоретичного циклу. Серед них: «Поліфонія в сучасній музиці», «Композиторські школи ХХ ст.», «Авангард в музичному мистецтві ХХ ст.», «Філософія музики», «Феноменологія музики», «Композиторські школи ХХ ст.», «Теоретична музикологія», «Феноменологія музики» та ін. Проводить навчальні заняття зі спеціальних дисциплін для здобувачів усіх рівнів вищої освіти, читає курс лекцій (музична інтерпретація) англійською мовою для здобувачів — іноземних громадян за 2-м (магістерським) рівнем вищої освіти спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

З 2023 р. І. Ю. Коновалова очолює спеціалізовану вчену раду Д 64.807.01 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук зі спеціальності 26.00.01 «Теорія та історія культури (мистецтвознавство)» у Харківській державній академії культури. Постійно бере участь в атестації наукових кадрів у різних ЗВО України (Одеса, Суми, Харків), виступає як офіційний опонент, голова та рецензент разових спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Як завідувач кафедри теорії та історії музики І. Ю. Коновалова здійснює керівництво науковою темою «Музика і музикознавство у світовому культурному часопросторі», затвердженою вченою радою ХДАК, ініціює та здійснює наукові та методичні заходи. Керує науковою роботою здобувачів за другим та третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Є науковим керівником 7 аспірантів, з яких один (громадянин КНР А Гудаму) успішно захистив дисертацію на здобуття доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

У період з 2008 по 2019 рр. доц. І. Ю. Коновалова виконувала функціональні обов'язки відповідального секретаря редакційної колегії фахового наукового видання «Культура України». Протягом багатьох років була заступником голови Ради молодих вчених ХДАК. Працює у складі оргкомітетів міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій, що проводяться в ХДАК («Культура та інформаційне суспільство ХХ століття», «Культурологія та соціальні комунікації», «Герменевтика в науках про дух»), кафедральних наукових конференцій («Харків у світовій музичній культурі» та ін.), є головою та співголовою секційних засідань цих конференцій. Виконувала обов'язки голови методичної ради ХДАК (2012–2015), а з 2022 р. й дотепер — голови методичної комісії факультету музичного мистецтва.

У період з 2021 по 2023 рр. доц. І. Ю. Коновалова входила до складу журі з присудження премії ім. М. Леонтовича в номінації «Дослідники» Вінницької обласної державної адміністрації. Є членом Національної Всеукраїнської професійної спілки «Музичне товариство».

Доцент І. Ю. Коновалова є ініціатором проведення та учасником низки методологічних, науково-теоретичних та науково-методичних заходів (семінарів, круглих столів, майстер-класів тощо), зокрема в онлайн-форматі на платформі Zoom. Серед них: «Особливості комунікації та діалогічних відносин здобувач — викладач в умовах воєнного часу», «Досвід творчості українських митців у повоєнний період та діяльність представників української діаспори з підтримки України», семінар «Актуальні питання теоретичної музикології сьогодення», «Змістовні трансформації в сучасній музичній науці та практиці вищої музикологічної освіти (PhD) в Україні», «Українська музика і музиканти у світовій культурі», Круглий стіл «Кримськотатарське музичне мистецтво: традиція та сучасність».

Основні опубліковані праці

1. Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури XX століття: модуси теоретичного осягнення : монографія / І. Ю. Коновалова. — Харків : Планета-Принт, 2018. — 480 с.
2. Смислові виміри музичної обробки як мистецького явища і сфери композиторської інтерпретації / Ю. І. Коновалова // Modern culture studies and art history: an experience of Ukraine and EU : collective monogr. / Cuiavian University in Wloclawek, The Odessa National A. V. Nezhdanova Academy of Music. — Wloclawek, 2020. — P. 220–240.
3. The historical crystallization of a composer's and individual musical authorship phenomena in the European culture of the Renaissance / Iryna Konovalova // Musical art: historical and theoretical discourse : collective monogr. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — P. 1–19.
4. Modern higher musicological education (PhD) in Ukraine: traditions and innovations / Polska I., Konovalova I. // Theoretical foundations of pedagogy and education : collective monogr. / Hritchenko T., Loiuk O. etc. ; Intern. Sci. Group. — Boston, 2021. — P. 291–298.
5. Теоретичні аспекти кореляції мелодичного та гармонічного чинників у системі гомофонного мислення / Ірина Коновалова // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2021. — Вип. 40, т. 2. — С. 23–29.
6. The composer phenomenon in a historical retrospect of an authorship idea formation in European musical culture of the middle ages / Iryna Yu. Konovalova // Linguistics and Culture Review. — 2021. — Vol. 5, № S2. — P. 284–302.
7. Національно-ментальні детермінанти вокального мистецтва внутрішньої Монголії / Ірина Коновалова, А Гудаму // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 55, т. 2. — С. 46–53.
8. Особливості втілення концепту «історична пам'ять» у «Двох баладах про досконалу любов» І. Алексійчук / Ірина Коновалова // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 56, т. 1. — С. 95–100.
9. Форми репрезентації мелодико-гармонічних взаємозв'язків на рівнях ладу і фактури в музичному мистецтві Нового часу / Ірина Коновалова // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 58, т. 1. — С. 87–93.
10. Репрезентація вокально-виконавської сфери у професійній діяльності акторів Харкова першої половини XIX століття / Лошков Юрій Іванович, Коновалова Ірина Юріївна // Музикознавча думка Дніпропетровщини : зб. наук. ст. / М-во культури та інформ. політики України, Нац. всеукр. муз. спілка, Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. — Дніпро, 2023. — Вип. 24 (1). — С. 284–300.
11. Рецепції поняття «музичний твір» у сучасному науковому дискурсі / І. Ю. Коновалова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — Вип. 80. — С. 82–88.
12. Art education as a means of forming cultural identity and civic consciousness [Електронний ресурс] / Minenok A., Zinkiv I., Konovalova I., Polska I., Karapinka M. // Multidisciplinary Reviews. — 2023. — Vol. 6. — Режим доступу: http://surl.li/fyflwj. — Scopus.

Олександр Васильович Кравченко

Народився 27.06.1962 р. в м. Ромни Сумської області. Закінчив Харківський державний університет імені О. М. Горького (1984 р.) (нині — Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна) за спеціальністю «Історія». Кандидат історичних наук (1988 р.), доктор культурології (2012 р.), професор (2014 р.). Має сорокарічний стаж роботи, зокрема понад 35 років — у закладах вищої освіти.

Педагогічну діяльність розпочав у 1984 р. вчителем історії та суспільствознавства в середній школі № 1 м. Люботин Харківської області.

У 1984–1987 рр. навчався в аспірантурі історичного факультету ХДУ (нині — Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна). У 1988 р. захистив кандидатську дисертацію.

Викладацьку діяльність у Харківській державній академії культури (на той час — Харківському державному інституті культури) розпочав з кінця 1987 р.

У 1987–1993 рр. — старший викладач кафедри теорії та історії культурно-просвітницької роботи.

У 1993–2012 рр. — доцент кафедри історії та теорії культури.

У 2005–2008 рр. та 2013–2015 рр. — завідувач кафедри менеджменту соціокультурної діяльності.

У 2008–2011 рр. — докторант кафедри культурології.

З 2013 р. по теперішній час — професор кафедри культурології та медіакомунікацій.

У 1993–2009 рр. та у 2014–2023 рр. був деканом першого і єдиного в Україні спеціалізованого факультету культурології.

Факультет став експериментальним майданчиком ХДІК з розробки та впровадження нових для України освітніх спеціальностей. Зокрема, О. В. Кравченко брав участь у розробці тимчасових освітніх стандартів (освітньо-кваліфікаційних характеристик, освітньо-професійних програм та навчальних планів) із «Музейної справи та охорони пам'яток історії та культури», «Культурології», «Соціальної педагогіки», «Менеджменту соціокультурної діяльності», «Медіа-комунікації», «Журналістики».

Упродовж 90-х рр. XX ст. — перші десятиліття XXI ст. О. В. Кравченко як експерт з культурології залучався до діяльності методичних комісій Міністерства культури та Міністерства освіти і науки України. Зокрема:

У 1994–2003 рр. — експерт Фахової ради з питань культури і мистецтв при Міністерстві освіти і науки України.

З 2001 р. по 2015 р. входив до складу методичної комісії з питань культури, мистецтва та туризму МОН України Державної акредитаційної комісії МОН України був експертом департаменту ліцензування, акредитації та нострифікації МОН України.

У 2011–2015 — член експертної ради з культури, мистецтва і туризму комісії з ліцензування та акредитації вищих навчальних закладів I–IV рівнів акредитації МОН України.

У 2015–2021 рр. був членом експертної ради з культурології та мистецтвознавства департаменту атестації кадрів вищої кваліфікації (ВАК) МОН України.

З 2015 по 2023 р. був експертом за спеціальністю 034 «Культурологія» Національного агентства із забезпечення якості освіти

З 2023 р. є членом галузевої ради з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Національного агентства із забезпечення якості освіти.

Протягом 2015–2023 рр. як член науково-методичної комісії МОН з гуманітарних наук і богослов'я (підкомісія 034 «Культурологія») сектора вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України брав участь у розробці державного стандарту за першим (бакалаврським), другим (магістерським) та третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти зі спеціальності 034 «Культурологія».

Сферою викладацьких інтересів є історія культури, культурна антропологія, етнокультурологія, культурологія традиції, методологія культури, сучасні стратегії культурної політики.

За змістом дисциплін, які викладає О. В. Кравченко, у співавторстві написав 12 навчальних посібників та підручників, зокрема перший в Україні навчальний посібник для культурологів «Історія художньої культури» (1992 р.), «Історія світової культури» (видавництво «Кондор», 2006 р.), рекомендований МОН України як навчальний посібник для студентів закладів вищої освіти.

У 2008 р. О. В. Кравченко брав участь у створенні паспортів, робочих програм і програм кандидатських іспитів наукової галузі «Культурологія»: 26.00.01 «Теорія та історія культури»; 26.00.02 «Світова культура і міжнародні культурні зв'язки»; 26.00.04 «Українська культура».

Член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 Харківської державної академії культури з правом прийняття до захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальностей 26.00.01 — теорія та історія культури (культурологія, мистецтвознавство) та 26.00.04 — українська культура (культурологія, мистецтвознавство).

Під науковим керівництвом О. В. Кравченка захищені чотири кандидатські (Бані Мустафа Хассан М. Х. (2002), Германова де Діас Е. В. (2004), Веліулаєва Е. І. (2012), Черкасова Н. О. (2019) та одна докторська (Гаюк І. Я. (2021) дисертації.

У 1994–1995 рр. долучався до створення одного з варіантів концепції національної культурної політики України та державної програми «Культура, просвітництво, дозвілля».

У 2000 р. у складі робочої групи брав участь у розробці проєкту регіональної програми «Харківщина-2010».

З 2012 по 2014 рр. О. В. Кравченко очолював ГО «Східний інститут українознавства імені Ковальських» (м. Харків). Забезпечував реалізацію наукового проєкту «Національні та регіональні ідентичності Слобожанщини в історичній перспективі». Брав участь в організації конкурсів студентських наукових праць на здобуття премії імені Ковальських, кількох міжнародних конференцій та виданні наукових монографій.

У 2015–2019 рр. залучався як експерт з культурної політики до робочої групи з вдосконалення законодавства про культуру при Міністерстві культури України.

У 1998–2015 рр. О. В. Кравченко був членом редколегії міжнародного історико-культурологічного часопису «Схід-Захід», який видавав Канадський інститут українознавства (CIUS) при Альбертському університеті в Едмонтоні (Канада),

Наприкінці 90-х — початку 2000-х років брав участь у редколегії електронного спеціалізованого наукового видання «Таврійські студії».

У 2013–2020 рр. був членом редколегії наукового збірника «Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Філософія, культурологія, соціологія» (МДУ).

У 2015–2021 рр. входив до складу редколегії наукової збірки «Культура України. Серія: Культурологія» (ХДАК).

У 2015–2018 рр. брав участь у роботі редколегії наукової збірки «Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку» (РДГУ).

З 2015 р. є членом редколегії наукового журналу «Наукові записки Києво-Могилянської академії. Історія та теорія культури».

Сфера наукових інтересів: історіографія історії та теорії культури, методологія культурології, історія та теорія культурної політики, культурна та соціальна антропологія.

Має понад 150 публікацій, з них — 1 одноосібну та дві колективні монографії, понад 130 наукових статей. Брав участь у понад 60 наукових конференціях.

Основні опубліковані праці

1. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ : підручник / Шейко В. М., Гаврюшенко О. А., Кравченко О. В. ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 1999. — 210 с.
2. Історія художньої культури. Західна Європа XIX–XX ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. В. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 205 с.
3. Історія художньої культури. Західна Європа XVII і XVIII ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. В. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 183 с.
4. Історія художньої культури. Середньовіччя. Відродження : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 189 с.
5. Історія світової культури: навч. посіб. / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Київ : Кондор, 2006. — 408 с.

6. Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації : монографія / О. В. Кравченко. — Харків : ХДАК, 2011. — 302 с.
7. Контраверсійність академічної траєкторії культурології в Україні / О. В. Кравченко // Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів : кол. монографія / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; М-во освіти і науки України, Маріупол. держ. ун-т. — Київ, 2019. — С. 30–64.
8. Ідентифікація української культурології у контексті ідеї постмодерну / О. В. Кравченко // Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики : кол. монографія / за заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; М-во освіти і науки України, Маріупол. держ. ун-т. — Київ, 2021. — С. 7–35.
9. Культурологія як ідентифікаційна матриця наукової культури / О. В. Кравченко // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. — 2011. — Вип. 27. —С. 112–119.
10. Стратегічний вимір культурної політики України в контексті сучасного дискурсу націй / О. В. Кравченко // Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку : наук. зап. Рівнен. держ. гуманітар. ун-ту : у 2 т. : зб. наук. пр. — Рівне, 2013. — Вип. 18, т. 2. — С. 100–105.
11. Концептуальні моделі ідентифікації національно-культурного простору України в сучасному публічному інтелектуальному дискурсі / О. В. Кравченко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 47. — С. 13–23.
12. Мультикультуралізм як культурно-політична стратегія / О. В. Кравченко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 42. — С. 14–23.
13. Постколоніальний дискурс національної культури та політики / О. В. Кравченко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 45. — С. 15–25.
14. Постмодерністський контекст теоретичного моделювання сучасної культурної політики / О. В. Кравченко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 25–33.
15. Ідеологічні стратегії державної культурної політики України / О. В. Кравченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 48. — С. 184–195.
16. Ключові проблеми сучасної культурної політики України: культурологічний контекст / О. В. Кравченко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 49. — С. 188–199.
17. Культурологія в пострадянському освітньому дискурсі / О. В. Кравченко, О. В. Кравченко // Дриновський збірник / Болгар. акад. наук [та ін.]. — 2018. — Т. 11. — С. 440–449.
18. Modern trends of Ukrainian cultural traditions and their transformation [Електронний ресурс] / Maryna Aleksandrova, Halyna Kovalova, Tetiana Bosenko, Oleksandr Kravchenko // Ad Alta. — 2022. — Vol. 12, Iss. 2. — P. 25–29. — Режим доступу: http://surl.li/lvtyxd. — Web of Science.

Наталя Миколаївна Кушнаренко

Народилася 21.10.1950 р. в м. Інгулець Дніпропетровської області. Закінчила Харківський державний інститут культури (1972), доктор педагогічних наук (1998), професор (1996), заслужений працівник культури України (1999), завідувач профільної кафедри (1986–2015), декан факультету (1994–2002), проректор з науково-педагогічної та виховної роботи (2002–2006), проректор з наукової роботи (2006–2020). З вересня 2020 р. обіймає посаду професора кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК.

Увесь професійний життєпис пов'язаний з Харківською державною академією культури, де вона 50 років плідно працює на освітній, науковій, організаційно-управлінській та виховній ниві, сповна віддаючи свій талант і знання улюбленій справі. Її ім'я широковідоме у фахових колах України та інших країн світу, асоціюється зі статусом фундатора й лідера славетної харківської освітньо-наукової школи бібліотечно-інформаційного та документознавчого спрямування, є надійною запорукою її інноваційного розвитку за умов цифрового суспільства.

Закінчила Харківський державний інститут культури (1972), аспірантуру (1979), докторантуру (1993), захистила кандидатську дисертацію на тему «Координація комплектування фондів в умовах централізації мережі державних масових бібліотек» (1979), докторську дисертацію «Бібліотечне краєзнавство: теоретико-методологічний аспект» (1993). У 1986–1989 рр. — завідувач кафедри бібліотечних фондів і каталогів,

1994–1997 рр. — документознавства, 1997–2010 рр. — книгознавства та фондознавства, 2010 р. — червень 2015 р. — документознавства та книгознавства. З 1994 по 2002 рр. — декан факультету бібліотекознавства та інформатики, з 2002 по 2006 рр. — проректор з науково-педагогічної та виховної роботи, з 2006 до середини 2020 р. — проректор з наукової роботи. Нині — професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК. Потужний послужний список є свідченням її високої авторитетності, наукової, виховної, організаційно-управлінської діяльності закладу вищої освіти.

Важливим напрямом діяльності є наукова творчість. Науковий доробок становлять понад 500 фундаментальних і прикладних наукових розвідок. Серед них: 14 наукових монографій (одноосібні й у співавторстві), 30 підручників і навчальних посібників (з перевиданнями), 85 навчально-методичних матеріалів, 268 наукових статей, 83 тези доповідей на міжнародних і всеукраїнських наукових форумах, 28 рецензій, 2 дисертації та 2 автореферати докторської і кандидатської дисертацій, 18 видань за науковою редакцією та ін. Публікації відомі не лише в Україні, але й далеко за її межами, користуються підвищеним попитом, неодноразово перевидавалися. Свідченням високого наукового потенціалу, виняткової значущості її доробку для наукового загалу є загальна кількість посилань та індекс цитувань її наукових праць вітчизняним і світовим науковим співтовариством.

За даними інформаційно-аналітичної системи «Бібліометрика української науки» в контенті серед 579 галузевих вчених вона посідає 5 позицію, має 3051 цитування наукових праць, індекс Гірша — 18, що суттєво перевищує загальноукраїнський галузевий показник. Серед найцитованіших праць є підручники: «Організація та методика науково-дослідницької діяльності» (1998–2011 рр., 7 перевид.), «Наукова обробка документів» (2003–2006 рр., 4 перевид.), «Бібліотечне краєзнавство» (2007 р.) та ін. Основні наукові пріоритети пов'язані зі студіюванням теоретико-методологічних засад бібліотечного краєзнавства та фондознавства, документології, соціальних комунікацій, вищої бібліотечно-інформаційної освіти. Успішно здійснює підготовку наукових і науково-педагогічних кадрів. Формує власну потужну наукову школу. Під її науковим керівництвом захищено 15 дисертацій: 3 докторські (В. Дерлеменко, А. Соляник, В. Маркова), 12 кандидатських (В. Маркова, О. Андрющенко, С. Денисенко, Л. Северин, І. Бондаренко, Л. Демчина, М. Кузнєцова, Л. Бакуменко, М. Васильченко, С. Шемаєв, Ю. Заклінська, М. Шевченко). Її вихованці ефективно діють на професійному просторі України, активно оприлюднюють результати своєї дослідницької діяльності на численних міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях.

Приділяє значну увагу викладацькій діяльності. Розробила такі авторські курси: «Документознавство», «Документологія», «Методологічні проблеми документології», «Бібліотечне краєзнавство», «Організація та методика науково-дослідницької діяльності», «Методика викладання спецдисциплін», «Сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем», «Інноваційні методи викладання у вищій школі» та ін., новітні програми й інші науково-методичні матеріали згідно із сучасними вітчизняними та європейськими стандартами освіти. Її підручники й навчальні посібники неодноразово перевидавалися, мають великий попит у студентів та викладачів. Активно впроваджує в освітньо-науковий процес трансдисциплінарний підхід, розвивальні й інші інноваційні педагогічні методи, техніки і форми навчання, мотивує здобувачів вищої освіти, враховує їхні інтереси і потреби, що сприяє підвищенню якості освіти, конкурентоспроможності випускників на ринку праці.

З 1999 по 2010 рр. — голова спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук із соціальних комунікацій зі спеціальностей 27.00.03 «Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство», 27.00.01 «Теорія та історія соціальних комунікацій»; з 2011 р. — член спецради, з 2020 р. — член разової спецради з присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». 2010–2011 рр. — голова галузевої конкурсної комісії всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт зі спеціальності «Документознавство, архівознавство»; з 1999 по 2007 рр. — відповідальний редактор, нині член редколегії фахового збірника наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури»; у різні роки — член редколегій українських професійних журналів «Вища школа», «Нові технології навчання», «Вісник Книжкової палати», «Бібліотечна планета», «Бібліотечна освіта, наука, практика» та ін. Тривалий час була членом Комісії з акредитації та ліцензування МОН України; членом Науково-методичної комісії

Міністерства культури України; членом експертної ради з культури, мистецтва і туризму Державної акредитаційної комісії України, головою підкомісії з документознавства та інформаційної діяльності Науково-методичної ради з питань освіти МОН України, членом комісії МОН з акредитаційної експертизи якості підготовки фахівців у закладах вищої освіти України тощо.

За вагомий особистий внесок у розвиток української культури й мистецтва, підготовку висококваліфікованих кадрів Указом Президента України в 1999 р. присвоєно почесне звання «Заслужений працівник культури України». За рішенням Всесвітнього біографічного інституту (США) з 1999–2002 рр. визнана кращою жінкою-професіоналом. У 1999 р. нагороджена Почесною грамотою Харківської обласної держадміністрації, а також дипломом І обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Кращий декан»; у 2003 р. — Почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації; у 2004 р. — Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну плідну працю в галузі культури»; у 2008 р. — диплом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Кращий викладач професійно-орієнтованих дисциплін»; у 2013 р. — відзнакою Міністерства культури України «За досягнення в розвитку культури і мистецтва», у 2019 р. — Золотою медаллю Національної академії мистецтв України.

Наукова й педагогічна діяльність відбита в «Українській бібліотечній енциклопедії» (2015), «Енциклопедії сучасної України» (2016), численних статтях та ін. До її 50-річчя, 55-річчя, 60-річчя та 70-річчя від дня народження (2000, 2005, 2010, 2020 рр.) вийшли друком біобібліографічні покажчики «Наталя Миколаївна Кушнаренко» в серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури» та ін.

Основні опубліковані праці

1. Бібліотечні фонди : навч. посіб. з дисципліни «Орг. бібл. фондів і каталогів» для підгот. молодих спеціалістів вищ. навч. закл. / М. П. Васильченко, Н. М. Кушнаренко, В. А. Мільман. — Харків : Основа, 1993. — 152 с.
2. Історія бібліотечного краєзнавства в Україні : навч. посіб. для студентів вузів та училищ культури / Н. М. Кушнаренко ; Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1993. — 112 с.
3. Наукова обробка документів : підручник / Н. М. Кушнаренко, В. К. Удалова. — 4-те вид., перероб. і допов. — Київ : Знання, 2006. — 334 с.
4. Бібліотечне краєзнавство : підручник / Н. М. Кушнаренко. — Київ : Знання, 2007. — 502 с. — (Вища освіта ХХІ століття).
5. Спеціальне документознавство : навч. посіб. для студентів вищ. навч. закл. / Кушнаренко Н. М., Нікітіна Т. В., Захарова І. В., Панченко П. П. ; Східноєвроп. ун-т економіки і менеджменту. — Черкаси : СУЕМ, 2009. — 244 с.
6. Спеціальне документознавство : навч. посіб. для дистанц. навчання / Н. М. Кушнаренко, Ю. В. Трач ; [за наук. ред. Г. М. Швецової-Водки] ; Відкритий міжнар. ун-т розвитку людини «Україна». — Київ : Ун-т «Україна», 2010. — 280 с.
7. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко. — 7-е вид., стер. — Київ : Знання, 2011. — 310 с.
8. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н. М. Кушнаренко ; Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2016. — 329 с.
9. Надія Яківна Фрідьєва / Н. Кушнаренко, А. Соляник, Н. Березюк // Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : (до 90-річчя ХДАК) : кол. монографія / під ред. А. А. Соляник ; Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — С. 10–14.
10. Харківська бібліотечна науково-освітня школа: еволюція в історико-часовому вимірі / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник // Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : (до 90-річчя ХДАК) : кол. монографія / під ред. А. А. Соляник ; Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — С. 4–9.
11. Культурологічні та мистецтвознавчі дослідження: теорія і методологія : навч. посіб. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2020. — 337 с.

12. Culturation of personality is a key trend of higher cultural and artistic education / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko // Culture and art in modern scientific discourse : monograph / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko [et al.]. — Kharkiv, 2023. — P. 4–38.
13. Біобібліографічні покажчики як засіб формування позитивного іміджу освітньо-наукового закладу / Наталя Кушнаренко, Світлана Євсеєнко // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 9. — С. 48–52.
14. Харківська державна академія культури: науково-періодична конотація / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — Вип. 49. — С. 8–25.
15. Знана постать в історії бібліотечної науки й освіти України : (до 100-річчя від дня народж. Є. Тамма) / Наталя Кушнаренко, Віктор Сєдих // Вісн. Кн. палати. — 2018. — № 9. — С. 47–52.
16. Концепти науково-освітньої й управлінської діяльності закладів вищої освіти культури і мистецтв / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 53. — С. 16–28.
17. У витоків вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України (до 90-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури) / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 56. — С. 39–60.
18. Культурація і дигіталізація — ключові тренди вищої культурологічно-мистецької та інформаційно-бібліотечної освіти / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2020. — Вип. 68. — С. 63–79.
19. Методологічна рефлексія культурологічних і мистецтвознавчих досліджень / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Художня культура. Актуальні проблеми. — 2020. — Вип. 16, ч. 1. — С. 44–48.
20. Л. Б. Хавкіна — класик вітчизняного бібліотечного фондознавства (до 150-річчя з дня народження) / Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник, С. В. Сищенко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2020. — Вип. 58. — С. 71–88.
21. Web Technologies and Effective Representation Tools of the Archival Resources of Ukraine [Електронний ресурс] / Natalia Kushnarenko, Natalya Korzhyk, Alla Solianyk, Andriy Peleshchyshyn // Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks : Proc. of the 2nd Intern. Workshop (COAPSN — 2020), Lviv, Ukraine, May 21, 2020. — Lviv, 2020. — P. 286–295. — Режим доступу: http://surl.li/rrfghi. — Scopus.
22. Культурація особистості — освітній вимір / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вища шк. — 2021. — № 5. — С. 23–38.
23. Антропоцентризм як методологічний принцип вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 76. — С. 7–22.
24. Семантивний складник української вишивки як виду документа / Наталя Кушнаренко, Алла Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2023. — № 10. — С. 31–41.

Владлена Віталіївна Лисенкова

Народилася 07.05.1970 р. в м. Харків. Закінчила з відзнакою філософський факультет Київського університету імені Т. Г. Шевченка (1994 р.). З 1994 по 1997 рр. була аспіранткою при кафедрі філософії та політології Харківського державного автомобільно-дорожнього технічного університету. Кандидат філософських наук (1999 р.), доцент (2004 р.). У 2013 р. захистила докторську дисертацію з філософії. З 2017 по 2020 рр. виконувала обов'язки завідувачки кафедри філософії та політології ХДАК.

У Харківській державній академії культури почала працювати від 2000 р. на посаді старшого викладача, а згодом — доцента кафедри філософії та політології. Викладає цикл філософських дисциплін: «Філософія», «Філософія: теорія та методологія пізнання», «Етика та естетика».

Наукові інтереси пов'язані з проблемами філософії культури, етики та естетики, соціальної філософії.

1999 року захистила кандидатську дисертацію «Соціум та естетична смако-стильова парадигма» під науковим керівництвом професора О. К. Чаплигіна. Закінчила докторантуру при кафедрі культурології ХДАК. Докторську дисертацію «Філософський спосіб життя: соціокультурні виміри» захистила у 2013 році (науковий консультант — професор М. В. Дяченко).

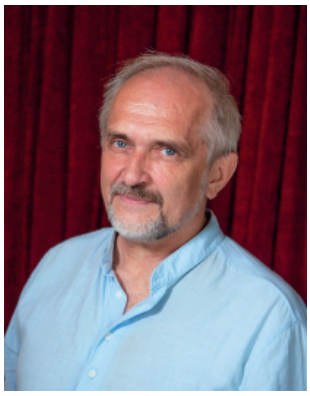
Досвідчений педагог, працьовитий вчений. Очолювала методичну раду академії, кілька років була членом спеціалізованої вченої ради ХДАК зі спеціальності «Теорія та історія культури». Була членом спеціалізованої вченої ради ХНУ ім. В. Н. Каразіна зі спеціальності «Філософська антропологія, філософія культури». Має досвід опанування дисертаційними дослідженнями. Нині працює на посаді виконуючої обов'язки завідувачки кафедри мистецтвознавства Харківської державної академії культури.

Автор понад 130 наукових та методичних праць.

Основні опубліковані праці

1. Рівні філософської культури / В. В. Лисенкова // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2010. — Вип. 30. — С. 56–68.
2. Філософський спосіб життя Г. Сковороди / В. В. Лисенкова // Вісн. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. [Серія]: Філософія : зб. наук. пр. — Харків, 2010. — Вип. 33. — С. 83–90.
3. До питання імперативності філософського способу життя / В. В. Лисенкова // Вісн. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — № 1. — С. 5–12.
4. Імперативна спрямованість філософського способу життя / В. В. Лисенкова // Вісн. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — № 4. — С. 5–13.
5. Імперативні виклики філософського способу життя / В. В. Лисенкова // Вісн. Нац. ун-ту «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого». Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — № 2. — С. 6–11.
6. Філософізація та інтелектуальний розвиток / Лисенкова В. В. // Гуманітарний часопис : зб. наук. пр. / Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського. — Харків, 2019. — № 2. — С. 5–12.
7. Філософізація та елементи казкотерапії / Лисенкова Владлена Віталіївна // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2020. — Вип. 62. — С. 81–85.
8. До питання філософічності наукового способу життя Н. Бора / В. В. Лисенкова // Актуальні проблеми філософії та соціології. — 2022. — Вип. 37. — С. 76–80.
9. Використання філософської складової у стратегіях сучасної освіти [Електронний ресурс] / Лисенкова Владлена Віталіївна // Information and innovative technologies in education in modern conditions : proc. of the XXIV intern. sci. and practical conf., Varna, Bulgaria, June 20–23, 2023. — Varna, 2023. — С. 275–276. — Режим доступу до зб.: https://isg-konf.com/wp-content/uploads/2023/06/information-and-innovative-technologies-in-education-in-modern-conditions.pdf.
10. Порівняльний аналіз способів життя геніїв XIX–XX століть (І. Гете, Н. Бор) / В. В. Лисенкова // Актуальні проблеми філософії та соціології. — 2023. — Вип. 45. — С. 36–39.

Юрій Іванович Лошков

Народився 29.05.1964 р. в м. Рубіжне Ворошиловградської (нині — Луганської) області. Закінчив Харківський державний інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1990 р.), доктор мистецтвознавства (2008 р.), професор (2011 р.), нині професор кафедри народних інструментів Харківської державної академії культури.

Має понад тридцятирічний стаж педагогічної діяльності. З 1990 до 1998 рр. працював у Харківському державному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди: 1990–1992 рр. — викладач кафедри музики, 1992–1994 рр. — в.о. завідувача кафедри українських народних інструментів, 1993–1998 рр. — старший викладач сектора музично-інструментальної підготовки вчителя.

З грудня 1998 р. працює в Харківській державній академії культури: 1998–2001 рр. — старший викладач кафедри народних інструментів, 2001–2010 рр. — доцент кафедри народних інструментів, 2002–2004 рр. — заступник декана факультету музичного мистецтва, 2004–2007 рр. — докторант, 2010–2017 рр. — професор кафедри народних інструментів, 2017–2019 рр. — проректор з навчальної роботи, 2019–2022 рр. — перший проректор. З 2023 р. — понині — професор кафедри народних інструментів.

2002–2022 рр. — вчений секретар спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 (до 2007 р. — К 64.807.01). 2023 р. — понині — вчений секретар спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 26.00.01 — теорія та історія культури (мистецтвознавство). 2023 р. — понині — член експертної ради Міністерства освіти і науки України з питань атестації наукових кадрів з культурології та мистецтвознавства.

Здійснює наукове керівництво аспірантами та здобувачами ХДАК. Під науковим керівництвом Ю. Лошкова захищені 2 докторські та 6 кандидатських дисертацій. У 2021 р. вченою радою ХДАК затверджена наукова школа Ю. Лошкова «Системне мистецтвознавство» зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Ю. Лошков бере активну участь у різноманітних культурних заходах. Є членом журі мистецьких оглядів, фестивалів, конкурсів. Протягом 2017–2021 рр. був головою журі Всеукраїнського конкурсу фольклорних колективів, інструментально-виконавської та диригентської майстерності «Грай, музико» (м. Мелітополь). Брав участь в організації та проведенні міжнародних фестивалів «Сонцеворот», «Толока», фестивалю-конкурсу дитячої народної хореографії «Зелен світ», які традиційно проводяться в м. Харків.

Ю. Лошков нагороджений Почесним дипломом Академії мистецтв України (2009 р.) за наукову та творчу діяльність і виховання мистецьких кадрів; Почесною грамотою (2004 р.) та Подякою (2013 р.) Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради за вагомий внесок у розвиток вітчизняної науки, значні трудові здобутки, високий рівень професійної майстерності; Подякою Харківського міського голови (2009 р.); увійшов до харківського альманаху «Вами пишається Харків» (2004 р.).

Основні опубліковані праці

1. Володимир Андрійович Комаренко : монографія / Ю. І. Лошков ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2002. — 113 с.
2. Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні : монографія / Ю. І. Лошков ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2007. — 220 с.
3. Оркестрове диригентське виконавство: теорія та практика : посіб. для студентів вищ. навч. закл. III–IV рівнів акредитації / Ю. І. Лошков ; Харків. держ. акад. культури. — Вінниця : Нова Книга, 2014. — 123 с.
4. Джаз як системне явище : монографія / Лі Шуай, Ю. Лошков ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 182 с.
5. System signs of a kapellmeister's activity [Електронний ресурс] / Loshkov Yu. I. // The issues of culture and arts in the interpretation of modern humanities knowledge : collective monogr. / [A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. I. Loshkov etc.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — P. 44–66. — Режим доступу: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/110/1275/2838-1.
6. Музичний тезаурус як сховище музичних знань : монографія / М. Калашник, Ю. Лошков. — [Mauritius] : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2020. — 129 с.

7. Системні ознаки освітньої структури музичної культури Харкова / Юрій Лошков, Анфіса Прокоф'єва // Мистецтво і культура міста : наукові діалоги : [кол. монографія] / [авт. склад: Анна Білик, Інна Яковець, Ольга Гуляєва, Юрій Лошков та ін. ; за ред. А. Білик, В. Сікорської]. — Херсон, 2020. — С. 8–22.
8. Orchestral conducting: specific nature of formation [Електронний ресурс] / Loshkov Yu. I. // Culture and art: discursive dimension in the early XXI century : collective monogr. / [A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. I. Loshkov etc.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — P. 45–63. — Режим доступу: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/119/1384/3083-1.
9. Professional music art: the process of comprehension [Електронний ресурс] / Loshkov Yu. I. // Discursive practices of the interpretation of culture and art in the early XXI century : collective monogr. / [A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. I. Loshkov etc.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — P. 42–61. — Режим доступу: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/120/1396/3103-1.
10. The sound image of the accordion in the modern national artistic space : monograph / Kalashnyk Mariya, Loshkov Yurii ; [ed. Mykhailychenko O. V.]. — LAP LAMBERT Academic Publishing, 2024. — 114 p.
11. Репрезентація вокально-виконавської сфери у професійній діяльності акторів Харкова першої половини XIX століття / Лошков Юрій Іванович, Коновалова Ірина Юріївна // Музикознавча думка Дніпропетровщини : зб. наук. ст. / Нац. всеукр. муз. спілка, Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. — Дніпро, 2023. — Вип. 24 (1). — С. 284–300.
12. Капельмейстерська діяльність Ю. Юрьяна в музичному житті Харкова межі XIX–XX ст. / Ю. І. Лошков // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2024. — Вип. 83. — С. 27–34.
13. Musically-acoustic thesaurus as spatial dimension of cognitive process [Електронний ресурс] / M. P. Kalashnyk, U. I. Loshkov, O. V. Yakovlev [et al.] // Scientific Herald of Uzhhorod University. Series Physics. — 2024. — Iss. 55. — P. 1421–1427. — Режим доступу: http://surl.li/qsczvx. — Scopus.

Олена Юріївна Мар'їна

Народилася 26.09.1981 р. в м. Чугуїв Харківської області. Закінчила Харківську державну академію культури (2002 р.), аспірантуру Харківської державної академії культури (2007–2010 рр.), докторантуру Харківської державної академії культури (2016–2018 рр.). Кандидат наук із соціальних комунікацій (2011 р.), доктор наук із соціальних комунікацій (2018 р.), доцент (2019 р.). Нині — завідувач кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій.

У Харківській державній академії культури працює з 2011 р., після закінчення аспірантури (2007–2010 рр.) та захисту кандидатської дисертації з теми «Інформаційно-комунікаційна взаємодія як фактор розвитку регіональних бібліотечних систем» за спеціальністю 27.00.03 — Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство. У ХДАК пройшла шлях від здобувача до завідувача кафедри. У різні роки обіймала посади викладача, старшого викладача, доцента кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій (згодом — кафедри інформаційної, бібліотечної та архівної справи). Водночас працювала за сумісництвом старшим викладачем кафедри бібліографії та бібліографічно-інформаційної діяльності. У 2016–2018 рр. завершила докторантуру Харківської державної академії культури та захистила докторську дисертацію з теми «Бібліотеки України в цифровому медіапросторі: теоретико-методологічні засади розвитку» за спеціальністю 27.00.03 — Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство. З 2022 р. очолює кафедру цифрових комунікацій та інформаційних технологій.

Мар'їна О. Ю. здійснює підготовку бакалаврів, магістрів та аспірантів, проводить тренінги для викладачів та здобувачів з опанування цифрових технологій. За її ініціативи впроваджено авторські дисципліни: «Контент-менеджмент», «Вебтехнології в науковій дослідній діяльності», «Оцифрування фондів документно-інформаційних установ» та ін. Гарант освітньо-професійної програми бакалаврського рівня «Управління цифровою інформацією» зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Здійснює керівництво науковою роботою здобувачів третього освітньо-наукового рівня. У 2024 р. під науковим керівництвом Мар'їної О. Ю. захищено дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

Мар'їна О. Ю. є членом редакційних колегій фахових наукових видань України «Вісник Книжкової палати» та «Вісник Харківської державної академії культури». Вчений секретар спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 з присудження наукового ступеня доктора наук зі спеціальностей 27.00.02 — Документознавство, архівознавство та 27.00.03 — Книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство в галузі соціальних комунікацій. Мар'їна О. Ю. бере участь в атестації наукових кадрів як офіційний опонент, член разових спеціалізованих вчених рад.

Автор понад 80 наукових публікацій та оригінальних навчально-методичних матеріалів, рецензент наукових доробків. Основні наукові інтереси пов'язані з проблемами еволюції вебтехнологій, цифровізації, медіатизації, впровадження соціокомунікаційних технологій у бібліотечно-інформаційну сферу діяльності, оцифрування, збереження та репрезентації історико-культурної спадщини в цифровому просторі.

Основні опубліковані праці

1. Бібліотека в цифровому просторі : монографія / О. Ю. Мар'їна ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2017. — 326 с.
2. Бібліотека у процесах формування цифрового контенту / О. Ю. Мар'їна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2012. — № 2. — С. 41–46.
3. Бібліотека в епоху розвитку технологій Web 3.0 / О. Ю. Мар'їна // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 7. — С. 18–20.
4. Веб-орієнтована концепція розвитку бібліотек в контексті еволюції веб-технологій / О. Ю. Мар'їна // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 10. — С. 24–27.
5. Контент-стратегія бібліотек у цифровому середовищі / О. Ю. Мар'їна // Бібл. вісн. — 2016. — № 4. — С. 8–12.
6. Версії WCAG та доступність бібліотечного веб-контенту / О. Ю. Мар'їна, С. О. Мар'їн // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 56. — С. 86–95.
7. Social Networks in Developing the Internet Strategy for Libraries in Ukraine [Електронний ресурс] / Iryna Davydova, Olena Marina, Alla Slianyk, Yuriy Syerov // Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks : Proc. of the 1st Intern. Workshop (COAPSN — 2019), Lviv, Ukraine, May 16–17, 2019. — Lviv, 2019. — P. 122–133. — Режим доступу: http://surl.li/pvspvz. — Scopus.
8. Розвиток цифрових компетентностей студентів бібліотечних спеціальностей / І. Давидова, О. Мар'їна // Український журнал з бібліотекознавства та інформаційних наук. — 2020. — Вип. 6. — С. 97–104.
9. Webometric Analysis of National Libraries Websites [Електронний ресурс] / Iryna Davydova, Olena Marina, Serhii Marin, Andriy Peleshchyshyn // Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks : Proc. of the 2nd Intern. Workshop (COAPSN 2020), Lviv, Ukraine, May 21, 2020. — Lviv, 2020. — P. 165–176. — Режим доступу: http://surl.li/wuqblt. — Scopus.
10. Accessibility analysis of digital libraries and specialized library resources [Електронний ресурс] / Tiurkedzhy N. S., Davydova I. O., Marina O. Yu., Marin S. O. // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. — Dnipro, 2022. — Iss. 7 : The era of library transformations and the new ecology of life. — P. 218–231. — Режим доступу: http://surl.li/jtgnnx. — Scopus.
11. Інклюзивна бібліотека як агент змін у суспільстві / Н. С. Тюркеджи, О. Ю. Мар'їна // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2023. — Вип. 64. — С. 84–94.
12. Analysis of Project Activities of Libraries of the People's Republic of China [Електронний ресурс] / Xi Xinwen, Zhengbing Hu, Iryna Davydova, Olena Marina, Serhii Marin // Social Communication and Information Activity in Digital Humanities : Proc. of the 2nd Intern. Workshop (SCIA 2023), Lviv, Ukraine, Nov. 9, 2023 / Lviv. Polytechnic National University. — Lviv, 2023. — P. 184–195. —Режим доступу: http://surl.li/hzavbt. — Scopus.
13. Cognitive Model of Library Management in Crisis Conditions [Електронний ресурс] / I. O. Davydova, O. Yu. Marina // University Library at a New Stage of Social Communications Development : Conf. Proc. / Ukrainian State University of Science and Technologies. — Dnipro, 2023. — № 8. — P. 31–37. — Режим доступу: http://surl.li/kqecig. — Scopus.

Вікторія Анатоліївна Маркова

Народилася 02.01.1969 р. в сел. Куп'янськ-Вузловий Харківської обл. Закінчила з відзнакою Харківський державний інститут культури в 1992 р. Кандидат педагогічних наук (1999 р.), доцент (2004 р.), доктор наук із соціальних комунікацій (2011 р.), професор (2021 р.), з 2017 по 2023 рр. — завідувач кафедри журналістики ХДАК.

Після закінчення ХДІК працювала в Харківській державній науковій бібліотеці імені В. Г. Короленка на посадах бібліотекаря, завідувача сектора. У 1994–1998 рр. навчалася в аспірантурі Харківського державного інституту культури. З 1998 р. працює в Харківській державній академії культури. У 2011 р. захистила докторську дисертацію «Книжкова комунікація: теорія, історія та перспективи розвитку».

Наукові інтереси пов'язані з проблемами історії книги як комунікативного явища і явища культури, теорією соціальних комунікацій та журналістикознавством.

Автор понад 100 наукових, навчально-методичних праць, монографії.

Член редакційної колегії фахового видання «Вісник Книжкової палати». Член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з присудження наукового ступеня доктора наук зі спеціальностей 27.00.02 — документознавство, архівознавство та 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство в галузі соціальних комунікацій.

Основні опубліковані праці

1. Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє : монографія / Вікторія Маркова ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2010. — 251 с.
2. Медіологія Режі Дебре у дискурсі наук соціально-комунікаційного циклу / Вікторія Маркова, Олександр Суховій // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 1. — С. 3–5.
3. Теоретичний доробок Н. Лумана як методологічне підґрунтя медіадосліджень / В. А. Маркова // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Соціальні комунікації : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2017. — Вип. 12. — С. 14–18.
4. Експерти в медіа: від технології до екології [Електронний ресурс] / Вікторія Анатоліївна Маркова // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Соціальні комунікації : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2020. — № 17. — Режим доступу: https://periodicals.karazin.ua/sc/article/view/16530.
5. Storytelling as a Communication Tool in Journalism: Main Stages of Development [Електронний ресурс] / Victoriya Markova, Olexandr Sukhoviy // Journal of History Culture and Art Research Tarih Kultur ve Sanat Arastirmalari Dergisi. — 2020. — Vol. 9, № 2. — P. 355–366. — Режим доступу: http://surl.li/yaechz/. — Web of Science.
6. До питання про об'єкт книгознавства / В. А. Маркова // Вісн. Кн. палати. — 2023. — № 6. — С. 48–52.
7. Сучасний стан українського книгознавства: перспективи подолання кризового стану / В. А. Маркова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2023. — Вип. 64. — С. 76–83.
8. Підготовка здобувачів освіти за спеціальністю 061 Журналістика у ЗВО України: між універсалізмом і спеціалізацією / Маркова Вікторія // Образ. — 2024. — Вип. 1. — С. 178–187.

Володимир Наумович Мирославський

Народився 25.05.1960 р. в м. Харків. Кінознавець, кандидат мистецтвознавства (2012); доктор мистецтвознавства (2019). Член асоціації кінокритиків України (1996); Член національного союзу кінематографістів України (2005); академік Української кіноакадемії (2017); член-кореспондент національної академії мистецтв України (2021). З 2010 р. — член Ради експертів конкурсу «Честь професії»; з 2017 р. — входить до складу редакційного штату видань «Вісник КНУКІМ» і «Культура України»; з 2020 р. — в «Енциклопедії сучасної України» надрукована стаття про В. Мирославського (Т. 20. К, 2019. С. 512). Публікується з 1984 р. Автор 55 монографій і понад 150 статей у періодичних виданнях України, Польщі, Чехії, Німеччини, Франції. Наприкінці 2020 року, на замовлення німецького наукового видавництва Lambert книга В. Мирославського «Цікаве кінознавство» була перекладена на вісім мов (англійська, німецька, французька, італійська, іспанська, португальська, польська, нідерландська) і вийшла в друк у березні 2021 р. Один з авторів «Великої української енциклопедії». У 2019–2024 рр. входив до складу Галузевої експертної ради Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з галузі знань 02 «Культура і мистецтво». У 2023 р. читав лекції у Гданському університеті.

Закінчив сценарно-кінознавчий факультет Всесоюзного державного інституту кінематографії (1992), аспірантуру Київського національного університету театру кіно і телебачення ім. І. К. Карпенко-Карого (2011), докторантуру Харківської державної академії культури (2017).

У 1978–1989 рр. працював кіномеханіком у кінотеатрі «І-й комсомольський», у 1989–1990 рр. — викладач Харківського училища кіномеханіків. З 1990 р. працював у засобах масової інформації. 1990–1992 рр. — редактор телекомпанії «Тоніс-центр», у 1992–1996 рр. — редактор редакції кінопрограм телерадіокомпанії «Оріон»; у 1997 рр. — керівник кінопрограм у компанії «ХАДО-Інвест», у 1998–1999 рр. — редактор програми в ООО «Агентство Телевидения Новости»; у 2000–2008 рр. — редактор телерадіокомпанії «Simon»; у 2008–2009 рр. — редактор програми телекомпанії «АТН», у 2014–2015 рр. — викладач, ст. викладач, доцент кафедри історії і теорії світової та української культури Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського. У 2009–2016 рр. — викладач, ст. викладач, доцент кафедри медіакомунікацій Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна З 2016 р. — викладач, ст. викладач, доцент кафедри телебачення, завідувач кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності Харківської державної академії культури.

Лауреат премії журналу «Киноведческие записки» «За дипломную работу ВГИКа» (1992), нагороджений грамотою Національного союзу кінематографістів України і Асоціації діячів кіноосвіти України «За професійну майстерність у пропаганді українського кіномистецтва, за активну, плідну участь у кіноосвіті молоді засобами телебачення і преси» (1997), лауреат Всеукраїнського телевізійного конкурсу «Золота хвиля» (1999), лауреат Регіонального рейтингу «Харків'янин року (2001)» (2002), дипломант Ш Міжнародного правозахисного кінофестивалю «Сходи» (2009), подяка від Генерального консула Республіки Польща в Харкові за видання книг про поляків-кінематографістів (2012), був одним з претендентів на здобуття Державної премії ім. О. П. Довженка (2013), гран-прі Міжнародної асоціації діячів літератури і мистецтва GLORIA (Німеччина) в номінації «кіно» (2020), почесний член Харківського Дипломатичного клубу (2021), подяка від Національного агентства із забезпечення якості освітньої діяльності за вагомий внесок у розвиток системи якості вищої освіти в Україні (2024).

Голова журі міжнародних кінофестивалів "Expromt" (2006), "Bommer" (2010), «Кипариси Партеніта» (2011); член журі міжнародних кінофестивалів «Харківський бузок» (2009–2013), «Сходи» (2009), «Дитятко» (2015); президент Відкритого міжнародного фестивалю-конкурсу екранного, фото- та медіа-мистецтва "Golden frame" (2021–2023).

Як кінознавець був акредитований на міжнародних кінофестивалях: «Кінофестиваль німого кіно» ("Le Giornate del Cinema Muto", Порденоне, Італія, 1994, 1997), «Московський міжнародний кінофестиваль» (1995, 1999, 2000), «Міжнародний кінофестиваль "Молодість"» (Київ, 1996, 1997), «Канський міжнародний кінофестиваль» (1997, 1998, 1999), «Берлінський міжнародний кінофестиваль» (1998, 1999), «Міжнародна кінопремія "Гаряче золото"» ("Hot d'Or", Канни, 1999), «Міжнародна кінопремія "Теді"» (Teddy Award, Берлін,

1999), «Кінофестиваль східного кіно» (Far East Film Festival, Удино, Тталія, 2001), кінофестиваль «Французьке кіно сьогодні» (Le Cinema Francais, Москва, 2001, 2002, 2003).

Основні опубліковані праці

1. Кінословник: терміни, визначення, жаргонізми / Володимир Мирославський ; Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2007. — 327 с.
2. Альфред Федецький поет фотографії / Володимир Мирославський ; Харків. держ. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків : Фактор, 2010. — 215 с.
3. Олександр Довженко: маловідомі сторінки / Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна, Соціол. ф-т ; [передм., упоряд. В. Н. Мирославський]. — Харків : [Дім Реклами], 2015. — 258 с.
4. Становлення кіногалузі в Україні 1922–1930 років: протиріччя часу і розмаїтість тенденцій : монографія / В. Н. Мирославський ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Мадрид, 2016. — 341 с.
5. Історія українського кіно, 1896–1930: факти і документи. Т. 1 : монографія / В. Н. Мирославський. — Харків : Дім реклами, 2018. — 679 с.
6. Історія українського кіно, 1896–1930: факти і документи. Т. 2 : монографія / В. Н. Мирославський. — Харків : Дім реклами, 2018. — 527 с.
7. Перше десятиліття кінематографічної творчості Олександра Довженка : [збірник] / Харків. держ. акад. культури ; [упоряд. і авт. комент. В. Н. Мирославський]. — Харків : Дім Реклами, 2019. — 527 с.
8. Кінознавчі розвідки в Україні (друга половина 1920-х — перша половина 1930-х рр.). Ч. 1 : [зб. ст.] / упоряд., передм., комент., прим. В. Н. Мирославського. — Харків : Точка, 2020. — 560 с.
9. Кінознавчі розвідки в Україні (друга половина 1920-х — перша половина 1930-х рр.). Ч. 2 : [зб. ст.] / упоряд., передм., комент., прим. В. Н. Мирославського. — Харків : Точка, 2020. — 560 с.
10. Становлення кіновиробництва та кінопрокату в Україні (1896–1917) : монографія / Володимир Мирославський. — [Riga] : GlobeEdit, 2020. — 193 с.
11. Українське кіно 1920-х років: організаційно-творчі трансформації : монографія / Володимир Мирославський. — [Riga] : GlobeEdit, 2020. — 476 с.
12. Зародження і становлення українського кінематографа (перша третина XX століття) : [монографія] / Володимир Мирославський. — [Riga] : GlobeEdit, 2022. — 420 с. — Бібліогр.: 935 назв.
13. Актори театру і кіно на листівках «Укртеакіновидаву» / Харків. держ. акад. культури ; упоряд. і авт. передм. В. Н. Мирославський ; реставрація фотографій В. Н. Мирославського. — Харків : Точка, 2023. — 252 с.
14. Західний кінематограф : концептуально-термінологічний словник : наук.-довід. вид-ня / Мирославський Володимир Наумович ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : Точка, 2024. — 227 с.

Віра Миколаївна Осадча

Народилася 21.04.1952 у м. Харків. Етномузиколог, музикознавець, педагог, дослідниця музичного фольклору Слобожанщини, виконавиця українського автентичного фольклору. Кандидат мистецтвознавства (2000), професор (2013). Заслужений діяч мистецтв України (2004). Лауреат конкурсів та фестивалів народної музики. Нагороджена орденом княгині Ольги 3-го ступ. (2010), муніципальною премією ім. П. Іванова (1999).

В. М. Осадча закінчила Ленінградську консерваторію (нині — Санкт-Петербург, 1976). Відтоді викладала в Бєлгородському музичному училищі. 1978–2010 рр. — методист Обласного центру народної творчості, водночас 1988–1992 — викладач Педагогічного інституту. З 1992 р. працює в Харківській державній академії культури (у той час — Харківському державному інституті культури). З 2001 по 2018 рр. — завідувач кафедри українського народного співу та музичного фольклору ХДАК. З 2018 р. — професор кафедри теорії та історії музики.

Студентський гурт «Гільце» під керівництвом В. Осадчої став дипломантом міжнародних фольклорних та мистецьких фестивалів у Харкові (1998–2000), Києві (2000), Любліні (Польща, 2001). Віра Осадча — засновниця і учасниця фольклористичного гурту «Слобожани» (1983–1989; у 1989–2001 — «Муравський шлях»), керівник і учасниця фольклорного гурту театру народної музики «Обереги» (1992–2019). Брала участь у фольклорно-етнографічних експедиціях, зокрема з вивчення пісенності Вологодської, Архангельської

та Бєлгородської областей (1972—1978), традиції українських та російських поселень історичної Слобожанщини (від 1978). Здійснювала експедиції у Вінницькій, Волинській, Львівській, Полтавській та Херсонській областях. Власний фонд фонозаписів Осадчої сягає 2,5 тис. зразків. У 1980–1992 рр. брала участь у студіюванні та польових записах на Харківщині та підготовці програм Всеукраїнського радіоконкурсу «Золоті ключі».

Від 1979 р. В. М. Осадча виступала у теле- та радіопрограмах з метою популяризації традиційної культури краю. Особисто та у складі колективу авторів упорядкувала низку збірок фольклорно-етнографічних матеріалів, зокрема «Муравський шлях-97» (1998, співавтор), «Дитинство і народна культура Слобожанщини» (2000) «Фольклорні осередки Харківщини» (2002, співавтор); «Обряди та звичаї фольклорних осередків межиріччя Орелі та Сіверського Дінця» (2007); Обрядова творчість фольклорних осередків історичної Харківщини (2010) (усі — м. Харків). В. М. Осадча — засновник фестивального фольклорного руху на Харківщині, зокрема фестивалів «Фольклорна толока» (1994), «Покуть» (1996–2012), «Кроковоє коло» (з 1999).

Досліджує жанрову систему та музичні діалекти фольклору Слобожанщини, специфіку фольклорних традицій пізнього компактного формування, проблеми побутування пісенної культури усної традиції в сучасному культурному середовищі, наукового та творчого утілення фольклорних текстів у творчості сучасних українських композиторів. Бере участь у створенні та розвитку системи автентичних колективів у селах області, пропагуванні їх творчості в Україні та за її межами (міжнародні фольклорні фестивалі та конкурси у Києві (1990), Луцьку (1993, 2013), Рівному (1998, 2007–2014), Охтирці Сумської області (1999, 2001, 2007). Має записи на компакт-дисках, є автором статті до компакт-диску «Слобожанщина» проєкту «Берви» (Київ, 2017). Веде сторінку «Фольклор Сходу України» у суспільних мережах.

Основні опубліковані праці

1. Обрядова пісенність Слобожанщини : навч. посіб. / В. М. Осадча ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Савчук О. О., 2011. — 182 с. — (Слобожанський світ).
2. Класифікація локальних фольклорних традицій у сучасній культурології та етномузикології: міждисциплінарний підхід / В. М. Осадча // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 226–235.
3. Принципи розрізнення пісенних парадигм у позаобрядовій ліриці Слобожанщини / Віра Осадча // Музична україністика: сучасний вимір : зб. наук. ст. на пошану чл.-кор. АМУ, д-ра мистецтвознавства, проф. Софії Грици / НАН України, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. — Київ, 2013. — Вип. 8. — С. 236–246.
4. Мистецьке осмислення знакових образів української культури засобами музичної драматургії (на прикладі поетично-музичної сцени «Не може бути, щоб таке було» за поезією Л. Костенко, для оркестру та гурту співаків театру народної музики України «Обереги») / Алжнєв Ю. Б., Осадча В. М. // International Journal of Innovative Technologies in Social Science. — 2018. — № 3, Vol. 3. — С. 41–45.
5. Неоромантичний симфонізм та його жанрово-стильові метаморфози в сучасній українській музиці (на матеріалі Пісенної симфонії «За Чумацьким шляхом» Ю. Алжнєва) / Осадча В. М. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2019. — Вип. 3. — С. 97–101.
6. Класифікація фольклорних традицій та вивчення народної пісенності Сходу України і Середньої Наддніпрянщини / Осадча Віра Миколаївна // Музикознавча думка Дніпропетровщини : [зб. наук. ст.] / Нац. всеукр. муз. спілка, Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. — Дніпро, 2021. — Вип. 21 (2). — С. 109–122.
7. Мелоритмічна варіантність і відчуття музичного часу у творенні типів наспівів слобожанського фольклору / Осадча Віра Миколаївна // Музикознавча думка Дніпропетровщини : зб. наук. ст. / Нац. всеукр. муз. спілка, Дніпропетр. акад. музики ім. М. Глінки. — Дніпро, 2023. — Вип. 24 (1). — С. 72–84.
8. Historical Types of Folklore Thinking in the Lyrical Songs of Sloboda Ukraine / Vira Osadcha // Культура і мистецтво у сучасному світі : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2023. — Вип. 24. — P. 196–203.

Володимир Миколайович Откидач

Народився 20.04.1948 р. в м. Харків. Доктор мистецтвознавства, професор кафедри оркестрових інструментів Харківської державної академії культури.

Володимир Миколайович Откидач пов'язав своє життя з музикою майже 70 років тому, навчаючись послідовно в музичній школі та музичному училищі по класу скрипки.

Вісім років, проведених у складі військових оркестрів у Німеччині та Чехії, підштовхнули Володимира Откидача до мистецьких здобутків у галузі аранжування та диригування. Саме тоді скрипка була змінена на кларнет, за фахом якого і був закінчений Харківський державний інститут культури.

З травня 1980 року по нинішній час В. Откидач є беззмінним працівником Академії культури як викладач, старший викладач, доцент, професор.

Працюючи в Академії культури, В. Откидач починає залучатись до наукової роботи, послідовно захищаючи кандидатську (1997 р.) та докторську (2008 р.) дисертації. За цей час було написано багато наукових статей, методичних рекомендацій, навчальних посібників, бібліографічних покажчиків й енциклопедичних словників.

За час викладацької роботи здійснював концертну діяльність, диригував оркестром кафедри на різних концертно-мистецьких заходах, підготував понад 100 диригентів, які працювали і працюють керівниками оркестрових колективів у різних закладах культури та мистецтва, завідділами культури, викладачами училищ культури та мистецтв у містах України.

Окрім основної роботи в Харківській державній академії культури, В. Откидач надає численним закладам культури Харківської області методичну та практичну допомогу, організовуючи методичні семінари, круглі столи. За цей час Володимир Миколайович був головою та членом журі багатьох міжнародних конкурсів як в Україні, так і в Росії, Білорусі та Молдові.

За цей час друком вийшло близько ста наукових публікацій, серед яких статті у фахових виданнях, монографія, навчально-методичні посібники, енциклопедичні словники, бібліографічні покажчики, навчальні програми по різних курсах та багато іншого. Було зроблено чималу кількість аранжувань для духового та естрадно-симфонічного оркестрів, естрадних вокальних ансамблів.

За цей час, працюючи також в Дергачівському районному будинку культури Харківської області (2007–2002 рр.), виховав декілька естрадних вокальних ансамблів, які постійно ставали лауреатами численних престижних всеукраїнських та міжнародних конкурсів естрадної пісні за кордоном, зокрема в Молдові та Україні (Київ, Харків, Львів, Луцьк, Кіровоград, Полтава, Ялта та ін.). Крім того, колективи мали звання зразкового («Оберіг») та народного («Квітка»). Останній колектив має Гран-прі на багатьох конкурсах, виступи на українському телебаченні, у сільських будинках культури, на різноманітних концертних заходах району, міста, області, країни. Під час повномасштабного вторгнення ансамбль постійно виступає перед воїнами ЗСУ в Харкові та Харківській області.

За ці творчі здобутки В. Откидач має почесне звання та посвідчення «Гордість культури» Дергачівського району Харківської області, відзнаку «За сумлінну працю» Всеукраїнського об'єднання «Країна» та інші численні відзнаки та листи-подяки районних відділів культури різних міст. З 2014 р. член Правління творчої спілки «Асоціації діячів естрадного мистецтва України». Указом Президента України № 582/2021 від 15.11.2021 р. «Про призначення стипендій видатним діячам культури і мистецтва» в листопаді 2021 р. було призначено дворічну стипендію. Крім того, його ім'я є в Українській сучасній енциклопедії та українській версії Вікіпедії.

У 2021 р. відзначив 50 років творчої діяльності на ниві естрадного мистецтва.

Основні опубліковані праці

1. Музична естрада : словник / Харків. обл. центр нар. творчості ; [уклад. В. М. Откидач]. — Харків : Вид. І. В. Якубенко, 2004. — 445 с.
2. Рок-музика і світовий художній процес : монографія / Откидач В. М. ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2005. — 293 с.

3. Естрадний спів : метод. рек. для кер. і виконавців / В. Откидач ; Упр. культури і туризму, Харків. облдержадмін., Харків. обл. центр нар. творчості. — Харків : АТОС, 2009. — 123 с. — (Нові технології культурно-дозвільної діяльності ; вип. 1).
4. Естрада : бібліогр. покажч. для студентів спец. «Муз. мистецтво» спеціалізацій «Естрад. спів» і «Муз. мистецтво естради» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. інструментів дух. та естрад. оркестрів ; [уклад. Откидач В. М.]. — Харків : ХДАК, 2011. — 101 с.
5. Естрадний спів і шоу-бізнес : навч.-метод. посіб. / Володимир Откидач. — Вінниця : Нова Кн., 2013. — 367 с.
6. Історія та теоретичні основи диригування : навч.-метод. посіб. для самост. вивчення дисципліни / В. Откидач. — Харків : Форт, 2014. — 132 с.
7. Музика. Творчість. Естрада : бібліогр. покажч. для студентів спец. «Муз. мистецтво» спеціалізацій «Муз. мистецтво естради» та «Естрад. спів» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; [уклад. В. М. Откидач]. — [2-ге вид., випр. та допов.]. — Харків : ХДАК, 2016. — 184 с.
8. Популярна музика : енциклопед. слов. / [авт.-уклад. В. М. Откидач]. — Харків : Лідер, 2018. — 893 с.
9. Методика роботи з оркестром : навч.-метод. посіб. / В. Откидач ; [Харків. держ. акад. культури]. — Харків : ХДАК, 2019. — 127 с.
10. Музична естрада. [У 4 т.]. Т. 1 : слов. термінів / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2019. — 258 с.
11. Музична естрада. [У 4 т.]. Т. 2 : слов. персоналій / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2020. — 439 с.
12. Музична естрада : бібліогр. покажч. / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2020. — 83 с.
13. Музична естрада. [У 4 т.]. Т. 3 : слов. муз.-театрал. жанрів / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2021. — 349 с.
14. Музична естрада та джаз : бібліогр. покажч. / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2022. — 228 с.
15. Музична естрада : [підручник] / В. Откидач. — Харків : Міська друкарня, 2024. — 250 с.

Георгій Дмитрович Панков

Народився 27.07.1956 р. в м. Мерефа Харківської області. Закінчив Харківський державний університет ім. О. М. Горького (нині — ХНУ ім. В. Н. Каразіна) (1983 р.). Кандидат філософських наук (1991 р.), доктор філософських наук (2006 р.), професор кафедри культурології.

У 1983 р. закінчив історичний факультет Харківського державного університету імені О. М. Горького (нині — ХНУ ім. В. Н. Каразіна).

У 1987–1990 рр. навчався в аспірантурі філософського факультету Московського державного університету імені М. В. Ломоносова, а з 1998 до 2001 рр. — у докторантурі Харківського державного університету.

У 1991 р. захистив кандидатську дисертацію, у 2006 р. — докторську дисертацію («Православно-академічна філософія релігії в Росії (XIX — поч. XX ст.)»).

Працював на посадах викладача, старшого викладача й доцента в Харківському медичному інституті (1983–1987, 1991–1994) та в Харківському державному (пізніше — національному) університеті (1994–2003 рр.).

У 2014 р. обраний дійсним членом (академіком) Міжнародної академії культури безпеки, екології та здоров'я «Макбез».

У 1986 р. брав участь у ліквідації аварії на Чорнобильській АЕС, за що нагороджений двома державними нагородами — медалями «За відзнаку у військовій службі» 2 ступеня (1986 р.) і «Захиснику Вітчизни» (2006 р.).

Науковий напрям — культурологічне та філософське релігієзнавство. Автор 140 наукових праць (з них — 1 монографія і 90 статей).

Основні опубліковані праці

1. Християнський есхатологічний міф у контексті життєвого світу / Г. Д. Панков // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 62. — С. 79–87.
2. Christian discourse of heart purity in the horizon of «Hermeneutics of care» / Bevz Nadiya Viktorivna, Pankov George Dmitrovich // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2020. — Вип. 62. — P. 47–54.

3. Досвід антропології «Вглядування у себе» в пролозі сковородинівського «Наркіса» / Георгій Панков // Філософська та художньо-літературна творчість Г. С. Сковороди у контексті проблем сучасного людського буття : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. (квіт. 2021 р.) / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії ім. проф. Валерія Григоровича Скотного. — Дрогобич, 2022. — С. 76–84.
4. Жити за натурою як заклик у спадщині Г. Сковороди / Георгій Панков // Григорій Сковорода : духовні діячі України : [збірник] / Ін-т релігієзнавства — Філія Львів. музею історії релігій. — Львів, 2022. — С. 33–49.
5. Напоумнення у діалогах Г. С. Сковороди / Георгій Панков // Філософська та художньо-літературна творчість Г. С. Сковороди у контексті проблем сучасного людського буття : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. (квіт. 2021 р.) / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії ім. проф. Валерія Григоровича Скотного. — Дрогобич, 2022. — С. 111–121.
6. «Не буде плоттю ситий дух» / Георгій Панков // Філософська та художньо-літературна творчість Г. С. Сковороди у контексті проблем сучасного людського буття : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. (квіт. 2021 р.) / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії ім. проф. Валерія Григоровича Скотного. — Дрогобич, 2022. — С. 94–103.
7. Православне свято Покрови в аксіологічному контексті культурології / Г. Д. Панков // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 75. — С. 47–51.
8. Смерть як життєвий регулятор у «Саді Божественних пісень» Г. С. Сковороди / Георгій Панков // Філософська та художньо-літературна творчість Г. С. Сковороди у контексті проблем сучасного людського буття : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф. (квіт. 2021 р.) / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії ім. проф. Валерія Григоровича Скотного. — Дрогобич, 2022. — С. 103–110.
9. Совість як чинник трансцендування у православній думці / Георгій Панков // Гуманізм. Людина. Совість : матеріали XXXII Міжнар. людинознав. філос. читань (постійнодіючий філос. семінар), (Дрогобич, жовт. 2022 р.) / Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, Каф. філософії, соціології та політології ім. проф. Валерія Григоровича Скотного. — Дрогобич, 2022. — Ч. 1. — С. 65–78.
10. Феномен роздоріжжя у контексті екзистенційної аналітики / Панков Г. Д. // Людина/світ на роздоріжжі: технології, ресурси, соціальні інституції : практичні студії : матеріали III міжнар. наук.-метод. семінару, 4–6 трав. 2023 р. / Нац. техн. ун-т «Харків. політехн. ін-т». — Харків, 2023. — С. 49–53.
11. Augustum як чинник конструювання релігійної культури / Панков Г. Д. // Четверті академічні читання пам'яті Г. І. Волинки «Філософія, освіта, наука: в глобальному вимірі соціально-турбулентного світу» : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 трав. 2023 р. / М-во освіти і науки України, Укр. держ. ун-т ім. Михайла Драгоманова, Навч.-наук. ін-т філософії та освіт. політики, Каф. філософії. — Київ, 2023. — С. 97–99.

Ірина Іллівна Польська

Народилася 1954 року в м. Харків. Закінчила із золотою медаллю Харківську середню спеціальну музичну школу-інтернат за спеціальністю «Фортепіано» (1973 р.), з відзнакою — фортепіанний факультет Харківського інституту мистецтв ім. І. П. Котляревського (1978 р.) (*кваліфікація: концертний виконавець, соліст камерного ансамблю, викладач, концертмейстер*), *докторантуру Харківської державної академії культури (2001 р*). *Кандидат мистецтвознавства (1992 р.), доцент (1997 р.), доктор мистецтвознавства (2003 р.), професор (2005 р.).*

З 1992 р. працює у ХДАК. З 1992 по 2017 рр. викладала на кафедрі теорії музики та фортепіано (з 1996 р. — на посаді доцента, з 2004 р. — професора). За сумісництвом викладала також у Харківському національному педагогічному університеті ім. Г. С. Сковороди (1983–1984 рр., 2005–2009 рр.), Харківському національному університеті ім. В. Н. Каразіна (1990–1995 рр.), Національній юридичній академії України ім. Ярослава Мудрого (2004–2006 рр.), Харківській гуманітарно-педагогічній академії (2007–2013 рр.). З 2017 р. — професор кафедри теорії та історії музики ХДАК.

Є знаною в Україні та за її межами музикознавицею. Спеціалізується у сфері теорії та історії музичного ансамблю (камерного і фортепіанного), виконавського музикознавства (теорії, історії, феноменології, психології музичного виконавства), камералістики, музичної естетики, музичної культурології, філософії музики, австро-німецької музичної культури, мистецтва доби романтизму, музичної культури Харкова.

Фундаторка нового напряму в сучасному музикознавстві — теорії та історії ансамблю. Її наукова концепція має численних послідовників в Україні та поза її межами.

Має понад 200 друкованих наукових і науково-методичних праць, серед них: 3 монографії, розділи в колективних монографіях, виданих в Україні, Європі та США, понад 120 статей у вітчизняних і зарубіжних наукових збірниках (зокрема — у журналах Scopus та Web of Science, у європейських наукових виданнях) тощо.

Керівник наукової мистецтвознавчої школи ХДАК. Під її науковим керівництвом захищено 16 дисертацій: 3 докторські (О. І. Козак, В. М. Щепакін, І. Ю. Коновалова), 12 кандидатських (О. О. Тарасова, І. Ю. Коновалова, В. Г. Бойко, О. В. Єрошенко, А. Ю. Рум'янцева, Я. М. Котенко, А. В. Тихонравова, В. В. Воскобойнікова, Г. М. Бреславець, Лі Мін, Г. Стахевич, А. Бойко) та 1 дисертація доктора філософії (PhD) (Є. П. Кеменчеджи). Веде постійну роботу з підготовки й атестації наукових кадрів, керує докторантами, аспірантами, магістрами, надає опонентські й експертні відгуки і рецензії на наукові праці.

Член спеціалізованої вченої ради Харківської державної академії культури із захисту докторських дисертацій за спеціальностями: 26.00.01 — теорія та історія культури (мистецтвознавство), 26.00.04 — українська культура (мистецтвознавство) (2004–2019 рр.; з 2023 р.). Член спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій Харківського державного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського за спеціальністю 17.00.03 — музичне мистецтво (2004–2007 рр.; 2015–2021 рр.). З 2008 по 2011 рр. — член експертної ради ВАК України з мистецтвознавства та культурології. Голова низки разових спеціалізованих вчених рад зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» у ХДАК.

Член редакційної колегії наукового збірника ХДАК «Культура України». Науковий редактор журналу «Вісник Міжнародного Слов'янського університету» (серія «Мистецтвознавство») (2000–2013 рр.). Член Національної Всеукраїнської музичної спілки. Засновниця і президент Асоціації фортепіанних ансамблів у м. Харків. Член харківського Шубертівського товариства; член Міжнародної асоціації фортепіанних дуетів; науковий співробітник Інституту музикознавства. Неодноразово була головою ДЕК у ХНУМ ім. І. П. Котляревського, Харківському національному педагогічному університеті ім. Г. С. Сковороди, Харківській гуманітарно-педагогічній академії; членом експертної комісії обласного конкурсу «Найкращий молодий науковець Харківщини».

Ініціаторка та організаторка багатьох міжнародних і регіональних культурних проєктів (науково-теоретичні конференції, цикли тематичних лекцій-концертів з історії музичного мистецтва, вечори пам'яті видатних музикантів).

Концертувала в Україні та за її межами як піаністка-солістка та ансамблістка (у фортепіанному дуеті), виступала в концертах з'їздів та пленумів Національної спілки композиторів України, на телебаченні та радіо. Учасниця міжнародних фестивалів «Харківські асамблеї». Перша виконавиця багатьох фортепіанних, камерно-ансамблевих і концертних творів харківських композиторів.

Нагороджена Почесною Грамотою виконкому Харківської міської ради (2009 р.), Почесним дипломом Академії мистецтв України (2009 р.), Почесною грамотою управління культури виконкому Харківської обласної ради народних депутатів (1982 р.), Почесною грамотою Харківського обласного відділення Музичного товариства УРСР (1983 р.). Дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «викладач професійно-орієнтованих дисциплін» (2009 р.).

Наукова і творчо-виконавська діяльність позначена у Вікіпедії, в «Українській музичній енциклопедії» (Київ, ІМФЕ ім. М. Т. Рильського, 2018), Малій енциклопедії «Харківський національний університет мистецтв імені І. П. Котляревського: 1917–2017» (Харків, ХНУМ ім. І. П. Котляревського, 2017), енциклопедії «Піаністи-концертмейстери, артисти камерного та фортепіанного ансамблю» (Львів, ЛНМА, 2015), у виданнях міжнародного фестивалю «Харківські Асамблеї» (1993–1995), статтях у наукових і публіцистичних виданнях тощо.

Основні опубліковані праці

1. Фортепіанний та камерний ансамбль у житті та творчості Фридерика Шопена / Польська І. І. // Modern culture studies and art history: an experience of Ukraine and EU : collective monogr. / Cuiavian University in Wloclawek, The Odessa National A. V. Nezhdanova Academy of Music. — Wloclawek, Poland, 2020. — С. 360–381.
2. Chamber ensemble of the baroque era: specifics and typology [Електронний ресурс] / Irina Polskaya // Musical art: historical and theoretical discourse : collective monogr. / [I. Konovalova et al.] ; Kharkiv State Academy of

Culture. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — P. 20–41. — Bibliogr.: 18 names. — Режим доступу: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/102/1195/2675-1.

3. Modern higher musicological education (PhD) in Ukraine: traditions and innovations / Polska I., Konovalova I. // Theoretical foundations of pedagogy and education : collective monogr. / Hritchenko T., Loiuk O. [et al.] ; Intern. Sci. Group. — Boston, 2021. — P. 291–298.
4. Камерний ансамбль в системі музично-виконавських жанрів (історичні та систематичні аспекти визначення) / І. Польська // Наук. вісн. Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Київ, 2001. — Вип. 18 : Музичне виконавство, кн. 7. — С. 179–190.
5. Ансамблева культура Харкова останньої чверті ХХ сторіччя / І. І. Польська // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — Вип. 10 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 129–137.
6. Становлення історіографії з питань камерного ансамблю / І. Польська // Укр. музикознавство : (наук.-метод. зб.) / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, Центр муз. україністики. — Київ, 2004. — Вип. 33. — С. 108–116.
7. Камерний ансамбль: феноменологія жанру / Ірина Польська // Наук. зб. Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка : зб. ст. — Львів, 2010. — Вип. 24 : Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика. — С. 4–14. — (Виконавське мистецтво ; кн. 1).
8. Парадоксальність ансамблевої культури: соціально-семантичні амплуа / Ірина Польська // Мистецькі обрії ‘2010 / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. — Київ, 2010. — Вип. 3 : Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки. — С. 165–172.
9. Художній хронотоп фортепіанного чотириручного дуету в дзеркалі романізації жанру / Ірина Польська // Наукові збірки Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка : [зб. ст.]. — Львів, 2011. — Вип. 25 : Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика : до 60-річчя кафедри камерного ансамблю та квартету ЛНМА ім. М. В. Лисенка. — С. 30–44.
10. Камерний ансамбль / І. І. Польська // Енциклопедія Сучасної України / НАН України, Наук. т-во ім. Шевченка, Ін-т енциклопед. дослідж. — Київ, 2012. — Т. 12. — С. 112–114.
11. Методологічна проблематика в сучасному музикознавстві / І. І. Польська // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 46. — С. 267–275.
12. Камерно-ансамблеве мистецтво України: шляхи музикознавчих розвідок / Ірина Польська // Наукові збірки Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка / Львів. нац. муз. акад. ім. М. В. Лисенка, Нац. акад. мистецтв України. — Львів, 2015. — Вип. 34 : Виконавське мистецтво. Камерно-інструментальний ансамбль: історія, теорія, практика. — С. 29–47.
13. Історичні модуси камерного ансамблю в дзеркалі музичної герменевтики / І. І. Польська // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 57. — С. 119–128.
14. Фортепіанний дует у системі фортепіанного ансамблю: жанрово-типологічні аспекти / І. І. Польська // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 61. — С. 167–178.
15. Життєвий шлях та творча діяльність І. С. Польського (до 95-річчя з дня народження митця) / І. І. Польська // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 66. — С. 205–216.
16. The phenomenon of chamberness and its incarnation in the chamber music and chamber ensemble: genre-ontological and semantic aspects / Iryna I. Polska // Linguistics and Culture Review. — 2021. — Vol. 5, № S2. — P. 565–579.
17. Style as a Topical Category of Modern Musicology and Music Education [Електронний ресурс] / Nataliya Govorukhina, Tetiana Smyrnova, Iryna Polska, Iryna Sukhlenko, Ganna Savelieva // Studia Universitatis Babes-Bolyai Musica. — 2021. — Iss. 66, № 2. — P. 49–67. — Режим доступу: http://surl.li/mpvhyq. — Web of Science.
18. Система фортепіанного виконавства: жанрова специфіка та типологія / Ірина Польська // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 51. — С. 188–194.
19. Musical ensemble as a factor in the ethical and social consolidation / Iryna Polska // 9th SWS International Scientific Conference on Social Sciences — ISCSS 2022 : proc. conf. — Vienna, 2022. — P. 581–591.
20. Музична регіоніка в сучасному дискурсі українського музикознавства / Ірина Польська // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2023. — Вип. 60, т. 3. — С. 74–80.
21. Art education as a means of forming cultural identity and civic consciousness [Електронний ресурс] / Minenok Antonina, Zinkiv Iryna, Konovalova Iryna, Polska Iryna, Karapinka Marta // Multidisciplinary Reviews. — 2023. — Vol. 6. — Режим доступу: http://surl.li/fyflwj. — Scopus.

22. Австрійське й німецьке музичне мистецтво доби романтизму: національні та хронотопічні особливості / Ірина Польська // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2024. — Вип. 72, т. 3. — С. 62–68.

Світлана Борисівна Рибалко

Народилася 09.11.1962 р. у м. Донецьк. Доктор мистецтвознавства (2013 р.), професор (2015 р.). Науково-педагогічний стаж 34 роки.

У 1982 р. закінчила Донецьке державне художнє училище за спеціальністю «художнє оформлення», у 1990 р. — Інститут живопису, скульптури та архітектури імені І. Ю. Рєпіна у Ленінграді (нині — Санкт-Петербург) за спеціальністю «мистецтвознавство». Спеціалізувалася в галузі східної та західної медієвістики (наук. керівники: сходознавець В. Б. Блек, медієвіст Ц. Г. Нессельштраус; наук. консультант: М. В. Успенський). Закінчила аспірантуру Харківської державної академії дизайну і мистецтв (наук. керівник Л. Д. Соколюк). У 2001 р. захистила дисертацію за темою «Культурно-естетичні універсалії класичної Японії та їх відбиття в образотворчому мистецтві доби Токугава (живопис, графіка)», здобула науковий ступінь кандидата мистецтвознавства. У 2003 р. отримала вчене звання доцента. У 2013 р. захистила дисертацію за темою «Традиційне вбрання як репрезентативна модель японської культури», здобула науковий ступінь доктора мистецтвознавства (наук. консультант О. К. Федорук). У 2015 р. отримала вчене звання професора. Нині — завідувач кафедри мистецтвознавства ХДАК.

Професійну діяльність розпочала з викладання у дитячій художній школі (рисунок, живопис, композиція, історія мистецтва). Паралельно працювала художником-постановником у народному театрі, розробляла дизайн інтер'єрів громадського призначення. З 1990 р. розпочала викладання у вищій школі. Поєднує науково-викладацьку роботу з практичною як редактор фахових видань з питань мистецтва, дизайну та архітектури, експерт у галузі мистецтва Східної Азії.

Наукові інтереси: семіотика мистецтва Сходу та сучасні світові мистецькі процеси. Активну науково-творчу діяльність веде з 2002 р., коли разом зі сходознавцем Є. Котляром започаткувала Центр Сходознавства при Харківській державній академії дизайну і мистецтв. У Харківській державній академії культури започаткувала постійну сходознавчу секцію у межах щорічних конференцій, ініціювала дослідження у галузі арт-орієнталістики, розробила низку спеціальних курсів з проблем мистецтва Східної Азії. Очолює школу арт-орієнталістики. Під її науковим керівництвом захищено 9 кандидатських дисертацій і понад 20 магістерських робіт.

Є автором понад 200 наукових публікацій, серед них — монографії, каталоги виставок, статті. Учасник міжнародних конференцій в Україні та за її межами (США, країни Європи, Азії). Як запрошений лектор читала лекції в Харбінському політехнічному університеті (2012), Рейнському Боннському університеті імені Фрідріха Вільгельма (2022), Інституті історії мистецтва Наукового товариства Макса Планка у Римі (2023).

З 2002 р. й по сьогодні бере участь у роботі спеціалізованих вчених рад із захисту дисертацій (у ХДАК та ХДАДМ). Є експертом Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Науково-творча діяльність охоплює різноманітні аспекти японської художньої культури, європейського орієнталізму, сучасних художніх та дизайнерських практик в Україні та світі. Виступає як куратор виставкових проєктів, організувала кілька десятків виставок у Харкові, Києві, Львові, Черкасах, Нінбо (Китай), пленер українських митців у Китаї.

Теоретичні дослідження поєднує з польовими розвідками в Китаї та Японії: брала участь у літній театральній школі в Кіото (клас театру Но 2017, 2019 рр.), відвідувала заняття в академії СоДо (вдягання кімоно) в Токіо, чайної церемонії (школа Ямато, Токіо).

Як досвідчений фахівець з 2000 р. є членом Харківської організації Національної Спілки художників України; з 2006 р. — Міжнародної асоціації арткритиків (AICA), 2010 р. — Європейської асоціації японознавчих досліджень (EAJS), з 2011 р. — Міжнародної асоціації японознавчих досліджень (IAJS).

Основні опубліковані праці

1. Традиційне вбрання в семантичному просторі японської культури : монографія / С. Б. Рибалко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2013. — 299 с.
2. Art-Orientalism in Kharkiv: history, theory, practice / Svitlana Rybalko // Culture and art in modern scientific discourse : monograph / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko, Nataliia Maksymovska, Kostiantyn Kysliuk, Svitlana Rybalko, Volodymyr Myslavskyi, Olga Kosachova, Svitlana Fievralova, Victoriia Khvorostenko. — Kharkiv, 2023. — P. 98–126.
3. Зі Сходу на Захід: японська мініатюрна пластика з колекції О. Фельдмана / С. Б. Рибалко. — Харків : Фоліо, 2009. — 192 с.
4. Japanese Traditional Raiment in the Context of Emergent Cultural Paradigms / S. Rybalko // Cogito. — 2012. — Vol. 2, No 2. — P. 112–123.
5. Lost Pages in Japan`s Art History / Svitlana Rybalko // Asian Journal of Social Sciences & Humanities (AJSSH). — 2012. — Vol. 1, No 2. — P. 124–133.
6. Okimono : a Dialogue between East and West / Svitlana Rybalko // The Asian Conference on Arts and Humanities, 2012 : official conf. proc. — Osaka, 2012. — P. 82–94.
7. Nude Genre in Japanese Art of the Late XIX th — First Half of the XX th Centuries / Svitlana Rybalko // Humanities and Social Sciences Review. — 2014. — Vol. 3, № 3. — P. 445–449.
8. «Білий період» в японському різьбленні з кістки / Рибалко С. Б. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2015. — № 6. — С. 97–101.
9. Польська школа плаката (на матеріалах колекції театральної афіші Генерального консульства Республіки Польща у Харкові) / Рибалко С. Б. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — № 4. — С. 98–104.
10. Творчість Комада Рюші: український контекст / Світлана Рибалко // Народознавчі зошити. — 2016. — № 6. — С. 1436–1441.
11. Театр Но у ритуальних та мистецьких практиках сучасної Японії / Світлана Рибалко // Народознавчі зошити. — 2017. — № 6. — С. 1591–1600.
12. Japanism in Ukrainian Art of the late XX — early XXI century: sculpture and plastic objects / Svitlana Rybalko, Alla Ozhoho-Maslovska // Humanities and Social Sciences Review. — 2017. — Vol. 6, № 2. — P. 325–330.
13. Costume Art in the Noh Theater Community / Svitlana Rybalko // Intercultural Relations. — 2019. — Vol. 3, № 2. — P. 95–108.
14. Харківська школа дизайну: творча майстерня Ігоря Остапенка / Світлана Рибалко // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. — Харків, 2021. — № 2. — С. 147–161.
15. Бауґауз у контексті китайсько-японської мистецької парадигми / Рибалко Світлана Борисівна // Український мистецтвознавчий дискурс. — 2022. — Вип. 5. — С. 54–60.
16. Бронзові окімоно доби Мейдзі в музейних колекціях України: компанія Міяо [Електронний ресурс] / С. Б. Рибалко, А. Л. Щербань // Східний світ = Shidnij Svit. — 2022. — Iss. 3. — С. 98–117. — Режим доступу: http://surl.li/eqoprn. — Scopus.
17. Кінотворчість Сергія Ейзенштейна в контексті японських візуальних і перформативних практик / Світлана Рибалко // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв : зб. наук. пр. — Харків, 2022. — № 1. — С. 178–191.
18. Концептосфера мовчання в художніх практиках Японії / Рибалко С. Б. // Art and Design. — 2022. — № 3. — С. 149–158.
19. Копіювання творів мистецтва як складова культури Східної Азії / Рибалко Світлана Борисівна // Український мистецтвознавчий дискурс. — 2023. — Вип. 3. — С. 91–98.
20. Ōshima and Ogasawara of the 1920s in Works of Ukrainian Artists : Experience of Cultural Dialogue / Svitlana Rybalko, Nomura Chieko // Unique or universal? Japan and its Contribution to World Civilization : 100 Years of Japanese Studies at the University of Warsaw. — Warsawa, 2023. — Vol. 1. — P. 174–206.

Наталія Олександрівна Рябуха

Народилася 12.05.1977 р. в м. Харків. Закінчила фортепіанний відділ Харківського музичного училища імені Б. М. Лятошинського (1996 р., з відзнакою), Харківський державний інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (2001 р., клас заслуженого артиста України, професора С. Ю. Юшкевича) за спеціальністю «Фортепіано», отримала кваліфікацію «викладач, концертмейстер, артист камерного ансамблю». Кандидат мистецтвознавства за спеціальністю «Теорія та історія культури» (2004), доцент (2010), доктор мистецтвознавства (2017 р.), заступник декана факультету музичного мистецтва (2017–2019), декан факультету аудіовізуального мистецтва (2020–2022), з 02.08.2022 р. — по цей час — виконуюча обов'язки ректора ХДАК.

У Харківській державній академії культури працює з 2001 року.

Музичну освіту почала здобувати зі шкільних років — у Харківській дитячій музичній школі № 5 імені М. А. Римського-Корсакова. У 1996 р. закінчила фортепіанний відділ Харківського музичного училища ім. Б. М. Лятошинського (диплом з відзнакою) із класу фортепіано викладача Г. Д. Самсонік, у 2001 р. — Харківський національний університет мистецтв ім. І. П. Котляревського (у минулому — Харківський державний інститут мистецтв ім. І. П. Котляревського) за спеціалізацією «Фортепіано» в класі заслуженого артиста України, професора С. Ю. Юшкевича, отримала кваліфікацію «викладач, концертмейстер, артист камерного ансамблю».

Після закінчення у 2004 р. аспірантури ХДАК захистила кандидатську дисертацію на тему «Мініатюра як феномен музичної культури (на матеріалі фортепіанних творів українських композиторів кінця XIX–XX століть)» під науковим керівництвом доктора філософських наук, професора М. В. Дяченка. Продовжила науково-педагогічну діяльність на кафедрі теорії музики та фортепіано під керівництвом заслуженого діяча мистецтв, професора О. Д. Склярова; викладала курси «Фортепіано», «Музична естетика», «Музична інтерпретація», «Музична психологія». У 2010 р. отримала вчене звання доцента кафедри теорії музики та фортепіано.

У 2013 р. вступила до докторантури ХДАК. Після її закінчення у 2017 р. захистила докторську дисертацію за темою «Трансформація звукового образу світу в фортепіанній культурі: онто-сонологічний підхід» (науковий консультант — доктор мистецтвознавства, професор ХНУМ імені І. П. Котляревського Л. В. Шаповалова) та отримала науковий ступінь доктора мистецтвознавства за спеціальністю 26.00.01 — теорія та історія культури (мистецтвознавство).

На кафедрі фортепіано Н. О. Рябуха викладає лекційні та практичні курси: «Історія фортепіанного виконавського мистецтва», «Фортепіанна виконавська інтерпретація» для бакалаврів ОП «Фортепіано»; «Інтерпретація фортепіанного твору» для магістрів ОП «Фортепіано»; «Фортепіано» (для студентів різних ОП спеціальності 025 Музичне мистецтво), «Спецінструмент» (для бакалаврів та магістрів ОП «Фортепіано», «Музичне мистецтво естради»).

Н. О. Рябуха здійснює наукове керівництво аспірантами факультету музичного мистецтва ХДАК за спеціальністю 025 Музичне мистецтво; під її керівництвом підготовлено доповіді й публікації тез у збірниках матеріалів міжнародних та всеукраїнських конференцій магістрів і бакалаврів ХДАК.

Має досвід організаційної роботи на керівних посадах. Протягом 2017–2020 рр. обіймала посаду заступника декана факультету музичного мистецтва, з вересня 2020 р. по липень 2022 р. — декана факультету аудіовізуального мистецтва ХДАК.

З 02 серпня 2022 р. по теперішній час виконує обов'язки ректора Харківської державної академії культури (відповідно до Наказу Міністерства культури та інформаційної політики від 01.08.2022 р. № 345-к) .

Н. О. Рябуха є активною учасницею міжнародних, всеукраїнських конференцій, симпозіумів, співголовою музикознавчих секцій міжнародних та всеукраїнських конференцій ХДАК («Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», «Культура та інформаційне суспільство XXI ст.», «Герменевтика в науках про дух»), членом оргкомітетів, журі міжнародних мистецьких фестивалів, конкурсів ("DanceSongFest", "Super Art", «Art Причал», "Golden Frame", "Art Freedom"), цікавиться творчими процесами та мистецькими подіями, що відбуваються в Україні.

Н. О. Рябуха активно бере участь у розбудові та розвитку системи забезпечення якості вищої освіти як на рівні організації освітнього процесу в ХДАК, так і в контексті діяльності Науково-методичної комісії (підкомісії) МОН України. З 2017 р. є членом Науково-методичної комісії 02 Культура і мистецтво (підкомісії 025 Музичне мистецтво) сектора вищої освіти Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України з розроблення стандартів вищої освіти. З 2017 р. Н. О. Рябуха є членом групи забезпечення спеціальності 025 Музичне мистецтво, бере участь у розробленні освітніх програм, навчально-методичних комплексів, пакетів документів Ліцензійних та Архівних справ для провадження освітньої діяльності за спеціальністю 025 Музичне мистецтво на всіх рівнях вищої освіти. З 2020 р. є головою Комітету із забезпечення якості вищої освіти в ХДАК, членом Комісії з питань академічної доброчесності та корпоративної етики ХДАК.

Протягом 2010–2021 рр. була членом Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ХДАК (2010–2020 рр.), брала участь в організації та проведенні наукових і творчих проєктів. Протягом 2017–2020 рр. виконувала обов'язки голови Методичної ради факультету музичного мистецтва ХДАК, у 2020–2022 р. — голови Ради факультету аудіовізуального мистецтва ХДАК.

З 2018 по 2021 р. працювала головою, членом спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 Харківської державної академії культури із захисту докторських та кандидатських дисертацій за двома спеціальностями: 26.00.01 — теорія та історія культури (в галузі культурології та мистецтвознавства), 26.00.04 — українська культура (в галузі культурології, мистецтвознавства); була офіційним опонентом докторських і кандидатських дисертацій, членом редакційної колегії збірника наукових праць «Культура України» (серія: «Мистецтвознавство»), долученого до переліку наукових фахових, наукометричних видань України категорії «Б».

Н. О. Рябуха є автором понад 130 наукових та навчально-методичних праць, серед них: посібник «Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації» з грифом МОН України (2010), монографія «Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва XX століття» (2016), більше 47 наукових статей, опублікованих у фахових, наукометричних та інших наукових виданнях, понад 50 тез доповідей і матеріалів конференцій, а також методичні рекомендації до курсів.

Постійно підвищує рівень науково-педагогічної кваліфікації, має особистісні творчо-наукові досягнення: двічі проходила міжнародне стажування у Польщі — в Університеті Суспільних наук (UNS) у м. Лодзь (2020 р.), Вищій Лінгвістичній Школі (WLS) у м. Ченстохова (2021 р.); закінчила Перші Київські державні курси іноземних мов; отримала подяки й нагороди за якісну професійну діяльність та сумлінну працю.

Сфера наукових інтересів: науково-дослідна діяльність у мистецтвознавчій царині (музикознавство, культурологія), різноманітні аспекти фортепіанної культури як репрезентанта національного звукового образу світу, філософія та естетика музичного мистецтва, виконавське музикознавство, інтерпретація музичних, зокрема українських фортепіанних творів різних жанрів та стилів, специфіка звукообразного мислення виконавця-інтерпретатора як суб'єкта музичної творчості.

Основні опубліковані праці

1. Українська фортепіанна мініатюра як об'єкт виконавської інтерпретації : навч. посіб. / Н. О. Рябуха ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Вид-во Бровін О. В., 2010. — 257 с.
2. Звуковий образ світу: онто-сонологічне дослідження фортепіанного мистецтва XX — початку XXI ст. : монографія / Н. О. Рябуха ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Бровін О. В., 2016. — 334 с.
3. Sound poetics in Claude Debussy's art of playing the piano [Електронний ресурс] / Natalia Riabukha // Musical art: historical and theoretical discourse : collective monogr. / [I. Konovalova et al.] ; Kharkiv State Academy of Culture]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — P. 61–81. — Режим доступу: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/102/1197/2677-1.
4. From «silent» to «sound» cinema: the formation of musical illustration [Електронний ресурс] / Ryabukha Nataliia Oleksandrivna, Kostogryz Sergii Oleksandrovych, Markhaichuk Nataliia Vitaliyivna, Cherkasova Nataliia Oleksandrivna // Мистецтвознавство. Соціальні комунікації. Медіапедагогіка : кол. монографія / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ф-т кіно і телебачення. — Київ, 2024. — Т. 10. — P. 271–282. — Режим доступу: http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2947.
5. State Regulation of Culture Development in Ukraine : monograph / N. O. Riabukha, A. O. Diegtiar, O. M. Bilyk, G. V. Phynka, A. O. Borysova ; Kharkiv State Academy of Culture. — Kharkiv : «Oberig» LLC, 2024. — 167 p.

6. Принципи внутріжанрової типології фортепіанної мініатюри в українській музичній культурі кінця XIX–XX ст. / Рябуха Н. О. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.] / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2011. — № 5. — С. 176–179.
7. Звукообразна семантика як феномен сучасної композиторської творчості / Рябуха Н. // Традиції та новації у вищій архітектурно-художній освіті : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2012. — № 3. — С. 47–50.
8. Звукообраз фортепіано в динаміці історико-культурних змін / Рябуха Наталія Олександрівна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2014. — Вип. 2 (3). — С. 229–236.
9. Специфіка виконавської інтерпретації в системі трансформації культурних парадигм постмодернізму / Н. О. Рябуха // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 111–120.
10. Звукообраз у фокусі сонологічного методу дослідження музичної культури / Рябуха Наталія Олександрівна // Культура і сучасність. — 2015. — № 2. — С. 98–106.
11. Звукообраз як категорія музичного мислення: онтологічний та гносеологічний аспекти / Рябуха Наталія Олександрівна // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2015. — Вип. 2. — С. 181–187.
12. Поетика звукового образу світу Б. Лятошинського (на прикладі фортепіанної творчості) / Н. О. Рябуха // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 51. — С. 26–39.
13. Просторовість як параметр звукообразного мислення виконавця: теоретико-методологічний аспект / Наталія Рябуха // Наук. зап. Тернопіл. нац. пед. ун-ту ім. Володимира Гнатюка. Серія: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Тернопіль, 2015. — Вип. 33, № 1. — С. 46–57.
14. Трансформація звукообразного мислення в музичній творчості XX століття / Наталія Рябуха // Сучасні проблеми художньої освіти в Україні : зб. наук. пр. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. — Київ, 2015. — Вип. 10 : «Молоде мистецтво» України: проблеми реалізації творчого потенціалу випускників мистецьких вишів. — С. 92–94.
15. Специфіка звукообразного мислення К. Дебюссі: онто-сонологічний підхід / Н. О. Рябуха // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 217–228.
16. «Black movies»: genre memory of the noir film language in the system of audiovisual transformations (1970s — 2010s) / Markhaichuk Nataliia, Riabukha Natalia, Tarasov Volodumur // Вісн. Харків. нац. ун-ту ім. В. Н. Каразіна. Серія: Теорія культури і філософія науки. — Харків, 2021. — Вип. 63. — P. 57–67.
17. Інструментальний звукообраз як відображення звукоідеалу культури / Наталія Олександрівна Рябуха // Modern issues of practice and theory : abstr. of II intern. sci. and practical conf., London, Great Britain (Jan. 17–19, 2022). — London, 2022. — С. 42–44.
18. Ukrainian film music: history and modernity / Nataliia Riabukha // Вісн. Київ. нац. ун-ту культури і мистецтв. Серія: Аудіовізуальне мистецтво і виробництво. — 2022. — Т. 5, № 1. — P. 127–130. — Rev. on: Музика в кінематографі України. Ч. 1. Автори музики художньо-ігрових фільмів, які створювалися на кіностудіях України : каталог / О. У. Литвинова. — Київ : Логос, 2009. — 453 с.

Олександр Давидович Скляров

Народився 07.11.1947 р. в м. Харків. Заслужений діяч мистецтв України, професор, завідувач кафедри фортепіано ХДАК. Його трудова діяльність вже понад п'ятдесят років пов'язана з Харківською державною академією культури, де він розпочав свій викладацький шлях на кафедрі історії музики і фортепіано (1973 р.), пройшовши його від викладача до завідувача кафедри теорії музики і фортепіано (1993 р.), професора (2003 р.).

За вагомий особистий внесок у розвиток культури і мистецтва та високі творчі здобутки О. Д. Склярову в 1998 році присвоєно державне почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України».

У 2007 р. О. Д. Скляров став дипломантом конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Завідувач кафедри» та отримав Відзнаку Міністерства культури і туризму України за багаторічну плідну працю в галузі культури.

Професор О. Д. Скляров — член Національної Всеукраїнської музичної спілки, висококваліфікований фахівець та концертуючий музикант. За його безпосередньою участю на факультеті музичного мистецтва академії впроваджено нову спеціалізацію — «музичне мистецтво» для піаністів. Має багатий педагогічний досвід, який вдосконалює не тільки в практичній, але й у науково-методичній роботі. Досліджує проблеми музичного виконавства, формування національного педагогічного репертуару, вплив музичного виконавства на художньо-естетичне формування особистості тощо.

Досвідчений педагог. Серед студентів, які пройшли підготовку з курсу «Фортепіано» у класі О. Д. Склярова, є лауреати і дипломанти міжнародних та національних фестивалів і конкурсів, заслужені працівники культури України, відмінники освіти. Протягом багатьох років він надає постійні консультації та проводить майстер-класи для викладачів, що проходять стажування при кафедрі.

У 2024 р. вченою радою ХДАК затверджено Мистецьку школу фортепіанного виконавства зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» заслуженого діяча мистецтв України, професора, завідувача кафедри фортепіано Харківської державної академії культури Олександра Склярова.

Він понад тридцять років активно займається концертно-виконавською діяльністю. Його виступи добре знайомі шанувальникам фортепіанного мистецтва не тільки в Харкові, але й у Києві, де він неодноразово демонстрував свою виконавську майстерність на сцені Національної філармонії України. Під його акомпанемент виступали провідні майстри-виконавці України. Народна артистка України Є. С. Мірошніченко назвала О. Д. Склярова своїм найулюбленішим концертмейстером. Про нього із захопленням відзивався найкращий альтист світу Ю. Башмет.

У його репертуарі численні концертні програми. Має фондові записи на державному радіо та телебаченні (загальний час звучання понад 4 години), компакт-диски. Щоденне віщання Харківського обласного радіо вже більше тридцяти років розпочинається музичними позивними з «Пісні про Харків» І. Ковача у виконанні О. Д. Склярова.

Постійно бере участь у проведенні міжнародних конкурсів естрадної пісні ім. К. І. Шульженко як головний концертмейстер. Провідний соліст-концертмейстер вищої кваліфікації Харківської обласної філармонії. Його концертмейстерська діяльність неодноразово отримувала високу оцінку в рецензіях у періодичних виданнях України. Має почесні грамоти, дипломи та подяки.

Основні опубліковані праці

1. Методика викладання курсу фортепіано. Формування і розвиток виконавських навичок студентів : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв / О. Д. Скляров ; Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — 79 с.
2. Музично-слухові уявлення та їх сутність у контексті фортепіанної педагогіки та виконавства / Скляров О. Д. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.] / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2012. — С. 160–163.
3. Розвиток внутрішнього слуху, пам'яті й асоціативного мислення в процесі фортепіанного навчання / О. Д. Скляров // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 47. — С. 247–253.

4. Романс М. Зубова «Не йди, побудь зі мною» в часопросторі виконавських інтерпретацій / О. Д. Скляров // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 54. — С. 223–231.
5. Акомпанування як особливий вид фортепіанного мистецтва: стильова та фактурна специфіка / О. Д. Скляров // ScienceRiSe. — 2019. — № 2.— С. 6–9.
6. Особливості викладання курсу «Фортепіано» у вищих навчальних закладах культури / О. Д. Скляров // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2020. — Вип. 67. — С. 147–156.
7. Studying the instructive and concert etudes as the basic of forming students' technical skills in the piano class / Alexsander Sklyarov // ScienceRise. — 2020. — № 1. — P. 47–51.
8. Джаз: дефініція, становлення та роль у музичній освіті / Олександр Скляров // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 47, т. 4. — С. 29–36.
9. Компаративний аналіз інтерпретацій етюдів ор. 8 (№ 2, 4, 11, 12) О. Скрябіна видатними піаністами XX–XXI ст. / Олександр Скляров // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 48, т. 2. — С. 60–65.

Алла Анатоліївна Соляник

Народилася 17.06.1964 р. в м. Смоленськ. Проректор з наукової роботи, доктор педагогічних наук, професор.

Соляник А. А. у 1985 р. закінчила з відзнакою Харківський державний інститут культури (нині — ХДАК). Доктор педагогічних наук (2006 р.), професор (2007 р.).

Починаючи з 1985 р. уся трудова діяльність пов'язана з Харківською державною академією культури. З 1999 по 2004 р. — заступник декана, 2006–2014 р. — декан факультету бібліотекознавства та інформатики, з 2017 по 2022 р. — декан факультету соціальних комунікацій ХДАК, з 2023 р. по цей час — проректор з наукової роботи.

З 2000 по 2006 р. — учений секретар, з 2008 р. — заступник, а з 2019 р. по цей час — головний редактор фахового наукового збірника України «Вісник Харківської державної академії культури», з 2002 по 2006 р. — учений секретар спеціалізованої вченої ради ХДАК Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальності 07.00.08 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; з 2007 по 2010 р. — заступник, а з 2010 по 2017 р. — голова спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальностей 27.00.01 — теорія та історія соціальних комунікацій, 27.00.02 — документознавство, архівознавство, 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (у галузі соціальних комунікацій); з 2017 по 2020 р. — заступник голови спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальності 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (в галузі соціальних комунікацій), з 2022 р. по цей час — голова спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 з правом прийняття до розгляду та захисту докторських (кандидатських) дисертацій зі спеціальностей 27.00.02 — документознавство, архівознавство, 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (у галузі соціальних комунікацій).

Коло основних наукових інтересів пов'язано з розробкою проблем бібліотечного фондознавства, документознавства, методологічних проблем документології та теорії соціальних комунікацій, організації та методики науково-дослідної діяльності, вищої бібліотечно-інформаційної освіти. Науковий керівник комплексної науково-дослідної теми ХДАК «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (Державний реєстраційний номер 0109U000512), член редколегії фахового збірника наукових праць «Вісник ХДАК», науковий керівник докторських і кандидатських дисертацій з теорії та історії соціальних комунікацій, сучасних проблем книгознавства та бібліотекознавства, активно формує власну наукову школу: під її керівництвом захищено дві докторські та сім кандидатських дисертацій.

А. А. Соляник є автором понад 300 наукових і науково-методичних праць, серед них 6 монографій, 2 навчальних посібники, 150 статей, з них близько 10 опубліковано в наукових журналах, що індексуються в авторитетних наукометричних базах даних Scopus та Web of Science.

З 2016 по 2020 р. — заступник голови Науково-методичної комісії в галузі культури і мистецтва Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України, заступник голови підкомісії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», у складі якої брала активну участь у розробленні стандартів вищої освіти з означеної спеціальності для першого (бакалаврського), другого (магістерського) та третього (доктор філософії) рівнів вищої освіти. Неодноразово залучалася Міністерством освіти і науки України як голова експертних комісій під час проведення акредитаційної експертизи підготовки в закладах вищої освіти бакалаврів та магістрів зі спеціальностей «Документознавство та інформаційна діяльність», «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

У травні 2019 р. обрана в другу каденцію складу підкомісії 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» Науково-методичної комісії в галузі культури і мистецтва Науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України. Є сертифікованим експертом Національного агентства забезпечення якості вищої освіти.

З 2016 по 2019 р. — член президії Української бібліотечної асоціації, очолювала напрям розвитку бібліотечної освіти і науки, з 2020 р. по цей час — член президії Харківського обласного відділення УБА, організатор та активний учасник багатьох міжнародних і всеукраїнських наукових конференцій, зокрема міжнародних наукових конференцій: «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» (2010–2023 рр.), «Культура та інформаційне суспільство XXI ст.» (2014–2024 рр.), «Сучасна бібліотечно-інформаційна безперервна освіта: європейські орієнтири» (2016–2018 рр.), «Інформація, комунікація, суспільство (2017–2018 рр.)», «Документно-інформаційні комунікації в умовах глобалізації» (2016–2018 рр.) та ін.

Як проректор з наукової роботи А. А. Соляник ініціює оновлення тематики наукових досліджень ХДАК, організує форуми молодих науковців, видання колективних англомовних монографій, що індексуються в міжнародній наукометричній базі даних Scopus, заохочує розвиток комерціалізації наукових досягнень викладачів, підвищення показників їх публікаційної активності, якості керівництва науковими дослідженнями аспірантів та ін.

У 2006 р. нагороджена Почесною грамотою Харківської обласної адміністрації і дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Кращий науковець», у 2019 р. — в номінації «Кращий декан», Подякою Голови Харківської обласної ради за сумлінну працю, високий професіоналізм, вагомий особистий внесок у розвиток культури і мистецтва, справу підготовки висококваліфікованих фахівців, Почесною відзнакою Української бібліотечної асоціації за внесок у розвиток бібліотечної освіти.

Основні опубліковані праці

1. Документні потоки та масиви : навч. посіб. для вищ. навч. закл. культури і мистецтв / А. А. Соляник. — Харків : ХДАК, 2000. — 111 с.
2. Система документопостачання бібліотечних фондів: закономірності розвитку : монографія / А. А. Соляник ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2005. — 230 с.
3. Підготовка фахівців для книжкової галузі України: змістовні та організаційні трансформації / А. А. Соляник // Поліграфія і видавнича справа. — 2011. —№ 2. — С. 3–9.
4. Сучасні тренди модернізації вищої бібліотечно-інформаційної освіти України / Алла Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2017. — № 1. — С. 22–26.
5. Інноваційні критерії результативності ступеневої підготовки фахівців зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» / Алла Соляник // Укр. журн. з бібліотекознавства та інформ. наук. — 2018. — № 1. — С. 64–75.
6. Надія Яківна Фрідьєва / Н. Кушнаренко, А. Соляник, Н. Березюк // Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : (до 90-річчя ХДАК) : кол. монографія / [авт. кол.: А. А. Соляник, В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко та ін.] ; за наук. ред. А. А. Соляник ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — С. 10–14.
7. Social Networks in Developing the Internet Strategy for Libraries in Ukraine [Електронний ресурс] / Iryna Davydova, Olena Marina, Alla Slianyk, Yuriy Syerov // Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks : Proc. of the 1st Intern. Workshop (COAPSN — 2019), Lviv, Ukraine, May 16–17, 2019. — Lviv, 2019. — P. 122–133. — Режим доступу: http://surl.li/pvspvz. — Scopus.

8. Л. Б. Хавкіна — класик вітчизняного бібліотечного фондознавства (до 150-річчя з дня народження) / Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник, С. В. Сищенко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2020. — Вип. 58. — С. 71–88.
9. Web Technologies and Effective Representation Tools of the Archival Resources of Ukraine [Електронний ресурс] / Natalia Kushnarenko, Natalya Korzhyk, Alla Solianyk, Andriy Peleshchyshyn // Control, Optimisation and Analytical Processing of Social Networks : Proc. of the 2nd Intern. Workshop (COAPSN — 2020), Lviv, Ukraine, May 21, 2020. — Lviv, 2020. — P. 286–295. — Режим доступу: http://surl.li/rrfghi. — Scopus.
10. Libraries of Pedagogical Institutions of Higner Education on Social Media [Електронний ресурс] / Anna Shelestova, Alla Solianyk, Nadiia Bachynska, Tetyana Novalska, Oleksii Kobieliev // Amazonia Investiga. — 2021. — Vol. 10, Iss. 47. — P. 197–206. — Режим доступу: http://surl.li/ahsuwa. — Web of Science.
11. Organizational Structures for Preserving Documentary Monuments in the Leading Libraries of Ukraine [Електронний ресурс] / Ihor Losiievskyi, Oleksii Kobieliev, Anatolii Shcherban, Alla Solianyk, Olena Karpenko // Amazonia Investiga. — 2022. — Vol. 11, Iss. 54. — P. 327–338. — Режим доступу: http://surl.li/uliaay. — Web of Science.
12. The State of Digitization of Documentary Heritage in Scientific Libraries of Ukraine / Maryna Shevchenko, Alla Solianyk // Knygotyra. — 2022. — Vol. 79. — P. 223–249. — Режим доступу: http://surl.li/ljbpjd. — Scopus.
13. Михайло Михайлович Дяченко: життєвий і творчий шлях [Електронний ресурс] / А. Л. Щербань, А. А. Соляник // Сторінки історії = Pages of History : зб. наук. пр. / Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського», Каф. історії. — Київ, 2023. — Вип. 56. — С. 167–182. — Режим доступу: http://surl.li/wcvaiy. — Web of Science.
14. State Archives in Ukraine during the Russian Aggression: Challenges and Achievements [Електронний ресурс] / Nataliya Korzhyk, Alla Solianyk, Alina Borysova, Marek Aleksander // Social Communication and Information Activity in Digital Humanities (SCIA — 2023) : Proc. of the 2nd Intern. Workshop, Lviv, Ukraine, Nov. 9, 2023 / Lviv. Polytechnic National University. — Lviv, 2023. — P. 175–183. — Режим доступу: http://surl.li/tazqic. — Scopus.

Андрій Олександрович Сошніков

Доцент, доктор філософських наук. Представник «Харківської музеєзнавчої школи».

Народився 11 листопада 1972 р. у місті Курськ. З 1976 р. постійно проживає на Харківщині (спочатку у селищі Ліхачово, а з 1979 р. — у місті Харків). Після закінчення середньої школи у 1990 р. вступив до Харківського інституту культури (нині — Харківська державна академія культури) на навчання за спеціальністю «Музейна справа і охорона пам'яток історії та культури». 30 червня 1995 р. закінчив інститут і отримав кваліфікацію спеціаліста — історик-музеєзнавець.

З 1 січня 1996 р. працює в Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди на посаді старшого лаборанта, а у вересні цього ж року вступає до аспірантури.

13 червня 2000 р. захистив кандидатську дисертацію «Репрезентація української ментальності у соціокультурних синтезах» і отримав науковий ступінь кандидата філософських наук зі спеціальності «Філософська антропологія, філософія культури».

23 грудня 2002 р. — отримав наукову посаду доцента кафедри філософії.

2002–2004 рр. — працює на посаді доцента кафедри філософії Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди.

У 2004–2016 рр. працює в Харківському національному університеті внутрішніх справ на посаді доцента кафедри філософії і політології (2004–2015) та професора кафедри соціальних та гуманітарних дисциплін (2016).

23 червня 2014 р. — захистив дисертацію «Модерні і постмодерні практики музеалізації культурної традиції» (філософсько-антропологічний аналіз) і отримав науковий ступінь доктора філософських наук зі спеціальності «Філософська антропологія, філософія культури».

З 2016 р. і по теперішній час працює в Харківській державній академії культури на посаді доцента кафедри музейно-туристичної діяльності, на якій викладає базові курси «Наукове комплектування, облік та зберігання музейних фондів», «Експозиційна діяльність музеїв» та курс «Музеалізація пам'яток Стародавнього світу».

З 2020 р. — член експертної ради Українського культурного фонду.

З 2022 р. є членом спілки волонтерів. Займається допомогою військовим та цивільним громадянам, бере участь у заходах з порятунку культурної спадщини українського народу. Водночас активно продовжує наукову діяльність, спрямовану на розвиток Харківської музеєзнавчої школи та загальноукраїнської музеології.

Автор понад 150 наукових робіт у галузі філософської антропології та філософії культури, музеології, експозиційної діяльності музеїв, музейних технологій, наукової атрибуції та опису музейних колекцій, музеалізації пам'яток стародавнього світу. Гарант освітньої програми з музеєзнавства та пам'яткознавства.

Основні опубліковані праці

1. Філософсько-антропологічний вимір концепції «музейності» М. Ф. Федорова та сучасні соціокультурні трансформації музейної інституції / Сошніков А. О. // Філософсько-педагогічні та філософсько-антропологічні обгрунтування стратегії духовного оновлення українського суспільства : монографія / за наук. ред. М. Д. Култаєвої ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2019. — С. 236–246.
2. Григорій Савич Сковорода та тип «сковородинівської людини» як форма духовного усамітнення від реалій імперської колоніальної дійсності / Сошніков Андрій // Григорій Сковорода і ми українці: диво першого кроку і сила ініціативи : кол. монографія / наук. ред.: Юрій Бойчук, Марія Култаєва ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2023. — Розд. 4. — С. 64–80.
3. Теоретичні і практичні аспекти експертизи культурних цінностей. Діалог мистецько-педагогічних поколінь України середини XX — першої чверті XXI століть / Сошніков А. О. // На пошану Валерії Дмитрівні Шульгіній : кол. монографія / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського. — Ніжин, 2024. — С. 129–133.
4. Музеалізація як процес перетворення речі на музейний предмет / А. О. Сошніков // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 54. — С. 161–168.
5. Основні аспекти вивчення музейного джерела / А. О. Сошніков // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 64. — С. 40–46.
6. Критерії ефективності музейного уроку / А. О. Сошніков, М. В. Тортіка // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (26–27 листоп. 2020 р.) / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2020. — С. 56–58.
7. Критика достовірності археологічного датування артефактів культури / А. О. Сошніков // Укр. культурологічні студії : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, ВПЦ «Київ. ун-т». — Київ, 2020. — № 2. — С. 61–64.
8. Роль сучасного музею у розвитку територіальних громад / Сошніков Андрій Олександрович // Двадцять шості Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. «Музей у глобальному світі: інновації та збереження традицій», присвяч. 100-річчю Харків. іст. музею ім. М. Ф. Сумцова, 2 груд. 2020 р. / Харків. іст. музей ім. М. Ф. Сумцова Харків. обл. ради. — Харків, 2020. — С. 59–65.
9. «Мандри» Василя Григоровича-Барського як перша вітчизняна спроба дослідження з єгиптології / А. Сошніков // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (18–19 листоп. 2021 р.) / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2021. — С. 70–71.
10. Створення комфортного середовища як основи ефективності музейної комунікації / Сошніков Андрій Олександрович, Іващенко Ольга Василівна // Культурологічна думка : зб. наук. пр. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ, 2021. — № 19. — С. 125–134.
11. Харківське городище у хозарський та староруський періоди (VIII–XII ст.) / Сошніков А. О. // XXIV Сходознавчі читання А. Кримського : матеріали Міжнар. наук. конф., присвяч. 30-річчю Ін-ту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України, 21 груд. 2021 р. / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. — Київ, 2021. — С. 77–82.
12. Культурологічні аспекти розкриття поняття «музейний предмет» як механізму артефікації культурної пам'яті / Сошніков Андрій Олександрович // Питання культурології : зб. наук. пр. / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв. — Київ, 2022. — Вип. 40. — С. 321–331.
13. Музеєфікація античної культурної спадщини в епоху Ренесансу / Сошніков Андрій // Літопис Волині. — 2022. — Число 27. — С. 159–164.
14. Перспективи розвитку сучасного українського музеєзнавства: що з ним робити? / Сошніков А. О. // Актуальні питання музеєзнавства і пам'яткознавства : [матеріали конф.] / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ф-т івент-менеджменту і шоу бізнесу, Каф. музеєзнавства і експертизи іст.-культур. цінностей. — Київ, 2022. — Вип. 3. — С. 51–55.

15. Псевдогрецька топоніміка як механізм підміни історично-культурного ландшафту: колонізаторська політика Катерини ІІ на Півдні України / Сошніков А. О. // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. — 2022. — Т. 33, № 4. — С. 299–306.
16. Теракотова армія Цінь Ши Хуан-ді: проблема авторства / Сошніков А. О. // Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XVI міжнар. наук. конф., 30 листоп. 2022 р. / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України [та ін.]. — Львів ; Торунь, 2022. — С. 77–80.
17. Комунікативне поле музейної експозиції / Андрій Сошніков // Наук. зап. Рівнен. обл. краєзнав. музею : зб. наук. пр. / Рівнен. облрада, Упр. культури і туризму Рівнен. ОДА, Рівнен. обл. краєзнав. музей. — Рівне, 2023. — Вип. 21 : Матеріали наукової конференції «Музейна експозиція — актуальні виклики сучасності. Поєднання інноваційних та традиційних форм роботи». — С. 69–73.
18. Культура як перемога права над інстинктом / Сошніков Андрій Олександрович, Могільова Світлана Валентинівна // Культурологічний альманах. — 2023. — Вип. 2. — С. 289–294.
19. Орієнтальний акцент у творчості Лесі Українки / Сошніков А. О. // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. — 2023. — Т. 34, № 1. — С. 289–294.
20. Східні рецепції у творчості Г. С. Сковороди [Електронний ресурс] / Сошніков Андрій Олександрович // Сходознавство. Актуальність та перспективи : матеріали доп. IV Міжнар. наук.-метод. конф., 24 берез. 2023 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків, 2023. — Ч. 1. — С. 83–85. — Режим доступу: https://dspace.hnpu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/0bc1cdd4-6861-4b21-9f04-c6fa86a17d24/content.
21. Таласька битва 36 р. до н. е: участь римлян у військовому зіткненні між гунами та китайцями в Північному Тянь-Шані / Сошніков А. О. // Китайська цивілізація: традиції та сучасність : матеріали XVII міжнар. наук. конф., 14 груд. 2023 р., [м. Київ] / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України [та ін.]. — Львів ; Торунь, 2023. — С. 119–123.
22. Центральноазійські мотиви в килимах колекцій Харківського історичного музею імені М. Ф. Сумцова та Етнографічного музею Інституту етнології та фольклористики Болгарської академії наук / Бубенок О. Б., Тортіка М. В., Сошніков А. О. // VII Конгрес сходознавців : зб. матеріалів, [м. Київ], 27 листоп. 2023 р. / Таврійс. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського [та ін.]. — Львів ; Торунь, 2023. — С. 65–70.
23. Цифровізація музеїв і необхідність формування інформаційної культури музейників / А. Сошніков // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023 р.) / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — Ч. 1. — С. 82–84.
24. Форми та методи вивчення історії стародавнього світу студентами-музеєзнавцями / А. Сошніков // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2024 р. : у 2 ч. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2024. — Ч. 1. — С. 54–56.
25. Репліки Перещепинського скарбу в експозиції Національного історичного музею Болгарії як приклад відтворення та моделювання старовинних артефактів в експозиційній діяльності музеїв / Сошніков Андрій Олександрович, Тортіка Марія Валеріївна // Культурологічний альманах. — 2024. — Вип. 1. — С. 391–399.

Інна Олегівна Сташевська

Народилася 06.11.1971 р. в м. Горлівка Донецької області. Скрипалька, науковець, педагог. Доктор педагогічних наук (2011 р.), професор (2012 р.), заслужений діяч мистецтв України (2015 р.), відмінник освіти України (2018 р.). Нині — проректор з навчальної роботи ХДАК.

Закінчила Донецьку державну консерваторію імені С. С. Прокоф'єва (кл. скрипки доц. С. А. Євдокимова та проф. А. М. Каравацького, 1995 р.); асистентуру-стажування Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського (кл. скрипки проф. І. М. Андрієвського, 2005 р.); докторантуру Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (2011 р.). Крім музичної освіти, набула освітнього досвіду і в інших галузях: навчалася в Ганноверському університеті імені Г. Лейбніца (Німеччина) за фахом «Історія, філософія» (1996–1999 рр.), закінчила магістратуру Луганського національного університету імені Тараса Шевченка за фахом «Німецька філологія» (2019 р.).

Викладацьку діяльність розпочала в 1999 р. в Луганському коледжі культури і мистецтв. З 2000 по 2018 рр. працювала в Інституті культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка на посадах викладача, доцента, професора, завідувача кафедри теорії, історії музики та інструментальної підготовки, директора інституту. З 2018 р. працює на посаді професора кафедри оркестрових

інструментів, а з 2019 р. — на посаді проректора з навчальної роботи ХДАК. У 2004 р. захистила кандидатську дисертацію за темою: «Музичне виховання дітей дошкільного віку в Німеччині (друга половина ХХ століття)», а в 2011 р. — докторську дисертацію за темою «Розвиток музичної педагогіки в Німеччині (ХХ століття)» у спеціалізованій раді ЛНУ імені Тараса Шевченка.

Лауреат міжнародного конкурсу в номінації «Камерний ансамбль» (у дуеті з баяністом А. Я. Сташевським, м. Нью-Йорк, США, 2002 р.). Протягом багатьох років була художнім керівником і солістом камерного ансамблю «Ренесанс» Інституту культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. У складі цього колективу, а також у складі дуету з А. Я. Сташевським виступала в містах України, Німеччини, Польщі.

За час своєї педагогічної роботи підготувала значну кількість фахівців-музикантів, 20 з яких стали лауреатами й дипломантами міжнародних і всеукраїнських виконавських конкурсів. Виступала з доповідями, проводила лекції та майстер-класи в різних закладах вищої освіти в Україні, Польщі, Сербії, Боснії і Герцеговині. Неодноразово була членом журі всеукраїнських і міжнародних виконавських конкурсів (м. Харків, Одеса, Ялта, Луганськ, Полтава, Чернівці, Дрогобич та ін.). У 2014–2018 рр. була організатором щорічного Всеукраїнського конкурсу-фестивалю «Обдарована молодь» (м. Полтава, Сєвєродонецьк, Старобільськ). У різні роки виконувала обов'язки голови державних екзаменаційних комісій мистецьких навчальних закладів.

Авторка понад 100 наукових і науково-методичних публікацій у галузі музичної педагогіки та скрипкового виконавства, зокрема кількох монографій та навчально-методичних посібників. У різні роки була членом науково-методичної комісії сектора вищої освіти науково-методичної ради МОН України; членом спеціалізованих рад із захисту дисертацій; членом редакційних колегій фахових наукових видань; відповідальним редактором серії «Мистецька освіта: історія, теорія, практика» наукового збірника «Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка». У 2011–2018 рр. була організатором міжнародних науково-практичних конференцій «Мистецька освіта в контексті глобалізації та полікультурності» (м. Луганськ, Полтава). Від 2023 р. виконує обов'язки експерта з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Керує аспірантами, здійснює експертизу та опонування дисертаційних досліджень.

З 2005 р. є членом правління Луганської обласної організації Національної всеукраїнської музичної спілки. Нагороджена почесними грамотами Міністерства освіти і науки України; департаменту освіти і науки Луганської облдержадміністрації; управління культури, національностей та релігій Луганської облдержадміністрації; Луганського національного університету імені Тараса Шевченка; Національної всеукраїнської музичної спілки.

Основні опубліковані праці

1. Музичне виховання дітей дошкільного віку в Німеччині : монографія / І. О. Сташевська. — Луганськ : Поліграфресурс, 2006. — 215 с.
2. Музичне виховання дітей дошкільного віку засобами навчання скрипкової гри : навч. посіб. / І. О. Сташевська. — Луганськ : Поліграфресурс, 2006. — 182 с.
3. Музична педагогіка Німеччини: історія, теорія, практика : монографія / І. О. Сташевська ; М-во освіти і науки України, Держ. закл. «Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка». — Луганськ : ДЗ «ЛНУ ім. Тараса Шевченка», 2010. — 599 с.
4. Priority vectors of music-pedagogical reflecton in the Federal Republic of Germany at the turn of XX–XXI century / Stashevska I. O. // Development priorities of pedagogical sciences in the XXI century : collective monograph / [A. O. Bessarab et al.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — P. 142–160.
5. Leading methodological approaches and methods of scientific knowleadge in the sphere of comparative music pedagogy / Stashevska I. O. // Pedagogical science in the XXI century: state and development trends : collective monogr. / [Jan Grzesiak et al.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — P. 96–113.
6. Psyhophysiological and musical-psychological aspects of preparedness of preschool children to instrumental music education / Stashevska I. O. // Methodological Culture of an Educator: History and Modernity : collective monogr. / [O. V. Kvas et al.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — P. 122–141.
7. Коли народжується образ : художньо-творчий розвиток дошкільників засобами експериментального засвоєння виражальних можливостей скрипки / І. О. Сташевська // Гуманітарні науки. — 2007. — № 1. — С. 77–84.

8. Вплив теолого-антропологічних ідей німецьких реформаторів на розвиток музичної освіти Німеччини епохи Відродження / І. О. Сташевська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка : зб. наук. пр. — Луганськ, 2008. — С. 257–262.
9. Реформаторська музично-педагогічна концепція Лео Кестенберга та шляхи її практичної реалізації у період Веймарської республіки / Сташевська І. О. // Наук. часоп. Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія 14, Теорія і методика мистецької освіти : зб. наук. пр. — Київ, 2009. — Вип. 7 : Матеріали ІІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Гуманістичні орієнтири мистецької освіти», 22–24 квітня 2009 р. — С. 234–240.
10. Методи порівняльної педагогіки: проблеми класифікації та використання / І. О. Сташевська // Шлях освіти. — 2012. — № 2. — С. 17–22.
11. Формування штрихової майстерності майбутніх скрипалів : метод. рек. для студентів спец. «Муз. мистецтво (Оркестрові струнні інструменти)» / І. О. Сташевська. — Луганськ, 2012. — 58 с.
12. Нетрадиційні форми й методи музичного розвитку й організації ігрового апарату скрипаля на початковому етапі навчання гри на інструменті / І. О. Сташевська, К. В. Полянська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. [Серія]: Педагогічні науки : зб. наук. пр. — Луганськ, 2013. — № 18, ч. 2 : За матеріалами Міжнародного науково-практичного семінару «Формування фізичної культури особистості в системі неперервної освіти» (2–3 квітня 2013 року). — С. 181–191.
13. До проблеми наукової ідентифікації вітчизняної музичної педагогіки / І. О. Сташевська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. [Серія]: Педагогічні науки : зб. наук. пр. — Старобільськ, 2015. — № 3. — С. 4–18.
14. Методологічні основи порівняльної музичної педагогіки / І. Сташевська // Порівняльна педагогіка: методологічні орієнтири українських компаративістів : хрестоматія / Нац. акад. пед. наук України, Ін-т педагогіки НАПН України ; упоряд. О. І. Локшина.— Київ, 2015. — Т. 1. — С. 151–164.
15. Артикуляційний підхід у формуванні штрихової майстерності скрипаля: термінологічний аспект / І. О. Сташевська // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Тараса Шевченка. [Серія] : Педагогічні науки : мистецька освіта: історія, теорія, практика : зб. наук. пр. — Старобільськ, 2016. — № 2. — С. 7–15.
16. Сутність, структура і взаємозв'язки музичної педагогіки як наукової системи та музично-освітньої практики / Сташевська І. О. // Education and Pedagogical Sciences = Освіта та педагогічна наука. — 2016. — № 1. — С. 13–23.
17. Музичне навчання й виховання в контексті ідеології Третього Рейху: негативні наслідки використання музики для антигуманного й руйнівного впливу на людину та суспільство / Сташевська Інна Олегівна // Музичне мистецтво XXI століття: історія, теорія, практика : зб. наук. пр. Ін-ту муз. мистецтва Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2016. — С. 141–149.
18. Проблеми методології наукового дослідження в галузі мистецької освіти / І. О. Сташевська // Музичне мистецтво XXI століття — історія, теорія, практика : зб. наук. пр. / Ін-т муз. мистецтва Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич [та ін.], 2017. — Вип. 3. — С. 143–156.
19. Функціональне значення мистецької освіти в сучасному суспільстві: соціокультурний аспект / І. О. Сташевська // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. — Кропивницький, 2017 — Вип. 157. — С. 19–23.
20. Трансформація наукових уявлень про сутність музичної педагогіки в Німеччині XIX — початку XX століття / Сташевська Інна Олегівна // Наук. зап. Серія: Педагогічні науки : зб. наук. пр. / Центральноукр. держ. пед. ун-т ім. Володимира Винниченка. — Кропивницький, 2019. — Вип. 176. — С. 23–28.
21. Основні детермінанти й тенденції розвитку жанру дитячої пісні в німецькій культурі кінця XVI–XVIII століття / Інна Сташевська // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2022. — Вип. 51. — С. 213–219.
22. A questão da formação de músicos-instrumentalistas em instituições de ensino superior da Ucrânia: Tendências e perspectivas atuais [Електронний ресурс] / Andriy Dushniy, Andrii Stashevskyi, Inna Stashevska, Vitaliy Zaets, Oleksandr Benziuk // Revista Ibero-Americana de Estudos em Educação. — 2022. — Vol. 17, n. 3, Jul./Set. — P. 1434–1452. — Режим доступу: http://surl.li/yjests. — Web of Science.

Андрій Якович Сташевський

Народився 01.05.1969 р. в м. Рубіжне Луганської області. Баяніст, композитор, науковець, педагог, громадський діяч. Доктор мистецтвознавства (2014 р.), професор (2015 р.), академік Міжнародної академії інформатизації при ООН (2007 р.), голова Луганської обласної організації Національної всеукраїнської музичної спілки, член Правління Асоціації баяністів та акордеоністів України, член Національної спілки композиторів України, заслужений діяч мистецтв України (2015 р.), завідувач кафедри народних інструментів ХДАК. Закінчив Донецьку державну консерваторію імені С. С. Прокоф'єва (кл. баяна, проф. О. І. Шевченка, 1993 р.; кл. композиції, проф. О. В. Скрипника, 1995 р.) та Вищу школу музики і театру м. Ганновер, Німеччина (виконавська магістратура, кл. баяна, проф. Е. Мозер, 1998 р.).

Викладацьку діяльність розпочав у 1998 р. у музичній школі "Tschaikovsky muzik institut" (м. Берлін). З 1999 по 2018 рр. працював в Інституті культури і мистецтв Луганського національного університету імені Тараса Шевченка на посадах викладача, доцента, професора, завідувача кафедри музичного мистецтва. З 2018 р. працює в ХДАК на посаді завідувача кафедри народних інструментів. У 2004 р. захистив кандидатську дисертацію за темою: «Баянне мистецтво України: тенденції розвитку оригінальної музики та індивідуальне втілення жанрово-стильового аспекту у творчості Володимира Рунчака», а в 2014 р. — докторську дисертацію за темою: «Специфіка виражальних засобів в українській музиці для баяна (остання чверть XX — перше десятиріччя XXI ст.)» у спеціалізованій раді НМАУ імені П. Чайковського.

Лауреат і дипломант багатьох всеукраїнських і міжнародних конкурсів як баяніст-виконавець (Донецьк, 1991 р., I премія; Кісслег, Німеччина, 1994 р., I премія; Бенсхайм, Німеччина, 1996 р., II премія; Райнах, Швейцарія, 1997 р., дипломант; Нью-Йорк, США, 2002 р., II премія та III премія в дуеті зі скрипалькою І. О. Сташевською) та композитор (Київ, 1993 р., дипломант; Київ, 1995 р., спеціальна премія, Смедерево, Сербія, 2006 р., II премія). Із сольними концертами, а також в дуеті зі І. О. Сташевською виступав у містах України, Німеччини, Польщі.

Автор творів для баяна, камерно-інструментальної та симфонічної музики (симфонічна сюїта «Давньокиївські фрески», Концерт для баяна з оркестром, «Монолог», камерна сюїта "Images", каприччіо та ін.). Серед виконавців музики А. Я. Сташевського — відомі українські баяністи (квартет імені М. Різоля Національної філармонії України, П. Фенюк, К. Бур'ян, К. Жуков, В. Заєць, В. Козицький, Д. Жаріков та ін.), симфонічні й камерні оркестри Харкова, Луганська, Полтави (диригенти: К. Шмідт (Австрія), Ю. Янко, В. Жадько, В. Скакун, Н. Яцків та ін.). у 2016 та 2018 рр. оркестрова музика А. Сташевського була представлена на міжнародному фестивалі «Київ Музик Фест».

А. Я. Сташевський у різні роки був організатором і художнім керівником багатьох мистецьких і наукових проєктів, зокрема шести міжнародних фестивалів «Грудневі вечори баянної музики» та двох молодіжних фестивалів «Акко-дебют» (м. Луганськ), міжнародних науково-практичних конференцій «Актуальні питання баянно-акордеонного мистецтва і педагогіки в мистецьких навчальних закладах» (м. Луганськ) та ін. Регулярно виступає з лекціями та майстер-класами в навчальних закладах України і зарубіжжя, є постійним членом журі різних всеукраїнських та міжнародних конкурсів в Україні, Польщі, Сербії, Словенії, Боснії та Герцеговині. У 2014 р. музикант представляв Україну на Зимовому конгресі Всесвітньої конфедерації акордеоністів (м. Сараєво, Боснія і Герцеговина). За період своєї педагогічної діяльності А. Я. Сташевський підготував велику кількість спеціалістів, понад два десятки з яких стали лауреатами й дипломантами різних всеукраїнських і міжнародних виконавських конкурсів (в Україні, США, Польщі, Італії, Словенії, Португалії, Сербії, Боснії і Герцеговині) та здобули понад 80 різних нагород (з них — понад 30 перших премій і Гран-прі).

А. Я. Сташевський є автором понад 150 наукових, науково-методичних, музично-критичних публікацій (зокрема, 4 монографій та 2 навчальних посібників), членом редколегій наукових фахових видань, керує науковими дослідженнями магістрантів і аспірантів. Основні напрями науково-дослідницької діяльності: жанрово-стильові тенденції баянної творчості українських композиторів; специфіка виражальних засобів у сучасній баянній музиці; історико-культурологічні та мистецько-педагогічні аспекти баянно-акордеонного виконавства.

Нагороджений почесними грамотами Міністерства культури України; Луганської облдержадміністрації та Луганської обласної ради; управління культури, національностей та релігій Луганської облдержадміністрації; Луганського національного університету імені Тараса Шевченка; Національної всеукраїнської музичної спілки. У 2017 р. А. Я. Сташевського відзначено творчою стипендією Президента України в галузі культури і мистецтв.

Основні опубліковані праці

1. Володимир Рунчак — «Музика про життя…». Аналітичні есе баянної творчості : монографія / Андрій Сташевський. — Луцьк : Волин. обл. друкарня, 2004. — 199 с.
2. Нариси з історії української музики для баяна : навч. посіб. / Андрій Сташевський. — Луганськ : Поліграфресурс, 2006. — 152 с.
3. Великі жанри в українській музиці для баяна (тенденції розвитку в останній чверті XX та на початку XXI ст.) : монографія / Андрій Сташевський. — Луганськ : Поліграфресурс, 2007. — 159 с.
4. Славний шлях кремінських майстрів. Дослідження виробництва музичних інструментів на Кремінщині : наук. нарис / А. Я. Сташевський, О. С. Рєзнік. — Луганськ ; Кремінна, 2011. — 231 с.
5. Сучасна українська музика для баяна: виражальні засоби, композиційні технології, інструментальний стиль : монографія / А. Я. Сташевський ; Луган. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, Ін-т мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України, Нац. всеукр. муз. спілка. — Луганськ : Янтар, 2013. — 327 с.
6. Музично-інструментальні виражальні засоби в баянному мистецтві : навч. посіб. для студентів спец. «Муз. мистецтво» / А. Я. Сташевський. — Старобільськ : ЛНУ імені Тараса Шевченка. 2015. — 121 с.
7. Button accordion sonata in ukrainian music of the second half of the twentieth century: trends in the genre evolution / Stashevskyi A. Ya., Zaets V. M. // The role of culture and art in social and humanitarian development of modern society : collective monogr. // [A. I. Duchniy et al.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — C. 36–54.
8. Style panorama of ukrainian button accordion music of the end of the XX — the beginning of the XXI centuries introduction / Stashevskyi A. Ya. // Culture and arts in the educational process of the modernity : collective monogr. / [A. I. Duchniy et al.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — P. 79–97.
9. Ukrainian original music for button accordion: development and evolution / Stashevskyi A. Ya. // Art criticism: challenges of the XXI century : collective monogr. / [A. I. Dushniy et al.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — P. 46–68.
10. Кластерна техніка у сучасній баянній музиці українських композиторів [Електронний ресурс] / Сташевський Андрій Якович // Вісн. Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — 2015. — № 2. — С. 86–89. — Режим доступу: https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:000431297000017. — Web of Science.
11. Українська оригінальна література для баяна: концепція періодизації еволюційних етапів / Андрій Сташевський // Українське музикознавство : наук.-метод. зб. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, Центр муз. україністики. — Київ, 2002. — Вип. 31. — С. 147–159.
12. Про конструктивні особливості будови клавіатур сучасного концертного баяна / А. Сташевський // Музикознавчі студії Ін-ту мистецтв Вінниц. нац. ун-ту ім. Лесі Українки та Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського : зб. наук. пр. — Луцьк, 2010. — Вип. 6. — С. 280–290.
13. Український баянний концерт радянської доби: образно-стильові та композиційно-технологічні закономірності / А. Сташевський // Музикознавчі студії Ін-ту мистецтв Вінниц. нац. ун-ту ім. Лесі Українки та Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського : зб. наук. пр. — Луцьк, 2011. — Вип. 8. — С. 308–315.
14. Алеаторні методи в баянній творчості українських композиторів 1970–80-х років / А. Сташевський // Народно-інструментальне мистецтво на зламі XX–XXI століть : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. — Дрогобич, 2012. — С. 23–27.
15. Вербальні інтерполяції в сучасній музиці для баяна український композиторів: особливості художнього втілення та класифікація / А. Сташевський // Музикознавчі студії Ін-ту мистецтв Вінниц. нац. ун-ту ім. Лесі Українки та Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського : зб. наук. пр. — Луцьк, 2012. — Вип. 9. — С. 173–182.
16. Композиційні методи пуантилізму й мінімалістики в сучасній музиці для баяна : особливості художньо-технологічного втілення (на прикладі творчості українських композиторів) / Андрій Сташевський // Київське музикознавство. [Серія]: Культурологія та мистецтвознавство : зб. ст. / Київ. ін-т музики ім. Р. М. Глієра. — Київ, 2012. — Вип. 41. — С. 194–200.
17. Полістилістичні тенденції в баянній музиці сучасних українських композиторів / А. Я. Сташевський // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 247–255.

18. Український баянний концерт фольклорно-неофольклорного напряму: особливості образного строю і виражальних засобів / Андрій Якович Сташевський // Вісн. Держ. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — 2012. — № 2. — С. 139–144.
19. Алеаторні вияви в українській музиці для баяна 1990-х — 2000-х років / Андрій Сташевський // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2015. — Вип. 11. — С. 98–103.
20. Жанрова система сучасної музики для баяна українських композиторів: тенденції еволюції та інновації / Сташевський Андрій Якович // Актуальні проблеми історії, теорії та практики художньої культури : зб. наук. пр. / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2015. — Вип. 34. — С. 278–285.
21. Від стильового синтезу до нового стилю: джазово-академічний напрям в сучасній баянній музиці українських композиторів / А. Я. Сташевський // Музичне мистецтво XXI століття — історія, теорія, практика : зб. наук. пр. Ін-ту муз. мистецтва Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич [та ін.], 2019. — Вип. 5. — С. 429–435.
22. Оригінальні фактуро-формули детермінантного типу в сучасній баянній музиці: аналіз та систематизація (на прикладі творів українських композиторів) / Андрій Сташевський // Актуальні питання гуманітарних наук : міжвуз. зб. наук. пр. молодих вчених Дрогобиц. держ. пед. ун-ту ім. Івана Франка. — Дрогобич, 2021. — Вип. 37, т. 3. — С. 74–79.
23. A questão da formação de músicos-instrumentalistas em instituições de ensino superior da Ucrânia: Tendências e perspectivas atuais [Електронний ресурс] / Andriy Dushniy, Andrii Stashevskyi, Inna Stashevska, Vitaliy Zaets, Oleksandr Benziuk // Revista Ibero-Americana de Estudos em Educação. — 2022. — Vol. 17, n. 3, Jul./Set. — P. 1434–1452. — Режим доступу: http://surl.li/yjests. — Web of Science.

Віктор Юрійович Степанов

Доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри музейно-туристичної діяльності.

Народився 02.04.1951 р. у м. Артемівськ (нині — Бахмут) Донецької обл. Закінчив Калінінський політехнічний інститут, Університет при МО СРСР, Українську юридичну академію ім. Ф. Е. Дзержинського.

Після закінчення політехнічного інституту — служба в армії та в УМВС України по Донецькій обл. Член міжнародної поліцейської асоціації. Має численні нагороди та почесні відзнаки. Працював у народному господарстві (1990–2000 рр.).

Трудову діяльність у вищому навчальному закладі розпочав у 2000 р. на посаді начальника юридичного відділу Харківського національного автомобільно-дорожнього університету (ХНАДУ). Науково-педагогічну діяльність розпочав у ХНАДУ на посадах: викладач кафедри економічної теорії і права, старший викладач кафедри технології машинобудування та ремонту машин, доцент кафедри технології машинобудування та ремонту машин. За час роботи у ХНАДУ отримав науковий ступінь кандидата технічних наук (2006 р.) та вчене звання «доцент» (2007 р.).

У Харківській державній академії культури (ХДАК) почав працювати з 2007 р. на посаді декана новоствореного факультету менеджменту (2007–2013 рр.). У зв'язку з розширенням науково-педагогічної діяльності кафедр, які входили до складу факультету, у 2013 р. назву факультету було змінено на факультет управління та бізнесу (2013–2020 рр.). Як фундатор факультету розробив багаторічну концепцію розвитку факультету та нових спеціальностей галузей знань: «Менеджмент», «Сфера обслуговування», «Специфічні категорії», «Соціально-політичні науки».

З 2020 р. працював на посаді професора кафедри туристичного бізнесу, а з 2023 р. працює на посаді професора кафедри музейно-туристичної діяльності.

Для підтвердження свого науково-педагогічного рівня в 2012 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня «доктор наук з державного управління» на тему: «Теоретико-методологічні засади формування та реалізації державної інформаційної політики» за спеціальністю 25.00.02 — механізми державного управління. У 2013 р. отримав вчене звання професора.

За час роботи в ХДАК опубліковано понад 250 наукових і навчально-методичних праць, серед яких: 15 наукових монографій, 2 навчальних посібники, 8 свідоцтв про реєстрацію авторського права на твір. Автор понад 40 наукових публікацій у зарубіжних періодичних наукових виданнях. У якості офіційного опонента опанував 25 наукових дисертацій. Основні напрями наукових досліджень: менеджмент і адміністрування, державна інформаційна політика, інформаційна безпека, туристична діяльність.

За високий професіоналізм, внесок у справу навчання і виховання юного покоління нагороджений дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Декан факультету».

За особисті досягнення в галузі науки, вагомий внесок у вирішення науково-технічних та соціально-економічних проблем Харківської області, як «видатному науковцю року» в галузі науки в номінації «гуманітарні науки», була призначена іменна стипендія Харківської облдержадміністрації імені В. Н. Каразіна.

За вагомий внесок у справу навчання і виховання юного покоління має подяку від Харківського міського голови.

Член редколегії фахових наукових журналів «Державне управління: теорія та практика», «Державне будівництво», «Актуальні проблеми державного управління» та міжнародного наукового журналу «Інтернаука».

Член постійної спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук (Д 64.707.03) Національного університету цивільного захисту України м. Харкова з 2014 р. по 2022 р. Член постійної спеціалізованої вченої ради з присудження наукового ступеня доктора наук (Д 26.006.10) Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана, м. Київ, з 2022 р. по теперішній час.

Член Організаційного комітету Першої Всеукраїнської науково-практичної конференції «Маркетингові та організаційні механізми повоєнного розвитку галузі гостинності та туризму України» (2023–2024 н.р.).

Основні опубліковані праці

1. Концептуальні засади формування та розвитку інформаційного суспільства: державно-управлінський аспект : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С.А.М., 2010. — 415 с.
2. Сучасний інформаційний простір: особливості та тенденції розвитку : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С.А.М., 2010. — 278 с.
3. Державна інвестиційна політика: проблеми та перспективи розвитку : монографія / А. О. Дєгтяр, В. Ю. Степанов, О. О. Губарев ; за заг. ред. А. О. Дєгтяра. — Харків : С.А.М., 2013. — 275 с.
4. Державна інформаційна політика: формування та реалізація : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С.А.М., 2013. — 486 с.
5. Інформаційний простір: державно-управлінський аспект : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : С.А.М., 2015. — 567 с.
6. Інформаційна безпека як складова державної інформаційної політики : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : [Естет Прінт], 2023. — 155 с.
7. Туризм в умовах суспільних трансформацій : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : [Естет Прінт], 2023. — 167 с.
8. Державна інформаційна політика: концепція інформаційної безпеки / Степанов В. Ю. // Держава та регіони. Серія: Державне управління. — 2010. — № 4. — С. 86–91.
9. Державне управління міжкультурними комунікаціями туристичної сфери в умовах суспільних трансформацій / В. Ю. Степанов, Д. Д. Перелі // Вісн. Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. Серія: Державне управління. — 2020. — № 4. — С. 112–116.
10. Туризм як універсальний соціальний інститут / Степанов В. Ю. // Вісн. Нац. ун-ту цивіл. захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. — Харків, 2022. — Вип. 2. — С. 199–207.
11. The main trends in the development of international cultural tourism / V. Yu. Stepanov // Вісн. Херсон. нац. техн. ун-ту. — 2022. — № 3. — P. 173–177.
12. Державна політика розвитку туристично-рекреаційної діяльності: концептуальний аспект / Степанов В. Ю. // Вісн. Нац. ун-ту цивіл. захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. — Харків, 2023. — Вип. 1. — С. 62–71.
13. Форсайт туристичної діяльності: концептуальний аспект / Степанов В. Ю. // Вісн. Нац. ун-ту цивільного захисту України. Серія: Державне управління : зб. наук. пр. — Харків, 2023. — Вип. 2. — С. 81–89.
14. Innovative opportunities of foresight in tourism activities / V. Yu. Stepanov // Вісн. Херсон. нац. техн. ун-ту. — 2023. — № 4. — P. 401–405.

Марія Валеріївна Тортіка (Лобанова)

Народилася в місті Харкові 23.04.1972 р. Доктор історичних наук, професор кафедри музейно-туристичної діяльності Харківської державної академії культури, доцент.

У 1994 р. вона завершила навчання на відділенні музеєзнавства Харківської державної академії культури (на той час — Харківський державний інститут культури). Восени 1994 р. вступила до очної аспірантури Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна. Успішно завершивши навчання в аспірантурі ХНУ захистом кандидатської дисертації «Участь Крістю Раковського в соціал-демократичному русі Болгарії (1903–1912)», М. В. Тортіка повернулася на кафедру історії України та музеєзнавства, спочатку на посаді викладача, а згодом, старшого викладача. У 2004 р. М. В. Тортіка отримала посаду доцента, після чого активно продовжила вивчати суспільно-політичні партії та рухи на Балканах. Цей інтерес згодом став основою для написання докторської дисертації: «Лівий центризм у соціал-демократичному русі Болгарії (кінець XIX — початок XX століття)».

Нині М. В. Тортіка є професором кафедри музейно-туристичної діяльності Харківської державної академії культури. Частково її наукові інтереси пов'язані з подальшим розвитком славнозвісної харківської школи болгаристики, водночас вона є продовжувачем традицій харківської школи теоретичного музеєзнавства, створеної Г. Й. Чернявським, автором та першим керівником музейно-теоретичних досліджень у межах роботи музейного відділення ХДАК.

Сьогоднішня тематика наукових досліджень М. В. Тортіки пов'язана з питаннями філософії історії, історичної політології, з вивченням динаміки соціал-демократичної думки в Східній Європі в другій половині XIX — першій чверті XX століть. Крім того, М. В. Тортіка (Лобанова) є автором низки статей з історії Туреччини, у яких вона торкається питань геополітичного та цивілізаційного впливу Османської імперії на політичні процеси в Балканському регіоні. Окремою темою наукової зацікавленості М. В. Тортіки є гебраїстика — вона є автором низки статей за цією тематикою, а також постійним членом Української асоціації юдаїки.

Одним із центральних напрямів досліджень М. В. Тортіки є вивчення специфіки комунікаційних процесів у музейній сфері. У цій області досліджуються два напрями: перший пов'язаний з теорією комунікації, її філософським і культурологічним обґрунтуванням у сучасному цивілізаційному просторі; другий є прикладним (це вивчення музейної педагогіки на базі конкретних навчальних закладів). Особливе місце в професійній діяльності посідає інклюзія, робота з дітьми з обмеженими фізичними можливостями. М. В. Тортіка понад сім років є автором і організатором інклюзивного проєкту — музейного свята-фестивалю «З минулого в майбутнє, дорогою надій».

Загалом, вона є автором понад 130 наукових праць, а також двох монографій. Входить до складу редакційної колегії періодичного видання Інституту сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАНУ «Сходознавство», що належить до наукометричної бази «Scopus». У 2023 р. пройшла міжнародне стажування на базі Інституту археології з музеєм (НАІМ) Болгарської академії наук. Так само вона є гарантом бакалаврської програми з музеєзнавства та пам'яткознавства. І нарешті вона є відповідальною за реалізацію Меморандуму про міжнародне співробітництво між НАІМ БАН і ХДАК, де договір, за взаємною згодою сторін, було укладено у 2023 р.

Основні курси, які вона викладає: «Сучасна історія зарубіжних країн», «Система соціальних музейних комунікацій», «Спеціальні історичні дисципліни», «Магістерський семінар» та ін.; додаткові (КЗВ) — це курси «Біблійна археологія» та «Реліквії світових релігій».

Основні опубліковані праці

1. Автономістський проект Бунду у вимірі суспільно-політичних трансформацій (1914–1917) / М. В. Тортика // Вісник аграрної історії. — 2017. — Вип. 19/20. — С. 63–70.
2. Музейна комунікація: культурна профанація або складова гуманітарного тренда доби постмодерну / М. В. Тортика // Вісн. Харків. нац. пед. ун-ту ім. Г. С. Сковороди. [Серія]: Філософія. — Харків, 2018. — Вип. 50. — С. 45–52.

3. Балкани на перехресті облич та культур: центризм у політичній палітрі болгарського соціалізму (кін. XIX — поч. XX ст.) [Електронний ресурс] / М. В. Тортіка // Східний світ = Shidnij Svit. — 2019. — № 1. — С. 73–81. — Режим доступу: http://surl.li/vhgdii. — Scopus.
4. Ідейна платформа болгарського соціалістичного центризму (на прикладі психосоматичної мотивації та політичої логіки К. (Х. Г.) Раковського) / М. В. Тортіка // Вісн. аграрної історії. — 2019. — № 27/28. — С. 185–192.
5. Музей: його роль і значення в культурно-освітньому просторі українського школяра (за матеріалами соцопитування учнів середнього шкільного віку Харківської гімназії № 14) / М. В. Тортіка // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 66. — С. 43–51.
6. О. Л. Парвус та його вплив на розвиток лівих сил в Османській імперії напередодні Першої світової війни [Електронний ресурс] = A. L. Parvus and his influence on the development of left forces in the Ottoman empire on the eve of the First World War / М. В. Тортіка // Сходознавство = Shodoznavstvo. — 2021. — № 88. — С. 105–132. — Режим доступу: http://surl.li/ccymlg. — Scopus.
7. Актуальність музейної педагогіки у контексті сучасних освітніх завдань / Тортіка М. В. // Актуальні питання музеєзнавства і пам'яткознавства : [матеріали конф.] / Київ. нац. ун-т культури і мистецтв, Ф-т івент-менеджменту і шоу-бізнесу, Каф. музеєзнавства і експертизи іст.-культур. цінностей. — Київ, 2022. — Вип. 3. — С. 59–62.
8. Артефакти половецького часу в археологічній колекції Зміївського краєзнавчого музею (проблеми походження та класифікація) / Бубенок Олег Борисович, Тортіка Марія Валеріївна // Двадцять восьмі Сумцовські читання : зб. матеріалів наук. конф. «Музей у глобальному світі: інновації та збереження традицій», присвяч. 100-річчю від дня смерті М. Ф. Сумцова, 8 жовт. 2022 р. / КЗ «Харків. іст. музей ім. М. Ф. Сумцова» Харківоблради. — Харків, 2022. — С. 99–106.
9. Гіпологічні артефакти доби міді-бронзи в археологічних колекціях музеїв Дніпропетровської та Харківської областей / О. Б. Бубенок, М. В. Тортіка // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 75. — С. 120–133.
10. Достовірність літописних даних про похід Володимира Мономаха проти половців у 1111 р. (хронологічний, географічний та музейно-культурологічний аспекти) [Електронний ресурс] / О. Б. Бубенок, М. В. Тортіка // Сходознавство = Shodoznavstvo. — 2022. — № 90. — С. 27–62. — Режим доступу: http://surl.li/zgucad. — Scopus.
11. Проект Східної (Балкано-Турецької) конфедерації як елемент внутрішньопартійної боротьби соціал-демократичних партій у Болгарії / Тортіка М. В. // VI Конгрес сходознавців : зб. матеріалів, м. Київ, 3 груд. 2022 р. / Таврійс. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Навч.-наук. ін-т філології та журналістики, Каф. схід. філології, Вид. дім «Гельветика», Центр укр.-європ. наук. співробітництва. — Львів ; Торунь, 2022. — С. 37–41.
12. Редукція дат походу Володимира Мономаха проти половців у 1111 р.: практика історико-хронологічного дослідження / Тортіка М. В. // XXV Сходознавчі читання А. Кримського : матеріали Міжнар. наук. конф., 10 листоп. 2022 р. / Ін-т сходознавства ім. А. Ю. Кримського НАН України. — Львів ; Торунь, 2022. — С. 68–70.
13. Италианският дивертисмент, или германската следа в политическата кариера на К. (Х. Г.) Раковски = The italian divertissement, or the german trace in the political career of K. (H. G.) Rakovsky / Мария В. Тортика // Списание на Българската академия на науките. — 2022. — № 3. — С. 34–38.
14. Культурна спадщина та проблема масової культури у сучасному постіндустріальному суспільстві / Марія Тортіка // Культура в XXI столітті: дослідження, збереження, розвиток : зб. наук. ст. за матеріалами Всеукр. наук.-практ. конф., 8–9 груд. 2022 р. / Східноукр. нац. ун-т ім. Володимира Даля. — Київ, 2023. — С. 67–72.
15. Етапи становлення та специфіка експозиційної роботи в музеях історичного профілю республіки Болгарії (на прикладі музею археології НАІМ / М. Тортіка // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 20–21 квіт. 2023 р. / М-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2023. — Ч. 1. — С. 81–82.
16. Специфіка експонування протоболгарських колекцій у музеях України і Болгарії (на прикладі Харківського історичного музею і Національного археологічного інституту з музеєм Болгарської академії наук) / Тортіка М. В., Бубєнок О. Б. // Вчені зап. Таврійського нац. ун-ту ім. В. І. Вернадського. Серія: Історичні науки. — 2023. — Т. 34, № 4. — С. 155–165.
17. Центральноазійські мотиви в килимах колекцій Харківського історичного музею імені М. Ф. Сумцова та Етнографічного музею Інституту етнології та фольклористики Болгарської академії наук / Бубенок О. Б., Тортіка М. В., Сошніков А. О. // VII Конгрес сходознавців : зб. матеріалів, [м. Київ], 27 листоп. 2023 р. / Таврійс. нац. ун-т ім. В. І. Вернадського, Навч.-наук. ін-т філології та журналістики, Каф. схід. філології, Вид. дім «Гельветика», Центр укр.-європ. наук. співробітництва. — Львів ; Торунь, 2023. — С. 65–70.
18. Репліки Перещепинського скарбу в експозиції Національного історичного музею Болгарії як приклад відтворення та моделювання старовинних артефактів в експозиційній діяльності музеїв / Сошніков Андрій Олександрович, Тортіка Марія Валеріївна // Культурологічний альманах. — 2024. — Вип. 1 (9). — С. 391–399.

Людмила Яківна Філіпова

Народилася 13.03.1952 р. в м. Харків. Закінчила Харківський державний інститут культури (1973 р.) з бібліотечно-бібліографічної спеціальності, кваліфікація: бібліотекар-бібліограф технічних бібліотек вищої кваліфікації. Кандидат педагогічних наук (1992 р.); доцент (1995 р.). Доктор педагогічних наук (2000 р.), професор кафедри інформаційно-документних систем (2023 р.). Нині — професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК.

У Харківській державній академії культури (ХДАК) працює з 1980 р. Обіймала посади викладача, старшого викладача, доцента, професора таких кафедр: галузевого бібліографознавства, інформатики, інформаційних технологій, інформаційно-документних систем. З 1999 р. по 2014 р. працювала деканом факультету документознавства та інформаційної діяльності, з 2014 р. по 2017 р. — деканом факультету соціальних комунікацій ХДАК, з 2017 по 2018 р. — завідувачем кафедри інформаційно-документних систем, з 2018 р. по 2023 р.— професором кафедри інформаційних технологій, з 2023 р. — професор кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій ХДАК.

Працюючи викладачем, у 1992 р. закінчила заочну аспірантуру і захистила кандидатську дисертацію; доцент — з 1995 р. У 1999 р. закінчила докторантуру ХДАК і захистила докторську дисертацію за темою «Бібліографічні системи України в інформаційно-комп'ютерному просторі: теорія, організація, технологія», за якою було опубліковано 2 монографії: «Автоматизовані бібліографічні бази даних: користувацький підхід» (Київ, 1998) та «Інформаційно-бібліотечні ресурси Інтернет» (Харків, 1998).

Отримала грант на чотиримісячне наукове стажування в США, Чикаго, в Іллінойському університеті (2000) за міжнародною програмою USIA RSEP (Регіональна програма обміну вченими) Американської Ради з міжнародної освіти ACTR/ACCELS (США) за темою «Впровадження Інтернет-технологій у бібліотеках України»; одержала сертифікат. В Україні, з метою підтримки підвищення кваліфікації працівників культури та мистецтва, проводила численні навчальні семінари та тренінги з «Основ Інтернет для бібліотечних та інформаційних працівників», співпрацюючи з міжнародною програмою IREX/IATP (США). Розробила й апробувала авторську навчальну програму післядипломної освіти «Інтернет та бібліотеки. Інформаційний сервіс» (2002), проєкт практичного курсу дистанційного навчання «Інформаційно-бібліотечні ресурси Інтернет». Підготувала електронне навчальне видання з основ роботи в Інтернеті для підвищення кваліфікації бібліотекарів і тренерів (2010).

У 2003 р. отримала вчене звання професора кафедри інформаційно-документних систем, де працювала за сумісництвом до 2017 р. Є ініціатором розроблення та впровадження навчальних дисциплін «Теоретична інформатика», «Інформаційний сервіс Інтернет», «Комп'ютерна етика» (за досвідом американського університетського навчання), за якими розробила комплекс навчально-методичних матеріалів та навчальні посібники. Підготувала навчальний посібник (у співавторстві), з грифом МОНУ, «Основи інформаційно-аналітичної діяльності» (2013 р.).

Читає курси лекцій з дисциплін «Теоретична інформатика», «Комп'ютерна етика», «Магістерський семінар» та інші, проводить семінарські та практичні заняття.

Науковий керівник дипломних і магістерських праць студентів, а також керівник численних студентських тез доповідей на міжнародних наукових конференціях. Здобувачі-дипломники та магістри, під керівництвом проф. Л. Я. Філіпової, беруть участь у щорічних засіданнях профільної секції «Інформаційно-документні системи в галузі культури, мистецтва та освіти» на міжнародній науково-теоретичній конференції молодих учених ХДАК, де вона є науковим консультантом. Також головує на секції «Інформаційно-комунікаційні технології глобального соціокультурного простору» щорічної міжнародної наукової конференції ХДАК «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку».

Очолювала та брала участь у підготовці та проведенні акредитації й ліцензування документів факультету соціальних комунікацій ХДАК:

– у 2015 р. очолила підготовку пакета документів для акредитації напряму підготовки 6.020105 «Документознавство та інформаційна діяльність» і спеціальності 7.02010501, 8.02010501 «Документознавство та інформаційна діяльність» освітньо-кваліфікаційних рівнів бакалавр, спеціаліст, магістр;

– у 2016 р. очолила проєктну групу з підготовки ліцензійної справи щодо розширення освітньої діяльності у сфері вищої освіти — за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за другим (магістерським) рівнем;
– у 2016 р. ініціювала підготовку освітньо-професійної програми зі спеціалізації «Інформаційна та документаційна діяльність» (попередня назва — «Документознавство та інформаційна діяльність»), спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» галузі знань 02 «Культура і мистецтво» за першим (бакалаврським) рівнем.

Була членом численних експертних комісій МОН з акредитації підготовки молодших спеціалістів, бакалаврів і магістрів за інформаційно-документним фахом у закладах вищої освіти; а також членом редакційних колегій багатьох наукових видань України: Харкова, Києва, Одеси, Вінниці та ін.

Започаткувала Наукову інформаційно-документну школу з вивчення користувацького підходу до інформатизації та комп'ютеризації інформаційно-документної сфери. Під її науковим керівництвом захистили 12 кандидатських та 2 докторські дисертації аспіранти та здобувачі — громадяни України, Йорданії, Китаю.

Член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 у ХДАК з правом прийняття до розгляду та проведення захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук із соціальних комунікацій за спеціальністю 27.00.02.

Регулярно підвищує свою професійну науково-педагогічну кваліфікацію. Взяла участь у міжнародному науково-практичному стажуванні для освітян (у дистанційному форматі) за програмою ELPD (Європейська Ліга Професійного Розвитку) в Університеті м. Кракова (Польща), Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie (Polska) (2023 р.) Тема: Нові та інноваційні засоби навчання. Отримала Сертифікат про стажування тривалістю 180 годин (6 ECTS) — CERTIFICAT NR 3325/MSAP/2023.

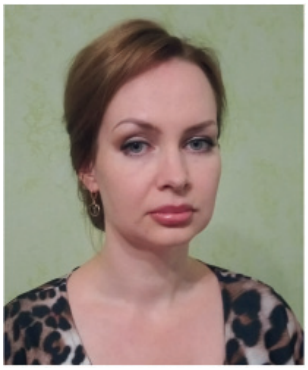
Автор понад 270 наукових та науково-методичних публікацій, серед яких монографії та навчальні посібники. Брала участь у багатьох міжнародних наукових конференціях і семінарах України та зарубіжжя. Наукометричні дані Л. Я. Філіпової є в Google Academy (індекс Гірша = 14).

Основні опубліковані праці

1. Основи інформаційно-аналітичної діяльності : навч. посіб. / І. В. Захарова, Л. Я. Філіпова. — Київ : Центр учб. літ., 2013. — 335 с.
2. Спеціальність «Документознавство та інформаційна діяльність» у Харківській державній академії культури: пріоритети навчання та перспективи розвитку / Л. Я. Філіпова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 83–91.
3. Морально-етичні заходи запобігання інформаційній небезпеці в Інтернеті / Людмила Філіпова // Вісн. Кн. палати. — 2013. — № 3. — С. 42–44.
4. US Library and Information Schools: Training and Accreditation Issues / L. Ya. Filipova, O. V. Oliinyk // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — Вип. 46. — P. 44–52.
5. Магістерські освітні програми бібліотечно-інформаційного профілю в університетах США: досвід організації та змісту навчання / Людмила Філіпова // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 3. — С. 49–52.
6. Цифрові архіви в сучасному суспільстві: термінологічний та змістовний аспект / Філіпова Людмила Яківна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2018. — № 2. — С. 6–11.
7. Інформаційно-документний профіль освітніх програм у контексті нової інтегрованої спеціальності / Філіпова Людмила Яківна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2019. — № 1. — С. 48–55.
8. Distance Learning International Models and Problems of their Implementation in Ukrainian Universities / Oliinyk O., Filipova L., Shelestova A. // Colloquium-journal. — 2019. — № 2, Cz. 3. — P. 33–39.
9. HR-менеджмент як сучасний напрям інформаційно-документної діяльності / Філіпова Людмила Яківна, Галенко Дар'я Ігорівна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2021. — № 1. — С. 21–27.
10. Системи бізнес-аналітики: сучасні тенденції розвитку / Філіпова Людмила Яківна // Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія. — 2022. — № 1. — С. 43–48.
11. Assessing the Application of Online Computer Translators while Learning English in Ukraine (KhSAC) [Електронний ресурс] / Ludmyla Filipova, Olga Oliinyk, Anna Shelestova // International Journal of Computer Science and Network Security. — 2022. — Vol. 22, № 5. — P. 475–484. — Режим доступу: http://surl.li/aomqae. — Web of Science.

12. Засоби комп'ютерної лінгвістики в інформаційно-пошукових системах [Електронний ресурс] / Брусенцев Віталій Олександрович, Філіпова Людмила Яківна, Шелестова Анна Миколаївна // Наука і техніка сьогодні. Серія: Техніка. — 2023.— № 3. — С. 537–549. — Режим доступу: http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/4161/4183.
13. Цифрові інструменти рекламування закладів вищої освіти [Електронний ресурс] / Філіпова Людмила Яківна, Шелестова Анна Миколаївна // Наука і техніка сьогодні. Серія: Техніка. — 2024. — №. 3. — С. 1003–1016. — Режим доступу: http://perspectives.pp.ua/index.php/nts/article/view/10227/10282.

Ірина Олександрівна Шандра

Народилася 24.04.1982 р. в с. Павлівка Луганської обл. Закінчила Луганський національний університет імені Т. Шевченка, історичний факультет (2004 р.). З 2004 по 2007 рр. навчалася в аспірантурі ЛНУ імені Т. Шевченка, а далі — викладач того ж університету. З 2017 р. працює у ХДАК. Доктор історичних наук (2016 р.), професор (2018 р.). Нині — професор кафедри музейно-туристичної діяльності.

Закінчила аспірантуру (2007 р.) Луганського національного університету імені Т. Шевченка, докторантуру (2016 р.) Донецького національного університету (м. Вінниця). Захистила кандидатську дисертацію з теми «З'їзди гірничопромисловців Півдня Росії в системі державних та громадських установ (1874–1918 рр.)» (2007 р.), докторську дисертацію — «Представницькі організації буржуазії українських губерній (1961–1919 рр.)» (2016 р.).

З 2007 р. — старший викладач кафедри історії України Луганського національного університету, з вересня 2011 р. — доцент кафедри історії України ЛНУ. З 2016 р. працює в Харківській державній академії культури: 2016 р. — доцент кафедри культурології та медіа-комунікацій, 2016–2018 рр. — доцент кафедри історії України та всесвітньої історії, з 2018 р. 2019 рр. — завідувач кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства, нині — професор кафедри музейно-туристичної діяльності. З 2010 р. — член Національної спілки краєзнавців України.

Автор понад 80 наукових і навчально-методичних праць, серед них — 2 одноосібні монографії (2011 р. і 2016 р.), 1 колективна (2018 р.), 2 навчально-методичні посібники, статті в наукових фахових виданнях України, Польщі та інших зарубіжних країн.

Сфера наукових інтересів — соціально-економічна історія України XIX — початку XX ст., історія підприємництва та меценатства. Досліджує історію промисловості, транспортної та банківсько-фінансової систем пореформеної доби; займається пошуком та введенням до наукового обігу матеріалів щодо роботи підприємницьких організацій XIX — початку XX ст., державних постанов, що регламентували їх діяльність, та інших джерел з економічної історії.

Основні опубліковані праці

1. Представницькі організації буржуазії українських губерній (1861–1919 рр.) : монографія / І. О. Шандра ; Донец. нац. ун-т (м. Вінниця). — Харків : Майдан, 2016. — 315 с.
2. Сучасні західні теорії у вивченні представницьких організацій підприємців пореформеного періоду / І. О. Шандра // Українська історична наука в сучасному освітньому та інформаційному просторі : [кол. монографія] / наук. ред. О. О. Салата ; Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. — Вінниця, 2018. — С. 8–21.
3. Представницький напрям діяльності сільськогосподарських товариств українських губерній (друга половина XIX — початок XX ст.) / Ірина Шандра // Сучасні тенденції розвитку освіти і науки в інтердисциплінарному контексті : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 24–25 берез. 2016 р. / Полонійна акад. в Ченстохові, Ужгород. нац. ун-т, Рада молодих вчених, Дрогобиц. держ. пед. ун-т ім. Івана Франка, Рада молодих вчених. — Ченстохова ; Ужгород ; Дрогобич, 2016. — С. 72–74.
4. Підготовчі заходи представницьких організацій підприємців українських губерній щодо укладення нового торгового договору з Німеччиною на початку XX ст. / Ірина Шандра // Емінак. — 2017. — № 2, т. 3. — С. 34–39.
5. Союз промисловості, торгівлі, фінансів і сільського господарства України: спроба взаємодії з урядом гетьмана П. П. Скоропадського / І. О. Шандра // Український селянин : зб. наук. пр. / НАН України, Ін-т історії України НАН України, Черкас. нац. ун-т ім. Богдана Хмельницького. — Черкаси, 2017. — С. 72– 75.

6. Прибалтійський паливний ринок: спроби його завоювання донецьким вугіллям на початку XX ст. / Шандра Ірина // Історичні і політологічні дослідження. — 2018. — № 1. — С. 69–88.
7. Книга як відтворення життя автора: «Технический французско-русский словарь» А. Ф. Мевіуса (до 200-річчя від дня народження автора) [Електронний ресурс] / Ірина Олександрівна Шандра // Рукописна та книжкова спадщина України : [зб. наук. пр.] / НАН України, Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Ін-т рукопису. — Київ, 2023. — Вип. 30. — С. 41–58. — Режим доступу: http://surl.li/yazdkg ; http://surl.li/nepble. — Web of Science. — Scopus.
8. Labor of Minors in Industrial of Ukrainian Lands (19th —Early 20th Century) [Електронний ресурс] / Shandra Iryna, Birova Olha // Studia Historiae Oeconomicae. — 2023. — Vol. 41, Iss. 2. — P. 41–62. — Режим доступу: http://surl.li/ahhtal. — Web of Science.

Василь Миколайович Шейко

Народився 09.05.1942 р. в м. Охтирка Сумської області. Навчався в Бєлгородському музичному училищі (1959–1963 рр.) — диригент оркестру народних інструментів; Харківському державному інституті культури (1964–1968 рр.), де набув вищої кваліфікації «культурно-освітній працівник вищої кваліфікації»; аспірантурі Інституту історії АН СРСР (1968–1971 рр.). Ректор ХДАК (1989–2022 рр.). Доктор історичних наук (2002 р.), професор (1991 р.), академік-секретар Української академії наук (2004 р.), Міжнародної кадрової академії (1996 р.); заслужений діяч мистецтв України (1999 р.); дійсний член (академік) Національної академії мистецтв України (2017 р.); академік Української академії наук, Міжнародної кадрової академії, президент Української асоціації культурологів, нині — радник ректора та почесний ректор ХДАК, професор кафедри культурології та медіакомунікацій. Нагороджений кількома медалями, відзнаками: Срібною та Золотою медалями Національної академії мистецтв України (2009, 2012 рр.), Почесною грамотою Верховної Ради України, є повним кавалером ордена «За заслуги».

Професійну діяльність розпочав у 1960 р. викладачем музичної школи, диригентом оркестру і солістом-баяністом. У ХДАК працює з 1968 р. Обіймав посади лаборанта, викладача, доцента, професора, завідувача кафедри, декана, проректора. У 1989 р. на альтернативних засадах його обрано на посаду ректора. У травні 2017 р. переважною більшістю голосів його знову обрано на посаду ректора. 28 листопада 2019 р. виповнилося 30 років відтоді, як В. М. Шейко очолив ХДАК. За цей час зроблено надзвичайно багато для створення й розвитку потужного інноваційного закладу вищої освіти культурологічно-мистецького та гуманітарно-інформаційного спрямування, відомого своїми освітніми, науковими та мистецькими здобутками далеко за межами України. Під керівництвом В. М. Шейка заклад вищої освіти докорінно змінився, набув статусу академії IV найвищого рівня акредитації, став одним із провідних освітніх, наукових, творчих центрів мистецько-культурологічного та документно-інформаційного профілю в Україні. Тут створено перші в Україні кафедри культурології та документознавства, аспірантуру з 9 наукових спеціальностей, докторантуру з 4 наукових спеціальностей, 2 спеціалізовані вчені ради із захисту докторських (кандидатських) дисертацій у галузях культурології, мистецтвознавства та соціальних комунікацій, у яких захищено понад 40 докторських і приблизно 200 кандидатських дисертацій; виходять друком два збірники наукових праць: «Вісник Харківської державної академії культури», «Культура України», — затверджені МОН України як наукові фахові видання. З 2016 р. ХДАК, разом із державною науковою установою «Книжкова палата України імені Івана Федорова», є співзасновником фахового науково-практичного журналу «Вісник Книжкової палати».

За його ініціативи ХДАК значно розширює спектр освітніх послуг, здійснюючи їх за 8 галузями знань: 02 «Культура і мистецтво», 03 «Гуманітарні науки», 05 «Соціальні та поведінкові науки», 06 «Журналістика», 07 «Управління та адміністрування», 12 «Інформаційні технології», 23 «Соціальна робота», 24 «Сфера обслуговування» та 13 спеціальностями: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», 024 «Хореографія», 025 «Музичне мистецтво», 026 «Сценічне мистецтво», 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство», 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності», 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», 034 «Культурологія», 053 «Психологія», 061 «Журналістика», 073 «Менеджмент», 231 «Соціальна робота»,

242 «Туризм». Навчання студентів здійснюється за 25 освітніми програмами: фундаментальна та прикладна культурологія, менеджмент культури, реклама та зв'язки з громадськістю в соціокультурній сфері, соціальна та культурна журналістика, менеджмент і бізнес-адміністрування, туризмознавство, бібліотекознавство та інформаційно-аналітична діяльність, інформаційна та документаційна діяльність, інфокомунікації в документно-інформаційній діяльності, культурна спадщина та пам'яткоохоронна діяльність, психологія, оркестрові духові та ударні інструменти, народний спів, народні інструменти, хорове диригування, музичне мистецтво естради, естрадний спів, режисура естради та масових свят, акторське мистецтво драматичного театру і кіно, режисура телебачення, телерепортерство, оператор телебачення, народна хореографія, сучасна хореографія, бальна хореографія.

ХДАК здійснює підготовку кадрів на третьому (освітньо-науковому) рівні докторів філософії з 4 наукових галузей і спеціальностей: галузь знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 034 «Культурологія»; галузь знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа»; галузь знань 02 «Культура і мистецтво» за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»; галузь знань 23 «Соціальна робота» за спеціальністю 231 «Соціальна робота».

Мистецько-культурологічна та бібліотечно-інформаційна науково-освітня школа академії тільки за останні п'ять років підготувала для України та інших країн світу сотні бакалаврів, спеціалістів, магістрів, кандидатів, докторів наук, доцентів і професорів, відомих діячів науки й культури. Сотні викладачів і студентів ХДАК стали переможцями міжнародних і всеукраїнських конкурсів і фестивалів.

За безпосередньої участі В. М. Шейка в академії організовані й успішно функціонують такі мистецькі колективи: естрадно-симфонічний оркестр, академічний та народний хори, оркестри духових і народних інструментів, навчальний театр та телевізійні студії, ансамбль народної музики «Стожари», естрадний ансамбль «Кредо», фольклорні гурти «Гільце», «Фарби», театр народного танцю «Заповіт», студентський театр естрадної пісні «Степ» тощо. Реалізовуючи державні та регіональні мистецько-культурологічні програми, вони неодноразово демонстрували своє мистецтво в Україні й далеко за її межами.

В. М. Шейко у 2006 р. ініціював уведення в Україні двох нових наукових галузей: «Культурологія» та «Соціальні комунікації», організував та взяв безпосередню участь у розробленні номенклатури наукових спеціальностей, їх паспортів, формул і напрямів наукових досліджень, програм вступних і кандидатських іспитів, затверджених Кабінетом Міністрів України. У цей час він був позаштатним радником Комітету з питань освіти і науки Верховної Ради України; головою експертної ради з культурології та мистецтвознавства МОН України; першим Президентом української асоціації культурологів тощо.

В. М. Шейко — провідний учений у галузі теорії та історії культури, фундатор і загальновизнаний лідер мистецько-культурологічної школи України. У його науковому доробку понад 800 праць з питань теорії та історії культури, інформаційної культури, серед яких — 50 монографій, підручників, навчальних посібників тощо. Він — розробник фундаментальної НДР «Українська культура: історико-культурологічні виміри», яку ХДАК здійснює разом з інститутом культурології національної академії мистецтв України, науковий керівник загальноакадемічної НДР «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти». Він ініціює й очолює численні наукові симпозіуми, конференції, круглі столи, майстер-класи. Серед найпопулярніших — міжнародні та всеукраїнські наукові конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», «Культура та інноваційне суспільство XXI століття», «Герменевтика в науках про дух», «Пам'яткоохоронні традиції Слобожанщини» та ін. Важливим свідченням авторитетності вченого-лідера, його високого наукового потенціалу, дослідницької продуктивності, критерієм оцінювання ефективності наукової діяльності В. М. Шейка є показник цитованості його праць вітчизняним і світовим науковим співтовариством. Сьогодні його h-індекс = 17 — це найвищий показник цитованості в культурологічній галузі. Науковець посідає перше місце серед 150 українських культурологів, випереджає за кількістю посилань за відомчою ознакою, займаючи перше місце серед колег-культурологів (27 осіб), котрі працюють в установах та закладах, підпорядкованих Міністерству культури та інформаційної політики України. За інституціональною ознакою очолює рейтинг викладачів-культурологів Харківської державної академії культури тощо.

В. М. Шейко — лідер потужної наукової школи в галузі культурології, очолює колектив дослідників, яких об'єднує спільність підходів до вирішення наукових проблем, стиль роботи, спільне мислення, ідеї та методи їх реалізації. Під його науковим керівництвом захищено 17 дисертацій: 4 докторські, 13 кандидатських. Сотні докторантів, аспірантів, студентів уважають себе його учнями, послідовниками та прибічниками

ідей керівника. Досягнення ХДАК в освітньо-науковій і творчо-виконавській діяльності набули міжнародного визнання. Академія стала членом кількох міжнародних освітніх організацій, зокрема ЄВКЛІД, ІФЛА, БОБКАТССС, а у 2003 р. В. М. Шейко в м. Болонья підписав Велику Хартію університетів, що підтвердило долучення академії до європейського освітньо-наукового простору. Сам Василь Миколайович є дійсним членом багатьох міжнародних академій, неодноразово запрошувався до участі в міжнародних симпозіумах та читання лекцій у США, Великій Британії, Німеччині, Нідерландах, Данії, Болгарії, Польщі, Словаччині, Угорщині, Китаї.

Визнанням організаційних та наукових заслуг В. М. Шейка є обрання його у 2017 р. дійсним членом Національної академії мистецтв України, а також багатьох міжнародних академій наук.

Наукові та творчі досягнення В. М. Шейка відбиті в таких виданнях:

Шейко Василь Миколайович — ректор Харківської державної академії культури // Ректор третього тисячоліття : довід.-біогр. видання. — Київ : Болгов, 2002. — с. 113; Шейко Василь Миколайович // Сумщина в іменах : енциклопед. довідник. — Суми, 2003. — с. 502; Шейко Василь Миколайович // 500 впливових особистостей / схід.-укр. біогр. ін-т. — Харків, 2004. — с. 333; Шейко Василь Миколайович // Хто є хто в Україні : біогр. довідник. — Київ : К.І.С., 2007. — с. 1079–1080; Шейко Василь Миколайович: Харківська державна академія культури // Нова ділова Україна : всеукр. зб. — Київ, 2009. — с. 34–35; Шейко Василь Миколайович // Лідери України : інформ.-біогр. каталог. — Харків, 2011. — с. 341; Шейко Василь Миколайович // Почесні імена України: еліта держави. — Київ : Логос Україна, 2011. — с. 237; Шейко Василь Миколайович // Науково-освітній потенціал України: наукові установи, підприємства та організації, навчальні заклади, відомі імена в освіті і науці. — Київ : укр. рейтинг, 2013. — с. 96–97; Кушнаренко Н. М. Шейко Василь Миколайович [електронний ресурс] // Українська бібліотечна енциклопедія. — URL : http://ube.nplu.org/article/ Шейко%20василь%20Миколайович; Elbeshausen H. Навчальний посібник нового покоління // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — вип. 54. — с. 361–363; Наука Харківщини : щоріч. інформ.-аналіт. вид. / Харків. Облдержадмін., Департамент науки і освіти та ін. — Харків, 2016. — 48 с.; Каністратенко М. М., Н. М. Кушнаренко. Авторитетна постать інтелектуального простору України : (до 75-річчя від дня народж. В. М. Шейка) // Шейко Василь Миколайович : (до 75-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків, 2017. — с. 7–11. — (серія «Видатні педагоги Харківської державної академії культури»); Кушнаренко Н. М., С. В. Євсеєнко Бібліометричний профіль провідного культуролога України // Шейко Василь Миколайович : (до 75-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна, Т. О. Шикаленко ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків, 2017. — С. 13–22. — (серія «Видатні педагоги Харківської державної академії культури»); Кушнаренко Н., Євсеєнко С. Портрет ученого в публікаціях: бібліометричний аналіз наукового доробку В. Шейка (до 75-річчя від дня народження) // Вісн. Кн. палати. — 2017. — № 4. — С. 37–43; До його ювілеїв вийшли друком такі біобібліографічні покажчики: «Василь Миколайович Шейко: біобібліогр. покажч. (до 60-річчя від дня народження)»; «Шейко Василь Миколайович: біобібліогр. покажч. (до 70-річчя від дня народження)», «Шейко Василь Миколайович: біобібліогр. покажч. (до 75-річчя від дня народження)», «Шейко Василь Миколайович: біобібліогр. покажч. (до 80-річчя від дня народження)».

Основні опубліковані праці

1. Вища освіта в країнах Заходу: соціальні та етичні аспекти : [монографія] / В. М. Шейко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 1999. — 152 с.
2. Історія української художньої культури : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 1999. — 194 с.
3. Історія художньої культури. Первісність. Стародавній світ : підруч. для студентів вищ. учб. закл. мистецва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 1999. — 210 с.
4. Історико-культурологічні аспекти психоаналізу : монографія / В. М. Шейко. — Харків : Основа, 2001. — 152 с.
5. Історія української культури : монографія / В. М. Шейко. — Харків : ХДАК, 2001. — 400 с.

6. Історія художньої культури. Візантія. Арабомусульманський світ. Китай. Японія : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 181 с.
7. Історія художньої культури. Західна Європа XIX–XX ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 205 с.
8. Історія художньої культури. Західна Європа XVII і XVIII ст. : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 183 с.
9. Історія художньої культури. Середньовіччя. Відродження : підруч. для студентів вищ. навч. закл. мистецтва і культури / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2001. — 189 с.
10. Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX — початок XXI ст.) : у 2 т. : монографія / В. М. Шейко. — Харків : Основа, 2001. — Т. 1. — 518 с. ; Т. 2. — 399 с.
11. Формування основ культурології в добу цивілізаційної глобалізації (друга половина XIX — початок XXI ст.) : монографія / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький. — Київ : Генеза, 2005. — 592 с.
12. Історія світової культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко. — Київ : Кондор, 2006. — 407 с.
13. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — Київ : Кондор, 2006. — 258 с.
14. Еволюція художніх і літературних об'єднань України: історико-культурологічний вимір : монографія / Ганна Романенко, Василь Шейко ; Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ, 2008. — 207 с.
15. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко. — 6-е вид., перероб. і допов. — Київ : Знання, 2008. — 310 с.
16. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — Київ : Знання, 2009. — 413 с.
17. Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації : монографія / Василь Шейко, Марина Александрова ; Ін-т культурології Акад. мистецтв України. — Київ : Ін-т культурології Акад. мистецтв України, 2009. — 311 с.
18. Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко та ін.] ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2009. — 195 с.
19. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 2-ге вид., випр. — Київ : Знання, 2010. — 271 с.
20. Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект : монографія / Василь Шейко, Валерія Лєвіна ; Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Київ : Ін-т культурології НАМУ, 2010. — 207 с.
21. Історія культури Слобідської України : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — Харків : ХДАК, 2011. — 181 с.
22. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 3-тє вид., стер. — Київ : Знання, 2011. — 271 с.
23. Історія української культури : навч. посіб. [для студентів вищ. навч. закл.] / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська ; наук. ред. В. М. Шейко. — Київ : Кондор, 2011. — 258 с.
24. Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти) : монографія / Василь Шейко ; Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ : Ін-т культурології НАМ України, 2011. — 623 с.
25. Організація та методика науково-дослідницької діяльності : підручник / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко. — 7-ме вид., стер. — Київ : Знання, 2011. — 310 с.
26. Історія культури Слобідської України : навч. посіб. / В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. — 2-ге вид., випр. і допов. — Харків : ХДАК, 2012. — 223 с.
27. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 4-те вид., стер. — Київ : Знання, 2012. — 271 с.
28. Культурологія : навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Е. В. Германова де Діас. — Київ : Знання, 2012. — 494 с.
29. Історія української культури : навч. посіб. / В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський. — 5-те вид., стер. — Київ : Знання, 2013. — 271 с.

30. Харківська державна академія культури: до 85-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2015. — 199 с.
31. Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства : навч. посіб. / В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н. М. Кушнаренко ; М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Харків : ХДАК, 2016. — 329 с.
32. Харківська державна академія культури: до 90-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. Шейко, Н. Кушнаренко, Ю. Лошков та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 253 с.
33. Інтелігенція і влада в часи Української революції 1917–1921 рр. : монографія / В. М. Шейко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2020. — 474 с.
34. Культурологічні та мистецтвознавчі дослідження: теорія і методологія : навч. посіб. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2020. — 337 с.
35. Culturation of personality is a key trend of higher cultural and artistic education / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko // Culture and art in modern scientific discourse : monograph / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko ets. — Kharkiv, 2023. — P. 4–38.
36. Формування креативної системи освіти як умова функціонування сучасної глобалізаційної цивілізації / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2015. — Вип. 49. — С. 4–20.
37. Discourse Analysis Methods in the Study of Social Processes / V. M. Sheyko // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2015. — Вип. 46. — P. 154–160.
38. Динаміка демографічних трансформацій міграційних потоків біженців у світовому співтоваристві / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — Вип. 48. — С. 182–203.
39. Еволюція змістових та функціональних парадигм освіти в контексті сучасних соціальних та культурно-мистецьких трансформацій / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 53. — С. 262–276.
40. Культура та цивілізація: аналіз джерел і літератури / Шейко Василь Миколайович // Культурологічна думка : щорічник наук. пр. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ, 2016. — № 10. — С. 45–51.
41. Морфологія компаративістської культурології та діалог культур / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 52. — С. 8–18.
42. Трансформація моделі культурного простору в добу цивілізаційної глобалізації / Василь Шейко // Культурологічна думка : щорічник наук. пр. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ, 2016. — № 9. — С. 18–23.
43. Історико-джерелознавчий аналіз еволюції культурно-мистецьких та художньо-літературних об'єднань України: культурологічний аспект / В. М. Шейко // Культура України. Серія: Культурологія : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2017. — Вип. 55. — С. 172–194.
44. Трансформація відносин старої інтелігенції і влади під час Української революції в 1917–1921 рр. / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 52. — С. 9–39.
45. Медіація як засіб існування особистості в крос-культурному середовищі в умовах глобалізації / Василь Шейко, Олена Гончар, Євгенія Трубаєва // Вісн. Кн. палати. — 2021. — № 6. — С. 41–44.
46. Globalization processes and formation of cultural space: historiographical aspect / Vasyl Sheiko // Культурологічна думка : зб. наук. пр. / Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Київ, 2021. — № 20. — P. 8–21.
47. Антропоцентризм як методологічний принцип вищої освіти: теоретичні та практичні аспекти / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2022. — Вип. 76. — С. 7–22.
48. Культурологічне підґрунтя медіації в умовах глобалізації: історіографічний аспект / В. М. Шейко, Є. Трубаєва // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 75. — С. 36–46.
49. Методологічні засади культурології: історіографічний аспект / В. М. Шейко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 75. — С. 7–15.
50. Багатовекторна взаємодія закладу вищої освіти зі стейкхолдерами в системі освітньої комунікації / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — Вип. 80. — С. 7–16.

Василь Михайлович Щепакін

Народився 25.09.1962 р. в м. Харків. Закінчив Харківський інститут мистецтв імені І. П. Котляревського (1986 р.). Кандидат мистецтвознавства (2001 р.), доцент (2004 р.), доктор мистецтвознавства (2018 р.).

Після закінчення Харківського інституту мистецтв імені І. П. Котляревського за спеціальністю «Фортепіано» та отримання кваліфікацій «викладач», «концертмейстер», «соліст камерного ансамблю» і строкової служби в армії розпочав роботу в Харківському державному інституті культури (1988 р.) на посаді викладача кафедри музикознавства, реорганізованої в 1993 р. у кафедру теорії музики та фортепіано, з 2017 р. — на кафедрі теорії та історії музики і на кафедрі фортепіано. У 2001 р. захистив кандидатську дисертацію на тему «Чеські музиканти в музичній культурі України кінця XVIII — початку XX ст.», у 2004 р. отримав учене звання доцента, у 2018 р. захистив докторську дисертацію «Формування музичної культури Сходу та Півдня України в контексті західноєвропейських мистецьких впливів (друга половина XIX — початок XX ст.)».

Сферами наукових інтересів є історія музичної культури України XVIII — початку XX ст. у міжнаціональних музичних контактах, еволюція вітчизняної музично-критичної думки XIX–XXI ст. Автор більше 130 публікацій, серед яких — біобібліографічний словник «Чеські музиканти в Україні», монографія «Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX — початку XX століть: європейські виміри», низка статей з проблем західноєвропейських мистецьких впливів на музичну культуру України XVIII — початку XX ст., численні статті в енциклопедичних виданнях «Українська музична енциклопедія», «Енциклопедія сучасної України», кілька навчально-методичних праць.

З початку повномасштабної російсько-української війни активно досліджує феномен культурного спротиву харківських митців, зокрема музикантів, північному агресорові. Цій тематиці присвячена низка його публікацій останніх років: наукова стаття, численні тези, доповіді із цієї тематики на міжнародних та всеукраїнських наукових конференціях у ХДАК, ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, НЮУ ім. Ярослава Мудрого, закладах вищої освіти в Переяславі, Умані, Ніжині, Львові, Мукачевому, Баку. За його ініціативою і модеруванням (разом із кандидатом мистецтвознавства, старшим викладачем кафедри фортепіано Я. Сердюк) у ХДАК відбулися творчі зустрічі з відомими харківськими волонтерами: випускником ХДАК, лідером гурту «Папа Карло» Василем Рябком і членами його колективу, композитором, аранжувальником і співаком, лауреатом премії «Київська пектораль» Борисом Севастьяновим, випускником ХДАК, комп'ютерним графіком, автором відомого логотипу «Харків Залізобетон» Патріком Кассанеллі (березень — травень 2023 р.). Брав участь як головний доповідач в онлайн-зустрічах, організованих відділом «Україніка» імені Тараса Шевченка ХДНБ ім. В. Г. Короленка («Мистецький спротив: митці Харкова в російсько-українській війні», грудень 2022 р., «Музична журналістика в умовах воєнного часу», квітень 2024 р.).

Як піаніст-виконавець в передвоєнні роки брав участь у концертах пам'яті В. І. Лозової в ХНУМ ім. І. П. Котляревського, а за часів повномасштабної російської агресії — у творчих благодійних акціях у Полтаві (громадська організація «Оборона Полтави», травень 2022 р.) та Падерборні (Німеччина, різдвяні заходи для вимушених мігрантів з України, грудень-січень 2023/24 рр.).

Викладає практичні дисципліни: «Фортепіано», «Спецінструмент (фортепіано)», лекційні курси: «Еволюція музичних стилів і напрямів», «Сучасна музична педагогіка», «Музична педагогіка зарубіжних країн», «Музична журналістика», «Музична критика», «Музична психологія».

Має багатий досвід педагогічної роботи в усіх ланках музичної освіти — від початкової до вищої, адже водночас із роботою в ХДАК за сумісництвом працював у Харківському педагогічному коледжі (1991–1998 рр.), а також у музичній студії при загальноосвітній школі № 124 (1989–2001 рр.) і в дитячій музичній школі № 13 імені М. Т. Коляди (1996–2010 рр.), де протягом 21 року керував двома дитячими оркестрами ударних і шумових інструментів. Ці колективи неодноразово ставали лауреатами й дипломантами різних міжнародних і всеукраїнських конкурсів і фестивалів. З оркестром «Тіко-Тіко» ЗОШ № 124 має записи на національному й харківському телебаченні, гастролював з великими програмами в Полтаві (1996 р.), Києві (1997 р.), Балатонфюреді (Угорщина, Гран-прі фестивалю «Балатон — Мистецтво — Молодість», 2001 р.).

За сумісництвом працював у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди (2004–2007 рр.). Входив до складу оргкомітетів кількох усеукраїнських наукових конференцій, що відбувалися в ХДАК, ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, виконавських конкурсів «Слобожанський вернісаж», що проходили в ХДАК, журі всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів мистецтв «Майстер-Maestro», «Слобожанський вернісаж», слов'янської класичної та сучасної музики «Ландиш», польської та української музики імені К. Шимановського, "Grand Music Fest", «Джаз — це ми!» (в останньому як голова журі, має подяку від директора Департаменту культури і туризму Харківської обласної державної (військової) адміністрації) та ін.

Неодноразово обіймав посаду заступника відповідального секретаря приймальної комісії ХДАК (1996–2009 рр., з перервами), у 2003–2008 рр. входив до складу редколегії збірника наукових статей «Культура України» (відповідальний секретар). У 2007–2009 і у 2015–2016 рр. працював на посаді заступника декана факультету музичного мистецтва, є секретарем ради факультету музичного мистецтва та методичної комісії факультету музичного мистецтва ХДАК. У 2016–2019 рр. входив до складу підкомісії Науково-методичної комісії з культури й мистецтва сектора вищої освіти Науково-методичної ради МОН України зі стандартизації вищої освіти зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво». Запрошувався до складу експертних комісій з ліцензування спеціальності «Музичне мистецтво» в Ніжинському державному університеті імені Миколи Гоголя та в Уманському державному педагогічному університеті імені Павла Тичини (2018 р.). У 2021–2023 рр. був головою атестаційної комісії в Харківському фаховому вищому коледжі мистецтв.

За роки роботи у ХДАК як викладач спецінструменту (фортепіано) і керівник магістерських кваліфікаційних робіт підготував приблизно 60 фахівців, котрі працюють за спеціальністю в різних містах України, країнах Європи та Азії. Входив до складу Спеціалізованої вченої ради ХДАК із захисту кандидатських і докторських дисертацій (2020–2021 рр.). Є науковим керівником 5 аспірантів, з яких один (громадянин КНР Дій Боюй) успішно захистив дисертацію на здобуття доктора філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Основні опубліковані праці

1. Чеські музиканти в Україні : біобібліогр. словник / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури ; [уклад. В. М. Щепакін]. — Харків : ХДАК, 2005. — 248 с.
2. Чеський музичний Харків XIX — початку XX ст. / В. М. Щепакін // Україна — Чехія: історія та сьогодення : [колект. моногр. за матеріалами IV міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 листоп. 2012 р.] / М-во закордон. справ Чеської Республіки, Посольство Чеської Республіки в Україні, Упр. культури і туризму, національностей та релігій Одес. облдержадмін., Одес. міськ. т-во «Чеська родина». — Одеса, 2013. — Розд. 3 : Україно-чеські культурні, освітні, наукові та військові зв'язки. — С. 318–345.
3. Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX — початку XX століть: європейські виміри : монографія / В. М. Щепакін ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Панов А. М., 2017. — 479 с.
4. Kharkiv musicians the Marecheks: ancestry — findings — new riddles [Електронний ресурс] / Vasyl Shchepakin // Musical art: historical and theoretical discourse : collective monogr. / [I. Konovalova et al.] ; Kharkiv State Academy of Culture. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — P. 82–103. — Режим доступу: http://catalog.liha-pres.eu/index.php/liha-pres/catalog/view/102/1192/2672-1.
5. The Czech component in the musical culture of Kharkov in the second halfofthe XIX — early XX century / Shchepakin Vasiliy // Topical issues of general and musical pedagogy : monograph / [ed. by Oleh Mikhailychenko ; comp. by Anatolii Martyniuk]. — Beau Bassin : AV Akademikerverlag, 2020. — P. 55–67.
6. [Спогади про Вчителя: В. І. Лозова] / Василь Щепакін // В. І. Лозова — музикант, педагог : Біографія. Спогади. Матеріали : моногр. нарис / М-во культури та інформ. політики України, Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського ; [авт.-упоряд. Н. В. Інюточкіна]. — Харків, 2021. — С. 46–51.
7. About the activity of the Ukrainian musicologist Yury Leonidovich Shcerbinin / Shchepakin Vasyl // Current issues of Ukrainian art history and cultural studies : monograph / ed. Anatolii Martyniyk. — [Beau Bassin] : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2023. — P. 49–67.
8. Неправославні духовні концерти в Україні на початку XX ст. в контексті становлення професійної музично-виконавської культури / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2011. — Вип. 35. — С. 224–236.

9. Традиції проведення неправославних духовних концертів в Україні в середині — другій половині XIX ст. в контексті становлення професійної музично-виконавської культури / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2011. — Вип. 34. — С. 282–290.
10. Камерне виконавство в Одесі наприкінці 1860-х — початку 1870-х рр. як приклад творчої взаємодії представників різних культур / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 276–288.
11. «...Міцно тисну твою руку, люб'язний Фельдау...» (феномен творчих стосунків одеського музиканта Рудольфа Фельдау та Генріха Венявського) / Василь Щепакін // Укр. музикознавство : наук.-метод. зб. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, Центр муз. україністики. — Київ, 2012. — Вип. 38 : Пам'яті Ігоря Пясковського. — С. 326–346.
12. Музиканти єврейського походження в музичній культурі України XIX — початку XX ст. / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 275–284.
13. Німецькі капельмейстери в музичній культурі України останньої третини XIX ст. / Щепакін В. М. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.] / Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2012. — № 10. — С. 156–161.
14. Синагогальна музика в Україні другої половини XIX — початку XX ст. у контексті європеїзації єврейської духовної культури / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 272–283.
15. Харківський період (1901–1918 рр.) Федеріко Алессандро Бугамеллі / Василь Щепакін // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти : зб. наук. ст. / Харків. нац. ун-т мистецтв ім. І. П. Котляревського. — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 6–20.
16. Західноєвропейські народні музичні інструменти (гітара, цитра, мандоліна) на культурних теренах України середини XIX — початку XX століття / Щепакін Василь Михайлович // Міжнародний вісник. Культурологія. Філологія. Музикознавство : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв, Одес. нац. муз. акад. ім. А. В. Нежданової. — Київ, 2014. — Вип. 2 (1). — С. 211–218.
17. Професійне камерне виконавство в Полтаві, Миколаєві та Херсоні на початку XX століття / Щепакін Василь Михайлович // Мистецтвознавчі записки : [зб. наук. пр.] / Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2015. — Вип. 28. — С. 88–98.
18. Митці Харкова в російсько-українській війні / В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2022. — Вип. 78. — С. 100–111.
19. Родина Маречеків у музичному житті Харкова і Праги XIX–XX століть / Щепакін В. М. // Українське музикознавство : щоріч. наук. вид. / Нац. муз. акад. України ім. П. І. Чайковського, Центр муз. україністики ім. Героя України М. М. Скорика. — Київ, 2022. — Вип. 48. — С. 69–95.
20. Variety Vocal Art in the Context of Integration into Society of the Future [Електронний ресурс] / Nataliya Drozhzhina, Olena Yeroshenko, Serhii Davydov, Vasyl Shchepakin, Halyna Breslavets, Viktoriia Osypenko // Postmodern Openings. — 2022. — Vol. 13, Iss. 4. — P. 1–13. — Ref.: 25 names. — Режим доступу: http://surl.li/ibrfvv. — Web of Science.
21. Оркестрове духове виконавство на Слобожанщині середини XIX — початку XX століть / А. В. Гладких, В. М. Щепакін // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — Вип. 79. — С. 83–96.
22. Хорове виконавство в Харкові XIX — на початку XX ст. у контексті діяльності іноземних фахівців [Електронний ресурс] / Щепакін В. М. // Проблеми мистецької освіти та виконавства : зб. наук.-метод. ст. / Ніжин. держ. ун-т ім. М. Гоголя. — Ніжин, 2023. — Вип. 13. — С. 179–191. — Режим доступу: https://drive.google.com/drive/u/2/folders/1yF8V8dYTFOEkiuN4o4my-zNaqLXM2k0K.
23. Kharkiv artists from Azerbaijan in artistic resistance of the hero city to the russian invasion [Електронний ресурс] / Vasyl Shchepakin, Alina Borysova // Azerbaijani Art Criticism in the Context of East-West : Materials Dialogue of the Republic Sci.-practical Conf. (17 Nov. 2023 yr., Baku, Azerbaijan / Ministry of Science and Education of Azerbaijan Republic, Azerbaijan State University of Culture and Art. — Baku, 2023. — P. 82–86. — Режим доступу: http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2617.

Анатолій Леонідович Щербань

Народився 1978 року в селищі Диканька Полтавської області. Закінчив Полтавський політехнічний коледж (1997 р.), Полтавський державний педагогічний університет імені Володимира Короленка (2001 р.). Кандидат історичних наук (2005 р.), доктор культурології (2018 р.), доцент (2023 р.).

Працював на посадах вчителя історії та правознавства Диканської середньої школи № 2 (2000–2001 рр.); спеціаліста І категорії Відділу технології та спеціальних методів дослідження кераміки Інституту керамології — відділення Інституту народознавства НАН України (2001–2002 рр.); старшого наукового співробітника Відділу археології Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному (2002–2012 рр.); завідувача науково-дослідного відділу палеогончарства Відділення керамології Інституту народознавства НАН України (2005–2013 рр.); старшого викладача кафедри образотворчого мистецтва і культурології (за сумісництвом) Полтавського державного педагогічного університету імені Володимира Короленка (2006–2007 н. р.); викладача Спеціалізованої школи-інтернату «Колегіум мистецтв в Опішні» (за сумісництвом, 2001–2012, 2005–2013 н. р.); доцента Кременчуцького національного університету імені Михайла Остроградського (м. Кременчук) (за сумісництвом) (2013–2014 н. р.); провідного наукового співробітника Музею історії Десятинної церкви (м. Київ) (2013 р.). Закінчив аспірантуру Інституту археології НАН України (м. Київ) (2005 р.) та докторантуру Харківської державної академії культури (2016 р.).

У Харківській державній академії культури працює з 2014 року. Упродовж 2014–2015 рр. — на посаді старшого викладача кафедри культурології та медіакомунікацій, з лютого 2015 р. — старшого викладача кафедри історії, музеєзнавства і пам'яткознавства, з квітня 2019 р. — завідувача кафедри. З липня 2023 р. — завідувач кафедри музейно-туристичної діяльності. Член спеціалізованої вченої ради Харківської державної академії культури, науково-методичної комісії (підкомісії) «Музеєзнавство, пам'яткознавство» сектора вищої освіти Науково-методичної ради та секції Наукової ради МОН України.

Автор понад 150 наукових та науково-популярних праць. Зокрема, п'яти монографій. Основні наукові інтереси пов'язані з дослідженням орнаментації кераміки доби неоліту — XIX століття та прядіння і ткацтва Лівобережної України, гончарства Середнього Подніпров'я, археології (зокрема — підземних споруд) Диканьки й Опішні (Полтавська область), атрактивних експонатів з музейних колекцій України, історії окремих населених пунктів та персоналій Наддніпрянщини.

Брав участь в 11 археологічних, етнографічних, керамологічних експедиціях, приблизно 90 симпозіумах, конференціях та семінарах, був куратором 5 наукових керамологічних форумів. Упродовж 2014–2020 років керував польовою археологічною практикою студентів Харківської державної академії культури, що відбувається на базі Національного історико-культурного заповідника «Ольвія».

Нагороджений похвальними грамотами Міністерства культури і туризму України та Полтавської обласної державної адміністрації, Української спелеологічної асоціації (занесений на Дошку Пошани УСА), подякою Харківського міського голови. Неодноразово перемагав на Національному конкурсі публікацій на теми керамології, гончарства, кераміки в Україні «КеГоКе». Дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» у номінації «Завідувач кафедри» (2021).

Основні опубліковані праці

1. Прядіння і ткацтво у населення Лівобережного Лісостепу України VII — початку III століття до н.е. (за глиняними виробами) : [монографія] / Анатолій Щербань ; НАН України, Ін-т керамології — від-ня Ін-ту народознавства НАН України, М-во культури і туризму України, Нац. музей-заповідник укр. гончарства в Опішному. — Київ : Молодь, 2007. — 256 с.
2. Декор глиняних виробів Лівобережної України : від неоліту до середньовіччя : монографія / Анатолій Щербань ; Нац. акад. наук України, Ін-т керамології - від-ня Ін-ту народознавства НАН України, М-во культури України, Нац. музей-заповідник укр. гончарства в Опішному. — Полтава : АСМІ, 2011. — 247 с. — (Академічна серія «Українські керамологічні студії» ; вип. 5).

3. Трансформації орнаментування кераміки в традиційній культурі Лівобережної України (кінець VII тис. до н. е. — XIX століття) : монографія / А. Л. Щербань ; [відп. за вип. В. М. Шейко]. — Харків : Олександр Савчук, 2017. — 327 с.
4. Диканька у першій половині XX століття : монографія / Анатолій Щербань ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2022. — 130 с.
5. Пам'ятки археології в околицях Диканьки / Щербань А. Л. // Археологіч. літопис Лівобережної України. — 1998. — № 1/2. — С. 87–89.
6. Про виготовлення глиняного посуду в Каневі / Анатолій Щербань, Олена Щербань // Укр. керамологіч. журнал. — 2004. — № 4. — С. 27–38.
7. Історія селітроваріння в Опішному / Анатолій Щербань // Київська старовина. — 2009. — № 5/6. — С. 20–47.
8. Атрибуція куманця (мистецтвознавчий ляпсус) / Анатолій Щербань // Українська керамологія : за рік 2007 : нац. наук. щорічник / НАН України, Ін-т керамології — від-ня Ін-ту народознавства НАН України, М-во культури України, Нац. музей-заповідник укр. гончарства в Опішному. — Опішне, 2011. — Кн. 3, т. 2 : Атрибуція кераміки в Україні. — С. 234–238.
9. Глиняні світильники Опішного XX століття : традиції й новації / Анатолій Щербань // Українська керамологія: за рік 2007 : нац. наук. щорічник / НАН України, Ін-т керамології — від-ня Ін-ту народознавства НАН України, М-во культури України, Нац. музей-заповідник укр. гончарства в Опішному. — Опішне, 2011. — Кн. 3, т. 2 : Атрибуція кераміки в Україні. — С. 305–316.
10. Веретена однієї прялі / Анатолій Щербань // Народознавчі зошити. Серія мистецтвознавча. — 2015. — № 1. — С. 214–217.
11. Творення модерної гончарної культури Лівобережної України: бароковий концепт / Анатолій Щербань // Сучасні дослідження української культури = Wspólczesne badania nad ukrainska kultura. — Варшава ; Івано-Франківськ, 2015. — С. 286–304. — (Серія «У колі мови, літератури і культури» ; т. 10).
12. Орнаментація кераміки й писанок в Полтавській губернії XIX століття: порівняльна характеристика / Щербань Анатолій Леонідович // Мистецтвознавчі записки : [зб. наук. пр.] / М-во культури України, Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2017. — Вип. 32. — С. 60–66.
13. Семантика кольору в декорі давніх глиняних виробів Дніпровського Лівобережжя / Щербань Анатолій Леонідович // Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології та музеєзнавства / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Каф. культурології та музеєзнавства. — Рівне, 2017. — Вип. 17. — С. 122–126.
14. Гончарство села Цвітне за матеріалами дослідження Михайла Дяченка 1928 року / Анатолій Щербань // Нар. творчість та етнологія. — 2018. — № 5. — С. 113–118.
15. Знахідки I тис. н. е. у Полтавському Поворсклі: за матеріалами робіт 2016 р. / Я. В. Володарець-Урбанович, Ю. О. Пуголовок, А. Л. Щербань // Археологія. — 2018. — № 2. — С. 98–112.
16. Струнне виробництво в Опішні — успішний проект 1911 року [Електронний ресурс] / Щербань Анатолій Леонідович // Історія науки і біографістика. — 2018. — № 2. — С. 285–303. — Режим доступу: inb.dnsgb.com.ua/2018-2/17.pdf.
17. Архітектурні замальовки Михайла Дяченка / Анатолій Щербань, Євгеній Котляр // Народознавчі зошити. — 2020. — № 1. — С. 165–176.
18. Дігтярівська ткацька профшкола в 1926–1929 роках / Щербань А. Л. // Сумська старовина. — 2020. — № 56. — С. 5–20.
19. Музеєфікація історичних підземель Лівобережної України: досвід і перспективи / Щербань Анатолій // Пам'яткознавчі студії: проблеми, практики, перспективи розвитку : зб. наук. пр. / Виконав. орган Київ. міськради (Київ. міськдержадмін.), Департамент охорони культурної спадщини, Київ. наук.-метод. центр по охороні, реставрації та використанню пам'яток історії, культури і заповід. територій. — Київ, 2020. — Вип. 1. — С. 145–153.
20. Козацький отаман Филон Лихопій в історичному контексті : монографія / Анатолій Щербань, Надія Бабкова ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2021. — 87 с.
21. Михайло Михайлович Дяченко: життєвий і творчий шлях [Електронний ресурс] / А. Л. Щербань, А. А. Соляник // Сторінки історії = Pages of History : зб. наук. пр. / Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т ім. Ігоря Сікорського», Каф. історії. — Київ, 2023. — Вип. 56. — С. 167–182. — Режим доступу: http://surl.li/wcvaiy. — Web of Science.
22. Сволок 1741 р. з фондів Диканського історико-краєзнавчого музею / Анатолій Щербань, Надія Бабкова // Народознавчі зошити. — 2023. — № 6. — С. 1386–1396.

Факультети ХДАК

Н. А. Коржик

Факультет культурології та соціальних комунікацій

Декан факультету, кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент Наталя Анатоліївна Коржик

Факультет культурології та соціальних комунікацій було створено у липні 2023 р. в результаті реорганізації факультетів соціальних комунікацій і музейно-туристичної діяльності та культурології. Факультет є нащадком найстарішого в Україні бібліотечного факультету, історія зародження якого пов'язана з утворенням 1 листопада 1925 р. у структурі Харківського інституту народної освіти (ХІНО) книжково-бібліотечної секції факультету політичної освіти. У 1931 р. Харківський інститут комуністичної освіти перейменовано на Всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУІКО), у структурі якого діяло сім факультетів: бібліотечний, книгопоширення, шкільно-курсовий, музейний, екскурсійний (туристичний), атеїстичний, агітмасовий. У 1935 р. Всеукраїнський інститут комуністичної освіти реорганізовано в Український бібліотечний інститут, у структурі якого в 1936 р. відкрито аспірантуру зі спеціальностей: Методика роботи з читачем; Література для дітей і бібліографія. Таким чином, із середини 1920-х рр. ХДАК є фундатором та лідером вищої бібліотечно-інформаційної освіти в країні.

Зі здобуттям незалежності України з'явилися можливості реалізації нових освітніх стратегій та креативних проєктів. Одним з них стало створення в 1992 р. факультету культурології, який виник на основі реорганізації факультету культурно-освітньої роботи ХДІК. Інноваційний для тих часів факультет культурології об'єднав у своїй структурі підготовку декількох нових для української вищої освіти спеціальностей: культурологія, музейна справа та охорона пам'яток історії й культури, соціальна педагогіка. Упродовж 1990-х рр. на факультеті реалізовано перші експериментальні програми з підготовки менеджерів соціокультурної діяльності, а згодом — менеджерів міжнародного туризму, менеджерів реклами та PR.

Нині об'єднаний факультет культурології та соціальних комунікацій забезпечує підготовку здобувачів за трьома рівнями освіти (бакалавр, магістр, доктор філософії) та за наступними спеціальностями: 027 Музеєзнавство. Пам'яткознавство, 028 Менеджмент соціокультурної діяльності, 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 034 Культурологія, 053 Психологія, 061 Журналістика, 073 Менеджмент, 242 Туризм і рекреація.

За означеними спеціальностями відкрито 18 освітніх програм:

- бакалавріат: «Фундаментальна та прикладна культурологія», «Менеджмент культури», «Соціальна та культурна журналістика», «Цифрові музейні індустрії», «Інформаційна та документаційна діяльність», «Управління цифровою інформацією», «Психологія», «Туризмознавство»;
- магістратура: «Культурні дослідження», «Журналістика», «Менеджмент соціокультурних проєктів», «Менеджмент і адміністрування», «Музеєфікація історико-культурної спадщини», «Інформаційно-документна та бібліотечна діяльність», «Кризова психологія», «Туризмознавство»;
- докторантура: «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», «Культурологія».

Освітню діяльність факультету забезпечують п'ять кафедр, усі вони випускові:

- кафедра музейно-туристичної діяльності;
- кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій;
- кафедра психології, педагогіки та філології;
- кафедра культурології та медіакомунікацій;
- кафедра менеджменту культури та соціальних технологій.

Важливе місце в діяльності факультету належить науково-дослідній роботі викладачів і здобувачів, котрі є активними учасниками численних наукових конференцій усіх рівнів: від міжнародних — до регіональних.

Високопрофесійний науково-педагогічний склад факультету — 54 штатних викладачі, 4 сумісники, з них 18 докторів наук, 14 професорів, 29 кандидатів наук, 26 доцентів. Факультет має найвищий в Академії науковий ценз — 91 %

На факультеті успішно функціонують п'ять наукових шкіл:

1. Наукова культурологічна школа — доктора історичних наук, професора, академіка Академії мистецтв України В. М. Шейка.
2. Наукова бібліотечно-інформаційна школа професора А. А. Соляник.
3. Наукова школа соціальних комунікацій і документно-інформаційних систем професора І. О. Давидової.
4. Наукова школа документології професора Н. М. Кушнаренко.
5. Наукова інформаційно-документна школа професора Л. Я. Філіпової.

На факультеті потужна публікаційна діяльність науково-педагогічних працівників, яка презентована в численних наукових та науково-методичних працях, монографіях, підручниках та навчальних посібниках, авторських конспектах лекцій. Щорічно науково-педагогічні працівники факультету публікують близько сотні статей, зокрема й у фахових наукових виданнях України та в журналах, які індексуються в наукометричних базах Scopus та WoS.

Важливим для іміджу факультету й кафедр є наявність інформації про професорсько-викладацький склад (персоналії) у Wikipedia (україномовна та англомовні сторінки) — 13 осіб (І. О. Давидова, О. М. Кобєлєв, А. А. Соляник, Н. М. Кушнаренко, Л. Я. Філіпова, А. Л. Щербань, А. М. Большакова, Л. А. Логвиненко, В. М. Шейко, О. В. Кравченко, К. В. Кислюк, Г. Д. Панко́в, В. А. Маркова) та 5 осіб в Українській бібліотечній енциклопедії (І. О. Давидова, О. М. Кобєлєв, Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник, Л. Я. Філіпова).

На факультеті ведеться виховна робота зі здобувачами вищої освіти, яка здійснюється за пріоритетними напрямами, зокрема: Духовне та моральне виховання; Національно-патріотичне виховання; Інтернаціональне виховання; Правове виховання; Трудове виховання; Професійне виховання; Естетичне виховання; Виховання культури поведінки та спілкування; Виховання культури навчальної та науково-дослідної діяльності; Виховання інформаційної культури; Екологічне виховання; Фізичне виховання; Гендерне виховання.

Під час повномасштабного російського вторгнення багато викладачів, здобувачів та випускників факультету встали на захист Батьківщини. Загинули за незалежність України викладач кафедри культурології, кандидат історичних наук, Валерій Романовський, посмертно нагороджений орденом «За мужність» ІІІ ступеня (у липні 2024 р. його іменем в Харкові названо вулицю); випускник 2023 р. спеціальності «Музеєзнавство, пам'яткознавство» Андрій Хрипунов; випускник 2009 р. спеціальності «Культурологія» Андрій Попов, випускник 1997 р. спеціальності «Музейна справа» Микита Білостоцький, випускник 2010 р. спеціальності «Бібліотекознавство і бібліографія» Олег Мартимянов. Пишаємося й пам'ятаємо наших мужніх та відважних захисників.

Факультет культурології та соціальних комунікацій не лише плекає кращі традиції підготовки кадрів, а й відкритий до інновацій. Науково-педагогічний склад факультету розбудовує продуктивне освітнє середовище, опановуючи кращий європейський досвід підготовки фахівців і запроваджуючи нове покоління

Деканат факультету

освітніх стандартів, побудованих на компетентнісному підході, інтерактивних формах та проблемних методах навчання. Про високий рівень підготовки кадрів на факультеті свідчать схвальні відгуки працедавців і дедалі більший попит на них на ринку праці. Щороку викладачі факультету реалізують інноваційні освітні проєкти, які визначатимуть ситуацію на ринку праці в соціокультурній сфері на перспективу. Навчання на факультеті надає можливості здобути не тільки популярну спеціальність, а й сучасну та змістовну гуманітарну освіту. Зусилля викладацького складу спрямовані на підготовку фахівців, здатних інноваційно мислити та формувати креативне соціокультурне середовище для ефективного розвитку країни.

О. В. Кравченко

Кафедра культурології та медіакомунікацій

Історія кафедри пов'язана із започаткуванням й апробацією першої в Україні концепції вищої культурологічної освіти, фундацією наукової спеціальності «Культурологія», реалізацією перших культурологічних проєктів практичного спрямування.

Передісторія кафедри відображає трансформацію змісту підготовки фахівців просвітницького спрямування, адже до середини 70-х рр. XX ст. у СРСР освітнім напрямом, дотичним до формування підвалин культурології, була культурно-освітня робота. У ХДІК профільну кафедру очолювали: історик Микола Федорович Шевченко, відомий краєзнавець Микола Тимофійович Дяченко, а з 1975 р. — фахівець з методики культурно-освітньої роботи Петро Митрофанович Курячий. У 1977 р. підрозділ реорганізовано в кафедру клубознавства. На межі 70–80-х рр. на її основі виникли дві нові кафедри: історії та теорії культурно-освітньої роботи (на чолі з Любов'ю Василівною Анучіною, згодом — Валерієм Павловичем Крестьяновим) і кафедра організації та методики культурно-освітньої роботи (завідувач — Петро Митрофанович Курячий, згодом — Адольф Фалєйович Воловик). У 1987 р. кафедру історії та теорії культурно-освітньої роботи очолив Василь Миколайович Шейко, котрий суттєво оновив науково-педагогічний колектив і змінив напрям його наукової та освітньої діяльності.

Початок новітнього етапу розбудови кафедри пов'язаний з інтенсивним пошуком нової стратегії підготовки фахівців-культурологів. Культурологія на межі 80-х рр. XX ст. стала альтернативою ідеологічно ангажованим нормативним дисциплінам, які вивчали у вітчизняній вищій школі. У 1989 р. в ХДІК із залученням членів кафедри було створено робочу групу з розробки спеціальності «Культурологія». На той час ідея створення спеціальності, яка би замінила культурно-освітню роботу, лише обговорювалася на рівні

міністерств освіти, культури та фахівців інститутів культури. ХДІК став першим серед вищих навчальних закладів колишнього СРСР, де у 1989 р. створено експериментальний навчальний план із цієї спеціальності та здійснено перший набір на заочне відділення.

Етапи реалізації нової стратегії позначилися в її назвах: у 1990 р. — кафедра історії та теорії культурно-освітньої роботи перейменована на кафедру історії та теорії культури, у 2007–2012 рр. — на кафедру культурології. У 2012–2017 рр. підрозділ мав назву «Кафедра культурології та медіакомунікацій». З 2017 р. по 2023 р. — «Кафедра культурології». З 2023 р. — «Кафедра культурології та медіакомунікацій». Свою місію кафедра вбачає в стимулюванні інтелектуальних стратегій культурних інновацій.

Колектив кафедри став інноваційним освітнім та науковим осередком, який стимулював зміни в закладі, що зумовили протягом 90-х років XX ст. перетворення інституту в академію. У 1986–1987 рр. поряд із викладачами інституту: Тетяною Валентинівною Босенко (з 1986), Анатолієм Павловичем Заздравновим (у 1986–2000), Зоєю Іванівною Алфьоровою (у 1986–2008), Валентином Георгійовичем Грицаненком (з 1987 р.), Інною Робертівною Хлюпіною (у 1991–2005) — до складу увійшли фахівці, запрошені В. М. Шейком з інших навчальних закладів, зокрема з Харківського державного університету імені А. М. Горького (нині — ХНУ імені В. Н. Каразіна). А саме: Геннадій Віталійович Згурський (1987–2002 рр.), Сергій Іванович Савченко (1987–2003 рр.), Олександр Васильович Кравченко (з 1987 р. по теперішній час). Згодом до викладання історії та теорії культури долучилися Лариса Сергіївна Азарцева (1988–2015 рр.), Олександр Анатолійович Гаврюшенко (з 1988 р. по 2021 р.), Лідія Володимирівна Стародубцева (1994–2009 рр.), Любов Григорівна Тишевська (1997–2023 рр.), Світлана Володимирівна Євтушенко (1994–1997 рр.), Павло Олегович Ніколов (1997–2006 рр.), Андрій Григорович Сафронов (2003–2009 рр.), Георгій Дмитрович Панков (з 2003 р.), Тетяна Михайлівна Брагіна (з 2006 р.), Костянтин Володимирович Кислюк (з 2009 р.).

Поступово навколо реалізації проєкту культурологічної освіти сформувався колектив викладачів, здатних долати стереотипи й інерцію радянської освітньої системи та впроваджувати оригінальні проєкти, які народжувалися на кафедрі. Так само відбувалося формування студентського середовища, у якому культивувався дух творчого пошуку та нешаблонного мислення. З початку 2000 р. кафедру поповнюють випускники-культурологи ХДАК: Елеонора Владиславівна Германова де Діас (2000–2019 рр.), Марина В'ячеславівна Александрова (з 2003 рр.), Валерія Григорівна Лєвіна (2004–2022 рр.), Костянтин Валерійович Пашков (2006–2014 рр.), Катерина Юріївна Насонова (2010–2014 рр.), Галина Павлівна Ковальова (з 2010–2022 рр.), Юлія Іванівна Марційчук (з 2014 р.).

На початку 90-х рр. XX ст. створена в ХДАК модель культурологічної освіти набула визнання в професійному середовищі. Її впровадження надало змоги радикально змінити систему гуманітарної підготовки фахівців вищої кваліфікації та відкрило перспективу нових напрямів наукової діяльності. Цьому сприяла інноваційна концепція навчання, яка спрямована на впровадження принципів «відкритого університету». Кафедра ставала епіцентром освітніх стратегій, які значною мірою випереджали час та стимулювали формування в ХДАК унікального інтелектуального осередку м. Харкова.

Упродовж трьох десятиліть до участі в підготовці культурологів запрошено понад 50 гостьових лекторів, які змогли реалізувати власні авторські освітні курси. Зокрема, в другій половині 90-х рр. XX ст. тут викладав спецкурс із масової культури відомий харківський музичний критик і журналіст Сергій Олександрович Коротков. У навчальному процесі вдалося об'єднати двох відомих філософів-полемістів: проф. Володимира Васильовича Шкоду та проф. Олександра Олексійовича Мамалуя. Спецкурси з філософії права, філософії літератури, риторичної філософії проф. В. В. Шкоди стали експериментальним майданчиком для підготовки ним декількох його книг. Курс, розроблений проф. О. О. Мамалуєм, визначив рівень методологічної складової культурології в академії.

Наприкінці 90-х рр. XX ст. — на початку XXI ст. викладання на відділенні культурології ХДАК дало поштовх відомому нині українському філософу та богослову доц. Олександру Семеновичу Філоненку в розробці освітньо-наукових проєктів з патристики та культурології науки. Згодом до навчального процесу долучилися: проф. Вікторія Анатоліївна Суковата — дослідниця гендерних аспектів сучасної культури, проф. Олег Михайлович Перепелиця — спеціаліст з філософії історії та історико-культурних аспектів постмодернізму, проф. Олексій Олександрович Мусієздов — соціолог культури, дослідник соціальної ідентичності, проф. Андрій Павлович Артеменко — урбаніст, дослідник візуальної соціології, філософських проблем соціальних і культурних комунікацій.

Упродовж 90-х — на початку 2000-х рр. з кафедрою співробітничали харківські історики: відомий український спеціаліст з історії Античності та Візантії проф. Сергій Борисович Сорочан, який читав спецкурси з культури античних міст Північного Причорномор'я, повсякденного життя Візантії VII–IX ст., побуту та суспільної свідомості західноєвропейців XIV–XV ст.; дослідники античної археології: доц. Олексій Павлович Мартем'янов — з курсами «Джерелознавство історії культури Античності», «Археологія античного Криму» та доц. Оксана Анатоліївна Ручинська, яка читала курси з давньогрецької мови, художньої культури Античності. Специфічною адаптацією історичної проблематики в площині культурології стали спецкурси доц. Сергія Юрійовича Страшнюка — «Міжнародні культурні відносини», доц. Михайла Віталійовича Чугуєнка — «Історична антропологія», «Методологічні проблеми культурно-історичної антропології», «Філософія національної ідеї», «Соціальна антропологія». У навчальному процесі культурологів апробовані спецкурси доц. Дмитра Володимировича Ченчика «Європейська ідея та історія євроінтеграції», проф. Дмитра Валерійовича Миколенка «Сучасні моделі культурної політики».

Міждисциплінарні аспекти аналізу культури забезпечувалися спецкурсами відомих харківських архітекторів та дослідників архітектури: Олексія Леонідовича Розвадовського — «Історія архітектури м. Харкова», проф. Олександра Петровича Буряка — «Архітектурні канони православ'я», «Основи теорії та історії архітектури», «Історія православного мистецтва», Петра Георгійовича Чечельницького — «Історія містобудування та матеріальної культури міст». Оригінальні мистецтвознавчі виміри культури представлені в спецкурсах проф. Світлани Борисівни Рибалко: «Історія культури народів Далекого Сходу», «Мистецтво народів Далекого Сходу», «Образотворчі традиції Європи», «Відродження як феномен культури», «Художні традиції Далекого Сходу», «Повсякденне життя японців XVII–XX ст.»; доц. Андрія Юрійовича Корнєва «Методи мистецтвознавчого аналізу художніх творів»; Яни Вікторівни Партоли «Історія українського театру», проф. Олени Юріївни Оленіної, доц. Владислава Вікторовича Турчина — «Основи дизайну та проєктно-художньої культури», «Дизайн реклами».

Відповідно до власних наукових інтересів розробляли та впроваджували освітні проєкти філологи — доц. Михайло Михайлович Красіков («Сучасні міські субкультури», «Практична етнологія»); доц. Олександр Миколайович Суховій («Історія ментальностей», «Буддизм у європейській культурі», «Теорія символу», «Герменевтика поезії»); біологи проф. Любов Олексіївна Атраментова та проф. Ольга Михайлівна Утєвська («Культурна антропологія»). Отже, кафедра культурології Харківської державної академії культури стала одним з найавторитетніших центрів створення та апробації міждисциплінарної методології культурологічної освіти в Україні.

Успішній реалізації проєкту культурології в ХДАК чимало сприяла злагодженість та оперативність рішень на рівні кафедри, деканату, ректорату, спадкоємність у стратегії розвитку. Кафедра як лабораторія ідей забезпечувала змістові складові змін в академії. Це стало можливим завдяки тому, що певний час кафедру очолював проф. В. М. Шейко — ректор ХДАК, а деканами факультету культурології були члени кафедри — О. В. Кравченко (1993–2008 рр. та з 2014–2023 рр.) та О. А. Гаврюшенко (2008–2014 рр.). На кафедрі обговорювалися концептуальні засади та напрями навчальної та наукової діяльності. На рівні деканату розроблялися та корегувалися навчальні плани, здійснювався моніторинг освітнього середовища, організовувався набір, запрошувалися викладачі для читання спеціальних дисциплін. Ректор узгоджував стратегічні питання розвитку спеціальності на рівні органів влади, налагоджував міжнародні зв'язки.

Ознакою визнання значимості діяльності кафедри у формуванні освітнього середовища стало запрошення ректора та декана факультету до участі в методичній раді Міністерства освіти і науки з питань культури, яка опікувалася проблемами ліцензування й акредитації з відповідного напряму. Протягом 1990 р. — початку 2000-х рада сприяла поширенню ідеї культурології в Україні, напрацювала пакет пропозицій щодо впровадження культурологічної освіти, основою якої став науковий і методичний доробок ХДАК. Із часу створення експертної комісії ВАКу (згодом — департаменту підвищення кваліфікації кадрів вищої освіти), до її складу увійшов та тривалий час очолював В. М. Шейко. З 2013 р. як експерт до участі в діяльності експертної комісій доєднався О. В. Кравченко. З 2015 р. О. В. Кравченко також є членом науково-методичної комісії з розробки освітніх стандартів галузі гуманітарних наук та богослов'я (підкомісія «Культурологія») сектора вищої освіти Науково-методичної ради МОН України. З 2015 по 2023 р. О. В. Кравченко як експерт, а з 2023 р. як член Галузевої експертної ради з гуманітарних наук Національного агентства із забезпечення

якості освіти залучений до аналізу та оцінки ефективності реалізації культурологічних освітніх програм у закладах вищої освіти України.

Системне впровадження принципів академічних свобод в освітній та науковій діяльності викладачів та здобувачів зробило кафедру місцем тяжіння для чималої кількості молодих людей, які прагнули змін не лише у вищій школі, а й у суспільстві загалом. Під час помаранчевої революції 2004 р. та революції гідності 2014 р. кафедра стала дискусійним простором та осередком напрацювання конструктивних ідей щодо реформування освіти та культури. Чимало членів кафедри та здобувачів-культурологів активно співробітничали з громадськими організаціями, які стали рушіями новацій. Зокрема, О. В. Кравченко був запрошений у 2015–2019 рр. до групи експертів з реформування законодавства про культуру Міністерства культури України.

Нині в основному складі кафедри працюють: Олександр Васильович Кравченко — доктор культурології, професор, завідувач кафедри; Василь Миколайович Шейко — доктор історичних наук, професор; Марина В'ячеславівна Александрова — кандидат філософських наук, доцент; Тетяна Валентинівна Босенко — кандидат педагогічних наук, доцент; Георгій Дмитрович Панков — доктор філософських наук, професор; Костянтин Володимирович Кислюк — доктор культурології, професор; Вікторія Анатоліївна Маркова — доктор наук із соціальних комунікацій, професор; Тетяна Дмитрівна Булах — доктор наук із соціальних комунікацій, доцент; Олена Миколаївна Куликова — кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач; Юлія Іванівна Марційчук — кандидат культурології, старший викладач; Віра Геннадіївна Савченко — доктор PhD, викладач; Марія Едуардівна Звєгинцова — кандидат філологічних наук, старший викладач; Володимир Григорович Ревенко — викладач; Катерина Вадимівна Мартюхіна — викладач.

Організаційно-методичні аспекти діяльності кафедри впродовж її існування забезпечували старші лаборанти: Ніна Данилівна Сапаріна (1986–1996 рр.), Вікторія Володимирівна Фаніна (1997–1999 рр.), Поліна Олександрівна Попова (з 2000 р.), Наталя Іванівна Карсаєвська (2004–2006 рр.), Наталя Вікторівна Негода (2006–2007 рр.), Елліна Юріївна Соловйова (з 2015 р.).

Навчальні плани, за якими здійснюється підготовка культурологів в академії, свого часу затверджені як тимчасові стандарти й визнані такими, що відповідають міжнародним нормативам освіти. Упродовж 90-х рр. кафедра забезпечувала навчання спеціалістів за п'ятирічною освітньою програмою, а з 1999–2000 навчального року перейшла до багаторівневої системи підготовки студентів. У 2003 р. відбувся перший випуск бакалаврів, у 2004 р. — магістрів культурології. З 1995 р. кафедра забезпечує підготовку аспірантів та докторантів. Набутий досвід дозволив визначити напрями реформування номенклатури спеціальностей і запропонувати бачення сутності культурологічної освіти на початку XXI ст. Нині кафедра за спеціальністю 034 Культурологія забезпечує випуск бакалаврів (освітня програма — «Фундаментальна та прикладна культурологія»), магістрів (освітня програма — «Культурні дослідження»), докторів наук (освітня програма — «Культурологія»).

Концепція культурологічної освіти ХДАК передбачала широкий спектр варіантів спеціалізованої підготовки на основі фундаментального знання про культуру — аналог Artes Liberales. Зокрема, кафедра чимало сприяла створенню та реалізації в ХДАК нових для України освітніх проєктів з професійної підготовки: музеєзнавців — з кінця 80-х рр. XX ст., соціальних педагогів — на початку 90-х рр. XX ст., менеджерів культури — із середини 90-х рр. XX ст. Завдяки інтеграції культурологічної складової в навчальні плани різних спеціальностей академії із середини 90-х рр. XX ст. склалися передумови для реалізації концепції мистецько-культурологічної освіти, а також пошуку варіантів зближення культурологічної та інформаційно-комунікаційної освіти. Одним з результатів цього стали проєкти спеціалізацій: соціальної психології — за спеціальністю «Соціальна педагогіка, реклама та PR», а також міжнародний культурний туризм — у межах спеціальності «Менеджмент».

Відтак, коли у 2012 р. в переліку МОН було затверджено спеціальність «Реклама та зв'язки з громадськістю», на факультеті культурології ХДАК було започатковано бакалаврат за цим напрямом, який забезпечувала кафедра менеджменту соціокультурної діяльності, а також магістратуру з «Медіакомунікацій» на кафедрі культурології. У червні 2017 р. з метою підготовки фахівців у сфері медіа та масової комунікації, що спеціалізуються на соціальній та культурній проблематиці, було створено окрему кафедру журналістики (завідувач — Вікторія Анатоліївна Маркова).

Діяльність кафедри була спрямована на впровадження нової професійної стратегії, зорієнтованої на створення сучасного інформаційно-комунікативного простору соціальних інновацій та формування позитивного образу культури. Це стало змістовим стрижнем трьох освітніх програм: «Реклама та зв'язки з громадськістю в соціокультурній сфері»; «Соціальна та культурна журналістика» (бакалаврат); «Журналістика» (магістратура). Соціальна й культурна спеціалізація журналістів та рекламістів є унікальним освітнім проєктом і до сьогодні не має аналогів у вищій освіті України. Освітні програми спрямовані на формування цілісної стратегії використання засобів масової комунікації для актуалізації суспільно-значимих аспектів культури. Навчання передбачає не лише розвиток практичних навичок та комунікативних здатностей майбутніх фахівців у галузі журналістики та реклами, а й уміння критично мислити, висвітлювати й актуалізувати складні соціальні та гуманітарні проблеми з урахуванням специфіки медіасередовища та тенденцій медіакультури.

Протягом свого існування кафедра журналістики об'єднувала фахівців різного практичного та академічного досвіду. Вікторія Анатоліївна Маркова — завідувач кафедри з 2017 по 2023 р., доктор наук із соціальних комунікацій, професор. Сфера наукових інтересів — теорія та історія соціальних комунікацій. Викладала курси: «Теорія та історія соціальних комунікацій», «Медіааналіз та методологія дослідження медіа», «Історія реклами», «Теорія масової інформації», «Основи наукового дослідження та аналізу ефективності масових комунікацій», «Етика та професійні стандарти діяльності журналіста», «Основи медіакультури». Олена Миколаївна Куликова — старший викладач, кандидат наук із соціальних комунікацій. Сфера наукових інтересів — журналістська етика, журналістська творчість, історія української журналістики, медіаграмотність. Викладала історію зарубіжної та української журналістики, художній репортаж у сучасному медіапросторі, сторітелінг. Тетяна Дмитрівна Булах, доктор наук із соціальних комунікацій, доцент. Досліджує рекламні комунікації та технології рекламно-комунікативної діяльності, викладає курси із зарубіжної реклами та PR, брендингу, креативних технологій в рекламі та PR, наукового дослідження та аналізу ефективності масових комунікацій, медіааналізу та методології дослідження медіа. Марія Едуардівна Звєгинцова — старший викладач, кандидат філологічних наук. Сфера наукових інтересів — рецептивний зв'язок медійних та художньо-літературних практик, впровадження креативного письма як складової фахової підготовки журналіста. Викладає історію зв'язків з громадськістю, копірайтинг, теорію твору та тексту, аналіз дискурсу. Маріанна Вікторівна Церковна — старший викладач. Сфера наукових інтересів — теоретико-прикладні питання соціально-психологічної адаптації та формування професійних навичок журналістів. Викладала тренінг особистісного та професійного розвитку, тренінг комунікативних навичок, самоменеджмент, організаційну культуру та комунікацію. Володимир Григорович Ревенко — викладач, член Національної спілки журналістів України, член журі обласного творчого конкурсу журналістів «Часопис». Викладає курси: «Основи журналістики», «Теорія та методологія журналістської творчості», «Агенційна журналістика та методика інформаційної роботи журналіста». Мартюхіна Катерина Вадимівна — викладач, сфера практичної діяльності — інтерактивні диджитал-проєкти та сучасні технології в рекламних комунікаціях, забезпечує курси з технологій рекламної діяльності, реклами в інтернеті.

До навчального процесу журналістів та рекламістів залучаються представники партнерських організацій — інших закладів вищої освіти, наукових установ, профільних громадських організацій. Зокрема, Ірина Борисівна Іванова — професор ХНЕУ, доктор філологічних наук, яка викладала курси з риторики і спічрайтингу, академічного письма, комунікаційних технологій. Тривалий час з кафедрою співробітничають: доцент, кандидат історичних наук, член Національної спілки журналістів України Володимир Володимирович Тарасов, який працює в галузі графічного дизайну, фотографії та викладає дисципліни із сучасної візуальної культури, візуальних індустрій, артпрактик, артпроєктування, мистецького маркетингу; Олена Дмитрівна Зіненко — експертка та дослідниця комунікаційних стратегій, спеціаліст із розробки інформаційних кампаній, кураторка соціальних та культурних проєктів, яка забезпечує профільну підготовку із соціальної та культурної журналістики, теорії та практики зв'язків із громадськістю; Олена Дмитрівна Туріщева — доцент, кандидат психологічних наук, яка спеціалізується на психологічних аспектах медіакомунікацій.

З кафедрою співпрацюють професіонали-практики з-поміж журналістів, рекламістів, фахівців із зв'язків з громадськістю. Серед них є лауреати професійних конкурсів, заслужені журналісти, члени Національної спілки журналістів, члени редколегій фахових видань, активісти волонтерських організацій. Зокрема: Наталя Василівна Лантвоєва — рекламістка, засновник першого в м. Харкові музею історії реклами; Леонід Андрійович Логвиненко — заслужений журналіст України, власний кореспондент у Харківській

обласній газеті «Сільські вісті», автор книжок «Харківський майдан. Репортаж між сторінками щоденника», «Місячна соната війни: Есе, вірші, світлини», «Танго білих лисиць», лауреат Міжнародної премії фонду Воляник-Швабінських фундації Українського вільного університету в Нью-Йорку, переможець конкурсу Національної спілки журналістів України в номінації «Журналіст року» 2017 р. Олександр Єгорович Аннічев — кореспондент з питань культури і мистецтва газети «Час»; Зоя Олександрівна Вакулюк — керівниця творчої групи програм радіо філії ПАТ «НСТУ» «Харківська регіональна дирекція»; Володимир Анатолійович Носков — оглядач Першого каналу Українського радіо НСТУ; ведучий прямих етерів, автор програми «Пліч-о-пліч», співавтор програми «Герої Харкова» радіо «Накипіло», Марина Владиславівна Ніколаєва — журналістка, медіатренерка, редакторка ТОВ Телекомпанія АН, Наталія Валентинівна Руденко — бізнес-тренерка, ректорка школи реклами та дизайну «Багаж».

Науково-педагогічних працівників кафедри, які забезпечують навчання журналістів, регулярно запрошують у журі творчих конкурсів, залучають у медіапроєкти («Накіпело», «Майдан моніторинг») та міжнародні програми. Зокрема, члени кафедри брали активну участь у проведенні тренінгів з медіаграмотності за програмою німецької міжнародної громадської телерадіокомпанії Deutsche Welle Akademie та Академії Української преси. З метою формування професійних навичок для студентів регулярно проводяться майстер-класи з провідними фахівцями з медіагалузі. Практична підготовка здійснюється в національних, регіональних, міських друкованих засобах масової інформації та телерадіокомпаніях (ICTV, ОТБ та ін.), рекламних і PR-агенціях, відділах організацій та установ соціокультурної сфери.

Студенти кафедри мають змогу отримати ґрунтовну підготовку з дисциплін, які презентують культуру в її системній цілісності, історичній еволюції та змістовній специфіці. Однією з новацій навчального процесу стало впровадження принципу елективності у формуванні навчальної програми. Кафедра експериментувала з різними моделями навчання. Деякі з новацій згодом були використані під час реформ української системи вищої освіти. Зокрема, широкий спектр дисциплін за вибором студента. У навчальних планах культурологів та журналістів на їх забезпечення із середини 90-х рр. XX ст. відводилося від 20 до 60 % навчального часу, залежно від рівня освіти.

Колектив кафедри стимулює та сприяє впровадженню ініціатив студентів у відповідній галузі наук, допомагаючи організувати секції в межах щорічної конференції молодих вчених, яка регулярно проводиться в ХДАК. У 1998 р. за підтримки Л. В. Стародубцевої вийшла збірка студентських наукових праць «Бріколаж. Теорія та історія культури». Згодом викладачка виступила з ініціативою видання збірок, написаних студентами за результатами роботи під час спецкурсів і практик: "Undergraund", "Dixi et animam levavi". Упродовж 90-х — на початку 2000-х рр. кафедра брала участь у діяльності філософсько-літературного салону факультету культурології. До 2004 р. на факультеті працював студентський культурологічний клуб «Дефіс», за матеріалами якого видано бюлетень «Дефіс». Студенти-журналісти залучалися до видання газети ХДАК «Бурсацький узвіз».

Проблематика наукової діяльності кафедри чимало визначається сферою дослідницької діяльності викладачів — докторів наук. З початку 2000 р. докторські ступені здобули В. М. Шейко («Історико-культурологічні концепції цивілізаційної еволюції в добу глобалізму (кінець XIX — початок XXI ст.)», 2002 р.); Л. В. Стародубцева («Пам'ять і забуття в історії ідей: мнемонічна герменевтика культури», 2004 р.); Г. Д. Панков («Православна академічна філософія релігії в Росії (XIX — поч. XXI ст.)», 2006 р.); К. В. Кислюк («Українська історіософія як феномен культурної пам'яті», 2009 р.); В. А. Маркова («Книжкова комунікація: теорія, історія, перспективи розвитку», 2011 р.), О. В. Кравченко («Культурна політика України: культурологічні аспекти концептуалізації та репрезентації», 2012 р.); С. Б. Рибалко («Традиційне вбрання як репрезентативна модель японської культури», 2013 р.); Т. Д. Булах («Рекламна комунікація в книжковій галузі: теоретико-методологічний аспект», 2018 р.). За діючими навчальними планами викладачі кафедри підготували близько 100 курсів і спецкурсів, які становлять основу фундаментальної та спеціалізованої підготовки студентів.

Популярними серед студентів багатьох ЗВО України є підручники, навчальні посібники й інші методичні розробки, створені викладачами кафедри, найвідоміші з них такі: «Історія художньої культури» (О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко (1992)); «Історія художньої культури» (у п'яти томах) (В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко, Л. Г. Тишевська (1997–2001)); «Культурологія: Бібліографічний вказівник» (за ред. В. М. Шейко (1998)); «Історія української культури» (В. М. Шейко (2001)); «Історія художньої

культури України» (В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська. Ч. 1–2 (2001, 2003)); «Організація та методика науково-дослідницької діяльності» (В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко (2003)); «Історія світової та української культури» (В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, Л. Г. Тишевська (2004)); «Історія світової культури» (В. М. Шейко, О. А. Гаврюшенко, О. В. Кравченко (2005)); «Історія української культури» (В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська (2005)); «Історія української культури» (В. М. Шейко, В. Я. Білоцерківський (2009)); «Історія культури Слобідської України» (В. М. Шейко, Л. Г. Тишевська (2011)); «Культурологія» (В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Е. В. Германова де Діас (2012)), «Історія української культури» (В. А. Греченко, К. В. Кислюк (2013)); «Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства» (В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н. М. Кушнаренко (2016)); «Сучасна культурологія» (за ред. К. В. Кислюка (2016)); «Хрестоматія з культурології» (укладачі: Г. Д. Панков, К. В. Кислюк (2017)).

Серед найбільших досягнень кафедри й академії загалом є відкриття за ініціативи та безпосередньої участі В. М. Шейка у 2006 р. двох нових для наукової системи України галузей: «Культурологія» та «Соціальні комунікації». Упродовж 2007 р. авторський колектив кафедри: В. М. Шейко (керівник), О. В. Кравченко, Л. В. Стародубцева, О. А. Гаврюшенко, Л. Г. Тишевська, Г. Д. Панков — здійснив методичне забезпечення цього проєкту, розробивши паспорти 6 наукових спеціальностей, затверджених Кабінетом Міністрів України у 2007 р. (26.00.01 — Теорія та історія культури (3 паспорти); 26.00.02 — Світова культура і міжнародні культурні зв'язки, 26.00.04 — Українська культура, 26.00.06 — Прикладна культурологія. Культурні практики, а також програми вступних і кандидатських іспитів.

Основні здобутки наукової діяльності викладачів пов'язані з розробленням теоретичних проблем культури, історії світової та української культури, релігійної та філософської антропології, дослідженням історії культурологічної думки й історіографії, прикладної культурології, зокрема культурної політики тощо. Фундаментальними науково-дослідними темами, які розробляє колектив кафедри, є: «Вітчизняна та світова культура: історико-теоретичні аспекти», «Українська культура: історико-культурологічні виміри» (спільно з Інститутом культурології Національної академії мистецтв України), «Українська культура у глобальному поствоєнному світі», «Проблеми розвитку масових комунікацій: історія, теорія, сучасний стан».

Результати цієї роботи є в численних публікаціях викладачів кафедри, зокрема в працях В. М. Шейка: «Культура. Цивілізація. Глобалізація (кінець XIX — початок XX ст.)». У 2 т. (2001); «Культура України в глобалізаційно-цивілізаційному вимірі (історико-методологічні аспекти)» (2011), а також написаних ним у співпраці з М. В. Александровою — «Культура та цивілізація в історико-культурній думці України в добу глобалізації» (2009); та В. Г. Лєвіною — «Філософія української національної ідеї та Микола Хвильовий: історико-культурологічний аспект» (2010). Про результативність наукової діяльності кафедри свідчать монографії Л. В. Стародубцевої; О. В. Кравченко «Культурна політика України в парадигмах сучасності: теоретико-методологічні аспекти культурологічної інтерпретації» (2011); С. Б. Рибалко «Традиційне вбрання в семантичному просторі японської культури» (2013); В. А. Маркова «Книга в соціально-комунікативному просторі: минуле, сучасне, майбутнє» (2010), Т. Д. Булах «Рекламна комунікація у книжковій галузі», (2017), К. В. Кислюка «Українська культура І чверті XXI ст.: повороти модернізаційних перетворень» (2018). Маючи значний науковий потенціал і багаторічний досвід викладацької діяльності, кафедра культурології та медіакомунікацій є активно діючим творчим колективом, здатним вирішувати складні проблеми сучасної культурологічної науки й освіти.

Як науковий і навчально-методичний центр, кафедра підтримує постійний зв'язок з випускниками, працює з аспірантами, здобувачами, надає методичну допомогу багатьом закладам культури в підготовці, обговоренні, рецензуванні та затвердженні навчальних програм. За програмами, рекомендованими кафедрою, забезпечувалося читання курсів культурологічного спрямування в Лозівському, Житомирському, Харківському, Маріупольському й інших училищах культури.

Перші випуски культурологів відбулися у 1991–1992 р. Це були викладачі училищ культури, котрі, починаючи з 1989 р. та 1990 р., вступили на скорочений курс підготовки за заочною формою навчання за експериментальною програмою. З 1993 р. кафедра відкрила набір за денною формою навчання за цією спеціальністю. З 1998 р. ХДАК щорічно завершувало від 15 до 30 спеціалістів-культурологів. Із введенням двоступеневої системи навчання, щорічно на навчання вступало до 15 бакалаврів та 5–7 магістрів. У червні 2018 р. відбувся перший випуск бакалаврів за напрямом підготовки 6.030302 Реклама та зв'язки з громадськістю (за видами діяльності). А у 2019 р. — перші випуски бакалаврів та магістрів за спеціальністю

061 «Журналістика». Випускники кафедри працюють науковцями, викладачами філософії, культурології, історії світової та вітчизняної культури, а також в органах державного управління галуззю культури й туризму, фахівцями із соціального проєктування, прогнозування, консультантами в громадських організаціях і комерційних установах, референтами, аналітиками з питань соціокультурного розвитку, журналістами. Зокрема: продюсер, журналіст, керівник кінокомпанії «МаГіКа-Фільм», один із засновників та член правління міжнародного фестивалю документального кіно про права людини Docudays UA — Геннадій Кофман; Гостьовий професор університету Карлоса III, Мадрид (Іспанія), заступник директора Могилянської школи журналістики — Вікторія Романюк; відомий сучасний художник-концептуаліст, теоретик мистецтва, педагог — Костянтин Зоркін; журналістка, продюсерка, ведуча, лауреатка Національної премії України імені Тараса Шевченка, Пулітцерівської премії, яка у 2023 році увійшла до рейтингу «30 до 30: творці майбутнього» від «Форбс», Василіса Степаненко.

Г. В. Афенченко

Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій

Підготовка фахівців з менеджменту соціокультурної діяльності в Академії почалася у 2004 р. на організованій кафедрі менеджменту соціально-культурної діяльності. Її заснування було прямим продовженням традицій відомого в країні та на всьому пострадянському просторі закладу — Харківської державної академії культури щодо управління процесами культуротворення в суспільстві.

За рішенням колективу й адміністрації у 2017 р. кафедра отримала назву менеджменту культури та соціальних технологій. Статус одного з перших осередків підготовки фахівців з менеджменту соціокультурної діяльності в Україні накладав високу відповідальність за якість підготовки фахівців і вимагав постійного удосконалення змісту освіти, впровадження нових освітніх програм, пошуку інноваційних підходів до методів викладання.

Відразу після внесення у 2004 р. спеціальності 6.020107 «Менеджмент соціокультурної діяльності» у Перелік галузей знань і спеціальностей, за якими здійснювалася підготовка здобувачів вищої освіти в Україні, кафедра здійснила набір здобувачів за цією новою спеціальністю. Упродовж наступних років кафедрою розроблено та реалізовано інноваційні освітні проєкти з менеджменту реклами, менеджменту зв'язків із громадськістю, менеджменту міжнародного культурного туризму. У 2016 р. після змін у Переліку галузей знань і спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти в Україні, кафедрою запроваджено ОП «Менеджмент культури та соціальний маркетинг».

Відповіддю на вимоги сучасності та логічним продовженням еволюції соціокультурної освіти стала ОП «Менеджмент культури». В освітній програмі використані напрацювання фахівців кафедри в розробці державного стандарту першого (бакалаврського) і другого (магістерського) рівнів вищої освіти у складі підкомісії 028 «Менеджмент соціокультурної діяльності» науково-методичної комісії сектора вищої освіти Науково-методичної ради МОН України. Цей освітній проєкт базується на традиції підготовки організаторів культурно-просвітницької роботи в ХДАК із середини ХХ ст. та враховує досвід реалізації попередніх освітніх програм кафедри.

Логічним продовженням та доповненням галузевої освіти є ОП «Менеджмент соціокультурних проєктів» спеціальності 028 МСКД та «Менеджмент і адміністрування» спеціальності 073 Менеджмент другого (магістерського) рівня вищої освіти, які впроваджуються колективом кафедри.

Концепція підготовки менеджера соціокультурної діяльності виходить з розуміння міждисциплінарної позиції фахівця і основується на комплексі компетентностей, затребуваних у різних секторах соціокультурної діяльності:

– менеджер з дослідження сфери культури і мистецтва;
– менеджер культури за напрямами (артменеджмент, продюсерство, кроскультурний менеджмент);
– менеджер з адміністрування і збереження культурної спадщини. Фахівці управляють діяльністю конкретних установ культури та, як адміністратори, забезпечують стратегічний розвиток культурної сфери на території громади загалом;
– менеджер з пропаганди і просвіти.

Викладацький склад кафедри націлений на підготовку випускника як всебічно розвиненої особистості, здатної:

– організовувати роботу центрів культурних послуг (закладів культури клубного типу);
– визначати, досліджувати та сприяти розвитку самобутності і різнобарвності народної творчості в місцевих громадах;
– реалізовувати соціокультурні проєкти для всебічного розвитку громад і регіонів.

Випускники кафедри в будь-яких місцях державного, комерційного й громадського секторів упроваджують значення культури в діяльності соціальних організацій та інституцій.

Таким чином соціокультурна діяльність розглядається як комплекс соціальних технологій зі знанням системи культурологічних, психологічних, економічних та менеджерських компетентностей.

Колектив кафедри складається з викладачів відповідного профілю, уособлює освітню траєкторію і відповідає завданням впровадження освітніх програм: менеджменту й адмініструванню у сфері культури і мистецтва, економіці й маркетингу, соціології та психології соціокультурної діяльності, професійних комунікацій, критичного аналізу текстів культури, розв'язання соціальних конфліктів.

Із самого початку заснування кафедри склад викладачів постійно оновлюється, що зумовлено складністю та швидкоплинністю стану професійної області діяльності й потреб національного господарства, і, відповідно, інноваційним характером освітніх програм. Більшість дисциплін, програми практик, опанування яких забезпечується викладачами кафедри, є авторськими і були вперше впроваджені саме в Академії.

З 2004 по 2006 рр. завідувачем кафедри був доцент, кандидат філософських наук Олександр Федорович Проценко. З 2008 по 2012 рр. кафедру очолювала професор, доктор мистецтвознавства Олена Юріївна Оленіна. З 2006 по 2008 рр. та з 2013 по 2015 рр. кафедру очолював Олександр Васильович Кравченко — професор, доктор культурології, екс-декан факультету культурології Харківської державної академії культури, з 2015 по 2023 рр. — Альберт Олександрович Церковний — доцент, кандидат психологічних наук, наразі очолює Геннадій Владленович Афенченко — доцент, кандидат соціологічних наук.

Коло наукових і професійних інтересів викладачів кафедри стосуються широкого спектра практичних та теоретичних проблем соціокультурної сфери й менеджменту та організації діяльності, а саме:

Альберт Олександрович Церковний працює в академії з 1996 р., доцент, кандидат психологічних наук. Автор понад 50 наукових та методичних праць. Сфера наукових інтересів: соціально-психологічний тренінг як чинник успішного формування професійних навичок у студентів.

Ганна Василівна Пшинка працює в академії з 1984 р., доцент, кандидат філософських наук. Сфера наукових інтересів: теоретико-прикладні проблеми менеджменту та шляхи їх вирішення в сучасних умовах. Є авторкою понад 100 праць — наукових видань, включених до переліку фахових видань України, навчального посібника, навчально-методичних матеріалів з дисциплін, науково-популярних публікацій. Член Громадської наукової організації «Міжнародний центр з розвитку науки і технологій».

Геннадій Владленович Афенченко працює в академії з 2006 р., кандидат соціологічних наук, доцент. Автор понад 40 наукових та методичних праць, зокрема підручника з грифом МОН України. Член Громадської організації «Культура & Туризм». Експерт з акредитації освітніх програм Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти з 2020 р. Сфера наукових інтересів: вплив інформації на колективну поведінку, соціологія міжкультурної взаємодії, дослідження громадської думки.

Лариса Геннадіївна Гетьман працює в академії з 1995 року, доцент, кандидат економічних наук. Авторка понад 50 праць. Сфера наукових інтересів: економіка та менеджмент створення культурного продукту та креативних індустрій.

Вадим Сергійович Мірошниченко працює в академії з 2010 р. Кандидат культурології. Є автором приблизно 45 праць. Сфера наукових інтересів: деконструкція посттрадиційних систем мислення; теорія та практика ненормативного письма; French Theory.

Зоя Миколаївна Остропольська за освітою — менеджер-економіст соціально-культурної сфери. Викладає в Академії з 2005 року, доцентка, кандидатка філософських наук. Член науково-громадської організації «Фінансово-економічна наукова рада». Входить до складу оргкомітету наукових конференцій у ХДАК та ін. Сфера наукових інтересів: менеджмент, маркетинг, адміністрування.

Ігор Михайлович Дубровський працює в академії з 2017 року, кандидат соціологічних наук. Член громадської організації «Інформаційний Центр Майдан Моніторинг». Член експертної ради «Центр соціальної безпеки та регіональних ініціатив». Тренер «Харківської Школи Медіації». Координатор проєктів коаліції громадських об'єднань UPBS. Експерт Української асоціації медіаторів (Київ). Посередник-координатор NIK (Варшава, Харків). Викладач дисциплін із соціології та конфліктології. Автор близько 60 публікацій. Сфера наукових інтересів: зміни соціокультурних практик в умовах викликів.

Людмила Іванівна Колесник працює в Академії з 1981 року. Здійснює консультування голів профспілкових організацій закладів культури Харківської області в межах соціального партнерства між адміністрацією та трудовим колективом. Член Центрального комітету профспілки працівників культури України, 2015—2019 рр. Член Президії Обласної профспілкової організації працівників культури (голова мандатної комісії) 1994–2024 рр. Голова первинної профспілкової організації ХДАК з 1994 р. по теперішний час. Сфера наукових інтересів: прогнозування змісту професійної підготовки фахівців у галузі культури.

Наталя Валеріївна Писар працює в Академії з 2008 р. Незамінний і затребуваний організатор кафедрального документообігу, фахівець з методично-лабораторної роботи.

За період існування кафедра забезпечила випуск понад 2380 фахівців, які успішно працюють у різних сферах, розуміючи велику відповідальність за становлення і збереження нашого культурно-мистецького простору, ідентичності національно-культурного життя країни. Географія працевлаштування наших випускників дуже широка: від Харкова і Львову — до Донецької і Луганської областей, від Києва — до Херсонської і Запорізької областей, а також за кордоном.

Наші випускники завдяки міждисциплінарному підходу до організації освіти на спеціальності «Менеджмент СКД» є затребуваними в широкому спектрі професійної діяльності. Серед сфер фахового застосування відзначаємо:

- сучасні соціальні й маркетингові комунікації (контент-менеджмент, СЕО, СММ, реклама і зв'язки з громадськістю);
- туризм та індустрія гостинності;
- артменеджмент і продюсерська діяльність (театрів, кіностудій, окремих виконавців);
- соціальна відповідальність великих корпорацій;
- івент-діяльність;
- формування корпоративної культури в компаніях, у різноманітних креативних індустріях.

Крім того, випускники також обирають для застосування практичних навичок видавничу справу, артхаби й заклади культури, громадські організації і волонтерську діяльність, реалізацію самостійних соціокультурних проєктів та ведення власного бізнесу.

Безумовно, усі мають різні досягнення, рівні кар'єрного зростання, реалізації професійних інтересів. Але, узагальнюючи, вкажемо на початковий імпульс — випускник першого набору О. Івченко є співорганізатором діючого в Харкові міжнародного фестивалю "*Remarketing*". Цей захід не тільки об'єднував спілкування фахівців із соціокультурних та маркетингових комунікацій, але й протягом років орієнтував наступні покоління студентів спеціальності у професійній сфері і навіть допомагав у конкурсному працевлаштуванні.

Місія кафедри полягає в забезпеченні потреб культурних і креативних індустрій у професіоналах шляхом організації якісної освіти з менеджменту соціокультурної діяльності.

А. Л. Щербань

Кафедра музейно-туристичної діяльності

Кафедра музейно-туристичної діяльності створена 1 липня 2023 р. в результаті реорганізації кафедри історії, музеєзнавства та пам'яткознавства й кафедри туристичного бізнесу. Новостворена кафедра готує кваліфікованих спеціалістів за спеціальностями 027 «Музеєзнавство, пам'яткознавство» та 242 «Туризм і рекреація», продовжуючи традиції 1930-х рр., коли на базі Харківського інституту політичної освіти, а згодом Всеукраїнського інституту комуністичної освіти діяв туристично-музейний факультет із туристичним та музейним відділами.

Сучасна кафедра музейно-туристичної діяльності — потужний науковий та освітній центр академії. До її складу входять 5 докторів та 7 кандидатів наук, які успішно розробляють актуальні теоретичні проблеми та практичні питання у сфері історії, музеєзнавства, охорони культурної спадщини, економіки туризму, рекреації, управління персоналом, розвитку культурного та екзистенційного туризму та ін.

Навчальний процес на кафедрі забезпечують:

Анатолій Леонідович Щербань — доктор культурології, кандидат історичних наук, доцент, завідувач кафедри. Сфера наукових інтересів — вивчення глиняних виробів, пов'язаних з прядінням і ткацтвом, декору кераміки від доби неоліту до початку XX століття; краєзнавчі та пам'яткознавчі дослідження, моніторинг стану та популяризація пам'яток матеріальної та нематеріальної культурно-історичної спадщини України. Нагороджений грамотою Міністерства культури України, Полтавської обласної державної адміністрації, Української спелеологічної асоціації, Подякою Харківського міського голови, дипломом номінанта обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Кращий завідувач кафедри».

Любов Дмитрівна Божко — доктор культурології, кандидат історичних наук, доцент. Сфера наукових інтересів — культурологія туризму, міжкультурні комунікації, історія науки.

Андрій Олександрович Сошніков — доктор філософських наук, доцент. Сфера наукових інтересів — музейна справа, музейні технології, музеологія, музеалізація пам'яток стародавнього світу, філософська антропологія, філософія культури, археологія, етнографія, етнологія, сходознавство, українознавство.

Віктор Юрійович Степанов — доктор наук з державного управління, професор. Сфера наукових інтересів — туризм, менеджмент і адміністрування, державна інформаційна політика, інформаційна безпека. Нагороджений подякою харківського міського голови, орденом «За розбудову України», відзнакою «За самовіддане служіння науці», дипломом обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Декан факультету».

Марія Валеріївна Тортіка — доктор історичний наук, доцент. Сфера наукових інтересів — всесвітня історія (modern history). Спеціалізується на галузі: соціально-політична історія, сходознавство; музейна справа, фондоутворення, цифровізації та комунікації; філософія історії.

Ірина Олександрівна Шандра — доктор історичних наук, професор. Сфера наукових інтересів — економічна історія України.

Алла Петрівна Аніщенко — кандидат педагогічних наук, доцент. Сфера наукових інтересів — туризм, анімація, соціальні проєкти, фандрайзинг, технології в туризмі, соціальна комунікація. Нагороджена подякою від ОКЗ «Харківський організаційно-методичний центр туризму», КУ «Харківський обласний центр молоді» за активну кураторську діяльність під час проведення молодіжного конкурсу на кращу екскурсію «Відкриваємо Харківщину». Учасниця проєкту «Партнерство між громадськими організаціями та органами місцевого самоврядування в інтеграції та адаптації внутрішньо переміщених осіб та місцевих жителів у територіальні громади Львівської області» за підтримки Проєкту USAID «Підвищення ефективності роботи та підзвітності органів місцевого самоврядування» («Говерла»). Реалізатор проєкту: ГО «Європейський діалог» Грант №: G-HOVERLA-007; міжнародного українсько-польського проєкту «Квести — відкриваємо скарби України».

Ольга Юріївна Бірьова — кандидат історичних наук, старший викладач. Сфера наукових інтересів — історія України, Public history, цифрова комунікація, 3D-моделювання, Augmented Reality, Virtual Reality.

Марина Миколаївна Зайцева — кандидат економічних наук, доцент. Сфера наукових інтересів — економіка туризму, конкурентоспроможність туристичних підприємств. Брала участь у міжнародному стажуванні на базі Класичного приватного університету (м. Запоріжжя, кафедра туризму та готельного господарства), міжнародному науково-педагогічному стажуванні (м. Рига, Латвія) на тему: «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління за спеціальністю 242 «Туризм», міжнародному науково-педагогічному стажуванні на базі Prague Dream Hostel на тему: «Продажі та маркетинг у готельному бізнесі».

Сергій Сергійович Ростовцев — кандидат соціальних комунікацій, старший викладач. Сфера наукових інтересів — соціальні комунікації в туризмі, інфраструктура в туризмі, інтернет-маркетинг у туризмі, стратегічний маркетинг. Понад 10 років реалізує принципи бекпекінгу та хітчхайкінгу, є одним з провідних у м. Харкові організаторів одноденних піших походів на середні та довгі дистанції.

Наталя Володимирівна Шумлянська — старший викладач кафедри. Сфера наукових інтересів — маркетинг у туризмі, digital-маркетинг у туризмі, туроперейтинг, екологічний туризм. Брала участь у міжнародному науково-педагогічному стажуванні (м. Рига, Латвія) на тему: «Інноваційні освітні технології: європейський досвід та його впровадження в підготовку фахівців з економіки та управління за спеціальністю 242 «Туризм», академії цифрового розвитку «Цифрові інструменти GOOGLE».

На кафедрі діють навчальні лабораторії з музеєзнавства та пам'яткознавства (завідувач — кандидат історичних наук Н. В. Бабкова) та інноваційних технологій у туризмі (завідувач — В. В. Шкода).

Кафедра активно співпрацює з музеями, туристичними підприємствами й органами місцевого самоврядування, представники яких запрошуються до участі в конференціях, круглих столах, лекційних та практичних заняттях. Кафедра започаткувала цикл міжвузівських студентських наукових семінарів та майстер-класів з практиками туризму та музейної діяльності.

Студенти залучаються до науково-дослідної діяльності та практичних проєктів — диджиталізації культурної спадщини, розробки аудіогідів, створення віртуальних екскурсій, волонтерської діяльності при організації туристичних заходів та ін. Серед останніх — участь у міжнародному польсько-українському проєкті «Квести — відкриваємо скарби України» (екскурсія Харків-квест), міжнародному проєкті "Memory Savers" (оцифровування музейних колекцій), створення циклу онлайн-екскурсій «Наші міста між пам'яттю та майбутнім», «Нобелівські лауреати Харкова» та «Поляки, які запам'ятались Харкову» (створено в співпраці з Музеєм видатних харків'ян).

Н. М. Кушнаренко

Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій

Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій — одна з фундаментальних, базових в освітньо-науковому просторі ХДАК. Вона є центром фундування вищої бібліотечної освіти в Україні, підготовки фахівців, наукових і науково-педагогічних кадрів, осередком створення та розвитку ХДАК як самостійного ЗВО — довгий час єдиного в Україні вишу бібліотечно-інформаційного профілю. Вона є ядром об'єднання на єдиній когнітивній базі кафедр бібліотечно-інформаційного спрямування: бібліотекознавства та соціальних комунікацій; документознавства та книгознавства; бібліографознавства та інформаційно-бібліографічної діяльності; інформаційних технологій, інформаційно-документних систем.

В історичному дискурсі виникнення, становлення та розвитку кафедри умовно можна виокремити п'ять основних етапів: перший — етап генерації (кінець XIX — початок XX ст.); другий — етап інституціалізації (1930–1960 рр.); третій — етап диференціації (1970–1990 рр.); четвертий — етап трансформації (1990 — початок 2000-х рр.); п'ятий — етап інтеграції (з початку 2000 р. і понині). Між цими етапами існує тісний системний зв'язок.

Перший — етап генерації, сягає кінця XIX — початку XX ст., пов'язаний з лобіюванням харківською прогресивною інтелігенцією ідеї підготовки бібліотечних кадрів у Харкові — потужному університетському центрі на теренах України. Серед активних ентузіастів втілення цієї ідеї — Х. Д. Алчевська, Д. І. Багалій, М. Ф. Сумцов, Н. Я. Фрідьєва та багато інших.

Другий — етап інституалізації (1930–1960 рр.) — розпочинається в 1931 р., коли у складі бібліотечного факультету Всеукраїнського інституту комуністичної освіти було створено кафедру бібліотекознавства, яка стала першим спеціалізованим структурним підрозділом підготовки бібліотечних фахівців вищої кваліфікації. Багато років (1931–1934, 1944–1968 рр.) кафедру очолювала знаний бібліотекознавець міжнародного рівня Надія Яківна Фрідьєва.

Ключовими подіями цього етапу можна вважати не лише започаткування підготовки фахівців, а й наукових і науково-педагогічних працівників. У 1931 р. при кафедрі бібліотекознавства було вперше відкрито аспірантуру. А згодом, у 1936 р. створено аспірантуру зі спеціальностей: методика роботи з читачами, література для дітей і бібліографія. На даному етапі розпочинається процес активного впровадження в освітній

процес результатів наукової діяльності кращих викладачів ХДАК у формі нарисів, конспектів лекцій, інших навчально-методичних матеріалів. Серед найважливіших із них слід назвати такі видання: І. Я. Каганов «Нариси з історії книги» (1959); І. Я. Каганов «Українська книга кінця XVI–XVII століть», нариси з історії книги (1959); лекція В. Т. Витяжкова «Завдання і принципи бібліографії» (1961); лекція Д. Д. Тараманова «Види бібліографії суспільно-політичної літератури» (1968); лекція Л. І. Котенка «Опис творів друку» у 2-х частинах (1968, 1970) та ін. На особливу увагу заслуговують праці І. І. Корнєйчика: конспекти лекцій «Краєзнавча бібліографія художньої літератури» (1958); «Бібліографія літератури та письменників на допомогу науковій роботі» (1959); «Розвиток бібліографії на Україні» (1961); «Краєзнавча бібліографія на Україні» (1964); «Краєзнавча бібліографія на Україні» (1917–1940), (1965); «Краєзнавча бібліографія на Україні» (1941–1967), (1968); книга «Українські революційні демократи і бібліографія» (1969) та ін.

Ще однією відмінною характеристикою цього етапу стало зародження професійної бібліотечної періодики. У 1940 р. вийшов друком перший том «Трудов Харьковского библиотечного института», у 1956 р. — другий випуск наукового збірника «Ученые записки», у 1957–1960 рр. — третій — п'ятий випуски «Ученых записок», у 1962 р. — шостий випуск наукового збірника «Наукові записки». Авторитет періодичних видань був настільки високим, а кількість авторів настільки збільшилась, що у 1964 р. на базі ХДАК було запроваджено республіканський міжвідомчий науково-методичний збірник «Бібліотекознавство та бібліографія» (1964–1992 рр., вип. 1–31), який у 1999 р. відновлено з новою назвою «Вісник Харківської державної академії культури».

У цей час було засновано ще одну важливу традицію — організацію науково-практичних конференцій випускників ЗВО — працівників бібліотечних установ різних регіонів України, керманичами яких були Р. Б. Гуревич, А. А. Ашукін, О. О. Майборода та ін. З роками форум трансформувався в системний професійно-комунікаційний зв'язок — викладач-студент-роботодавець, переріс у щорічні наукові конференції, серед яких: всеукраїнська конференція молодих вчених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття», міжнародна конференція «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», де випускники-науковці ХДАК разом зі студентами й аспірантами обопільно обговорювали актуальні проблеми книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства. У післявоєнні роки сталися й деякі організаційні зміни: у 1944 р. поновлено кафедру бібліотекознавства, відкрито бібліотечний кабінет, у 1950 р. створено кафедру книжкових фондів і каталогів, що заклало підвалини для переходу до етапу диференціації.

Третій — етап диференціації (1970–1990 рр.) — пов'язаний з підвищенням соціальної значущості вищої бібліотечної освіти, необхідністю розбудови її основних змістових напрямів, видів і різновидів освітньо-наукової діяльності. Потужності й самостійності набувають спеціальні кафедри: бібліотекознавства, бібліографії, бібліотечних фондів і каталогів, літератури для дітей та бібліотечної роботи з дітьми. У 1966 р. було створено кафедру технічних бібліотек і наукової інформації, що на довгі роки забезпечило ЗВО надійним освітньо-науковим і навчально-методичним підґрунтям підвищення якості бібліотечної освіти в Україні.

Саме на цьому етапі відбувається виразна диференціація в змістово-проблемному наповненні освітньо-наукового процесу. Книгознавчий напрям наукової та освітньої діяльності представлений такими особами, як І. Я. Каганов, Т. О. Скрипник, М. А. Низовий, В. П. Нікітіна, Л. М. Василенко та ін.; бібліотекознавчий — С. І. Волкова, М. Д. Рябченко, З. В. Гімальдінова, Т. П. Комісаренко, Т. П. Самійленко, Є. М. Красножон, Н. С. Русавська, О. М. Хропач, Г. М. Брагіна, О. Б. Стогній, В. О. Ільганаєва та ін.; фондознавчий — Є. П. Тамм, В. А. Мільман, М. П. Васильченко, Н. М. Кушнаренко та ін.; каталогознавчий — Л. І. Котенко, Д. А. Кумок, Т. Ф. Марченко, Е. Т. Карачинська, В. К. Удалова, Г. П. Терентьєва, В. В. Сєдих та ін.; бібліографознавчий — В. Т. Витяжков, Д. Д.Тараманов, І. І. Корнєйчик, І. О. Вовченко, Н. Ф. Колосова, Л. Я. Філіпова, В. П. Богданова, Є. М. Тодорова та ін.; дитячих бібліотек — М. О. Пасічник, Т. Т. Петриченко, Л. В. Озарчук, А. О. Малько та ін.; технічних засобів бібліотечної діяльності — В. І. Тараненко, Т. М. Кулешова, Ю. М. Кривуц, Л. Г. Хромченко, М. О. Казарінов, І. М. Фоменко та ін.

У 1960–1970 рр. на кафедрі бібліотекознавства працювали Т. П. Комісаренко, Т. О. Скрипник, М. Д. Рябченко, М. С. Демченко, С. І. Волкова, Є. М. Красножон, З. В. Гімальдінова. Значними були їхні успіхи і в науковій роботі: М. С. Демченко, С. І. Волкова, І. О. Скрипник та З. В. Гімальдінова захистили кандидатські дисертації, значно зміцнивши науково-методичні засади викладацької роботи. З 1968 р. кафедру бібліотекознавства очолив Микола Дем'янович Рябченко — дисциплінований, цілеспрямований, по-військовому принциповий і вимогливий. До завідування кафедрою він працював на посаді головного

бібліографа Харківської наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка, що сприяло привнесенню нового й передового досвіду з практики бібліотечної роботи. Зокрема, він одним із перших запровадив широке використання технічних засобів в освітньому процесі. Пильну увагу приділяв завідувач кафедри оновленню колективу викладачів, який поповнили молоді перспективні випускники інституту Н. С. Білопола, Т. П. Самійленко, Н. С. Русавська. Саме в цей час на кафедрі сформовано унікальний педагогічний колектив, у якому гармонійно поєднувалися знання і досвід трьох поколінь: старшого (Н. Я. Фрідьєва, І. Я. Каганов, Р. Б. Гуревич, О. П. Насонова), середнього (М. Д. Рябченко, С. І. Волкова, З. В. Гімальдінова, М. С. Демченко, Т. О. Скрипник, Т. П. Комісаренко, Е. М. Красножон) і молодшого (Н. С. Русавська, Т. П. Самійленко, Н. С. Білопола, І. В. Зборовець). На кафедрі працювало шість доцентів, кандидатів наук. Після успішного захисту кандидатської дисертації на кафедрі почав працювати О. М. Хропач.

У 1974–1978 рр. кафедру бібліотекознавства очолювала кандидат педагогічних наук, доцент Іванівна Волкова Сталініта, котра зробила значний внесок у розвиток харківської бібліотекознавчої школи. Головні напрями її досліджень — обслуговування читачів, удосконалення форм і методів індивідуальної та масової роботи, історія бібліотечної справи. 1970-ті рр. відзначилися активною роботою колективу кафедри зі здійснення комплексних досліджень: «Молодь і книга» та «Історія бібліотечної справи в Україні», результати яких публікувалися на сторінках республіканського науково-методичного міжвідомчого збірника «Бібліотекознавство і бібліографія» та інших спеціальних видань.

Реформаторські перетворення на кафедрі розпочалися наприкінці 1970 — на початку 1980-х рр. З 1978–1987 рр. керівництво кафедрою здійснював кандидат педагогічних наук, доцент Олександр Миколайович Хропач. Значну увагу він приділив оновленню змісту навчального курсу «Організація та управління бібліотечною справою», переходу до нових навчальних планів, що передбачали підготовку кадрів за галузевими та функціональними спеціалізаціями. Створення в Україні централізованих бібліотечних систем з їх ускладненою структурою потребувало суттєвих змін у змісті та структурі підготовки бібліотечних кадрів. По-перше, необхідно було поглибити знання майбутніх фахівців у галузевому напрямі (комплекси літератури); по-друге, зважаючи на особливості в умовах ЦБС функціональних обов'язків бібліотекарів, виникла потреба в організації їх функціональної підготовки. Із цією метою на кафедрі розроблено програми нових курсів, підготовлені тексти лекцій і навчально-методична документація, впроваджено нові активні методи навчання — рольові ігри, ситуаційні завдання та ін. Професіоналізм викладачів кафедри постійно вдосконалюється (навчання в аспірантурі, ФПК та стажування). Якщо в 1950–1960-х рр. кандидатські дисертації захистили два викладачі (Т. О. Скрипник, Н. Я. Фрідьєва), у 1970-х рр. — три (С. І. Волкова, З. В. Гімальдінова, О. М. Хропач), то у 1980-х рр. — шість викладачів кафедри (Н. П. Бура, О. О. Золотко, Т. Х. Кім, О. Є. Куденко, Л. В. Озарчук, Т. П. Самійленко). Після захисту дисертацій на кафедрі почали викладати талановиті науковці В. О. Ільганаєва та Г. М. Брагіна.

На даному етапі як самостійні структурні підрозділи стрімко розвивалися кафедри: бібліотечних фондів і каталогів (завідувач — кандидат історичних наук, доцент Є. П. Тамм), бібліографії (завідувач — кандидат історичних наук Д. Д. Тараманов), технічних бібліотек і наукової інформації (завідувач — кандидат сільськогосподарських наук В. І. Тараненко). Кафедри розвивалися настільки інноваційно й потужно, що посіли провідні місця в освітньо-науковому просторі України. Доба диференціації ознаменована захистами кандидатських дисертацій старшим поколінням викладачів: Є. П. Тамм, Д. А. Кумок, І. О. Вовченко, Н. Ф. Колосова, Л. С. Іллічова, О. М. Хропач, І. І. Корнєйчик, С. І. Волкова та ін. Вагомою особливістю цього етапу, безумовно, є І. І. Корнєйчик — талановита, працьовита, інтелігентна людина, блискучий, визнаний учений-лідер наукової школи бібліотечно-бібліографічного краєзнавства не лише в ХДІК, а й в усій Україні, на наслідуванні ідей та наукового стилю якого виросло не одне покоління кращих представників бібліотечного краєзнавства. Упродовж багатьох років саме цей учений вирізнявся особливою науковою продуктивністю та найвищим рівнем цитованості його праць. Маючи значний науковий доробок, І. І. Корнєйчик на початку 1970-х рр. уперше в Україні почав працювати над докторською дисертацією, присвяченою дослідженню історії української бібліографії, яку, на жаль, не завершив у зв'язку з передчасною смертю в 1974 р. Однак його наукові ідеї, реалізовані в численних публікаціях, надихають нові покоління бібліографознавців на інноваційні наукові розвідки. Його науковий нарис «Історія української бібліографії. Дожовтневий період» (1971) і нині залишається неперевершеним взірцем, своєрідним науковим «оберегом» харківської бібліотечної освітньо-наукової школи.

Серед молодого покоління викладачів бібліотечного факультету ХДІК своєрідним науковим «проривом» став вчасний, а то й достроковий захист спочатку кандидатських, а згодом і докторських дисертацій. У хронологічному порядку захистів дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук назвемо М. В. Васильченка (1975), М. А. Низового (1976), Л. В. Озарчук (1978), В. К. Удалову (1978), Н. М. Кушнаренко (1979), Т. П. Самійленко, Л. М. Білан (1983), С. Є. Шматову (1984), В. О. Погорєлову, Г. П. Терентьєву (1986), В. А. Мільман, Є. А. Медведєву, В. В. Сєдиха (1987) та ін. Саме ці молоді представники ХДАК посилили її міжнародний авторитет.

Ще одним вагомим результатом етапу, який заклав надійний фундамент подальшого успішного розвитку харківської бібліотечної освітньо-наукової школи, є вихід друком значної кількості оригінальних авторських підручників, навчальних посібників, конспектів лекцій та ін., які сприяли суттєвому збагаченню змісту наукового, навчального і виховного процесу. Серед них такі підручники і навчальні посібники: «Класифікація творів друку» (Е. Т. Карачинська, Л. І. Котенко, Д. А. Кумок) (1973); «Бібліотечні каталоги: Опис творів друку. Алфавітний каталог» (Л. І. Котенко, Т. Ф. Марченко) (1973); «Історія книги» (Т. О. Скрипник) (1973); видання з предметизації та централізованої каталогізації (Е. Т. Карачинська, Л. І. Котенко, Д. А. Кумок, Є. П. Тамм) (1975); історії бібліотечної справи України (З. В. Гімальдінова, Н. Я. Фрідьєва, Ф. О. Єщенко, Т. П. Самійленко, І. В. Дьомкін, Т. О. Скрипник) (1975); керівництва читанням (С. І. Волкова, М. Д. Рябченко) (1975); фондів та каталогів недрукованих та аудіовізуальних матеріалів у бібліотеках (Л. І. Котенко, Д. А. Кумок, В. А. Мільман, Є. П. Тамм) (1977); української бібліографії (Н. Ф. Королевич, Д. Д. Тараманов, В. Д. Масленнікова, С. В. Сороковська) (1980); організаційно-методичного керівництва бібліотеками в умовах централізації (Н. С. Білопопола, С. І. Волкова, В. Я. Онуфрієва, О. М. Хропач) (1981); систематизації творів друку та організації систематичного каталогу (В. К. Удалова, Е. Т. Карачинська, Д. А. Кумок, Т. Ф. Марченко, Є. П. Тамм) (1982); предметизації творів друку та складання предметного каталогу (Е. Т. Карачинська, В. К. Удалова) (1987); організації та методики бібліографічної роботи в бібліотеці (В. П. Богданова, Л. М. Борискіна, Л. М. Василенко та ін.) (1989); організації та використання інформаційних ресурсів (Л. Г. Хромченко) (1992) та ін. За відсутності монографій, навчальні видання виконували на той час не лише освітню, але й наукову функції.

Серед особливостей цього етапу розвитку випускових кафедр можна відзначити системніше, ніж раніше, проведення колективних (кафедральних і міжкафедральних) наукових досліджень. Це: «Молодь і книга»; «Історія бібліотечної справи в Україні»; «Історія української книги»; «Краєзнавчі фонди бібліотек України»; «Методика викладання дисциплін фондознавчого та каталогознавчого циклу»; «Централізація бібліотек» та ін., результати яких активно впроваджуються в практичну діяльність бібліотечних установ та освітній процес профільних ЗВО України.

Четвертий — етап трансформації (1990 — початок 2000-х рр.), пов'язаний з багатьма перетвореннями в освітній, науковій, виховній та організаційній діяльності.

Знаковими подіями етапу трансформаційних перетворень можна вважати: відкриття в ХДАК аспірантури (1995), докторантури (1996); спеціалізованої вченої ради (1996) із захисту докторських (кандидатських) дисертацій з педагогічних наук із наукової спеціальності 07.00.08 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство; відновлення на новій когнітивній базі видання всеукраїнського науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія». Активізуються захисти докторських дисертацій кращими представниками школи; підготовка та опублікування підручників і навчальних посібників, які набули визнання професійної спільноти не лише в Україні, а й за її межами; запровадження щорічної наукової конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XX ст.» тощо.

На цьому етапі розпочався процес підготовки та захисту докторських дисертацій провідними викладачами профільних кафедр: Н. М. Кушнаренко (1993), В. О. Ільганаєва (1996), Л. Я. Філіпова (1999), А. А. Соляник (2006), І. О. Давидова (2008), Г. В. Шемаєва (2009), В. А. Маркова (2011), О. М. Кобєлєв (2013), О. Ю. Мар'їна (2018), Т. Д. Булах (2018), котрі нині активно формують власні наукові школи.

Ключовим явищем цього етапу слід вважати відродження на принципово новій основі науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія», перший номер якого під назвою «Вісник Харківської державної академії культури» вийшов на базі ХДАК у 1999 р. Його відповідальним редактором з 1999 по 2007 рр. була Н. М. Кушнаренко, відповідальним секретарем — А. А. Соляник. Перший випуск видання мав підназву «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика». Однак через значний обсяг статей, які надійшли

до редколегії зі споріднених і суміжних галузей знань, його профіль значно розширено. Структуру видання складали чотири основні розділи: «Теорія й історія культури»; «Бібліотечно-інформаційна освіта та наука»; «Педагогіка»; «Рецензії». Згодом бібліотечний розділ дістав назву «Бібліотекознавство. Книгознавство. Інформатика», а потім — «Соціальні комунікації». Це видання примножило авторитет ХДАК як потужного центру студіювання та поширення інноваційних наукових ідей. Значущості науковому збірнику додало його введення до Переліку фахових видань України: 1999 р. — з історичних наук, 2000 р. — з педагогічних наук; 2008 р. — із соціальних комунікацій.

Завдяки спадкоємності наукових досліджень представниками декількох поколінь наукової школи, провідні представники ХДАК мають пріоритет не тільки в Україні, але й за її межами в дослідженні таких проблем: Українське книгознавство та книжкова справа; Рекламна комунікація в книжковій галузі; Методологія та методика бібліотекознавства, бібліографознавства та документології; Бібліотечний соціальний інститут; Історія бібліотечної справи, Українське та світове бібліотечне фондознавство та каталогознавство; Бібліотечно-інформаційна освіта в Україні та за кордоном; Бібліотечна статистика; Бібліотечне краєзнавство; Бібліотечно-інформаційна аналітика, Інформаційний менеджмент і маркетинг; Автоматизація та цифровізація бібліотечно-бібліографічних процесів і технологій.

У 1987–1994 рр. кафедру очолювала кандидат педагогічних наук, доцент Валентина Олександрівна Ільганаєва, котра викладала курси «Бібліотекознавство», «Організація та управління бібліотечною справою» та ін. Основна проблематика її наукових досліджень — методологія і теорія бібліотекознавства, інтеграційні та трансформаційні процеси в соціально-комунікаційній сфері, проблеми розвитку вищої бібліотечної освіти в Україні, які й стали в подальшому основою її докторської дисертації. Під її керівництвом розроблено «Концепцію розвитку регіональної бібліотечної інформаційної системи», цільову програму НДР. Матеріали дослідження використані в навчально-методичному посібнику «Організація діяльності бібліотек» (1993 р.). Вона була серед розробників «Концепції розвитку бібліотечної справи України» (1994 р.), представляла Харківський державний інститут культури на першому Конгресі бібліотекарів України (1993 р.).

Подальше функціонування кафедри бібліотекознавства відбувалося під керівництвом кандидата педагогічних наук, доцента Галини Михайлівни Брагіної (1994–2000 рр.). Науковий потенціал кафедри становив 83,3%. Підготовці науковців сприяло створення в 1995 р. в ХДІК аспірантури. Колектив кафедри (Г. М. Брагіна, Г. Д. Ковальчук, О. С. Куденко, Т. П. Самійленко, О. М. Хропач) розробляв нові навчальні плани, програми інноваційних курсів.

Цей етап ознаменований суттєвими реорганізаційними змінами, які розпочалися наприкінці 1990-х рр. Неодноразово змінювалися назви профільних кафедр, оновлювався склад завідувачів: кафедра бібліотекознавства (В. О. Ільганаєва, Г. М. Брагіна, І. О. Давидова, О. Ю. Мар'їна), документознавства та фондознавства (Н. М. Кушнаренко, В. В. Сєдих, А. А. Соляник), бібліографознавства (загального і галузевого) (М. А. Низовий, В. П. Богданова), інформаційних технологій (Г. Г. Асєєв), інформаційно-документних систем (Д. Е. Ситніков). Дві останні кафедри забезпечили суттєвий «прорив» у комп'ютеризації освітньо-наукового процесу в ХДАК.

Із серпня 1998 р. базова кафедра продовжила своє функціонування як самостійний структурний підрозділ ХДАК спочатку як кафедра інформатики, із серпня 1999 р. — як кафедра соціальних комунікацій, з листопада 2004 р. — як кафедра бібліотекознавства та соціальних комунікацій. Вона була створена, зважаючи на інформатизацію документально-бібліотечної та інформаційно-комунікативної сфер діяльності, формування суспільного простору соціальних комунікацій на базі новітніх інформаційних технологій. Вона стає базовою освітньою, науково-методологічною структурою в системі підготовки фахівців у галузі культури: бібліотечного, документно-інформаційного, музеєзнавчого, соціально-педагогічного, культурологічного профілів. Кафедру очолила доктор історичних наук, професор Валентина Олександрівна Ільганаєва — фундатор теорії соціальних комунікацій, представник нової генерації бібліотекознавців, лідер наукової школи, котра застосовувала системний підхід до аналізу трансформацій бібліотечного соціального інституту в умовах формування інформаційного суспільства. Її плідну наукову та педагогічну діяльність характеризують відомі в бібліотекознавстві наукові й навчально-методичні дослідження — загалом понад 100 праць. Ця талановита і творча людина сповнена інноваційних ідей та невичерпної енергії для їх реалізації. Вона — член спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 у ХДАК з наукового напряму 27 — «Соціальні комунікації», член експертної ради ВАК України з наукового напряму «Соціальні комунікації», член редколегії наукового збірника

«Вісник Харківської державної академії культури», журналів «Бібліотечна планета», «Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія», «Вісник Книжкової палати». Її науковий світогляд та практичний досвід узагальнено в ґрунтовному підручнику для студентів інститутів та училищ культури «Бібліотекознавство: теорія, історія, організація діяльності бібліотек» (1993 р.), виданому в співавторстві з відомим українським бібліотекознавцем М. С. Слободяником, навчальному посібнику «Організація діяльності бібліотек» (1998 р.), науковій праці «Гармонізація культурного середовища в умовах інформатизації суспільства» (1999 р.), конспектах лекцій з бібліотекознавства (2000 р.), монографії «Бібліотечна освіта: нова парадигма розвитку», навчальному посібнику «Хрестоматія з соціальних комунікацій» (2002 р.). Та особливу увагу наукової спільноти України та зарубіжних країн привернув ґрунтовний словник-довідник «Соціальні комунікації (теорія, методологія, діяльність)». Ця фундаментальна праця є першим в Україні виданням, що системно розкриває зміст широкого кола понять, які відображають об'єктно-предметне поле сфери соціальних комунікацій у їх гносеологічних, онтологічних і феноменологічних аспектах.

З 2008 р. кафедру бібліотекознавства та соціальних комунікацій очолює кандидат педагогічних наук, доцент, а з 2009 р. — доктор наук із соціальних комунікацій, професор Ірина Олександрівна Давидова, під керівництвом якої кафедра продовжує окреслену стратегію розвитку. На кафедрі працюють відомі в Україні та за її межами фахівці: доктор історичних наук, професор В. О. Ільганаєва; доктор філологічних наук, доцент І. Я. Лосієвський; доктор наук із соціальних комунікацій, професор Г. В. Шемаєва; доктор наук із соціальних комунікацій, доцент О. М. Кобєлєв; кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент В. П. Жукова; кандидат наук із соціальних комунікацій, ст. викладач Т. А. Сафонова, кандидат, а пізніше доктор наук із соціальних комунікацій, перспективний молодий вчений О. Ю. Мар'їна. Науково-педагогічний склад кафедри забезпечує викладання 31 дисципліни на семи факультетах: соціальних комунікацій, хореографічного, театрального, музичного, кіно-, телемистецтва, культурології, управління та бізнесу. Кафедра є випусковою за спеціальністю «Книгознавство, бібліотекознавство і бібліографія».

Теоретико-методологічним підґрунтям удосконалення предметно-змістового контенту дисциплін кафедри обрано: теорію соціальних комунікацій, інформаціологію, когнітологію та когнітивну психологію, наукознавство, філософію інформації та ін. Наукова робота кафедри передбачає подальший пошук і теоретичне обґрунтування феномену інформаційної та соціально-комунікативної діяльності, дослідження сутності інформаційних та соціокультурних процесів, інформатизації та інформаційних середовищ різного рівня організації, особливостей управління інформаційними процесами й ресурсами, організації інформаційної діяльності, формування інформаційної культури та ін. Важливою складовою наукових пошуків кафедри є закономірності трансформації соціально-комунікативних структур, форми комунікативних засобів, їх вплив на культурно-етичні відносини, соціально-комунікативні технології в різних сферах діяльності та на різних рівнях суспільної організації.

Викладачі кафедри розробляють і викладають авторські курси: «Соціальні комунікації» (проф. І. О. Давидова, доц. В. П. Жукова), «Соціальна інформатика» (доц. О. М. Кобєлєв), «Інформаційний менеджмент та маркетинг» (проф. І. О. Давидова, доц. В. П. Жукова), «Бібліотекознавство» (доц. О. М. Кобєлєв), «Управління в ДІС» (доц. В. П. Жукова), «Інтелектуальна власність» (проф. Г. В. Шемаєва), «Інформаційне право» (доц. О. Ю. Мар'їна), «Організація та методика науково-дослідної роботи» (доц. І. Я. Лосієвський, проф. Г. В. Шемаєва), «Експертиза цінності документних пам'яток» (доц. І. Я. Лосієвський). Основні спецкурси та курси спеціалізації: «Технології створення інформаційних продуктів та послуг» (доц. О. Ю. Мар'їна), «Система електронних бібліотек та БД» (доц. В. П. Жукова), «Мультимедійні технології» (доц. В. П. Жукова, доц. О. Ю. Мар'їна), «Ринок інформаційних продуктів та послуг» (проф. І. О. Давидова, доц. О. Ю. Мар'їна). Колектив кафедри активно працює над підготовкою монографій, підручників, навчальних посібників, серед яких: «Бібліотечне виробництво в інформаційному суспільстві» (проф. І. О. Давидова, 2005); «Електронні ресурси бібліотек України в системі наукових комунікацій» (проф. Г. В. Шемаєва, 2008); «Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні (доц. О. М. Кобєлєв, 2012); «Хрестоматія із соціальних комунікацій» (проф. В. О. Ільганаєва, 2002); «Організація діяльності бібліотек» (проф. В. О. Ільганаєва, 1998); «Інформаційний ринок: організація, маркетинг, управління» (проф. І. О. Давидова, 2001); «Ринок інформаційних продуктів та послуг» (проф. І. О. Давидова, 2012), «Трансфер інновацій і його організація у бібліотеках України» (проф. Г. В. Шемаєва, 2011); конспектів лекцій — «Бібліотекознавство» (доц. О. М. Кобєлєв, 1998); «Інформаційний ринок продуктів та послуг» (проф. І. О. Давидова, 2000), «Соціальна інформатика» (доц. О. М. Кобєлєв, 2007).

Члени кафедри приділяють значну увагу науково-дослідницькій діяльності, спрямованій на аналіз теоретико-методологічних проблем сучасного бібліотекознавства, соціальних комунікацій, бібліотечно-інформаційного виробництва, напрямів удосконалення системи бібліотечно-інформаційного обслуговування та визначення нових стратегій управління в бібліотеках, упровадження інформаційних технологій у бібліотечні процеси, аналітичної діяльності та системних трансформацій бібліотечного соціального інституту тощо. Професори В. О. Ільганаєва, Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник, І. О. Давидова у складі групи провідних учених ХДАК ініціювали введення в Україні нової наукової галузі — соціальні комунікації, брали участь у розробленні номенклатури наукових спеціальностей, їх формул, паспортів, напрямів наукових досліджень, програм кандидатських іспитів, які отримали високу оцінку наукової громадськості, затверджені ВАК України та МОН України. Викладачі кафедри досліджують загальнокафедральну наукову тему «Трансформація бібліотечної діяльності як складова формування нової комунікативної реальності». У межах цієї теми здійснюється робота над кандидатськими й докторськими дисертаціями, проводиться експериментальна апробація результатів наукових досліджень, тренінги викладачів і студентів з опанування новітніх технологій інформаційної взаємодії в умовах функціонування соціокомунікаційного середовища. На початку третього тисячоліття (2000–2013 рр.) на кафедрі бібліотекознавства й соціальних комунікацій підготовлено та захищено 20 докторських і кандидатських дисертацій викладачами, докторантами й аспірантами кафедри.

Важливим підсумком четвертого етапу розвитку кафедри можна вважати підготовку і видання підручників і навчальних посібників, які довгий час були єдиними й еталонними для наслідування в профільних ЗВО України. Серед них «Бібліотечні каталоги» (Е. Т. Карачинська, В. К. Удалова) (1992); «Бібліотечні фонди» (М. П. Васильченко, Н. М. Кушнаренко, В. А. Мільман) (1993); «Організація діяльності бібліотек» (В. О. Ільганаєва, В. Я. Онуфрієва, М. С. Слободяник) (1993); «Історія бібліотечного краєзнавства в Україні», «Бібліотекознавство: теорія, історія, організація діяльності бібліотек» (В. О. Ільганаєва, Т. П. Самійленко, М. С. Слободяник, В. Я. Онуфрієва, О. Є. Куденко, Л. В. Озарчук) (1993); «Аналітико-синтетична обробка документів» (Е. Т. Карачинська, Є. А. Медведєва, В. К. Удалова, Л. Г. Хромченко) (1996); «Організація та методика науково-дослідницької діяльності» (В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко) (1998); «Бібліографія науково-технічної сфери» (Н. Ф. Колосова) (1998); «Документні потоки та масиви (А. А. Соляник) (2000) та ін.

П'ятий — етап інтеграції (початок 2000-х рр. і понині). Його офіційним підґрунтям стало введення в Україні в 2015 р. нової номенклатури наукових спеціальностей і галузей, перехід від кваліфікаційної до компетентнісної парадигми освіти, запровадження інтегрованої спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (галузь знань — 02 «Культура і мистецтво»). Маючи багаторічний плідний досвід підготовки бібліотечних кадрів вищого ґатунку, провідні викладачі кафедри розпочали інноваційні перетворення в освітній, науковій, виховній та організаційно-управлінській діяльності.

Поглиблюючи розроблення проблем цифровізації суспільства, члени кафедри об'єдналися довкола двох фундаментальних НДР — загальноакадемічної «Документально-комунікаційні структури суспільства: інноваційні стратегії розвитку» (державний реєстраційний номер 0109U000512) і кафедральної «Цифрові трансформації документно-інформаційних установ у соціокомунікаційному просторі». На партнерських засадах викладачі, аспіранти і студенти активно долучилися до їхнього розроблення, оприлюднюючи результати досліджень у монографіях, наукових статтях і численних доповідях на наукових конференціях, головними серед яких можна вважати міжнародну наукову конференцію «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» та всеукраїнську наукову конференцію молодих вчених «Культура та інформаційне суспільство XXI ст.».

Одним із головних критеріїв оцінювання результативності діяльності кафедри є її науковий доробок, характерний зростанням обсягу публікацій фундаментального і прикладного рівнів, суттєвим розширенням їхнього проблемно-тематичного ареалу, генеруванням численних ідей, які живлять галузеву освіту і науку новим науковим знанням.

З року в рік викладачі кафедри нарощують публікаційну активність. В інтегрованому сенсі за останні п'ять років викладачами й аспірантами кафедри опубліковано понад 500 фундаментальних і прикладних праць, серед яких: 7 монографій, 5 підручників і навчальних посібників, 105 наукових статей, 124 навчально-методичних матеріали, 171 теза доповідей на міжнародних і всеукраїнських наукових конференціях, 22 рецензії та ін. Частина з них проіндексована в міжнародних наукометричних базах Scopus або Web of Science. Серед стратегічних проблемно-тематичних напрямів наукової діяльності: теорія та історія соціальних комунікацій, теоретико-методологічні засади документології, концептуальні основи розвитку бібліотек

у цифровому суспільстві, теоретичні концепти інформаційно-аналітичної діяльності бібліотек, система інформаційних продуктів і послуг бібліотек, книгознавство та історія книги, проблеми вищої бібліотечно-інформаційної освіти та ін.

Контент-аналіз бібліометричних профілів викладачів кафедри в міжнародній базі Google Scolar дозволив виявити найпродуктивніших і найцитованіших учених, які мають індекс Гірша вищий за 10: Н. М. Кушнаренко (18); Г. Г. Асєєв (16); В. О. Ільганаєва (14); О. Ю. Мар'їна (14); Л. Я. Філіпова (14); А. А. Соляник (12); І. О. Давидова (11). Такі високі показники цитованості праць викладачів кафедри значно перевищують середній галузевий показник по Україні.

Викладачі кафедри взяли активну участь у впровадженні в освітньо-науковий процес нової спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Зокрема, А. А. Соляник як авторитетний педагог-новатор, вперше на конкурсній основі виборола першість і з 2016 р. посіла місце заступника голови науково-методичної комісії в галузі культури і мистецтва науково-методичної ради МОН України, члена підкомісії з розробки освітніх стандартів зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа». Вона доклала значних науково-педагогічних та організаційних зусиль щодо створення інноваційних освітніх стандартів України зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» освітньо-професійних рівнів бакалавр (2018), магістр (2019), а також освітньо-наукового рівня доктора філософії (2022).

У вересні 2016 р. завідувач кафедри І. О. Давидова створила й очолила проєктну групу провідних викладачів з метою розроблення освітньо-професійних програм для першого (бакалаврського), другого (магістерського) і третього (освітньо-наукового) рівнів підготовки здобувачів вищої освіти з нової інтегрованої спеціальності; організувала їх успішну акредитацію в Національному агентстві із забезпечення якості вищої освіти. Члени кафедри розробили й впровадили в освітній процес інноваційні й оригінальні навчальні плани, програми, силабуси й інші навчально-методичні матеріали з кожної фахової освітньої компоненти підготовки майбутніх інформаційних, бібліотечних та архівних працівників.

Постійно високим авторитетом широкого професійного загалу користуються видані викладачами кафедри монографії, підручники і навчальні посібники, зокрема монографії: «Система документопостачання фондів бібліотек України (А. А. Соляник, 2006), «Інноваційна політика бібліотек України: зміст та стратегії розвитку в інформаційному суспільстві» (І. О. Давидова, 2007), «Електронні ресурси бібліотек у системі наукових комунікацій» (Г. В. Шемаєва, 2008), «Інформаційна аналітика в структурі бібліотечної діяльності в Україні» (О. М. Кобєлєв, 2012), «Бібліотека у цифровому просторі» (О. Ю. Мар'їна, 2017), «Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи (до 90-річчя ХДАК) (авт. кол.: А. А. Соляник, В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, І. О. Давидова, В. В. Сєдих, Є. М. Тодорова та ін.; за наук. ред. А. А. Соляник, 2019)» та ін.

У потоці підручників і навчальних посібників найпоширенішими є підручники: «Організація та методика науково-дослідницької діяльності» (В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, 7 перевидань, 2008), «Наукова обробка документів» (Н. М. Кушнаренко, В. К. Удалова, 4 перевидання, 2006), «Бібліотечне краєзнавство» (Н. М. Кушнаренко, 2007); навчальні посібники: «Електронний документооборот» (Г. Г. Асєєв, 2007), «Документні потоки та масиви» (А. А. Соляник, 2000), «Документопостачання фондів бібліотек» (А. А. Соляник), «Спеціальне документознавство» (Н. М. Кушнаренко, Ю. В. Трач, за наук. ред. Г. М. Швецової-Водки, 2010), «Ринок інформаційних продуктів та послуг» (І. О. Давидова, 2012), «Основи інформаційно-аналітичної діяльності» (Л. Я. Філіпова, І. В. Захарова, 2013), «Наукова творчість у галузі культурології і мистецтвознавства» (В. М. Шейко, Ю. П. Богуцький, Н. М. Кушнаренко, 2016), «Культурологічні та мистецтвознавчі дослідження: теорія і методологія» (В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, 2020) та ін.

Розбудова нового покоління фундаментальних монографій, підручників і навчальних посібників членами кафедри заклала надійне підґрунтя й інноваційні перетворення в підготовку бакалаврів, магістрів і докторів філософії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа».

З огляду на потреби в підготовці наукових і науково-педагогічних кадрів зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» кафедра значно розширила контингент аспірантів з-поміж українських і зарубіжних здобувачів наукового ступеня доктора філософії. Було створено численні спеціалізовані вчені ради із захисту докторів філософії зі спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа», подовжено дію постійно діючої спеціалізованої вченої ради Д 64.807.02 в ХДАК з правом захисту дисертаційних досліджень на здобуття ступеня доктора наук зі спеціальностей 27.00.02. — документознавство, архівознавство; 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (голова

ради — доктор педагогічних наук, професор А. А. Соляник, заступник голови — І. О. Давидова, вчений секретар О. Ю. Мар'їна, члени спецради — доктори наук, професори — О. М. Кобєлєв, Н. М. Кушнаренко, Л. Я. Філіпова, І. Я. Лосієвський та ін.).

Талановиті вчені кафедри фундують власні потужні наукові школи, залучаючи до їхніх членів обдаровану молодь з-поміж українських і зарубіжних студентів, аспірантів, молодих науковців, щедро діляться з ними власними ідеями. Серед лідерів підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів: В. О. Ільганаєва, — 17 науковців (3 доктори наук, 14 кандидатів наук), Н. М. Кушнаренко — 15 науковців (3 доктори, 12 кандидатів), Л. Я. Філіпова — 14 (2 доктори, 12 кандидатів), І. О. Давидова — 10 (1 доктор, 9 кандидатів наук), А. А. Соляник — 9 (2 доктори, 7 кандидатів), Г. Г. Асєєв — 2 (1 доктор, 1 кандидат наук). Нарощують свої можливості щодо підготовки наукових кадрів молоді доктори наук: під керівництвом О. М. Кобєлєва успішно захищено 2 кандидатські дисертації, О. Ю. Мар'їної — 1 кандидатська дисертація. При цьому кількість прибічників цих шкіл постійно зростає. Загалом, завдяки наполегливій праці викладачів кафедри, когорту науковців України поповнено 70 особами — 12 докторами і 58 кандидатами наук з профільної спеціальності. Це значне досягнення кафедри. З розширенням контингенту іноземних аспірантів наукові школи кафедри набули статусу міжнародних.

Зважаючи на нові виклики, пов'язані з реформуванням вищої галузевої освіти, а також цифровізацією суспільства, колектив талановитих викладачів-однодумців суттєво оновив номенклатуру та зміст фундаментальних, професійно-орієнтованих і вибіркових навчальних дисциплін для бакалаврів, магістрів і докторів філософії. Серед них: теорія та історія соціальних комунікацій, документознавство, архівознавство, бібліотечно-інформаційне виробництво, сучасні проблеми бібліографознавства, книгознавство та історія книги, теоретична інформатика, інформаційні технології, електронний документообіг, настільні видавничі системи, аналітико-синтетична обробка документів, інформаційне право, інтелектуальні системи, менеджмент знань, сучасні проблеми розвитку документно-інформаційних систем, іміджелогія та ін. Потужного розвитку набули інноваційні авторські курси інформаційного спрямування, серед яких: інформаційний сервіс «Інтернет», медійна та інформаційна грамотність, системи електронних банків даних, організація та технологія створення електронних ресурсів, цифрове кураторство, комп'ютерні презентації, цифрова обробка відео- та аудіоінформації, оцифрування фондів документно-інформаційних структур, контент-менеджмент, цифрові медіа, цифрові проєкти, аналітика в соціальних медіа та ін. Окрему групу створюють курси, які послідовно надають бакалаврам, магістрам і докторам філософії професійні знання і навички в галузі наукової і викладацької діяльності. Це навчальні дисципліни: організація та методика НДР, методологія наукового дослідження, вебтехнології в науково-дослідній діяльності, методика викладання спецдисциплін, інноваційні методи викладання у вищій школі та ін. Підрозділ не лише сформував логічну систему навчальних дисциплін, а й створив надійну систему їх навчально-методичного забезпечення, що стала предметом наслідування в профільних ЗВО України й інших країн світу.

Колектив кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій дотримується студентоцентрованого підходу, який, зокрема, передбачає: орієнтацію на пріоритетність особистості студента, його інтереси, потреби, цілі, мотиви, підвищення активності та відповідальності за власне навчання; налагодження партнерських стосунків між студентами та викладачами задля досягнення гармонії між учінням та викладанням; створення комфортного середовища за допомогою налагодження тісної комунікативної взаємодії студентів з усіма стейкхолдерами освітнього, наукового і виховного процесу задля успішного функціонування на майбутньому ринку праці та ін. Одним із проявів студентоцентрованого підходу в навчанні є врахування особливостей уподобань сучасних студентів, міждисципліпарне розвивальне навчання; диджиталізація (пріоритет цифрових технологій); гейміфікація (застосування ігрових елементів); меседжефікація (послуговування короткими повідомленнями) тощо. У викладацькій діяльності педагоги використовують інноваційні методи, техніки і технології навчання в теоретичній підготовці майбутніх фахівців: проблемна, мультимедійна, лекція-презентація, лекція-дискусія, лекція-тренінг, інтерактивні семінари тощо; у практичній підготовці: диспут, коучинг, ділова та рольова гра, мозковий штурм, проєктна робота, презентація, робота в малих групах, майстер-клас та ін. Особливою популярністю у студентів користуються практичні заняття, спрямовані на створення реальних проєктів з розроблення інформаційних продуктів і послуг, презентацію їх не лише в аудиторії, а й у професійному середовищі.

Кафедра підтримує тісні комунікаційні зв'язки з роботодавцями — співробітниками інформаційних, бібліотечних й архівних установ, задіює їх на кожному етапі навчання здобувачів вищої освіти, забезпечуючи випускників відповідним рівнем знань на сучасному ринку праці. Вона щільно співпрацює з колегами з профільних ЗВО усіх регіонів України, а також Латвії, Польщі, Німеччини, Данії, КНР та ін., що збагачує освітньо-науковий простір новим інтегрованим знанням, створює надійні передумови входження кафедри у європейський і світовий професійний простір.

Інтеграційні перетворення в змісті та структурі вищої галузевої освіти зумовили об'єктивну необхідність організаційних змін, пов'язаних з реорганізацією наявних кафедр, об'єднання їх у системну цілісність на базі єдиної інтегрованої кафедри.

У 2017 р. у зв'язку із затвердженням МОН України спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» на базі кафедри бібліотекознавства та соціальних комунікацій і кафедри документознавства та книгознавства; бібліографознавства та інформаційно-бібліографічної діяльності створено об'єднану кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи, діяльність якої спрямована на підготовку бакалаврів, магістрів, докторів філософії. Штат кафедри — 16 науково-педагогічних фахівців: доктор наук із соціальних комунікацій, професор, завідувач кафедри І. О. Давидова; доктор наук із соціальних комунікацій, доцент, професор кафедри О. М. Кобєлєв; доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри Н. М. Кушнаренко; доктор філологічних наук, професор, професор кафедри І. Я. Лосієвський; доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри А. А. Соляник; доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри Г. В Шемаєва; доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри Т. Д. Булах; кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри В. П. Жукова; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри І. О. Коханова; кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент, доцент кафедри О. Ю. Мар'їна; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри В. В. Сєдих; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри С. В. Сищенко; кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри Є. М. Тодорова; кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач кафедри Л. В. Глазунова; кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач кафедри Н. А. Коржик; кандидат наук із соціальних комунікацій, старший викладач Т. А. Сафонова. Науковий ценз кафедри становить 100%. Документаційне забезпечення освітньо-виховного процесу кафедри здійснює старший лаборант О. О. Калініна.

Друга хвиля організаційних реформ припадає на 2022–2023 рр., коли кафедру інформаційної, бібліотечної та архівної справи було перейменовано на кафедру цифрових комунікацій та інформаційних досліджень, яку очолила молода, енергійна, талановита доктор наук із соціальних комунікацій, доцент Олена Юріївна Мар'їна. У липні 2023 р. кафедру було об'єднано з кафедрою інформаційних технологій та створено єдину кафедру цифрових комунікацій та інформаційних технологій під керівництвом О. Мар'їної, яка згуртувала колектив навколо успішного вирішення важливого стратегічного завдання — впровадження в освітньо-науковий процес новітніх цифрових технологій.

Нині у складі кафедри працюють 6 докторів наук: О. Ю. Мар'їна (завідувач кафедри), І. О. Давидова, А. А. Соляник, Н. М. Кушнаренко, Л. Я. Філіпова, О. М. Кобєлєв та 6 кандидатів наук: Н. А. Коржик, А. М. Шелестова, В. О. Брусенцев, І. О. Побіженко, Т. А. Сафонова, В. О. Ярута. Електронний документообіг кафедри здійснює старший лаборант І. М. Гладишева. Науковий ценз кафедри становить 100% — найвищий у ХДАК та інших профільних ЗВО України. Колектив кафедри успішно вирішує всі складні освітні, наукові, виховні й організаційно-управлінські завдання.

За високі досягнення в освітній, науковій, виховній, організаційно-управлінській діяльності викладачі кафедри неодноразово нагороджувалися державними відзнаками. Імена кращих із них закарбовані в багатьох енциклопедіях, наукових статтях, бібліографічних покажчиках та ін. Ексклюзивним є біобібліографічний покажчик серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури», започаткований бібліотекою ХДАК. Серед його персоналій: Г. Г. Асєєв (2013), А. А. Соляник (2014), Н. Я. Фрідьєва (2015), Г. В. Шемаєва (2019), Н. М. Кушнаренко (2020), І. О. Давидова (2022) та ін. Фундаментальне бібліографічне дослідження є відкритим для подальшого експертування досягнень харківської освітньо-наукової школи в контексті її кращих представників.

Нині колектив кафедри цифрових комунікацій та інформаційних технологій наповнений креативними ідеями, інноваційними задумами, прагненням подальшої професійної розбудови вищої освіти з інформаційної, бібліотечної та архівної справи в Україні.

А. М. Большакова

Кафедра психології, педагогіки та філології

Кафедра як самостійний підрозділ Харківської державної академії культури існує із серпня 1996 р. У складі кафедри — висококваліфіковані викладачі, котрі мають значний досвід педагогічної, наукової та практичної роботи. Науково-педагогічні працівники кафедри працюють на всіх факультетах академії. Більшість навчальних курсів, які забезпечує кафедра, є авторськими, розробленими з метою набуття психологічних компетентностей здобувачами вищої освіти усіх спеціальностей.

Сферою професійних інтересів викладачів кафедри є: дослідження соціально-психологічного впливу на групу; соціальна психологія; психологія управління; психологічне консультування; психологія кризових станів; психологія рекламної діяльності; проблеми індивідуальної та групової психокорекції та психотерапії; психологія PR-діяльності; дитяча психологія; психологія пізнавальної діяльності; психологія особистості; психологія бізнесу; використання психології в організаційному консультуванні та в бізнес-консультуванні; проблеми взаємозв'язку особистої зрілості і кар'єрного зростання; проблема психосоматичних проявів як механізмів психологічного захисту й адаптації в соціумі; дослідження психофізіологічних проблем стресу.

Загальна тема науково-дослідницької діяльності кафедри — «Особистісні та соціально-психологічні чинники психічного благополуччя та повноцінного функціонування людини». У її контексті формулюється тематика наукових досліджень та публікацій викладачів кафедри.

З 2017 р. кафедра здійснює підготовку фахівців першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за ОПП «Психологія» спеціальності 053 «Психологія» галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки».

З 2023 р. кафедра здійснює підготовку фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти за ОПП «Кризова психологія» спеціальності 053 «Психологія» галузі 05 «Соціальні та поведінкові науки».

Психологія сьогодні є затребуваною, конкурентоспроможною спеціальністю, яка охоплює майже усі сфери життєдіяльності людини: освіта, економіка, право, політика, охорона здоров'я, промисловість, шоубізнес, суспільні відносини, особиста сфера буття людини.

Мета професійної діяльності психолога — забезпечення психічного благополуччя та повноцінного функціонування особистості.

Завдяки професійній психологічній освіті випускники кафедри за спеціальністю «Психологія» отримують можливість досягти успіху та забезпечити своє майбутнє змінюючи на краще життя інших людей.

Традиційні форми здійснення освітнього процесу — проведення занять (лекції, семінари, практичні заняття) на кафедрі психології розширено діяльністю інтервізійної групи, студентської майстерні арттерапії,

лабораторії психологічних Т-ігор, майстерні психологічного консультування за допомогою метафоричних асоціативних карт.

Інтервізійна група — тренінг навичок психологічного консультування

На кафедрі постійно діє відкрита (відвідування за бажанням) інтервізійна група (розвиток професійної майстерності та опрацювання індивідуального досвіду).

Заняття інтервізійної групи — це:

- тренінг професійної компетентності психолога — практичні заняття з розвитку навичок професійної психологічної комунікації (психологічного консультування);
- розвиток професійного психологічного мислення — дискусії-обговорення власного особистісного досвіду у форматі психологічного аналізу із застосуванням набутих знань;
- розширення професійного світогляду та обізнаності — мінілекції та інформаційні повідомлення з актуальних проблем різних галузей психологічної практики.

Студентська майстерня арттерапії

Студенти-психологи вивчають техніки арттерапії.

Арттерапія — надання психологічної (консультаційної, психокорекційної, психотерапевтичної, коучингової) допомоги, опосередкованої засобами мистецтва. Використання арттерапії дозволяє дбайливо та обережно вирішувати різні особистісні проблеми людей різного віку, статі, професії.

Студенти опановують: ізотерапію, бібліотерапію, казкотерапію, сенд-плей (пісочну) терапію.

Лабораторія психологічних Т-ігор

Студенти-психологи вчаться використовувати у своїй практиці сучасний, ефективний, захоплюючий інструмент індивідуальної та групової психологічної роботи.

Психологічна Т-гра — консультаційна, тренінгова, коучингова, розвивальна робота у форматі настільної гри. Дозволяє учасникам:

- зрозуміти різні обставини власного життя, виявити причини внутрішньої дисгармонії та негараздів у стосунках з оточуючими;
- знайти ресурси та подолати перешкоди в досягненні омріяних цілей;
- здійснити важливі життєві вибори.

Майстерня психологічного консультування за допомогою метафоричних асоціативних карт

Студенти-психологи вчаться застосовувати у своїй практичній роботі метафоричні асоціативні карти (МАК) — сучасний, дієвий інструмент консультаційної та психотерапевтичної роботи.

МАК — це не гра, не гадання (як Таро чи оракул), а науково обґрунтований професійний інструмент серйозної психологічної роботи психолога та його клієнта.

Використання технік МАК дозволяє психологу:

- швидко та точно діагностувати проблеми своїх клієнтів;
- створювати для клієнтів умови для швидкого, але безпечного усвідомлювання переживань, ставлень;
- виявлення прихованих мотивів, особистісних обмежень, ресурсів досягнення важливих цілей;
- пришвидшувати просування клієнта консультаційним процесом від проблеми до результату з її успішного розв'язання.

На кафедрі працюють науковий гурток та практичний гурток.

Склад кафедри:

Анастасія Миколаївна Большакова — завідувач кафедри, доктор психологічних наук, професор.

Очолює кафедру з 2013 р. Розробила та викладає курси: «Вступ до спеціальності», «Соціальна психологія», «Психологічне консультування», «Основи психотерапії», «Експериментальна психологія», «Психодіагностика», «Патопсихологія з основами дефектології», «Патопсихологічна діагностика», «Техніки соціально-психологічного тренінгу», «Кризова психологія», «Психологічна робота з наслідками травматичного стресу», «Основи травматерапії», «Основи психологічного консультування у КПТ», «Основи психологічного консультування у схематерапії», «Основи психологічного консультування в ДПТ». Є автором понад 100 праць, серед яких монографії, навчальні посібники, наукові статті.

Практикуючий психолог, член Української спілки психотерапевтів, Національної психологічної асоціації, Української асоціації когнітивно-поведінкової терапії, Асоціації EMDR-Україна, Асоціація психологічного консультування та травматерапії. Практичний досвід — понад 20 років. Працює в доказових психотерапевтичних напрямах: конгнітивно-поведінкова терапія (2 та 3 хвилі), EMDR-терапія.

Ігор Олександрович Віденєєв — доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент. Працює в академії з 2015 р. Автор понад 100 наукових і методичних робіт, зокрема 1 наочний, 6 навчальних посібників (2 у співавторстві), 3 монографії (у співавторстві).

Розробив та викладає курси: «Психофізіологічні основи поведінки особистості», «Основи нейропсихології травми», «Психологія девіантної поведінки», «Основи психіатрії», «Психологія професійних деструкцій», «Аддиктологія з основами наркології», «Соціальна психологія», «Патопсихологія», «Ознайомча навчальна практика», «Основи психотерапії», «Суїцидологія».

Сфера інтересів: загальна психологія, соціальна психологія, психологія девіантної поведінки, психологія професійних деструкцій.

Член асоціації професійних психологів м. Харкова та асоціації міжнародного освітнього та наукового співробітництва.

Ольга Василівна Радько — доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент. Працює на кафедрі з 2017 р. Розробила та викладає курси: «Загальна психологія», «Педагогічна та вікова психологія», «Психодіагностика», «Практикум з психодіагностики», «Арттерапевтичні підходи та методи у практичній психології», «Арттерапія з особами, які зазнали впливу психотравмуючих ситуацій», «Організаційна психологія та HR-менеджмент у соціокультурній діяльності», «Психологія корекційно-розвивального впливу танцювально-рухової активності», «Технології тілесно-орієнтованої терапії в роботі з кризовими станами», «Психологічна допомога у кризових та надзвичайних ситуаціях», «Основи психосоматики та тілесно-орієнтовані психотехніки».

Практикуючий психолог, член Української асоціації танцювально-рухової терапії, сертифікований арттерапевт та танцювально-руховий терапевт. Практичний досвід — понад 6 років. Працює у психотерапевтичних напрямах: танцювально-рухова терапія (ТРТ), тілесно-орієнтована терапія.

Дмитро Петрович Приходько — доцент кафедри, кандидат психологічних наук, доцент. Працює на кафедрі з 2022 р.

Розробив та викладає курси: «Професійна самосвідомість психолога», «Психологія особистості», «Соціальна психологія», «Конфліктологія», «Психологія спілкування», «Основи невербальної комунікації», «Психологія самопрезентації та особистої ефективності», «Психологія досягнення успіху», «Психологія фінансового успіху та фінансової грамотності», «Психологія впливу у міжособистісній взаємодії та засобах масових комунікацій», «Психодіагностика та психологічна допомога при реакціях на важкий стрес (ПТСР, КПТСР, ускладнене горювання, розлади адаптації)», «Перша психологічна допомога та кризове консультування», «Психологічні техніки відновлення у кризових та психотравмуючих ситуаціях», «Спеціальна психологія (Воєнна психологія)», «Психологічна допомога в кризових та надзвичайних ситуаціях», «Психологічний супровід та психологічна реабілітація комбатантів та членів їх сімей».

Практикуючий психолог, є членом Української асоціації сімейних психологів. Практичний досвід — понад 2 роки.

Нанулі Зурабівна Потьомкіна — доктор філософії зі спеціальності «Соціальна педагогіка». Працює на кафедрі з 2022 р. Розробила методичне наповнення та викладає курси: «Психологія сім'ї», «Психологія та педагогіка в хореографічному мистецтві», «Основи психокорекції», «Психологія профілактично-виховної роботи з дітьми», «Вікова та педагогічна психологія», «Основи сімейного психологічного консультування», «Психологічна віктимологія», «Соціальна педагогіка», «Техніки психологічного тренінгу», «Педагогічні технології засобами культури та мистецтва», «Кар'єрне консультування та коучинг», «Тренінг креативності та творчої психотехніки», «Психологія волі» та ін.

Відповідальна за профорієнтаційну роботу на кафедрі й факультеті: розробляє та проводить профорієнтаційні заходи зі студентами й абітурієнтами.

Має практичний досвід роботи з дітьми та молоддю в організації дозвілля в умовах освітніх закладів і закладів оздоровчого типу.

Світлана Євгенівна Шевченко — лаборант кафедри.

Н. В. Мархайчук

Факультет аудіовізуального мистецтва

Декан факультету, кандидат мистецтвознавства, доцент Наталія Віталіївна Мархайчук

У 2008/2009 н.р. на базі організованого у 2003 р. факультету театрального та кінотелемистецтва (ТКТМ) був створений факультет кінотелемистецтва (КТМ), перейменований у 2020 р. у факультет аудіовізуального мистецтва (АВМ).

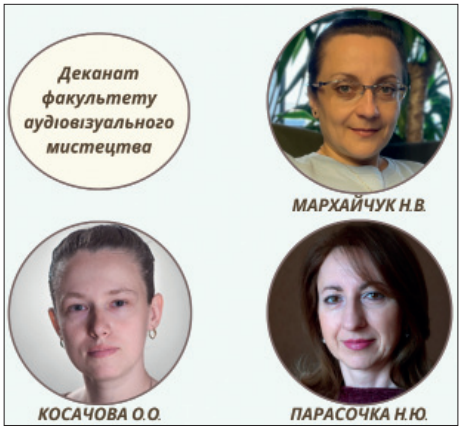
Першим деканом факультету стала доктор мистецтвознавства, професор З. І. Алфьорова, яка опікувалась його розвитком упродовж перших десяти років існування цього самодостатнього структурного підрозділу академії. Завдяки її самовідданій діяльності на кінець 2010-х рр. факультет кінотелемистецтва став одним з провідних в Україні осередків підготовки фахівців у галузі аудіовізуального мистецтва.

З 2020 по 2022 рр. факультет очолювала доктор мистецтвознавства, доцент Н. О. Рябуха. Від серпня 2022 р. деканом факультету є кандидат мистецтвознавства, доцент Н. В. Мархайчук. Від 2018 р. незмінним заступником декана є кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент О. О. Косачова. Належний організаційний і методичний супровід навчального процесу здійснює фахівець деканату Н. Ю. Парасочка.

Основою факультету були три кафедри: телерепортерської майстерності, телебачення та мистецтвознавства. У 2021 р. на базі кафедри телебачення були засновані кафедра фотомистецтва та операторської майстерності, кафедра кінотелережисури й кафедра сценарної майстерності. Наразі всі кафедри факультету очолюють відомі як в Україні, так і за її межами фахівці: доктор мистецтвознавства, професор С. Б. Рибалко (кафедра мистецтвознавства); заслужений працівник культури України Т. О. Логінова (кафедра телерепортерської майстерності); кандидат філософських наук Д. О. Коновалов (кафедра фотомистецтва та операторської майстерності); доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України В. Н. Мирославський (кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності).

На факультеті здійснюється підготовка фахівців за спеціальністю 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» за усіма трьома рівнями вищої освіти. На першому (бакалаврському) рівні вищої освіти науково-педагогічний склад факультету забезпечує реалізацію освітньо-професійних програм «Кінотелеоператорство», «Кінотелережисура», «Відеоблогінг та телерепортерство», «Фотомистецтво та відеографія». На другому та третьому рівнях вищої освіти реалізуються магістерська освітньо-професійна програма «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» та освітньо-творча програма «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво».

Науково-педагогічні працівники факультету орієнтуються на сучасні стратегії мистецької освіти в аудіовізуальній сфері, яка базується на освітньо-інформаційній, практично-утилітарній та етично-патріотичній ціннісно-орієнтаційних моделях. На факультеті створюються умови для підготовки кадрів для сфери аудіовізуального мистецтва й виробництва з міцним освітньо-інформаційним підґрунтям, здобуття майбутніми фахівцями необхідних практично-утилітарних знань і набуття навичок, формування гуманістичного, національно-орієнтованого світогляду, який мав би чіткі етичні норми та цінності.

У концепції навчального процесу втілена система багатоступеневої вищої освіти, яка дозволяє адаптувати національну сферу аудіовізуального мистецтва та виробництва до вимог сучасних європейських освітніх стандартів. На факультеті здійснюється підготовка фахівців за першим (бакалавр), другим (магістр) та третім (освітньо-творчим) рівнями вищої освіти зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», галузі знань 02 «Культура і мистецтво».

Модель організації навчального процесу поєднує теоретичну і практичну складові.

НПП факультету орієнтовані на постійне осучаснення змісту освітніх програм відповідно до викликів аудіовізуальної індустрії, запровадження нових навчальних курсів у межах як обов'язкової, так і вибіркової частин навчального плану. На факультеті постійно вдосконалюється система забезпечення для здобувачів академічної мобільності, індивідуальної освітньої траєкторії, зарахування результатів неформальної/інформальної освіти. Це сприяє формуванню фахівців, здатних створювати на сучасному ринку аудіовізуальної індустрії конкурентоспроможний продукт, працювати у складних умовах динамічних змін.

Важливу роль в організації якісної практичної підготовки здобувачів відіграє навчальна лабораторія аудіовізуального мистецтва та виробництва, діяльність якої забезпечують завідувач лабораторією Ю. В. Мартиненко та інженер лабораторії, кінотелеоператор К. Є. Ликов. Крім знімального павільйону і кабінету технічних засобів до структури лабораторії входять «MEDIAHAB» та Культурно-інноваційний простір «BURSA», які покликані забезпечувати організацію та проведення навчальних / практичних занять з освітніх компонент, спрямованих на набуття здобувачами факультету аудіовізуального мистецтва компетентностей, відповідних профілю діяльності; формувати в здобувачів високий рівень інформаційної, експозиційної культури, навичок інформаційної гігієни тощо.

На факультеті постійно діє кілька творчих, освітніх та благодійних проєктів, серед яких:

- *міжнародний науково-творчий проєкт* «*Культури світу*», ініційований докторкою мистецтвознавства, професоркою С. Рибалко та вихованцем академії, канд. мистецтвознавства, директором компанії з китайсько-українських культурних зв'язків у м. Нінбо (Китай) Чу Фенлей;
- *науково-освітній проєкт* «*Тут є кіно*», який працював практично від заснування факультету до пандемії COVID-19 у форматі відкритих кінопоказів різної тематики, переглядів аудіовізуальних творів різних епох та країн-виробників; від початку війни реактивований як «*КіноОн-Лайн*», який став альтернативним майданчиком на youtube-каналі «Факультет АВМ ХДАК» (https://www.youtube.com/playlist?list=PLksgJRe5J3wy-MKgVLIN1Tr1LjmZGcv9A);
- *артпроєкт* «*Автограф*» (здобув Почесну відзнаку секретаріату Національної спілки журналістів України (Київ, 2015) у номінації «Журналістська акція»; від 2019 р. функціонує під назвою «*Герої не вмирають*»);
- *артпроєкт* «*Моє місто, моя країна*», який функціонує на сайті факультету (http://www.ktm-hdak.org.ua/7.2.ak-projects-my%20city.html) та оприлюднює бачення здобувачами та випускниками своєї країни, свого міста й усього, що з ними пов'язано;
- *благодійні проєкти* «*Розкажи дітям казку*», у межах якого студенти-телерепортери створюють аудіовізуальну продукцію для безкоштовного поширення в дитячих бібліотеках та дитячих будинках, та «*Територія надії*» — проєкт підтримки благодійних акцій, допомоги дітям-сиротам та дітям, котрі позбавлені батьківської турботи.

На факультеті діє міжнародний артпроєкт «Фестиваль аудіовізуального мистецтва "Golden frame"», який був започаткований у 2016 р. як фестиваль екранного мистецтва та фотографії "Golden frame" (за ініціативи А. Курінної та З. Алфьорової). Його метою була популяризація серед студентської молоді екранного мистецтва та фотографії. У 2019 р. оргкомітет фестивалю оновив свою концепцію, розширив перелік номінацій і на конкурсну програму фестивалю, який був зареєстрований на ресурсі "FilmFreeWay", роботи надіслали учасники з понад 100 країн світу. Відтоді Міжнародний артпроєкт «Фестиваль аудіовізуального мистецтва "Golden frame"» проводився у форматі бієнале — у 2021 та 2023 рр.

Факультет аудіовізуального мистецтва неодноразово був співорганізатором творчо-освітніх проєктів для молоді. Серед останніх — Всеукраїнський хакатон соціальної реклами і фотографії «Єднаємо серця» (засновник — Всеукраїнський благодійний фонд «Діти — наше майбутнє»).

Творчі досягнення здобувачів та викладачів факультету відзначені дипломами лауреатів багатьох міжнародних фестивалів та конкурсів, як в Україні ("Doc.days.ua" (м. Київ); «Молодість» (м. Київ); "Kharkiv Meet Docs", (м. Харків), «Харківський бузок» (м. Харків); «Корона Карпат» (м. Трускавець)), так і за її межами ("London Shows International Film Festival" (Велика Британія); "Vasteras International Film Festival" (Вестеро́с, Швеція); "AFI DOCS Film Festival" (Вашингтон, США); "AT Film Festival" (Варшава, Польща); «Калинові мости» (Польща); "Damascus Cinema Days" (Сирія), "Nida OF" в межах International photography symphosium "Meeting photography" (Клайпеда, Литва); "Batumi Photo Days" (Грузія) та ін.). Також здобувачі та викладачі факультету беруть активну участь у роботі всеукраїнських фестивалів та конкурсів, серед

яких — «Кіномедіа» (м. Київ), «Молоде кіно України» (м. Дніпро); «Дніпро-Сінема» імені Данила Сахненка (м. Дніпро); «Філософія серця» (м. Харків); «Живи!» (м. Харків); "Non-Stop media" (м. Харків), «Еко-арт "Перетворення"» (м. Харків), «Кінодок» (м. Чернігів) та багатьох інших.

Випускники факультету гідно репрезентують творчий та науковий потенціал факультету. Переважна більшість із них працюють в аудіовізуальній індустрії як в Україні (і в державному, і в приватному секторах), так і за кордоном (Велика Британія, Ізраїль, Іспанія, Сирія та ін.). Дехто повернувся до колективу факультету вже як науково-педагогічний працівник (канд. культурології Є. В. Субота, доктор філософії з культурології О. В. Мусієнко, О. І. Безкровний, Ю. Ю. Великий, Д. В. Демиденко, Р. А. Мамедов, Д. А. Стрижак та ін.)

Наукові школи факультету

Нині науково-педагогічний склад факультету — це сформований колектив фахівців, у складі якого працюють **5 докторів наук:** доктори мистецтвознавства — В. Н. Мирославський, С. Б. Рибалко, О. В. Безручко (сумісник); доктори філософських наук — В. В. Лисенкова, Д. В. Петренко (сумісник); **17 кандидатів наук/** докторів філософії: канд. мистецтвознавства — Ю. Б. Коваленко, Н. В. Мархайчук, А. В. Ожога-Масловська, Н. О. Черкасова, А. Ю. Корнєв (сумісник), О. А. Осадча (сумісник); канд. культурології Є. В. Субота; доктор філософії з культурології О. В. Мусієнко; канд. філософських наук Д. О. Коновалов; канд. наук із соціальних комунікацій О. О. Косачова, І. П. Коваленко; канд. технічних наук Т. С. Супрун; канд. філологічних наук Л. С. Мітіна; канд. педагогічних наук Ю. О. Соловйова; канд. юридичних наук К. О. Попова-Коряк; канд. архітектури І. Р. Акмен (сумісник); канд. історичних наук В. В. Тарасов (сумісник); заслужений працівник культури України Т .О. Логінова; заслужений журналіст України Ю. В. Літинська; 2 старших викладачів і 13 викладачів.

Момент заснування факультету фактично став початком формування на факультеті наукової школи. З самого початку її розвиток визначала доктор мистецтвознавства, професор, голова Харківського осередку асоціації діячів медіаосвіти України, голова Харківського осередку Національної спілки кінематографістів України З. І. Алфьорова. Від 2021 р. її справу продовжили доктор мистецтвознавства, член-кореспондент Національної академії наук України В. Н. Мирославський та доктор мистецтвознавства, професор, член Міжнародної асоціації арткритиків (АСІА, Франція), член Європейської асоціації для японознавчих студій (IAJS, Японія) С. Б. Рибалко. Саме вони забезпечують виконання науково-педагогічними працівниками кафедр досліджень у межах наукової теми факультету «Аудіовізуальне мистецтво: ґенеза, сучасний стан та перспективи розвитку», яка торкається актуальних проблем становлення, розвитку й функціонування аудіовізуального мистецтва як складової морфологічної моделі сфери візуального. Зокрема, дослідження ведуться в таких аспектах: кінематограф і телебачення: ґенеза, сучасність та перспективи розвитку, фотографія та відео в контексті аудіовізуальних практик сучасності, медіакомунікації та аудіовізуальне мистецтво в контексті сучасної культури, авторське право в сучасних креативних індустріях, тексти культури: філософські та мистецькі інтерпретації.

Також на факультеті сформувалася наукова школа орієнталістики професор С. Б. Рибалко, члени якої беруть активну участь у розробці наукової теми «Арт-орієнталістика: історія, теорія, практика», роботі Міжнародного науково-творчого проєкту «Культури світу», сходознавчих секцій у межах Міжнародної наукової конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку» та Міжнародної науково-теоретичної конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття», а також багатьох інших наукових, творчих та популяризаційних заходах.

Б. Я. Фарафонов

Кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності

Кафедра як окремий структурний підрозділ виникла в лютому 2022 р. в результаті реорганізації кафедри телебачення — базової кафедри факультету кіно-, телемистецтва від моменту його заснування.

Історія кафедри розпочалася зі створення в 1997 р. секції телебачення на кафедрі режисури театрального факультету, коли відбувся перший набір здобувачів за фахом «Режисура телебачення». Підставою для формування на сценічному факультеті телевізійної кафедри стали процес докорінної реорганізації в Україні національної мережі теле-, радіомовлення та об'єктивна потреба в підготовці кадрів нової генерації.

У 2000 р. кафедра виокремилася як самостійний структурний підрозділ. Першим завідувачем кафедри телебачення став відомий харківський кінотелережисер Дмитро Якович Головачов, який опікувався нею до 2009 р. Від моменту утворення очолювана Д. Я. Головачовим кафедра стрімко розвивалася. Однією з умов її успішного розвитку стала вдало підібрана команда однодумців: О. А. Білогуб, Т. М. Довгошія, О. П. Міхєрєв, Б. Я. Фарафонов, до яких з часом приєдналися «практики телевізійного ефіру» — З. Г. Аласанія, О. П. Петрова, В. Б. Чайковська, Н. О. Черкасова та ін. Саме цій команді довелося стати тими, хто вперше на Сході України впроваджував «педагогіку екранного мистецтва». Оскільки більша частина старшого складу кафедри була випускниками профільних театральних і кінематографічних вишів країни, єдино можливою і правильною для них була система творчих майстерень. Важливо підкреслити, що чимала частка штатних викладачів кафедри, як і її керівник, продовжувала працювати на телевиробництві чи займатися творчою роботою.

Від 2000 р. кафедра, маючи секції режисури та операторської майстерності, здійснювала підготовку фахівців за спеціалізаціями «Режисура телебачення» та «Оператор телебачення» (спочатку підготовкою телеоператорів опікувалися О. В. Башнін та Є. О. Павлов).

З 2009 р. кафедру очолювала доктор мистецтвознавства, доцент Зоя Іванівна Алфьорова. За її керівництва операторську секцію кафедри посилили канд. мистецтвознавства Н. В. Мархайчук, канд. технічних наук Т. С. Супрун, викладачі В. О. Аксьонов, А. М. Алфьоров, М. І. Воронков; склад режисерської секції кафедри поповнили канд. мистецтвознавства В. Н. Мислявський, канд. філософських наук Д. О. Коновалов, канд. філософських наук О. М. Ландяк, канд. культурології Є. В. Субота, викладачі Ю. Ю. Великий, Р. В. Нікулін, І. Б. Первишева. Відтоді на кафедрі було засновано магістерську програму «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», реалізовано підготовку до ліцензування та успішної акредитації спеціальності. Кафедра

телебачення стала випусковою зі спеціальності 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» за першим (бакалаврським) і другим (магістерським) рівнями вищої освіти.

Від 2016 р. кафедрою опікувався доктор мистецтвознавства, професор Іполит Васильович Зборовець, а від жовтня 2019 р. — кандидат мистецтвознавства, доцент Наталія Віталіївна Мархайчук. У першій половині 2021–2022 навч. року за ініціативи декана факультету аудіовізуального мистецтва Н. О. Рябухи та завідувача кафедри Н. В. Мархайчук відбулася реорганізація кафедри, у ході якої виникли кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності, фотомистецтва й операторської майстерності.

З лютого 2022 р. кафедрою кінотелережисури та сценарної майстерності завідує доктор мистецтвознавства, професор, член-кореспондент Національної академії мистецтв України Володимир Наумович Мирославський. У складі кафедри працюють канд. мистецтвознавства, доцент Н. О. Черкасова, канд. культурології Є. В. Субота, ст. викладач Б. Я. Фарафонов, викладачі В. В. Безкорсий, Ю. Ю. Великий, Р. В. Нікулін, В. Б. Чайковська.

Кафедра реалізує підготовку фахівців за такими освітніми програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: «Кінотелережисура», «Кінорежисура та сценарна справа», «Режисура телебачення та аудіовізуальних проєктів».

Упродовж свого існування науково-педагогічні працівники кафедри відзначалися неординарним, новаторським пошуком власного педагогічного почерку в мистецтві викладання фахових дисциплін, а саме: «Теорія драми», «Кінотеледраматургія та сценарна майстерність», «Сценарна майстерність», «Кінотелережисура», «Кінорежисура», «Режисерський задум: принципи втілення», «Режисерські моделі авторського кіна», «Теорія та практика монтажу аудіовізуальних творів», «Звукорежисура», «Наративна динаміка фільму», «Переглядовий семінар з драматургії фільму», «Історія кінематографу», «Актуальні проблеми сучасного аудіовізуального мистецтва та виробництва», «Пітчингування та текстологічна репрезентація аудіовізуального твору» та ін.

Підвищенню рівня професіоналізму, обізнаності в сучасних тенденціях розвитку екранної мови допомагає постійна участь педагогів кафедри в наукових конференціях, до яких їх запрошують колеги з інших навчальних установ України, робота в складі журі творчих конкурсів та фестивалів (як українських, так і міжнародних).

Здобувачі кафедри за час навчання мають можливість реалізувати творчий потенціал не лише під час виконання творчих завдань з демонстрацією творчих результатів на семестрових академічних показах, а й шляхом участі в різноманітних творчих конкурсах і фестивалях (у тому числі й міжнародних).

Нині випускники кафедри різних років працюють у телекомпаніях, кіно- та телестудіях Харкова, України та інших країн, а часто й керують виробничими колективами. Багато хто з вихованців кафедри має власний бізнес в різних царинах аудіовізуального виробництва. І все це є свідченням того, що кафедра виконує своє призначення і допомагає творчій молоді знайти свій шлях і місце в кінотелевиробництві.

С. Б. Рибалко

Кафедра мистецтвознавства

Кафедра мистецтвознавства є однією з випускових та фундаментальних загальноосвітніх кафедр ХДАК, яка відіграє важливу роль у підготовці висококваліфікованих спеціалістів у галузі культури й мистецтва, забезпечує викладання таких навчальних дисциплін, як історія образотворчого мистецтва, основи візуальної грамоти, експертиза та оцінка творів мистецтва, історія світової літератури, сценарна майстерність, мистецька компаративістика, філософія мистецтва, естетика, право. Викладачі кафедри прищеплюють основи візуальної грамоти, навички наукового аналізу творів різних видів мистецтва, навчають по-справжньому розуміти й цінувати художнє слово, розробляти та керувати артпроєктами, орієнтуватися в правових аспектах професійної діяльності.

Кафедра мистецтвознавства пропонує студентам академії кілька вибіркових курсів за унікальними авторськими програмами. Зокрема — «Перформативні практики Японії», «Мистецтво Сходу», «Кіно Східної Азії», «Тіло та тілесність у візуальних практиках», «Історія Аніме: соціокультурні контексти», «Історія літератури: компаративний аналіз», «Література як текст культури», «Філософський дискурс у мистецтві»,

«Основи живопису та кольорознавства», «Інтелектуальна власність та авторське право», «Мода і стиль» тощо.

Історія кафедри сягає 20-х рр. XX ст., коли в структурі ВУІКО було відкрито кафедру літератури та мови, яка відразу стала однією з провідних у навчальному процесі. Свого часу вона мала аспірантуру зі спеціальності «Дитяча література». У повоєнні роки з відновленням навчального процесу в Харківському державному бібліотечному інституті кафедра поновила свою діяльність (1947 р). До її складу ввійшли кращі викладачі Харківського державного університету, Харківського педагогічного інституту імені Г. С. Сковороди та інших ЗВО — доценти, кандидати філологічних наук А. Г. Розенберг, М. Г. Зельдович, М. Ф. Звєрєв, І. Я. Каганов, М. О. Габель, Й. Я. Волісон, Г. А. Кравець, Є. С. Полянська, З. С. Єфімова, М. С. Лапіна; старші викладачі — І. В. Черткова, В. В. Литвішко, С. О. Велигодська, О. Л. Муратова, І. І. Коропатва, В. О. Дорошенко. У 1950–1960 рр. успішно захистили кандидатські дисертації викладачі кафедри — Є. С. Полянська, Ю. А. Кривих, С. М. Трушевський.

У післявоєнні роки кафедру очолювали М. Ф. Звєрєв, Г. А. Кравець, Є. С. Полянська, Й. Я. Волісон, В. В. Литвішко, Л. Х. Танкієва, В. М. Пивоваров, Д. С. Трушевський. Видатними фахівцями, авторитетними вченими кафедри стали: Г. А. Кравець — дослідник творчості І. С. Нечуя-Левицького, Панаса Мирного, Марка Вовчка, І. Франка, автор монографій «Пізнавальне та виховне значення української класичної літератури (за матеріалами художньої прози 60–70-х рр. XIX ст.). Ч. І., «Загальні принципи реалізму як творчого методу» (Харків, 1970 р.) і «Пізнавальне та виховне значення української прози 60–70-х рр. XIX ст.», «Типове та його засоби» (Харків, 1971 р.); М. О. Габель вивчала творчість І. С. Тургенєва, брала участь у підготовці повного зібрання його творів і листів, п'ятитомного «Зібрання праць академіка О. І. Білецького» — видатного українського вченого, автор праці «Питання вивчення творчості І. С. Тургенєва» (Харків, 1959 р.); І. Я. Каганов — відомий історик книги, книгознавець, літературознавець, засновник першого в м. Харків клубу любителів книги та клубу екслібристів, досліджував проблеми психології читання художньої літератури, автор монографії «Українська книга XVII–XVIII ст.» (м. Харків, 1960 р.); Й. Я. Волісон — фахівець зі світової літератури, відомий дослідник творчості В. Гюго, авторитетний учений; М. І. Богославський — поет, літературний критик, досвідчений педагог і лектор, керівник літературної студії, фундатор Чичибабінських читань, організатор групи поетів «Третій цех», автор поетичних збірок «Черга за щастям», «Між блискавкою і громом», «Косий дощ», «Наука осені».

Деякий час на кафедрі викладали В. А. Лобанов, Ю. М. Калюжний, Е. О. Романов, В. А. Василець, О. М. Лейнік, Л. Х. Танкієва, В. М. Пивоваров.

Протягом десятиліть кафедра виконувала навчальну, наукову та виховну роботу. Нові виклики часу позначалися на завданнях кафедри та її складі. Так кафедра зазнала певних реорганізацій: різні покоління студентів пам'ятають її викладачів як представників кафедри режисури, з 1992 р. — кафедри мовної майстерності, яку очолив В. К. Айзенштадт — доктор мистецтвознавства, професор, член Спілки театральних діячів України, відомий український театральний критик, дослідник теорії та історії театру й драматургії, аматорського театру, загальних проблем театрального мистецтва, педагог з великим досвідом роботи, викладач історії театру, історії драми, естетики. В. К. Айзенштадт — найавторитетніший мистецтвознавець в Україні та за її межами, який підніс вітчизняне мистецтво на новий рівень і здійснив значний внесок у розвиток харківської школи театрознавства.

З 1999 р. по 2002 р. кафедру очолював О. І. Чепалов — відомий мистецтвознавець, фахівець у галузі театрознавства та хореографічного мистецтва. З 2002 р. по 2005 р. завідувачем кафедри мистецтвознавства був П. І. Гаврилюк — кандидат мистецтвознавства, доцент. Кафедра поєднувала у своїй роботі два напрями — мистецтвознавчої та мовленнєвої підготовки майбутніх фахівців театральної сфери. У 2005 р. відбулася реорганізація кафедри, у зв'язку із чим вона була перейменована на кафедру мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства. Першим завідувачем новоствореної кафедри став доктор мистецтвознавства, професор І. В. Зборовець. З 2006 р. кафедру очолювала О. М. Білик, доктор педагогічних наук, доцент. З 2014 р. завідувачем кафедри призначено доктора мистецтвознавства, професора С. Б. Рибалко.

Протягом певного часу на кафедрі працювали такі знані в Україні науковці, як доктор мистецтвознавства, професор, фахівець у галузі аудіовізуального мистецтва З. І. Алфьорова, доктор мистецтвознавства, професор, історик балету О. І. Чепалов, кандидат мистецтвознавства, професор, фахівець у сфері циркового мистецтва, сценарист, поет, драматург, пародист А. З. Житницький, кандидат філологічних наук, доцент, фахівець з англійської літератури, учасник російського товариства викладачів англійської літератури, а також ESSE (European Society for the Study English) Н. М. Сімейкіна, доктор мистецтвознавства, професор, викладач історії української літератури та історії світової літератури, постійний член спецради із захисту докторських та кандидатських дисертацій ХДАК І. В. Зборовець.

Викладання дисциплін мовного блоку забезпечували такі фахівці — ентузіасти своєї справи, як О. М. Білик — доктор педагогічних наук, доцент, фахівець із методики викладання російської та української мов; І. А. Куриленко — кандидат філологічних наук, доцент, дослідниця проблем сучасної української літератури в контексті культуротворчих процесів, головний редактор загальноакадемічної газети «Бурсацький узвіз»; О. Б. Піскунова — викладач, дослідниця творчості М. Г. Хвильового.

Протягом 2019–2022 рр. кафедра зазнала ще кількох реорганізацій, пов'язаних із загальними змінами в освіті та переструктуризації навчального закладу. До викладацького складу кафедри доєдналися фахівці в галузі філософії та права (доктор філософії, доцент В. В. Лисенкова, канд. юр. наук, ст. викладач К. О. Попова-Коряк), фахівці у галузі теорії та практики мистецтва і дизайну — канд. пед. наук, доц. Ю. В. Соловйова, канд. архітектури, ст. викл. І. Р. Акмен, М. В. Конєва. Після захисту дисертації кілька років викладала сценарну майстерність д-р філософ. І. О. Мащенко, з 2023 р. її замінив І. А. Сікалов.

Кафедра виступила розробником нових освітньо-професійних та науково-професійних програм і відтак стала однією з випускових кафедр академії, яка забезпечує мистецький напрям. У 2023 р. кафедру було остаточно перейменовано в кафедру мистецтвознавства.

Основні освітні завдання кафедри — формування нових стандартів мистецької освіти. Так, кафедра в співпраці з творчими кафедрами факультету аудіовізуального мистецтва та виробництва здійснює підготовку фахівців у галузі аудіовізуального мистецтва за другим освітнім (магістр) та третім науково-освітнім (доктор мистецтва) кваліфікаційними рівнями. Крім того, кафедра забезпечує викладання дисциплін літературно-мистецького, філософського та юридичного спрямування на всіх факультетах академії. Кафедра є розробником кількох унікальних вибіркових курсів, що дозволяють здобувачам вищої освіти реалізувати свої творчі здібності та наукові інтереси.

Педагогічний акцент робиться на формуванні науково-дослідницького складу мислення студентів, здатності аналізувати художні явища в динамічній системі світової культури й брати активну участь у творчих культурно-мистецьких процесах сьогодення. Особливу увагу викладачі кафедри приділяють виховній роботі зі студентами: беруть активну участь в організації та проведенні літературно-мистецьких заходів, залучають студентську молодь до пошукової творчої й наукової діяльності.

Головним напрямом наукової роботи кафедри є дослідження теорії мистецтва та художньої літератури як найважливіших чинників духовного прогресу людства й визначального фактора розвитку національної та світової культури. Викладачі кафедри є співорганізаторами мистецтвознавчих читань «драма, вистава, глядач…», присвячених пам'яті В. К. Айзенштадта. Кафедра є організатором секцій сходознавчих та літературознавчих студій у межах щорічних наукових конференцій ХДАК.

Основні наукові досягнення останніх років пов'язані з розробленням теоретичних проблем сучасного літературного процесу, дослідженням окремих аспектів світового й вітчизняного образотворчого мистецтва, філософських та правових аспектів мистецької діяльності. Результати наукових досліджень професорсько-викладацький склад кафедри успішно репрезентує на наукових конференціях в Україні та за її межами — у Польщі, Болгарії, Білорусі, Великобританії, Італії, Японії, США тощо.

Нині в складі кафедри — два доктори, чотири кандидати наук, один старший викладач:

С. Б. Рибалко — доктор мистецтвознавства, професор, викладач історії образотворчого мистецтва. Керує науковою роботою студентів і аспірантів, є членом двох спецрад із захисту докторських та кандидатських дисертацій, автором публікацій із проблем класичного японського мистецтва, українського японізму, сучасного художнього процесу в Україні. Результати своєї дослідницької роботи в Китаї та Японії використовує в підготовці аспірантів та студентів. Науковий керівник і викладач унікальних курсів з культури та мистецтва Східної Азії. Є керівником наукової школи з арт-орієнталістики, автором чотирьох монографій, присвячених японській малій скульптурі (нецке та окімоно), японському традиційному вбранню, бере участь у проєкті «Велика українська енциклопедія». Член таких авторитетних міжнародних спільнот, як: AICA (Міжнародна асоціація арткритиків), EAJS (Європейська асоціація для японознавчих досліджень), IAJS (Міжнародна асоціація для японознавчих досліджень), куратор численних виставок та артпроєктів в Україні та за кордоном.

В. В. Лисенкова — доктор філософії, доцент, викладач філософії, філософії мистецтва та естетики, керує науковою роботою аспірантів, є активним учасником міжнародних наукових конференцій, автором наукових публікацій з питань філософської антропології, філософії мистецтва та естетики. В. В. Лисенкова бере участь у підготовці кадрів вищої кваліфікації.

Л. С. Мітіна — кандидат філологічних наук, доцент, дослідник світової літератури, талановитий лектор і вихователь студентської молоді, керівник студентських наукових розробок.

Ю. О. Соловйова — канд. пед. наук, доцент, член Спілки народних художників, науковець і поет, майстер декоративного мистецтва, учасниця колективних та персональних виставок в Україні та за її межами.

Н. В. Мархайчук — кандидат мистецтвознавства, доцент, викладач дисциплін мистецтвознавчого циклу, автор численних публікацій з питань сучасного мистецтва та охорони пам'яток, є членом спеціалізованої вченої ради із захисту кандидатських дисертацій, здійснює підготовку студентів і аспірантів, член Національної спілки художників України.

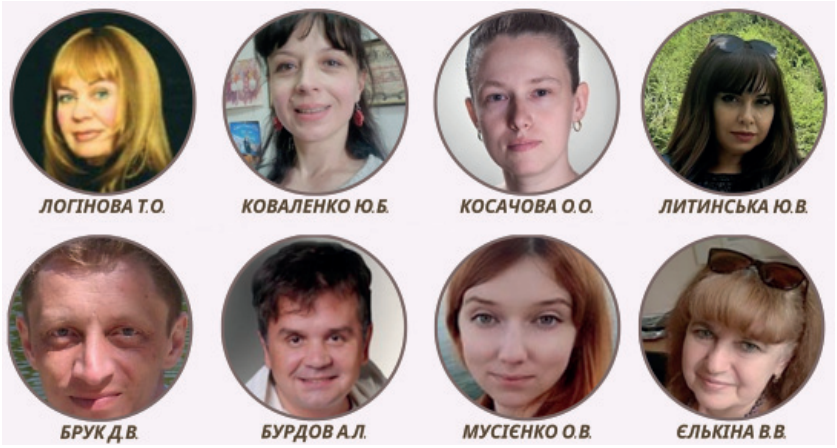
І. Р. Акмен — канд. архітектури, ст. викладач, науковець і практик, головний редактор мистецького журналу "Anima Rerum", керівник та розробник низки мистецьких проєктів УКФ.

К. В. Попова-Коряк — канд. юр. наук, ст. викладач, авторка монографії «Актуальні питання правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників». Здійснює активну роботу з юридичної грамотності, керує науковою роботою студентів з проблем правового забезпечення захисту культурної спадщини, правових аспектів реалізації культурних прав людини.

М. В. Конєва — викладач, мистецтвознавець, кураторка артпроєктів в Україні та за її межами, учасниця міжнародних воркшопів. Має великий досвід галерейної діяльності, бере участь у презентації українського мистецтва у світі.

Т. О. Логінова

Кафедра телерепортерської майстерності

Кафедра телерепортерської майстерності організована в серпні 2005 р. на факультеті кінотелемистецтва (нині — аудіовізуального мистецтва) Харківської державної академії культури. На кафедрі працюють визнані високопрофесійні викладачі та фахівці-практики в галузі аудіовізуального мистецтва.

Кафедра забезпечує викладання навчальних дисциплін «Майстерність ведучого та кореспондента у виробництві аудіовізуальних творів», «Мовленнєва культура в аудіовізуальному мистецтві», «Теорія драматургії», «Сценарна майстерність в аудіовізуальному мистецтві», «Мистецтво існування в кадрі» тощо у студентів, які здобувають освіту за напрямом «Мистецтво», спеціальностями «Відеоблогерство і телерепортерство», «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» тощо.

Кафедра телерепортерської майстерності є випускаючою: на її базі здійснюється підготовка фахівців-бакалаврів за спеціальністю «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво» спеціалізації «Телерепортерство» та «Відеоблогерство і телерепортерство».

Оскільки факультет АВМ ХДАК є однією з п'яти існуючих в Україні кіношкіл, то кафедра є однією з небагатьох спеціалізованих кафедр, що здійснюють підготовку фахівців для електронних мас-медіа та мовних ТРК за рівнем «бакалавр».

Сучасний склад кафедри це:

- Тетяна Олександрівна Логінова — завідувач кафедри, старший викладач, заслужений працівник культури України;
- Юлія Борисівна Коваленко — доцент, кандидат мистецтвознавства;
- Ольга Олександрівна Косачова — доцент, кандидат наук із соціальних комунікацій;
- Ольга В'ячеславівна Мусієнко — викладач, доктор філософії;
- Юлія Вікторівна Літинська — ст. викладач, заслужений журналіст України.

Тривалий період на кафедрі працювали викладачами-сумісниками провідні журналісти Харкова та України, серед них:

- Олена Борисівна Баранник — заслужений журналіст України, голова пресслужби Національної поліції в Харківській області;
- Євген Федорович Маслов — заслужений журналіст України, представник Національної ради України з питань телебачення та радіомовлення в Харківській області;
- Дмитро Вадимович Брук — кореспондент, редактор інтернет-видання «Главное».

У 2004/2005 навч. р. відбувся перший випуск фахівців за спеціалізацією «Телерепортерство». Проведений випусковою кафедрою аналіз працевлаштування випускників засвідчив, що більша частина з них працюють за фахом на ТРК Києва («СТБ», «Інтер», «1+1»), Харкова («ПАТ НСТУ Харківська філія», «Харківські новини», «7 канал», «Накипіло») та інших міст нашої держави.

Спрямованість курсу України на приєднання до Європейської спільноти спонукає кафедру планувати свій розвиток таким чином, щоб якість фахової підготовки здобувачів вищої освіти відповідала європейським та світовим вимогам. Аналіз реальної потреби фахівців у галузі аудіовізуального мистецтва, який

проводили викладачі кафедри, свідчить, що нині інформаційні агенції та мовні ТРК України потребують універсального фахівця з якісною базовою освітою в галузі тележурналістики та високим рівнем мовно-пластичної і кінематографічної підготовки для безпосередньої роботи в телеефірі.

В основу фахової освіти, яку здобувають студенти кафедри, закладена модель поступового занурювання в професійну діяльність. Навчальними планами передбачено проходження різноманітних практик на базі провідних ТРК, де здобувачі мають можливість не лише ознайомлюватися з виробництвом, а й спробувати свої можливості у створенні сюжетів для ефірних програм.

На дев'ятнадцятому році роботи кафедра пишається численними випускниками, які в медійній сфері щодня підтверджують надану їм фахову кваліфікацію. Серед них:

Дмитро Авдєєв — засновник і головний режисер продакшн-студії "TV-boy", випусковий редактор телепередачі «Їжа, я люблю тебе»;

Альона Алексєєва — відеомонтажер, онлайн-школа «Альтернатива», м. Харків;

Анастасія Бородіна — відеоконтент-менеджер в IT-компанії "SSA Group", м. Харків;

Андрій Брук — фото- та відеооператор, фотокореспондент армії оборони Ізраїлю;

Маргарита Ванюшкіна — викладач телевізійного відділення «Школи сучасних театрально-сценічних напрямів», м. Харків;

Іванна Донська — головний режисер проєкту «ЭкспериментЫ» телеканалу «СТБ», м. Київ;

Олена Дудіна — директор і продюсер "Dudina Media Group" (відеореклама для бізнеса), м. Харків;

Ольга Запорожська — журналіст та редактор, телеканал ТРК «Регіон» ("D1"), м. Дніпро;

Ілля Ілюшин — журналіст телеканалу "NewsOne", м. Київ;

Герман Каландарішвілі — журналіст програми «Ранок з Інтером», спортивна рубрика, м. Київ;

Софія Кальницька — кореспондент, Інформаційне агентство «УНІАН», м. Київ;

Наталя Касян — кореспондент кабельного телеканалу "Triolan.Info", м. Харків;

Юлія Касян — кореспондент редакції новин телеканалу «Інтер», м. Київ;

Олексій Кобзар — репортер проєкту «Скарб нації», програма «Ранок у великому місті», телеканал «ICTV», м. Київ;

Андрій Компанієць — режисер монтажу програми «Вікна-новини», телеканал «СТБ».

Діана Краснікова — пресофіцер групи інформаційної комунікації Національної гвардії України;

В'ячеслав Мавричев — головний редактор Бюро новин телеканалу «UA: Харків», м. Харків;

Марія Малевська — репортер програми «Вікна-новини», телеканал «СТБ», м. Київ;

Анастасія Салашна — пресофіцер групи інформаційної комунікації Національної гвардії України;

Валерія Хаустова — пресофіцер відділу міжнародних зв'язків Національної академії Національної гвардії України;

Дмитро Чуланов — журналіст телеканалу «Футбол 1/2/3», м. Київ.

Серед них — чимало членів Національної спілки журналістів України, а 17 випускників здобули цей статус ще під час навчання в ХДАК.

У 2022–2023 навчальному році кафедра здійснила набір за новою освітньою програмою «Відеоблогінг та телерепортерство», додавши до навчального плану дисципліни, що відповідають сучасним вимогам аудіовізуальних медіа.

Кафедра організовує та запроваджує багато соціальних проєктів, серед них «*Герої не вмирають*» (від початку — «АТОграф»), «*Розкажи дітям казку*» та «*З перших вуст*». Останній є проєктом, що передбачає регулярне проведення майстер-класів за професійним спрямуванням. Його мета — організовувати на факультеті професійні зустрічі з провідними спеціалістами в галузі аудіовізуального виробництва: режисерами, продюсерами, репортерами. Студенти активно відвідують такі заходи з метою набуття теоретичного і практичного досвіду. Серед відомих особистостей: Роман Ширман (кінорежисер, педагог, науковець та автор відомих навчальних посібників), Анастасія Даугуле (ведуча програми «Ранок» телеканалу «Інтер»), Андрій Цаплієнко (військовий кореспондент телеканалів «Інтер», «1+1»), Марія Малевська (випускниця кафедри, телерепортер каналу «СТБ») та ін.

І хоча три останніх роки кафедра працює зі здобувачами в дистанційному режимі, за ініціативи доцента кафедри Ю. Б. Коваленко створено та запущено в роботу медіахаб «Академія культури».

Студенти кафедри під керівництвом доц. Ю. Б. Коваленко брали активну участь у підготовці відеоробіт до традиційного Всеукраїнського конкурсу «Арт-журналістика 2022». Свої сили випробовували студенти Ярослава Кальченко, Софія Наумова, Крістіна Проскуріна, Павло Брук. Здобувачі старшокурсники брали участь у міському конкурсі КВК, а саме: Уляна Колякіна, Валерія Дударєва та Вікторія Чередніченко (керівник — доцент О. О. Косачова). Команда виборола Кубок за перемогу в грі Харківської відкритої молодіжної ліги КВК «Зимовий Кубок».

Ю. Б. Коваленко зі студентами кафедри брала участь у зйомках фільму до 300-річчя Г. Сковороди. Ефір відбувся на youtube-каналі кафедри телерепортерської майстерності.

Для «Літературної вітальні» ХДАК студентами кафедри було створено й записано своєрідне гостинне запрошення до спілкування за допомогою поетичного слова корифея української літератури Тараса Шевченка, проведено аудіопрограми, присвячені Григорію Сковороді та Володимиру Сосюрі (на платформі медіахабу «Академія культури» — керівник Т. О. Логінова).

Студентами кафедри під керівництвом доц. Ю. Б. Коваленко знято та змонтовано численні сюжети для сайту факультету АВМ, присвячені знаковим подіям у житті академії та факультету.

Н. В. Мархайчук

Кафедра фотомистецтва та операторської майстерності

Як окремий структурний підрозділ кафедра фотомистецтва та операторської майстерності виникла в лютому 2022 р. як результат реорганізації базової кафедри факультету кіно-, телемистецтва від моменту його заснування — кафедри телебачення, першим завідувачем якої був відомий харківський кінотелережисер Дмитро Якович Головачов.

Історія кафедри фотомистецтва та операторської майстерності бере свій початок у 2000 р., коли на новоутвореній кафедрі телебачення, яка до 2008 р. функціонувала на театральному факультеті ХДАК, був здійснений набір на спеціалізацію «Оператор кіно і телебачення». Наставниками майбутніх операторів стали Євгеній Олексійович Павлов та Олег Валеріанович Башнін. Складну справу виховання майбутніх операторів викладачам кафедри завжди допомагало вирішувати те, що всі вони успішно поєднують педагогічну роботу та плідну практичну діяльність у фотомистецтві.

Після створення у 2008 р. в ХДАК самостійного факультету кіно-, телемистецтва операторська секція кафедри телебачення, яку на той час очолювала доктор мистецтвознавства, професор Зоя Іванівна Алфьорова, розширилася. Її склад поповнили знані в Харкові та в Україні майстри кінотелеоператорського мистецтва В. О. Аксьонов та А. М. Алфьоров, до яких із часом приєдналися вже випускники секції: В. О. Андросов,

М. І. Воронков, М. В. Демиденко та ін. Науковий потенціал секції посилили канд. мистецтвознавства М. В. Мурашко, канд. технічних наук Т. С. Супрун.

У 2021 р. відбувся перший набір здобувачів на освітньо-професійну програму «Фотомистецтво та відеографія», що зумовило утворення на кафедрі телебачення секції фотомистецтва. До виховання нового покоління фотографів долучилися відомі в галузі фахівці: фотограф С. С. Остроус; канд. мистецтвознавства О. А. Осадча; артменеджерка та галеристка М. В. Конєва та ін.

З лютого 2022 р. завідувачкою кафедри фотомистецтва та операторської майстерності стала канд. мистецтвознавства, доцент Наталія Віталіївна Мархайчук. Від квітня 2024 р. кафедрою завідує кандидат філософських наук Дмитро Олександрович Коновалов.

Нині кафедра реалізує підготовку фахівців за освітньо-професійними програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Кінотелеоператорство», «Фотомистецтво та відеографія». Склад кафедри сьогодні це:

Дмитро Олександрович Коновалов: кандидат філософських наук, засновник та продюсер продакшн-студії «Док Кіно ТРАНСФОРМАЦІЯ», автор документального кіно, учасник і переможець українських та міжнародних кінофестивалів (проєкти його документальних фільмів отримали підтримку фондів USAID, UNITER та IDFA Bertha Fund);

Максим Вадимович Демиденко: кінооператор, аспірант ХДАК; учасник багатьох українських кінопроєктів (серед останніх — фільм «Будинок “Слово”»);

Алла Валентинівна Ожога-Масловська: кандидат мистецтвознавства за спеціальністю 17.00.05 «Образотворче мистецтво», галеристка (засновниця та директорка мистецької галереї «АС»), артменеджерка (засновниця та директорка ВК ПП «ОМА-ПАК»);

Станіслав Степанович Остроус: фотограф, член UPHA, член MYPH, резидент Klaipeda Photography Residency (Литва), інших міжнародних проєктів. Учасник численних групових та персональних виставок. Його фототвори зберігаються в приватних колекціях та галереях.

Євгеній Олексійович Павлов: кінооператор, фотограф; один із фундаторів «Харківської школи фотографії» (разом з Борисом Михайловим, Олександром Супруном, Юрієм Рупіним та ін.). Учасник великої кількості групових та персональних виставок. Його твори зберігаються в численних музейних колекціях та галереях багатьох країн світу.

Тетяна Сергіївна Супрун: кандидат технічних наук (спеціальність: 05.13.23 «Системи та засоби штучного інтелекту»), 2008–2013 рр. — провідний інженер навчально-технічного телевізійного центру ХНУРЕ; керівниця навчально-виробничої майстерні «Студентські медіа», автор медіапроєктів на медіаканалі NURE TV.

Також навчальний процес на кафедрі забезпечують (за сумісництвом): оператор-постановник прямих ефірів, кінотелеоператор багатьох телевізійних програм В. О. Аксьонов; кінотелеоператор-практик Р. А. Мамедов; канд. мистецтвознавства, доцент Н. В. Мархайчук; канд. мистецтвознавства, дослідниця та кураторка Музею Харківської школи фотографії О. А. Осадча; канд. іст. наук, доцент В. В. Тарасов.

Основними курсами, що розроблені науково-педагогічними працівниками кафедри, є «Основи фото-, кінокомпозиції», «Кінотелеоператорська майстерність», «Світло і композиція», «Майстерність відеографа», «Мистецтво фотографії», «Фотографіка та фотоколаж», «Аналогова фотографія та нестандартна фототехніка», «Концептуальна фотографія», «Основи відеомонтажу», «Оптика та знімальна техніка», «Історія фотографії», «Фотомистецтво Східної Європи», «Текст і фотографія: аналітичний практикум», «Візуальні індустрії та артпрактика» та ін.

Кафедра має широкі творчі міжнародні зв’язки, які не лише забезпечують інтеграцію в навчальний процес актуального творчо-виробничого досвіду, а й організацію практик, майстер-класів з обміну досвідом, творчих акцій, резиденцій тощо.

У процесі навчання здобувачі освітніх програм, реалізацію яких забезпечує кафедра, мають можливість реалізувати творчий потенціал як під час виконання творчих завдань з демонстрацією творчих результатів на семестрових виставках і показах, так і беручи участь у творчих конкурсах та фестивалях (у тому числі й міжнародних).

Т. В. Большакова

Факультет музичного мистецтва

Декан факультету, заслужений діяч мистецтв України, професор Тетяна В'ячеславівна Большакова

Історія факультету музичного мистецтва розпочалася в 1956 р., коли в Українському державному бібліотечному інституті (така назва ХДАК існувала до 1964 р., відколи він був перейменований на Харківський державний інститут культури) було здійснено перший набір за спеціальністю «Культурно-освітня робота» (КОР). У 1959 р. на факультеті було започатковано кафедру хорового диригування, а в 1960 р. — кафедру народних інструментів, які готували керівників народних творчих колективів, музикантів, співаків для роботи в клубах, оркестрах, хорах, ансамблях, що відповідало вимогам часу й забезпечувало відповідними кадрами численні самодіяльні музичні колективи. Третьою музичною кафедрою на факультеті стала заснована в 1964 р. кафедра музикознавства. У закладах вищої освіти Харкова на той час працювали клуби вихідного дня, в яких після науково-популярних лекцій, проведених фахівцями цієї кафедри, виступали студентські й педагогічні музичні колективи факультету. Багатогранною була й діяльність університету музичної культури, у роботі якого безпосередню участь брали представники факультету КОР. Значна робота з наближення практичних знань до умов майбутньої професійної діяльності студентів постійно здійснювалася на художніх кафедрах факультету. При кафедрі хорового диригування організували навчальні хори, при кафедрах народних і духових інструментів (офіційно виокремилася від кафедри народних інструментів у 1970 р.) — навчальні оркестри. Факультет КОР готував клубних працівників вищої кваліфікації для роботи методистами, інструкторами, художніми керівниками будинків та палаців культури, будинків народної творчості, інспекторами районних і міських відділів культури, керівниками колективів художньої самодіяльності, викладачами культурно-освітніх училищ. Постійно приділяючи увагу зв'язку теорії і практики, заклад вищої освіти своєю науковою діяльністю сприяв підвищенню професійного рівня культурно-освітніх установ. Стимулом до активного розвитку наукових досліджень були щорічні наукові конференції викладачів. Саме в межах цих конференцій важливе місце в роботі спеціальних кафедр факультету посіла творчо-виконавська діяльність, де щорічно з творчими звітами викладачі виступали як солісти та в складі ансамблів.

Факультет першим у колишньому СРСР відмовився від підготовки заідеологізованих організаторів-методистів культурно-освітньої роботи й зосередив увагу на розробленні концептуально нових навчальних п'ятирічних планів: розпочав підготовку клубних працівників вищої кваліфікації за спеціальностями: «Режисер самодіяльного театрального колективу», «Керівник самодіяльного хору», «Керівник оркестру народних інструментів». Пізніше до цих спеціальностей додалися нові: «Керівник оркестру духових інструментів», «Режисер масових клубних видовищ», «Організатор-методист культурно-освітньої роботи». Підготовка означених спеціалістів здійснювалася на денному, а з 1961 р. — і на заочному відділеннях. У сучасній Україні більшість спеціалістів культурно-освітньої роботи з вищою освітою є випускниками факультету КОР, реорганізованого в 1991 р. у факультет культурології й народної художньої творчості, згодом — народної художньої творчості (1992), народного музичного мистецтва (1997), музичного мистецтва (2000). Зі змінами профілю факультету змінювалися зміст й організація навчально-методичної та наукової роботи. Так, у 1979 р. підготовка на факультеті здійснювалася за спеціалізаціями: організатор-методист клубної роботи, керівник самодіяльного театрального колективу, керівник самодіяльного академічного хору, керівник самодіяльного оркестру народних інструментів, керівник самодіяльного духового й естрадного оркестрів. На факультеті функціонували такі кафедри: теорії та історії культурно-освітньої роботи, клубознавства, режисури, теорії та історії музики, оркестрового диригування, фортепіано, хорового диригування, народних інструментів, духових інструментів. Уже в 1980 рр. намітилися нові тенденції в роботі факультету, що стали підставою для відокремлення художніх спеціалізацій від факультету культурно-освітньої роботи. На факультетах КОР у колишньому Радянському Союзі художні спеціалізації були «вторинними» стосовно організаційних і методичних функцій фахівців. Розділ факультету культурно-освітньої роботи в 1992 р. на два самостійні факультети — культурології й народної художньої творчості — надав можливості кардинально по-новому вирішувати питання підготовки випускників. Новий профіль факультету вніс суттєві

зміни в зміст та організацію навчально-методичної роботи. На факультеті створено нові кафедри: мовної майстерності, хореографії, хорознавства та хорового диригування, українського народного співу та музичного фольклору (виокремилася у 2003 р. із секції на кафедрі хорового диригування), духових й естрадних оркестрів, теорії музики та фортепіано (перейменована кафедра музикознавства). У зв'язку з уведенням у 1997 р. нових спеціалізацій та спеціальностей факультет було знов реорганізовано, підготовку фахівців здійснювали два новостворені факультети: народного музичного мистецтва та режисерсько-хореографічний. В умовах демократичних перетворень і реформування системи вищої освіти факультет народного музичного мистецтва розпочав загальну гуманізацію та посилення психолого-педагогічних і культурологічних аспектів у змісті освіти. Наповнення й організація навчального процесу, навчальні плани, номенклатура спеціалізацій та спеціальностей на факультеті відповідали завданням розбудови національної культури. Факультет забезпечував підготовку фахівців за трьома спеціальностями: «Народна художня творчість», «Музичне мистецтво», «Музична педагогіка та виховання». З 5 травня 2000 р. після скасування підготовки фахівців зі спеціальності «Народна художня творчість» у закладах вищої освіти III–IV рівнів акредитації, факультет став готувати кадри лише за двома спеціальностями: «Музичне мистецтво», «Музична педагогіка та виховання» й дістав назву факультету музичного мистецтва. З 2007/08 н. р. на факультеті існує лише спеціальність «Музичне мистецтво», залишивши прерогативу підготовки за спеціальністю «Музична педагогіка та виховання» педагогічним закладам вищої освіти.

Нині на факультеті музичного мистецтва здійснюється підготовка фахівців зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво» за трьома освітніми рівнями: перший (бакалаврський), другий (магістерський) освітньо-професійні рівні та третій освітньо-науковий рівень (доктор філософії) і освітньо-творчий (доктор мистецтв). На першому (бакалаврському) рівні підготовка фахівців за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» здійснюється за такими освітніми програмами (спеціалізаціями), які охоплюють майже всі сфери музично-виконавської діяльності: «Хорове диригування», «Народний спів», «Народні інструменти», «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Музичне мистецтво естради», «Академічний спів», «Оркестрові струнні інструменти», «Фортепіано». Останні три з названих були введені у 2020 р. Основний фокус освітніх програм зорієнтований на формування та розвиток бакалаврами програмних компетентностей, які дозволять їм оволодіти знаннями, вміннями, навичками, необхідними для здійснення практичної діяльності в різних професійних амплуа — артиста, керівника музичного колективу, колективу та викладача фахових дисциплін. Акцентується на підготовці високопрофесійних фахівців із широким доступом до працевлаштування у сфері музичного мистецтва, мотивування особливого інтересу до концертно-виконавської, музично-педагогічної та творчо-інноваційної (інтерпретаційної) діяльності, а також до подальшого навчання за наступним рівнем вищої освіти. На другому (магістерському) рівні підготовка фахівців з музичного мистецтва зорієнтована на формування та розвиток програмних компетентностей, які сприяють удосконаленню виконавської, педагогічної майстерності, оволодінню методологією наукового обґрунтування та вирішення творчо-професійної (прикладної) проблеми для здобуття кваліфікації магістра музичного мистецтва. Здобуття цієї кваліфікації забезпечує оптимальні шляхи досягнення професійної зайнятості у сфері музичного мистецтва (викладання фахових дисциплін, здійснення концертно-виконавської та наукової діяльності), можливість продовжувати навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти (за ступенем доктор філософії чи в асистентурі-стажуванні) для досягнення кар'єрного зростання. На третьому освітньо-науковому рівні аспіранти мають можливість розвивати науково-творчі інтереси, здобувати знання, вміння та навички в науково-дослідній роботі під керівництвом відомих в Україні й за кордоном докторів мистецтвознавства, професорів. Успіх розвитку аспірантури забезпечили наявність у ХДАК наукових і творчих шкіл, відомих далеко за межами України, що збільшило інтерес випускників факультету саме до наукової роботи.

У змісті та організації навчального процесу на факультеті музичного мистецтва втілено концепцію багатоступеневої освіти (підготовка студентів здійснюється за освітньо-кваліфікаційними рівнями бакалавр і магістр, впроваджено аспірантуру зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво», яка спрямовує молодих науковців на вивчення сучасних наукових досягнень у сфері мистецтвознавства). Аспірантура організовує підготовку наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти. Станом на кінець 2023/24 навч. р. за час існування аспірантури на кафедрі теорії та історії музики було успішно захищено та подано до захисту близько 20 дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидат мистецтвознавства / доктор філософії за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво».

Структурно факультет складають шість кафедр:

- кафедра хорового диригування та академічного співу, завідувач — кандидат мистецтвознавства, доцент В. Г. Бойко;
- кафедра народних інструментів, завідувач — заслужений діяч мистецтв України, доктор мистецтвознавства, професор А. Я. Сташевський;
- кафедра оркестрових інструментів, завідувач — кандидат мистецтвознавства, доцент І. А. Гайденко;
- кафедра естрадного та народного співу, завідувач — кандидат мистецтвознавства, доцент С. Б. Манько;
- кафедра теорії та історії музики, завідувач — доктор мистецтвознавства, доцент І. Ю. Коновалова;
- кафедра фортепіано, завідувач — заслужений діяч мистецтв України, професор О. Д. Скляров.

Факультет музичного мистецтва, що розпочав підготовку фахівців за спеціальністю «Музичне мистецтво» з 2000 р., має високопрофесійний колектив викладачів, котрі з гідністю здійснюють концептуальні підходи до науково-дослідницької роботи, вирішують сучасні завдання в умовах реформи освіти та за умов нинішніх надскладних для всієї України часів. У єдності фундаментальних наукових досліджень, навчально-методичних праць, в органічному зв'язку з музично-виконавською роботою на факультеті існує плідна творча атмосфера, що сприяє реалізації сучасних завдань підготовки майбутніх фахівців XXI ст. За останні роки професорсько-викладацький склад більшості кафедр факультету значно оновився: пішли з життя професор, народний артист України К. Г. Шаша, кандидат мистецтвознавства, доцент А. В. Гуріна, концертмейстер кафедри естрадного та народного співу О. В. Рябінін, низка провідних викладачів факультету (кандидат мистецтвознавства, професор І. І. Гулеско, заслужений діяч мистецтв України В. Ю. Персидський, заслужений діяч мистецтв України, доцент Ю. Б. Алжнєв, кандидат педагогічних наук, доцент А. В. Гладких та ін.) вийшла на пенсію й припинила педагогічну діяльність на факультеті за складних умов повномасштабної російської агресії. Засновниця і багаторічний завідувач кафедри естрадного та народного співу, заслужена артистка України, доцент Л. В. Кудрич з появою нової освітньої програми з підготовки акторів музично-драматичного театру очолила нову кафедру на факультеті театрального мистецтва. Місця цих та інших педагогів посіла талановита амбітна молодь. Ці обставини вплинули на певне зниження загального наукового цензу, який наразі становить 56,6%. Зокрема, науковий ступінь кандидата наук (доктора філософії) та/або вчене звання доцента мають 34%, науковий ступінь доктора наук та/або вчене професора — 22,6%. Попри це, такі показники лишаються найвищими серед чотирьох творчих факультетів академії й поступаються лише показникам факультету культурології та соціальних комунікацій.

Нині на факультеті музичного мистецтва за основним місцем роботи працюють 12 професорів та докторів наук (Т. В. Большакова, Ю. В. Воскобойнікова, І. Ю. Коновалова, Ю. І. Лошков, В. М. Осадча, В. М. Откидач, І. І. Польська, Н. О. Рябуха, О. Д. Скляров, А. Я. Сташевський, І. О. Сташевська, В. М. Щепакін), 20 доцентів і кандидатів наук (В. Г. Бойко, Г. М. Бреславець, В. В. Воскобойнікова, І. А. Гайденко, В. О. Гіголаєва-Юрченко, А. І. Калашникова, Ю. І. Карчова, Л. О. Красовська, О. Л. Кріпак, С. Б. Манько, Р. В. Ніколенко, В. В. Осипенко, А. Ю. Рум'янцева, І. Л. Сахно, Я. О. Сердюк, О. Ю. Степанова, Т. П. Сухомлінова, Т. М. Теслер, В. М. Цицирєв, Л. В. Шемет), 8 викладачів мають почесні звання (Т. В. Большакова, Л. О. Красовська, В. М. Осадча, В. В. Осипенко, О. Д. Скляров, А. Я. Сташевський, І. О. Сташевська, В. М. Цицирєв), 2 викладачів (І. А. Гайденко, А. Я. Сташевський) є членами Національної спілки композиторів України.

За кількістю наукових і творчих шкіл, що офіційно затверджені, факультет музичного мистецтва випереджає будь-який інший у ХДАК.

Так, з 10 наукових шкіл, що затверджені в ХДАК, три є на факультеті музичного мистецтва:

- науково-мистецтвознавча школа професора кафедри теорії музики та фортепіано, доктора мистецтвознавства, професора І. І. Польської;
- наукова школа: інтегроване музикознавство професора кафедри теорії музики та фортепіано, доктора мистецтвознавства, професора О. Г. Рощенко;
- наукова школа: системне мистецтвознавство професора кафедри народних інструментів, доктора мистецтвознавства, професора Ю. І. Лошкова.

Із 7 мистецьких шкіл, що існують на чотирьох мистецьких факультетах ХДАК, 4 засновані на факультеті музичного мистецтва:

- мистецька школа скрипкового виконавства проректора з навчальної роботи, професора кафедри оркестрових інструментів, заслуженого діяча мистецтв України, доктора педагогічних наук, професора І. О. Сташевської;
- мистецька школа баянно-акордеонного виконавства завідувача кафедри народних інструментів, заслуженого діяча мистецтв України, доктора мистецтвознавства, професора А. Я. Сташевського;
- диригентсько-хорова мистецька школа завідувача кафедри хорового диригування та академічного співу, кандидата мистецтвознавства, доцента В. Г. Бойка;
- мистецька школа фортепіанного виконавства завідувача кафедри фортепіано, заслуженого діяча мистецтв України, професора О. Д. Склярова.

Головним завданням кадрової стратегії факультету постійно є формування потужного творчого колективу педагогів і науковців, котрі мають готувати висококваліфікованих фахівців з музичного мистецтва. Випускники факультету успішно працюють у вітчизняних і зарубіжних симфонічних та камерних колективах, виступають із сольними концертами на кращих сценах, упевнено здобувають лауреатські звання на найпрестижніших національних та міжнародних конкурсах, фестивалях. Видатні педагоги та вчені, котрі виховали не одне покоління учнів, зробили величезний внесок у розвиток факультету музичного мистецтва, створили особливу творчу атмосферу студентського життя у стилі академічної музично-професійної освіти. Провідними напрямами роботи факультету музичного мистецтва є творчо-виконавська діяльність. Творчі колективи та окремі виконавці — студенти ХДАК репрезентують свою творчість на міських, обласних, усеукраїнських і міжнародних мистецьких заходах, стають переможцями та лауреатами всеукраїнських і міжнародних музичних конкурсів та фестивалів.

До початку повномасштабної російської агресії на факультеті активно функціонували такі творчі колективи:

- академічний хор (керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент В'ячеслав Геннадійович Бойко, хормейстери — викладачі Кристина Юріївна Донцова-Пушенко та Максим Максимович Жданов, концертмейстер — Галина Олександрівна Зуб);
- оркестр народних інструментів (художній керівник — лауреат міжнародних конкурсів, старший викладач Олександра Вікторівна Савицька, диригент — лауреат міжнародних конкурсів, старший викладач Надія Валентинівна Мельник);
- естрадно-симфонічний оркестр (художній керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент Ігор Анатолійович Гайденко, диригент — викладач Сергій Олександрович Гаркуша);
- камерний ансамбль "Academus" (керівник — старший викладач Сергій Юрійович Романенко);
- ансамбль народної музики «Стожари» (художній керівник — лауреат міжнародних конкурсів, старший викладач Олександра Вікторівна Савицька);
- фольклористичний гурт «Фарби» (керівник — старший викладач Галина Миколаївна Бреславець);
- фольклористичний гурт «Лада» (керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент Вікторія Володимирівна Осипенко);
- ансамбль викладачів кафедри народних інструментів «ЦимБанДо» (учасники колективу — лауреати всеукраїнських та міжнародних конкурсів, викладачі Олександра Вікторівна Савицька, Надія Валентинівна Мельник, Костянтин Сергійович Хітушко);
- студентський театр естрадної пісні «Степ» (художній керівник — заслужена артистка України, доцент Людмила Володимирівна Кудрич).

Творча робота є одним із головних напрямів діяльності факультету. Кожна випускова кафедра до трагічних подій останніх років щорічно звітує перед громадськістю міста. У концертних заходах традиційно брали участь як великі творчі колективи (хори та оркестри), так і малі форми — ансамблі, солісти. Більшість колективів та студентів факультету є лауреатами, дипломантами міжнародних та національних конкурсів і фестивалів. Творчий авторитет професорсько-викладацького складу факультету музичного мистецтва дозволив академії за підтримки Міністерства культури та туризму України започаткувати традицію проведення міжнародних і всеукраїнських конкурсів "Dans Song Fest", «Слобожанський вернісаж» та ін.

З 2020 р., з переведенням занять у ХДАК в режим онлайн, що було пов'язане з розповсюдженням пандемії COVID–19, а з лютого 2022 р. з перебуванням Харкова в зоні бойових дій і, пізніше, отриманням статусу прифронтового міста, що зберігається і понині, та вимушеною евакуацією частини студентів і викладачів у

різні регіони України та за кордон, діяльність студентських творчих колективів значно ускладнилася, але не внеможливилася: за екстремальних умов, у яких нині живе і працює Харків, естрадно-симфонічний оркестр, академічний студентський хор та інші колективи демонструють якісні записи онлайн-виконання творів сучасних українських композиторів, зокрема І. А. Гайденка, студентами і викладачами кафедри естрадного та народного співу презентована низка відеокліпів патріотичних пісень тощо, зокрема авторства С. Б. Манько тощо.

На підтвердження збереження високого фахового рівня творчих колективів і студентів факультету наведемо, як приклад, результати діяльності лише одної — найстарішої — кафедри факультету: хорового диригування та академічного співу, яка презентувала онлайн студентський академічний хор та окремих її вихованців на міжнародних та всеукраїнських конкурсах у період 2022–2024 рр.

Студентський академічний хор ХДАК:

Лауреат І ступеня Міжнародного музичного конкурсу "The Song" (Italy, 2022);

Лауреат І ступеня Міжнародного музичного конкурсу "ART WORD FESTIVAL" (Slovak Republic-Ukraine, 2023);

Ґран-прі Canadian-Ukrainian Festival of Children and Youth Creativity (Canada, Toronto, 2023);

Лауреат І ступеня Міжнародного музичного конкурсу "FORMULA FEST" (Romania, Bucuresti, 2024);

Лауреат І ступеня Міжнародного музичного конкурсу "BALTIC FEST" (Ukraine, Finland, Latvia, Lithuania, Czech Republic, 2024);

Лауреат І ступеня Міжнародного музичного конкурсу "Hollywood alley" (Ukraine, USA, 2024);

Лауреат І ступеня Міжнародного музичного конкурсу "New York Star lights" (Ukraine, USA, 2024).

Студенти кафедри (усі — вихованці класу кандидата мистецтвознавства, доцента В. Г. Бойка):

Лауреат і Срібло І ступеня — О. Яцюк на ІІ Всеукраїнському конкурсі хорових диригентів ім. Д. Загрецького (Україна, 2022).

Ґран-прі — О. Висоцький на VI Міжнародному багатожанровому фестивалі-конкурсі мистецтв "TALENT FEST", номінація «Диригент» (Україна, 2022).

Лауреат ІІ ступеня — Д. Корольова на VII Національному конкурсі вокалістів ім. Зігмунда Носковського (Польща, м. Познань, 2023).

Ґран-прі та лауреат І ступеня — Я. Бобух на XIII Міжнародному багатожанровому фестивалі-конкурсі мистецтв "GOLD FEST", номінація «Диригент» (Україна, 2024).

Лауреат І ступеня — Я. Бобух на Міжнародному багатожанровому конкурсі мистецтв «Зоряний шлях», номінація «Диригент» (Україна, 2024).

Лауреат І ступеня — А. Лосєва на Міжнародному багатожанровому конкурсі мистецтв «Зоряний шлях», номінація «Диригент» (Україна, 2024).

Лауреат І ступеня — Д. Корольова на Міжнародному багатожанровому конкурсі мистецтв "CONSTELLATION WORLD TALENT NETWORK", номінація «Диригент» (Ukraine-USA, 2024).

Лауреат ІІ та ІІІ ступенів — Я. Бобух на "Canadian-Ukrainian Festival of Children and Youth Creativity", номінація «Диригентське мистецтво» (Canada, Toronto, 2024).

Лауреат І ступеня — А. Лосєва на "Canadian-Ukrainian Festival of Children and Youth Creativity", номінація «Диригентське мистецтво» (Canada, Toronto, 2024).

Високі творчі здобутки в ці надскладні для ХДАК часи характеризують й інші кафедри, студенти яких неодноразово ставали і стають лауреатами багатьох всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів.

Активну волонтерську виконавську діяльність у місті та на деокупованих територіях Харківщини постійно провадять: ансамбль викладачів кафедри народних інструментів «ЦимБанДо», учасники студентського театру естрадної пісні «СТЕП», фольклористичний гурт «Фарби», низка викладачів і студентів усіх кафедр факультету. За період 2022–2024 рр. викладачі і студенти факультету, які перебувають у Харкові, взяли учать у великій кількості творчих акцій у ХДАК, і на багатьох безпечних концертних майданчиках міста й області, зокрема брали участь у новорічних концертах на станціях метрополітену, виступали в концертній рекреації торговельно-розважального ТРЦ «Нікольський», брали участь у концертних програмах для родин переселенців, бійців Територіальної оборони, Збройних сил України, підрозділів Державної служби з надзвичайних ситуацій, Національної гвардії України тощо. Постійно в таких волонтерських концертах також беруть участь солістки-вокалістки В. О. Гіголаєва-Юрченко, М. М. Стецюн, концертмейстер О. Д. Скляров.

З численними благодійними офлайн і онлайн-концертами на користь різних підрозділів ТрО та ЗСУ на різних доступних майданчиках міста виступає як піаністка-солістка та ансамблева виконавиця Я. О. Сердюк. Концертно-волонтерська діяльність студентів і викладачів факультету з початком повномасштабної війни поширилась далеко за межі Харкова та України, і нині активно презентує факультет музичного мистецтва ХДАК у Європі, де зараз вимушено перебуває частина студентів і викладачів факультету, про що свідчать відеозаписи, афіші, відгуки на їхні виступи в зарубіжній пресі. Так, у патріотичних концертно-просвітницьких акціях за кордоном беруть участь заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор В. М. Осадча (Канада), заслужена артистка України, кандидат мистецтвознавства, доцент В. В. Осипенко (Ізраїль, Німеччина), успішно виступають з концертами, збір від яких спрямовується на користь ЗСУ, аспіранти факультету К. Жук (Німеччина), М. Трянов (Австрія, Німеччина), О. Мовчан (Франція), випускники факультету різних років О. Яцюк (Швейцарія), М. Маринчак (Словаччина), М. Соболь (США) та ін.

Детальніше ці та подібні аспекти творчої діяльності представників факультету під час війни висвітлюються на сторінках, присвячених кафедрам факультету.

Новим напрямом наукової роботи факультету музичного мистецтва, як і інших факультетів, з 2022 р. стало осягнення українського культурного спротиву російській агресії. Цій тематиці вже присвячено чимало наукових статей і тез. Зокрема, різні аспекти цієї важливої складової нинішнього мистецького буття в Харкові, Україні, у зарубіжних країнах за участі українських митців вивчаються в наукових публікаціях професора Т. В. Большакової, доцентів В. Г. Бойка, С. Б. Манько, В. В. Осипенко, В. М. Щепакіна, концертмейстера Л. І. Потоцької, аспірантів Р. Тетеріна, Б. Клика та ін.

Немало вихованців факультету різних років чинять і безпосередній збройний спротив агресору, перебуваючи в лавах ЗСУ, підрозділів ТрО, НГУ, ДСНС. На жаль, серед цих захисників є втрати: у лютому 2023 р. загинув випускник кафедри народних інструментів А. Петруненко.

За ініціативи викладачів кафедри естрадного та народного співу за часи повномасштабної російської агресії було започатковано й успішно проведено кілька всеукраїнських музично-виконавських конкурсів-фестивалів, спрямованих на підтримку захисників України.

Важливим напрямом діяльності факультету є розвиток навичок самостійної науково-дослідницької роботи студентів. Із цією метою в академії й на факультеті щорічно проводяться міжнародні та всеукраїнські конференції, у яких мають можливість брати участь молоді науковці (бакалаври, магістри, аспіранти). Зокрема, факультет музичного мистецтва став ініціатором проведення конференцій «Музичний світ В. А. Моцарта» (2006 р.), «Харків в контексті світової музичної культури: події та люди» (2008 р.), «Австрійська музична культура на перехресті епох і традицій» (2009 р.), «Герменевтика в науках про дух» (2017–2019 рр.), «Піаністичні традиції Харкова: історія та сучасність» (2024 р.).

Випускники ХДАК зі спеціальності «Музичне мистецтво» мають можливість працювати:

- викладачами фахових дисциплін у закладах освіти різних рівнів акредитації;
- диригентами (керівниками) різних за складом та віком хорового, вокального, народно-інструментального, духового та естрадного колективів (відповідно до освітньої програми);
- артистами хору, ансамблю, оркестру, концертними виконавцями, солістами філармоній, оперних театрів;
- хормейстерами, диригентами хору, оркестру (на основі дипломів бакалавра та магістра), художніми керівниками музичних колективів (на основі диплома магістра);
- державними керівниками на посадах у структурі Міністерства культури та стратегічних комунікацій України та Міністерства освіти і науки України.

Отже, підготовка фахівців на факультеті музичного мистецтва розкриває широкі можливості студентів до працевлаштування в різних сферах культури і мистецтва, головним чином, у функції керівників творчих колективів, викладачів фахових дисциплін у вищих та середніх навчальних закладах, педагогів дитячих музичних шкіл і студій, дитячих шкіл мистецтв, ліцеїв мистецтв, коледжів, на державних керівних посадах структури Міністерства культури та Міністерства освіти і науки України.

Факультет очолювали митці, котрі закладали підвалини культурологічної освіти, своїм особистим внеском сприяли розвиткові музичного мистецтва України: Костянтин Лойко, Євген Бортник, В'ячеслав Палкін, Борис Іщенко, Ернст Лортікян, Петро Курячий, Володимир Фрадкін, Віталій Курисько. Нині факультет очолює лауреат усеукраїнського конкурсу, заслужений діяч мистецтв України, професор Т. В. Большакова. Ідея

багатоступеневої освіти втілена в концепції навчального процесу, яка за нинішніх умов базується на комбінуванні онлайн і дистанційного навчання зі студентоцентрованим підходом.

У межах циклів «Професійно орієнтовані дисципліни» та «Дисципліни самостійного вибору» кафедри щорічно впроваджують нові курси, які орієнтують майбутнього фахівця на вивчення новітніх культурологічних та музикознавчих дисциплін. Так, на кафедрі хорознавства введені нові курси: «Інтонаційно-стильовий аналіз хорових партитур», «Сучасне хорове мистецтво», «Теорія хорового виконавства», «Історія вокального мистецтва», «Організація та методика творчої діяльності»; на кафедрі народного співу — «Слобожанський фольклор»; на кафедрі народних інструментів — «Історія виконавства на народних інструментах», «Історія диригування»; на кафедрі інструментів духового та естрадного оркестрів — «Історія джазових стилів», «Історія музичної естради». Кафедра фортепіано запропонувала дисципліни для фахівців-піаністів: «Практикум з настроювання та ремонту фортепіано», «Історія фортепіанної педагогіки», «Історія фортепіанного виконавського мистецтва», «Джазове фортепіанне виконавство», «Джазове фортепіанне виконавство», «Піаністичний Харків: історія і сучасність» та ін. Кафедра теорії та історії музики для студентів бакалавратури й магістратури розробила комплекс дисциплін, необхідних для більш повного опанування професійними виконавськими та педагогічними знаннями («Музична педагогіка зарубіжних країн», «Сучасна музична педагогіка»), а також навичками написання магістерських дипломних робіт: «Музична критика», «Музична інтерпретація», «Інформаційне забезпечення музичної діяльності», «Магістерський семінар» тощо. Подібне розмаїття курсів за вибором запропоноване факультетом і здобувачам третього (освітньо-наукового) рівня. Крім того, в усіх навчальних планах передбачено значне поглиблення загальногуманітарної, культурологічної та мистецтвознавчої підготовки майбутніх фахівців. З переходом до європейських стандартів вищої освіти нині на факультеті студенти готуються за двома освітньо-кваліфікаційними рівнями: бакалавр (4 роки навчання), магістр (1,5 роки навчання) та освітньо-науковим рівнем (4 роки навчання). Набір на спеціальності здійснюється за державним замовленням і на контрактних умовах. Контингент абітурієнтів складається з осіб, котрі мають середню спеціальну освіту й закінчили спеціальні заклади І (музичні коледжі та ліцеї, коледжі мистецтв). Нині, попри величезні складнощі з організацією і провадженням якісного навчального процесу, зумовлених неможливістю безпосереднього «живого» навчання студентів та аспірантів, факультет музичного мистецтва ХДАК поруч з іншими музичними факультетами і ЗВО інших регіонів України, які географічно перебувають у значно сприятливіших умовах, залишається одним із провідних підрозділів системи підготовки фахівців у галузі музичного мистецтва в закладах вищої освіти культури та мистецтв. Це красномовно систематично засвідчують оприлюднені високі рейтинги ХДАК порівняно з іншими мистецькими ЗВО нашої держави, що же третій рік перебуває в стані жорстокого спротиву агресії північного сусіда.

Деканат, кафедри, викладачі й концертмейстери здійснюють постійну профорієнтаційну роботу, яка за воєнних часів здебільшого базується на постійних зв'язках із профільними навчальними закладами І–ІІ рівнів акредитації, роботі викладачів головами атестаційних комісій у коледжах мистецтв, у складі оргкомітетів та журі численних музичних конкурсів і фестивалів, що відбуваються в м. Харків та Україні. Факультет готує фахівців, спроможних працювати у сфері музично-виховної діяльності, закладах освіти та культури, на керівних посадах, викладачами. На факультеті створені умови для безперервної освіти: коледж (або ліцей), ЗВО (від бакалаврів до магістрів), аспірантура, докторантура. Кожна кафедра організовує навчальний процес відповідно до своєї специфіки. Так, фахівці-фольклористи з кафедри естрадного та народного співу базуються на автентичному фольклорному матеріалі Слобожанщини, зібраному студентами та викладачами під час фольклорних експедицій минулих років, котрі за нинішніх умов проводити неможливо; на цій же кафедрі до початку повномасштабної війни активно функціонувала студія звукозапису, у якій створювалися оригінальні аранжування тощо. Кафедра оркестрових інструментів має унікальний творчий колектив — студентський естрадно-симфонічний оркестр, на базі якого вивчаються предмети кафедрального циклу та до трагічних подій останніх років провадила значну концертно-творчу діяльність; на кафедрі народних інструментів вже друге десятиліття як був створений унікальний ансамбль народної музики «Стожари», репертуар якого охоплював різножанрові та різнопланові зразки української народної музики. Більшість програм, за якими читаються лекції на кафедрах, є авторськими й не мають аналогів в Україні. Так, програма курсу «Хорова література» (автор — кандидат мистецтвознавства, професор І. І. Гулеско) відрізняється концептуальною новизною за змістом і формою. Програма має новий розділ «Методика аналізу хорових творів різних жанрів та стилів», де вперше введено новий метод комплексного інтонаційно-стильового аналізу

творів, фактури. Факультет музичного мистецтва має високопрофесійний колектив викладачів, котрі з гідністю здійснюють концептуальні підходи до науково-дослідницької роботи, вирішують сучасні завдання в умовах реформи освіти. У єдності їх фундаментальних, пошукових і прикладних досліджень, в органічному зв'язку з творчо-виконавською роботою на факультеті існує плідна творча атмосфера, яка сприяє сучасним завданням випуску спеціалістів майбутнього тисячоліття. За останні десятиріччя до трагічних подій останніх років значно інтенсифікувалася творчо-виконавська діяльність викладачів і студентів. Випробуванням на творчу зрілість були концерти-звіти на сцені Національної філармонії України в м. Київ, участь у звітах майстрів мистецтв художніх колективів Харківської області «Слобожанські передзвони». Творчі колективи факультету гідно захищають честь ХДАК, маючи численні позитивні відгуки в засобах масової інформації, записи на обласному та українському радіо й телебаченні. Деканат факультету постійно опікується вдосконаленням організації та технічного забезпечення навчально-виховного й творчого процесів. Із цією метою за ініціативи факультету музичного мистецтва академія придбала три концертні роялі, зокрема для великої зали ХДАК, новий рояль YAMAHA. Протягом довоєнних років на факультеті з'являлася нова сучасна аудіо- та відеоапаратура, було придбано нові музичні інструменти, відремонтовано навчальні аудиторії, уведено до експлуатації обладнаний за європейськими стандартами хоровий клас, камерну концертну залу, усі кафедри комп'ютеризовано. На факультеті працюють кабінети, що забезпечують навчально-творчий процес як окремих кафедр, так і факультету загалом.

Великий творчий авторитет в Україні професорсько-викладацького складу факультету музичного мистецтва й особисто декана факультету Т. В. Большакової дозволив академії за підтримки Міністерства культури і туризму України у 2004–2010 рр. проводити Всеукраїнський конкурс молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (відбувався в парні роки). Географія цього конкурсу — від Галичини та Буковини до Криму й Донбасу. Переможці конкурсу гідно презентують своє виконавське мистецтво в Україні та за її межами.

Чимало випускників факультету достойно репрезентують науковий та творчий потенціал факультету. Серед численних колишніх студентів є народні та заслужені артисти України (А. Мамченко, Т. Томчук, В. Плискунов, Є. Анісімов, О. Шишкіна (Різник), В. Цицирєв), понад 30 заслужених працівників культури: А. Мартинюк, М. Митровка, В. Андрійчук, М. Обліщук, Л. Гурак, Н. Шаюк, Є. Станішевська, А. Затурян, І. Бідак, В. Біленька, Л. Корольова, В. Мельницький та ін. Немало серед випускників факультету заслужених діячів мистецтв (В. Ірха, Ю. Алжнєв), зокрема і зарубіжних країн — Доржсуренгін Пуревсурен (Монголія). Серед лауреатів міжнародних конкурсів і фестивалів слід назвати В. Грушка, В. Тетеріна, А. Лученкова, Г. Біленького, П. Кравчука, О. Пустовіта, П. Васюру, Є. Гуцала, М. Соболь, А. Верещаку й багатьох інших. Почесними грамотами Президії Верховної Ради України нагороджені А. Рудик та А. Биков; М. Ходу нагороджено орденом Дружби народів. На керівних посадах системи культури України в різні роки працювали численні випускники кафедр факультету: В. Шейко — ректор ХДАК, доктор історичних наук, професор; В. Рожок — доктор мистецтвознавства, професор, ректор національної музичної академії України (м. Київ); В. Кірсанов — кандидат педагогічних наук, професор, перший проректор Київського національного університету культури і мистецтв; М. Лінник — директор Держвидавництва «Музична Україна»; В. П. Подкопаєв — генеральний директор українського центру культурних досліджень; В. Ткаченко — директор Донецького училища культури; В. Грицаненко — директор Мелітопольського училища культури; В. Клемпарський — директор Сімферопольського училища культури; С. Литвин — заступник директора Харківського фахового вищого коледжу мистецтва та ін. Факультет музичного мистецтва ХДАК пишається своїми здобутками та продовжує кращі традиції виховання нової плеяди митців для повоєнного відновлення культури України.

С. Б. Манько, Г. М. Бреславець, В. В. Осипенко, Ю. І. Карчова

Кафедра естрадного та народного співу

Кафедра естрадного та народного співу створена 1 вересня 2017 р. на основі об'єднання кафедр естрадного співу та українського народного співу з метою вдосконалення змісту й структури освітнього процесу на факультеті музичного мистецтва. Завідувачем кафедри з 2017 р. по 1 лютого 2023 р. була Людмила Володимирівна Кудрич. З 1 лютого 2023 р. кафедру очолила кандидат мистецтвознавства, доцент Світлана Борисівна Манько.

Професійну підготовку фахівців за освітньою програмою «Естрадний спів» на основі розробленого навчально-методичного забезпечення здійснює висококваліфікований склад викладачів та концертмейстерів. При кафедрі була започаткована навчальна студія звукозапису (керівник студії — звукорежисер та концертмейстер В. В. Іванов), на базі якої відбуваються заняття зі студійної практики, комп'ютерного аранжування, здійснюється ознайомлення здобувачів із сучасними музично-технічними засобами.

Нині на кафедрі естрадного та народного співу працюють заслужена артистка України В. В. Осипенко; 5 кандидатів мистецтвознавства: доценти С. Б. Манько та В. В. Осипенко, ст. викладачі Т. М. Теслер, Ю. І. Карчова та Г. М. Бреславець, ст. викладач А. О. Верещака та викладач В. В. Захарова.

На кафедрі викладають п'ять випускників факультету музичного мистецтва ХДАК: лауреати численних музичних конкурсів різних рівнів: ст. викладач А. О. Верещака, викладач В. В. Захарова, доцент С. Б. Манько (естрадний спів), ст. викладачі Г. М. Бреславець, Ю. І. Карчова (народний спів).

Талановиті концертмейстери — справжні помічники викладачів і здобувачів: В. В. Іванов, В. В. Алтухов (естрадний спів) і А. І. Піха (народний спів).

Основний напрям наукових досліджень кафедри для спеціалізації «Естрадний спів» — «Специфіка та тенденції розвитку сучасного естрадного вокального виконавства»; для спеціалізації «Народний спів» — «Реконструкція народнопісенної традиції України в сучасному кроскультурному просторі». Викладачі кафедри беруть активну участь у роботі наукових конференцій, постійно публікують статті з проблем історії та методології вокального мистецтва, історії вокальної культури, специфіки вокальної підготовки артистів-вокалістів естрадного та народного напрямів. Кафедра повністю забезпечує якісний навчально-методичний супровід підготовки здобувачів бакалаврського та магістерського рівнів, матеріали до курсів та постійно їх оновлює.

Викладачі та концертмейстери кафедри нині є відомими музикантами, котрі ведуть активну концертну і волонтерську діяльність та виступають на провідних сценах міста.

Історія розвитку та становлення спеціалізації «Естрадний спів»

Кафедру естрадного співу було засновано 1 вересня 2001 р. Її очолила заслужена артистка України, доцент Л. В. Кудрич, котра працює в академії з першого дня впровадження спеціалізації «Естрадний спів» (з 1 вересня 1999 р.). За час роботи кафедри, окрім вищезазначених викладачів, тут працювали Н. О. Говорухіна (нині — ректор ХНУМ ім. І. П. Котляревського, заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор кафедри сольного співу та оперної підготовки), заслужені артисти України та доценти Л. В. Кудрич, Л. О. Красовська, Ю. І. Данільчишин. З 1 вересня 2023 р. Людмила Володимирівна Кудрич очолила кафедру музично-драматичного театру ХДАК та разом з Людмилою Олександрівною Красовською перейшла повністю до складу нової кафедри.

На кафедрі за освітньою програмою «Естрадний спів» викладаються такі навчальні дисципліни: «Естрадний спів», «Вокальний ансамбль», «Методика викладання спеціалізованих дисциплін», «Стилі та напрями естрадної музики», «Історія і теорія вокального виконавства», «Сценічний практикум естрадно-пісенного виконавства» та ін.

За освітньою програмою «Естрадний спів» ведеться активна профорієнтаційна робота. Було створено творчий телеміст єднання Заходу та Сходу України. Засновником телемосту творчого єднання Заходу та Сходу України стала Л. В. Кудрич. Результатом цього мистецького проєкту є проведення у 2016 р. фестивалю «Арт-центр талантів», у березні 2016 р. у м. Хмельницький, а надалі — у 2017–2018 рр. у м. Рівне. Лауреатами фестивалю стали Альона Руднєва (диплом Гран-прі, 2018 р.), Юлія Добріна (2018 р.), Марія Шупова (2018 р.), Володимир Ахріменко (2018 р.). Три роки поспіль (2016–2018 рр.) проводиться Міжнародний фестиваль «Арт-Причал» у м. Одеса. Лауреатами фестивалю стали Вероніка Завялова, Іветта Погоріла, Юля Добріна, Тетяна Смаль, Єгор Годунов.

За час існування кафедри активну концертну діяльність здійснюють викладачі Л. В. Кудрич, С. Б. Манько, А. О. Верещака, В. В. Захарова, концертмейстер В. В. Алтухов. Плідно працює студентський театр естрадної пісні «СТЕП», створений Л. В. Кудрич 16 листопада 2000 р., який є популярним та відомим широкому загалу. За роки існування учасники театру виступали на великих сценах міста: у залі Харківської обласної філармонії, концертній залі «Україна», неодноразово на сцені ХДАК, на харківському майдані Свободи та ін.

Здобувачі спеціалізації «Естрадний спів» неодноразово ставали лауреатами та дипломантами міжнародних і всеукраїнських фестивально-конкурсних заходів, зокрема «Х-Фактор онлайн» (4 тиждень), «Море друзів», "Art Premier", «Мистецькі барви», фіналістами телевізійного конкурсу «Народна зірка».

Викладачі кафедри С. Б. Манько, В. В. Захарова, А. О. Верещака, Т. М. Теслер є членами спілки Асоціація діячів естрадного мистецтва України.

Завідувач кафедри С. Б. Манько є кандидатом мистецтвознавства, доцентом, поетом і композитором. Вона є автором близько 80 пісень і мюзиклу «Монах» (власні лібрето, текст та музика). Авторські права на пісні й мюзикл зареєстровані в Державному департаменті інтелектуальної власності України. У творчому репертуарі є як авторські композиції, так і програми класичних творів в естрадній обробці та хітів 80–90-х рр. У 2014 р. С. Б. Манько захистила кандидатську дисертацію на тему: «Мюзикл у художній культурі України кінця XX — початку XXI ст.». Має 52 публікації, з них — 38 наукових та 14 навчально-методичного характеру. Виховала близько 20 лауреатів всеукраїнських і міжнародних конкурсів (Марія Шупова, Христина Скіба, Ілона Кахідзе, Григорій Кованджі, Валентина Дічко та ін.).

Тамара Миколаївна Теслер — кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри. Захистила дисертацію на тему «Витоки та інтонаційні складові української естрадної пісні». Т. М. Теслер є постійним членом журі міжнародних і всеукраїнських фестивалів-конкурсів: «Країна мрій», «Світ талантів», «Золота симфонія», "World music", "Jazz fiesta". Є вокальним коучем, автором майстер-класів з естрадного співу.

Артем Олександрович Верещака — старший викладач, аспірант ХДАК (з 2023 р.). Із 2005 р. викладає естрадний спів, вокальний ансамбль, основи вокальної імпровізації. Поєднує викладацьку діяльність зі співочою кар'єрою: соліст вокально-інструментальних ансамблів, фронтмен гурту "Bavovna" (з 2022 р.). У 2011 р. як соліст став фіналістом Всеукраїнського телевізійного вокального проєкту «Голос країни» (ТБ-канал «1+1»). Неодноразово брав участь у програмах обласних телеканалів, зокрема «ОТБ» та «7 студія». Постійний член журі міжнародних та всеукраїнських фестивалів-конкурсів.

С. Б. Манько і Л. В. Кудрич є співорганізаторами та постійними членами журі щорічних міжнародних багатожанрових фестивалів мистецтв, що проводяться на базі ХДАК: "Dance song fest"; «Харків fest»;

«Арт-центр талантів», "Super Art", «Буду жити в Україні»; «Нас єднає Україна»; «До небес долетять голоси», «Харків — місто герой». За час війни завдяки проведенню цих фестивальних заходів здійснюється регулярна волонтерська допомога для ЗСУ.

Метою проведення кафедрою музичних фестивалів є:

- профорієнтаційна робота;
- волонтерська робота на допомогу ЗСУ;
- сприяння становленню, розвиткові національної культури й духовності дітей та молоді;
- формування творчого потенціалу молодого покоління, популяризація вокального, хореографічного мистецтв, поглиблення міжнародних творчих контактів;
- сприяння розвиткові сучасних напрямів і жанрів;
- співпраця творчих колективів із провідними фахівцями, відомими педагогами й діячами мистецтва;
- підвищення професійної майстерності та кваліфікації виконавців і керівників творчих колективів;
- створення творчої лабораторії в результаті проведення в межах фестивалю семінарів-практикумів та майстер-класів, виявлення й підтримка талановитих і перспективних дітей та молоді.

Серед випускників кафедри — близько 60 лауреатів конкурсів і фестивалів різних рівнів.

Історія розвитку та становлення спеціалізації «Народний спів»

Кафедру українського народного хору було створено в 1991 р. на базі секції народного хору кафедри хорового диригування ХДІК. За часів заснування кафедра готувала керівників самодіяльних народних хорів та фольклорних ансамблів, пропонуючи варіант рішення актуальної проблеми кадрового забезпечення відродження етнічно означеної музичної культури в роки становлення самостійної української держави. Засновником і автором концепції підготовки музикантів-виконавців, котрі глибоко засвоювали народну пісенність та виконавські традиції, був видатний учений-фольклорист, відомий композитор і педагог, організатор цього освітнього напряму професор І. С. Польський (1924–2001 рр.). З 1993 по 2001 рр. кафедру очолював відомий концертний виконавець і педагог доцент О. І. Дроботай (1933–2005). Серед відомих харківських музикантів, які працювали на кафедрі з 1990 рр., — заслужений діяч мистецтв України, композитор Ю. Б. Алжнєв, хормейстери: заслужений діяч мистецтв України О. В. Чернікін, М. М. Когутич, І. І. Мартиненко, А. В. Кулик (1943–2014), А. В. Гуріна (1951-2023), П. Г. Сміюха, фольклорист, заслужений діяч мистецтв України В. М. Осадча, скрипаль, заслужений артист України В. Т. Дмитренко, а також випускники кафедри — заслужена артистка України О. А. Шишкіна, кандидат мистецтвознавства І. В. Щербіна.

Спеціалізація «Народний спів» виокремилася з народно-хорової підготовки, починаючи з 2001 р., фактично одночасно зі створенням спеціалізації «Естрадний спів». З 2001 р. кафедру українського народного співу та музичного фольклору очолювала заслужений діяч України, кандидат мистецтвознавства, професор В. М. Осадча. До формування науково-методичних засад підготовки фахівців народного напряму та засвоєння виконавської практики доклали значних наукових зусиль і творчих відкриттів провідні фольклористи та вокалісти — виконавці різних стильових напрямів, серед яких — заслужені артисти України М. І. Колодочка (1949–2021), В. В. Осипенко, В. Ф. Харитонова (1954–2015), О. А. Шишкіна, лауреат міжнародних конкурсів В. Я. Марчак (1958-2016).

Викладачі кафедри В. В. Осипенко, Г. М. Бреславець та Ю. І. Карчова є членами громадської організації «Спілка етнологів і фольклористів міста Харкова».

Нині навчальний процес за спеціалізацією «Народний спів» відбувається згідно з вимогами нової освітньої програми в складі кафедри естрадного та народного співу. Її здійснюють досвідчені педагоги, більшість з яких суміщають викладання з активною концертно-виконавською діяльністю.

Крім предметів музично-теоретичної та музично-історичної підготовки за освітньою програмою «Народний спів», вивчення спеціалізації здійснюється за дисциплінами, розробленими викладачами кафедри, серед них — «Українська народна музична творчість», «Аранжування та транскрипція народної пісні» (ст. викл. Ю. І. Карчова), «Етносольфеджіо», «Історія і теорія виконавського фольклоризму» (доц. В. В. Осипенко), «Історія української вокальної школи», «Основи вокального виконавства» (доц. В. В. Осипенко, ст. викл. Ю. І. Карчова), «Методика роботи з вокальним ансамблем», «Реконструкція народнопісенної традиції Слобожанщини» (ст. викл. Г. М. Бреславець), «Практикум народнопісенного виконавства», «Професійно-педагогічні технології в музичній освіті» (ст. викл. Ю. І. Карчова).

Профілюючі дисципліни «Сольний спів» та «Вокальний ансамбль» вивчаються за авторськими програмами, що відбивають специфіку фахового рівня мистецького втілення традиційної співацької культури України. Їх розробила заслужена артистка України, кандидат мистецтвознавства, доц. В. В. Осипенко. Щороку програми вдосконалюються та насичуються новим навчальним матеріалом також у класах кандидата мистецтвознавства, лауреата міжнародних конкурсів, старшого викладача Г. М. Бреславець та кандидата мистецтвознавства, лауреата міжнародних конкурсів, старшого викладача Ю І. Карчової.

Викладачі спеціалізації ведуть активну концертно-виконавську діяльність у професійних колективах народного співу м. Харків: Г. М. Бреславець — у театрі народної музики України «Обереги», доц. В. В. Осипенко у вокальному тріо «Обереги» Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва, є лауреатами профільних міжнародних конкурсів.

Навчально-виховна робота за освітньою програмою «Народний спів» тісно пов'язана з творчо-виконавською діяльністю. Зокрема, студентські колективи — ***фольклористичні гурти «Фарби»*** (керівник — Г. М. Бреславець) та ***«Лада»*** (керівник — В. В. Осипенко) — активно беруть участь у міжнародних і всеукраїнських конкурсах та фестивалях, виступають на концертних майданчиках м. Харкова та України. У 2019 р. гурти стали учасниками Національного чемпіонату з фольклору, де ***гурт «Фарби»*** став Володарем Гран-прі II Національного чемпіонату з фольклору «Eurofolk — Вінниця 2019», ***гурт «Лада»*** здобув звання лауреата I ступеня III Національного чемпіонату з фольклору «Eurofolk-Чернівці 2019» та разом гурти стали лауреатами I ступеня «I Кубок світу (World Cup of Folklore) з фольклору в Україні — 2019» (Чернівці, 2019). Учасники гуртів постійно демонструють свою майстерність та здобувають перемогу на фестивалях-конкурсах.

Так, ***фольклористичний гурт «Фарби»*** взяв участь та здобув звання лауреата III Всеукраїнського музичного фестивалю народного мистецтва «III Київ-етно-мюзік-фест "Віртуози фолку"» (Київ-2019), лауреата I ступеня V Всеукраїнського фестивалю-конкурсу багатожанрового мистецтва (дистанційного) «Квіти Зимцерли» (2020); Міжнародного багатожанрового конкурсу "INTERNATIONAL ONLINE COMPETITION RAPSODIA POLSKA — POLSKA WARSZAWA" (Польща, Варшава, 2021).

Фольклористичний гурт «Лада» здобув звання лауреата I ступеня IX Міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу "DANCE SONG FEST-2020" та став володарем Гран-прі Міжнародного фестивалю музичного мистецтва «Унісон» в онлайн-форматі (м. Харків, 2021).

Здобуваючи перемоги, свою виконавську майстерність демонструють студенти класів сольного співу, а саме представниці класу сольного співу доцента В. В. Осипенко — ***Карина Іваник*** (лауреат I ступеня VIII Міжнародного багатожанровго фестивалю-конкурсу "DANCE SONG FEST 2019", IV міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «АртЦентр талантів-2020»; V міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтв Soloviov Art (2020 р., м. Київ)), ***Єлизавета Федоренко*** (лауреат I ступеня VIII Міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу "DANCE SONG FEST 2019", IV міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «АртЦентр талантів-2020»; Міжнародного конкурсу «October Day 2021», Всеукраїнського дистанційного багатожанрового конкурсу мистецтв «КРАЇНА ЗІРОК» 2021 р.; Міжнародного благодійного багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв. Міжнародний проєкт Україна — Франція "GOLDEN AUTUMN" 2022 р.). Також студенти класу доц. В. В. Осипенко взяли активну участь у мистецьких заходах — «Харків читає Довженка» у межах «Довженко fest» до 125-річчя з дня народження О. Довженка (2019); Світовому флешмобі, присвяченому дню народження Квітки Цісик (2020), тощо.

Клас сольного співу ст. викладача кафедри Г. М. Бреславець — ***Владислава Бортник***, ***Анастасія Грунь*** та ***Євгенія Колінчук*** (Гран-прі XVII Всеукраїнського конкурсу-фестивалю сучасного музичного мистецтва «Харківські зорі "День народження — 2019"»; лауреати I ступеня «VI Всеукраїнський конкурс-фестиваль "Art-Dominanta"» (Харків, 2020 р.); Гран-прі Міжнародного фестивалю-конкурсу «STELLA FUTURA-ОНЛАЙН». PRIMAVERA (2021); IX Міжнародний фестиваль-конкурс естрадного мистецтва "DanceSongFEST" (Харків, 2020), Міжнародний конкурс музичного мистецтва "Orpheus-2021" (Молдова, 2021)); ***Олександра Голобородько*** (лауреат I ступеня VIII міжнародного двотурового багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «Лиманські зорі» — «Сила Талантів» (Миколаїв, 2023)), ***Поліна Пітько*** (лауреат I Премії I міжнародного двотурового багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «З вірою в майбутнє» (Київ, 2023), "Canadian — Ukrainian Festival children's and youth creativity" (Toronto, 2023)).

Вікторія Володимирівна Осипенко — заслужена артистка України, кандидат мистецтвознавства, доцент — захистила дисертацію «Структурно-семантичний інваріант хорового концерту (на матеріалі хорової

творчості Ю. Б. Алжнєва)», з 2002 р. працює на кафедрі українського народного співу та музичного фольклору Харківської державної академії культури. З 1995 р. співає в Програмі-виставі вокального тріо "Обереги", в Харківській філармонії (2002 р.) та в Державній філармонії (м. Київ, 2002 р.). В. В. Осипенко — відома виконавиця фольклорного солоспіву. Концертна діяльність В. В. Осипенко охоплює багато областей України, міста Польщі, Італії, Туреччини, Ізраїлю, Німеччини. Сольні концерти В. Осипенко «Я вранці голос горлиці люблю…», «*УКРАЇНА* Terra Incognita: історія в піснях» (концерт-роздум) отримали схвальні відгуки глядачів. Проводить активну концертну і волонтерську діяльність та виступає на різноманітних концертних майданчиках м. Галле та м. Ерфурт (Німеччина). Серед її учнів чимало лауреатів та дипломантів всеукраїнських та регіональних конкурсів і фестивалів у номінації «Народний спів». Щорічно відбуваються Концерти класу сольного співу та вокального ансамблю, які ознайомлюють слухачів Харкова з шедеврами народнопісенної культури України та презентують сучасне вокальне мистецтво народного напряму.

Має понад 30 публікацій навчально-методичного та 20 наукового характеру, зокрема статті, опубліковані у фахових наукових виданнях України, долучених до затвердженого ВАКом переліку.

Юлія Іванівна Карчова — кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри, лауреат національних та міжнародних мистецьких конкурсів та фестивалів традиційної культури. Дисертацію захистила на тему: «Українське народнопісенне виконавство в професійній музичній практиці останньої третини XX — початку XXI століть». В академії працює з 2004 р. Має 38 публікацій, з них — 33 наукових та 5 навчально-методичного характеру. Здобувачі попередніх років є переможцями міжнародних та всеукраїнських конкурсів і фестивалів в номінації «Народний спів», до них долучилася ***Валерія Савченко*** (1 місце) III всеукраїнського двотурового фестивалю-конкурсу «Зимова легенда» (січень, 2024 р., Харків).

Випускники класу сольного співу успішно працюють у провідних концертних установах України, а саме у філармоніях, музичних та музично-драматичних театрах, будинках творчості, закладах народної творчості, у центрах дитячої та юнацької творчості, навчальних музичних закладах різних рівнів (у музичних студіях, музичних школах, школах мистецтв, музичних коледжах, коледжах культури і мистецтв), наукових і методичних установах.

Галина Миколаївна Бреславець — кандидат мистецтвознавства, старший викладач кафедри. Відома етноспівачка та фольклористка, лауреат національних і міжнародних мистецьких конкурсів і фестивалів традиційної культури, лауреат муніципальної премії в галузі етнографії та фольклористики ім. Петра Іванова (2009), лауреат Гранд-премії Харківської обласної державної адміністрації та Харківської обласної ради в галузі культури і мистецтва за 2019 рік у номінації «Нематеріальна культурна спадщина».

Після закінчення у 1999 р. ХДАК, працює в академії (з 2001 р.). У 2012 р. вступила до аспірантури ХДАК, у 2019 р. захистила кандидатську дисертацію з мистецтвознавства (26.00.04 — українська культура). Автор понад 35 наукових публікацій. З 2022 р. — заступник декана факультету музичного мистецтва.

За роки роботи студенти Г. М. Бреславець з класу сольного співу та вокального ансамблю — фольклористичного гурту «Фарби» — стали переможцями багатьох всеукраїнських конкурсів та фестивалів народної традиційної музики, учасниками культурно-мистецьких проєктів з пропагування й збереження українського фольклору, багатьох концертних програм міста та області.

Г. М. Бреславець веде активну концертну діяльність. З 1995 по 2020 р. — артистка-вокалістка вищої категорії міського театру народної музики України «Обереги». З 1998 р. — по теперішний час — солістка та керівник фольк-модерн-гурту «Ойра», у творчому доробку якого є чотири музичні аудіоальбоми, участь у провідних національних фестивалях сучасної музики, сольні концертні програми. Учасниця музичного проєкту Триб'ют-шоу "Різдво JAZZ" (2020–2021, Харків).

На кафедрі організовано науковий гурток молодих науковців, що діє постійно, з актуальних питань теоретичного та виконавського музикознавства, традицій і новацій у сфері мистецтвознавства, музикознавства й культурології. Здобувачі беруть участь у міжнародних та всеукраїнських наукових, науково-практичних конференціях. Щорічно здійснюється керівництво науково-дослідними роботами. Творчі проєкти та їх теоретичне обґрунтування мають важливе значення для утвердження в мистецькій діяльності української ідентичності та виховання в сучасників та майбутніх поколінь патріотизму через любов до української народної пісні. Серед них — роботи ***Уляни Барсук*** «Музичні діалекти фольклорних осередків північно-східної Харківщини» (на матеріалі Куп'янського та Чугуївського районів Харківської області) (науковий керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужена артистка України Вікторія Осипенко); ***Кирила Папіна***

«Національна заслужена капела бандуристів імені Г. І. Майбороди як репрезентант сучасного українського бандурного мистецтва» (науковий керівник — кандидат мистецтвознавства Юлія Карчова); ***Олексія Рогова*** «Мистецька діяльність фольклористичного гурту "Родовичі" як представника народнопісенної традиції Полтавщини» (науковий керівник — кандидат мистецтвознавства Галина Бреславець); ***Єлизавети Федоренко*** «Жанрово-стильова специфіка народнопісенної традиції с. Сварицевичі Дубровицького р-ну Рівненської обл. та її сучасна репрезентація у формах виконавського фольклоризму» (науковий керівник — кандидат мистецтвознавства, доцент, заслужена артистка України Вікторія Осипенко); ***Катерини Алексєєнко*** «Жанр козацької пісні в творчості народнопісенних колективів Наддніпрянщини: виконавський аспект» (науковий керівник — кандидат мистецтвознавства Галина Бреславець); ***Наталії Олійник*** «Сценічне втілення весільного обряду в мистецькій практиці фольклорних колективів Харківщини» (науковий керівник — кандидат мистецтвознавства Галина Бреславець).

Викладачі кафедри естрадного та народного співу роблять значний внесок у формування педагогічної вокально-виконавської школи України, пропагуючи сучасне вокальне мистецтво естрадного та народного напрямів.

В. М. Откидач

Кафедра оркестрових інструментів

Кафедра оркестрових інструментів понад 50 років здійснює набір та підготовку артистів оркестру, диригентів духових та естрадних оркестрів, викладачів фахових дисциплін. Вона була створена в часи, коли на факультеті культурно-освітньої роботи Харківського державного інституту (ХДІК) починалась підготовка культурно-освітніх фахівців вищої кваліфікації з музичних спеціальностей.

У 1965 р. було здійснено перший набір студентів-духовиків на денну форму навчання. Для забезпечення навчального процесу зі спеціальних дисциплін на роботу за сумісництвом були запрошені відомі музиканти-духовики. Був збільшений набір студентів, що надало можливості проводити заняття в окремих групах, почати цілеспрямоване формування навчального духового оркестру, який тривалий час очолював невтомний пропагандист духової музики, військовий диригент Володимир Павлович Кубасов.

У 1967 р. до ХДІК було зараховано по класу труби М. Дуднікова, який став першим штатним викладачем-духовиком і очолив усю організаційно-методичну роботу на відділенні духових інструментів. Таким чином, у 1967/68 навч. р. на відділенні почало функціонувати методичне об'єднання викладачів-духовиків,

яке стало підґрунтям для створення майбутньої кафедри і початком інституціоналізації нової спеціалізації «Керівник самодіяльного духового оркестру».

У 1968/69 навч. р. відбувся перший випуск 10 осіб, 8 з яких були направлені на педагогічну роботу в культурно-освітні училища України, 2 — на методичну роботу по оркестровому жанру в Харківський обласний науково-методичний центр та обласний будинок художньої самодіяльності профспілок. У подальшому наші випускники очолили предметні циклові комісії в культурно-освітніх училищах України, обіймали керівні посади.

У 1969/70 навч. р. на спеціалізації «Керівник самодіяльного духового оркестру» навчалось вже 33 студенти на денному та 25 студентів на заочному відділеннях. Зі зростанням контингенту студентів-духовиків склад секції викладачів-духовиків збільшився до 12 викладачів, серед яких були висококваліфіковані практичні працівники. Серед них: заслужений, згодом народний артист України О. Литвинов, композитор В. Пікулик, артисти харківських професіональних оркестрів В. Лебедєв, А. Проскурін, В. Алтухов, військовий диригент у відставці О. Галактіонов. Значно пожвавилась навчально-методична та творчо-виконавська робота, почалася цілеспрямована розробка інноваційних навчальних планів для студентів денного й заочного відділень. Студентський духовий оркестр ознайомив музичну громадськість міста з великою концертною програмою у двох відділеннях, у яку були включені складні та високохудожні твори, зокрема концерт для фортепіано з оркестром № 1 Ф. Ліста та ін.

У системі інститутів культури кафедра духових інструментів ХДІК стала першою подібною кафедрою в Радянському Союзі, що тоді ще існував. Очолив кафедру М. Дудніков, який у подальші роки багато зробив для її становлення та розвитку.

У 1971/1972 навч. р. було відкрито нову спеціалізацію — «Керівник самодіяльного духового та естрадного оркестрів», значно збільшився контингент студентів заочного відділення та викладачів. Серед першочергових завдань кафедри було виконано головне: розроблені й упроваджені в навчальний процес навчальні програми з усіх дисциплін, над якими активно працювали всі викладачі. Відбулись звітні сольні концерти викладачів, успішно працював інструментальний ансамбль. Ця форма роботи виявилася надзвичайно цікавою та плідною, оскільки викладачі майстерністю свого виконавства надихали студентів на опанування методики гри на музичних інструментах, а аранжування, зроблені викладачами, ставали прикладом для розуміння кваліфікованого поєднання гармонії звучання музичних інструментів.

Кафедра духових інструментів ХДІК співробітничала з харківськими науково-методичними центрами, зміцнювались її зв'язки з культурно-освітніми училищами України засобами активних консультацій, підготовкою спеціалістів, прослуховуванням випускників, відвідуванням концертів творчих колективів. Викладачі кафедри надавали науково-методичну та практичну допомогу самодіяльним духовим і естрадним оркестрам Харкова й області.

1972–1977 рр. можна охарактеризувати як роки найінтенсивнішої роботи щодо вдосконалення навчального процесу з метою підвищення якості підготовки спеціалістів, посилення методичної допомоги оркестровим колективам, зміцнення матеріальної бази, підвищення професійного рівня колективу викладачів та концертмейстерів кафедри. Переважна більшість випускників цих років працюють у закладах культури, на викладацькій роботі в культурно-освітніх училищах, дитячих музичних школах та інших навчальних закладах. Серед них є професіональні та військові музиканти, військові диригенти, диригенти професіональних оркестрів та ансамблів. На той час два випускники кафедри працювали її викладачами: доценти А. Гладких (випуск 1973 р.) та В. Откидач (випуск 1976 р.).

У різні роки в штаті кафедри працювали такі відомі педагоги-музиканти, як композитори В. Іванов, В. Пономаренко, В. Пікулик, диригенти В. Городовенко, В. Баранов, засл. діяч мистецтв Е. Стунгуров, педагоги-інструменталісти В. Лебедєв (гобой), Г. Гевоян (кларнет), В. Жубриков (тромбон), О. Щербаков (контрабас), В. Чуриков (кларнет, саксофон), О. Нестеренко (гітара), музикознавець В. Шаміна. Випускниками цих років були відомі нині музиканти А. Гречаний, М. Дем'янюк. Серед викладачів-сумісників були також відомі музиканти: І. Якустіді (валторна), О. Зубаха (флейта), В. Рекало (контрабас, гітара), диригенти Ш. Палтаджан, К. Глущенко. Штатними викладачами кафедри в цей період стали доцент А. Відуліна, старші викладачі В. Чепеленко, Ю. Ковач та ін.

У квітні 1977 р. було створено самостійну кафедру оркестрового диригування з дисциплінами профілюючого циклу (диригування, оркестровий клас, диригентська практика та ін.) Керівництво кафедрою було

покладено на доцента Алісу Відуліну. Інші дисципліни оркестрової спеціалізації (інструментознавство, інструментування, читання партитур) передано кафедрі теорії та історії музики.

Протягом 1977–1983 рр. кафедра зосередила увагу на вдосконаленні виконавського рівня гри студентів на інструментах та підвищенні педагогічної кваліфікації викладачів, брала активну участь у перепідготовці практичних працівників на факультеті підвищення кваліфікації. У цей період головний напрям наукової та методичної роботи на кафедрі був спрямований на участь викладачів у розробці різних аспектів виконавської та педагогічної діяльності. Були підготовлені наукові й методичні доповіді, статті та рекомендації. Продовжував свою роботу і педагогічний ансамбль кафедри, який щорічно давав концерти, що перетворювалися на справжнє свято духової музики.

У грудні 1980 р. навчальний оркестр (диригенти А. Відуліна та В. Откидач) став переможцем Республіканського огляду творчої майстерності студентів та учнівської молоді навчальних закладів мистецтв та культури. Естрадний оркестр студентів стаціонару (диригент І. Ісак) став дипломантом цього конкурсу.

Водночас на відділенні, у зв'язку з проведеною реорганізацією кафедр, виникли суттєві проблеми: на факультеті практично не стало випускаючої кафедри з духової спеціалізації. На підставі цього ректорат інституту прийняв рішення з вересня 1983 р. ліквідувати кафедру оркестрового диригування і відновити попередню структуру кафедри духових інструментів, зробивши її знову випускаючою.

1983/84 навч. р. був для кафедри особливим і тим, що кафедра повернулась до проведення творчої частини державного іспиту зі спеціалізації. Відбулися помітні зрушення в проблематиці наукових досліджень (викладачами кафедри була підготовлена низка наукових доповідей).

У 1983–1987 рр. акцент у роботі кафедри був зроблений на подальше вдосконалення навчального процесу, підвищення рівня знань, практичних навичок студентів, індивідуальної педагогічної майстерності викладачів кафедри. Із цією метою на відділенні була введена атестація студентів по індивідуальних та дрібногрупових заняттях, посилено контроль за відвідуванням ними занять та організації їх самостійної роботи. Уже на той час кафедра розуміла, що саме самостійна робота покликана стати одним з основних напрямів підготовки висококваліфікованих фахівців. На жаль, у навчальних планах тих років години на самостійну роботу мали обмежену кількість, що й позначилось у майбутньому на якості підготовки спеціалістів.

Кафедра продовжувала роботу, яка мала на меті вдосконалення навчальних планів. Уведено нові предмети та спецкурси «Оркестрова література», «Українська оркестрова література», «Українське оркестрово-ансамблеве виконавство» тощо. У цей період активізувалася творчо-виконавська робота студентів та викладачів. Студентські художні колективи брали активну участь у концертах міського рівня. Так, у квітні 1985 р. на святі «Студентська весна-85» успішно виступив студентський духовий оркестр (диригент В. Откидач), ансамбль кларнетистів, ансамбль духових інструментів старовинної музики, ансамбль ударних інструментів, естрадні оркестри 2 та 3 курсів (керівники В. Чепеленко та Ю. Ковач).

У травні 1986 р. у центральному парку культури та відпочинку відбувся великий концерт духової й естрадної музики, де успішно виступили оркестрові колективи відділення. Диригували програмою В. Откидач та 7 кращих студентів відділення. Уже на той час кафедра намагалася державні іспити випускників-диригентів проводити прилюдно, на різноманітних концертних майданчиках із Державною комісією на чолі.

У травні 1987 р. студентський диксиленд «Веселий настрій» (керівник А. Відуліна) брав участь у концертній поїздці по ударних будовах Казахстану, що надало вагомого рекламного ефекту кафедрі та інституту культури.

З 1982 по 1986 рр. кафедра проводила значну роботу, надаючи практичну допомогу самодіяльним інструментальним колективам Харкова та області: 22 випускники були направлені в самодіяльні оркестри та ансамблі, клуби, будинки культури. Деякі випускники, незважаючи на вік та обставини, і нині працюють художніми керівниками оркестрових колективів, педагогами, військовими музикантами.

Відмінну організаційну та творчу роботу на той час показали випускники кафедри І. Юркевич (випуск 1983 р.), С. Балицький (випуск 1982 р.), П. Сисюк (випуск 1984 р.), М. Ляшенко (випуск 1986 р.) та ін. Ці випускники стали талановитими організаторами та пропагандистами духової музики на Харківщині.

З 1987 по 1991 рр. кафедру очолював В. Откидач, який пройшов шлях від студента інституту до завідуючого кафедрою і доклав немало зусиль у справі розвитку жанру духової та естрадної музики ХДІК. За цей період викладацький склад кафедри поповнили нові висококваліфіковані викладачі. З 1987 р. на кафедрі

працював диригент О. Мокрушин, з 1989 р. — талановитий кларнетист, випускник Харківського інституту мистецтв Є. Козеняшев.

За період з 1987 по 1991 рр. кафедра підготувала та випустила понад 120 фахівців духових та естрадних оркестрів. Було уведено п'ятирічний план навчання студентів на стаціонарі, розширено діапазон присвоєння фахових кваліфікацій випускникам.

З 1991 р. кафедру очолив народний артист України, професор О. Литвинов, який доклав чимало зусиль для підвищення загального престижу кафедри, збагачення репертуару оркестрових класів. Духовий та новостворений естрадно-симфонічний оркестри брали участь у багатьох цікавих та престижних концертах, зокрема в записах на обласному телебаченні, зустрічах з іноземними делегаціями, виступах перед абітурієнтами. Оркестрові колективи щороку звітували перед громадськістю міста та студентами з новими творчими програмами. 1997 р. оркестри кафедри взяли участь у широкомасштабному фестивалі мистецтв «Слобожанська осінь», у березні 1998 р. виступили на сцені Національної філармонії України в м. Києві.

Слід зазначити, що студентський естрадно-симфонічний оркестр ХДАК був єдиним таким творчим колективом у навчальних закладах культури і мистецтв України. Організація цього оркестру пожвавила роботу секції інструментовки кафедри, оскільки постійно потребувалося збільшувати репертуарний список і створювати нові аранжування. Крім того, ця своєрідна творча майстерня стала основним майданчиком для здачі державних іспитів з диригування і надзвичайно збагатила темброву палітру екзамену та репертуарний сегмент. Студенти-оркестранти проходили виняткову виконавську практику, а студенти-диригенти навчалися керувати великим оркестром, збагачуючи свій диригентський досвід.

З 1995 р. кафедра почала працювати за новими навчальними планами, приділяючи пильну увагу якісній підготовці фахівців. До традиційних предметів додались, такі як: «Теорія та основи диригування», «Історія джазових стилів», «Історія естрадного виконавства», «Методика викладання спецдисциплін», «Історія вітчизняного та зарубіжного виконавства на духових інструментах», «Техніка джазової імпровізації».

З 1997 р. кафедра оголосила набір студентів і на естрадне відділення. Відкриття спеціалізації «Музичне мистецтво естради», по-перше, розширило творчі можливості колективу кафедри, по-друге, збільшило контингент студентів, і по-третє, підвищило відповідальність всіх учасників педагогічного складу щодо якості викладання та збільшення палітри науково-творчого потенціалу кафедри.

До 2000 р., тобто за 30 років існування кафедри, було підготовлено та випущено понад 800 студентів, які працювали на той час в Україні та багатьох містах і селах колишнього Радянського Союзу.

З 2007 р. кафедру очолив кандидат педагогічних наук, доцент А. Гладких. За останні роки кафедра головну увагу приділяла формуванню контингенту студентів. Основну його частину становили випускники музичних училищ, училищ культури, спеціальних музичних шкіл Слобожанщини. Викладачі кафедри надавали важливого значення виявленню обдарованої молоді. Концертна, науково-методична діяльність викладачів кафедри сприяла пропагуванню досягнень Харківської державної академії культури. Окрім певного циклу дисциплін, основою підготовки кожного студента кафедри було виконавство. Участь студентів у відкритих концертах, творчих звітах, музичних фестивалях стало найвищою формою виробничої практики.

З 2017 р. кафедру оркестрових інструментів очолює Ігор Гайденко, відомий композитор, кандидат мистецтвознавства, доцент.

Нині кафедра готує фахівців за трьома освітніми програмами: «Оркестрові духові та ударні інструменти», «Музичне мистецтво естради», «Оркестрові струнні інструменти». За останні роки кафедра поповнилась висококваліфікованими викладачами: особлива вдячність докторці педагогічних наук, професорці І. Сташевській, зусиллями якої зміцніла секція струнно-смичкових інструментів, підвищилась майстерність студентів-скрипалів, розширився скрипковий репертуар. Суттєву допомогу в зміцненні науково цензу кафедри надали і кандидати наук — Г. Косенко, Ю. Дедуля, Є. Андрієв, В. Плужніков, В. Скрипчук, Є. Воропаєв, диригент С. Горкуша. Не забуває кафедра і про молоде перспективне поповнення, зараз у штаті працюють два наші випускники — А. Бобух (гітара) та В. Зима (кларнет). Ці випускники під час навчання продемонстрували себе практично готовими фахівцями, формально і фактично були готові до роботи викладачами кафедри.

На жаль, деякі об'єктивні причини (безповоротна втрата викладачів, епідемія ковіду, дистанційне навчання, повномасштабне вторгнення країни-агресорки) завдає чималих моральних, психологічних, творчих, наукових та виконавських збитків. У цих умовах кафедра намагається не втратити ті науково-творчі здобутки, які були в попередні роки.

Попри все, здобувачі кафедри беруть участь у численних конкурсах, виборюють перші місця, продовжуючи свою навчальну діяльність і на ниві конкурсного виконавства. Не припиняється і робота багатьох викладачів з підготовки науково-творчих проєктів на підсумкових магістерських екзаменах. Незважаючи на формат онлайн-іспиту, магістри демонструють високий рівень виконавського мистецтва і теоретичних робіт.

Кафедра оркестрових інструментів напередодні свого 60-річного ювілею залишається здоровим організмом, який, маємо впевненість, переживе всі існуючі негаразди та і надалі лишатиметься важливим науково-творчим осередком Харківської державної академії культури.

А. Я. Сташевський

Кафедра народних інструментів

Кафедру народних інструментів ХДАК створено в 1960 р. після реорганізації секції народних інструментів, заснованої в 1959 р. на кафедрі хорового диригування факультету культурно-освітньої роботи Харківського державного бібліотечного інституту. Багато десятиліть кафедра плідно працювала в напрямі підготовки висококваліфікованих керівників самодіяльних оркестрів народних інструментів для державних, профспілкових систем клубних установ і викладачів спеціальних дисциплін для культурно-освітніх училищ, зробила значний внесок у формування харківської школи народно-інструментального виконавства, сприяла створенню мережі самодіяльних оркестрів на теренах України та колишніх республік СРСР.

Серед викладачів, які сприяли становленню кафедри та її творчому формуванню у перші свої десятиліття: В. М. Кончич (1920–1981) — талановитий музикант, диригент, перший завідувач кафедри; інші завідувачі — доцент В. О. Заболотний (1933–1982); професор, заслужений працівник культури України Є. О. Бортник (1929–1999); доцент В. І. Лігутін (1941–1999); заслужений діяч мистецтв України, доцент В. І. Курисько; доцент О. І. Дроботай; старший викладач В. К. Петров. Понад 15 років (з 1999 по 2015 рр.) кафедру очолювала професор, лауреат Всеукраїнського конкурсу виконавців на народних інструментах, заслужений діяч мистецтв України Т. В. Большакова, енергійна діяльність якої сприяла суттєвим змінам у складі кафедри та переорієнтації напрямів і завдань її роботи. В останні роки кафедрою народних інструментів керували доктор мистецтвознавства, професор Ю. І. Лошков (з 2015 по 2017 рр.) та кандидат пед. наук, доцент Л. В. Шемет (у 2017–18 н.р.). З вересня 2018 р. кафедру очолює професор, доктор мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України А. Я. Сташевський.

У різні роки на кафедрі працювали відомі діячі народно-інструментального жанру: професори, заслужені діячі мистецтв України М. Т. Лисенко, Б. О. Міхєєв, А. П. Гайденко, Я. А. Скибінський, Д. І. Остапенко, Ю. Б. Алжнєв, народний артист України В. М. Золотухін, професори К. Л. Дорошенко, М. С. Михальченко, доценти А. К. Відуліна, М. П. Лінник, О. Г. Бенч, В. І. Міхеліс, Ю. Т. Калачов, заслужений працівник культури України П. М. Васюра, лауреати виконавських конкурсів і фестивалів Л. С. Мандзюк, А. Я. Биков, соліст Харківської філармонії В. І. Лобас, старші викладачі Б. Ф. Шопен, М. В. Чекмарьов, П. К. Потапов, А. І. Гребенніков, Г. П. Дуднікова, Л. О. Кузьменко, О. І. Шевченко та ін.

Педагогічну діяльність з активною творчістю в галузі художньої самодіяльності на кафедрі в різні роки органічно поєднували Є. О. Бортник, О. І. Дроботай, О. Й. Волковий, П. М. Васюра, А. Я. Биков, Ю. Б. Алжнєв, В. М. Цицирєв, Т. В. Большакова, О. І. Шевченко та ін. Ця діяльність передбачала створення та керівництво самодіяльними оркестрами й ансамблями; методичну та практичну допомогу в роботі, формуванні репертуару, придбанні інструментарію, організацію конкурсів, оглядів, олімпіад, фестивалів, концертів; участь у роботі журі, членство в Правлінні регіональних відділень Національної всеукраїнської музичної спілки (Є. О. Бортник, О. І. Дроботай) тощо.

Кафедра пишається плідною діяльністю своїх випускників, серед яких є чимало осіб, які в різні роки обіймали й сьогодні продовжують обіймати високі адміністративні посади, нагороджені почесними званнями, є лауреатами конкурсів і фестивалів. Можна назвати такі відомі імена, як В. М. Шейко — професор, доктор історичних наук, академік, у минулому ректор ХДАК; відмінники освіти України Л. Добровольська, В. Веденьов, С. Осавелюк; кандидати наук, доценти Л. В. Шемет, Ю. М. Нагорний, О. Вербець, В. Проценко, В. Зубарєв; заслужений діяч мистецтв України Ю. Б. Алжнєв; заслужений діяч мистецтв Монгольської народної республіки Доржсуренгійн Пуревсурен; заслужені артисти України В. М. Цицирєв та І. Доскоч; заслужені працівники культури України В. Біленька, Л. Корольова, В. Мельницький, П. Васюра; лауреати всесоюзних конкурсів і фестивалів народної художньої творчості А. Биков, В. Тетерін, В. Бабак, С. Власенко, О. Комінарець, П. Смирнов, В. Грушко, А. Лученков, П. Кравчук, О. Пустовіт, О. Кириченко, В. Купріянов, Г. Біленький, О. Беспалов. Почесними грамотами Президії Верховної Ради України нагороджені А. Рудик, А. Биков, орденом Дружби народів — М. Хода. Керівні посади в різні роки в усіх ланках системи освіти і культури України обіймали М. П. Лінник, Ю. В. Третяченко, В. А. Цигульов, В. Ф. Хільченко, В. К. Ткаченко, В. Грицаненко, В. Клемпарський, С. Литвин, В. С. Асєєв, О. С. Роденко, В. Тєтєрін, Г. Мороз та ін., котрі протягом життя всі свої сили та натхнення віддавали благородній справі духовного художньо-естетичного виховання молодого покоління України.

На межі тисячоліть після реорганізації факультету культурно-освітньої роботи у факультет народного музичного мистецтва (1997 р.), а потім — у факультет музичного мистецтва (1998 р.) кафедра завершила свою історичну місію щодо підготовки спеціалістів у сфері художньої самодіяльності та розпочала випуск фахівців у галузі народно-інструментального виконавства академічного напряму з присвоєнням таких кваліфікацій — викладач, артист оркестру (ансамблю), диригент оркестру народних інструментів, концертний виконавець. Сьогодні, поруч із колегами, трудова діяльність яких в академії триває не одне десятиліття (професори: А. Я. Сташевський, Т. В. Большакова, Ю. І. Лошков, доценти: В. М. Цицирєв, Л. В. Шемет, ст. викладачі: О. І. Гончаров, Н. В. Мельник, О. В. Савицька, Т. В. Пасічинська, Я. В. Данилюк), працюють і молодші колеги, викладачі: І. В. Кононова, М. А. Трянов, К. О. Хітушко, А. В. Брагін, І. О. Половинка.

Основні напрями наукових інтересів кафедри зосереджуються на вивченні шляхів становлення і функціонування народно-інструментального жанру виконавського мистецтва, народного музичного інструментарію, академічного та неакадемічного напрямів оркестрового й ансамблевого виконавства тощо. Паралельно з вирішенням цих питань на кафедрі її члени розробляють п'ятирічні комплексні наукові теми, публікують статті й тези доповідей. На кафедрі було підготовлено й захищено декілька кандидатських й одну докторську дисертації, зокрема: М. П. Лінник «Музика в режисерській інтерпретації української класичної драматургії» (1977 р.); Є. О. Бортник «Формування та розвиток домрового мистецтва в Україні в аспекті російсько-українських музичних зв'язків» (1982 р.); Л. В. Шемет «Педагогічні умови освоєння фольклору дітьми в групових формах дозвіллєвої діяльності» (1995 р.); Ю. І. Лошков «Творчість В. А. Комаренка і народно-інструментальне виконавство в Слобідській Україні (перша половина XX ст.)» (2000 р.), за матеріалами якої автор у 2001 р. опублікував монографію. У 2007 р. вийшла друком монографія Ю. І. Лошкова «Генеза та становлення диригентського виконавства в Україні», а у 2008 р. він захистив докторську дисертацію на тему: «Диригентське оркестрове виконавство в контексті української культури XVIII–XIX ст.». У 2006 р. вийшли

друком два навчально-методичні посібники доцента В. М. Цицирєва: «Методичні засади обробки музичних творів для оркестру народних інструментів» та «Оркестр народних інструментів як феномен української культури». У 2007 р. видано навчальний посібник професора Т. В. Большакової «Концертні твори для баяна А. Гайденка».

Сьогодні професори А. Я. Сташевський, Т. В. Большакова, Ю. І. Лошков, доценти Л. В. Шемет, В. М. Цицирєв, а також інші викладачі кафедри беруть постійну участь у міжнародних наукових конференціях, публікують наукові статті, присвячені актуальним проблемам народно-інструментального жанру в сучасних умовах відродження національної культури України. Значну увагу співробітники кафедри приділяють розробці методичних матеріалів для забезпечення плідної роботи викладачів і студентів, видають методичні вказівки і рекомендації до самостійної роботи студентів, удосконалюють навчальні програми.

Нині на кафедрі викладаються такі дисципліни: «Спеціальний інструмент (баян, акордеон, бандура, гітара, домра, цимбали, балалайка)», «Диригування», «Оркестровий клас», «Ансамбль», «Вивчення оркестрових інструментів», «Інструментування», «Методика викладання спецдисциплін», «Практика», «Теорія та історія народно-інструментального виконавства», «Читання оркестрових партитур». Крім того, кафедра пропонує сьогоднішнім здобувачам вищої освіти в галузі народно-інструментального мистецтва також і цілу низку дисциплін за вибором студента, зокрема: «Інструментознавство», «Історія оркестрових стилів», «Народно-інструментальна органологія», «Ремонт та експлуатація народних інструментів», «Теоретичні основи диригентсько-оркестрової техніки», «Методика роботи з оркестром народних інструментів», «Сучасні техніки композиції у виконавській практиці», «Науково-методична історіографія в галузі народно-інструментального мистецтва», «Історія диригентсько-оркестрового виконавства», «Методика викладання диригування», «Методика роботи з ансамблем народних інструментів», «Основи імпровізації та композиції простих форм», «Акомпаніаторський практикум», «Практикум підбору на слух», «Техніка читання з аркушу та опанування оркестрових труднощів», «Народно-оркестрова література», «Сучасна українська музика для народних інструментів», «Сучасна зарубіжна музика для народних інструментів», «Історія становлення народно-інструментального репертуару» тощо.

Важливим моментом у діяльності кафедри є підготовка навчального і концертного репертуару для творчих колективів. Так, щорічно збагачують оркестрову бібліотеку інструментування керівників оркестрового класу Н. В. Мельник і О. В. Савицької, викладачів диригування В. М. Цицирєва, О. І. Гончарова, Т. В. Пасічинської, Я. В. Данилюк. На сценах Харкова й України звучать майстерні обробки народних пісень для ансамблів бандуристів Н. В. Мельник, для ансамблю українських народних інструментів О. В. Савицької.

Творчі колективи кафедри активно концертують, беруть участь в урочистих заходах міста й області, звітують на сценах ХНАТОБу і Харківської обласної філармонії, проводять шефські концерти в організаціях міста й області тощо. Оркестр народних інструментів кафедри неодноразово ставав лауреатом конкурсів серед вишів культури і мистецтв (1982, 1985, 1987 рр.), лауреатом І обласного фестивалю народно-інструментальної творчості (1995 р.), лауреатом щорічного міжнародного фестивалю «Веселковий світ народних мелодій» (1986–2002 рр., а також у 2016–2018 рр.). На початку 1990 р. оркестр брав участь у благодійних концертах у рамках марафону «Дзвони Чорнобиля», присвячений вірменським дітям, які постраждали від землетрусу в Спітаку; у концерті, кошти з якого перераховано у Фонд побудови пам'ятника Т. Г. Шевченкові в Ленінграді. В останні роки оркестр народних інструментів під керівництвом ст. викладачів О. В. Савицької і Н. В. Мельник неодноразово ставав лауреатом різноманітних конкурсів та фестивалів, активно пропагуючи у своїх концертних програмах творчість українських, зокрема й харківських композиторів.

Серед малих колективів, які залишили помітний слід в історії кафедри і факультету, можна відзначити ансамбль «Балалайка» (керівник — доцент В. Заболотний), який брав участь у фестивалі «Київська весна» (1975, 1976 рр.) та нагороджений грамотою огляду-конкурсу в м. Донецьку (1981 р.); ансамбль «Український сувенір» (керівник — студент О. Святобог, консультант — доцент О. Й. Волковий) — лауреат республіканського фестивалю і дипломант міжнародного конкурсу в м. Клінгенталь (Німеччина, 1997 р.); гурт «Хоткевичі» (керівник — студент А. Моргун, консультант — професор Т. В. Большакова), який брав участь у Всеукраїнському фестивалі «Лесині джерела» (Новоград-Волинський, 1996).

Помітну сторінку в історії кафедри залишив ансамбль викладачів, що діяв протягом 20 років (1964–1984) за участі В. Заболотного, Є. Бортника, О. Дроботая, О. Волкового, О. Гончарова, А. Відуліної, М. Шпака. Ансамбль проводив активну концертну діяльність, мав записи на телебаченні та радіо, і за зразком

якого в культосвітніх училищах почали створюватися подібні колективи. Із цим ансамблем виступали народні артисти СРСР Н. Суржина, М. Манойло, артисти харківської філармонії, солісти харківської опери, заслужені артисти України С. Орлова, О. Соболєва, Б. Жайворонок, а також викладачі кафедри — лауреат Всеукраїнського конкурсу Т. Большакова (баян), В. Заболотний (балалайка), О. Волковий (балалайка), Л. Понікарова (баян).

Студентський ансамбль народної музики «Стожари» (керівник — ст. викл. О. Савицька) на VI всесвітньому конгресі цимбалістів (Львів, 2001) здобув диплом і Золоту медаль, став лауреатом Міжнародного фестивалю «Райдужний світ веселкових мелодій» (2002, 2003 рр.) та III Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (I премія, 2008 р.). В останні роки ансамбль здобув цілу низку перемог, зокрема на Міжнародному фестивалі народної музики та пісні «Райдужний світ народних мелодій» (2014, 2015, 2016, 2018 рр.); Міжнародному конкурсі «Арт-домінанта» (2015, 2017, 2018 рр.); Міжнародному конкурсі-фестивалі "DanceSongFest" (2017, 2018 рр.) та Міжнародному фестивалі "TULUM MUSIC FEST" (2018 р., Туреччина).

Активну концертну діяльність протягом тривалого часу здійснювали і численні ансамблі бандуристів, створені ст. викладачем Н. В. Мельник («Полум'я», «Чудасія», «Лілея», «Дебют» та ін.). Сьогодні цю традицію продовжує ансамбль «Посіпаки» — володар Гран-прі Всеукраїнського конкурсу-фестивалю «Харківфест-2015», лауреат міжнародних конкурсів і фестивалів «Арт-Домінанта» (2016, 2018 рр.), «Райдужний світ народних мелодій» (2016, 2017, 2018 рр.), "DanceSongFest" (2017 р.). Також на кафедрі сьогодні успішно діють: ансамбль баяністів-акордеоністів (худ. кер. — ст. викл. Т. В. Пасічинська) та ансамбль гітаристів (худ. кер. — викл. М. А. Трянов).

Окрема сторінка діяльності кафедри — виконавська ансамблева творчість її викладачів, яскравим взірцем якої є добре відомий в Україні та за її межами ансамбль «Цим-Бан-До». Цей ансамбль, який від початку був організований як квартет народних інструментів (бандура, домра, цимбали, кобза-контрабас), сьогодні стабілізувався у вигляді інструментального тріо. Учасниками колективу є ст. викладачі кафедри Н. В. Мельник, О. В. Савицька та викладач К. О. Хітушко. У різні роки учасниками ансамблю також були І. В. Кононова, Н. Башмакова, П. Юха. У репертуарі ансамблю — твори композиторів-класиків, сучасних українських композиторів (зокрема й харківських — А. Гайденка, О. Назаренка, О. Глотова, В. Дмитренка), власні обробки, аранжування і транскрипції народних мелодій. Ансамбль має записи на обласному радіо та телебаченні, брав участь у творчих звітах Харківської області в м. Києві, у концертній програмі у фан-зоні на футбольному чемпіонаті «Євро — 2012», задіяний на урочистих заходах академії, міста та області, гастролював по містах України, Росії, Грузії, Туреччини.

За свою 18-річну діяльність колектив «ЦимБанДо» понад 20 разів ставав учасником та переможцем різних всеукраїнських та міжнародних музичних конкурсів і фестивалів, зокрема III Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (I премія, 2008 р.), Міжнародного конкурсу виконавців на народних інструментах «Самородки» (Гран-прі 2008 р., м. Севастополь) та ін. Учасники ансамблю нагороджені Почесною грамотою Харківської обласної державної адміністрації за активну участь у творчому звіті майстрів мистецтв і художніх колективів Харківської області в м. Києві, грамотами Харківської державної академії культури тощо.

Інший відомий в Україні і за її межами музичний колектив кафедри — це Харківський Гітарний Квартет (Kharkiv Guitar Quartet) у складі викладачів М. А. Трянова, І. О. Половинки, А. О. Брагіна та викладача кафедри оркестрових інструментів С. Горкуши. Ансамбль спеціалізується на виконанні сучасного академічного гітарного репертуару та веде активну концертну діяльність, а також презентує себе на майданчиках різних мистецьких форумів і музичних фестивалів у містах України та Європи загалом. Серед таких заходів — "Guitar Spring Fest" (Одеса, 2010 р.), «ГогольFEST» (Київ, 2012, 2013 рр.), Міжнародний фестиваль сучасної музики "Kharkiv Contemporary" (Харків, 2014, 2015, 2016 рр.), «ПогранКульт: ГаліціяКульт» (Харків, 2016 р.), Національний мистецький фестиваль «Кропивницький» (Кропивницький, 2017 р.), Всеукраїнський фестиваль класичної гітари "GuitarVik" (Львів, 2018 р.), Міжнародний фестиваль "Odessa classics" (Одеса, 2018 р.). Важливою подією стала участь колективу в Міжнародному симпозіумі мікротонової музики "Mikrotöne: Small is Beautiful" (Зальцбург, Австрія, 2023 р.) та Дармштадтських літніх курсах нової музики ("Darmstadt Summer Course", Дармштадт, Німеччина, 2023 р.).

Харківський Гітарний Квартет, перебуваючи у постійному творчому пошуку, активно співпрацює з сучасними композиторами, що привело до появи унікального репертуару, до якого увійшли твори відомих українських і зарубіжних творців — А. Андрушка, К. Бліоха, Д. Бочарова, В. Богатирьова, С. Вілки, К. Майденберг-Тодорової, М. Вігули, А. Кастілья-Авіли, Ф. Бонакоси, Р. Кемерона-Вульфа. У творчому доробку ансамблю — понад 20 світових прем'єр нової гітарної музики.

Кафедра народних інструментів ХДАК також є засновником і організатором власних музичних проєктів. Так, з нагоди 75-річчя у 2004 р. Т. В. Большакова ініціювала проведення на базі академії І Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж», який увійшов до плану заходів Міністерства культури і мистецтв України. Конкурс проводився у 2004, 2006, 2008, 2010 рр. Серед переможців першого конкурсу — студенти кафедри народних інструментів: Ю. Муленко (І премія, ст. викл. О. В. Савицька), П. Юха (ІІІ премія, ст. викл. В. К. Петров, викл. У. К. Мачнєва), С. Ріпа (дипломант, викл. Н. В. Мельник), М. Будник (дипломант, доц. Ю. І. Лошков).

Зважаючи на вимоги нової кваліфікації, кафедра наполегливо працює над підвищенням професійно-виконавського рівня студентів у класах спецінструменту. Це насамперед стосується організації навчального процесу, поліпшенням якості набору студентів, формування навчального репертуару, збільшення контрольних заходів, проведення сольних концертів, участі у виконавських конкурсах і фестивалях тощо. В останні десятиріччя перелік студентів-лауреатів та дипломантів значно поповнився новими іменами. Так, змагаючись на І Міжнародному конкурсі «Кримська весна» (Ялта, 2001 р.), успіхів досягли студенти Є. Гуцал (ІІІ премія, старший викладач О. В. Савицька), О. Хуторна (дипломант, викладач Н. В. Мельник); у Національному конкурсі кобзарського мистецтва ім. Ю. Китастого (Київ, 2003 р.) звання дипломанта здобув О. Гусак (викладач Н. В. Мельник). Студенти класу Н. В. Мельник постійно беруть участь у різноманітних конкурсах. Так, О. Голубєва стала лауреатом І премії, а Я. Кунченко та Ю. Федосенко — дипломантами ІІ Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (2006 р.); Я. Кунченко — дипломант конкурсу молодих виконавців ім. Ю. Китастого (Київ, 2006 р.), володар І премії ІІІ Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж» (2008 р.). Дипломами лауреата ІІІ ступеня на VII Міжнародному конкурсі-фестивалі народної музики «Самородки» у м. Севастополь (2013 р.) та ІІ ступеня на ІІ Всеукраїнському музичному конкурсі-фестивалі (Харків, 2014 р.) відзначено виступи студента-баяніста П. Агафонова (кл. доц. Ю. Б. Алжнєва). Дипломантом Всеукраїнського конкурсу баяністів-акордеоністів у м. Дрогобич та на ІІ Всеукраїнського конкурсу-фестивалю (м. Харків) у 2014 р. став С. Шарко (клас проф. Ю. І. Лошкова).

Особливо успішними для кафедри в цьому напрямі виявилося останнє десятиліття, у яке студенти-народники здобули велику кількість лауреатських дипломів на різних музичних конкурсах і фестивалях саме як виконавці-солісти. Так, студенти Ю. Іванська, М. Воротнянська, Ю. Франкова, А. Луценко, В. Дзюбан (всі кл. — ст. викл. Н. В. Мельник), В. Мільшина (кл. ст. викл. О. В. Ставицької) неодноразово ставали лауреатами таких всеукраїнських і міжнародних конкурсів: "TULUM MUSIC FEST" (2018 р., Туреччина), «Арт-Домінанта» (2015 р.), ім. Г. Хоткевича (2016 р.), "DanceSongFest" (2017, 2018 рр.), «Харківські зорі» (2017, 2018 рр.). Студенти-гітаристи класу викладача М. А. Трянова у 2017–2018 рр. перемагали на конкурсах "DanceSongFest" (М. Красковський і Д. Богомолов) та «Арт-домінанта» (М. Красковський). А студент його класу А. Шніцар ставав лауреатом різних виконавських конкурсів шість разів, зокрема: «Мир-Град» (2018 р.), «Магія струни» (2018 р.), «Pacsirta (Жайворонок)» (м. Мішкольц, Угорщина, 2018 р.) та ін. Студенти класу акордеона викладача Т. В. Пасічинської також неодноразово перемагали на виконавських конкурсах, зокрема А. Клочко ("InterSvitiaz accomusik" м. Луцьк, 2016 р.; "Dance Song Fest", 2017 р.; "International Web Arts Contest" 2017, 2018 рр.), О. Опаріна ("Grand Music Fest", 2018 р.; "Dance Song Fest", 2017 р.), Н. Давиденко ("Dance Song Fest", 2018 р.), О. Стеблак ("International Web Arts Contest" 2018 р.). У 2018 р. лауреатами конкурсу "Dance Song Fest" стали також і студенти-баяністи — В. Коновал (кл. проф. Т. В. Большакової) та А. Захаренко (кл. проф. А. Я. Сташевського).

В останні ж роки лауреатські звання і різні конкурсні нагороди здобули:

– студенти гітарного класу: М. Варакута (І місце. Міжнародний конкурс "Dance Song Fest" 2019 р. м. Харків); Д. Жуков (І місце. Міжнародний конкурс «Мистецтво Без Обмежень» м. Лозова; 3 місце. Міжнародний конкурс "Odesa Music Olymp", 2020 р. м. Одеса); А. Гірман (1 премія. Міжнародний конкурс "Art Freedom" м. Харків, 2021 р.); І. Грибінюк (І премія XI всеукраїнського конкурсу «Київський колорит»,

2022 р. м. Київ; ІІІ місце. Фестиваль-конкурс виконавців на класичній гітарі «Гітаріада», 2021 м. Рівне; ІІІ премія. Міжнародний конкурс «Ренессанс Гитари». м. Гомель, Білорусь; ІІІ премія Міжнародного конкурсу «ГітАС», м. Київ) К. Параваєва (І премія ХІ всеукраїнського конкурсу «Київський колорит», 2022 р. м. Київ); ІІІ премія Х Міжнародного конкурсу «ГітАС», м. Київ); М. Голуб (ІІІ премія. Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта»; 2023 р. м. Харків); А. Сердюк (І місце. Міжнародний фестиваль-конкурс «Буду жити в Україні», 2023 р.); Б. Андреєв (ІІІ премія. Міжнародний конкурс "Kharkiv guitar competition", 2022 р. м. Харків); О. Слюсаренко (ІІІ премія. Всеукраїнський конкурс імені Германа Жуковського, 2023 р., Київ-Рівне-Радивилів); К. Зібєрєва (ІІ премія. Всеукраїнський конкурс імені Германа Жуковського, 2023 р., Київ-Рівне-Радивилів); О. Жовтенко (у складі тріо, VIII Міжнародний фестиваль-конкурс "Kharkiv Fest", 2024 р.); К. Лосяков ІІІ премія (ІІ Міжнародний конкурс виконавців на класичній гітарі 2023 р. м. Харків; ІІІ премія. Міжнародний конкурс «Арт-Домінанта», 2023 р.);

– студенти-бандуристи: Галина Ясько (1 місце, Міжнародний конкурс «Мистецтво без обмежень», 2020 р., м. Київ; 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль "DanceSongFest", 2020 р., м. Харків; 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Зіркова хвиля хітів» 2021 р., м. Львів; Гран-прі, Міжнародний конкурс-фестиваль «Лиманські зорі» 2022 р., м. Миколаїв; 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Нас єднає Україна» 2022 р., м. Харків; Гран-прі, Міжнародний конкурс-фестиваль «Весняна феєрія талантів» 2023 р. м. Київ; Гран-прі та 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Наталка-Полтавка», 2023 р., м. Київ); Віталія Дзюбан (1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль "DanceSongFest", 2019 р., м. Харків; 1 місце в номінації «Композиція», Всеукраїнський конкурс-фестиваль «Харківські зорі» 2020 р.; 1 місце, Всеукраїнський конкурс мистецтв «Запах життя», 2020 р.); Марина Гребінченко (1 місце, Всеукраїнський конкурс-фестиваль «Харківські зорі», 2019 р., 2020 р.; 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Мистецтво без обмежень», 2020 р, м. Київ); Анастасія Луценко (1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль "DanceSongFest", 2019 р., м. Харків); Регіна Захарова (1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Наталка-Полтавка», 2023 р., м. Київ; 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Сяйво Хортиці», 2023 р. м. Запоріжжя; 3 місце, Канадсько-український конкурс-фестиваль, 2023 р., Торонто-Стамбул; 2 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Мистецька олімпіада», 2023 р., м. Київ); Юлія Базилєва (1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Ми з України» 2023 р., м. Одеса; 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «На гребні хвилі, на піку слави», 2023 р., м. Одеса; 1 місце, Міжнародний конкурс-фестиваль «Українська весна», 2024 р., м. Суми);

– студенти-домристи: А. Гутенко (І премія, VII Міжнародний фестиваль-конкурс «Флояра», 2022 р., м. Одеса); К. Шевченко (І премія, Міжнародний фестиваль мистецтв "UkrWest-ArtFest", 2022 р., м. Трускавець); Є. Шепель (І премія, Міжнародний фестиваль мистецтв "UkrWest-ArtFest", 2022 р., м. Трускавець); К. Шевчук (І премія, VII Міжнародний фестиваль-конкурс «Флояра», 2022 р., м. Одеса; І премія, ІІІ Міжнародний фестиваль-конкурс «Музичний дивоцвіт», 2023 р., м. Кривий Ріг; І премія, VIII Міжнародний фестиваль-конкурс "Music Modern", 2023 р., м. Одеса; І премія, Міжнародний конкурс "Marathonder talente", 2023 р., м. Берлін Німеччина; ІІ премія, Міжнародний конкурс "DniProFolk" 2024 р., м. Дніпро); І. Ільченко (І премія, Міжнародний конкурс-фестиваль "Polska Rapsodia", 2023 р., м. Варшава, Польща; І премія, Міжнародний конкурс «Різдвяна симфонія» 2023 р., м. Кошиці, Словаччина); Д. Іваницька (І премія, Міжнародний конкурс-фестиваль "Polska Rapsodia", 2023 р., м. Варшава, Польща; І премія, Міжнародний конкурс "Mikulasske hvezdy", 2023 р., м. Прага, Чехія; І премія, ІІ Всеукраїнський конкурс «Різдвяне диво», 2023 р., м. Київ; І премія, ІІ Міжнародний конкурс "Virtuoso", 2024 р., м. Київ); Ю. Єщенко (Гран-прі, Міжнародний конкурс-фестиваль «Зореграй», 2023 р., м. Запоріжжя); дует домристок у складі Шепель Є. та Шевченко К. (І премія, Міжнародний конкурс «Різдвяна симфонія», 2023 р., м. Кошиці, Словаччина); баяністи та акордеоністи: Н. Давиденко-Чорна (ІІІ місце, Міжнародний конкурс «Сучасні ритми» 2019 р. м. Кривий Ріг; ІІІ місце, Міжнародний фестиваль-конкурс «Співограй», 2020 р.; І місце, 2020 р.; І місце, ІІ Міжнародний фестиваль "Open MoloFantasy", 2020 р., м. Молодечно, Білорусь; І місце. Міжнародний конкурс «Art Портал» 2022 р., м. Київ); О. Опаріна-Бабенко (Дипломант, Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Музичний дивоцвіт», 2019 р., м. Кривий Ріг; Гран-прі, Міжнародний конкурс «Євро зима», 2022 р., мм. Київ-Лондон); Д. Маяцький (І місце, Міжнародний фестиваль "International on-line arts contest by FESTIVAL&CONTEST", 2020 р.; І місце, Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Златограй», 2020 р., м. Миколаїв; І місце, Міжнародний фестиваль-конкурс «Острів Злагоди», 2020 р., м. Запоріжжя; ІІ місце, ІІ Міжнародний фестиваль "Open MoloFantasy", 2020 р., м. Молодечно, Білорусь; ІІ місце, Канадсько-український фестиваль 2021 р., мм. Торонто-Київ; І місце, ХХХ Міжнародний фестиваль-конкурс «Квітуча Україна», 2021 р., м. Київ; І місце, ІХ Міжнародний

фестиваль "Samocvity-online", 2021 р.; Гран-прі, Міжнародний конкурс «Золоті промені талантів», 2021 р., м. Дніпро; І місце, IV Всеукраїнський конкурс «Битва жанрів», 2022 р., м. Київ; Гран-прі, Міжнародний конкурс «На хвилях творчості», 2022 р., м. Київ; Гран-прі, Всеукраїнський конкурс «Душа України», 2023 р., м. Київ; ІІ місце, VIII Міжнародний фестиваль-конкурс «Сила талантів», 2023 р., м. Миколаїв); А. Гринь (І місце, Всеукраїнський фестиваль-конкурс «В обіймах часу», 2021 р., м. Київ; Гран-прі, Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Український Перфоманс», 2021 р., м. Білгород-Дністровський; І місце. ІІ Міжнародний фестиваль «Вёска fest» 2021 р., м. Молодечно, Білорусь; І місце, Всеукраїнський фестиваль-конкурс «Art AtmoSphere» 2021 р., м. Одеса; І місце, Міжнародний фестиваль-конкурс «Нас єднає Україна», 2022 р., м. Харків; І місце, Міжнародний конкурс «Art Портал», 2022 р., м. Київ; І місце, IV Всеукраїнський фестиваль-конкурс "Music Universe", 2022 р., м. Одеса; І місце, Міжнародний конкурс «Мій світ», 2023 р., м. Київ; І місце Міжнародний конкурс «Мистецька історія», 2024 р., м. Київ); О. Стеблак (ІІІ місце, ІІ Міжнародний фестиваль "Open MoloFantasy", 2020 р., м. Молодечно, Білорусь); Кревсун О. (Гран-прі, Міжнародний конкурс «На хвилях творчості», 2022 р., м. Київ; ІІ місце, Канадсько-український фестиваль, 2023 р., мм. Торонто-Київ; Гран-прі, VIII Міжнародний конкурс «В унісон», 2023 р., м. Харків); Д. Плотніков, І місце, Міжнародний конкурс "Polska Rapsodia", 2023 р., м. Варшава, Польща; І місце, VIII Міжнародний фестиваль-конкурс "Music Modern", 2023 р., м. Одеса; І місце, VIII Міжнародний фестиваль-конкурс "Baltic Fest", 2024 р.; І місце, VII Всеукраїнський конкурс «Битва жанрів», 2024 р., м. Київ); Дует «Двіно» у складі: А. Гринь — А. Лещенко (І місце, Міжнародний фестиваль «Вёска fest», 2021 р., м. Молодечно, Білорусь); Ансамбль акордеоністів-баяністів ХДАК (І місце, IV Всеукраїнський конкурс «Битва жанрів», 2022 р., м. Київ; І місце, Всеукраїнський фестиваль-конкурс "Totafest", 2022 р.; І місце, Міжнародний конкурс «На хвилях творчості», 2022 р., м. Київ; І місце, Міжнародний конкурс «Art Портал», 2022 р., м. Київ); Р. Захаров (І місце, XI Міжнародний фестиваль-конкурс "DanceSongFest" 2022–2023 рр., м. Харків; І місце, XIII Міжнародний фестиваль «Чари Різдва» 2023 р.); Є. Чемерис (ІІ місце, Міжнародний фестиваль-конкурс «Нас єднає Україна», 2022 р., м. Харків; І місце, Міжнародний фестиваль-конкурс «Різдвяна феєрія», 2022р. Україна-Італія; І місце, ІІ Всеукраїнський конкурс «Новорічні дива», 2022 р.; І місце, Міжнародний фестиваль-конкурс "EASTER FEST", 2023 р., м. Одеса; Гран-прі, Міжнародний фестиваль-конкурс «Гармонія», 2023 р., м. Київ; І місце, Міжнародний конкурс "NEW YORK STARLIGHTS", 2024 р., м. Київ; ІІ місце ІІІ Міжнародний конкурс «В Унісон», 2023 р. м. Харків; ІІ місце, Міжнародний конкурс «Різдвяна зірка», 2023 р., м. Київ); І. Ріжко (ІІ місце, XI Міжнародний конкурс «Хай пісня скликає друзів», 2022р. м. Чернівці; ІІ місце, Міжнародний конкурс "KharkivFest", 2023 р.); А. Воропай (І місце, Міжнародний конкурс "KharkivFest", 2023 р.); О. Человань (ІІ місце, Міжнародний конкурс "KharkivFest", 2023 р.).

За особливі творчі досягнення та відмінні показники деякі студенти кафедри отримали спеціальні стипендії: Я. Кунченко (стипендія Президента України), Д. Миронок (стипендія Президента України), Р. Агафонов (стипендія ім. М. С. Грушевського), К. Параваєва (стипендія Президента України).

Провідні викладачі кафедри беруть активну участь в оргкомітетах та входять до складу журі численних музичних конкурсів і фестивалів різних рівнів. Так, А. Я. Сташевський тривалий час був головою журі в номінації «народні інструменти» Міжнародного конкурсу «Кримська весна» (Ялта), неодноразово брав участь у роботі журі міжнародних конкурсів баяністів-акордеоністів за кордоном (у м. Смедерево та м. Шабац, Сербія; в м. Східне Сараєво, Боснія і Герцеговина; у м. Белтинці та м. Мурска-Собота, Словенія; в м. Солець-Здруй, Польща), а також сьогодні є постійним членом журі різних виконавських конкурсів в Україні ("Perpetuum mobile", м. Дрогобич; «Баянне коло», м. Запоріжжя; «Арт-Домінанта» та «Фортиссимо», м. Харків; «Хай пісня скликає друзів», М. Чернівці та ін.). В. М. Цицирєв є членом оргкомітету, художнім керівником фестивалю православного співу «Покровські голоси», Відкритого міжнародного фестивалю російської народної творчості Слобожанського краю «Талиця», Обласного фестивалю патріотичної і військової пісні «Перемога», Обласного фестивалю читців «Мій Пушкін», свята «Згоди і примирення» на базі Харківської обласної філармонії, головою атестаційної комісії з народної творчості управління культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації, членом журі фестивалю агропромислового комплексу України «Софіївські зорі», фестивалю народної творчості Міністерства транспорту України, членом оргкомітету Міжнародного дитячого фестивалю-конкурсу російської класичної і сучасної музики «Конвалія», членом оргкомітету і головою журі фестивалю «Райдужний світ народних мелодій» ім. Г. Н. Цицалюка. Т. В. Большакова — член оргкомітету, художній керівник Всеукраїнського конкурсу молодих виконавців «Слобожанський вернісаж».

Стислий опис діяльності кафедри був би неповним без висвітлення адміністративно-громадської діяльності її членів. Керівні адміністративні й громадські посади впродовж тривалого часу обіймали заслужений діяч мистецтв України В. І. Курисько (заступник декана з 1974 р., декан у 1986–2003 рр.), діяльність якого неодноразово відзначалася різними відзнаками; професор Т. В. Большакова — декан факультету музичного мистецтва, завідувач кафедри, у минулому — голова профспілки академії, член обкому профспілки працівників культури, багаторічний відповідальний секретар приймальної комісії ХДАК; професор Ю. І. Лошков — проректор ХДАК, заступник декана факультету музичного мистецтва (2001–2004 рр.), учений секретар спеціалізованої вченої ради Д 64.807.01 у Харківській державній академії культури; доцент В. М. Цицирєв — заступник декана факультету театрального та кіно-, телемистецтва (у минулі роки — заступник декана факультету музичного мистецтва). Нинішній завідувач кафедри професор А. Я. Сташевський є членом Правління асоціації баяністів та акордеоністів України, також продовжує обіймати посаду голови Луганської обласної організації Національної всеукраїнської музичної спілки, а у 2017 р. був відзначений творчою стипендією Президента України в галузі культури і мистецтв. Інші члени кафедри за свої творчі досягнення відзначені різними нагородами, зокрема доцент О. І. Дроботай нагороджений Почесною грамотою Міністра культури України, старший викладач О. І. Гончаров — Почесною грамотою мера м. Харків (2002 р.), професор Ю. І. Лошков — Почесною грамотою Харківської державної обласної адміністрації (2004 р.). У 2002 р. ім'я старшого викладача О. І. Гончарова ввійшло до харківського альманаху «Перлини педагогічної майстерності» (2002 р.), доцента Ю. І. Лошкова — до харківського альманаху «Вами пишається Харків» (2004 р.). Старший викладач О. В. Савицька отримала сертифікат районного і міського конкурсів державної адміністрації Харкова в номінації «Мистецтво» на звання «Молода людина року — 2003».

І. Ю. Коновалова

Кафедра теорії та історії музики

Кафедра теорії та історії музики була створена у вересні 2017 р. після реорганізації кафедри теорії музики та фортепіано, котра веде свою історію з 1964 р. Її фундатором і першим очільником є знаний харківський композитор, музикознавець-теоретик, піаніст та педагог Олександр Абрамович Жук (1907–1996). У 60-ті рр. XX ст. музично-теоретичні дисципліни на кафедрі (тоді під назвою музикознавство) викладали такі відомі фахівці-музикознавці, як І. С. Польський, Д. М. Березовська, Л. Б. Бортнік, О. М. Руденко.

З 1969 по 1977 рр. кафедру музикознавства очолював відомий український композитор, член Національної спілки композиторів України, вчений-музикознавець та етномузиколог (один із фундаторів харківської школи етномузикології), громадський і культурний діяч професор Ілля Самійлович Польський (1924–2001). Завдяки його творчим настановам, високому особистому авторитету та активній науковій і організаційній діяльності колектив кафедри зріс кількісно та якісно. І. С. Польський запросив до кафедри багато талановитих музикантів-піаністів та музикознавців. Серед них — майбутні доктори мистецтвознавства Н. Й. Некрасова, О. І. Козак, відомі музикознавці Ю. Т. Калачов, І. М. Немцова, Г. Б. Полтавцева, А. А. Мізітова, Т. О. Андрющенко, М. О. Дербас, композитори В. В. Чепеленко, В. В. Пікулік та багато інших.

Серед випускників І. С. Польського — такі відомі українські діячі культури, науки та мистецтва, як ректор Національної музичної академії України ім. П. І. Чайковського, доктор мистецтвознавства, професор В. Рожок, почесний ректор Харківської державної академії культури, заслужений діяч мистецтв України, доктор історичних наук, професор, член-кореспондент Академії мистецтв України В. Шейко, заслужені діячі мистецтв України, проф. Г. Абаджан, О. Петросян, В. Курисько, Ю. Алжнєв, заслужені працівники культури України, професори Є. Бортник, А. Мартинюк, В. Ірха та багато ін.

У 1977 р. в результаті структурної реорганізації кафедри теорії музики та фортепіано створено дві нові самостійні кафедри: кафедру фортепіано (завідувач В. І. Куразаєва) та кафедру музикознавства, яку очолила спочатку (у 1977–1982 рр.) старший викладач Ольга Миколаївна Руденко, а з 1982 р. — кандидат філософських наук, доцент Олександра Іванівна Козак (нині — доктор мистецтвознавства, професор).

Наприкінці 1980-х рр. відбулася нова реорганізація кафедри, згідно з якою обидві кафедри було знову об'єднано під загальною назвою «кафедра музикознавства». Завідувачкою цієї об'єднаної кафедри залишилася О. І. Козак. У роки її керівництва на кафедрі починають працювати такі відомі в наш час піаністи-виконавці, як І. І. Польська, І. М. Школьнікова, В. М. Щепакін, І. В. Щипачова, Ж. В. Дедусенко, музикознавці А. М. Жданько, Г. В. Рудас, О. В. Уманець та ін.

У 1993 р. кафедра музикознавства знову стала кафедрою теорії музики та фортепіано, а її завідувачем — піаніст Олександр Давидович Скляров. У роки його керівництва на кафедру прийшли відомі музикознавці І. Ю. Коновалова, О. О. Тарасова, О. О. Верба, В. М. Осадча, піаністи Н. О. Рябуха, А. Ю. Рум'янцева, Н. Ю. Зимогляд, композитори К. Черненко, І. А. Гайденко, а також представниця нової генерації українських музикознавців, кандидатка мистецтвознавства В. О. Мовчан (тема її дисертації — «Французька лірична опера в динаміці жанрової традиції»).

З того ж 1993 р. науковою та науково-методичною роботою кафедри постійно опікувалася доктор мистецтвознавства І. І. Польська, завдяки активній діяльності якої відбулося зростання наукового рівня викладачів кафедри. За ініціативи І. Польської та підтримки колективу кафедри було проведено масштабні наукові заходи (міжнародні науково-теоретичні конференції «Харків у контексті світової музичної культури: події та люди», «Австрійська музична культура на перехресті епох і традицій»).

У 2000-ні рр. кафедра перетворилася на справжній науково-методологічний та музично-теоретичний освітній центр факультету музичного мистецтва. У 2005 р. на базі кафедри було відкрито магістратуру зі спеціальності «Музичне мистецтво», а у 2009 р. — аспірантуру та докторантуру з цієї ж спеціальності, у розробці концепції яких активну участь узяла проф. І. І. Польська. Упродовж 2005–2017 рр. вона очолювала процес підготовки магістерських робіт зі спеціальності «Музичне мистецтво», що здійснювався на базі кафедри теорії музики та фортепіано ХДАК, постійно опікувалася науковою роботою аспірантів, докторантів і здобувачів кафедри, сприяючи їх науковому зростанню.

У ці роки відбулося значне наукове зростання викладацького складу кафедри. Зокрема, під науковим керівництвом професора І. І. Польської (з 2005 по 2019) були захищені докторські дисертації О. І. Козак, В. М. Щепакіна, І. Ю. Коновалової, кандидатські дисертації викладачів кафедри О. О. Тарасової, І. Ю. Коновалової, А. Ю. Рум'янцевої, а також викладачів інших кафедр факультету музичного мистецтва — В. Г. Бойка, В. В. Воскобойнікової (кафедра хорового диригування), О. В. Єрошенко (кафедра естрадного співу), Я. М. Котенко (кафедра духових та естрадних інструментів), Г. М. Бреславець (кафедра естрадного та народного співу), що значно підвищило науковий ценз як кафедри, так і факультету музичного мистецтва ХДАК загалом.

З 2017 р. завідувачкою кафедри теорії та історії музики стала відома музикознавець, фахівець у сфері оперології доктор мистецтвознавства, професор Олена Георгіївна Рощенко — фундатор методу енциклопедичного аналізу, автор монографії «Нова міфологія романтизму і музика (проблеми енциклопедичного аналізу музики)», численних наукових статей, опублікованих у міжнародних та українських фахових наукових збірках. О. Г. Рощенко є членом Національної спілки композиторів України (Харківське відділення), а також професійного об'єднання «Українські музикознавці у світі». Протягом багатьох років О. Рощенко поєднувала наукову та творчу роботу, була постійною ведучою багатьох концертів, що проводились у залах Харківської обласної філармонії, ХНУМ ім. І. П. Котляревського та ін.

За ініціативи О. Г. Рощенко у 2017 р. на базі кафедри теорії та історії музики проходили щорічні всеукраїнські науково-теоретичні конференції «Герменевтика в науках про дух», які привернули увагу широкої наукової спільноти України.

Під науковим керівництвом проф. О. Рощенко здобули науковий ступінь кандидата мистецтвознавства та доктора філософії зі спеціальності «Музичне мистецтво» 17 аспірантів. Серед них, зокрема за останні роки, — випускники аспірантури ХДАК (О. Степанова, Є Сяньвей, Цао Хе, Ян То, Лю Бінь, Чен Менмен, Чжан Юй). До аспірантури вступили нові здобувачі, зокрема громадяни КНР.

За часів керівництва О. Г. Рощенко на кафедру прийшла кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв Л. М. Трубнікова — ініціатор міжнародного фестивалю «Рахманінов: на переломі століть».

З 2021 р. кафедру очолює доктор мистецтвознавства, доцент **Ірина Юріївна Коновалова** — провідний фахівець у галузі музикознавства, випускниця кафедри теорії музики Харківського інституту мистецтв ім. І. П. Котляревського (нині — Національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського), класу професора, заслуженого діяча мистецтв України Г. І. Ігнатченко.

І. Ю. Коновалова — фундаторка концепції музичної авторології, авторка близько 200 наукових та навчально-методичних праць, опублікованих у фахових наукових збірках України, а також зарубіжних виданнях (індексованих у міжнародних наукових базах Scopus, Web of Science), зокрема монографій: «Феномен композитора в часопросторі європейської музичної культури ХХ століття: модуси теоретичного осягнення», "The historical crystallization of a composer's and individual musical authorship phenomena in the European culture of the Renaissance", "Modern higher musicological education (PHD) in Ukraine: traditions and innovations", «Смислові виміри музичної обробки як мистецького явища і сфери композиторської інтерпретації»; наукових статей: "The composer phenomenon in a historical retrospect of an authorship idea formation in European musical culture of the middle ages", "Art education as a means of forming cultural identity and civic consciousness", «Особливості втілення концепту «історична пам'ять» у «"Двох баладах про досконалу любов" І. Алексійчук», «Форми репрезентації мелодико-гармонічних взаємозв'язків на рівнях ладу і фактури в музичному мистецтві Нового часу», «Рецепції поняття "музичний твір" у сучасному науковому дискурсі» та ін.

Колектив кафедри представляють кілька поколінь музикознавців, кожне з яких належить до харківської науково-теоретичної школи, на основі якої виробляються сучасні авторські програми, зберігається спадкоємність з провідними школами, генеалогічно пов'язаними з ХНУМ ім. І. П. Котляревського, НМАУ ім. П. І. Чайковського та іншими науковими й мистецькими закладами України.

Серед них — авторитетні українські вчені, науковий і мистецький доробок яких є широковідомим в Україні та за її межами: завідувач кафедри теорії та історії музики, доктор мистецтвознавства Ірина Юріївна Коновалова, доктор мистецтвознавства, професор *Ірина Іллівна Польська,* засл. діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор Віра Миколаївна Осадча, доктор мистецтвознавства, доцент Василь Михайлович Щепакін, викладач Христина Сергіївна Юрко.

Сфера наукових інтересів доктора мистецтвознавства, доцента І. Ю. Коновалової — теоретичне музикознавство, музична авторологія, філософія і психологія музичного мистецтва, феноменологія музики, музична герменевтика, психологія композиторської творчості, хорове мистецтво, українська та західноєвропейська музика ХХ — поч. ХХІ ст., проблеми музичної мови і мислення, гармонії і фактури в музиці.

На сучасному етапі І. Ю. Коновалова є головою спеціалізованої вченої ради Д64.807.01 із захисту докторських дисертацій за спеціальністю 26.00.01 — теорія та історія культури (мистецтвознавство). Бере активну участь в атестації наукових кадрів як офіційний опонент, голова та член разових спеціалізованих вчених рад (за останні два роки працювала у 16 наукових радах). Є членом Національної всеукраїнської професійної спілки «Музичне товариство».

Як завідувач кафедри теорії та історії музики І. Ю. Коновалова здійснює керівництво науковою темою цієї кафедри, затвердженою Вченою радою ХДАК, ініціює та здійснює наукові й методичні заходи. Керує науковою роботою здобувачів за другим та третім (освітньо-науковим) рівнями вищої освіти зі спеціальності 025 — Музичне мистецтво. Є науковим керівником 7 аспірантів, з яких один (громадянин КНР А Гудаму) успішно захистив дисертацію на здобуття доктора філософії за спеціальністю 025 — Музичне мистецтво.

У період з 2008 по 2019 рр. доц. І. Ю. Коновалова здійснювала функційні обов'язки відповідального секретаря редакційної колегії фахового наукового видання «Культура України». Протягом багатьох років була заступником Голови ради молодих учених ХДАК. Працювала і нині працює у складі оргкомітетів міжнародних та всеукраїнських наукових конференцій, що проводяться в ХДАК, є головою та співголовою секційних засідань цих конференцій. Виконувала обов'язки голови методичної ради ХДАК (2012–2015), а з 2022 р. й дотепер — голови методичної комісії факультету музичного мистецтва.

У період з 2021 по 2023 рр. доц. І. Ю. Коновалова була в складі журі з присудження премії ім. М. Леонтовича в номінації «Дослідники» Вінницької обласної державної адміністрації.

За роки роботи в ХДАК І. Ю. Коновалова розробила і впровадила в навчальний процес на факультеті музичного мистецтва низку авторських курсів для здобувачів усіх рівнів вищої освіти, зокрема: «Методологія теоретичного музикознавства», «Теоретичне музикознавство», «Філософія музики», «Феноменологія музики», «Музична інтерпретація», «Авангард в музиці ХХ ст.», «Семінар сучасної музики», «Світові композиторські школи ХХ ст.», «Поліфонія в сучасній музиці». За авторськими програмами викладає курси «Аналіз музичних творів», «Історія української музики», «Історія світової музики», «Сольфеджіо», «Гармонія», «Поліфонія» тощо.

Доктор мистецтвознавства професор І. І. Польська — фундаторка нового напряму в сучасному музикознавстві — теорії та історії музичного ансамблю, авторка понад 200 наукових і науково-методичних праць, виданих в Україні, Європі, США (зокрема, монографій «Камерний ансамбль: історія, теорія, естетика», «Поетика фортепіанних дуетів Ф. Шуберта», статей у Scopus, Web of Science тощо). Коло її наукових інтересів включає такі сфери, як теорія й історія музичного ансамблю (камерного і фортепіанного), виконавське музикознавство (теорія, історія, психологія музичного виконавства), камералістика, музична естетика, музична культурологія, австро-німецька музична культура, мистецтво доби романтизму, музична культура Харкова.

Проф. І. І. Польська є головою наукової мистецтвознавчої школи ХДАК, під керівництвом якої захищено 16 кандидатських і докторських дисертацій. За роки роботи проф. І. І. Польською розроблено й впроваджено понад 20 лекційних курсів для аспірантів («Проблеми виконавського музикознавства», «Проблеми сучасної музикології», «Інноваційні методи викладання у вищій школі», «Науково-педагогічна практика», «Музична соціологія», «Історія китайського музичного мистецтва», «Сучасне виконавське мистецтво в контексті міжкультурного діалогу», «Історія та теорія музичного виконавства»), магістрів («Науково-дослідницька майстерність у галузі музикознавства» (також англійською мовою), «Педагогічна майстерність», «Сучасне виконавське прочитання музичних текстів», «Виконавські аспекти музичної текстології», «Методологія сучасної музичної педагогіки», «Магістерський семінар») та бакалаврів («Європейське музичне мистецтво Нового часу», «Музична естетика») зі спеціальності «Музичне мистецтво». З 1992 по 2019 рр. І. І. Польська вела також практичний курс «Фортепіано» для бакалаврів зі спеціальності «Музичне мистецтво».

Проф. І. І. Польська — член редакційної колегії наукового збірника ХДАК «Культура України», науковий редактор журналу «Вісник Міжнародного Слов'янського університету» (серія «Мистецтвознавство») (2000–2013), член Національної всеукраїнської музичної спілки.

І. І. Польська — Дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «Викладач професійно-орієнтованих дисциплін» (2009). Нагороджена Почесною грамотою Управління культури виконкому Харківської обласної ради народних депутатів (1982), Почесною грамотою Харківського обласного відділення Музичного товариства України (1983), Почесною грамотою виконкому Харківської міської ради (2009), Почесним дипломом Академії мистецтв України (2009),

Доктор мистецтвознавства, доцент **Василь Михайлович Щепакін** — автор понад 100 публікацій, серед яких — біобібліографічний словник «Чеські музиканти в Україні», монографія «Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX — початку XX століть: європейські виміри», низка статей із проблем західноєвропейських мистецьких впливів на музичну культуру України XVIII — початку XX ст., численні статті в енциклопедичних виданнях «Українська музична енциклопедія», «Енциклопедія сучасної України», кілька навчально-методичних праць.

Сферами наукових інтересів доц. В. М. Щепакіна є історія музичної культури України XVIII — початку XX ст. у міжнаціональних музичних контактах, еволюція вітчизняної музично-критичної думки XIX–XXI ст.

Має багатий досвід педагогічної роботи в усіх ланках музичної освіти — від початкової до вищої. За сумісництвом працював у Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди (2004–2007 рр.), Харківському педагогічному коледжі (1991–1998 рр.), а також у музичній студії при загальноосвітній школі № 124 (1989–2001 рр.) і в дитячій музичній школі № 13 імені М. Т. Коляди (1996–2010 рр.), поєднував педагогічну та концертно-виконавську діяльність.

Входив до складу оргкомітетів кількох усеукраїнських наукових конференцій, що відбувалися в ХДАК, ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, виконавських конкурсів «Слобожанський вернісаж», що проходили в ХДАК,

журі всеукраїнських та міжнародних конкурсів і фестивалів мистецтв «Майстер-Maestro», «Слобожанський вернісаж», слов'янської класичної та сучасної музики «Ландиш», польської та української музики ім. К. Шимановського, "Grand Music Fest", «Джаз — це ми!».

Обіймав посаду заступника відповідального секретаря приймальної комісії ХДАК (1996–2009 рр., з перервами), у 2003–2008 рр. входив до складу редколегії збірника наукових статей «Культура України» (відповідальний секретар). У 2007–2009 та у 2015–2016 рр. працював на посаді заступника декана факультету музичного мистецтва ХДАК, є секретарем ради та методичної комісії цього факультету. У 2016–2019 рр. входив до складу підкомісії Науково-методичної комісії з культури й мистецтва сектора вищої освіти Науково-методичної ради МОН України зі стандартизації вищої освіти зі спеціальності 025 — Музичне мистецтво. Запрошувався до складу експертних комісій з ліцензування спеціальності «Музичне мистецтво» в Ніжинському державному університеті ім. Миколи Гоголя та в Уманському державному педагогічному університеті ім. Павла Тичини (2018).

Доц. В. М. Щепакін входив до складу Спеціалізованої вченої ради ХДАК із захисту кандидатських і докторських дисертацій (2020–2021). Є науковим керівником 5 аспірантів, з яких один (громадянин КНР Дій Боюй) успішно захистив дисертацію на здобуття доктора філософії за спеціальністю 025 — Музичне мистецтво.

Викладає лекційні курси: «Еволюція музичних стилів і напрямів», «Сучасна музична педагогіка», «Музична педагогіка зарубіжних країн», «Музична журналістика», «Музична критика», «Музична психологія»; практичні дисципліни: «Фортепіано», «Спецінструмент (фортепіано)».

Заслужений діяч мистецтв України, професор, кандидат мистецтвознавства **Віра Миколаївна Осадча —** відомий український етномузиколог, дослідник музичного фольклору Слобожанщини, виконавиця українського автентичного фольклору, педагог, автор численних наукових праць («Муравський шлях» та ін.), навчального посібника («Обрядова пісенність Слобожанщини»), наукових статей. В. М. Осадча досліджує жанрову систему та музичні діалекти фольклору Слобожанщини, специфіку фольклорних традицій пізнього компактного формування, проблеми побутування пісенної культури усної традиції в сучасному культурному середовищі. Серед наукових тем В. Осадчої — музична регіоналістика, дослідження творчості сучасних українських композиторів.

Провідною метою фольклористичної діяльності В. Осадчої протягом понад 40 років є спрямовувати збирання музичного фольклору та обрядово-звичаєвого контексту його побутування на відновлення традиції гуртового співу Слобожанщини і Полтавщини, а також професіоналізація народнопісенного виконавства на матеріалі слобожанської співочої традиції. Одним із напрямів педагогічної діяльності В. Осадчої було створення фонду записів обрядів та музичного фольклору за матеріалами фольклорної практики студентів Академії.

Як професор кафедри теорії та історії музики (з 2018), В. М. Осадча викладає теоретичні, історичні та практичні дисципліни, зокрема авторські курси «Етномузикологія», «Музична культура Слобожанщини», «Музична культура української діаспори», науково-педагогічна практика. З 2012 р. В. М. Осадча була керівником понад 30 захищених магістерських робіт, брала участь в атестації науково-педагогічних працівників, зокрема була опонентом на захисті більше 10 дисертаційних робіт. Нині здійснює наукове керівництво аспірантами за спеціальністю 025 — Музичне мистецтво.

Проф. В. М. Осадча є лауреатом премії муніципалітету м. Харкова ім. П. Іванова (1999), нагороджена почесним званням заслуженого діяча мистецтв України, орденом княгині Ольги III ступеня, почесними грамотами Міністерства культури України (2004, 2010).

У 2023 р. до викладацького складу кафедри увійшла **Христина Сергіївна Юрко** — випускниця кафедри композиції та інструментування Харківського національного університету мистецтв ім. І. П. Котляревського (клас професора В. М. Птушкіна), лауреат багатьох всеукраїнських конкурсів молодих композиторів. Нині Х. С. Юрко навчається в аспірантурі ХДУМ і працює над дисертацією під керівництвом кандидата мистецтвознавства, завідувача кафедри композиції ХНУМ ім. І. П. Котляревського Г. С. Савченко. Х. Юрко є автором низки наукових праць, зокрема статті «"Марфа і Марія" для восьми віолончелей Олександра Щетинського: інтеграція/дезінтеграція як принципи тембрової організації», публікацій «"Ноктюрн" для скрипки соло Каїй Сааріяго в аспекті тембрової організації», «Ліричні вібрації струнних у "Варіаціях відкритого простору" З. Алмаші».

Наукова й освітня діяльність кафедри забезпечується високим науково-методичним рівнем викладачів (4 доктори мистецтвознавства, 1 кандидат наук, 3 професори, 2 доценти), які є фахівцями в галузі мистецтвознавства й музикологічного знання, зорієнтованими на творчо-науковий пошук та впровадження актуальних теоретико-методологічних настанов у сфері сучасної науки.

Колектив кафедри забезпечує викладання фундаментальних дисциплін музично-теоретичного, науково-методичного, виконавсько-інтерпретаційного спрямувань на всіх рівнях вищої освіти — першому (бакалаврському), другому (магістерському), третьому (освітньо-науковому).

Основними формами навчальної та науково-методичної діяльності кафедри є:

– викладання музично-теоретичних дисциплін практичного спрямування;
– упровадження сучасних освітніх технологій та розвиток методів викладання, які сприятимуть упровадженню наукового досвіду в освітній процес;
– наукове керівництво дисертаційними роботами аспірантів;
– робота в спеціалізованих учених радах із захисту дисертацій, виступи в ролі опонента, створення відгуків на автореферати кандидатських та докторських дисертацій;
– публікація наукових праць різного рівня (монографії, статті, тези доповідей тощо);
– рецензування наукових праць, наукових статей, збірників наукових праць, навчально-методичних розробок, навчальних посібників та програм;
– музично-просвітницька діяльність (проведення майстер-класів, участь у концертно-творчій, лекторській, просвітницькій роботі кафедр факультету музичного мистецтва ХДАК).

У своїй діяльності на сучасному етапі кафедра теорії та історії музики зберігає органічний взаємозв'язок зі спадкоємним досвідом українського музикознавства, використовуючи наукові досягнення світової музичної науки і мистецької (композиторської та виконавської) практики. Одним із важливих завдань кафедри, поряд з науково-дослідницьким, методологічним і методичним удосконаленням навчальних дисциплін, є розкриття взаємозв'язків української та світової музичної культури, що віддзеркалено в провідній науковій темі кафедри «Музика і музикознавство у світовому культурному часопросторі». Важливим аспектом наукової діяльності викладачів кафедри є вивчення питань китайської музики, засвоєння досвіду китайської музикології у зв'язку з тематикою досліджень аспірантів — представників КНР.

Кафедра теорії та історії музики є випускаючою з підготовки докторів філософії за спеціальністю 025 — Музичне мистецтво та докторів мистецтва за спеціальністю 025 — Музичне мистецтво. При кафедрі активно функціонує аспірантура, яка у 2021 р. успішно пройшла акредитацію на наступні 5 років.

На науково-методологічній базі кафедри постійно створюються разові спеціалізовані ради із захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 025 — Музичне мистецтво, у яких успішно відбуваються захисти дисертацій. Головуючими в складі разових спеціалізованих рад є доктори мистецтвознавства, професори І. І. Польська, І. Ю. Коновалова, а також доктор мистецтвознавства, професор Ю. І. Лошков. Доктори мистецтвознавства І. Ю. Коновалова, І. І. Польська, В. М. Щепакін, а також кандидат мистецтвознавства професор В. М. Осадча також є постійними рецензентами дисертаційних праць.

Упродовж 2023 — початку 2024 рр. було захищено 9 дисертацій PhD (аспіранти кафедри Лю Веньшу, Чжан Юй, Є. Кеменчеджи, Ян То, Т. Клюка, А Гудаму, Дін Боюй та ін.).

На кафедрі організовано постійно діючий науково-методичний семінар з актуальних питань теорії та історії історичного, теоретичного й виконавського музикознавства, у межах якого відбувається обмін власним досвідом, новітніми досягненнями у сфері мистецтвознавства, музикознавства, культурології, сучасними науковими працями.

Кожен викладач кафедри вдосконалює зміст та структуру навчальних курсів з урахуванням специфіки виконавського профілю здобувачів усіх рівнів вищої освіти. Цим зумовлено поєднання історичного, теоретичного та виконавського музикознавства, що систематизує діяльність музикантів у всьому розмаїтті проявів (теорія, історія, практика).

Курси, які викладаються на кафедрі теорії та історії музики, відповідають змісту фундаментальних навчальних дисциплін історичного, теоретичного та виконавського музикознавства.

Для здобувачів першого та другого рівнів вищої освіти:

Сольфеджіо

Гармонія
Поліфонія
Аналіз музичних форм
Історія світової музики
Історія української музики
Музична інтерпретація
Науково-дослідницька майстерність у галузі музикознавства
Музична критика
Європейське музичне мистецтво Нового часу
Музична культура Слобожанщини
Музична культура позаєвропейських цивілізацій
Музична культура української діаспори
Авангард в музиці ХХ ст.
Музична педагогіка
Педагогічна майстерність
Виконавські аспекти музичної текстології
Сучасне виконавське прочитання музичних текстів
Історія та теорія сучасної музики
Світові композиторські школи ХХ ст.
Семінар сучасної музики

Для докторів філософії:
Обов'язкові освітні компоненти:
Науково-педагогічна практика
Методологія теоретичного музикознавства
Методологія історичного музикознавства
Проблеми сучасної музикології
Інноваційні методи викладання у вищій школі
Організація та методика музикознавчого дослідження

Спецкурси:
Музична естетика
Еволюція музичних стилів та напрямів
Музична орієнталістика
Українська музична культура
Проблеми виконавського музикознавства
Історія та теорія музичного виконавства
Сучасні композиторські технології
Професійне музичне мистецтво
Етномузикологія
Історія китайського музичного мистецтва
Традиційна музична культура країн азійського регіону
Музична культура Слобожанщини
Філософія музики
Психологія музичного мистецтва
Соціологія музики
Феноменологія музики
Музична журналістика
Види музичної комунікації
Джазологія
Управління мистецькими науковими проєктами

Концептуальне поєднання питань історії, теорії та практики музичного мистецтва, впроваджене в численних навчальних курсах кафедри, формує комплексну систему вищої музичної освіти ХДАК, відкриваючи музикантам різних спеціалізацій перспективу подальшого розвитку та вдосконалення професійної майстерності, а також науково-теоретичного усвідомлення різноманітних музичних феноменів. Їх поглиблене вивчення та художня інтерпретація мотивують фундаментальні й прикладні дослідження, що віддзеркалюють діяльність наукових і мистецьких шкіл корифеїв кафедри та факультету музичного мистецтва ХДАК.

Викладацький склад кафедри утворює потужний осередок для координації та вдосконалення науково-дослідницької й навчально-методичної роботи фахівців усіх ланок мистецької освіти. Широку всеукраїнську аудиторію професіоналів збирають наукові семінари, вебінари, творчі зустрічі, презентації, що регулярно проводяться на онлайн-платформах ХДАК.

Сучасні наукові розвідки визначають багатовекторний контекст досліджень — наукові монографії, присвячені актуальним питанням світової та української музичної культури й мистецтва, історії і теорії музики, композиторської та виконавської творчості, методології музикознавчих досліджень, філософії музики та етномузикології, музичної інтерпретації та регіоніки (Щепакін В. М. «Музична культура Сходу і Півдня України другої половини XIX — початку XX століть: європейські виміри»), біобібліографічні словники («Чеські музиканти в Україні» / уклад. В. М. Щепакін), навчальні та методичні посібники, наукові статті, які щорічно публікуються у зарубіжних (індексованих у міжнародних наукометричних базах Scopus, WoS) та українських фахових виданнях.

За останні роки кафедра теорії музики стала науково-методологічним і консультативним центром, упроваджує комплекс програм, що сприяють осучасненню музично-теоретичної освіти. Кафедра здійснює міждисциплінарні зв'язки з представниками інших спеціалізацій, розширяє науково-творчі контакти та плідно взаємодіє з музикознавцями різних регіональних шкіл і мистецьких ЗВО України. Публікативна активність та комплекс наукових та навчально-методичних заходів, ініційованих кафедрою, сприяє її виходу на національний та міжнародний рівні.

Панораму наукових досягнень фахівців кафедри теорії та історії музики неможливо відокремлювати від досліджень, що ведуться науковцями інших структурних підрозділів ХДАК. Кафедра плідно співпрацює з викладачами виконавських кафедр факультету, поєднуючи наукові інтереси та напрацювання провідних учених та викладачів ХДАК, які становлять разом міцну мистецтвознавчу базу для розвитку харківської науково-теоретичної школи.

Серед новітніх ініціатив кафедри теорії та історії музики важливе місце посідають щорічні міжнародні й всеукраїнські науково-творчі проєкти, науково-теоретичні конференції, вебінари, круглі столи, майстер-класи. Серед них — «Герменевтика в науках про дух», «Змістовні трансформації в сучасній музичній науці та практиці вищої музикологічної освіти (PhD) в Україні», «Актуальні питання теоретичної музикології сьогодення», «Кримськотатарське музичне мистецтво: традиція та сучасність», «Українське музичне мистецтво в соціокультурних умовах воєнного стану», «Діяльність музикантів-практиків та музикологів в умовах воєнного часу», «Особливості комунікації та діалогічних відносин здобувач — викладач в умовах воєнного часу», «Волонтерська діяльність діячів культури Харкова в умовах військової агресії РФ», «Досвід творчості українських митців у повоєнний період та діяльність представників української діаспори з підтримки України», «Діяльність сучасних українських музикантів у Франції» та ін.

А. Ю. Румя'нцева

Кафедра фортепіано

Представники однієї з найстаріших і провідних в Україні — харківської фортепіанної школи — зробили вагомий внесок у розвиток національної та світової музичної культури. Свою лепту в цей процес вносять також і фахівці кафедри фортепіано Харківської державної академії культури.

Протягом шістдесятирічного існування кафедра зазнала кількох структурних змін і тривалий час існувала як складова кафедр музикознавства (1964–1977, 1987–1993) і теорії музики та фортепіано (1993–2017). Як самостійна структура кафедра фортепіано функціонувала з 1977 по 1987 р. і остаточно була сформована у 2017 р. в результаті реорганізації та розподілу кафедри теорії музики та фортепіано

Підґрунтя для успішного розвитку кафедри фортепіано заклали високопрофесійні педагоги-піаністи (Ю. М. Велесевич, О. Є. Власенко, Т. С. Вороніна, В. І. Гінзбург, Т. О. Глазиріна, Ж. В. Дедусенко, Н. Ю. Зимогляд, Н. П. Корольова, Л. Б. Лекумович, С. В. Монахов, Г. О. Ніколаєва, О. А. Осмаков, Л. П. Павлова, В. Ф. Потапова, І. М. Школьнікова, І. В. Щепачова, О. В. Фекете, Т. В. Яншина), які впродовж різних років удосконалювали піаністичну майстерність здобувачів, творчо збагачували методичні принципи фортепіанного виконавства і демонстрували особистий виконавський професіоналізм на концертних майданчиках міста.

Якісній трансформації кафедри в різні періоди сприяли також і її керівники. Передумови для еволюційного розвитку кафедри були започатковані членом Харківської організації Спілки композиторів України, видатним піаністом, музикознавцем, доц. О. А. Жуком (1907–1996), під керівництвом якого (1964–1969) зріс науковий та творчо-виконавський потенціал кафедри, посилився її авторитет. Творча спадщина, музично-теоретичні та методичні праці наступного завідувача кафедри (1969–1977), члена Харківської організації Спілки композиторів України, проф. І. С. Польського (1924–2001) також сприяли подальшому розвитку кафедри. Свій внесок в удосконалення педагогічної, творчо-виконавської та науково-методичної діяльності кафедри зробили її керівники: Т. С. Вороніна, К. І. Чернишова (1977–1982), В. І. Куразаєва (1982–1987), О І. Козак (1987–1993).

З 1993 р. кафедру фортепіано очолює О. Д. Скляров — заслужений діяч мистецтв України (1998), професор, член Національної всеукраїнської музичної спілки, концертмейстер Харківської державної обласної філармонії, дипломант конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» (2007) в номінації «Завідувач кафедри». Проф. О. Д. Скляров відомий харків'янам як висококваліфікований фахівець, учасник офіційних міських і обласних мистецьких заходів, концертуючий музикант, який має фондові записи на державному радіо та телебаченні. Педагог виховав кілька поколінь музикантів, серед яких є лауреати й дипломанти міжнародних та національних фестивалів і конкурсів, заслужені працівники культури України, відмінники освіти. У 2023 р. виповнилося 50 років від початку творчої діяльності О. Д. Склярова у ХДАК. За роки його керівництва значно підвищився науковий ценз кафедри фортепіано, було запроваджено (наприкінці 90-х рр.) нові спеціалізації — «Музичне мистецтво естради», «Спецінструмент (фортепіано)», завдяки чому кафедра вийшла на новий якісний рівень і збільшила спектр спеціальних дисциплін. За багаторічну плідну працю в галузі культури О. Д. Скляров має Відзнаку Міністерства культури і туризму України (2007). У 2023 р. Вченою радою академії затверджено творчо-виконавську фортепіанну школу проф. О. Склярова.

У тяжкі воєнні часи він веде активну волонтерську концертну діяльність, пропагуючи твори українських композиторів.

Надзвичайно плідною на кафедрі теорії музики та фортепіано була діяльність доктора мистецтвознавства, проф. І. І. Польської (1992–2017), яка здійснювала керівництво науково-методичною роботою кафедри і сприяла підвищенню наукового потенціалу факультету музичного мистецтва. І. І. Польська є розробником програм і курсів лекцій з дисциплін: «Історія та теорія музичного виконавства», «Магістерський семінар», «Музична естетика», «Музична психологія», «Музична педагогіка», «Проблеми виконавського музикознавства» тощо. Доробок дослідниці містить понад 200 власних наукових і науково-методичних праць, а також десятки успішних захистів її аспірантів та докторантів. Завдячуючи високопрофесійному науковому керівництву проф. І. І. Польської багато педагогів факультету музичного мистецтва ХДАК здобули ступінь кандидата мистецтвознавства (Г. М. Бреславець, В. Г. Бойко, В. В. Воскобойнікова, О. В. Єрошенко, І. Ю. Коновалова, Я. М. Котенко, А. Ю. Рум'янцева, О. О. Тарасова) і ступінь доктора мистецтвознавства (О. І. Козак, В. М. Щепакін, І. Ю. Коновалова). Під керівництвом Ірини Іллівни на факультеті музичного мистецтва (з 2005) був запроваджений процес підготовки і захисту магістерських робіт, відкрито аспірантуру та докторанту за спеціальністю 17.00.03 — Музичне мистецтво (з 2009). І. І. Польська — член редколегії збірника наукових праць «Культура України»; член редколегії та науковий редактор журналу «Вісник Міжнародного Слов'янського університету» (серія «Мистецтвознавство») (2000–2013); керівник наукової теми кафедри теорії музики та фортепіано (1993–2017), засновник і президент Асоціації фортепіанних ансамблів в Харкові (з 1998); член Міжнародної асоціації фортепіанних дуетів; член харківського Шубертівського товариства (з 1993). Але коло інтересів професорки не обмежується науковою роботою, педагог була першою виконавицею багатьох фортепіанних, концертних, камерно-інструментальних та камерно-вокальних творів харківських композиторів. Проф. І. І. Польська — дипломант обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» у номінації «Викладач професійно-орієнтованих дисциплін» (2009). За плідну роботу була нагороджена Почесною грамотою управління культури виконкому Харківської обласної ради народних депутатів (1982), Почесною грамотою Харківського обласного відділення Музичного товариства УРСР (1983), Почесним дипломом Академії мистецтв України (2009), Почесною грамотою виконкому Харківської міської ради (2009).

Продовжувачами інтенсивної науково-методичної діяльності на кафедрі (з 2017 р.) стали доктори мистецтвознавства Н. О. Рябуха (нині — в. о. ректора) та В. М. Щепакін, які розробляють нові освітні програми, готують документацію для акредитацій, а також передають дослідницький досвід своїм аспірантам.

Внесок у розширення наукової та методичної бази кафедри зробили також відповідальні за науково-методичну роботу А. Ю. Рум'янцева (з 2018 р.) і О. Ю. Степанова (з 2020 р.), яка надзвичайно активно проявляє свої здібності у багатьох сферах діяльності кафедри та академії (відповідальний секретар приймальної комісії у 2023 р.).

Нині на кафедрі сформувався науково-педагогічний колектив викладачів-митців, педагогів — однодумців, серед яких є фахівці з великим досвідом роботи (проф. О. Д. Скляров, доц. В. М. Щепакін, доц. Н. О. Рябуха, доц. А. Ю. Рум'янцева), а також молоді початківці, кандидати мистецтвознавства (О. Ю. Степанова, О. Л. Кріпак, Р. В. Ніколенко, Я. О. Сердюк, А. І. Калашнікова). Всіх об'єднує активність, цілеспрямованість і творчий підхід до педагогічної, виконавської та наукової діяльності.

Викладачі кафедри фортепіано успішно суміщають всі види творчої діяльності у фортепіанній сфері: розробляють курси лекцій для нових дисциплін; готують здобувачів до міжнародних музичних фестивалів, конкурсів та науково-практичних конференцій; беруть участь у всеукраїнських та міжнародних конкурсах і фестивалях мистецтв як члени журі; плідно займаються дослідницькою роботою, зокрема видають монографії, наукові статті, тези та навчально-методичні матеріали; розробляють нові освітні програми.

За майже шістдесятирічний термін існування кафедра фортепіано здійснила якісний стрибок від викладання загального фортепіано і додаткового інструменту до випускової кафедри, яка готує спеціалістів з освітньо-професійної програми 025 «Фортепіано». Зберігаючи кращі традиції вітчизняного піанізму, члени кафедри опановують новітні методики викладання, підвищують кваліфікацію, що є підґрунтям успішного розвитку піаністичної майстерності здобувачів.

В. Г. Бойко, Ю. В. Воскобойнікова

Кафедра хорового диригування та академічного співу

Останнє довоєнне фото колективу кафедри, 2021 рік

У 2024 р. кафедра хорового диригування та академічного співу відзначатиме своє 65-річчя. Створена в ХДІК у 1959 р. видатним діячем українського мистецтва О. А. Перуновим та його колегами-хормейстерами В. Ю. Бриліантом, Є. І. Мариківським, Т. О. Ткачовим, О. О. Польшиним, Г. А. Дущенко, Є. О. Конопльовою та іншими, протягом десятиріч вона була колискою професійних кадрів диригентсько-хорового мистецтва.

Педагогічний склад кафедри, до якого в різні роки входили такі надзвичайно обдаровані диригенти, як Ю. І. Кулик, В. С. Палкін, О. П. Петросян, В. Ф. Кутлуєв, В. І. Ірха, О. М. Кошман, завжди тримав високу творчу планку. Водночас викладацька діяльність легендарних діячів харківської хорової школи А. А. Мірошнікової, І. Г. Носової, І. І. Гулеско, А. В. Гуріної, а також блискучих вокальних педагогів К. Г. Шаші, Ю. Ю. Тихінської, О. Г. Стахевича, Л. А. Величко, Н. Є. Гребенюк, О. П. Старікової завжди забезпечувала провідні позиції кафедри не лише у творчій, а й у педагогічній та методичній діяльності.

Здобуття Україною Незалежності не могло не позначитися на творчому житті кафедри, адже динамічно змінювався репертуар хорового та диригентського класів, реорганізовувалася система навчання, вибудовувалися нові, європейські, шляхи подальшого розвитку колективу.

З 1994 по 2012 рр. кафедру очолював колишній її вихованець, заслужений діяч мистецтв України, професор В. І. Ірха (1946–2013 рр.) Його прихід до хорового класу ознаменувався докорінною зміною репертуару. Маючи контакти із зарубіжними хоровими колективами, Василь Іванович почав доповнювати музичну бібліотеку навчального хору творами сучасної європейської музики. Колектив почав опановувати зразки новітньої хорової стилістики, розширювати свої виконавські можливості, що знайшло своє відбиття в концертних програмах, які звучали в Колонному залі ім. М. В. Лисенка Національної філармонії України та Національному палаці «Україна» в Києві, на сцені Харківського академічного театру опери та балету ім. М. В. Лисенка та Органному залі Харківської обласної філармонії.

З 2012 р. кафедру очолює кандидат мистецтвознавства, доцент В. Г. Бойко. Під його керівництвом студентський академічний хор ХДАК став відомим як в Україні, так і за її межами.

За роки керівництва В'ячеслава Геннадійовича Бойка студентський хоровий колектив здобув справжнє визнання як в Україні, так і в Європі, отримавши низку нагород всеукраїнських та міжнародних музичних конкурсів та фестивалів Словаччини, Румунії, Італії, Фінляндії, Литви, Латвії, Чехії, Канади та США, серед яких — Гран-прі та спеціальний приз Прем'єр-міністра України XXI Всеукраїнського фестивалю «Від Різдва до Різдва» (Дніпропетровськ, 2014), звання Лауреата I премії II Міжнародного музичного конкурсу «Світ музики» (Австрія — Німеччина, 2016), Гран-прі XXXV Міжнародного музичного фестивалю "Hajnowskie dni muzyki cerkiewnej" (Польща, 2016), звання лауреата I ступеня Всеукраїнського фестивалю ім. М. Леонтовича (Вінниця, 2018), Гран-прі III Міжнародного конкурсу вокально-хорового мистецтва "Vokal-Art" (Slovak Republic — Ukraine, 2021), звання лауреата I ступеня Міжнародного музичного конкурсу "Hollywood alley"

(Ukraine, USA, 2024) та звання лауреата I ступеня Міжнародного музичного конкурсу “New York Star lights” (Ukraine, USA) та багато інших.

Період з 2019 по 2024 рр. став для кафедри водночас і визначним, і драматичним.

У 2020 р. на кафедрі відкрито нову спеціальність «Академічний спів», у зв’язку із чим її перейменовано і тепер вона має назву «кафедра хорового диригування та академічного співу». Новий напрям діяльності колективу очолила кандидат мистецтвознавства Вікторія Гіголаєва-Юрченко, відома співачка і фонопедагог. Згодом колектив поповнився провідними фахівцями вокального напряму — на кафедрі почали працювати кандидат мистецтвознавства Ігор Сахно, лауреати міжнародних конкурсів Марія Стецюн, Лариса Давидович та Олена Смирна.

Водночас під час пандемії Covid-19 кафедра втратила видатного співака та педагога Костянтина Шашу, який пішов у засвіти у віці 92 років і який до останнього сумлінно працював зі студентами, а під час свого 90-річного ювілею заспівав сольний концерт.

В умовах пандемії викладачам кафедри довелося трансформувати навчання в дистанційні форми, що для музичних спеціальностей взагалі спочатку виглядало нереальним. Проте згодом настала адаптація, колектив опанував різноманітні онлайн-інструменти, ще не знаючи про те, що ці навички вкрай знадобляться в умовах жахливої війни, яку розв’язала сусідня держава. Незважаючи на те, що хорове мистецтво надзвичайно важко пристосовується до дистанційних форм, колективу кафедри вдалося зберегти свої основні надбання, розвинувши володіння новітніми технологіями. У 2023 р. академічний хор ХДАК випустив віртуальний відеокліп на твір Ігоря Гайденка «То не вітер віє» (вірші Володимира Сосюри), який здобув багато нагород на різноманітних дистанційних конкурсах.

З початку війни співробітники кафедри займаються творчою волонтерською діяльністю, а випускники Дмитро Хорошилов та Ольга Брежнєва боронять Вітчизну в лавах ЗСУ.

Війна принесла й неочікувані результати. Хорова школа ХДАК, представлена викладачами та студентами, які виїхали до європейських країн, блискуче проявила себе в зарубіжному хоровому контексті. Зокрема, старший викладач Вікторія Воскобойнікова працює головним хормейстером проєкту “La Fabrique Opera” (Франція, Гренобль), викладач Алла Чорна керує церковним хором у м. Лагенштайн (Німеччина), випускник Олексій Яцюк створив українській хор «Простір» у Швейцарії (м. Люцерн) і нині є магістрантом Hochschule Luzern Musik, студентка Дар’я Корольова успішно поєднує навчання в ХДАК та одному з європейських ВНЗ.

Багаторічними традиціями славиться і наукова діяльність кафедри. Через сформовану ще наприкінці ХХ ст. наукову школу професора І. І. Гулеско пройшли сотні випускників кафедри, що пізніше працювали в сучасній системі вищої освіти: ректор Національної музичної академії України, доктор мистецтвознавства, професор В. І. Рожок, перший проректор Київського національного університету культури і мистецтв, канд. педагогічних наук, професор В. В. Кірсанов, доктор філософських наук, професор Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна О. М. Юркевич, канд. педагогічних наук, доцент Національної музичної академії України В. М. Сніжко, канд. мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри хорового диригування Мелітопольського педагогічного університету А. К. Мартинюк, канд. педагогічних наук, доцент Сумського педагогічного університету ім. А. С. Макаренка І. В. Стефіна.

Серед випускників кафедри — понад 40 заслужених працівників культури, десятки студентів за останні роки стали лауреатами всеукраїнських та міжнародних конкурсів. Нещодавно була офіційно зареєстрована диригентсько-хорова творча школа доцента В. Г. Бойка, який підготував багатьох випускників, які сьогодні успішно працюють у різних куточках світу. Отже, попри складні умови, колектив продовжує працювати та утримувати позиції провідного центру підготовки фахівців диригентсько-хорового та вокального мистецтва.

Р. Г. Набоков

Факультет сценічного мистецтва

Декан факультету, заслужений діяч мистецтв України, доцент Ігор Олександрович Борис

Факультет сценічного мистецтва створено у 2003 р. на базі організованого в 1997 р. режисерсько-хореографічного факультету внаслідок реорганізації факультету народної художньої творчості. На сьогодні основою факультету є три кафедри — режисури; майстерності актора; музично-драматичного театру.

Усі кафедри очолюють відомі як в Україні, так і за її межами фахівці. Кафедру режисури — кандидат мистецтвознавства, заслужений діяч мистецтв України, професор С. І. Гордєєв, кафедру майстерності актора — кандидат мистецтвознавства В. Д. Мізяк, кафедру музично-драматичного театру — заслужена артистка України, доцент Л. В. Кудрич.

З моменту заснування факультету його очолював відомий в Україні та за її межами режисер, заслужений діяч мистецтв України, доцент Ігор Олександрович Борис. Заступник декана — доцент, кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри режисури Роман Геннадійович Набоков. У складі деканату адміністративну роботу з викладачами та студентами здійснюють методист О. В. Шаабдієва та секретар І. В. Ринденко.

На факультеті сценічного мистецтва здійснюється підготовка фахівців за напрямом 026 — Сценічне мистецтво на денній і заочній формах навчання за трьома спеціалізаціями: «Режисура шоу та артпроєктів», «Акторське мистецтво драматичного театру та кіно», «Акторське мистецтво музично-драматичного театру».

З моменту створення факультету сценічного мистецтва його колективом реалізується вимога, спрямована на залучення кращих фахівців галузі для вирішення нестандартних творчих і педагогічних завдань на рівні вимог міжнародних освітніх стандартів, спеціалістів з мистецькою освітою, які мають кращі професійні досягнення.

Концепція навчального процесу в Україні передбачає систему багатоступеневої освіти згідно з Болонською конвенцією, яка дозволяє адаптувати вітчизняну освіту до сучасних європейських шкіл. Оригінальна модель організації навчального процесу на факультеті поєднує як теоретичну, так і практичну складові. Заняття відбуваються в Академії й на найкращих виробничих майданчиках театрів Харкова. Крім того, співробітники кафедр факультету мають можливість упроваджувати нові курси в межах блоку професійно-орієнтовних дисциплін, які сприяють формуванню у майбутніх фахівців системи загальних та спеціальних компетентностей.

Факультет сценічного мистецтва є провідним у галузі підготовки профільних фахівців у закладах вищої освіти культури і мистецтв України. Про ефективність профорієнтаційної роботи факультету свідчить те, що кількість вступників щороку збільшується, попит на спеціалістів такого рівня на ринку праці є великим.

На факультеті працюють понад 40 штатних викладачів, серед них: доктор культурології, професор А. А. Кікоть; кандидат мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України С. І. Гордєєв; заслужений діяч мистецтв України І. О. Борис; заслужений працівник культури України, старший викладач Л. Г. Космін; заслужений артист України П. З. Кучин; заслужена артистка України, доцент Л. В. Кудрич; заслужена артистка України, доцент Л. О. Красовська; народний артист України О. П. Васильєв; заслужений діяч мистецтв України О. О. Настаченко; заслужена артистка України М. В. Струннікова; заслужена артистка України О. Я. Двойченкова; заслужена артистка України Т. М. Циганська; заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства, доцент В. О. Бугайова; кандидат педагогічних наук, доцент В. Ю. Тополевський; кандидат мистецтвознавства, доцент Р. Г. Набоков; кандидат мистецтвознавства С. М. Шумакова; кандидат мистецтвознавства В. Д. Мізяк; кандидат мистецтвознавства О. Ю. Лачко; викладачі А. М. Біленька, В. М. Гориславець, А. Ю. Гіхонк, Н. М. Ігнатьєва, О. А. Константинова, В. Ф. Кучина, А. С. Лебідь, О. М. Михайлюченко, К. О. Настаченко, М. В. Островська, О. В. Проскурякова, Е. С. Самойлова, О. О. Світлична, І. А. Сікалов, О. В. Стецкович, С. В. Февральова, А. А. Чадов; концертмейстери Л. І. Потоцька, О. С. Гордєєва.

Факультет має широку матеріально-технічну базу, учбовий театр (завідувач постановчої частини — О. С. Шульга, костюмер — О. А. Барвінова).

Творча робота є одним із головних напрямів діяльності факультету. Кожна кафедра пишається своїми мистецькими досягненнями. Успішно працюють студентський театр «Академія», художній керівник — заслужений діяч мистецтв України, професор С. І. Гордєєв, котрий є лауреатом міжнародних театральних фестивалів; експериментальна майстерня театральних досліджень «ЕКМАТЕДОС» (художній керівник — заслужений діяч мистецтв України І. О. Борис), яка є лауреатом всеукраїнських фестивалів сценічного мистецтва «Данаприс» (м. Запоріжжя), «Натхнення», «Тернопільські вечори» (м. Тернопіль), учасником фестивалю кращих вистав України. Тільки за один рік існування кафедри музично-драматичного театру (заснована у 2023 р.) здобувачі показали високий професійний рівень поєднання творчого потенціалу драматичних акторів і акторів музичного театру.

Під час російсько-української війни на факультеті проходять благодійні концерти, реалізуються мистецькі артпроєкти, які відтворюють незламний дух ментальності українського народу. Серед них: благодійний концерт «ХДАК — артпроєкт, разом до Перемоги», онлайн-заходи «З Україною в серці», «Дорога додому», присвячений 10-й річниці окупації АР Крим, «Втрачене дитинство» — початку загарбницької війни росії проти України, «Хвиля 9.86» — 38-м роковинам трагедії на ЧАЕС та багато інших заходів.

Особливе місце у творчому житті факультету займає організація та проведення творчих конкурсів, які сприяють в наданні стартового майданчика здобувачам мистецьких навчальних закладів, молодим акторам, підтримують талановитих виконавців, сприяють їх творчому та особистісному становленню. Попри складні умови, за 2022–2024 рр. факультет продовжив роботу над організацією конкурсів: «Білі конвалії» (у 2024 р. брали участь понад 150 учасників), Відкритий дистанційний фестиваль театрального мистецтва «Театр майбутнього» (2022 р.) тощо.

Кафедрою майстерності актора були проведені численні наукові заходи, присвячені сучасним тенденціям розвитку професійного театру за участі викладачів та здобувачів, а саме: науково-практичний семінар «Трагедія митця», присвячений великому реформатору сцени Лесю Курбасу та 90-річчю драматичних подій в театрі Березіль; «Творчість, овіяна легендою», присвячений 160-річчю з дня народження української письменниці Ольги Кобилянської; «Романтика розстріляного Відродження», присвячений 130-річчю з дня народження українського поета Миколи Хвильового; науково-практичний семінар, присвячений 210-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка (березень 2024 р.); міжрегіональний фестиваль «Театр майбутнього» на базі ХДАК (квітень 2024 р.); науково-практичний семінар «Пошук істини в театральному мистецтві», присвячений 20-річчю факультету СМ та кафедри майстерності актора.

У травні 2024 р. відбулась творча акція з нагоди заснування 20-ї річниці кафедри майстерності актора під назвою «Митець і час», а також Декада звіту творчих майстерень В. Мізяка, М. Струннікової, В. Гориславця, А. Лебедя, С. Февральової, Л. Косміна, П. Кучина, О. Двойченкової.

Участь здобувачів і викладачів у численних конференціях, круглих столах, творчих показах за останні десять років значно зросла, що свідчить про правильність обраних пріоритетів у розвитку кафедр і факультету сценічного мистецтва загалом.

І. О. Борис

Кафедра майстерності актора

Кафедра майстерності актора створена в ХДАК у 2003 р., коли відокремилася від кафедри режисури, при якій діяла секція майстерності актора.

У концепції розвитку кафедри майстерності актора закладено теоретико-методологічні засади та сучасні практичні методики виховання акторів драматичного театру й кіно. У змісті та організації освітнього процесу кафедри майстерності актора денної і заочної форм навчання закладено поєднання класичного академічного спрямування та інноваційних підходів щодо професійного становлення майбутніх акторів для українських та зарубіжних театральних колективів.

Кожна творча майстерня кафедри має індивідуальну програму формування майбутніх митців української театральної культури. Основою й базовими засадами, безперечно, є український професійний театр корифеїв М. Кропивницького, М. Старицького, М. Садовського та реформатора українського театру Леся Курбаса. Крім того, усі творчі майстерні кафедри використовують у своєму навчальному процесі кращі надбання світового та європейського театрального процесів. Імена й акторські системи Б. Брехта, Ш. Дюллена, Є. Гротовського, Г. Крега й інших діячів театру органічно долучаються до загального процесу формування молодих спеціалістів театрального мистецтва України.

З 2023 р. кафедру майстерності актора очолює кандидат мистецтвознавства В. Д. Мізяк.

Нині на кафедрі майстерності актора триває пошук оптимального педагогічного складу, у якому співіснують досвідчені майстри театрального мистецтва та молодь, яка зарекомендувала себе як майбутні педагоги, а саме: доктор культурології, професор А. А. Кікоть, кандидат педагогічних наук, доцент В. Ю. Тополевський, заслужений працівник культури України, старший викладач Л. Г. Космін; народний артист України О. П. Васильєв, заслужений діяч мистецтв України І. О. Борис, заслужений артист України П. З. Кучин, заслужена артистка України М. В. Струннікова, заслужена артистка України О. Я. Двойченкова, кандидат мистецтвознавства В. Д. Мізяк, викладачі В. М. Гориславець, А. С. Лебедь, С. В. Февральова, О. В. Проскурякова.

Упродовж двадцятилітнього існування кафедри підготовлено лауреатів міжнародних і всеукраїнських конкурсів та фестивалів різноманітних жанрів і видів театрального мистецтва. Диплом лауреата Всеукраїнського фестивалю театрального мистецтва «ДАНАПРИС — 2007» «За пошук у сучасному театральному процесі» здобула експериментальна майстерня театральних досліджень «ЕКМАТЕДОС». Нагороджено дипломом лауреата за участь у Міжнародному фестивалі театральних шкіл «НАТХНЕННЯ»

у 2008 р. з виставою Олександра Олеся «Осіннє кохання». Лауреат фестивалю «ДАНАПРИС — 2008» «За кращий дебют» за драматургією Б. Брехта «Матінка Кураж та її діти».

Викладачі кафедри здійснили постановки: Г. Запольська «Мораль пані Дульської»; І. Карпенко-Карий «Безталанна», М. Павич «Ліжко для трьох», Ж. Ануй «Антігона» та ін., які здобули високе визнання глядачів і фахівців театрального мистецтва.

Студент Д. Клопот став лауреатом фестивалю «НАДІЯ СІЧЕСЛАВНИ — 2004» у номінації «За кращу чоловічу роль Треплєва». Творча майстерня «ЕКМАТЕДОС» брала участь у V Всеукраїнському фестивалі «Тернопільські театральні вечори — 2004», дебют з виставою «Одержима» за трагедією Лесі Українки, де здобула диплом лауреата «Кращого учасника-дебютанта професійного фестивалю»; з виставою «Яма» за О. Купріним на базі Київського державного академічного театру оперети у «Фестивалі кращих вистав України» з нагоди 60-річчя НСТДУ й нагороджена диплом лауреата. Ця вистава неодноразово демонструвалася на сцені Запорізького академічного музично-драматичного театру імені В. Магара.

Студенти Г. Стеблівська, Т. Лєщова, Г. Капралова, М. Зновенко, Є. Чорнорай у квітні 2005 р. стали лауреатами І Всеукраїнського конкурсу професійних читців імені засл. арт. України Р. О. Черкашина.

Дипломом І ступеня на ІІІ конкурсі читців імені А. П. Леснікової нагороджена студентка Д. Кушнір (м. Харків, 16 травня 2011 р.), дипломом Гран-прі на Всеукраїнському конкурсі професійних читців «Живо слово» — Ж. Падалка (м. Стрій), дипломом V Всеукраїнського конкурсу професійних читців імені Р. Черкашина — К. Резнік, І місце за академічним співом на І міжвузівському фестивалі-конкурсі акторів-вокалістів посіла студентка Ю. Мілько (м. Запоріжжя, 18–19 березня 2011 р.), лауреатом ІІ премії на IV конкурсі читців імені А. П. Леснікової став Б. Смирнов (м. Харків, 13 травня 2013 р.), дипломом за ІІ місце на XVII Всеукраїнському конкурсі професійних читців імені Лесі Українки нагороджений студент О. Семенніков (м. Ялта, 20 вересня 2013 р.), дипломом за І місце та почесною грамотою, званням «Кращий актор фестивалю» на міжнародних театральних фестивалях «Діаманти Карпат» та «Мюзикл-авеню» конкурсу державної прикордонної служби України «Смарагдова ліра» (м. Харків, 17 жовтня 2013 р.) нагороджений М. Землін, Л. Верняховську нагороджено дипломом І премії за перемогу у Всеукраїнському конкурсі професійних читців імені І. Я. Франка (2016).

Розпочавши у 2001 р. професійний цикл навчання акторів та режисерів драматичного театру при ХДАК, паралельно створено експериментальну майстерню театральних досліджень «ЕКМАТЕДОС». Процес навчання у творчій майстерні «ЕКМАТЕДОС» відбувається не за класичним зразком. Виховання учнів школи — це створення паралельного світу існування творчої особистості як у реальному житті, так і у виставі. Саме на це спрямована робота творчої лабораторії.

Як методику викладання акторської майстерності розроблено оригінальний метод опанування складної професії «актор драматичного театру та кіно». В «ЕКМАТЕДОСІ» актора не навчають, а виховують за законами творчості, що збігаються з поглядами, історично зафіксованими методами роботи видатних режисерів-педагогів.

Вивчаючи театральні школи світу, актори та режисери «ЕКМАТЕДОС» на теоретично-практичних заняттях досліджують специфіку, науково-практичну й методичну спадщину, певну символіку як зовнішньої, так і внутрішньої глибини кожної школи, незалежно від місця її географічного знаходження на земній кулі.

В «ЕКМАТЕДОСІ» вивчаються аутентичні джерела театрального мистецтва Японії, Африки, Америки, Європи та ін. Це здійснюється з метою розширення світогляду майбутніх фахівців театру, підвищення їх професійного рівня й досвіду, збагачення практичного багажу майстерності актора та режисера. У процесі професійного зростання саме вивчення театрального практичного досвіду різноманітних шкіл світу допомагає акторам і режисерам наблизитися та зрозуміти поняття паралельного світу існування людини.

На Малій сцені Київського національного академічного драматичного театру імені І. Я. Франка був показаний звіт театральних шкіл світу під назвою «Лабіринти життя» за участі студентів М. Кішмерешкіної, Р. Голуба, Т. Шевченко та Т. Гапічевої.

У 2023–2024 рр. під художнім керівництвом І. О. Бориса творча майстерня «ЕКМАТЕДОС» з проєктом «Інші» за мотивами драматургічного твору Ж.-П. Сартра «За закритими дверима» за участі студенток О. Любченко, С. Листопадової та Ю. Шевченко стала лауреатом в міжнародних конкурсах:

03.09.2023 — лауреат Гран-прі в номінації «Оригінальне мистецтво» Міжнародного фестивалю «Зірки Парижу» (Франція) Європейської молодіжної ліги.

Вересень 2023 — І місце на Міжнародному фестивалі "CHARMING VIENNA" (Відень, Австрія) Європейської молодіжної ліги.

Вересень 2023 — І місце на Міжнародному фестивалі "ROMAN HOLIDAY" (Рим, Італія) Європейської молодіжної ліги.

Вересень 2023 — Гран-прі на Міжнародному фестивалі "PHARAON CUP" (Єгипет) Європейської молодіжної ліги.

Листопад 2023 — Лауреат І ступеня міжнародного фестивалю «КУБОК БАРСЕЛОНИ» (Іспанія) Європейської молодіжної ліги.

Листопад 2023 — Гран-прі міжнародного конкурсу "RAPSODIA POLSKA" (Польща) Міжнародного проєкту «Україна-Польща».

Грудень 2023 — 1 місце на дистанційному міжнародному фестивалі-конкурсі "CHRISTMAS IN NEW YORK" (США).

Лютий 2024р. — 1 місце на дистанційному міжнародному фестивалі-конкурсі "BALTIC FEST" Міжнародний проєкт Україна — Фінляндія — Литва — Латвія — Чехія.

Березень 2024 — 1 місце на міжнародному дистанційному фестивалі-конкурсі Алеї Зірок України «Берлін: Таланти Європи».

Бакалаври й магістри театрального мистецтва, актори й режисери драматичного театру в «ЕКМАТЕДОСІ» навчаються за чіткою системною програмою, яка складається з чотирьох головних розділів та окремих підрозділів, які мають розширено надати знання в сучасному світі глобалізації.

Двадцятилітня історія кафедри майстерності актора ХДАК та творчої майстерні «ЕКМАТЕДОС» стала важливим етапом у сучасному розвиткові пошуків відкриттів нового методу в навчанні майбутніх фахівців театрального мистецтва.

Борис Ігор Олександрович — декан факультету сценічного мистецтва ХДАК, доцент, заслужений діяч мистецтв України, викладач майстерності актора та режисури. Протягом творчої діяльності здійснив понад 100 театральних вистав як в Україні, так і за кордоном (Польща, Болгарія, Канада), серед яких слід відзначити такі: «Король Лір» «Ромео і Джульєтта» В. Шекспіра, «Плаха» Ч. Айтматова, «Тіні забутих предків» М. Коцюбинського, «Маруся Чурай» Л. Костенко, «Украдене щастя» І. Франка, «Нестор Махно» Л. Тома, «Собор» О. Гончара, «Апостол Андрій» на основі історичних джерел, «Таїнство творіння» А. Вівальді, рок-модерн-балет «Скіфи» та ін.

У 1979 р. на Всеукраїнському конкурсі в номінації «Краща режисерська робота дебютантів» за виставу «Дикий ангел» О. Коломійця став переможцем конкурсу — Запорізький академічний театр імені В. Магара.

У 1988 р. за виставу Ч. Айтматова «Плаха» здобув звання лауреата «За кращу режисерську експериментальну роботу» на Міжнародному фестивалі в Кишиневі «Флолар — 88».

У 1993 р. — ініціатор і художній керівник першого в незалежній Україні Міжнародного фестивалю театрального мистецтва в м. Харків «Березіль-93». Вистава академічного театру імені Т. Г. Шевченка «Украдене щастя» І. Франка на фестивалі «Березіль-93» стала лауреатом у номінації «Краща вистава національної драматургії», а народний артист СРСР Леонід Тарабарінов отримав диплом лауреата «За кращу чоловічу роль» Миколи Задорожного у виставі «Украдене щастя» І. Франка.

У 2009 р. за виставу «Травнева ніч» М. Гоголя театр став лауреатом у номінації «Краща режисерська робота» на Міжнародному театральному фестивалі «ДАНАПРИС-2009» у м. Запоріжжя.

У 2001 р. в м. Торонто (Канада) здійснив виставу про життя відомого релігійного діяча греко-католицької церкви Андрія Шептицького.

Вистави Запорізького академічного музично-драматичного театру імені В. Магара «Нестор Махно», мюзикл «Закоханий Ідальго», «Таїнство творіння», «Місто Сонця», «Апостол Андрій» стали важливими подіями в театральному житті не лише Запоріжжя, а й України і були показані на багатьох фестивалях, конкурсах у різних містах та регіонах.

У 2011 р. на базі державного муніципального театру танцю (м. Запоріжжя) театр здійснив авторську виставу в жанрі рок-модерн-балет «Скіфи».

З 2001 по 2005 рр. був головою міжобласного союзу театральних діячів України (м. Харків).

І. О. Борис — лауреат міжнародних, всесоюзних, республіканських, всеукраїнських конкурсів і фестивалів. У 1989 р. він став лауреатом державної республіканської молодіжної премії імені М. Островського.

Має публікації в Україні та за її межами: надруковано чимало дослідницьких мистецтвознавчих статей, побачила світ велика пошукова монографія під назвою «Таїнство творіння актора і режисера». Учні й послідовники працюють у багатьох театрах України та за кордоном, здобули почесні звання й різноманітні нагороди на театральних фестивалях і конкурсах.

С. І. Гордєєв

Кафедра режисури

Серед спеціальних кафедр ХДАК кафедра режисури посідає одне з головних місць. Вона вписала яскраві сторінки в історію ХДБІ та ХДІК, а її випускники відомі як в Україні, так і за її межами. Це талановиті театральні режисери й актори, керівники аматорських та професійних театральних колективів, постановники театралізованих заходів, спеціалісти радіо й телебачення. Кафедра створена в 1959 р. у складі ХДБІ для підготовки кваліфікованих фахівців, котрі керували б аматорськими театральними колективами та народними театрами. Організатором і першим завідувачем кафедри був професор Олексій Борисович Глаголін-Гусєв (1901–1988 рр.), режисер Харківського драматичного театру імені Т. Г. Шевченка й Харківського драматичного театру, завідувач кафедри режисури Харківського театрального інституту. У 1959–1962 рр. він заклав підвалини педагогічної та наукової роботи кафедри, визначив модель керівника аматорського театрального колективу, підготовка якого мала свої особливості. За концепцією, що впродовж багатьох років була основною в системі підготовки спеціалістів на кафедрі, керівник аматорського колективу є не лише режисером–педагогом, він ще й виконує універсальні функції — сценариста, художника-оформлювача, гримера, освітлювача, майстра сценічного руху та сценічної мови.

Справу О. Б. Глаголіна у 1960 рр. продовжив професор Олександр Броніславович Скібневський (1903–1978 рр.) — заслужений діяч мистецтв, відомий режисер з великим досвідом роботи в театрі. Він очолював кафедру з 1962 по 1968 рр. У цей період сформувався колектив викладачів: заслужені артисти України, професори М. С Терещенко та С. С. Кошачевський, доценти М. В. Авах та Я. Г. Азімов, старші викладачі О. З. Сукстанська, Е. П. Кльовіна, М. М. Мушкіна, котрі підготували славетних режисерів-шістдесятників, висококваліфікованих фахівців, активних організаторів самодіяльного театрального мистецтва в Україні в ті роки. Деякий час, з 1968 по 1970 рр., кафедрою режисури завідував заслужений артист України, професор Семен Семенович Кошачевський (1908–1991 рр.), провідний актор Харківського театру імені Т. Г. Шевченка. Протягом двох років (1970–1972 рр.) кафедру очолювала старший викладач Ольга Зіновіївна Сукстанська (1919–1978 рр.), фахівець у галузі сценічної мови, яка згодом заснувала кафедру мовної майстерності.

Значний період діяльності кафедри режисури пов'язаний з ім'ям доктора мистецтвознавства, професора Валерія Ківовича Айзенштадта (1926–1999 рр.), котрий очолював педагогічну й наукову роботу колективу

в 1971–1987 рр. Організатор і перший керівник Харківської театрально-музичної бібліотеки, він розпочав педагогічну діяльність у ХДБІ в 1956 р. і згодом став визнаним театрознавцем України, театральним критиком, дослідником історії театру. Під його керівництвом кафедра режисури стала провідною в інституті. Кафедральний колектив налічував в окремі роки до 40 викладачів, а це майже факультет. Щороку кафедра мала найбільший в інституті й найвищий серед харківських ЗВО конкурс абітурієнтів. На той час вона була єдиною в інституті кафедрою, яка створила допоміжний підрозділ (постановочну частину), необхідний для викладання понад 20 спеціальних дисциплін.

У 1970–1980 рр. на кафедрі працювали режисери-педагоги, які мали великий досвід постановочної роботи в професійних та аматорських театральних колективах і репрезентували різні режисерські школи, що, безумовно, сприяло творчому взаємозбагаченню. Ядро кафедри становили доктор мистецтвознавства, професор В. К. Айзенштадт, кандидати мистецтвознавства: доценти А. З. Житницький і А. І. Кулішенко, старші викладачі Є. М. Зіскінд, Ю. М. Черняк, О. І. Чепалов; доценти В. К. Гужва, С. І. Гордєєв та заслужені артисти України В. М. Сухарєва, М. М. Рачинський; старші викладачі Є. П. Кльовіна, В. П. Кальченко, В. А. Дмитрієв, В. Ю. Івченко, В. К. Комкова, Т. М. Прокопенко; викладачі Т. Б. Сєдих, В. Б. Гольштейн, Л. Є. Шульга, Д. Т. Прево.

З 1970 по 2000 рр. на кафедрі працював доцент Віктор Кузьмич Гужва, у минулому — актор, режисер Харківської студії телебачення, який був не лише провідним викладачем спеціальних дисциплін, а й керівником методичної секції, автором методичних посібників.

З 1974 по 1999 рр. на кафедрі працював кандидат мистецтвознавства, доцент Анатолій Зиновійович Житницький, котрий викладав до 2018 р. на кафедрі мистецтвознавства, літературознавства та мовознавства, де читав курси «Історія образотворчого мистецтва», «Сценарна майстерність».

У 1976 р. на кафедру запросили викладачем з курсу режисури та майстерності актора Сергія Івановича Гордєєва — випускника Харківського інституту мистецтв (курс професора О. Б. Скібневського). Маючи досвід акторської та режисерської роботи в театрах України, широку ерудицію в галузі театрального мистецтва, він почав плідно працювати як педагог, виявив себе організатором і постановником театралізованих мистецьких заходів, а згодом, після закінчення аспірантури ІМФЕ імені М. Рильського НАН України, — визнаним серед фахівців-театрознавців дослідником життя та творчості видатної української актриси Валентини Чистякової-Курбас.

Профільні дисципліни режисерської спеціалізації в різні роки на кафедрі викладали досвідчені фахівці. Так, мистецтву гриму студентів навчала старший викладач Є. П. Кльовіна, її справу багато років продовжувала старший викладач В. В. Медведєва. Провідним фахівцем у галузі сценічного руху завжди вважали старшого викладача В. А. Дмитрієва. Згодом цю дисципліну викладав заслужений працівник культури України, старший викладач Л. С. Бажевич та заслужений діяч мистецтв України М. Я. Розін.

З 2000 р. кафедра двічі намагалася розширити спектр режисерських спеціалізацій. Окрім керівників народних театральних колективів, здійснювалася підготовка режисерів масових театралізованих заходів. До навчальних планів за вищевизначеною кваліфікацією було введено курс «Режисура свят та театралізованих вистав», який став основою для розроблення нового фахового напряму кафедри. Суспільна перебудова деякий час позбавила кафедру режисури стабільності й на рівні керівництва та складу викладачів. Постійно відбувалися зміни, наполегливі пошуки головного напряму в роботі колективу, який змушений був пристосовуватися до нових умов. У 1987–1990 рр. кафедру очолював доцент С. І. Гордєєв, у 1990–1992 рр. — кандидат мистецтвознавства, доцент А. З. Житницький, у 1992–1993 рр. — заслужений працівник культури України, ст. викладач Л. С. Бажевич, у 1993–1996 рр. — народний артист України, професор В. А. Лукашев, котрий почав працювати на кафедрі з 1990 р., у 1991–1993 рр. був проректором інституту з навчальної роботи.

У цей дійсно складний період життя кафедри її викладачі продовжували не лише наполегливо виховувати творчу молодь, а й приділяли значну увагу вдосконаленню своєї майстерності, науково-дослідницькій та виконавській роботі. Праця деяких із них відзначена яскравими подіями, пов'язаними з історією самого інституту, міста, країни. Так, у роки керівництва кафедрою доцентом С. І. Гордєєвим, за його підтримки, поширилися зв'язки з театрами, творчими організаціями, спілками й державними установами міста, активізувалися навчально-методична робота, виконавська діяльність; розпочалася копітка творчо-організаційна робота з формування нових і, як засвідчив час, дуже перспективних спеціальностей. До викладацького складу завідувач кафедри долучив фахівців, котрі згодом стали засновниками кафедри хореографії, увійшли

в історичний літопис інституту як майстри своєї справи. Ідеться про народного артиста України, професора Б. М. Колногузенка та його колегу. Саме в цей час на кафедрі упроваджено спецкурс «Телережисура», який став своєрідною передумовою розвитку принципово важливого фахового напряму.

Доленосні події сталися на кафедрі режисури, коли її деякий час очолював народний артист України, професор В. А. Лукашев. У цей період на кафедрі відбулися перші випуски режисерів зі святково-обрядової діяльності та режисерів масових свят і театралізованих вистав, розпочалася підготовка нового навчального плану зі спеціальності «Телережисура». За активної участі викладачів кафедри, склад якої поповнився досвідченими фахівцями, у м. Харкові відбулися заходи не лише міського, а й республіканського та навіть міжнародного значення: традиційне свято «День Харкова» (головний режисер — Ф. А. Чемеровський, режисери-постановники — М. А. Ентін, Я. А. Крендель), масове театралізоване видовище «Дзвони серця мого» (головний режисер — В. А. Лукашев, режисери-постановники — С. І. Гордєєв, І. П. Конькова), Міжнародний театральний фестиваль «Березіль-93», який став значною віхою в культурному житті України, увійшов в історію національного театрального мистецтва (організатори й керівники — І. О. Борис, С. І. Гордєєв). Зрозуміло, що разом із викладачами активну участь у цих та інших мистецьких заходах брали і студенти режисерських спеціалізацій.

З 1996 р. кафедру знову очолив доцент С. І. Гордєєв, у складі кафедрального колективу також відбулися зміни. Професор В. К. Айзенштадт очолив кафедру мовної майстерності. Професор В. А. Лукашев почав працювати в Києві на посаді генерального директора та художнього керівника національної філармонії України. Понад двадцятирічний досвід педагогічної, творчої та науково-методичної роботи доцента С. І. Гордєєва в складі кафедри допоміг вирішити проблеми, пов'язані з розробленням і наповненням навчальних планів за новими спеціальностями «Театральне мистецтво» та «Кіно-, телемистецтво», впровадженими в 1997–1998 рр. Він запросив до роботи на кафедрі відомих митців — театральних педагогів, практиків з театральної справи і телевиробництва, створив умови для розвитку нових виробничих підрозділів організованого в 1997 р. режисерсько-хореографічного факультету, зокрема навчального телевізійного комплексу, взяв активну участь у розробленні наукової теми кафедри, пов'язаної з дослідженням педагогічних принципів режисерської та акторської школи Леся Курбаса й використанням його театрально-педагогічного методу у вихованні творчої молоді.

У 1997 р. на кафедрі вперше здійснено набір зі спеціальності «Кіно-, телемистецтво» (спеціалізація «Режисура телебачення»). Пошуком свого педагогічного стилю в мистецтві викладання спецпредметів за фахом «Кіно-, телемистецтво» позначена робота на кафедрі телережисерів, сценаристів, художників, звукорежисерів та інших спеціалістів у галузі телевиробництва. Педагоги кафедри режисури підготували до друку навчальні програми зі спеціальності «Кіно-, телемистецтво»: «Телережисура», «Теорія та практика монтажу», «Основи операторської майстерності», «Теле- та радіожурналістика», «Техніка та технологія телебачення». Складний процес виховання майбутніх режисерів телебачення разом із завідувачем кафедри спрямовували педагоги: заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, доцент П. І. Гаврилюк; викладачі, котрі вдало поєднували творчу роботу на телебаченні з педагогічною, — О. А. Білогуб, Д. Я. Головачов, Т. М. Долгошея, Є. О. Павлов, В. О. Мозговий, Є. В. Моргулян, Є. Ф. Маслов, А. К. Жукова та ін. Саме їм випала почесна й відповідальна місія — закладати підвалини майбутньої кафедри телебачення. Вона була створена у 2000 р. і стала самостійним творчим підрозділом режисерсько-хореографічного факультету.

Наприкінці 1990 рр. склад кафедри поповнили відомі майстри театру, досвідчені театральні педагоги, режисери та фахівці з театрального мистецтва, що сприяло підвищенню авторитету кафедри. Так, серед викладачів, котрі посіли на кафедрі гідне місце поруч з її корифеями, цікаво почали працювати зі студентами заслужений діяч мистецтв України, доцент І. О. Борис — відомий режисер зі своїми поглядами на мистецтво, що склалися впродовж багатьох років роботи в театрі, та професор В. І. Цвєтков, який мав великий досвід творчої, педагогічної роботи в театрі, кіно й на телебаченні, у театральних ЗВО України. В. І. Цвєтков — автор цікавих статей, навчально-методичних праць, посібників з проблем розвитку творчих і наукових ідей в сучасній театральній педагогіці. Знання, здобуті за багаторічну сценічну діяльність, він використовував у викладанні курсу «Режисура та майстерність актора».

У 1999–2000 рр. кафедра режисури мала почесну й відповідальну місію — закладати підвалини нових спеціалізацій за фахом «Театральне мистецтво»: «Режисура драматичного театру», «Режисура естради та масових свят», «Акторське мистецтво театру та кіно». Пошуком нових прогресивних методик викладання

спецпредметів за новою спеціальністю позначена робота на кафедрі театральних режисерів, акторів, художників та інших спеціалістів у галузі сценічного мистецтва. Відкриття нових спеціалізацій дозволило застосувати нетрадиційний підхід до викладання основних принципів акторської й режисерської майстерності. Суть цієї методики — здійснювати набір студентів за акторським та режисерським напрямами для їх подальшого спільного навчання на факультеті театрального мистецтва ХДАК.

Складний процес виховання майбутніх режисерів естради та масових свят здійснювали в ці роки заслужені діячі мистецтв України С. І. Гордєєв, Ф. А. Чемеровський, лауреати міжнародних театральних фестивалів і оглядів Р. Г. Набоков, В. О. Бугайова, М. В. Островська; режисерів та акторів драматичного театру — професор В. І. Цвєтков, заслужені діячі мистецтв України, доценти І. О. Борис та М. А. Ентін, а поряд з ними — викладачі, котрі вдало поєднували творчу роботу в театрі з педагогічною — заслужений діяч мистецтв України Ю. Б. Старченко, заслужені артисти України Г. М. Плохотнюк, А. І. Кубанцев, В. Т. Ткаченко, Є. Ф. Плаксін, заслужена артистка Молдови А. В. Філіппова та народний артист України О. П. Васильєв, артисти О. В. Стеценко, С. О. Бережко, Л. В. Луніна.

Важливе місце в повсякденному житті кафедри режисури належало науковій і методичній роботі. За активної участі провідних викладачів створювалися навчальні посібники, програми, навчальні плани, необхідні в діяльності ЗВО культури й мистецтв. Так, у 1997 р. авторський колектив у складі професора В. І. Цвєткова, доцентів С. І. Гордєєва та І. О. Бориса видав друком навчально-методичний посібник «Майстерність режисера. Евристичні завдання по управлінню творчим процесом», у 1998 р. доцент В. К. Гужва — навчальний посібник «Уроки режисури», у 2000 р. професор В. І. Цвєтков — навчальний посібник і конспект лекцій «Основи класичної режисури». Цього ж року вийшли друком під редакцією С. І. Гордєєва та І. П. Зборовця матеріали міжнародної конференції «Валентина Чистякова — актриса школи Курбаса», присвяченої 100-річчю від дня народження видатної актриси.

Однією з найголовніших особливостей оновлення в житті кафедри режисури стало відкриття в 1999–2000 н. р. постійно діючого стаціонарного навчального театру. Уже в перший рік існування про нього заговорили в місті. Так, під час святкування 130-річчя від дня народження Лесі Українки театр з успіхом презентував у Харківському театрі імені Т. Г. Шевченка та в Києві на сцені Національного академічного драматичного театру імені І. Я. Франка драму-феєрію «Лісова пісня», поставлену доцентом І. О. Борисом. Великий успіх мали короткочасні гастролі театру в м. Запоріжжя. На VI Міжнародному молодіжному фестивалі театральних колективів «Земля. Театр. Діти» в м. Євпаторія (2001 р.) виставу навчального театру ХДАК за твором М. Гоголя «Шинель», поставлену доцентом С. І. Гордєєвим, було визнано однією з найкращих та нагороджено дипломом лауреата.

У репертуарній афіші навчального театру першого театрального сезону (2000–2001 рр.) були втілені студентами–режисерами сценічні постановки таких вистав, як: «Любовний хоровод» А. Шніцлера, «Пейзаж» Г. Пінтера, «Сільвія» А. Герні, «Дуель» Н. Танської, «Доброї ночі, мамо» М. Норман, «Як загинув Гуска» М. Куліша (роботи студентів режисерської майстерні М. А. Ентіна); «Я — (Романтика)» М. Хвильового, «Одинокість» Ф. Кафки, «Одержима» Лесі Українки, «Перетворення» Ф. Кафки, «Яма» О. Купріна (роботи учнів І. О. Бориса та Г. М. Плохотнюк); «Персидський бузок» М. Каляда, «Джой» Д. Голсуорсі, «Кароль» С. Мрожека (творчі роботи вихованців В. В. Романчук), «Шинель» М. Гоголя, «Дзеркало» (роботи студентів режисерської майстерні С. І. Гордєєва). Різноманітний та цікавий репертуар навчального театру привернув увагу не лише студентів харківських ЗВО, а й представників мас-медіа, котрі високо оцінили вистави в статтях-відгуках у місцевій пресі.

У 2002 р. з ініціативи ректора ХДАК до академії запросили професора Університету Гонзаго (США) Джона Гофланда, фахівця з театрального мистецтва, який брав участь у методичному семінарі кафедри режисури, присвяченому проблемам вищої театральної освіти, ознайомився з методикою виховання майбутніх режисерів та акторів, переглянув вистави навчального театру, майстер-класи провідних викладачів кафедри. Підсумком зустрічі став спільний проєкт створення на базі ХДАК літньої театральної школи для американських студентів.

У 2003 р. на базі режисерсько-хореографічного факультету створено факультет театрального та кіно-, телемистецтва. Того року від кафедри режисури відокремилася кафедра майстерності актора, яку очолив доцент І. О. Борис. Більшість викладачів, котрі забезпечували навчальний процес зі спеціалізації «Акторське мистецтво театру і кіно», почали працювати на цій кафедрі. У 2000–2002 н. р. кафедра зорієнтована на багаторівневу систему підготовки студентів. У 2004 р. відбувся перший випуск бакалаврів, у 2005 р. — перший

випуск магістрів. Уведення багаторівневої підготовки бакалаврів, спеціалістів, магістрів потребувало великої роботи над навчальними планами, ретельної методичної підготовки, пов'язаної з розробленням методичних вказівок, рекомендацій, посібників, монографій.

У 2003 р. доцент А. А. Кікоть підготувала та видала друком конспект лекцій з курсу «Історія костюма», у 2003 р. доцент С. І. Гордєєв — монографію «Чистякова — легенда української сцени», «Постановочний план вистави» та методичні вказівки з курсу «Режисура й акторська майстерність», методичні рекомендації для студентів, у 2004 р. викладач В. В. Медведєва — навчально-методичні матеріали з курсу «Грим», а колектив кафедри видав друком програми з усіх спецдисциплін. У подальшому (2004–2008 рр.) провідні викладачі кафедри розробили й підготували до друку навчальні програми, методичні матеріали (навчально-методичні комплекси) зі спеціальності «Театральне мистецтво» за модульною системою.

Лютий 2007 р. став часом значної події в житті кафедри, пов'язаної з організацією та проведенням заходів на честь 120-річчя від дня народження видатного діяча української театральної культури, засновника театру «Березіль» Леся Курбаса. Викладачі кафедри режисури на чолі з її завідувачем створили в м. Харків мистецьке свято, під час якого (26–27 березня) відбулися Міжнародна наукова конференція «Лесь Курбас — людина театру», круглі столи, виставки, педагогічні майстерні. У цих заходах, окрім викладачів та студентів ХДАК, брали участь теоретики і практики театрів України, близького та далекого зарубіжжя, мистецтвознавці і режисери, театральні педагоги й актори. Люди, різні за віком, від професіоналів до тих, котрі роблять перші кроки в науці чи практиці сцени, прагнули краще пізнати минуле сценічного мистецтва, намітити шляхи його вдосконалення. Статті та спогади учасників Міжнародної наукової конференції «Лесь Курбас — людина театру» ввійшли до збірника, який надрукувала Харківська державна академія культури.

Участю в ще одній важливій науковій конференції ХДАК позначена діяльність провідних викладачів кафедри. Ідеться про міжнародну наукову конференцію «Освіта, культура та мистецтво в добу цивілізаційної глобалізації», яка відбулася в листопаді 2007 р. саме в межах цієї конференції на її секційному засіданні, присвяченому проблемам розвитку сучасного театрального мистецтва. У зв'язку з переходом на багатоступеневий рівень освіти («бакалавр», «спеціаліст», «магістр») науковці звернулися до обговорення важливого питання — модернізації режисерської освіти в закладах вищої освіти культури і мистецтв України. На цій же конференції викладачі кафедри взяли активну участь в обговоренні проблеми, пов'язаної зі збереженням надбань видатних майстрів вітчизняного театру XX ст. та з ім'ям його реформатора — Леся Курбаса. Саме під час конференції відбулася презентація історико-бібліографічного видання «З книжкової колекції Леся Курбаса», ініціатором створення та одним з укладачів якого став професор С. І. Гордєєв.

Початок новітнього етапу розбудови кафедри пов'язаний з відкриттям за наказом ректорату ХДАК у 2009 р. аспірантури за спеціальністю «Театральне мистецтво». Саме це надало можливості ширше використовувати науковий потенціал професорсько-викладацького складу кафедри для підготовки й захисту дисертаційних досліджень та підвищення професійного рівня. Так, у 2013 р. під керівництвом доктора культурології, професора кафедри режисури А. А. Кікоть пройшли навчання в аспірантурі й успішно захистили кандидатські дисертації старші викладачі В. О. Бугайова та Р. Г. Набоков. Крім викладачів кафедри режисури, в аспірантурі зі спеціальності «Театральне мистецтво» почали навчатися аспіранти, здобувачі інших кафедр ХДАК та інших ЗВО Харкова й мистецьких установ України.

Пріоритетним напрямом наукової та творчої роботи кафедри стала експертно-виконавська діяльність. Провідні викладачі кафедри — професори С. І. Гордєєв, А. А. Кікоть неодноразово були опонентами на захистах дисертацій, брали участь в їх обговоренні, рецензуванні, а також надавали рецензії та відгуки на автореферати кандидатських і докторських дисертацій.

За період з 2010–2015 рр. викладачами й аспірантами було видано понад 150 наукових статей, навчальний посібник з організації та проведення масових свят і вистав (2010 р., автор — Ф. А. Чемеровський), монографія «Семіозис українського костюма: гендерні репрезентації» (2010 р., автор — проф. А. А. Кікоть), навчальні програми й методичні матеріали за спецпредметами кафедри (2010–2015 рр.). Разом зі співробітниками бібліотеки ХДАК проф. С. І. Гордєєв підготував та видав друком бібліографічний покажчик «Творчий спадок Леся Курбаса у XXI столітті» (2012 р.), присвячений 125-річчю від дня народження видатного митця української сцени. У 2012 р. викладачі кафедри режисури разом з іншими мистецькими установами м. Харкова взяли участь в організації та проведенні Міжнародної наукової конференції «Лесь Курбас у контексті світової та вітчизняної культури», за матеріалами якої видано збірник мистецтвознавчих праць. Учасниками цієї

конференції стали не лише науковці Харкова, а й фахівці з інших міст країни, з якими кафедра підтримує міцні творчі зв'язки. Це українські заклади вищої освіти, у яких є творчі кафедри (Тернопільський національний педагогічний університет імені В. Гнатюка, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Короленка, Київський національний університет культури і мистецтв).

На підставі угод про співдружність між ХДАК і вищезазначеними ЗВО запроваджено постійний обмін навчально-методичною документацією, науково-дослідницькою інформацією, методиками навчання, досвідом виховання театральної молоді.

Особливою сторінкою у творчому житті кафедри режисури стала участь викладачів у міських заходах, присвячених чемпіонатові світу з футболу «Євро-2012». Режисерами-постановниками святкових урочистостей були заслужений діяч мистецтв України О. О. Настаченко — режисер «Предматчевої церемонії Євро-2012» та С. І. Гордєєв, котрий підготував виступ у межах Церемонії «Відкриття фанзони "Євро-2012"» студентського театру «Академія» ХДАК з театралізованою програмою для харків'ян та гостей м. Харків, що відбувся на майдані Свободи. До цього слід додати, що О. О. Настаченко було доручено поставити танцювальне шоу «МАЙДАН'S», яке з великим успіхом пройшло в м. Києві, його трансляцію по телеканалу «Інтер» бачило чимало жителів України.

У 2012 р. до викладання на кафедрі були залучені кращі випускники-магістри ХДАК, котрі закінчили академію за спеціальністю «Театральне мистецтво»: О. О. Бувалець, О. А. Апчел, О. Ю. Лачко. Поруч з досвідченими майстрами вони не лише почали викладати фахові дисципліни, а й продовжили вдосконалювати свій професійний рівень, навчаючись в аспірантурі зі спеціальності «Театральне мистецтво». При цьому молоді педагоги разом зі студентами взяли активну участь у постановках міських, обласних, районних свят, театралізованих концертів та інших мистецьких заходів, у роботі навчального театру ХДАК.

Головним напрямом наукової діяльності кафедри режисури у 2014–2020 рр. стало розроблення теоретичних і практичних питань з театрального мистецтва за двома науковими темами: «Проблема методичного забезпечення підготовки режисерських кадрів в умовах вузів культури» та «Становлення та розвиток педагогічних принципів театральної школи Леся Курбаса».

Важливим напрямом роботи кафедри можна вважати науково-методичну роботу викладацького складу, пов'язану з переходом закладів вищої освіти України на триступеневу освіту: «Бакалавр», «Магістр», «Доктор філософії». У 2016 р. професор С. І. Гордєєв як член науково-методичної комісії з культури й мистецтва, сектора вищої освіти науково-методичної ради Міністерства освіти і науки України (підкомісія «Сценічне мистецтво»), разом з доктором культурології, професором А. А. Кікоть узяв участь у підготовці проєктів стандартів вищої освіти України у галузі знань 02 — Культура і мистецтво, спеціальність 026 — Сценічне мистецтво (перший бакалаврський та другий магістерський рівні).

Для забезпечення навчального процесу методична комісія кафедри режисури розробила освітньо-професійні програми, нові навчальні плани, нормативні та робочі програми, навчально-методичні комплекси за спеціальністю 026 — Сценічне мистецтво, що дозволило розпочати освітню діяльність у галузі знань 02 — Культура і мистецтво за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями. Разом з деканатом факультету театрального мистецтва методична комісія кафедри розробила та прийняла до виробництва «Архівну справу» зі спеціальності 026 — Сценічне мистецтво галузі знань 02 — Культура і мистецтво за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями. Професор С. І. Гордєєв і старший викладач С. М. Шумакова розробили та видали друком методичні рекомендації з написання магістерської (дипломної) роботи, підготували тематичний план, за яким проводяться дослідження на денному та заочному відділеннях.

Однією з особливостей діяльності викладачів кафедри стало керівництво науковою роботою здобувачів, магістрів та аспірантів зі спеціальності «Сценічне мистецтво». На кафедрі регулярно проводилися студентські науково-методичні семінари й тематичні круглі столи. Під керівництвом членів кафедри щорічно готувалися наукові роботи студентів факультету театрального мистецтва. Були опубліковані 55 наукових праць студентів та магістрів у збірнику матеріалів Всеукраїнської науково-теоретичної конференції молодих учених «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» (2015–2019 навчальні роки).

У 2016 р. кафедра режисури підготувала та провела наукову конференцію: Дев'яті міжнародні мистецтвознавчі читання «Драма, вистава, глядач…», присвячену 90-річчю від дня народження видатного вченого, доктора мистецтвознавства, професора В. М. Айзенштадта. Плідну роботу з організації конференції

провела старший викладач С. М. Шумакова, котра підготувала та видала друком збірник тез учасників конференції.

У період 2016–2019 рр. кафедра режисури взяла участь у постановці, організації та проведенні більше 20 міських, обласних свят і театралізованих видовищ на прохання Головного управління освіти та науки і Харківської облдержадміністрації, ректорату та деканату ХДАК. Найзначнішими стали постановки Церемонії нагородження переможців та дипломантів Щорічного обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» (режисер — С. І. Гордєєв, 2018 р.); міського фольклорного свята «Відкриття Слобожанського ярмарку» (режисер — О. О. Настаченко, 2016–2018 рр.); урочистостей до свята «День національного прапору України» (режисер — В. О. Бугайова, 2018 р.); участь в організації виставки в «Курбас у Харкові» в Єрмілов-Центрі, під час якої була проведена презентація книжок з особистої бібліотеки Леся Курбаса (з архіву С. І. Гордєєва, 2018 р.).

У 2018 та 2021 рр. значно поширилася географія мистецьких установ, на базі яких відбувалося стажування та підвищення кваліфікації викладачів кафедри. Це концертно-видовищні організації й театри м. Харкова, з якими налагоджено творче співробітництво: Харківський академічний український театр імені Т. Шевченка, Харківський національний театр опери та балету імені М. Лисенка, Харківський академічний театр музичної комедії, а також Харківський національний університет мистецтв імені І. Котляревського, в якому у 2021 та 2024 рр. всі викладачі пройшли стажування на кафедрі акторської майстерності та режисури драматичного театру.

У 2019 р. відбувся ювілейний вечір до 60-річчя кафедри режисури, на який було запрошено випускників та театральну громадськість Харкова (режисер-постановник — Р. Г. Набоков). Окреслені здобутки 60-річного періоду мистецької діяльності кафедри відобразили лише частину великої праці й зусиль, вкладених у розвиток справи духовно-мистецького виховання здобувачів.

Того ж року кафедра стала організатором та постановником урочистого вечора, присвяченого 90-річчю ХДАК (режисер-постановник свята — О. О. Настаченко). Під час урочистостей, ректор, професор В. М. Шейко підкреслив, що досягнення академії є важливим практичним підґрунтям для реалізації нових творчих проєктів на шляху професійного зростання колективу, для вирішення надзвичайно важливих завдань у галузі української національної культури та освіти. За багаторічну сумлінну працю, високий професіоналізм та з нагоди 90-річчя від дня заснування ХДАК, викладачі кафедри режисури були нагороджені почесними грамотами та подяками облдержадміністрації, міжобласного відділення НСТДУ, професора С. І. Гордєєва відзначено Почесним дипломом НАМ України.

Нині кафедра режисури відома в Україні як учасник та організатор наукових конференцій, семінарів. Так, викладачі кафедри взяли участь в межах міжнародного свята «Національний Сорочинський ярмарок», у роботі експертної ради Всеукраїнського фестивалю народної творчості «Ярмаринка» та в Міжнародній науково-практичній конференції «Ярмарковий рух в Україні: історія, традиції, культурна практика» (2021 р.), в організації ІІІ Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція» (м. Київ, 21 квітня 2023 р.), IV Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція» (м. Київ, 19 квітня 2024 р.) та ІІ Міжнародної науково-практичної конференції «Мистецтво у нелінійному просторі» (м. Тернопіль, 19–20 жовт. 2023 р., ТНПУ ім. В. Гнатюка).

Науковці кафедри заслужено увійшли до кола дослідників, які ґрунтовно вивчають історію українського театру, теорію та методику театральної педагогіки. Їхні праці із задоволенням друкують у фахових та мистецтвознавчих виданнях: Шумакова С. М. Методологічний інструментарій розширення меж аналітики сценічного мистецтва: парадигмальність. Мистецтвознавство України: зб. наук. пр./ Нац. акад. мистецтв України, Ін-т проблем сучас. мистецтва. Київ, 2019. Вип. 19. С. 274–279; Гордєєв С. І. Творчість В. І. Цвєткова та деякі проблеми використання досвіду майстра в сучасній театральній освіті // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку: матер. міжнар. наук. конф. (26–27 листопада 2020 р.) / під ред. проф. В. М. Шейка та ін. — Харків: ХДАК, 2020. — С. 217–218; Островська М. В. Свято в просторі сучасної міської культури: питання художності і соціокультурного значення // Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку, наук. зб. МОНУ, РДГУ, Ін-т культурології Нац. акад. мистецтв України. — Рівне, 2020. — Вип. 33. — С. 123–129; Гордєєв С. І., Набоков Р. Г. «Святково-сміхова культура України на прикладі Сорочинського ярмарку» на Міжнародній науково-практичній конференції «Ярмарковий рух в Україні:

Історія, Традиції, Культурна практика» 18 серпня 2021 року у селі Великі Сорочинці Миргородського району Полтавської області на Національному Сорочинському ярмарку — 2021 Кафедра фольклористики Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Вересень 2021. С. 13– 16; S. Gordeev, R. Nabokov, M. Krypchuk, V. Buhaiova "Determining the directions of specialist preparation development in the specialty 026 Performing arts based on the survey results of applicants for higher education" / 4th International Seminar on Education Research and Social. — Science. Kuala Lumpur, Malaysia (ISERSS 2021): Atlantic Press. 1–7 p.;

Бугайова В. О. Український супротив російській агресії в контексті «режисури дії» // Культура України: зб. наук. пр./ М–во культ. та інформ. політики України, Харків. ХДАК. 2022. Вип. 78. С. 87–93; Гордєєв С. І. Педагогіка сучасного українського театру: на шляху до мистецького синтезу // Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. ст. Вип. 63. Харків, ХНУМ ім. І. П. Котляревського; ред.-упоряд. Ю. П. Величко, Л. В. Русакова. Харків ХНУМ, 2022. С. 91–108; Shumakova S., Gordeev S., Nabokov R., Bugayova V., Borisova A. The concept of a pilot project of the dual format of training specialists: directorial education. // Amazonia Investiga. 2023. Vol. 12, Iss. 71. P. 40–53; Сікалов І. А. Театралізація "Nouveau Cirgue". Актуальні дискурси мистецтва естради: традиції та європейська інтеграція: мат. III всеукр. наук. конф. науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів. — Київ: Вид. центр. КНУКіМ, 2023. С. 54–60; Набоков Р. Г. Благодійна імпреза як визначальний орієнтир культурно-мистецької діяльності і умовах сьогодення // Культура України. Вип. 79. С. 27–36.

У 2020–2021 рр. кафедра стала організатором обласного семінару з масових форм сценічного мистецтва «Авторська режисура» (з досвіду постановок театралізованих видовищ викладачів кафедри режисури ХДАК). Учасниками семінару були художні керівники творчих колективів, організатори культурно-масових заходів, директори закладів культури клубного типу Харківської області. У межах програми семінару для його учасників були проведені майстер-класи з режисури масових заходів. Наприкінці відбулося обговорення теми «Професійна підготовка здобувачів вищої мистецької освіти у ХДАК», що засвідчила серйозні зміни системи вищої освіти України. Передусім, це пов'язано з пошуком ефективних методик викладання фахових дисциплін у підготовці високопрофесійних режисерів-постановників масових свят, шоупрограм та артпроєктів. Обсяг знань, необхідний сучасному режисерові, зростає, тому за чотири роки (освітній ступінь «бакалавр») здобувач повинен сформувати певні навички, які вимагатимуть від нього в умовах творчої діяльності. Професійна підготовка постановників різноманітних театралізованих заходів у сучасних умовах розширює уявлення про можливі підходи до освоєння досягнень інших освітніх систем та дозволяє збагатитися новими ідеями, знаннями, вдосконалювати уміння та навички тощо. Тому кафедра режисури звернулася до нового напряму в підготовці фахівців. У 2021 р. в межах спеціальності «Сценічне мистецтво» викладачі розробили й прийняли до застосування в навчальному процесі освітньо-професійну програму «Режисура шоу та артпроєктів». У ній органічно переплітаються 40-річний педагогічний досвід виховання режисерів естради та масових свят із сучасними методами, прийомами і засобами навчання. Весь процес навчання орієнтований на набуття здобувачами практичного досвіду акторської, режисерської та наукової діяльності. Сесійні періоди програми сплановано за принципом поступового ускладнення і нашарування більш комплексних елементів режисерської майстерності на наявну професійну основу, що складається з базових традиційних механізмів театральної творчості, зокрема «класичної режисури» та ключових елементів системи виховання режисерів масових театралізованих видовищ, шоу, мистецьких програм та артпроєктів. Важливим є те, що одним з принципів, на яких створена ця програма, є багатовекторність: здобувачі опановують тонкощі управління театральним процесом. Складність у керуванні пов'язана з тим, що «театр масових форм» за своєю природою — це доволі складна організація, де поєднуються сценічне мистецтво й менеджмент, режисерська та акторська творчість, планування виробничого процесу, натхнення і продаж авторського продукту (святкові заходи, шоупрограми, презентації, мистецькі проєкти тощо).

У процес навчання за основним фаховим курсом «Режисура шоу та артпроєктів» долучено лекції, практичні, індивідуальні заняття, семінари та практики (асистентська, режисерська, виробнича). Водночас, додаються нові сучасні предмети: «Робота режисера з художником над шоу та артпроєктами», «Режисерський практикум з естрадного мистецтва», «Режисура перформансу», «Івент-індустрія як сучасний вид організації масового заходу», «Світлове оформлення масових свят та вистав», «Основи відеомонтажу», «Сценарна майстерність», «Майстерність ведучого театралізованих концертів та шоу-програм».

Таким чином, розглядаючи зміст освітньої програми «Режисура шоу та артпроєктів», яка, безумовно, є новаторською, можна зазначити, що театральна педагогіка Харківської державної академії культури є більше мистецтвом, яке органічно поєднується з наукою. Сучасність стало затверджує новітній контекст переосмислення освітнього середовища, окреслення нових контурів вирішення проблеми реалізації практичних технологій підготовки високопрофесійного фахівця нового покоління, конкурентного і креативного, із широким спектром необхідних професійних знань і компетентностей, що наполегливо продиктовано життєвими змінами в ритмі невблаганного перебігу часу. При цьому слід відзначити, що уроки майстерності не завершуються у вищому навчальному закладі. Так, наприклад, цікавим для викладачів нашої кафедри став досвід відомого в Україні та за її межами режисера-постановника великих естрадних шоу, автора навчального посібника «Як створити грандіозне шоу» (Київ, 2020) Олега Боднарчука. Посібник призначений для фахівців, пов'язаних з роботою в шоубізнесі, викладачів та здобувачів мистецьких ЗВО. Автор посібника надає можливість зрозуміти масштаби підготовки фахівців у цій галузі. До речі, цінність виданої книги зумовлена педагогічною практикою та унікальною творчою діяльністю режисера. Також цінним є й теоретичний досвід педагога, який спробував створити методику навчання молодих творців у сфері шоу. Знайомство викладачів та здобувачів ХДАК з О. Бондарчуком під час онлайн-зустрічі у 2022 р. надало змогу ознайомитись з інноваційними методами роботи режисера, його досвідом, набутим в шоубізнесі. Учасники зустрічі дізналися про головні тенденції та визначні режисерські роботи, які довелося ставити О. Боднарчуку в Україні й світі.

Як свідчить педагогічна практика кафедри режисури, нині здобувачі, які опановують технологію постановки шоу та артпроєктів, добре розуміються на тому, що в сценічному мистецтві на режисера працюють актори, продюсери, інженери-технологи, художники-декоратори, постановники світлових ефектів, звукорежисери, відеооператори, реквізитори, відповідальні за музичне оформлення, та ін. Педагоги кафедри добре розуміються і на тому, що успіхи випускників пов'язані з міцною театральною школою, яка, постійно розвиваючись та оновлюючись у пошуках нових креативних педагогічних технологій, сприяє підготовці творців сучасного сценічного мистецтва. Особливо актуальними сьогодні є твердження майстрів кафедри про те, що режисерське мистецтво має свої закони, що це — професія, яка потребує наявності нових даних, упровадження інноваційних технологій у підготовці здобувачів вищої мистецької освіти, постійного відкриття нових шляхів у творчості, зокрема в театральній педагогіці.

У березні 2022 р., у зв'язку з повномасштабним вторгненням рф в Україну, за дорученням ректорату ХДАК викладачі кафедри режисури разом зі своїми учнями ініціювали створення артпроєктів та мистецьких програм патріотичного спрямування. Так, за ініціативи майбутньої режисерки, здобувачки 1 курсу Дарини Мальцевої в Шарівському клубі (Харківська обл.) був організований та проведений благодійний концерт «Повертайся живим», у якому взяли участь аматорські художні колективи та сольні виконавці. На захід були запрошені поважні гості — бійці 202-ї бригади; у жовтні 2022 р. за ініціативи ст. викладачки М. Островської та доцента Р. Набокова відбулася презентація тематичних онлайн-проєктів національної спрямованості на мистецькій артплатформі «Незламні», метою якої стало утвердження думки про незламність духу українського народу. У заходах взяли участь викладачі, здобувачі освіти, майбутні абітурієнти, запрошені гості. Продовженням цієї теми стала творча акція «Мистецтво незламних», яка відбулась у серпні 2023 р. у ХДАК. Вона була покликана показати і розкрити характер Незламного українського народу, нації, донести цінності, за які ми боремось для нашої спільної Перемоги (режисер — доцент Р. Набоков); у квітні 2024 р. відбувся онлайн-артпроєкт «Хвиля 19.86», присвячений 38-й річниці трагедії на Чорнобильській АЕС (режисер — викладач І. Сікалов); у травні 2024 р. відбувся онлайн-відеопроєкт «Пам'ятаємо. Перемагаємо», присвячений Дню пам'яті та перемоги над нацизмом у Другій світовій війні 1939–1945 рр. (режисер — доцент Р. Набоков).

Багатими на культурно-просвітницьке життя кафедри виявилися 2022–2024 рр. Саме в цей час здобувачі під керівництвом викладачів брали активну участь як режисери та виконавці творчих показів практичних робіт. Так, найбільш цікавою подією став онлайн-показ естрадних номерів від здобувачів 2 курсу, групи 1М ОПП «Режисура шоу та артпроєктів», у якому були представлені різножанрові виступи: танець, акробатичні трюки, вокальні номери та театралізовані перформанси.

На особливу увагу заслуговують відеолекції для здобувачів. Їх проводять провідні викладачі кафедри: «Життя та творчість Леся Курбаса» (ХДАК, жовтень 2022 р. та листопад 2022 р.); мистецький проєкт,

присвячений 100-річчю театру «Березіль» та його засновникові, видатному діячеві українського театру, акторові, режисерові, театральному педагогові Лесю Курбасу (професор С. І. Гордєєв); «Циркізація в шоу» (ХДАК, травень 2023 р.) в межах онлайн-показу циркового шоу "Alice" (ст. викладач О. Ю. Лачко); лекція-дискусія на тему «Креатив» (ХДАК, травень 2023 р.) у межах дня відкритих дверей (доцент, засл. працівник культури України В. О. Бугайова), «Режисерський задум: від формування до втілення» (доцент Р. Набоков).

Невіддільною складовою формування та становлення майбутніх професіоналів в організації та проведенні повномасштабних масових театралізованих заходів стали зустрічі здобувачів зі стейкхолдерами, які постійно проводять викладачі кафедри. У 2024 р. відбулися зустрічі з випускницями ХДАК: з директоркою креативної групи FILLOSOFIA О. Логвіновою, яка розкрила тему «Як створювати проєкти в Україні, які виграють світові премії» (квітень 2024 р.), та керівницею і режисеркою Харківського незалежного Theatre «057» О. Блінковою, яка презентувала тему «Режисура як бізнес. Чи можливо таке?». Актуальність цих зустрічей полягає в наданні можливості майбутнім режисерам побачити перспективу входження в самостійне творче життя після закінчення академії та отримання фахового диплому.

Сьогодні на кафедрі режисури, що стала справжнім науково-методичним центром у галузі театрального мистецтва Слобожанщини, працюють викладачі, творча, наукова та педагогічна діяльність котрих позначена яскравими віхами, пов'язана з її історією. Великий досвід у вихованні творчої молоді впродовж багатьох років використовує заслужений діяч мистецтв України, кандидат мистецтвознавства, професор С. І. Гордєєв, який впродовж 30 років успішно поєднує обов'язки завідувача кафедри з багаторічною педагогічною, науковою, творчою і громадською діяльністю. У 1998 р. за вагомий внесок у розвиток національного театрального мистецтва йому присвоєне почесне звання «Заслужений діяч мистецтв України», у 2003 р. нагороджений знаком «Відмінник освіти України» та Почесною відзнакою Міністерства культури і мистецтв України «За багаторічну працю в галузі культури». У 2005 р. за педагогічні й наукові досягнення отримав учене звання професора та після успішного захисту дисертації — науковий ступінь кандидата мистецтвознавства, у 2007 р. став лауреатом премії імені Ю. Меженка Національної спілки театральних діячів України, у 2012 р. — лауреатом творчої премії імені Григорія Квітки-Основ'яненка Харківського міськвиконкому. У 2013 р. за значний особистий внесок у розвиток театрального мистецтва Харківщини, підготовку висококваліфікованих кадрів та високий професіоналізм нагороджений Почесною відзнакою Харківської обласної ради «Слобожанська слава». У 2017 р. професор С. І. Гордєєв став переможцем XIX обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» в номінації «За високі досягнення у творчій та культурно-просвітницькій діяльності». У 2020 р. був нагороджений орденом «Гордість Нації». У 2021 р. вченою радою ХДАК була затверджена режисерська мистецька школа завідувача кафедри, професора С. І. Гордєєва, професійна сторона діяльності якого широка, багатогранна, сповнена творчих, наукових та педагогічних досягнень, визнана у громадській діяльності.

Педагогічна робота є невід'ємною складовою для кращих випускників ХДАК, котрі працюють нині на кафедрі. Це передусім плеяда учнів професора С. І. Гордєєва: Почесний громадянин Харкова, заслужений діяч мистецтв України, старший викладач О. О. Настаченко, який успішно поєднує педагогічну працю з керівництвом молодіжним театром-студією «Мадригал», заслужений працівник культури України, кандидат мистецтвознавства, доцент В. О. Бугайова, кандидат мистецтвознавства, доцент Р. Г. Набоков, кандидат мистецтвознавства, старший викладач О. Ю. Лачко та лауреати міжнародних театральних фестивалів, старший викладач М. В. Островська, викладачі І. А. Сікалов, К. Настаченко.

Окрім викладацької діяльності у ХДАК, педагоги кафедри беруть активну участь у роботі журі мистецьких фестивалів, оргкомітетів наукових конференцій, у постановці масових свят, концертів та інших театралізованих видовищ, що відбуваються в місті. Це щорічні заходи Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації: «Вища школа Харківщини — кращі імена»; обласні та міські свята: «День міста», «День національного прапору України», «День Перемоги», «День знань», «Широка масляна», «Головна ялинка Харкова», «День захисника України» та інші мистецькі проєкти. Разом з викладачами участь в організації та постановці цих заходів беруть студенти режисерських спеціалізацій, набуваючи необхідного практичного досвіду. Без їхньої участі нині не проходить жодна мистецька подія і в самій академії; майбутніх режисерів та акторів запрошують на концерти, свята, презентації творчих програм, де вони дарують глядачам яскраве виконавське мистецтво. Відрізняються студенти-режисери й оригінальністю втілення задуму постановок, коли демонструють творчі здібності на сцені навчального театру або виступають на міських, усеукраїнських і міжнародних театральних фестивалях. Наприклад, студентський

театр «Академія» ХДАК (художній керівник — С. І. Гордєєв) у 2011 р. став лауреатом Міжнародного фестивалю «Боспорські агони», нагороджений дипломом за участь у культурній програмі «Євро — 2012», цього ж року отримав звання лауреата міжнародного фестивалю «Театральний дебют», а у 2016 р. — звання лауреата Міжнародного фестивалю театральних шкіл «Класика на сцені». Під час військового стану створення вистав театру відбувається в онлайн-режимі: естрадний концерт «Ренесанс української пісні» (ХДАК, червень 2023 р.), конкурсно-розважальна програма «Чарівна першокурсниця ХДАК — 2023» (ХДАК, листопад 2023 р.), свято День Вишиванки (ХДАК, травень 2024 р.) та ін. Виступи здобувачів стали своєрідною формою проходження навчальної практики. Одним з найефективніших методів опанування режисерського мистецтва є також стажування, що успішно проходять майбутні режисери в найкращих театральних колективах, концертно-видовищних організаціях. З метою підготовки дипломних робіт здобувачі виїздять у міста України, здійснюють постановки вистав, масових свят і видовищ, керують театральними колективами та концертно-видовищними агенціями. Усе це допомагає майбутнім режисерам розвивати творчі можливості, збагачувати світогляд, набувати організаторських навичок. Особливістю методики професійної підготовки режисерів є залучення здобувачів молодших і старших курсів до організації та проведення урочистостей і творчих звітів художніх колективів, що з успіхом проходять на сцені академії. Участь здобувачів у постановці святкових заходів демонструє спадкоємність поколінь режисерської школи ХДАК. Так, в останні роки здобувачі разом з керівниками курсів успішно здійснили такі творчі проєкти, як новорічний театралізований онлайн-концерт «Нереальні події у реальному світі, або зустріч у ХДАК 2023»(ХДАК, 29 грудня 2022 р.), казкова новорічна вистава «Біла чаклунка Ледінелла» та театралізований новорічний концерт «Країна мрії» під час відкриття головної ялинки у м. Харкові (платформа ст. м. «Університет», з 19 грудня 2022 р. по 7 січня 2022 р.), благодійний концерт «Пісня буде поміж нами» (30 травня 2023 р., Харківська спеціалізована музично-театральна бібліотека).

Кафедра режисури функціонує 65 років. За цей період її викладачі здійснили більше 60 випусків фахівців денної та заочної форм навчання. Оскільки підготовка спеціалістів на кафедрі режисури виявилася результативною, її досвід використовують у навчальному процесі ЗВО, коледжів культури та мистецтв багатьох регіонів України, де успішно працюють викладачами випускники ХДАК.

За 65 років свого існування кафедра виховала, надала вищу освіту багатьом висококваліфікованим спеціалістам у галузі культури й мистецтва. Серед них — завідувач кафедри театрального мистецтва Київського національного університету культури і мистецтв, кандидат педагогічних наук, професор Н. М. Гусакова; доцент Харківської гуманітарно-педагогічної академії, художній керівник зразкового ансамблю народного танцю «Джерельце» Палацу культури Основ'янського району, заслужений діяч мистецтв України І. М. Кощавець; доцент, викладач майстерності актора і режисури Одеського театрально-художнього коледжу, заслужений працівник культури України В. А. Саган; кандидат філософських наук, професор кафедри культурології Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого Л. В. Анучина; кандидат юридичних наук, доцент права факультету соціально-гуманітарних технологій Національного технічного університету «ХПІ» О. В. Гаєва. У Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського очолює кафедру сценічної мови заслужена артистка України, професор Л. А. Важньова. На різних кафедрах ХДАК також немало вихованців режисерської спеціалізації: професор кафедри акторської майстерності, доктор культурології А. А. Кікоть, завідувач кафедри телерепортерської майстерності, заслужений працівник культури України Т. О. Логінова; старший викладач кафедри кінотелережисури та сценарної майстерності Б. Я. Фарафонов та ін.

Нині випускники кафедри очолюють різні установи культури: І. Л. Галенко — заслужений працівник культури України, генеральний директор та головний режиссер Палацу студентів національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого; О. Райт (Рудько) — лауреат міжнародних театральних фестивалів, головний режисер Молодіжного драматичного театру цього ж закладу; А. Ф. Марущенко — лауреат муніципальної премії в галузі культури, директор Палацу студентів НТУ «ХПІ»; А. М. Бінус — заслужений працівник культури України, лауреат міжнародної премії «Грані театру мас», художній керівник творчого об'єднання «Новий формат»; А. Ю. Гіхонк — переможець конкурсу «Молода людина року–2022», директорка КЗК «Харківський муніципальний культурний центр»; Н. А. Супруненко — заслужений діяч мистецтв України, співзасновник Київської художньої школи «Юних патріотів». Немало випускників-режисерів працюють у професійному мистецтві: А. С. Лебедь — головний режисер Харківського театру для дітей та юнацтва

та викладач кафедри майстерності актора ХДАК; О. Блінкова — керівниця та режисерка Харківського незалежного музичного Theatre «057», Ю. Рибалка — співпродюсер, режисер PRIME Orchestra; Т. П. Шигімага — член Національної спілки художників України, художник Харківського академічного театру музичної комедії; Н. П. Олійник — голова Спілки етнологів і фольклористики, провідний методист Харківського обласного організаційно-методичного центру культури і мистецтва; О. М. Сокол — народна артистка України, актриса та режисер Сумського обласного академічного театру для дітей та юнацтва; О. А. Житницький — заслужений діяч мистецтв України, генеральний директор та художній керівник Харківського державного цирку імені Ф. Д. Яшинова. І це не повний перелік галузей, де працюють вихованці кафедри.

Нині кафедра режисури почала підготовку до акредитації за освітньо-професійною програмою «Режисура шоу та артпроєктів» ступеня «бакалавр» та «Сценічне мистецтво» ступеня «магістр». Створення при кафедрі режисури «Асоціації випускників», організація роботи зі стейкхолдерами, зустрічей з провідними майстрами режисури та акторського мистецтва, науково-практичних конференцій, у яких, окрім викладачів, активну участь беруть здобувачі й аспіранти, розглядається як складова процесу формування високопрофесійних фахівців зі сценічного мистецтва.

Кафедра режисури має потрібну матеріальну базу, а також навчальну та навчально-методичну документацію для планування та проведення занять за навчальними дисциплінами відповідно до освітньо-професійних програм, навчальних планів та вимог МОН України, що гарантує високу якість підготовки випускників ХДАК за спеціальністю «Сценічне мистецтво». У своїй діяльності кафедра режисури прагне до широкого професійного спілкування зі спеціалістами інших театральних шкіл України та зарубіжжя, уважаючи, що професійний діалог значно збагачує педагогічну практику, створює важливий і корисний досвід, необхідний у методиці виховання режисерської майстерності.

В умовах розвитку сучасних методів навчання та освітніх інновацій на кафедрі режисури успішно здійснюється підготовка фахівців, здатних використовувати новітні технології в процесі постановки різноманітних за формою та напрямами вистав, театралізованих видовищ, шоупрограм та артпроєктів. Модернізація навчального процесу на кафедрі здійснюється за такими напрямами: підготовка робочих програм, силабусів, інструктивних матеріалів з різних видів практик та навчально-методичних матеріалів для здобувачів, котрі навчаються за фахом, у формі відеозаписів, лекцій і майстер-класів видатних театральних педагогів, створення відеопрезентацій зі спецдисциплін за навчальними планами, виконання практичних курсових і дипломних робіт на базі навчального та професійного театрів, сценічних майданчиків, палаців культури України з використанням сучасних режисерських технологій.

Таким чином, кафедра режисури відкриває шлях до сцени новим поколінням творчої молоді, але кожен, хто навчається режисерському мистецтву та присвятив себе театрові, пам'ятає крилаті слова одного із засновників кафедри — професора О. Б. Скібневського: «Для справжнього великого художника школа не закінчується отриманням диплома… і чим значиміший митець, тим триваліше він зберігає здатність учитися і зростати». До цього залишається додати: «Якщо вічно існує театр, можна сподіватися, що і кафедра режисури ХДАК має прекрасне творче майбутнє».

Завідувач кафедри режисури,
заслужений діяч мистецтв України,
професор Сергій ГОРДЄЄВ

Л. В. Кудрич

Кафедра музично-драматичного театру

Кафедру музично-драматичного театру ХДАК започатковано у 2023–2024 навчальному році. Її очолила заслужена артистка України, доцент Людмила Володимирівна Кудрич (яка до цього часу очолювала кафедру естрадного та народного співу ХДАК). Це єдина кафедра з виховання акторів музично-драматичного театру в Україні.

На кафедрі музично-драматичного театру викладаються такі дисципліни: вокал, основи вокального ансамблю, основи вокального виконавства, сценічна мова, комплексна система пластичного виховання актора, основи сценічного бою, фехтування та ін.

На кафедрі працюють високопрофесійні викладачі: двоє заслужених артисток України — Л. В. Кудрич (доцент), Л. О. Красовська (доцент); викладачі О. М. Михайлюченко, О. В. Стецкович, Н. М. Ігнатьєва, А. М. Біленька, О. О. Світлична, В. Ф. Кучина.

Л. В. Кудрич розпочала творчу діяльність у Харківській філармонії, де була солісткою у 1984–2001 рр. Від 2000-х працює в Харківській державній академії культури. У 2001 р. заснувала і обійняла посаду завідувачки кафедри естрадного співу, створила власну школу естрадного вокального мистецтва. Співачка має багато сольних програм, включаючи «Українська муза», «Минулих днів зачарування», «В моїй душі пісень моря», «Очі чорні», «Зустріч з піснею», «Молитва душі», «Маленькі сповіді», «Не тільки любов», «Вечірній дзвін», «Серед шумного балу» і «Моє вогнище».

Людмила Кудрич у 2000 р. заснувала студентський театр естрадної пісні «СТЕП», учасники якого виступають на головних сценах Харкова. Виховала понад 40 лауреатів національних та міжнародних конкурсів, зокрема Артема Верещаку — лауреата та переможця всеукраїнських та міжнародних конкурсів, учасника у 2011 р. телепроєкту на каналі 1+1 «Голос країни» (команда Руслани), Артура Сошина — лауреата всеукраїнських конкурсів, учасника та переможця четвертого тижня телевізійного проєкту «Х-фактор» on-line, переможця Всеукраїнського телевізійного проєкту на каналі Інтер «Шоу № 1» (2011), Софію Сухорукову — лауреатку всеукраїнських та міжнародних конкурсів, учасницю та володарку ІІІ премії Всеукраїнського телевізійного проєкту на Новому каналі «Фабрика зірок 4» (2011).

У 2012 р. Людмила Кудрич заснувала багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв "DanceSongFest", який щорічно проходить у Харкові за підтримки Міністерства культури України, Національної хореографічної спілки України, Харківської міської ради, Харківської державної академії культури. У фестивалі беруть участь солісти та творчі колективи з багатьох міст України, а також із Азербайджану, Вірменії, Грузії, Німеччини, Китаю. Учасники, від 3 до 60 років, змагаються в номінаціях: естрадний номер, народний, джазовий, академічний вокал, авторська пісня, хореографія, театральне мистецтво, шоу-композиції, оригінальний та інструментальний жанр.

Л. В. Кудрич організувала міжнародні фестивалі: телеміст творчого єднання Заходу та Сходу «Арт-Центр талантів» (Хмельницький, 2016, Рівне, 2017–2018), "Kharkiv fest" та «Арт Причал» (Одеса). Крім того, багато років входить до складу журі різних конкурсів, фестивалів: міжнародного фестивалю-конкурсу мистецтв "Super Art", регіонального конкурсу виконавців естрадної пісні «Золота осінь — 2007», що відбувався 13–14 жовтня на базі Палацу культури «Хімік» м. Первомайський.

За минулий рік під час війни у кооперації з кафедрою естрадного та народного співу ХДАК були організовані та проведені наступні міжнародні фестивалі-конкурси мистецтв зі збором коштів для ЗСУ:

- серпень: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв «Харків — місто герой», 2022, в онлайн-форматі;
- жовтень: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв "Dance Song Fest", 2022, осінь, в онлайн-форматі;
- листопад: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв «Буду жити в Україні», 2022, в онлайн-форматі;
- грудень: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв "Super Art", 2022, в онлайн-форматі;
- лютий-березень: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв «До небес долетять голоси», 2023, в онлайн-форматі;
- квітень: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв «Харків фест», 2023, в онлайн-форматі;
- травень: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв "Dance Song Fest", 2023, весна, в онлайн-форматі;
- червень: Міжнародний багатожанровий фестиваль-конкурс мистецтв «Нас єднає Україна», 2023, в онлайн-форматі.

Л. В. Кудрич є засновницею Благодійного фонду підтримки талановитих дітей та молоді «Жар-птиця».

Доцент та заслужена артистка України Л. О. Красовська з 2001 р. працювала в ХДАК на кафедрі естрадного та народного співу, а з 1 вересня 2023 р. вже на кафедрі музично-драматичного театру. Л. О. Красовська є організатором та членом журі Міжнародного конкурсу сучасного мистецтва "Art Prima Fest".

А. М. Біленька закінчила аспірантуру у 2024 р., захистивши дисертацію на тему: «Еволюція сценічного слова в українському театрі та кінематографі: історико-культурний контекст (ХХ — перша чверть ХХІ ст.)». А. М. Біленька — лауреат багатьох конкурсів професійних читців. А. М. Біленька викладає дисципліну «Сценічна мова» для акторів музично-драматичного театру та для акторів драматичного театру і кіно.

О. В. Стецкович навчається в аспірантурі і готує дисертацію на тему «Мистецька діяльність Г. М. Т. Самнера (Стінга) в контексті розвитку рок-музики останньої третини ХХ — початку ХХІ ст.» до захисту у 2024 р. Викладає дисципліни «Основи вокального виконавства» для акторів драматичного театру і кіно.

О. М. Михайлюченко викладає для акторів драматичного театру і кінодисципліну «Основи вокального виконавства». Переможниця міжнародних та всеукраїнських конкурсів та фестивалів. Є керівником та солісткою народного вокального гурту «Душа» (з 2015 року і до сьогодні).

Н. М. Ігнатьєва працює у ХДАК з 2005 р. Викладає дисципліни «Основи сценічного бою, фехтування», «Комплексна система пластичного виховання актора: Ритміка, Основи сценічного руху». Н. М. Ігнатьєва є членом журі Відкритого всеукраїнського конкурсу читців художнього слова «Білі конвалії» з 2015 р.

О. О. Світлична є організатором Міжрегіонального конкурсу читців «Білі конвалії» в межах театрального фестивалю «Театр майбутнього» на базі ХДАК (з 2014 р.). Викладає дисципліну «Сценічна мова».

В. Ф. Кучина працює в ХДАК з 2004 р. Викладає дисципліну «Сценічна мова».

Викладачі кафедри беруть активну участь у роботі наукових конференцій, постійно публікують статті з проблем театрального та музичного мистецтва. Викладачами кафедри підготовлені програми й навчально-методичні матеріали до курсів, що викладаються кафедрою.

Особливим досягненням кафедри є створення колективу «Унікальні та Універсальні», до складу якого входить весь перший курс. Цей гурт став лауреатом міського конкурсу за онлайн-голосуванням. А також цим гуртом створено близько 8 кліпів. Чекаємо нових досягнень наших зірок.

Б. М. Колногузенко, К. В. Островська, О. М. Курдупова

Факультет хореографічного мистецтва

Декан факультету, кандидат мистецтвознавства Ірина Сергіївна Мостова

Факультет хореографічного мистецтва створено в ХДАК у 2003 р. в результаті реорганізації режисерсько-хореографічного факультету. До складу факультету увійшли 4 кафедри: народної хореографії; сучасної хореографії та бальної хореографії; фізичної культури та здоров'я.

Деканом факультету було призначено ***Бориса Колногузенка***, який з 2001 р. до 2003 р. очолював режисерсько-хореографічний факультет.

Борис Колногузенко — один із найвідоміших хореографів України та Європи, автор багатьох хореографічних творів, навчальних та методичних посібників. Він є Почесним громадянином Харківської області, народним артистом України, професором хореографії, Почесним професором Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини, дійсним членом Української академії наук, Героєм українського народу, повним кавалером Ордену Православної церкви України «Святого Рівноапостольного князя Володимира Великого», кавалером орденів «За заслуги» III ступеня, «Гордість Нації» та «Патріот України», лауреатом 26 міжнародних конкурсів, членом науково-методичної комісії Міністерства освіти і науки України з розроблення стандартів вищої освіти, членом президії Національної хореографічної спілки України та з 2004 р. по 2022 р. був головою її Харківського обласного осередку.

З 2021 р. факультет хореографічного мистецтва очолює кандидат мистецтвознавства, доцент, володар першої премії IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені П. Вірського ***Ірина Мостова***. Веде активну наукову та науково-методичну діяльність: має 45 публікацій, з них — 33 наукових, у тому числі 10 статей у фахових наукових виданнях України, 1 — у науковому журналі, що індексується в міжнародній наукометричній базі Web of Science, 11 навчально-методичних праць.

У 2023–2024 начальному році факультет очолював в.о. декана факультету ***Кирило Шкурєєв*** — доцент кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат мистецтвознавства; майстер спорту України міжнародного класу зі спортивних танців, національний чемпіон Португалії з танцювального спорту, переможець, фіналіст та призер міжнародних змагань з танцювального спорту та спортивних танців в Нідерландах, Грузії, Іспанії, Китаї, Польщі, Португалії, Румунії, Словенії, Україні, чемпіонатів та кубків федерацій УФСТ, УРТ, АСТУ, СГОСТУ, УССТ, ФТСУ, ЛФСТ, FPDD, WDC, IDSA, IDU; заслужений тренер України зі спортивних танців, який виховав 35 майстрів спорту України зі спортивних танців, 16 майстрів спорту України міжнародного класу зі спортивних танців; суддя міжнародної категорії зі спортивних танців "International Dance Sport Asociation", президент громадської спілки «Всеукраїнський танцювальний союз», президент громадської організації «Харківська міська федерація спортивних танців», віцепрезидент Асоціації спортивного танцю України та президент її Харківського відокремленого підрозділу; організатор понад 50 змагань зі спортивних танців різного рівня від Чемпіонатів та кубків області до національних чемпіонатів та кубків України зі спортивних танців серед дорослих та професіоналів, організатор офіційних Кубків світу зі спортивних танців.

У 2018 р. відбулася реорганізація кафедр факультету хореографічного мистецтва, у результаті якої кафедра бальної хореографії та кафедра сучасної хореографії були об'єднані в одну. І нині до складу факультету входять 3 кафедри: народної хореографії; сучасної та бальної хореографії; фізичної культури та здоров'я.

Усі кафедри очолюють відомі як в Україні, так і за її межами фахівці:

- кафедру народної хореографії очолює Каріна Островська — заслужений працівник культури України, доцент, лауреат міжнародних конкурсів;
- кафедру сучасної та бальної хореографії очолює Наталія Семенова — кандидат мистецтвознавства, доцент;
- кафедру фізичної культури і здоров'я очолює Наталія Цигановська — майстер спорту зі спортивної гімнастики.

Серед викладачів та концертмейстерів на факультеті працюють: народний артист України, академік, професор, заслужений працівник культури України, доценти, кандидати наук, лауреати всеукраїнських та міжнародних конкурсів, майстри спорту, заслужений тренер України зі спортивних танців, провідні концертмейстери кафедри.

Факультет має свою матеріально-технічну базу: 7 танцювальних класів, костюмерну, музичний кабінет. Навчально-виховний процес за фаховими дисциплінами на факультеті хореографічного мистецтва здійснюється не лише на базі академії, а й у палацах і будинках культури м. Харкова.

На факультеті відбувається підготовка на бюджетній основі та за контрактом висококваліфікованих кадрів за спеціальністю 024 — Хореографія за трьома освітніми програмами першого (бакалаврського) рівня вищої освіти: Народна хореографія, Сучасна хореографія, Бальна хореографія; та за освітньою програмою Хореографія другого (магістерського) рівня вищої освіти. Студенти навчаються за двома формами: денною та заочною 3 роки 10 місяців для здобуття ступеня «Бакалавр з хореографії» та 1 рік 4 місяці — для здобуття ступеня «Магістр з хореографії».

Важливим внеском у формування майбутніх професійних хореографів є участь здобувачів вищої освіти в роботі творчих колективів факультету: театрі народного танцю «Заповіт», ансамблі сучасного танцю «ЕСТЕТ», ансамблі бального танцю «Креатив».

Народний театр народного танцю «Заповіт»

У 1990 р. було створено народний театр народного танцю «Заповіт». Його засновником, художнім керівником та автором концертних програм є Борис Колногузенко.

З першого року своєї діяльності майже всі творчі події Харкова або області відбуваються за участі цього театру. Глядачі Харкова завжди тепло зустрічають виступи артистів колективу. «Заповіт» протягом багатьох років демонструє досягнення кафедри на головних сценах України, а також за її межами.

Завдяки участі у творчій роботі театру здобувачі вищої освіти набувають практичного досвіду в організації та проведенні репетиційної роботи, підготовці концертних виступів, організації конкурсів і фестивалів, підвищують виконавську майстерність.

Крім того, участь «Заповіту» у всеукраїнських і міжнародних фестивалях та конкурсах надає можливості артистам театру безпосередньо ознайомитися з культурою різних регіонів України та багатьох країн світу, особливостями виконання танців і театралізованих обрядів, побачити національний одяг, відчути та спробувати зрозуміти національні особливості характеру людей інших країн.

Завдяки творчій діяльності «Заповіту» з національною культурою України ознайомилося багато міст різних країн світу. Деякі з них раніше майже не знали про яскраву самобутню культуру України, але були в захопленні від української народної хореографії.

Репертуар народного театру народного танцю «Заповіт» містить понад 30 хореографічних творів, у яких відображено життя українського народу, традиції, обряди, звичаї, свята різних регіонів України та інших країн і народів.

У 1990 р. артисти театру демонстрували своє мистецтво в США (Нью-Йорк, м. Вашингтон, м. Цинциннаті).

1990 р. артисти «Заповіту» брали участь у Всеукраїнському конкурсі артистів естради, призером якого стала першокурсниця Олександра Ткаченко.

Яскраве враження у фахівців хореографії та глядачів викликав виступ театру на гала-концерті творчої молоді України в Національному палаці мистецтв «Україна» (1991 р.).

1992 р. театр «Заповіт» здобув головний приз «Кришталевий тризуб» у Всеукраїнському конкурсі ансамблів танцю у м. Рівне.

1992 р. для заповітчан завершився участю в концерті лауреатів міжнародних конкурсів танцю, який відбувався на сцені Державного академічного музично-драматичного театру імені І. Франка в м. Києві.

1993 р. — творчі поїздки до Польщі, Німеччини, Бельгії. На Міжнародному фестивалі-конкурсі фольклорного танцю в бельгійському м. Холайн за створення кращої програми заповітчанам вручено Гран-прі.

1995 р. — участь у концерті кращих ансамблів танцю України на сцені Національної опери України імені Т. Шевченка в м. Київ з нагоди 100-ї річниці з дня народження видатного українського режисера та балетмейстера Василя Авраменка. Того ж року демонструють своє мистецтво артисти колективу й на сцені одного з кращих театрів світу — Львівського театру опери та балету імені Соломії Крушельницької. Концерт відбувся в межак днів культури Харківщини на Львівщині.

У 1996 р. у Харкові відбувся Міжнародний фольклорний фестиваль «Покуть», де театр здобув звання лауреата. Весна та літо цього року були надзвичайно цікавими й насиченими творчими подіями. Передусім це участь «Заповіту» в Міжнародному фестивалі-конкурсі фольклорного танцю в польському м. Познань. Колектив і керівник здобули звання лауреатів І ступеня. Незабутніми подіями стали виступи артистів колективу на сценах Іспанії та Португалії. Під час проведення в цих країнах міжнародних фестивалів та конкурсів танцю: у м. Хаєн (Іспанія, Андалузія) «Заповіт» нагороджується званням лауреата ІІ ступеня та завойовує головний приз Іспанської асоціації танцю «Лола Торес»; у Лісабоні, Аргончільхе, Каса де Гайя, Санта-Марія-де-Фейра (Португалія) колектив нагороджено багатьма медалями та призами фестивалів, мерій і урядів провінцій.

Літо 1997 р. розпочалося для театру з творчої поїздки до м. Болеславець (Польща). Яскраві спогади залишила участь артистів колективу в концертах на честь національного свята Франції «День взяття Бастилії» в Парижі.

1998 р. став визначним у творчій діяльності «Заповіту». Театр здобув звання лауреата ІІ Міжнародного фестивалю фольклору «Покуть» у Харкові. Артисти виступали із сольним концертом у Києві на сцені Палацу мистецтв «Український дім» на запрошення Національної філармонії України, брали участь у благодійних концертах в Угорщині (м. Будапешт), Австрії (м. Відень), Німеччині (м. Баден-Баден, м. Льонебург), Франції (м. Париж), Іспанії (м. Мадрид), Португалії (м. Лісабон). Колектив театру брав участь у Міжнародному фестивалі-конкурсі народного танцю в м. Барселона (Іспанія). Борисові Колногузенку вручено приз «Золотий клинок Іспанії» за кращу хореографію.

«Заповіт» брав участь у міжнародних фестивалях у Португалії. У м. Сернаше-ду-Бонжардин. Борисові Колногузенку було вручено золоту медаль за кращі хореографічні твори. У м. Барашея театр, керівник та кілька виконавців здобули звання лауреатів. На міжнародних фестивалях танцю в Іспанії (провінція Галісія) у містах Вівейро, Оренсе і Ла-Корунья артистів «Заповіту» відзначено вищими нагородами.

У 1999 р. жодна значуща мистецька подія в Харкові не відбувалася без театру народного танцю «Заповіт». Однак найголовнішим і найвідповідальнішим завданням колективу була підготовка та участь у творчому звіті провідних мистецьких колективів і виконавців Харківщини в столиці України на сцені Національного палацу мистецтв «Україна», головним балетмейстером якого був Борис Колногузенко. Ця мистецька подія розпочалася з оголошення наказу про присвоєння Борисові Миколайовичу почесного звання — народний артист України.

Улітку цього ж 1999 року заповітчани брали участь у міжнародних фестивалях танцю в Болгарії. Зважаючи на значний внесок у розвиток фестивального руху й танцювального мистецтва країни протягом багатьох років, адміністрація м. Дулово присвоїла Борисові Колногузенку титул Почесного громадянина свого міста. Восени 1999 р. в Україні тривав Міжнародний мистецький фестиваль «Екофольк-99». Його лауреатом став колектив театру, керівник та провідні виконавці: Павло Акулов, Ірина Косарева, Ганна Онішко.

Великий успіх мали сольні концерти театру танцю в Херсоні та Полтаві.

У 2001 р. колектив брав участь у творчому звіті Харківщини «Симфонія землі Слобожанської» в м. Київ, а також демонстрував українське танцювальне мистецтво на міжнародних фестивалях танцю: у Польщі — м. Вроцлав; Німеччині — м. Штутґарт; Франції — м. Ліон; Іспанії — м. Барселона, м. Жерона, ля Плессі; Португалії — м. Порто, м. Віла-Нова-ді-Гайя; Італії — м. Венеція. На міжнародному фестивалі танцю в м. Віла-Нова-ді-Гайя відбувся конкурс на кращу балетмейстерську роботу. Гран-прі цього конкурсу за свої хореографічні твори здобув керівник «Заповіту» Борис Колногузенко.

У 2002 р. колектив народного театру народного танцю «Заповіт» продемонстрував глядачам Харкова та інших міст України нову концертну програму «Ми — діти твої, Україно».

Значною подією для колективу ХДАК та артистів театру «Заповіт» була участь у зустрічі Президента України Леоніда Кучми, який високо оцінив майстерність колективу.

У квітні 2003 р. в м. Київ колектив театру танцю став переможцем у Міжнародному конкурсі танцю народів світу «Веселкова Терпсихора».

Значним досягненням творчого колективу театру народного танцю «Заповіт», його керівника — автора хореографічних творів Бориса Колногузенка, хореографічної школи ХДАК був виступ у третьому турі І Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського. Колектив театру посів перші місця у двох номінаціях: «Ансамблі», «Малі форми». Цікавим є факт, що «Заповіт» брав участь не лише в гала-концерті кращих аматорських колективів, а і в програмі професійних ансамблів.

У квітні 2006 р. «Заповіт» знову брав участь у Міжнародному конкурсі танцю народів світу «Веселкова Терпсихора» (Україна, м. Київ) та отримав Гран-прі. У номінації «Малі форми» дует солістів театру Ірина Косарєва та Володимир Василенко посів перше місце.

2008 р. розпочинається цікавою творчою подією — артисти театру танцю «Заповіт» представляють національне хореографічне мистецтво під час днів культури України у Франції (Париж, м. Лілль).

У червні 2008 р. театр «Заповіт» брав участь в культурній програмі саміту європейських країн з питань розвитку туризму (Чехія, м. Прага, м. Брно).

У липні 2008 р. колектив театру та його керівник відзначені Почесною грамотою Харківської міської ради.

У серпні 2008 р. артисти театру в межах урядової програми Іспанії з розвитку фольклорного танцю виступили у 20 містах цієї країни та стали переможцями Міжнародного фестивалю «Фольклорне літо Іспанії — 2008».

У листопаді 2008 р. т.н.т. «Заповіт» здобув перемогу на І Всеукраїнському конкурсі народної хореографії імені Героя України Мирослава Вантуха, після чого йому запропонували взяти участь у програмі «Інтеграція культур європейських країн».

У червні 2009 р. — перемога на Міжнародному фестивалі-конкурсі «Одеські перлинки» (м. Одеса): народний театр народного танцю «Заповіт» отримав Гран-прі, Борис Колногузенко — звання лауреата за кращі балетмейстерські твори; а в лютому 2009 р. заповітчани представили танцювальне мистецтво України в м. Перешові (Словаччина), м. Відень (Австрія), м. Венеція, м. Кассіно, м. Атіна (Італія).

У січні 2010 р. «Заповіт» брав участь у творчих поїздках до Польщі, Чехії, Німеччини, Нідерландів. У серпні 2010 р. колектив представляв українське мистецтво на Міжнародному фольклорному фестивалі «Пловдів — 2010» (Болгарія).

У квітні 2011 р. колектив здобув Гран-прі на ІІІ Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського (м. Київ).

У січні 2011 р. та в березні 2012 р. «Заповіт» брав участь у програмі днів української культури у Франції (Париж, м. Лілль).

У червні 2012 р. артисти театру брали участь у культурній програмі чемпіонату з футболу «EURO — 2012».

У цьому ж місяці народний театр народного танцю «Заповіт» знову здобув Гран-прі на Міжнародному фестивалі-конкурсі «Одеські перлинки» (м. Одеса), а Борис Колногузенко знову став лауреатом конкурсу за кращі балетмейстерські твори.

У березні 2013 р. відбувся сольний концерт «Заповіту», присвячений 100-річчю Національної музичної академії України (м. Київ, 22 березня 2013 р.)

У квітні 2013 р. народний театр народного танцю брав участь у святковому концерті, присвяченому 10-річчю факультету хореографічного мистецтва.

На початку березня 2014 р. значною подією в мистецькому житті Харкова став концерт, присвячений 200-річчю з дня народження Т. Г. Шевченка, за участі народного театру народного танцю «Заповіт».

Восени 2014 р. «Заповіт», як володар Гран-прі та почесний гість, брав участь у гала-концерті IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені Павла Вірського. На цьому ж конкурсі в номінації «Малі форми» солістка театру Ірина Пісклова (Мостова) здобула перемогу.

Наприкінці квітня 2017 р. артисти театру представили своє мистецтво на Міжнародному фестивалі танцю в Македонії, м. Охрид.

У жовтні 2017 р. «Заповіт» демонстрував своє мистецтво на І Всеукраїнському фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Осінній танець у Львові» та на IV благодійному мистецькому проєкті «Молодь за Україну», м. Івано-Франківськ. У листопаді 2017 р. солісти театру здобули перемогу на XIV Всеукраїнському відкритому фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Танцююча осінь» у м. Кривий Ріг (2 дипломи лауреатів І ступеня в номінації «Сольний танець»: Ігор Руденко, Марина Виноградова).

У листопаді цього ж року народний театр народного танцю «Заповіт» знову став лауреатом І ступеня на V Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського.

Весна 2018 р. розпочинається для «Заповіту» перемогою в XVII всеукраїнському відкритому фестивалі-конкурсі хореографічного мистецтва «Білий лелека» (диплом лауреата І ступеня в номінації «Народна хореографія», березень 2018 р., м. Дніпро).

Наприкінці травня — початку червня 2018 р. група артистів н.т.н.т. «Заповіт» з успіхом виступала на Міжнародному фестивалі танцювального та вокального мистецтва «Ханіоті» (Греція).

У вересні 2018 р. солісти народного театру народного танцю «Заповіт» Ганна Матвєєва та Руслана Голубцова здобули Гран-прі Міжнародного фестивалю-конкурсу хореографічного мистецтва «Золоте руно» в Грузії.

У жовтні 2021 р. колектив взяв участь у ІІІ турі та гала-концерті провідних танцювальних колективів України VI Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії ім. Павла Вірського.

Протягом багатьох років «Заповіт» постійно бере участь у таких творчих заходах: фестиваль мистецтв «Свято української вишиванки», День незалежності України, День захисника України, День м. Харкова, «Вища школа Харківщини. Кращі імена», День факультету хореографічного мистецтва, «Студентська весна», концерти для ветеранів Другої світової війни, концерти для учасників наукових конференцій ХДАК.

Протягом 2019–2024 рр. (особливо під час дії воєнного стану в Україні 2022–2024 рр.) театр народного танцю «Заповіт» бере активну участь у багатьох міжнародних конкурсах та фестивалях, а також творчих заходах у місті-герої Харкові, тим самим підтримуючи, розвиваючи й популяризуючи українське народне хореографічне мистецтво. Найвагомішими з них є: Дні української культури, серпень 2022 р., м. Вентспілс, Латвія; IV Європейський мультижанровий конкурс-фестиваль «Сяюча зірка Франції», жовтень 2022 р., м. Париж (Диплом І ступеня), Міжнародний фестиваль — конкурс мистецтв "Golden Lion", м. Львів, грудень 2022 р. (Диплом І ступеня), Міжнародний дистанційний фестиваль-конкурс мистецтв "Christmas In New York", США, м. Нью-Йорк, грудень 2022 р. (Диплом І ступеня), Міжнародний фестиваль-конкурс мистецтв "Roman Holiday", січень 2023 р., м. Рим, Італія, (Гран-прі); гала-концерт «Захисники України», лютий 2023 р.; XXII Міжнародний фольклорний фестиваль танцю «Віденський зорепад», березень 2023 р., м. Відень, Австрія (Диплом І ступеня); ІІ Міжнародний фестиваль-конкурс мистецтв «Коло друзів», березень 2023 р., м. Краків, Польща (Диплом І ступеня); XV Міжнародний фольклорний фестиваль танцю, травень 2023 р., Італія, м. Ріміні (дипломи І ступеня); мистецька акція ХДАК «Мистецтво незламних», червень 2023 р., (Україна, м. Харків); Міжнародний фестиваль-конкурс "Stars of Paris", вересень 2023 р., Франція, м. Париж, (Гран-прі); Міжнародний молодіжний фестиваль «Північна зірка 2023», жовтень 2023 р., Естонія, м. Таллінн; Міжнародний конкурс хореографічного мистецтва «Арабески Естонії», жовтень 2023 р., Естонія, м. Саку (Диплом І ступеня); Європейський мультижанровий конкурс-фестиваль «Сяюча зірка Праги», грудень 2023 р., Чехія, м. Прага (Дипломи І ступеня); концертна програма «Шлях до перемоги» з нагоди дня Збройних Сил України, грудень 2023 р., Україна, м. Полтава; Міжнародний фестиваль-конкурс "WAWELSKIE SKARBY", березень 2024 р., м. Краків, Польща (Гран-прі); Міжнародна науково-практична конференція «Традиційні та інноваційні тенденції хореографічного мистецтва, березень 2024 р. (Польща, м. Гурово-Ілавецьке).

Понад 55 артистів театру народного танцю «Заповіт», здобувачів вищої освіти кафедри народної хореографії ХДАК стали лауреатами міжнародних конкурсів і фестивалів. Серед них такі яскраві творчі особистості: заслужений працівник культури України, доцент Каріна Островська; лауреат міжнародного фестивалю танцю в Португалії Павло Задоя; лауреат Всеукраїнського конкурсу балетмейстерів Олександр Цомая; лауреат Міжнародного конкурсу танців народів світу «Веселкова Терпсихора» Ірина Косарева; лауреат Міжнародного конкурсу «Веселкова Терпсихора» та Міжнародного конкурсу професійних виконавців народного танцю «Лідер року» Володимир Василенко; лауреати Міжнародного конкурсу професійних виконавців народного танцю «Лідер року» Олена Лисовська та Марія Холодна; лауреат міжнародних конкурсів Анастасія Іванова (Кравчук); лауреат міжнародного та всеукраїнських конкурсів Артем Мороховець;

лауреати Міжнародного конкурсу хореографічного мистецтва імені Гамер Амасзаде Олена Польова та Владислав Андрієнко; лауреат багатьох всеукраїнських конкурсів Ігор Руденко. Творчі здобутки колективу театру та його окремих виконавців повною мірою залежать від повсякденної, наполегливої праці талановитих художніх керівників театру Бориса Колногузенка та Каріни Островської і музичного керівника «Заповіту» Володимира Лісневського.

Участь у творчій роботі народного театру танцю «Заповіт» надає здобувачам вищої освіти певного досвіду, який вони, після завершення навчання, втілюють у професійній діяльності. Майже всі випускники кафедри народної хореографії працюють за фахом.

Ансамбль сучасного танцю «ЕСТЕТ»

Колектив було створено у 2000 р. Борисом Колногузенком, а абревіатура назви розшифровується як «Експериментальний Студентський Театр Естрадного Танцю». У подальшому ним керували Яна та Володимир Павленки, Леонід Марков, Володимир Резник. З 2010 р. художнім керівником ансамблю сучасного танцю «ЕСТЕТ» є лауреат міжнародних конкурсів Євгенія Янина-Ледовська. Поряд з нею з колективом працюють лауреат міжнародних конкурсів Еліна Самойлова та Денис Паукштелло. Завдяки їхній наполегливій праці ансамбль став не лише одним з кращих творчих колективів нашої академії та Харкова, а й України загалом. Репертуар ансамблю становлять хореографічні композиції, окремі танцювальні номери та міні-спектаклі, різні за змістом та стилями і напрямками сучасного хореографічного мистецтва.

За роки творчого життя «ЕСТЕТ» став лауреатом та володарем Гран-прі всеукраїнських конкурсів сучасного естрадного танцю «Танець не знає меж» (2001 р, м. Дніпропетровськ), «Ритми часу» (2002 р., м. Львів). У 2010 р. на VI Міжнародному конкурсі сучасного танцю «Золото осені-2010» (м. Луганськ) ансамбль сучасного танцю ХДАК отримав Гран-прі, а у 2012 р. — два перших місця в номінації стилізація народного танцю в категорії «Мала група» та у категорії «Формейшн». У 2011 р. на IV Міжнародному фестивалі танцю «ART-BOMB» (м. Харків) колектив став золотим призером у номінації «Стилізація народного танцю»; на І Міжнародному фестивалі сюжетно-образного танцю (м. Харків) ансамбль «ЕСТЕТ» став срібним призером.

У 2012 р. артисти ансамблю сучасного танцю «ЕСТЕТ» брали участь у творчих програмах та урочистих заходах м. Харкова з нагоди Чемпіонату UEFA «EURO-2012» та у фінальному змаганні телевізійного танцювального шоу «МАЙDAH'S». У 2013 р. на Всеукраїнському відкритому фестивалі хореографічного мистецтва «Білий лелека» (м. Дніпро) ансамбль посів два перших місця в категорії «професіонали» в номінаціях «Ансамбль» та «Малі форми». У 2014 р. на IV Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії ім. Павла Вірського (м. Київ) ансамбль «ЕСТЕТ» виборов ІІІ місце в номінації «Стилізація народного танцю», а у 2016 р. на V Всеукраїнському фестивалі-конкурсі народної хореографії імені Павла Вірського (м. Київ) колектив завоював ІІ місце в номінації «Стилізація народного танцю».

У 2016 р. артисти ансамблю «ЕСТЕТ» отримали Гран-прі IV Міжнародного конкурсу сучасного хореографічного мистецтва «Superdance — 2016» (м. Львів), у 2017 р. ансамбль посів І місце на фестивалі-конкурсі «Студентська весна» (м. Харків). У 2018 р. колектив отримав диплом ІІІ ступеня на ІІ Інтернаціональному конкурсу ім. Г. Алмазадеха (м. Баку, Азербайджан), виборов Гран-прі на Міжнародному конкурсі «Золоте руно» (м. Баку, Грузія), отримав Гран-прі на Міжнародному фестивалі-конкурсі "Golden Fleece" (м. Харків) та переміг на XVII Всеукраїнському відкритому фестивалі хореографічного мистецтва «Білий лелека» (м. Дніпро) — І місце в номінації «Сучасна хореографія».

Щорічно колектив брав активну участь у творчих подіях м. Харкова, які проводяться під егідою департаменту науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації. Тричі ансамбль брав участь у звіті майстрів мистецтв та творчих колективів Слобожанщини в Києві на сцені Національного палацу «Україна» (2001, 2005, 2009 рр.). Група ансамблю гідно представляла мистецтво рідної академії та України під час творчих поїздок до Італії, Словаччини, Чехії. У жовтні «ЕСТЕТ» переміг на IV Європейському мультижанровому конкурсі-фестивалі «Сяюча зірка Франції» (м. Париж, Франція).

У 2002 р. рішенням Харківської обласної державної адміністрації ансамбль був визнаний «Кращим творчим колективом 2002 року» і його артистів нагородили спеціальним призом губернатора Харківщини. У 2011 р. «ЕСТЕТ» отримав Почесну грамоту Харківської обласної державної адміністрації. Євгенія Янина-Ледовська як керівник творчого колективу має визнання серед фахівців, Харківської обласної державної адміністрації, Харківської міської ради, Національної хореографічної спілки України.

Ансамбль бального танцю «Креатив»

Колектив створено у 2012 р. Першим художнім керівником та балетмейстером стала неодноразова чемпіонка України зі спортивних бальних танців Зоя Носова. Пізніше ансамбль бального танцю «Креатив» очолив провідний фахівець кафедри Вадим Меліхов. Нині колективом керує Інеса Жук. Репертуар ансамблю становлять хореографічні композиції, окремі танцювальні номери європейської та латиноамериканської програм.

Ансамбль «Креатив» брав активну участь у святкових концертах академії та провідних творчих заходах, змаганнях і фестивалях з бального танцю Харкова, а саме: всеукраїнські змагання зі спортивних танців «Перша столиця», Міжнародний фестиваль танцю «Дзеркальний струмінь», Міжнародний фестиваль-конкурс хореографічного мистецтва «Територія Па», міський фестиваль студентської художньої самодіяльності «Студентська весна», «Кубок віденського вальсу», Спортивний ярмарок «Харків — спортивна столиця».

У 2013 р. на змаганнях під егідою Укрзалізниці ансамбль «Креатив» посів І місце в номінації «Колективи». У листопаді 2014 р. колектив брав участь в обласних змаганнях зі спортивних бальних танців та здобув перемогу в м. Київ на фестивалі, присвяченому Дню Незалежності.

У 2015 р. ансамбль брав участь у встановленні рекорду України «Наймасовіше виконання віденського вальсу на одній локації», у 2017 р. — «Найбільша кількість учасників танцювального фестивалю» в межах VIII Міжнародного фестивалю танцю «Дзеркальний струмінь». У 2018 р. «Креатив» переміг у конкурсі «Студентська весна», взяв участь у фестивалі «IV Харківський вальс» та першому фестивалі танців народів світу.

Останнім часом творчі колективи кафедри — ансамбль сучасного танцю «ЕСТЕТ» та ансамбль бального танцю «Креатив» — беруть активну участь у концертах і виставах, присвячених до календарних свят й урочистих дат, які проводяться за ініціативи ХДАК та під патронатом Харківського міського департаменту культури.

Завдяки участі в роботі творчих колективів кафедри здобувачі вдосконалюють свою виконавську й акторську майстерність, набувають практичного досвіду проведення репетиційної роботи, організації концертних виступів, конкурсів, фестивалів та змагань. Крім того, опановуючи та виконуючи репертуарні номери, вони детальніше вивчають течії і напрями в бурхливому морі сучасної хореографії, підвищуючи свою майстерність у бальних танцях як з європейської, так і латиноамериканської програм.

Б. М. Колногузенко, К. В. Островська, О. М. Курдупова

Кафедра народної хореографії

Кафедра народної хореографії ХДАК розпочала свою діяльність у 1989 р. Ректорат, враховуючи зростаючу потребу в підготовці хореографів вищої кваліфікації, доклав немало зусиль для її створення.

Основний напрям роботи кафедри — підготовка фахівців з фольклорного танцю і народно-сценічного хореографічного мистецтва. Підготовчу роботу, перший набір студентів та керівництво колективом протягом 22 років здійснював Борис Колногузенко.

Увесь набутий хореографічний досвід Борис Колногузенко реалізував у педагогічній та організаційній роботі, створенні навчальних планів, програм, навчальних посібників і методичних розробок. Крім того, значну увагу Борис Колногузенко приділив підбору викладацько-концертмейстерського складу. За роки роботи на кафедрі він виховав понад 53 лауреати міжнародних конкурсів та фестивалів танцю (майже весь педагогічний склад кафедри — це вихованці Бориса Колногузенка). Одна з найкращих серед них — Каріна Островська, яка нині очолює кафедру народної хореографії. Протягом останніх 25 років вона є однією з кращих фахівчинь у Східній та Південній Україні з українського народно-сценічного танцю.

На кафедрі народної хореографії працюють педагоги з високим рівнем професійної майстерності:

Каріна Островська — завідувач кафедри народної хореографії, заслужений працівник культури України, доцент, один із художніх керівників театру народного танцю «Заповіт» ХДАК, багато років була його провідною солісткою. Вона є членом правління Харківського обласного осередку Національної хореографічної спілки України. Має чимало почесних відзнак і нагород: Почесну відзнаку Харківської обласної Ради «Слобожанська слава» (2015 р.); Почесні грамоти Харківської облдержадміністрації та міської ради (2005 р., 2013 р.); Почесну грамоту Міністерства культури і туризму України (2010 р.); Почесну грамоту Міністерства у справах сім'ї, молоді та спорту (2008 р.); Почесну відзнаку українського козацтва Орден Покрови Пресвятої Богородиці (2018 р.); вищу відзнаку хореографічного мистецтва України — «Медаль Павла Вірського»; Грамоту Харківської обласної Ради (2016 р.); Диплом лауреата творчої премії 2005 р. Харківської міської ради; Диплом лауреата міського конкурсу «Молода людина року» (Харків, 2007 р.) у номінації «Культура та мистецтво»; Почесний знак «За вагомий внесок у хореографічне мистецтво» Харківського обласного осередку НХСУ; пам'ятну медаль Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені Павла Вірського. Каріна Островська — лауреат премії Харківської облдержадміністрації в галузі культури і мистецтва імені Павла Вірського в номінації «Хореографія» (2008 р.), лауреат регіонального рейтингу «Харків'янин року» в номінації «Діячі науки, культури, мистецтва, спорту» (2009 р.) та дипломант XX обласного конкурсу «Вища школа Харківщини. Кращі імена» в номінації «Завідувач кафедри» (2018 р.).

Каріна Островська викладає дисципліни: «Український народний танець та методика його викладання», «Зразки народної хореографії», «Хореографічний ансамбль», «Практика виконавська».

Борис Колногузенко — професор, академік, викладає провідні курси кафедри: «Мистецтво балетмейстера», «Професійний хореографічний ансамбль», «Методика роботи з хореографічним колективом», «Теорія та історія українського танцю».

Ірина Мостова — з 2021 р. декан факультету хореографічного мистецтва, кандидат мистецтвознавства, доцент, член Національної хореографічної спілки України, лауреат Міжнародного конкурсу, володар першої премії IV Всеукраїнського фестивалю-конкурсу народної хореографії імені П. Вірського. Викладає дисципліни: «Народно-сценічний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера». Є балетмейстером-репетитором театру народного танцю «Заповіт».

Тетяна Брагіна — кандидат філософських наук, доцент, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Сучасні проблеми світового та вітчизняного мистецтва», «Державна політика в галузі культури і мистецтва», «Методологія наукового дослідження», «Педагогіка та психологія вищої школи», «Педагогічна практика», «Колективи та виконавці — лідери світової хореографії». Тетяна Брагіна постійно проводить наукові дослідження, результати яких відображено в наукових працях (має близько 200 публікацій).

Катерина Бортник — кандидат мистецтвознавства, доцент, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Хореографічна імпровізація у народному танці», «Танцювальна культура фламенко», «Мистецтво балетмейстера», «Класичний танець та методика його викладання». Постійно проводить наукові дослідження, результати яких відбито у наукових статтях (має близько 50 публікацій).

Олена Курдупова — старший викладач, заступник декана факультету хореографічного мистецтва, лауреат міжнародного фольклорного фестивалю, була солісткою театру народного танцю «Заповіт», член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Історія хореографічного мистецтва», «Народний костюм», «Костюм та сценічне оформлення танцю» (для здобувачів вищої освіти ОПП Сучасна хореографія, ОПП Бальна хореографія), «Біомеханіка хореографічних рухів», «Народно-сценічний танець та методика його викладання», «Народно-сценічний танець» (для здобувачів вищої освіти ОПП Сучасна хореографія), «Колективи та виконавці — лідери світової хореографії».

Людмила Шилова — старший викладач, член Національної хореографічної спілки України. З успіхом використовує в ХДАК досвід педагогічної роботи під час викладання дисциплін «Класичний танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець».

Лариса Дегтяр — старший викладач, лауреат Міжнародного фольклорного фестивалю, член Національної хореографічної спілки України, була провідною солісткою театру народного танцю «Заповіт». Викладає дисципліну «Класичний танець та методика його викладання».

Антон Паладійчук — викладач, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Мистецтво балетмейстера», «Народно-сценічний танець» (для здобувачів вищої освіти ОПП Сучасна хореографія, ОПП Бальна хореографія), «Український народно-сценічний танець» (для здобувачів ОПП Бальна хореографія). Антон Паладійчук активно займається науковою діяльністю, має ряд публікацій у національних та міжнародних наукових збірках, володіє свідоцтвами про авторське право.

Олександр Цомая — старший викладач, відмінник освіти України, член Національної хореографічної спілки України, лауреат Всеукраїнського конкурсу балетмейстерів. Олександр Цомая є балетмейстером-репетитором чоловічої групи театру народного танцю «Заповіт». Викладає дисципліни: «Народно-сценічний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера».

Людмила Філь — старший викладач, відмінник освіти України, член Національної хореографічної спілки України, володар Гран-прі Всеукраїнського конкурсу балетмейстерів. Викладає дисципліни: «Народно-сценічний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера».

Викладачі кафедри народної хореографії беруть активну участь у творчому та культурному житті Харкова, області, України, займаються науковою та методичною роботою. Разом із доцентом Каріною Островською проводять творчі семінари й майстер-класи з українського танцю та інших видів хореографічного мистецтва в багатьох містах України і за її межами. Професор Борис Колногузенко здійснює багаторічну активну роботу, поширюючи національне українське мистецтво в різних країнах світу. Брав участь

у творчих проєктах державного рівня в США (м. Сіетл), В'єтнамі (м. Ханой, м. Хошимін), Азербайджані (м. Баку), Китаї (м. Шицзячжуан).

Робота концертмейстерів кафедри народної хореографії відзначається високим професіоналізмом та творчим підходом до поставлених завдань з кожної навчальної дисципліни.

З першого року створення на кафедрі працює лауреат всеукраїнських конкурсів та міжнародних фестивалів, провідний концертмейстер Володимир Лісневський, кавалер ордена Максима Кривоноса.

Протягом 35 років надзвичайно важливими для плідної роботи кафедри народної хореографії, її творчого колективу є увага та поради Героя України, народного артиста України, лауреата Національної премії імені Т. Г. Шевченка, академіка, генерального директора й художнього керівника Національного заслуженого академічного ансамблю танцю України імені П. П. Вірського, голови Національної хореографічної спілки України Мирослава Вантуха.

Навчальну дисципліну «Український народний танець та методика його викладання» вперше на Лівобережній Україні розроблено й практично втілено в практиці ЗВО Борисом Колногузенком. Досягти високого рівня викладання цього предмета на кафедрі допомогли заслужений артист України, професор Сергій Зубатов, заслужений працівник культури України Олег Голдрич, народний артист України Рафаїл Малиновський, професор Олександр Колосок.

У перші роки свого існування кафедра народної хореографії працювала за навчальними планами та програмами, розробленими Борисом Колногузенком. Вони значно відрізнялися від планів інших ЗВО своєю творчою й педагогічною концепцією. Нині методичні матеріали готують усі викладачі кафедри. У своїй роботі вони зважають на власний педагогічний досвід, а також на завдання, які постають перед академією на сучасному етапі. Завдяки цим програмам здобувачі вищої освіти мають можливість здобути ґрунтовні знання з усіх предметів у галузі хореографічного мистецтва.

Кафедра народної хореографії є випусковою для бакалаврів з хореографії за освітньою програмою «Народна хореографія» (денна форма навчання) та магістрів з хореографії за освітньою програмою «Хореографія» (денна та заочна форми навчання). Нормативний термін навчання бакалаврів — 4 роки, магістрів — 1 рік 4 місяці.

У процесі підготовки здобувачі вищої освіти першого бакалаврського рівня навчання отримують знання з циклу освітніх компонент професійної та практичної підготовки: «Методика роботи з хореографічним колективом», «Мистецтво балетмейстера», «Український народно-сценічний танець та методика його викладання», «Зразки народної хореографії», «Народно-сценічний танець та методика його викладання», «Хореографічний ансамбль», «Класичний танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець», «Сучасний танець», «Гімнастика», «Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі»; а також вивчають гуманітарні та соціально-економічні дисципліни: «Історія України: цивілізаційний вимір», «Історія української культури», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія».

Надзвичайно важливу роль має вивчення курсів за вибором, серед яких є: «Хореографічна імпровізація у народному танці», «Сучасний танець», «Народний костюм», «Історія хореографічного мистецтва», «Біомеханіка хореографічних рухів».

Завдяки дисциплінам «Виконавська практика», «Виробнича практика» здобувачі вищої освіти мають можливість розвивати виконавську майстерність з народно-сценічного танцю, українського танцю та набувати навичок роботи з хореографічним колективом.

Здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти отримують знання із циклу освітніх компонент професійної та практичної підготовки: «Мистецтво балетмейстера», «Виконавська майстерність та методика її розвитку», «Класичний танець та методика його викладання», «Класичний танець на професійній сцені», «Український народно-сценічний танець в умовах глобалізації», «Колективи та хореографи — лідери світового танцювального мистецтва», «Менеджмент в хореографічному мистецтві», «Педагогічна практика», «Виробнича практика»; серед курсів за вибором є: «Контемпорарі денс», «Хореографічна імпровізація», «Танцювальна культура фламенко», «Методологія викладання класичного танцю в балетному театрі», «Професійний хореографічний ансамбль».

Здобувачі також вивчають гуманітарні та соціально-економічні дисципліни: «Методологія наукового дослідження та академічна доброчесність», «Цивільний захист та домедична допомога», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Педагогіка та психологія вищої школи».

Компетентності, набуті здобувачами вищої освіти під час вивчення освітніх компонент професійної та практичної підготовки, гуманітарних та соціально-економічних дисциплін, відображаються в предметі «Мистецтво балетмейстера», який є основою виховання молодих балетмейстерів і керівників хореографічних колективів.

Переважна частина навчальних годин курсу відводиться на вивчення законів побудови хореографічних творів і опанування основних форм народного танцю; розвиток майстерності побудови драматургії хореографічних творів, уміння втілювати свої теми, ідеї, сюжети в чітку й логічну форму хореографічної дії. Майбутні балетмейстери навчаються образно відчувати, розуміти та самостійно аналізувати музичні твори. Застосовуючи ці знання, здобувачі вищої освіти створюють окремі етюди, танці та розгорнуті хореографічні композиції. Особлива увага при вивченні курсу «Мистецтво балетмейстера» приділяється розвитку художньої інтуїції студента, творчої індивідуальності, виявленню власного балетмейстерського почерку.

Майстерність балетмейстера-створювача пов'язана з майстерністю організатора й керівника художнього колективу, тому одним із головних серед фахових дисциплін є предмет «Методика роботи з хореографічним колективом».

Завдання курсу — виявити значення ролі викладача в сучасних умовах, специфіку організаційної, викладацької та балетмейстерської роботи в колективах і навчальних закладах. Особливе значення надається формуванню високоідейного, художньо виразного, багатообразного за тематикою й жанрами репертуару, зв'язку його з хореографічним фольклором.

Майбутні хореографи навчаються розуміти не лише завдання, які вони вирішуватимуть як керівники, а й конкретні способи та методи їх реалізації, використовуючи знання та навички, керуючись творчим досвідом визнаних майстрів вітчизняної хореографії. Студенти формують своє творче кредо. Ця дисципліна виявляє потенційні можливості студентів як майбутніх хореографів, допомагає у виборі конкретної спеціалізації: робота з дитячим, дорослим, студентським колективами народної хореографії.

Важливе значення для майбутніх фахівців-хореографів має практичне втілення теоретичних знань, умінь і навичок. Із цією метою у 1990 р. Борисом Колногузенком створено народний театр народного танцю «Заповіт».

Більшість здобувачів вищої освіти досягають значних успіхів під час опанування всіх навчальних дисциплін. За минулі 35 років понад 30 студентів кафедри отримували спеціальні стипендії: Президента України, Верховної Ради України, Харківської облдержадміністрації, Харківської міської ради.

Молоді спеціалісти, які набувають в академії кваліфікації «бакалавр з хореографії» та «магістр з хореографії», працюють у дитячих, юнацьких та дорослих хореографічних колективах. Створені ними колективи демонструють своє мистецтво на сценах Харкова, України та за її межами. Випускники кафедри народної хореографії викладають фахові дисципліни в Харківському національному університеті мистецтв імені І. П. Котляревського, Харківському національному педагогічному університеті імені Г. С. Сковороди, Херсонському державному університеті, Полтавському національному педагогічному університеті імені В. Г. Короленка, Харківському фаховому вищому коледжі мистецтв, Лозівському фаховому вищому коледжі мистецтв, Сумському фаховому коледжі мистецтв і культури імені Д. С. Бортнянського, Дніпропетровському фаховому мистецько-художньому коледжі культури, у Миколаївській філії Київського національного університету культури і мистецтв, а також в інших мистецьких закладах різних міст України. Майже весь педагогічний склад кафедри народної хореографії ХДАК — це її кращі випускники. Деякі випускники працюють артистами в театрах опери та балету, музичних та музично-драматичних театрах України, професійних ансамблях пісні і танцю, відомих балетних трупах Іспанії, Франції, Китаю, Португалії. Усі артисти та хореографи Великого академічного Слобожанського ансамблю пісні й танцю є випускниками кафедри.

Таким чином, можна відзначити, що кафедра народної хореографії стала основою для створення факультету хореографічного мистецтва, її випускники стали провідними викладачами на кафедрі сучасної та бальної хореографії.

Н. М. Семенова

Кафедра сучасної та бальної хореографії

Кафедра сучасної та бальної хореографії здійснює професійну підготовку бакалаврів — фахівців у галузі хореографічного мистецтва; готує артистів, балетмейстерів, педагогів і керівників танцювальних колективів за освітньою програмою «Сучасна хореографія» та освітньою програмою «Бальна хореографія»; акумулює актуальну інформацію із сучасного та бального танцю.

У Харківській державній академії культури кафедра сучасної та бальної хореографії офіційно існує з лютого 2018 р. як результат об'єднання двох випускових кафедр бальної хореографії та сучасної хореографії, що були створені у 2003 р. як складові нового факультету хореографічного мистецтва. Робота ж з підготовки фахівців сучасного та бального танцю в Академії почалася набагато раніше. Розробку навчальних планів та програм було здійснено під керівництвом та за участі народного артиста України, професора, академіка Бориса Колногузенка. У 1997 р. було здійснено перший набір студентів на відділення сучасної хореографії та відділення бальної хореографії на заочну форму навчання, а у 1998 р. — на обидва відділення на денну форму навчання.

З вересня 2003 р., коли в ХДАК запрацював факультет хореографічного мистецтва, кафедру сучасної хореографії очолив заслужений артист України Леонід Марков, а кафедру бальної хореографії — заслужений працівник культури України, лауреат міжнародних конкурсів Олексій Літвінов. З 2011 р. кафедрою сучасної хореографії керував народний артист України, професор, академік Борис Колногузенко, а з 2016 р. — кандидат мистецтвознавства, доцент Олена Шабаліна. Кафедру бальної хореографії очолював доктор мистецтвознавства, професор Олександр Чепалов, з 2014 р. — кандидат мистецтвознавства, доцент Катерина Бортник. З вересня 2020 р. об'єднаною кафедрою сучасної та бальної хореографії керує кандидат мистецтвознавства, доцент Наталія Семенова.

Кадровий склад кафедри на сучасному етапі має високий професійний рівень. Науково педагогічні працівники беруть активну участь у житті Академії, міста Харкова та України: проводять семінари та майстер-класи з хореографічних дисциплін; плідно займаються науково-дослідною та науково-методичною роботою; презентують свої досягнення на всеукраїнських та міжнародних науково-практичних конференціях, друкуються у фахових періодичних виданнях; керують науковою та творчою роботою здобувачів вищої освіти освітньої програми «Сучасна хореографія» та освітньої програми «Бальна хореографія»; надають

консультації з хореографічних дисциплін профільним навчальним закладам та танцювальним колективам Харківщини; беруть активну участь у роботі журі всеукраїнських та міжнародних танцювальних конкурсів і змагань; здійснюють керівництво кваліфікаційними роботами магістрів зі спеціальності 024 — Хореографія освітньої програми «Хореографія».

На кафедрі сучасної та бальної хореографії працюють науково-педагогічні працівники з високим рівнем професійної майстерності, провідні фахівці у галузі хореографічного мистецтва.

Наталія Семенова — завідувач кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат мистецтвознавства, доцент, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліну «Класичний танець та методика його викладання», керує курсовими роботами з дисципліни «Мистецтво балетмейстера» та «Виробничою практикою». Має понад 60 наукових та науково-методичних публікацій, зокрема в науковому журналі, що індексується в міжнародній наукометричній базі Web of Science.

Кирило Шкурєєв — доцент кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат мистецтвознавства; майстер спорту України міжнародного класу зі спортивних танців, національний чемпіон Португалії з танцювального спорту, переможець фіналіст та призер міжнародних змагань з танцювального спорту та спортивних танців у Нідерландах, Грузії, Іспанії, Китаї, Польщі, Португалії, Румунії, Словенії, Україні, чемпіонатів та кубків федерацій УФСТ, УРТ, АСТУ, СГОСТУ, УССТ, ФТСУ, ЛФСТ, FPDD, WDC, IDSA, IDU; заслужений тренер України зі спортивних танців, який виховав 35 майстрів спорту України зі спортивних танців, 16 майстрів спорту України міжнародного класу зі спортивних танців; суддя міжнародної категорії зі спортивних танців "International Dance Sport Association", президент громадської спілки «Всеукраїнський танцювальний союз», президент громадської організації «Харківська міська федерація спортивних танців», віцепрезидент Асоціації спортивного танцю України та президент її Харківського відокремленого підрозділу; організатор понад 50 змагань зі спортивних танців різного рівня від чемпіонатів та кубків області до національних чемпіонатів та кубків України зі спортивних танців серед дорослих та професіоналів, організатор офіційних кубків світу зі спортивних танців. Викладає дисципліни: «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера».

Ольга Хендрик — доцент кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат педагогічних наук, доцент, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Мистецтво балетмейстера», «Сучасний танець та методика його викладання», «Контемпорарі денс», «Хореографічна імпровізація»; керує кваліфікаційними роботами магістрів. Має близько 50 наукових та науково-методичних публікацій, у тому числі в науковому журналі, що індексується в міжнародній наукометричній базі Web of Science.

Євгенія Янина-Ледовська — доцент кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат мистецтвознавства, лауреат міжнародних конкурсів з хореографічного мистецтва, художній керівник і балетмейстер ансамблю сучасного танцю «ЕСТЕТ» Харківської державної академії культури, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Мистецтво балетмейстера», «Зразки сучасної хореографії», «Хореографічний ансамбль із сучасного танцю». Має понад 40 наукових та науково-методичних публікацій, зокрема в науковому журналі, що індексується в міжнародній наукометричній базі Web of Science.

Олександра Широковська — старший викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, фіналіст та призер міжнародних фестивалів-конкурсів бального танцю, суддя міжнародної категорії зі спортивних танців "International Dance Sport Association", суддя міжнародної категорії Асоціації спортивного танцю України, суддя вищої категорії Федерації танцювального спорту України, спортивний інспектор, член президії Харківської танцювально-спортивної ради. Викладає дисципліни: «Європейський бальний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера», «Виконавська практика».

Ірина Макарова — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Сучасний танець та методика його викладання», «Мистецтво балетмейстера», «Виконавська практика».

Денис Федорченко — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, майстер спорту України зі спортивних танців; чемпіон України та віцечемпіон кубку Європи зі спортивних бальних танців, срібний призер чемпіонату України серед професіоналів з європейської програми, бронзовий призер відкритого чемпіонату України серед професіоналів, член збірної України з неолімпійських видів спорту; суддя міжнародної категорії зі спортивних танців "International Dance Sport Association", суддя першої категорії Федерації танцювального спорту України. Викладає дисципліну «Європейський бальний танець та методика його викладання».

Євгенія Сластіна — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Класичний танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець».

Микола Берднік — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії; чемпіон України, переможець відкритих кубків України, переможець відкритих чемпіонатів Бельгії, Латвії, Норвегії, Чехії зі спортивних бальних танців, фіналіст та півфіналіст відкритих кубків та чемпіонатів з бальних танців Австрії, Нідерландів, Данії, Італії, Литви, Люксембургу, Німеччини, Польщі, Словенії, Угорщини; суддя міжнародної категорії Світової танцювальної організації (WDO), суддя міжнародної категорії Європейської танцювальної організації (ECDS), головний суддя та суддя вищої категорії громадської спілки «Всеукраїнський танцювальний союз», головний суддя та суддя національної категорії Спілки громадських організацій спортивного танцю України; організатор всеукраїнських турнірів з бальних танців: «Танцювальна планета» і «Кубок Олімпу» та фестивалю «Перлини Слобожанщини». Викладає дисципліни: «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Хореографічний ансамбль», «Хореографічний ансамбль з бального танцю».

Еліна Самойлова — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, лауреат міжнародних конкурсів з хореографічного мистецтва, балетмейстер ансамблю сучасного танцю «ЕСТЕТ» Харківської державної академії культури, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Сучасний танець та методика його викладання», «Сучасний популярний танець», «Сучасний танець» для здобувачів вищої освіти ОПП Народна хореографія, «Імпровізація».

Вадим Меліхов — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, суддя вищої категорії Федерації танцювального спорту України, засновник та організатор міжнародних та всеукраїнських мистецьких івентів: «Харківський вальс», Міжнародний конкурс з бального танцю "Open Kharkiv ball", Фестиваль хореографічного мистецтва «Територія ПА», Всеукраїнські змагання з бального танцю "Step by step". Викладає дисципліни: «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Хореографічний ансамбль».

Олена Гриценко — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат у майстри спорту зі спортивної акробатики, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліни: «Класичний танець та методика його викладання», «Танок» (для здобувачів вищої освіти ОПП Академічний спів).

Денис Паукштелло — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, балетмейстер ансамблю сучасного танцю «ЕСТЕТ» Харківської державної академії культури, суддя Української федерації спортивного танцю. Викладає дисципліни: «Хореографічний ансамбль», «Хореографічний ансамбль із сучасного танцю», «Підтримка у сучасному танці».

Інесса Жук — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії, кандидат у майстри спорту України зі спортивних танців, балетмейстер ансамблю бального танцю «Креатив» Харківської державної академії культури, член Національної хореографічної спілки України. Викладає дисципліну «Хореографічний ансамбль з бального танцю».

Юлія Гришина — викладач кафедри сучасної та бальної хореографії. Викладає дисципліни: «Сучасний танець та методика його викладання», «Виконавська практика».

Тетяна Бородіна — провідний концертмейстер кафедри сучасної та бальної хореографії, фахівець з багаторічним стажем роботи з дисциплін «Мистецтво балетмейстера» і «Класичний танець та методика його викладання».

Основний **науковий напрям роботи** кафедри сучасної та бальної хореографії — Хореографічне мистецтво України та світу у дискурсі минулого та сучасності. Тематика досліджень науково-педагогічних працівників:

1. Традиції та новації хореографічної освіти — професійна підготовка фахівців: виконавців, балетмейстерів, викладачів хореографічних дисциплін;
2. Бальний танець в Україні та світі: спортивний та мистецький аспекти;
3. Новації у хореографічній культурі XXI століття;
4. Імпровізація та перфоманс у сучасній хореографії.

Науково-педагогічні працівники та здобувачі кафедри щорічно беруть активну участь у конференціях ХДАК: Міжнародній конференції молодих науковців «Культура та інформаційне суспільство XXI століття» та Міжнародній науковій конференції «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку», на яких представляють результати науково-дослідницької роботи. Викладачі також мають публікації

у періодичних наукових виданнях, що включені до переліку фахових видань України, зокрема в збірці наукових праць «Культура України», та у наукових виданнях, що включені до наукометричних баз, зокрема Scopus та Web of Science Core Collection.

Науково-педагогічні працівники кафедри сучасної та бальної хореографії обмінюються досвідом з колегами хореографічних підрозділів інших закладів вищої освіти України: Київський національний університет культури і мистецтв, Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди, Полтавський державний педагогічний університет імені В. Г. Короленка, Уманський державний педагогічний університет імені Т. Г. Тичини та ін. Вони беруть участь у науково-практичних конференціях, семінарах, майстер-класах; відвідують відкриті заняття. Крім того, викладачі кафедри надають методичні консультації колегам із загальноосвітніх навчальних закладів хореографічного спрямування та спеціалізованих навчальних закладів I–III ступенів акредитації (Харківський та Лозівський фахові вищі коледжі мистецтв).

Як випускова, кафедра сучасної та бальної хореографії готує бакалаврів з хореографії за освітньою програмою «Сучасна хореографія» (денна форма навчання, заочна форма навчання) та освітньою програмою «Сучасна хореографія» (денна форма навчання, заочна форма навчання). Нормативний термін навчання бакалаврів — 4 роки.

У процесі підготовки здобувачі вищої освіти першого бакалаврського рівня навчання отримують знання із циклу освітніх компонент професійної та практичної підготовки. ОПП Сучасна хореографія: «Методика роботи з хореографічним колективом», «Мистецтво балетмейстера», «Класичний танець та методика його викладання», «Сучасний танець та методика його викладання», «Зразки сучасної хореографії», «Хореографічний ансамбль», «Імпровізація», «Народно-сценічний танець», «Гімнастика», «Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі». Серед курсів за вибором є: «Підтримка у сучасному танці», «Хореографічний ансамбль у сучасному танці», «Костюм та сценічне оформлення танцю», «Історія хореографічного мистецтва», «Біомеханіка хореографічних рухів».

Завдяки дисциплінам «Виконавська практика», «Виробнича практика» здобувачі вищої освіти ОПП Сучасна хореографія мають можливість розвивати виконавську майстерність у галузі класичного танцю, сучасного танцю та набувати навичок роботи з хореографічним колективом.

ОПП Бальна хореографія: «Методика роботи з хореографічним колективом», «Мистецтво балетмейстера», «Європейський бальний танець та методика його викладання», «Латиноамериканський бальний танець та методика його викладання», «Класичний танець та методика його викладання», «Історичний бальний танець», «Сучасний танець», «Хореографічний ансамбль», «Український народно-сценічний танець», «Гімнастика», «Безпека життєдіяльності та охорона праці в галузі». Серед курсів за вибором є: «Народно-сценічний танець», «Сучасний популярний танець», «Хореографічний ансамбль у бальному танці», «Костюм та сценічне оформлення танцю», «Історія хореографічного мистецтва», «Біомеханіка хореографічних рухів».

Дисципліни «Виконавська практика», «Виробнича практика», що викладаються здобувачам вищої освіти ОПП Бальна хореографія, надають можливість розвитку виконавської майстерності з європейського бального танцю, латиноамериканського бального танцю та отримання навичок роботи з хореографічним колективом.

Здобувачі також вивчають гуманітарні та соціально-економічні дисципліни: «Історія України: цивілізаційний вимір», «Історія української культури», «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Іноземна мова (за професійним спрямуванням)», «Філософія».

Велике значення для майбутніх хореографів має практичне втілення теоретичних знань, умінь та навичок. Тому здобувачі вищої освіти освітньої програми Сучасна хореографія та освітньої програми Бальна хореографія вдосконалюють свою професійну майстерність у **творчих колективах кафедри**: *ансамблі сучасного танцю «ЕСТЕТ»* та *ансамблі бального танцю «Креатив»*.

Випускники кафедри сучасної та бальної хореографії стають провідними викладачами хореографічних дисциплін у спеціалізованих навчальних закладах хореографічного спрямування: Харківській хореографічній школі, Харківському ліцеї мистецтв, Школі сучасних театрально-сценічних напрямів, Харківському фаховому вищому коледжі мистецтв, Харківському національному педагогічному університеті ім. Г. С. Сковороди та деякі, зокрема, Кирило Шкуреєв, Євгенія Янина-Ледовська, Денис Федорченко, Еліна Самойлова, Денис Паукштелло, Микола Берднік, Інесса Жук є вже досвідченими науково-педагогічними працівниками ХДАК.

Більшість випускників кафедри створюють та очолюють власні хореографічні колективи, студії, танцювальні клуби, школи танцю, де педагогічну діяльність поєднують з балетмейстерською творчістю. Деякі випускники стають артистами провідних театрів, зокрема Харківського національного академічного театру опери та балету імені М. Лисенка, серед яких: Антоніна Радієвська, заслужена артистка України, художній керівник балету; Олена Шевцова, заслужена артистка України, солістка балету; Олексій Князьков, лауреат міжнародних конкурсів, соліст балету, Тетяна Семенова, солістка балету; та різних закордонних танцювальних компаній. Окремі виконавці бальних танців після закінчення навчання в ХДАК продовжують танцювальну кар'єру та гідно представляють себе на міжнародних турнірах та змаганнях за межами України, зокрема у Штутгарті (Німеччина), Червії (Італія), Барселоні (Іспанія) та ін. Серед випускників кафедри: Тетяна Куц, багаторазова чемпіонка "Hollywood Dance Sport Championship", "Autumn Dance Classic", "Holiday Classic Championship", "California Open Dance Sport Championship", "California Ball Dance Sport Championship", "South Open Dance Sport Championship", "Gala Great Gatsby Championship", "Desert Classic Dance Sport Championship", фіналістка Чемпіонату Америки з бально-спортивних танців USDC, посіла 8 місце на Чемпіонаті світу зі спортивних бальних танців з American Smooth; Денис Река, призер Чемпіонату України, суддя вищої міжнародної категорії, є засновником і головним тренером великого клубу "Dance Innovations Team" в м. Київ. Серед вихованців Дениса Река лауреати і призери багатьох всеукраїнських та міжнародних фестивалів зі спортивних бальних танців у нашій країні. Також його учні багато років гідно представляють Україну на світовій арені і є неодноразовим переможцями в категоріях ювенали, юніори, молодь таких престижних чемпіонатів, як Блекпульский фестиваль, International Championship в Британії, Чемпіонат світу в Парижі та інших престижних світових змаганнях; Віталій Загоруйко, заслужений майстер спорту України зі спортивних танців, учасник та хореограф телевізійних проєктів «Танцюють Всі», «Танці з Зірками», актор кліпів, серіалів, зірковий експерт, засновник школи та театру танцю Віталія Загоруйка в м. Київ. Провідними танцівниками в галузі бального танцю стали: Дар'я Чеснокова, Артем Плахотний, Дмитро Бондаренко, Дмитро Орлов, Анна Орлова, Катерина Стрельникова, Михайло Смагін, Ольга Бура, Ігор Устимович та ін.

Випускники кафедри, які виявили зацікавленість науковою діяльністю, продовжують навчання за спеціальністю 024 — Хореографія на другому (магістерському) рівні вищої освіти у ХДАК та інших ЗВО України, а деякі здобувають освіту за третім (науково-творчим) рівнем, зокрема у Львівському національному університеті імені І. Франка.

Перспективи розвитку кафедри сучасної та бальної хореографії у розширенні міжнародних зв'язків з європейськими ЗВО для обміну досвідом. Однак головним залишається збереження українських традицій та надбань у хореографічній освіті, розвиток сучасного вітчизняного танцювального мистецтва, виховання професіоналів високого рівня в хореографічній галузі. Науково-педагогічні працівники кафедри реагують на сучасні реалії та активно залучають в освітній і творчий процеси дистанційні форми та найсучасніші онлайн-технології.

Факультет хореографічного мистецтва та його кафедри спільними зусиллями всіх викладачів створюють умови для підвищення рівня й авторитету української сучасної національної культури та безпосередньо формують її майбутнє. Факультет хореографічного мистецтва ХДАК — це творчий, науково-методичний та культурно-освітній центр України, що на високому професійному рівні вирішує завдання інноваційного розвитку хореографічного мистецтва.

Н. В. Цигановська

Кафедра фізичної культури і здоров'я

Фізичне виховання і спорт є одним із пріоритетних напрямів діяльності Харківської державної академії культури. За фізичне виховання та спортивно-масову роботу в академії відповідає кафедра фізичної культури і здоров'я.

Для забезпечення цієї діяльності в навчальних планах усіх спеціальностей передбачені навчальні години на дисципліну «Фізичне виховання» у кількості 2 аудиторних заняття на тиждень упродовж 1–2 курсів першого бакалаврського рівня освіти.

Висококваліфіковані викладачі, наявна матеріально-технічна база дозволяють здійснювати фізичне виховання не лише в групах загальної фізичної підготовки та спеціального медичного відділення, фізичної реабілітації, а також у безкоштовних спортивних секціях.

Фізичне виховання і спорт у закладах вищої освіти — це складова розвитку освіти, яка сприяє збереженню й зміцненню здоров'я, вихованню фізичних, морально-вольових та інтелектуальних здібностей усіх учасників навчально-виховного процесу, організації змістовного дозвілля студентської молоді та оптимізації спорту вищих досягнень.

Одним із завдань кафедри фізичної культури й здоров'я є вдосконалення форм мотивації і залучення здобувачів вищої освіти до регулярних занять руховою активністю з урахуванням інтересів, побажань, здібностей та індивідуальних особливостей кожного як під час обов'язкових занять фізичним вихованням, так і в позанавчальний час.

Фізичне виховання як обов'язкова навчальна дисципліна була запроваджена в закладах вищої освіти з 1929 р. У перші роки існування Українського бібліотечного інституту (1929–1930) фізичне виховання студентів здійснювали фахівці фізичного виховання в складі військової кафедри, до відкриття в 1937 р. кафедри фізичного виховання.

У Харківському державному бібліотечному інституті (ХДБІ) працювали кваліфіковані викладачі фізичного виховання, під керівництвом яких виховувалися гімнасти, легкоатлети, акробати тощо. Вони успішно конкурували з провідними спортсменами інших ВНЗ м. Харкова. До спортивної історії інституту ввійшов 1938 р., коли студентка Віра Мандрикіна (після війни — викладач кафедри дитячої літератури В. М. Островська) стала чемпіонкою України серед студентів зі спортивної гімнастики. У довоєнні та перші післявоєнні роки кафедру фізичного виховання очолювали: Г. А. Луцький (1937–1941), Г. Е. Курінний (1947), А. Ф. Ветчинкін (1948–1951), І. І. Стрижаков (1952–1972). Спортивний авторитет інституту став зростати у 1950–60-ті рр., коли кафедру очолював І. І. Стрижаков. У ці часи студенти ХДБІ неодноразово посідали призові місця на спартакіадах ЗВО Харкова з різних видів спорту.

У той час звання майстрів спорту здобули: Г. Вайсброд, В. Герасімова, В. Акімова, А. Єрмакова. Разом із ними спортивну честь ХДІК гідно несли здібні студенти-спортсмени: легкоатлети — Е. Першина, В. Трофімов, Н. Колсяк, П. Валявко; волейболісти — А. Петренко, Н. Юнаков; лижники — П. Борецький, М. Борисова, Л. Тернова, Г. Голобородько; баскетболісти — П. Введенський, А. Бевз; акробатка Н. Лавріненко; плавчиня Н. Феофілова та багато інших.

Згодом вони стали талановитими організаторами культурно-освітньої роботи. У той період великий внесок у спортивні успіхи студентів зробив педагогічний колектив кафедри фізичного виховання у складі Г. К. Жолтікова, Г. Д. Кулакової, О. Ф. Лозової, Л. М. Пояркової. Саме при них студенти Харківського державного інституту культури (ХДІК) багаторазово перемагали в найпрестижнішій комбінованій міській естафеті за участі бігунів, велосипедистів, плавців та гребців з усіх спорттовариств Харкова.

Педагог, тренер, спортивний журналіст В. М. Резницький підготував найсильнішу серед ЗВО Харкова жіночу команду волейболісток. Його вихованці — студентки Л. Острельцова, І. Долгова, М. Горелік, Н. Коробова, Г. Терентьєва — неодноразово виборювали перше місце в змаганнях ВНЗ культури України з волейболу.

У 1949 р. почав працювати в ХДІК А. О. Коробейников, який із 1973 р. очолив кафедру фізичного виховання. Він науково збагатив методику навчання з фізичного виховання, першим серед викладачів кафедри захистив кандидатську дисертацію, був ініціатором проведення таких популярних змагань (потім вони стали традиційними), як масовий легкоатлетичний крос на приз Г. Баліцького (випускника ХДІК), травневі спортивні свята, змагання зі спортивної гімнастики на кубок В. М. Островської тощо.

Сам різнобічний атлет, суддя Всесоюзної категорії А. О. Коробейников готував талановитих легкоатлетів, таких як: М. Васильченка, С. Полякову, І. Сидоренко, Л. Сєрова, В. Тихомирова, В. Шейка та багато інших, які примножували спортивну славу ХДІК. Лише за 1975–78 рр. спортсмени ХДІК посіли 14 перших місць у студентських іграх спортклубів ВНЗ Мінкультури, а жіноча волейбольна команда 15 разів завоювала чемпіонський титул. Високо цінувала спортивна громадськість м. Харкова та України багатоплідну роботу А. О. Коробейникова як головного судді обласних та республіканських змагань з легкої атлетики.

У 1970–80-х рр. плідно працював зі студентами викладач І. Г. Бондалєтов (у минулому учень А. О. Коробейникова). Його вихованці склали кістяк команди легкоатлетів ХДІК — неодноразового призера серед ЗВО III групи м. Харкова. У ті ж часи великий внесок у спортивні перемоги інституту, Харкова і України зробили студенти ХДІК — майстри спорту міжнародного класу: гімнастка О. Долгополова, легкоатлетка М. Котенева, здібна бігунка Т. Дзюба, майстер зі стрільби з лука В. Резнікова (усі — вихованці бібліотечного факультету).

З 1992 р. кафедру очолює доцент І. Г. Бондалєтов — здібний педагог і фахівець у галузі фізичної культури. Він розробив концепцію розвитку кафедри фізичного виховання, працював над методикою впровадження фізичних вправ у професійні знання, уміння та навички майбутніх фахівців різних галузей інформаційної та художньої сфери. Крім того, І. Г. Бондалєтов — активний профспілковий діяч.

У 1994 р. кафедра дістала назву «кафедра фізичної культури і здоров'я». Основний напрям її діяльності — формування фізичної культури особистості, сучасного світогляду та світосприйняття в студентів засобами наукових досягнень кафедральних дисциплін, гуманізація педагогічного процесу, згідно з якою здоров'я розуміється нині в тривимірному аспекті: фізичне, психічне та духовне.

Знаковою подією 2000 р. у спортивному житті ХДАК стало завоювання її командою II призового місця на чемпіонаті України зі спортивної аеробіки і фітнесу (Н. Циганoвська, А. Ковалевські, П. Коломієць, Н. Мільман, О. Єрьоміна). Тренер команди — діюча спортсменка, старший викладач Н. В. Циганoвська.

Важливою подією в діяльності кафедри став вихід у світ навчальних посібників І. Г. Бондалєтова «Основи валеології», Н. В. Циганoвської «Гімнастика» та ін., які мають високий попит серед фахівців і використовуються викладачами та студентами з різних міст України. У посібниках аспект здоров'я людини розглядається як об'єкт дослідження науки про її здоров'я. Ці підходи поділяли та впроваджували в практику ветерани кафедри, майстри спорту Г. П. Аристова та Т. В. Брагіна, викладачі Л. Є. Зубатюк, Г. І. Мірошник. Їх традиції продовжують молоді колеги — майстри спорту Н. В. Циганoвська, В. В. Гончар, Н. А. Веретельникова, В. П. Красов, які особисто ставала багаторазовими чемпіонами та призерами чемпіонатів України, Європи та світу.

Починаючи з 2003 р., складовою фізичного виховання наших студентів стали змагання з видів спорту за програмою Спартакіади ХДАК. Про це свідчить їхня зростаюча популярність як засобів фізичного вдосконалення, спортивно-командних взаємовідносин, захисту честі факультетів. Мають вони і виховний ефект, тому потребують всесторонньої підтримки деканатів, профспілкового комітету, органів студентського самоврядування.

20 років поспіль викладачі кафедри фізичної культури і здоров'я організовують Спартакіаду ХДАК з метою перевірки фізичної підготовки студентів та спонукання їх до рухової активності і зміцнення здоров'я. За ці роки участь у змаганнях з 12 видів спорту взяли тисячі студентів академії.

З 2009 р. за спортивно-масову роботу кафедри відповідає старший викладач В. В. Гончар. Він є капітаном збірної команди викладачів ХДАК. Команда неодноразово була переможцем та призером галузевих і міжгалузевих обласних спартакіад серед профспілок.

Не лише викладачі захищають ім'я академії. Студентська команда ХДАК з міні футболу у 2009 р. посіла ІІІ місце серед ЗВО Харкова. Баскетбольна команда у 2009–2013 рр. виступала на міжвузівських змаганнях і в чоловічій баскетбольній лізі. Волейбольна команда у 2013, 2017, 2019 рр. була призером місцевих, обласних міжвузівських та галузевих змагань.

Небайдужі до спорту студенти організували фанклуб і постійно супроводжують свою улюблену команду на змаганнях. Спортсмени ХДАК беруть участь у багатьох заходах міста та області. Неодноразово наші студенти ставали призерами чемпіонатів України з армспорту, спортивної аеробіки, баскетболу, волейболу, кульової стрільби, легкої атлетики, настільного тенісу, шахів та шашок, міні футболу, дартсу, жиму штанги, гирьового спорту та фітнесу.

Упродовж усього періоду існування кафедри фізичної культури і здоров'я працюють спортивні секції (КСВ) з різних видів спорту. Станом на 2024 р. в академії діють секції «Атлетична гімнастика», «Шахи та шашки», «Настільний теніс», «Акробатика». Заняття проводять викладачі кафедри — кваліфіковані фахівці в цих видах спорту.

З 2011 р. кафедру очолює кандидат біологічних наук, доцент І. О. Кушнарьов. Склад кафедри розширився з появою нових викладачів фізичного виховання: Д. С. Батулін (чорний пояс І-й дан з Таеквон-до), А. В. Архипова (майстер спорту України зі спортивної акробатики).

З 2016 р. на кафедрі працює кандидат технічних наук, доцент О. Є. Казаков, який займається проведенням науково-дослідної та навчальної роботи, має більше 100 наукових публікацій, автор декількох монографій, начальник Штабу з Цивільного захисту Академії.

З 2016 р. кафедру очолює майстер спорту зі спортивної гімнастики, багаторазова призерка чемпіонатів України, суддя вищої категорії, тренер збірної Харківської міської федерації спортивного танцю, міжнародний сертифікований інструктор з фітнес-програм, провідний фахівець з гімнастики в хореографії Н. В. Циганов ська

Працюючи на посаді завідувача кафедри фізичної культури і здоров'я, Н. В. Циганов ська ефективно керує роботою кафедри, популяризує на різних рівнях важливість фізичної культури та спортивно-масової діяльності здобувачів ЗВО. Під її керівництвом суттєво пожвавилися всі напрями роботи кафедри, ефективно оновлюється навчально-методичне забезпечення освітнього процесу, члени кафедри постійно вдосконалюють викладацьку майстерність, запроваджуючи інноваційні проблемні методи навчання. Так, у 2020–2024 рр. викладачі дисципліни «Фізичне виховання» здійснюють виконання науково-дослідної роботи за темою: «Спартакіада ХДАК як досвід роботи з організації спортивно-масових заходів серед студентів у вільний від навчання час». У 2020 р. Н. Циганов ська та члени кафедри Д. Батулін і В. Гончар отримали сертифікат, що підтверджує знання англійської мови на рівні В2. За підсумками рейтингу науково-педагогічних працівників 2021/2022 н. р., кафедра фізичної культури і здоров'я увійшла до рейтингу топ 10 кафедр ХДАК.

Кафедра фізичної культури і здоров'я плідно співпрацює із закладами вищої освіти України та зарубіжжя: Харківською державною академією фізичної культури, Національним аерокосмічним університетом імені М. С. Жуковського «Харківський авіаційний інститут», Волинським національним університетом імені Лесі Українки, Харківським національним педагогічним університетом імені Г. С. Сковороди, Львівським державним університетом фізичної культури імені Івана Боберського, Дрогобицьким державним педагогічним університетом імені Івана Франка, Хмельницьким національним університетом, Кам'янець-Подільським національним університетом імені Івана Огієнка, Академією фізичного виховання та спорту імені Єнджея

Снядецькєго, м. Гданськ, Поморською школою вищою, м. Старогард Гданський, Вищою школою безпеки, м. Познань (Польща) та ін.

У межах співпраці передбачено проведення спільних заходів: наукові конференції для викладачів та здобувачів, міжнародні проєкти, семінари-практикуми, написання статей і монографій, випуск збірників, проведення зустрічей з провідними науковцями ЗВО-партнерів.

Одним із головних пріоритетів наукової роботи кафедри є поєднання навчального процесу з науковою діяльністю. У 2022 р. на кафедрі активізувалася міжнародна співпраця з польськими колегами з Академії фізичного виховання і спорту імені Єнджея Снядецкєго в Гданську. Після всеукраїнського відбору кандидатур завідувачку кафедри Н. В. Цигановську запросили взяти участь у міжнародному проєкті як спеціаліста з фізичного виховання, а науковим консультантом від Академії — проректора з наукової роботи А. А. Соляник. Керівництво Польського товариства наук у Грудзьондзі (координатор: віцепрезидент ПТН, професор, доктор наук Даріуш Владислав Скальскі) запропонувало й анонсувало міжнародний польсько-український міждисциплінарний міжвузівський проєкт у галузі фізичної культури, здоров'я та безпеки за участі: Поморської школи вищої в Старогарді Гданському, Вищої школи безпеки в Познані (Польща) та Харківської державної академії культури (Україна). Підсумки плідної співпраці були реалізовані в циклі колективних наукових монографій: «Психологічне розуміння ризику в екстремальних видах спорту. Вибрані питання» (2023), «Фізичне виховання, здоров'я та безпека. Сучасні вибрані аспекти» (2023), «Управління та безпека в державному управлінні. Вибрані питання» (2023), «Фізична культура і безпека у актуалізації цінності здоров'я. Вибрані аспекти» (2024), присвячена 95-річчю Харківської державної академії культури (колектив авторів: Наталія Цигановська, Даріуш Скальскі, Давід Чарнецкі). У 2023 р. за особистий вагомий внесок у створення циклу монографій у форматі міжнародної наукової трилогії Відділ Польського товариства наук присудив Н. Цигановській «Наукову Нагороду». Також на цьому врочистому засіданні А. А. Соляник та Н. В. Цигановська були обрані членами Польського товариства наук. Міжнародна співпраця триває та розширює нові обрії втілення наукових пошуків. На 2024–2025 н. р. уже заплановано нові масштабні проєкти з міжнародної науково-дослідницької діяльності. Важливим утіленням міжнародного доробку кафедри стала очікувана подія — підписання Договору про співпрацю між Польським товариством наук та Харківською державною академією культури (15.04.2024 р.).

Науково-педагогічні працівники кафедри беруть активну участь у міжнародних науково-методичних, науково-практичних конференціях та публікують наукові статті. За останні 5 років мають публікації, що входять до міжнародних наукометричних баз даних Scopus та Web of Science — 7; до фахових видань України — 30. Отримали свідоцтва про реєстрацію авторського права — 7. Організували і провели міжвузівські методично-практичні семінари: в семінарі «Сучасні проблеми викладання гімнастики у естетичних видах спорту» взяли участь викладачі гімнастики, музично-ритмічного виховання і фітнесу Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди (27.10.2021 р.). Ініціювали та провели 3 методичні семінари кафедри та були співорганізаторами 5 всеукраїнських науково-практичних конференцій з міжнародною участю: «Фізичне виховання і спорт в закладах освіти» у Харківському національному економічному університеті імені С. Кузнеця (29.04.2022 р.), «Фізична активність і якість життя людини» у Харківському національному медичному університеті (06.05.2022 р.), учасники Всеукраїнського круглого столу «Сучасні тенденції розвитку фізичного виховання у закладах вищої освіти України в умовах воєнного стану» в Національному юридичному університеті імені Ярослава Мудрого (23.06.2022 р.), Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні виклики освіти та науки», Інститут охорони здоров'я НУВГП, м. Рівне (01.12.2023 р.), VI міжнародного наукового конгресу «Історія фізичної культури і спорту народів Європи» м. Луцьк, Волинський національний університет ім. Лесі Українки (19.09.2023 р.); Міжнародної конференції «Інновації тіловиховання 4.0», «Складові здоров'я України», Parimatch Foundation та Інститут модернізації змісту освіти (26.10.2023 р.) та ін.

У 2023 р. старші викладачі кафедри Н. Веретельникова та Д. Батулін пройшли міжнародне наукове стажування в Польському Товаристві Наук (ПТН) в Грудзьондзі за темою: «Діяльність вищої освіти в сфері фізичної культури в країнах Європейського Союзу на прикладі Польщі» в обсязі 180 годин (6 кредитів ЄКТС).

З метою виховання в здобувачів навичок наукової роботи та застосування їх у самостійній науково-дослідній діяльності в галузі фізичної культури, активного способу життя, рухової активності, збереження здоров'я, фізичної реабілітації та рекреації з квітня 2022 р. працює постійно діючий студентський науковий

гурток «Проблеми і перспективи фізичного виховання і спорту». Члени гуртка — це 14 найбільш здібних і талановитих здобувачів, схильних до наукової роботи, які залучені до дослідницьких студій кафедри, виявляють інтерес, розвивають наукове мислення та ерудицію з питань фізичного виховання. Поточна робота відбувається на засіданнях гуртка не рідше одного разу на місяць з обговоренням підсумків наукових робіт, публікаційної діяльності, реферативних повідомлень та ін. Під час регулярних засідань гуртка розглядаються актуальні питання, проводяться круглі столи, відбуваються майстер-класи. За цій період членами гуртка опубліковано 17 наукових публікацій, здійснено 11 доповідей на конференціях.

Незважаючи на воєнний стан, у якому змушена перебувати наша країна внаслідок широкомасштабної російської агресії, кафедрою ФКіЗ здійснюється активна спортивна діяльність. Викладачі кафедри організовують здобувачів вищої освіти і особисто беруть участь у різних спортивних заходах м. Харкова, обласних та всеукраїнських змаганнях. Залучають здобувачів і викладачів ХДАК до благодійних онлайн-забігів «Благодійний забіг для ЗСУ», «ХАРКІВ — місто-герой», «Незалежність України в кожному з нас», «Неподільні кордони» та ін., до онлайн-челенджів #BeActive — будь переможцем!, #EuropeanWeekofSport, #Whitecard. Також відбуваються традиційні спортивні івенти в Академії.

Кафедрою фізичної культури і здоров'я у 2022 р. була запропонована концепція проведення онлайн-челенджу #АктивнийЯХДАК (до заходу долучилися понад 300 осіб).

Викладачі кафедри завдяки наполегливій праці сформувалися як фахівці з гімнастики та акробатики в хореографії. На курсі за вибором «Гімнастика» та секційних заняттях «Акробатика» вони постійно і плідно співпрацюють з хореографічними колективами «ЕСТЕТ», «Заповіт».

За вагомі особисті внески в розвиток спорту, популяризацію фізичної культури, підготовку спортсменів високого рівня та значні досягнення викладачі кафедри нагороджені почесними подяками, грамотами й відзнаками: завідувач кафедри Н. В. Цигановська — Подякою Міністерства культури та інформаційної політики України (2023), почесними грамотами та відзнаками Міністерства в справах сім'ї, молоді і спорту України (2008, 2014, 2017), Асоціації діячів естрадного мистецтва України (2018, 2021), Громадської ради з питань культури, молоді та спорту Міністерства культури і інформаційної політики України (2017, 2020, 2021), Центрального Комітету профспілки працівників культури України (2017, 2019), Харківської обласної державної адміністрації (2017, 2018, 2024), Харківської міської ради (2007, 2012, 2018, 2021, 2022, 2023); доцент кафедри І. Г. Бондалєтов — Подякою Центрального Комітету профспілки працівників культури України (2017, 2019); старший викладач В. В. Гончар — почесними грамотами та відзнаками Асоціації діячів естрадного мистецтва України (2018), Харківської обласної державної адміністрації (2017, 2024), Харківської міської ради (2018, 2023); старший викладач Д. С. Батулін — почесними грамотами та відзнаками Харківської обласної державної адміністрації (2017, 2024), Харківської міської ради (2018, 2023).

Колектив кафедри бере активну участь у громадській діяльності міста Харків: вони є учасниками «Фан-зони Євро-2012»; щорічного «Харківського марафону»; «Дня Європи» (2016, 2017); «Дня міста» (2016, 2017, 2018); «Велодня» (2014, 2016, 2019) та ін.

Таким чином, на кафедрі фізичної культури і здоров'я поєднуються досвід та молодість, плідна співпраця викладачів з багаторічним стажем та молодих викладачів.

Але, розглядаючи попередню, майже 95-річну історію нелегкого становлення фізичного виховання та спорту в нашому ЗВО, слід відзначити, що в неї, як і у всіх закладах вищої освіти України, була поширена й неприпустима нині система примусу у вигляді обов'язкових нормативів з фізичної підготовленості. Про це йшлось у резолюції Національного конгресу Спортивної студентської спілки України (травень, 2018).

Нині викладацький склад кафедри ФКіЗ націлений на те, щоб фізичне виховання в ХДАК розвивалось шляхом модернізації змісту та форм цього процесу, щоб враховувалися інтереси студентства, його задоволення від занять з укріплення здоров'я та працездатності. Це на сьогодні ще непопулярний, але неминучий процес розвитку.

Педагогічний, науковий та тренерський досвід науково-педагогічних працівників кафедри фізичної культури і здоров'я є вагомим внеском у розвиток та популяризацію фізичної культури як складової української культури.

М. О. Жигайло

Центр безперервної освіти та зв'язків з громадськістю

У 1990 р. створено факультет довузівської підготовки та післядипломної освіти (ДППО), діяльність якого зосереджувалася на підготовці абітурієнтів до вступу в ХДАК.

З 2002 р. факультет довузівської підготовки налагодив співпрацю з Харківським обласним центром зайнятості. У 2002–2004 рр. були організовані курси, які дозволили підвищити кваліфікацію за спеціальностями «Документознавство та інформаційна діяльність» і «Менеджмент організацій» майже 75 безробітним слухачам. Крім того, у 2004 р. факультет ДППО здійснив перший випуск фахівців, котрі здобули другу вищу освіту за спеціальністю «Документознавство та інформаційна діяльність».

З грудня 2010 р. факультет реорганізовано в Центр безперервної освіти, ключовими напрямами діяльності якого стали підготовчі курси та курси підвищення кваліфікації. За період роботи накопичено значний досвід навчання абітурієнтів фахових дисциплін різних спеціальностей й освітніх програм ХДАК.

Розроблено й успішно апробовано програми курсів підвищення кваліфікації для бібліотечних фахівців та програм курсів з особливостей упровадження УДК у бібліотеках України.

У період з 2015 р. по 2017 р. курси з підвищення кваліфікації в професійній сфері пройшли співробітники різних бібліотек Харкова, зокрема Національного технічного університету «Харківський політехнічний університет», Центральної наукової бібліотеки Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, Наукової бібліотеки Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого, Харківського національного технічного університету сільського господарства імені П. Василенка, Харківського національного медичного університету, Харківського національного університету мистецтв імені І. П. Котляревського, Обласного комунального закладу «Харківська обласна бібліотека для юнацтва» та ін.

З 2024 р. Центр безперервної освіти реорганізовано в Центр безперервної освіти та зв'язків з громадськістю. Нині метою діяльності Центру є: формування системи безперервної підготовки кадрів шляхом підвищення кваліфікації через стажування, надання освітніх послуг громадянам України з метою підготовки їх до вступу до закладів вищої освіти України; інформаційна, рекламна та іміджева підтримка популяризації діяльності Академії, профорієнтаційна діяльність, сприяння працевлаштуванню випускників.

Головними завданнями діяльності Центру є:

– організація і проведення стажування науково-педагогічних (педагогічних) працівників з метою підвищення їх кваліфікації. Забезпечення умов для постійного підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів освіти, безперервного навчання та розкриття їх потенціалу, інтелектуального та загальнокультурного рівня, надання необхідних загальних та професійних компетентностей; організація підвищення кваліфікації шляхом стажування в структурних підрозділах ХДАК,

що провадять освітню діяльність за акредитованими освітніми програмами, для закладів вищої та фахової передвищої освіти, педагогічних, науково-педагогічних працівників;

- проведення профорієнтаційної роботи серед учнівської та студентської молоді з метою її навчання на підготовчих курсах;
- підготовка громадян України до вступу до закладів вищої освіти України шляхом організації роботи підготовчих курсів за програмами предметів національного мультипредметного тесту, інших предметів, що долучені до програм творчих конкурсів за мистецькими напрямами, а також курсів іноземних мов для здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти;
- організаційна та інформаційна підтримка роботи приймальної комісії;
- розвиток співробітництва та поширення академічних, наукових, творчих зв'язків Академії з іншими закладами освіти, культурно-мистецькими й іншими установами, організаціями шляхом укладання угод, договорів про спільну діяльність;
- інформаційний, рекламний та іміджевий супровід та популяризація діяльності Академії;
- розширення співпраці з державними установами, закладами освіти, центрами зайнятості та іншими організаціями щодо аналізу проблем працевлаштування.

Важливим напрямом роботи Центру є організаційне та інформаційне забезпечення стажування науково-педагогічних працівників ХДАК та інших закладів вищої освіти, з якими укладено договори про спільну діяльність. За 2023 р. пройшли стажування 74 науково-педагогічних і педагогічних працівників ХДАК, 62 особи пройшли стажування в ХДАК з інших закладів освіти, установ та організацій. Станом на 01.05.2024 р. 50 науково-педагогічних та педагогічних працівників ХДАК стажувались в інших закладах, а також 74 особи пройшли стажування в ХДАК.

Центр сприяє регулярному підвищенню професійної кваліфікації, а також активно бере участь у різноманітних заходах (семінарах, вебінарах, тренінгах, конференціях тощо) у межах України та за кордоном, спрямованих на вдосконалення педагогічної, наукової, навчально-методичної компетентності.

Одним із ключових векторів діяльності Центру є систематична, скоординована, розгалужена профорієнтаційна діяльність. Вона дозволяє підвищити конкурентоспроможність ХДАК на вітчизняному та європейському ринку освітніх послуг, збільшити контингент здобувачів освіти, що є одним з найважливіших критеріїв якості освітньої діяльності.

Центром здійснюються активізація й удосконалення форм профорієнтаційної роботи, координація діяльності структурних підрозділів Академії щодо підготовки та проведення вступної кампанії факультетами та випусковими кафедрами.

З метою забезпечення якості профорієнтаційної діяльності кафедр в інтернет-середовищі, популяризації освітніх, наукових та творчих здобутків Академії в соціальних мережах проводяться різноманітні заходи («Особливості ведення сторінок кафедр у соцмережах», «Застосування платформ графічного дизайну в профорієнтаційній та освітній діяльності» тощо).

Центр реалізує маркетингову стратегію профорієнтаційної роботи ХДАК, проводить аналіз конкурентного середовища (ринку праці та освітніх послуг). Із цією метою здійснюються інформаційний супровід і поширення промоційного матеріалу під час вступних кампаній 2023 р. та 2024 р., зокрема в інформаційних телеграм-каналах, довідковому сайті закладів освіти Education.ua тощо.

Здійснюється популяризація діяльності ХДАК шляхом систематичного розміщення, оновлення та підтримання в актуальному стані інформації на офіційному сайті Академії, що підлягає обов'язковому оприлюдненню. На сайті підтримується активна популяризації наукових та мистецьких здобутків Академії, оновлюються текстові й візуальні профорієнтаційні матеріали. Так, у 2023 р. Харківська державна академія культури посіла друге місце в Першому всеукраїнському рейтингу мистецьких закладів вищої освіти, який започаткувала та оприлюднила дослідницька компанія "Active Group". Одним з ключових параметрів створення рейтингу стала «Репутація та інформаційна активність», яка визначається за результатами публікаційної активності закладу на сайті, соціальних мережах та інших онлайн-джерелах.

Підтримується постійна публікаційна активність актуальних спеціальностей, за якими здійснюється набір в Академію за першим (бакалаврським) та другим (магістерським) рівнями вищої освіти, заходів, які проводяться в Академії в популярних соціальних мережах Facebook, Instagram, TikTok. Розміщуються інформаційні матеріали щодо вступу до Академії в монографіях, зокрема в партнерстві із закордонними ЗВО:

«Psychologiczne rozumienie ryzyka w sportach ekstremalnych. Wybrane zagadnienia / Психологічне розуміння ризику в екстремальних видах спорту. Вибрані питання» — спільному міжнародному міждисциплінарному проєкті співпраці Вищої школи безпеки зі штаб-квартирою в Познані (Польща) та Харківської державної академії культури (кафедри фізичної культури та здоров'я); Autorskie program międzynarodowego stażu naukowego. Monografia / Авторська програма міжнародного наукового стажування — спільний міжнародний міждисциплінарний проєкт співпраці Польського товариства наук (м. Грудзьондз, Польща), Харківської державної академії культури (кафедри фізичної культури та здоров'я), Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна), Поморської Школи Вищої (м. Старогард Гданський, Польща), Академії фізичного виховання і спорту імені Єнджея Снядецького (м. Гданськ, Польща);

Здійснюється періодичне розміщення рекламного контенту в інформаційних телеграм-каналах, які охоплюють аудиторію регіону та України загалом. Створено й підтримується публікаційна активність в телеграм-канал для вступників («ХДАК ВСТУП 2023», «ХДАК ВСТУП 2024» та «ХДАК магістратура вступ 2024»), у яких здійснюються постійна консультаційна підтримка, інформаційний супровід, публікація новин щодо заходів, які заплановані в Академії.

Створено й оновлено інформаційні стенди на корпусах Академії, банери, розроблено флаєри та інші промоційні матеріали для розповсюдження інформації про вступ до Академії.

У 2023 р. та 2024 р. для вступу на перший (бакалаврський) рівень вищої освіти були сформовані групи слухачів підготовчих курсів для проходження творчого конкурсу за спеціальностями: 021 «Аудіовізуальне мистецтво та виробництво», 024 «Хореографія», 026 «Сценічне мистецтво».

З метою підготовки здобувачів 4 курсу до складання Єдиного фахового випробування для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти, у 2023 та 2024 рр. успішно діяли підготовчі курси з іноземної мови.

Центр та приймальна комісія здійснюють технічну підтримку та реєстрацію на ЄВІ/ЄФВВ для вступу на другий (магістерський) рівень вищої освіти. У межах підготовчих курсів з англійської мови й додатково для усіх, хто зареєструвався на ЄВІ/ЄФВВ, створено телеграм-чати «ЄВІ_анг._2023», «Вступ_магістри_2023», «24_ЄВІ_англійська», «Вступ магістри 2024», у яких надається консультація здобувачам 4 курсу та публікується актуальна інформація щодо вступу до магістратури.

У 2023 та 2024 рр. здійснено значні кроки щодо висвітлення діяльності Академії, створення позитивного іміджу й надійної репутації та конкурентоспроможності шляхом оновлення структури й інтенсифікації публікацій на офіційному вебсайті Академії. Позитивно впливає на імідж культурно-мистецького закладу вищої освіти поєднання творчо-виконавської та профорієнтаційної діяльності. У 2023–2024 рр. проведено: Дні відкритих дверей Академії («Вас вітає ХДАК» (2023 р.), «Бранч з Академією культури» (2024 р.)), численні дні відкритих дверей факультетів, випускових кафедр, лекції-дискусії (наприклад, «Циркізація в шоу» в межах онлайн-показу циркового шоу "Alice", кафедра режисури), практична підготовка («Інтенсив з історії України» — підготовка до НМТ, кафедра історії, музеєзнавства та пам'яткознавства), квести (Квест по метро, кафедра туристичного бізнесу), майстер-класи (з народного та бального танців «Танцюй, Слобожанське», «Вальс для кожного» у ТРЦ «Нікольський», факультет хореографічного мистецтва), круглі столи — ХДАК та КЗ «Харківський фаховий вищий коледж мистецтв», «Організація освітнього процесу в мистецьких закладах за допомогою дистанційних форм навчання: виклики та перспективи»; КЗ «Харківський музичний фаховий коледж імені Б. М. Лятошинського», «Перспективи розвитку музичної освіти у Харківському регіоні»; онлайн-івенти («Де логіка», факультет аудіовізуального мистецтва), творчі зустрічі (творча зустріч кафедри майстерності актора у ТРЦ «Нікольський»), концерти (ХДАК АРТПРОЄКТ «Разом переможемо»), святковий марафон у Харківському метрополітені «Новорічний калейдоскоп», презентація ХДАК на ярмарці ЗВО (у межах STEM-виставки «Жінки в науці») тощо.

Центр сприяє налагодженню співробітництва із закладами вищої, загальної середньої освіти, профільними закладами фахової передвищої освіти, установами та організаціями з метою виявлення і підтримки обдарованої молоді, розширення можливості для творчого самовираження, професійного становлення та кар'єрної орієнтації здобувачів, культурно-мистецької, освітньої й наукової співпраці ХДАК тощо.

У 2023–2024 рр. укладено / оновлено угоди та договори про співпрацю:

– ЗВО: Національна академія Національної гвардії України, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка, Луганський національний університет імені Тараса Шевченка,

Львівський університет бізнесу і права, Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова, Національний лісотехнічний університет (м. Львів);

– школи, ліцеї, коледжі, інші освітні заклади: КЗ «Лозівський фаховий вищий коледж мистецтв Харківської обласної ради», КЗ «Мереф'янський ліцей "Перспектива"», КЗ «Мереф'янський ліцей № 3 з дошкільним підрозділом Мереф'янської міської ради Харківської області», КЗ «Коротичанський ліцей Пісочинської селищної ради», Ніжинський фаховий коледж культури і мистецтв ім. М. Заньковецької, КЗ «Височанський ліцей № 1 Височанської селищної ради Харківського району Харківської області», Залізниченський ліцей Болградської міської ради Одеської області, Будянський ліцей Південної міської ради Харківського району Харківської області; КПСМНЗ «Дитяча школа мистецтв № 6», Харківський приватний НВК «Ліцей "Професіонал" Харківської області», КЗ «Богодухівський ліцей № 2 Богодухівської міської ради Богодухівського району Харківської області», КЗ «Харківський ліцей № 4 Харківської міської ради», КЗ «Харківська спеціальна школа № 12 Харківської обласної ради», КЗ «Харківський ліцей № 24 ім. І. Н. Питікова Харківської міської ради»;

– департаменти: Департамент у справах сім'ї, молоді та спорту Харківської міської ради, Департамент культури і туризму Харківської обласної державної адміністрації;

– філармонії, центри, музеї та інші культурно-мистецькі заклади: КП «Харківська обласна філармонія», КЗ «Обласний організаційно-методичний театрально-концертний центр» (м. Харків), КЗ «Первомайський краєзнавчий музей Первомайської міської ради», Харківський Будинок актора ім. Леся Сердюка НСТДУ, Харківське міжобласне відділення Національної спілки театральних діячів України, Військова частина 3005 Національної гвардії України, КЗ «Центр дитячої та юнацької творчості № 7 Харківської міської ради», КЗ «Харківський Палац дитячої та юнацької творчості Харківської міської ради», КЗ «Харківський міський центр дозвілля молоді», КЗ «Палац дитячої та юнацької творчості "ІСТОК" Харківської міської ради»;

– ПАТ, ТОВ, ГО: Приватне акціонерне товариство «Філіп Морріс Україна», ТОВ «Скайрон», ГО «Харківський центр молодих інвалідів та членів їх сімей "Право вибору"».

Важливим чинником у визначенні напряму профорієнтаційної роботи є моніторинг працевлаштування випускників Академії, який дозволяє виокремити ключові завдання, проблеми та перспективи під час формування стратегії профорієнтаційної діяльності, корегування змісту освітньо-професійних програм відповідно до запитів ринку праці. У взаємодії з факультетами та кафедрами ХДАК Центр здійснює систематичне оновлення інформації щодо працевлаштування випускників. На офіційному сайті висвітлюється інформація щодо заходів, спрямованих на сприяння працевлаштуванню випускників («Освіта та кар'єра — День студента 2023», «Сучасні заклади освіти — 2023», взаємодія з Молодіжною радою первинної профспілкової організації профспілки працівників соціальної сфери Харківського обласного центру зайнятості), оприлюднення інформації щодо зустрічей факультетів та кафедр зі стейкхолдерами, здійснюється інформування здобувачів освіти про заходи, зустрічі з потенційними роботодавцями (наприклад, Загальноукраїнський міжуніверситетський кар'єрний захід «Час працювати 2023») тощо.

У Центрі працюють: провідний фахівець Людмила Миколаївна Луханіна, фахівець Ірина Анатоліївна Бережна, старший інспектор Оксана Сергіївна Синько.

О. М. Білик

Центр міжнародної освіти і співробітництва

Інтеграція Харківської державної академії культури у світовий освітній простір актуалізувала кілька нагальних питань, пов'язаних із забезпеченням якісної професійної підготовки іноземних громадян, посиленням значення міжнародних зв'язків, визначенням стратегії інтернаціоналізації як одного з пріоритетних напрямів освітньої діяльності. Вирішенням цих питань займаються працівники Центру міжнародної освіти і співробітництва.

Підготовку фахівців для зарубіжних країн ХДАК здійснює з 1971 р. З того часу вищу освіту здобули представники понад 40 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. У 1971–1972 навч. р. розпочали своє навчання перші 6 іноземних студентів — громадяни Республіки В'єтнам. Наступного навчального року контингент іноземних студентів уже становив 17 осіб, із них — 16 представників Республіки В'єтнам та одна студентка з Монгольської Народної Республіки.

Показником рівня фахової підготовки іноземних громадян в Академії є те, що її випускники обіймали високі адміністративні посади в установах своїх країн: очолювали національні бібліотеки, відділи, працювали в галузевих міністерствах, центрах наукових досліджень, науково-дослідних інститутах, університетах, музеях, коледжах, профспілкових школах, управліннях державних адміністрацій. Так, громадяни Ефіопії обіймали такі посади: Теволде Стефанос — був начальником відділу документів Національної університетської бібліотеки (м. Аддіс-Абеба, Ефіопія), Вельде Безабез Фелікс — начальником відділу бібліотек Міністерства культури Ефіопії та викладачем університету; громадяни Конго — Еленге Шан П'єр — був керівником культурного центру в м. Браззавіль (Конго), Дьєдене Майонго — директором Національної бібліотеки (Конго), громадяни В'єтнаму Ву Кім Лон — був директором бібліотеки в Інституті мистецтв, Нгуєн Тхі Донг — директором Наукової бібліотеки Цсу (В'єтнам), Чан Хуанг Бао — директором бібліотеки м. Ханой, громадянка Йорданії Аль Кусус Інаїр — директором бібліотеки університету в м. Карак (Йорданія).

У 70–80 рр. іноземні громадяни навчалися лише на бібліотечному факультеті, де існувала посада заступника декана з роботи з іноземними студентами. Першим заступником декана була Валентина Пахомівна Нікітіна. У 1976 р. на цю посаду призначено Зайду Гімальдінову. Вона була наставником студентів-іноземців, надавала їм повну допомогу в навчанні й організації відпочинку.

Набутий досвід роботи з іноземними студентами, збільшення контингенту сприяли створенню відповідної навчальної структури — факультету з роботи з іноземними студентами. Перший декан — Світлана Євгенівна Шматова — доклала чимало зусиль для становлення факультету, удосконалення навчального процесу. Утрачені за роки стагнації зв'язки з деякими країнами відновилися, контингент іноземних студентів почав зростати. Так, у 1992 р. після тривалої перерви розпочинає навчання перша група китайських студентів.

З 1998 по 2003 рр. факультет очолювала Наталія Іванівна Мельник — випускниця Горлівського державного інституту іноземних мов, яка вирішувала проблеми виховання та навчання іноземних студентів, опікувалася питаннями перебування їх в Україні. У 2003 р. деканом призначено Олену Миколаївну Білик, фахівця з методики мовної підготовки іноземців та інтернаціоналізації вищої освіти. Перебуваючи на цій посаді, вона впроваджувала нові напрями діяльності факультету, активно долучалася до розробки методичних засад викладання української мови як іноземної, проблем соціалізації освітніх мігрантів.

2010 р. факультет реорганізовано в Центр міжнародної освіти і співробітництва, де під керівництвом Олени Миколаївни продовжилися розвиток і вдосконалення роботи з іноземними студентами, активізувалася міжнародна співпраця з партнерами з різних країн. У листопаді 2013 р. завідувачем Центру призначено Ольгу Борисівну Піскунову. З 2016 р. завідувачем Центру знову призначено О. М. Білик, котра закінчила докторантуру ХДАК та у 2018 р. захистила докторську дисертацію з теми «Теорія та методика соціалізації іноземних студентів в освітньо-культурному середовищі вищого навчального закладу» за спеціальністю 13.00.05 «Соціальна педагогіка». 2019 р. по 2022 р. завідувачем Центру міжнародної освіти і співробітництва була Ірина Анатоліївна Фесенко, кандидат філологічних наук, доцент. З 2023 р. на посаді завідувача Центру працює Наталія Володимирівна Шумлянська.

На Центр міжнародної освіти і співробітництва покладається вирішення питань, пов'язаних з організацією освітнього процесу, проживанням, створенням належних умов для соціокультурної адаптації та інтеграції іноземних громадян, котрі навчаються в ХДАК, у соціокультурний простір України та освітньо-культурне середовище закладу вищої освіти. Центром міжнародної освіти і співробітництва реалізуються такі види діяльності: аналітично-прогностична щодо заохочення іноземців до навчання в ХДАК; організація підготовки рекламних й інформаційних матеріалів; взаємодія з посольствами, консульствами та представництвами зарубіжних країн з питань навчання й набору іноземних громадян до ХДАК; оформлення запрошень на навчання; здійснення набору іноземних громадян для навчання в ХДАК; контроль за перевіркою документів, які надають іноземні громадяни під час вступу та зарахування до ХДАК згідно з чинним законодавством; доведення до відома іноземних громадян чинних нормативних документів, які регламентують їх навчання в Україні; організація й вирішення разом з адміністрацією питань побуту іноземних громадян, котрі навчаються в ХДАК; сприяння в наданні освітніх та інформаційних послуг іноземним здобувачам; поселення в гуртожиток, реєстрація і продовження терміну перебування в Україні; контроль за оформленням особових справ іноземних здобувачів, документів, які супроводжують їхнє навчання; забезпечення іноземцям організаційної та правової підтримки в процесі визнання зарубіжних документів про освіту, які подаються ними під час вступу до ХДАК; контроль за академічною, фінансовою та побутовою дисципліною іноземних громадян у відносинах з академією; здійснення контактів з питань, пов'язаних з навчанням іноземних громадян у ХДАК, з дипломатичними відомствами й консульськими установами іноземних держав в Україні, з посольствами та консульствами України за кордоном, з правоохоронними органами, органами прикордонних, митних та інших служб, служби безпеки тощо; формування та ведення бази даних іноземних здобувачів; оформлення випускних документів державного зразка про закінчення підготовчого відділення, а також про здобуття освітніх ступенів «Бакалавр» і «Магістр»; моніторинг освітнього процесу для іноземних громадян на факультетах ХДАК; проведення виховної роботи серед іноземних громадян, які навчаються в ХДАК; формування єдиного демократичного інтернаціонального студентського середовища академії.

Одним із провідних напрямів діяльності Центру є мовна підготовка іноземців до подальшого здобуття вищої освіти. Ці функції здійснює підготовче відділення для іноземних громадян, яке належить до складу Центру. За роки існування на підготовчому відділенні для іноземних громадян Харківської державної академії культури навчалися понад 600 іноземців із 20 країн світу. Особлива увага приділяється підготовці тих слухачів, котрі продовжать навчатися за спеціальностями галузі знань «Культура і мистецтво». Для цієї категорії іноземних слухачів підготовчого відділення розроблені спецкурси з фахових дисциплін відповідних спеціальностей: «Сольфеджіо», «Теорія музики», «Основи хореографії», «Основи аудіовізуального мистецтва», «Історія української і світової культури».

За період роботи набуто значного досвіду навчання іноземців як української, так і англійської мов, викладачами академії та провідними фахівцями підготовчих факультетів харківських закладів вищої освіти розроблено авторські програми. Викладачі підготовчого відділення разом зі здобувачами академії підготували цикл навчальних відеокурсів з української мови та української культури, який відповідає сучасним

вимогам методики мовної освіти. Для роботи з іноземними здобувачами ХДАК друкує спеціальну навчальну та навчально-методичну літературу, підручники й навчальні посібники. Використовуючи багаторічний досвід роботи щодо навчання іноземних громадян, кафедри академії вдосконалюють навчальні плани, методичну документацію.

У 2023 р. вперше в ХДАК розпочали навчання в магістратурі за спеціальностями 024 «Хореографія» і 025 «Музичне мистецтво» іноземні здобувачі українською та англійською мовами. Нині на основних факультетах та в аспірантурі навчаються понад 50 іноземних громадян.

Найталановитіші випускники-іноземці продовжують у стінах академії свої наукові пошуки. Протягом останніх років кандидатами наук стали: громадянин Канади Віктор Мішалов (2009 р.), громадяни Йорданії Тавалбех Алі Халід Алі (2001 р.), Аль Тавалбех Серхан Ахмед (2002 р.), Хасан М. Х. Бані Мустафа (2002 р.); громадяни Китайської Народної Республіки Чен Щзещзинь (2003 р.), Чжао Лін (2008 р.), Чу Фенлей (2010 р.), І Цзя (2016 р.), Лі Мін, Є Сяньвей, Цао Хе, Лі Шуай, Лю Бінь, Лі Чженьсін, Лі Хань (2019 р.).

З 2023 р. розпочалися захисти дисертацій іноземних випускників аспірантури ХДАК у разових спеціалізованих вчених радах. Ступінь доктора філософії отримали громадяни Китайської Народної Республіки Лю Веньшу, Чень Цзегень, Янь Пен, Чжао Юй (2023 р.), Ян То, А Гудаму, Дін Боюй (2024 р.).

В аспірантурі ХДАК навчаються громадяни Китайської Народної Республіки, які досліджують актуальні проблеми музичного мистецтва, теорії та історії культури, інформаційної, бібліотечної та архівної справи.

До складу Центру міжнародної освіти і співробітництва входить відділ міжнародних зв'язків, начальником якого з 2023 р. є кандидат психологічних наук, доцент Аліна Олексіївна Борисова. Завданням відділу міжнародних зв'язків є забезпечення реалізації основних стратегічних напрямів міжнародної діяльності, зокрема сприяння ефективній інтеграції ХДАК в європейський освітній та науковий простір, упровадження міжнародного й міжкультурного складників у дослідницький, освітній та адміністративний компоненти. Міжнародна діяльність ХДАК спрямована на забезпечення становлення в українському соціокультурному просторі цінностей відкритого суспільства, використання європейських досвіду і практики. Це передбачає впровадження міждисциплінарних навчальних програм, забезпечення академічної мобільності, сприяння міжнародним науковим колаборціям і розбудову якісної освітньої інфраструктури. Особлива увага спрямована на залучення молоді й науковців до процесів, що відбуваються в ЄС, а також на заохочення участі науково-педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти в різних програмах ЄС, зокрема Erasmus+.

Н. В. Алєксєєнко

Центр забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку

Центр забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку створений у ХДАК у 2020 р. у зв'язку з необхідністю врахування нових вимог щодо якості підготовки здобувачів вищої освіти, інтеграції в європейський освітній простір, поліпшення організації освітнього процесу в реаліях сьогодення, упровадження сучасних освітніх технологій у навчальний процес. Метою діяльності Центру є координація зусиль структурних підрозділів щодо розвитку ефективної внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, яка

сприятиме створенню умов для підвищення конкурентоздатності Академії як науково-навчального закладу вищої освіти, одного з лідерів культурно-мистецької освіти України на європейському, національному та інституційному рівнях.

Центр модерує діяльність структурних підрозділів щодо функціонування системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти, збирає аналітичну інформацію, готує рекомендації для прийняття необхідних управлінських рішень. Напрямами роботи Центру є: розвиток системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в Академії; розробка й оновлення нормативних документів, які регламентують внутрішнє забезпечення якості освіти; моніторинг дотримання Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, якості освітнього процесу та освітніх програм; робота з гарантами освітніх програм, у т.ч. консультування щодо акредитації освітніх програм; консультування науково-педагогічних працівників щодо можливих векторів професійного розвитку; анкетування здобувачів освіти і науково-педагогічних працівників з метою отримання зворотного зв'язку від учасників освітнього процесу; проведення рейтингового оцінювання науково-педагогічних і педагогічних працівників, кафедр і факультетів; поширення позитивного досвіду освітніх інновацій (зокрема, в результаті організації вебінарів за участі науково-педагогічних та педагогічних працівників з актуальних питань); розвиток культури якості освіти, популяризація академічної доброчесності серед науково-педагогічних, педагогічних працівників та здобувачів вищої освіти.

На базі Центру функціонує «Школа педагогічної майстерності», діяльність якої покликана поширювати передовий європейський і вітчизняний досвід викладання у ЗВО, а також інтенсифікувати впровадження в освітній процес Академії інноваційних освітніх методів і методик. Оскільки належне психологічне самопочуття учасників освітнього процесу позитивно впливає на його якість, то до складу працівників Центру з метою надання психологічної допомоги й підтримки здобувачів і співробітників Академії у складних життєвих ситуаціях введено практичного психолога.

Завідувачем Центру забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку ХДАК є методист І категорії Наталя Вікторівна Алєксєєнко, співробітник центру — фахівець І категорії Ірина Євгенівна Єна.

Т. О. Кирпа, С. В. Євсеєнко

Бібліотека Харківської державної академії культури

Останні п'ять років для бібліотеки академії були роками змін, реорганізацій, активного розвитку та переулаштування бібліотечного сервісу, орієнтованого на віддаленого користувача. З метою відповідності сучасним викликам і завданням вищої освіти в умовах входження в цифровий простір суспільства знань, співробітники бібліотеки активно набували нових компетенцій, перенавчались, змінювали звичний підхід до організації та функціонування бібліотечних процесів.

Попри складні умови, спричинені спочатку пандемією в березні 2020 р., а потім повномасштабним вторгненням РФ в Україну 24 лютого 2022 р., бібліотека продовжувала виконувати важливу роль у наданні доступу до інформації, підтримці науково-дослідної роботи та сприянні формуванню доброчесного академічного середовища шляхом популяризації цінностей та принципів академічної доброчесності в освітньому та науковому процесі академії.

Сьогодення будь-якої бібліотеки збудоване на спадщині минулого, тож кожна відзначена річниця — це крок до переосмислення, оцінки здобутих результатів, готовності до нових викликів і потреб сучасного світу.

Досліджуючи історію нашої бібліотеки, однозначно можна стверджувати, що в ній є ще багато білих плям, невизначеності. Особливо це стосується року заснування бібліотеки та початку її діяльності. Безперечно, що історія бібліотеки ЗВО є невіддільною складовою історії самого закладу освіти. Як відомо, офіційною датою заснування академії культури вважається 1929 р., коли відповідно до постанови Раднаркому України на базі факультету політосвіти Харківського інституту народної освіти було створено Харківський інститут політосвіти. Але в деяких довідкових джерелах 1960–70-х рр. датою заснування бібліотеки Харківського державного бібліотечного інституту, а з 1964 р. — бібліотеки Харківського державного інституту культури вказано 1925 р. Очевидно, доцільно глибше дослідити діяльність Харківського інституту народної освіти з 1925 р., у якому, відповідно до постанови Раднаркому УРСР від 13 вересня 1925 р., у 1925/26 н. р. відкрито

факультет політичної освіти. Набір на факультет було оголошено на чотири секції, з-поміж яких і секція книжково-бібліотечної роботи. До цієї секції вступило 35 студентів, які в 1929 р. отримали диплом про вищу освіту з кваліфікацією «організатор-методист бібліотечної роботи, викладач бібліотечних дисциплін».

Про створення і діяльність факультету політосвіти було висвітлено в першій монографії, присвяченій 50-річному ювілею Харківського державного інституту культури (*нині — Харківська державна академія культури*), де автори знайомлять нас із викладачами цього факультету, а також повідомляють про перший випуск у 1929 р. понад 100 фахівців. Отже, цей період висвітлення історії бібліотеки малодосліджений і потребує подальшого вивчення. Зовсім мало інформації щодо діяльності бібліотеки з 1929 по 1941 рр. Існують декілька статей у періодичних виданнях того часу, поодинокі світлини читальної зали.

В історії бібліотеки є ще одна визначна дата — 1947 р. Дата відновленої бібліотеки Харківського державного бібліотечного інституту після закінчення Другої світової війни. Перші книжкові надходження до бібліотечного фонду зафіксовані в інвентарній книзі від 18 серпня 1947 р. До війни ми мали фонд бібліотеки обсягом понад 130 тис. примірників, який було повністю втрачено при евакуації. Відновлена бібліотека займала два приміщення площею 152,2 кв. м, де розміщувались фонди абонемента і читальної зали, робоче місце бібліографа, завідувача бібліотеки й художника.

Саме із цього періоду історія бібліотеки детально викладена в багатьох публікаціях на сторінках періодичних видань та ювілейних монографій, присвячених діяльності академії.

З великою вдячністю згадуючи усіх співробітників бібліотеки, які наступні десятиліття віддано працювали й успішно розбудовували бібліотеку, розкриємо особливості сучасного періоду її діяльності.

Проаналізувавши діяльність бібліотеки за 2019–2023 рр., можна стверджувати, що кожен рік цього періоду мав надзвичайно важливі зрушення й досягнення в посиленні ролі і значущості бібліотеки як науково-інформаційного центру в структурі академії.

2019 р. для всієї академічної спільноти був ювілейним роком, а також надзвичайно багатим на події та плідним стосовно розвитку ресурсного забезпечення та бібліотечно-інформаційного сервісу. Зокрема, важливою подією цього року стало створення інституційного репозитарія ХДАК як головного електронного ресурсу для накопичення, популяризації та забезпечення вільного, безперебійного доступу до публікаційного надбання вчених академії. Репозитарій є одним із шляхів реалізації ідеї відкритого доступу до наукової інформації. Обсяг повнотекстових документів, які розміщені в репозитарії ХДАК, станом на 01.06.2024 р. становить 2700 документів. Важливо, що розміщені в репозитарії публікації автоматично додаються до профілів вчених у Google Scholar. Це активно сприяє їх поширенню і збільшенню цитованості.

Під час карантину, оголошеного у зв'язку з пандемією у березні 2020 р., було внесено корективи в роботу бібліотеки. Через небезпеку поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом, у бібліотеці було введено особливий порядок праці з дотриманням та виконанням заходів протиепідемічної безпеки. У період з 18.03.2020 р. по 31.05.2020 р. виробничі процеси в приміщеннях бібліотеки було призупинено. Провадження дистанційного навчання здобувачів освіти потребувало від бібліотеки надання доступу до повнотекстових електронних ресурсів, міжнародних баз даних, електронного каталогу, а також оперативного висвітлення інформації на сайті бібліотеки та в соціальних мережах. У месенджері Viber створено групу для підтримки зв'язку зі співробітниками бібліотеки та обговорення виробничих питань щодо дистанціювання роботи й online-обслуговування користувачів. Після закінчення карантинних обмежень, уведених державою, 1 червня 2020 р. робота в бібліотеці була поновлена в повному обсязі з обов'язковим дотриманням індивідуальних та загальних заходів безпеки.

Зрозуміло, що введення протиепідемічних заходів на державному та регіональному рівнях не могло не позначитися на основних статистичних показниках бібліотеки, серед яких: відвідування користувачів, книговидача та обслуговування всіма структурними підрозділами бібліотеки.

2021 рік розпочався з локдауну, хоча й нетривалого, але вже було зрозуміло, яким чином потрібно скорегувати роботу бібліотеки задля її рентабельності, ефективності й затребуваності для користувачів. Першочерговими завданнями для бібліотеки постали: оперативна якісна підтримка дистанційного навчання в академії, разом з тим, максимальна цифровізація бібліотечного сервісу. Продовжили роботу з наповнення повнотекстових баз даних, переорієнтували власні ресурси задля функціонування їх в онлайн-середовищі, а також забезпечили постійну присутність бібліотеки в соціальних мережах для швидкого реагування на потреби користувачів.

У цей період розпочався підготовчий етап переходу на електронне обслуговування: придбано обладнання для штрихового кодування фонду (термопринтер та сканери зчитування штрих-кодів); оновлено програмне забезпечення бібліотеки з можливістю дистанційної роботи в ній, а також, що є головним, авторизацією в системі віддалених користувачів. АБІС «УФД/Бібліотека» 3-ї версії є сучасним програмним забезпеченням від українських розробників, яка спрямована на комплексну автоматизацію всіх бібліотечних процесів.

Однак всі наші плани не вдалося реалізувати через військову агресію РФ проти України. Бібліотека призупинила свою повноцінну діяльність, виконуючи тільки тематичні та офіційні довідки на запит адміністрації закладу. Усі співробітники бібліотеки перебували в простої. З червня 2022 р. бібліотека відновила свою роботу в традиційному режимі на території академії у складі 7 співробітників.

Спілкування з користувачами відбувалося переважно в онлайн-форматі. Через бібліотечну спільноту «Бібліотека ХДАК» у соціальній мережі Facebook співробітники майже щоденно популяризували видання з фонду бібліотеки; пропонували цікаві теми для сумісного обговорення, намагалися бути корисними в ролі інформаційних навігаторів у цей непростий для всіх рік.

Тетяна Ігорівна Бєлан, завідувач відділу обслуговування

Перехід на оновлену АБІС «УФД / Бібліотека» 3-ї версії і відмова від попередньої версії стали можливими тільки 5 вересня 2022 р. після конвертації бібліографічних записів у нову систему. Із цього періоду розпочався процес освоєння співробітниками модуля обслуговування в бібліотечно-інформаційній системі, і наприкінці 2022 р. ми мали приблизно 500 авторизованих віддалених користувачів. Для них стало можливим через свій персональний кабінет замовляти видання, знайдені в електронному каталозі, завантажувати списки джерел і переглядати історію пошуку та свій електронний формуляр.

2023 рік став роком упровадження новітніх напрямів діяльності, участі в інноваційних проєктах, створення унікальної для бібліотеки інформаційної продукції.

Інформаційний супровід наукової діяльності академії. Наукова робота бібліотеки різноманітна й насичена. Стратегічним напрямом діяльності бібліотеки останніми роками є сприяння поширенню наукових досягнень вчених академії в авторитетних міжнародних базах даних, бібліометричний та наукометричний аналіз наукової продуктивності як окремого вченого, так й академії загалом, а також оцінка параметрів і показників академії в рейтингах ЗВО України й світу.

За ініціативи Алли Анатоліївни Соляник, проректора з наукової роботи, з метою оперативного інформування й консультування вчених про трендові світові наукові дослідження, важливості створення та підтримки в актуальному стані авторських профілів учених в авторитетних наукометричних міжнародних базах даних, наприкінці січня 2023 р. було створено google-клас «Інфосупровід науки ХДАК».

З березня 2023 р. в межах проведення циклу вебінарів щодо проблем інкорпорованості в цифрову систему наукових комунікацій бібліотекою було організовано і проведено низку онлайн-зустрічей для вчених академії. Перший вебінар за участю доповідача співробітника ХДНБ ім. В. Г. Короленка, магістранта ХДАК В'ячеслава Мамона відбувся 16 березня 2023 р. на тему «Методика підготовки та розміщення персоналій у Вікіпедії». За результатами зустрічі перед бібліотекою постало завдання виявити, вивчити та репрезентувати досягнення вчених та випускників академії засобами Вікіпедії. Відповідальною за цей процес було визначено Олену Лобойко, бібліотекаря І кат., яка із захопленням поставилась до реалізації важливого проєкту. З 20 березня 2023 р. до онлайн-енциклопедії додалося понад 40 нових статей про викладачів академії, відредаговано 64 статті. Загалом у Вікіпедії, в категорії «Харківська державна академія культури», представлено три головні підкатегорії: викладачі ХДАК (114 статей), випускники ХДАК (99 статей), ректори ХДАК (5 статей). Проєкт «ХДАК у Вікіпедії» розміщено на сайті бібліотеки.

Олена Анатоліївна Лобойко, провідний бібліотекар

Проєкт «ХДАК у Вікіпедії» презентовано 11 квітня 2024 р. на ІІІ Міжнародній науково-практичній конференції «Стратегії розвитку бібліотек: від ідеї до втілення» (організатори — УБА; Науково-технічна бібліотека ім. Г. І. Денисенка «КПІ» ім. І. Сікорського). Із доповіддю виступив В'ячеслав Мамон (співдоповідач — Олена Лобойко).

Робота над проєктом має довгострокову перспективу, статті постійно поповнюються новими відомостями та редагуються. Проєкт «ХДАК у Вікіпедії» було подано на конкурс «Бібліотекар року — 2023» до Харківського зонального методичного об'єднання ЗВО. За рішенням журі конкурсу Олена Лобойко здобула перемогу в номінації «За сприяння підвищенню позитивного іміджу ЗВО».

Дмитро Володимирович Ніколаєв, провідний бібліотекар

Реагуючи на виклики сьогодення та на запити від адміністрації академії, бібліотека розпочала новий напрям діяльності — надання практичної допомоги науково-педагогічним працівникам в отриманні свідоцтва про авторське право на науковий та мистецький твори. Реалізація цього інноваційного напряму була покладена на провідного бібліотекаря Дмитра Ніколаєва. Протягом 2023 р. була надана допомога в отриманні 19 свідоцтв.

Постійним надважливим напрямом наукової діяльності бібліотеки є бібліометричний та наукометричний моніторинг публікаційної активності вчених академії. Публікації в міжнародних авторитетних виданнях є показником успішності не тільки діяльності вченого, але й наукової діяльності закладу. Безперечно, такі важливі показники, як кількість публікацій, цитувань, оцінка впливу досліджень на світову наукову спільноту визначають позицію академії в рейтингах ЗВО України і світу.

З метою сприяння поширенню вебприсутності вчених академії та їхніх наукових результатів в авторитетних наукових базах даних і на платформах, а також удосконалення показників рейтингів ХДАК, фахівцями бібліотеки було проведено низку вебінарів за такими темами: «Репутація вченого як аксіома успішності, авторитетності ЗВО» (*доповідач — Тетяна Кирпа, 2022 р.);* «Інструменти ефективного пошуку наукової інформації в зарубіжних БД» (*доповідач — Марина Шевченко, доктор філософії з інформаційної, бібліотечної та архівної справи, бібліограф І кат., 2023 р.*); «Вимір наукової продуктивності та оцінка ефективності публікацій вчених ХДАК» (*доповідач — Тетяна Кирпа, 2023 р.*); «Можливості бібліотечно-інформаційного супроводу освітньої та наукової діяльності ХДАК» (*доповідач — Тетяна Кирпа, 2023 р.)*; «Вебометричний інструментарій сучасного науковця» (*доповідач — Тетяна Кирпа, 2024 р.)*; «Актуалізація наукометричних профілів учених ХДАК» (*доповідач — Тетяна Кирпа, 2024 р.*).

На початку 2023 р. співробітники інформаційно-бібліографічного відділу (Левченко О. М., Шевченко М. О.) розпочали роботу зі створення та представлення на офіційному сайті академії вебпортфоліо науково-педагогічних працівників. На початковому етапі було проведено моніторинг наявності та актуальності авторських профілів учених у різних наукометричних базах даних. Зокрема, аналізувалися БД Web of Science, Scopus, системи ORCID, Google Scholar. Оскільки профілі потребують регулярної роботи з їхнього наповнення, було надано декілька консультацій ученим з упорядкування та редагування профілів, додавання публікацій до профілю тощо.

Розроблено покрокові інструкції з реєстрації профілів, які розміщені на сайті академії та в google-класі «Інфосупровід науки ХДАК», а саме: «Реєстрація ідентифікатора ORCID, редагування профілю та додавання публікацій до профілю»; «Реєстрація профілю в Google Scholar, редагування профілю та додавання публікацій до профілю»; «Реєстрація профілю у Web of Science».

Станом на 1 червня 2024 р. на сайті академії розміщено 83 авторських профілі вчених академії (43,7 % від загальної кількості штатних науково-педагогічних працівників). Координатором процесу призначена Аліна Ладика, співробітниця сектора наукометрії та наукової діяльності.

В інформаційно-аналітичній системі «Бібліометрика української науки» представлено 146 профілів співробітників ХДАК, створених на платформі Google Scholar, 64 профілі в БД Web of Science, 28 профілів у БД Scopus.

Аліна Анатоліївна Ладика, співробітник сектора наукометрії

У БД Web of Science проіндексовано й розміщується в профілі “Kharkiv State Academy of Culture” 105 публікацій учених ХДАК. За п’ять років науковцями академії створено приблизно 70 публікацій. У БД Scopus маємо 68 публікацій.

Індекс Гірша > = 10 мають 11 осіб, зокрема: Н. М. Кушнаренко — h-індекс 18; В. М. Шейко, Г. Г. Асєєв — h-індекс 17; В. О. Маркова, О. Ю. Мар’їна — h-індекс 14; В. Ю. Степанов, Л. Я. Філіпова — h-індекс 13; А. А. Соляник — h-індекс 12; І. О. Давидова, К. В. Кислюк — h-індекс 11; Л. Д. Божко — h-індекс 10. Індекс Гірша > = 5 мають 25 учених академії.

Важливою базою даних власної генерації є БД «Праці викладачів ХДАК», яка була створена бібліографами в 1997 р. і активно ведеться донині. Це ефективний бібліометричний ресурс, який містить повну інформацію щодо наявних публікацій співробітників академії за весь період існування академії, незалежно від того, чи знаходяться ці роботи у фондах бібліотеки. На початок 2024 р. ресурс нараховує 12864 бібліографічних записи.

На основі цієї бази даних складаються бібліографічні та біобібліографічні покажчики, списки публікацій як кафедри, так і окремого вченого, за певний період та ін.

Видавнича діяльність бібліотеки. Видавнича діяльність бібліотеки спрямована на створення власної інформаційної продукції з метою репрезентації науково-освітнього та творчого доробку академічної спільноти. Для досягнення цих цілей фахівці інформаційно-бібліографічного відділу створили комплекс бібліографічних видань, основу якого складають бібліографічні покажчики, дайджести «Віват, Академіє!», біобібліографічні покажчики серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури».

Публікаційні досягнення вчених академії відображають бібліографічні покажчики «Праці викладачів та співробітників ХДАК», які почали виходити з 2000 р. і містять інформацію про публікації з 1947 р. На сьогодні опубліковано п’ять покажчиків, кожен з яких відображає публікаційну активність учених за п’ять років. У 2020 р. вийшов покажчик, який містить публікації за 2014–2018 рр. Особливістю цих видань є те, що в межах кожної персоналії перед переліком праць, розміщених у хронології, наведено стислу науково-біографічну довідку, зокрема освіта, вчене звання, науковий ступінь, тема дисертації (кандидатської, доктора філософії, докторської), рік захисту дисертації, посада, кафедра, почесні звання, роки роботи в академії. До дня народження академії у вересні 2024 р. заплановано до друку наступний випуск, який відобразить науковий доробок учених ХДАК за 2019–2023 рр.

У системі атестації наукових кадрів вищої кваліфікації — докторів наук, кандидатів наук та докторів філософії — основною ланкою є спеціалізовані вчені ради. У 2020 р. було видано анотований бібліографічний покажчик «Дисертації, захищені у спеціалізованих вчених радах Харківської державної академії культури», підготовлений до 25-річчя їх створення. До видання увійшли матеріали про історію створення

та функціонування спеціалізованих вчених рад, а також дисертації, захищені з 1994 по 2019 рр. Видання містить розгалужений апарат допоміжних покажчиків: іменний, покажчик спеціальностей, організацій, у яких виконувалися дисертації, наукових керівників і наукових консультантів.

Важливе місце в системі видань бібліотеки посідають біобібліографічні покажчики серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури», яка заснована рішенням вченої ради ХДАК у 2002 р. Біобібліографічні покажчики серії формують імідж академії, рекламують діяльність учених та наукові школи закладу. Уже вийшло 24 видання. Кожне з них має таку структуру, що допомагає якнайкраще розкрити наукову, науково-педагогічну, громадську, творчу діяльність науковців, а також допоміжні покажчики, які збагачують видання, розкривають тему за змістом, та фотоматеріали з особистих архівів учених ХДАК.

У 2019–2024 рр. вийшли друком біобібліографічні покажчики, присвячені ювілейним датам доктора із соціальних комунікацій, професора Ганни Василівни Шемаєвої (2019 р.), народного артиста України, професора Бориса Миколайовича Колногузенка (2019 р.), доктора педагогічних наук, професора, заслуженого працівника культури України Наталі Миколаївни Кушнаренко (2020 р.), доктора філософських наук, професора, заслуженого працівника культури України Миколи Васильовича Дяченка (2021 р.), доктора наук із соціальних комунікацій, професора Ірини Олександрівни Давидової (2022 р.), доктора історичних наук, професора, на той час ректора, а нині почесного ректора ХДАК, заслуженого діяча мистецтв України Василя Миколайовича Шейка (2022 р.), кандидата мистецтвознавства, професора, заслуженого діяча мистецтв України Сергія Івановича Гордєєва (2024 р.).

Успішно віддзеркалює імідж Харківської державної академії культури в пресі дайджест «Віват, Академіє!». У 2024 р. виповнюється 25 років з того часу, коли рішенням вченої ради ХДАК дайджест змінив назву з «Що написано пером…» на «Віват, Академіє!», набув статусу продовжуваного видання і вийшов його перший випуск, що охоплював матеріали про відображення діяльності академії в пресі за 1995–1998 рр. У 2019 р. до 90-річчя ХДАК вийшов друком восьмий випуск видання. На жаль, вихід дев'ятого випуску з матеріалами за 2019–2021 рр. з об'єктивних причин призупинений, інформація з нього використовується тільки для виконання разових довідок. Надалі планується переглянути концепцію дайджесту щодо принципів та джерел відбору матеріалу.

Співробітники інформаційно-бібліографічного відділу (С. В. Євсеєнко, О. С. Хижна, О. М. Левченко) набули багатого досвіду у виданні покажчиків, чому, безперечно, сприяла участь у численних семінарах, науково-практичних конференціях, бібліографічних студіях, презентаціях, і самі організовують презентації своєї бібліографічної продукції.

Оксана Сергіївна Хижна, завідувач інформаційно-бібліографічного відділу

Наші видання отримують схвалення читачами бібліотеки і професійною бібліотечною спільнотою. Про це свідчать рецензії в професійній пресі та численні грамоти переможців професійного конкурсу «Бібліотекар року», заснованого Харківським зональним методичним об'єднанням бібліотек державних закладів вищої освіти у 2006 р.

Так, за покажчик «Дисертації, захищені у спеціалізованих вчених радах ХДАК» укладачі стали переможцями конкурсу «Бібліотекар року — 2020» у номінації «За кращий бібліографічний покажчик».

Світлана Василівна Євсеєнко, провідний бібліограф

Маємо надію, що й надалі видавнича діяльність бібліотеки буде насиченою і плідною. Попереду ще багато ювілейних дат, зокрема 100-річчя Харківської бібліотечно-наукової школи, фундатором і лідером якої є ХДАК, та 100-річчя самої академії.

Академічна доброчесність. Для реалізації принципів академічної доброчесності в науково-освітньому процесі у внутрішній системі забезпечення якості освіти в академії створено низку нормативно-правових документів, зокрема «Кодекс академічної доброчесності ХДАК», «Положення про систему запобігання і виявлення фактів академічної недоброчесності в наукових роботах працівників і здобувачів вищої освіти ХДАК», «Положення про Комісію з питань академічної доброчесності та корпоративної етики ХДАК». Розроблено процедуру

перевірки робіт від написання заяви учасником освітнього процесу про його готовність до перевірки й усвідомлення ним наслідків щодо порушення норм та принципів академічної доброчесності до експертного висновку про результати перевірки. Усі документи розміщені на академічному сайті на сторінці «Академічна доброчесність».

На бібліотеку покладені завдання технічної перевірки наукових робіт в антиплагіатній програмі "StrikePlagiarism", проведення семінарів, тренінгів з дотримання академічної доброчесності усіма учасниками освітнього процесу. Відповідно до нормативних документів, перевірці в системі підлягають наступні документи: дисертаційні дослідження, випускні кваліфікаційні роботи, курсові роботи, наукові статті, матеріали конференцій, монографії, підручники.

У вересні на початку нового навчального року традиційно проводимо зустрічі зі здобувачами перших курсів усіх освітніх рівнів з метою донесення їм інформації про важливість дотримання принципів академічної доброчесності в академії і закріплення підписом факту згоди в Декларації, у якій вони зобов'язуються провадити освітню, наукову та творчу діяльність відповідно до принципів й етичних норм, викладених у Кодексі академічної доброчесності ХДАК.

Соціокультурна діяльність бібліотеки. У 2020–2021 рр. відповідно до наказу «Про заходи запобігання розповсюдження захворювання на коронавірус COVID-19» заборонялися проведення та участь у масових заходах загалом по академії. Тому спілкування з користувачами відбувалося переважно в онлайн-форматі.

Такий формат спілкування продовжився й під час воєнного стану. Усі важливі події знайшли відображення і своїх глядачів на сторінках соціальних мереж Facebook та Instagram. Висвітлювати події в Instagram бібліотека розпочала з 27 вересня 2023 р. з ініціативи співробітниці відділу обслуговування Вікторії Гончарової, яка створила сторінку **hdak_lib** й підтримує зворотний зв'язок із користувачами.

Вікторія Олександрівна Гончарова, співробітник відділу обслуговування

За доволі короткий термін часу сторінка в Instagram набула популярності й на сьогодні має 406 підписників. Пости й сториз спрямовані на висвітлення важливих подій академічного життя, популяризацію бібліотечного фонду, розкриття цікавих фактів із життя відомих особистостей тощо.

Проведення заходів на честь українських воїнів, вшанування пам'яті полеглих героїв російсько-української війни — важливий напрям діяльності бібліотек. На жаль, серед загиблих воїнів, синів України, є випускники та викладач ХДАК. Ці мужні люди заслуговують на вічну славу та пошану. Серед героїв великої війни особливою фігурою постає Валерій Станіславович Романовський. У читальній залі фахівцями бібліотеки ХДАК представлено експозицію пам'яті В. С. Романовського, нагородженого орденом «За мужність» ІІІ ступеня (посмертно).

З останніх важливих подій зазначимо знайомство з культурним і громадським діячем зі Швейцарії Урбаном Фраєм, який 4 березня 2024 року з гуманітарною та культуротворчою місією вже втретє відвідав нашу академію. Під час зустрічі він висловив нам підтримку в протистоянні російській агресії, із захопленням розповів про волонтерську діяльність здобувачів освіти музичного факультету, які виїхали до Швейцарії через війну. Заснований Урбаном Фраєм культурний центр "Prostir" — не тільки пункт підтримки українців, які врятувалися від війни на чужині, але й можливість просування та популяризації української музичної культури як знаряддя в боротьбі за національну ідентичність українців.

Ця зустріч супроводжувалася популяризацією наукових шкіл академії, зокрема бібліотекою було підготовлено розгорнуті книжково-ілюстративні виставки "Artistic Scientific Schools of Kharkiv State Academy of Culture" та "Culturological and Humanitarian Schools of Kharkiv State Academy of Culture", де було представлено орієнтовно 200 видань з наукового доробку академії.

Персонал бібліотеки. Друга половина 2023 р. для бібліотеки була періодом оптимізації структури й штату, що обумовило перерозподіл функцій між співробітниками бібліотеки, водночас, відповідно до наказу ХДАК від 30 серпня 2023 р. № 188, у результаті злиття відділів комплектування та наукової обробки документів і зберігання фондів 1 листопада 2023 р. створений новий відділ комплектування та обліку документів

зі штатом 4,5 ст. Також було реорганізовано інформаційно-бібліографічний відділ через виокремлення ставок і створення сектора наукометрії та наукової діяльності. У результаті реорганізації відділів 5 співробітників бібліотеки було скорочено.

Нині структуру бібліотеки складають відділи обслуговування, комплектування та обліку фонду, інформаційно-бібліографічний відділ, сектор наукометрії і наукової діяльності та сектор автоматизації. Відділ обслуговування має такі підрозділи: загальний абонемент; науковий абонемент; абонемент музики, театру, кіно і телебачення; читальну залу.

За штатним розписом бібліотека має 18,5 ставок. На сьогодні працюють повний робочий день 8 співробітників, 1 співробітник — дистанційно, 1 — перебуває у відпустці без збереження заробітної плати, 1 — з вересня 2022 р. перебуває в лавах ЗСУ.

Суттєві зміни в кількісному складі бібліотеки, порівняно до минулих років, відбулися, як зазначалося вище, після оптимізації структури бібліотеки, що спричинило скорочення штату персоналу. Але ми вдячні за багаторічну роботу В. Г. Тополевській, О. Л. Ґригор'євій, О. А. Садовій, І. В. Семеновій, Н. І. Боровській, О. М. Левченко, Н. М. Чегурко, Є. А. Сакарі**,** молодому науковцю М. О. Шевченко.

Очолює бібліотеку Тетяна Кирпа. Тривалий час працюють завідувач інформаційно-бібліографічного відділу Оксана Хижна, провідний бібліограф Світлана Євсеєнко, яка має 40-річний досвід роботи в бібліотеці, бібліограф І кат. Алла Шевченко. Відповідно до нових завдань і викликів у вищій освіті, у структурі інформаційно-бібліографічного відділу в листопаді 2023 р. створено сектор наукометрії та наукової діяльності. Аліна Ладика, співробітниця сектора, займається інформаційним супроводом наукової діяльності академії, а також виміром наукової продуктивності вчених ХДАК.

Після реорганізації структури бібліотеки завідувачем новоствореного відділу комплектування та обліку документів з листопада 2023 р. стала Ірина Бережна. Основними завданнями відділу є якісне й оперативне комплектування бібліотечного фонду, аналіз стану книгозабезпеченості навчальних дисциплін, оцифрування видань підвищеного попиту. Над цими завданнями плідно працює провідний бібліотекар Дмитро Ніколаєв.

Ірина Віталіївна Бережна, завідувач відділу комплектування та обліку документів

Відділ обслуговування з листопада 2023 р. очолює Тетяна Бєлан, яка з 1997 р., розпочавши свою трудову діяльність у цьому відділі, спрямовує свої зусилля на осучаснення бібліотечного сервісу задля максимального задоволення інформаційних потреб користувачів. Разом з нею працюють бібліотекар І кат. загального абонементу Вікторія Гончарова та провідний бібліотекар Олена Лобойко, яка працює в читальній залі бібліотеки.

Тетяна Володимирівна Семенова, завідувач сектора автоматизації

У структуру бібліотеки входить сектор автоматизації, завідувачем якого з 2007 року є Тетяна Семенова. Сектор має облаштовані автоматизовані робочі місця користувачів для самостійної роботи, а також для доступу до електронних ресурсів бібліотеки.

Співробітники бібліотеки активно підвищують свою кваліфікацію, відвідують онлайн-заходи, лекції, майстер-класи, присвячені пріоритетним напрямам діяльності бібліотеки. Зокрема, з 23 листопада по 4 грудня 2020 р. Тетяна Кирпа підвищувала кваліфікацію в Центрі неперервної культурно-мистецької освіти Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв за темою «Інноваційні зміни в бібліотеці на основі проєктного кадрового менеджменту та ініціативної діяльності бібліотек»; з 8 по 30 січня 2024 р. Дмитро Ніколаєв та Тетяна Кирпа відвідали онлайн-курси підвищення кваліфікації в цьому Центрі за темою «Адвокація: представлення інтересів бібліотек», за результатами заліку отримали свідоцтва про підвищення кваліфікації державного зразка.

Тетяна Олександрівна Кирпа,
директор бібліотеки

З нагоди Всеукраїнського дня працівників культури та майстрів народного мистецтва, який відзначався 9 листопада 2023 р., за вагомий внесок у розвиток культури та високу професійну майстерність Тетяна Кирпа була відзначена подякою Міністерства культури та інформаційної політики України.

Станом на 01.06.2024 р. бібліотека має наступні загальні кількісні показники бібліотечної роботи. Обсяг фонду бібліотеки становить 283950 прим. (зокрема, 175976 прим. навчальних видань, 59053 прим. наукових видань, 2132 прим. — фонд рідкісних і цінних документів). Порівняно до 2022 р. фонд скоротився на 16696 прим., що зумовлено актуалізацією бібліотечного фонду відповідно до методичних рекомендацій Міністерства культури та інформаційної політики України. Середньорічний показник зареєстрованих у бібліотеці читачів за період 2019–2023 рр. становить 1995 осіб.

Обсяг бібліографічних записів в електронному каталозі станом на 01.06.2024 р. становить приблизно 301 тис. В електронній бібліотеці, яка розміщується на google-диску і доступна користувачам за наявності корпоративної електронної пошти, міститься 370 повнотекстових документів.

Попри труднощі, але з упевненістю і вірою в якнайшвидшу перемогу українського народу співробітники бібліотеки активно налаштовані розвивати важливі напрями бібліотечної діяльності, зокрема забезпечувати якісний інформаційний супровід освітньої та наукової діяльності академії в умовах дистанційного навчання; надавати користувачам доступ до відкритих освітніх ресурсів культурно-мистецького спрямування; активно поповнювати електронну бібліотеку сучасними науковими та навчальними виданнями, які знаходяться у вільному доступі в інтернеті; оперативно наповнювати репозитарій ХДАК науковими та навчальними працями науково-педагогічних працівників і здобувачів вищої освіти; сприяти дотриманню принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу; підтримувати і створювати нові проєкти, продовжувати дослідження історії бібліотеки.

Відділи ХДАК

Навчальний відділ Харківської державної академії культури

Навчальний відділ є структурним підрозділом Харківської державної академії культури. Головний вектор його діяльності — досягнення високої якості освіти, результативності та конкурентоспроможності навчального закладу.

Пріоритетними напрямами діяльності відділу є: організація планування, облік показників та контроль освітнього процесу за всіма рівнями вищої освіти та формами навчання, за якими здійснюється підготовка фахівців в академії; узагальнення досвіду організації навчальної та науково-методичної роботи провідних закладів вищої освіти; розробка проєктів наказів і розпоряджень з питань організації освітнього процесу; організація розрахунків навчального навантаження науково-педагогічних працівників; аналіз виконання кафедрами запланованих обсягів навчального навантаження; організація підготовки матеріалів оперативної й статистичної звітності з питань навчальної та навчально-методичної діяльності академії; організація розробки графіків освітнього процесу; контроль організації та проведення навчальних і виробничих практик здобувачів; поточний контроль за організацією та проведенням освітнього процесу; аналіз та облік результатів підсумкового контролю знань здобувачів та атестації; замовлення та виготовлення документів про освіту.

Невід'ємною складовою діяльності навчального відділу є участь у розробці перспективних планів розвитку академії завдяки вдосконаленню освітніх програм, навчальних планів; упровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для вдосконалення навчального процесу. Відділ подає необхідну документацію та інформацію для отримання ліцензій, сертифікатів про акредитацію, контролює виконання й дотримання вимог ліцензійних умов.

Здійснюється робота з перевірки ефективності нововведень, які зумовлені динамікою розвитку змін в освітній сфері. Навчальний відділ забезпечує організаційний та методичний супровід освітнього процесу, скоординовану діяльність усіх навчальних підрозділів академії.

Наразі в навчальному відділі працюють: керівник виробничої практики — Н. О. Лиман, методист першої категорії — М. В. Самохвал, методист — В. О. Брусенцев, інженер із застосування комп'ютерів — С. В. Золотухіна, фахівець — А. О. Мусієнко, інспектор — М. В. Рожкова, диспетчери — О. О. Червінська та Н. А. Котелевець. Очолює навчальний відділ О. В. Лук'янчикова.

Відтоді як почав діяти Інститут політичної освіти (1929 р.), у ньому було три факультети; навчальна частина розробила навчальний план, який складався з трьох циклів: соціально-економічного, спеціального й іноземних мов. У 1932 р. у закладі, який перейменували у Всеукраїнський інститут комуністичної освіти (ВУІКО), діяло вісім факультетів, відповідно до цього розроблялися та вдосконалювалися навчальні плани. Після реорганізації ВУІКО в Український бібліотечний інститут (1935 р.) — з 1939 р. — Харківський державний

бібліотечний інститут (ХДБІ), розроблено Статут, у якому визначалися головні завдання закладу. Серед них — організація навчального процесу, який забезпечував би підготовку висококваліфікованих фахівців.

Під час Другої світової війни Інститут тимчасово припинив свою діяльність. Після поновлення роботи (1947 р.) навчальну частину очолив заступник директора О. А. Майборода.

Після реорганізації Харківського державного бібліотечного інституту в Харківський державний інститут культури (1964 р.) розроблено нові навчальні плани з усіх спеціальностей, передбачено посилення викладання фундаментальних дисциплін, розширення самостійної роботи студентів, поліпшення організації навчальної та виробничої практики. Проведення виробничої практики вможливило поєднання теоретичних і практичних складових. У різні часи керівниками практики були: М. Г. Бєліченко, Н. А. Майстренко, Ж. А. Прокопенко, Г. Ю. Хлистун, Н. С. Русавська.

З 1957 по 1975 рр. завідувачем навчальної частини працювали І. П. Колесникова, з 1975 р. по 1993 р. — А. Ф. Гуненко, з 1993 р. по 2004 р. — Л. І. Колесник, з 2004 р. по 2011 р. — В. М. Кутепова, з 2011 р. — О. В. Лук'янчикова.

В умовах глобалізації, формування єдиного інформаційного простору організація освітнього процесу в Харківській державній академії культури зазнала концептуальних змін. Координація діяльності навчальних підрозділів здійснюється за допомогою сучасних автоматизованих комп'ютерних програм. Підготовка фахівців відбувається за освітніми програмами рівнів «Бакалавр» та «Магістр» (12 спеціальностей на денній та заочній формах навчання). Навчальні плани забезпечують ступеневу систему освіти, її безперервність та послідовність з урахуванням попереднього освітнього рівня здобувачів.

Ю. М. Заклінська

Відділ аспірантури

Завідувач відділу
аспірантури
Ю. М. Заклінська

У ХДАК функціонують аспірантура (з 1994 р.) і докторантура (з 1996 р.). За роки існування аспірантури підвищили свою кваліфікацію понад 450 осіб, у т.ч. з 10 країн Європи, Азії, Африки, Латинської Америки. Більшість колишніх аспірантів академії захистили кандидатські дисертації, здобувши наукові ступені кандидатів наук, та дисертації на здобуття ступеня доктора філософії. Підготовку через докторантуру реалізували понад 60 осіб з різних регіонів України, більшість з яких захистили дисертації і здобули наукові ступені докторів наук. Нині в аспірантурі ХДАК навчається 53 особи. Суттєві здобутки цього наукового підрозділу досягнуто завдяки ефективному керівництву. У різні роки обов'язки завідувача аспірантури ХДАК виконували: Л. І. Курило (1994–2004 рр.), Н. І. Карсаєвська (2005–2009 рр.), Ю. В. Бондаренко (2010–2018 рр.), Ю. М. Заклінська (з червня 2018 р.).

Нині в ХДАК підготовка наукових кадрів здійснюється за чотирма науковими та творчими спеціальностями: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа, 034 Культурологія, 025 Музичне мистецтво, 021 Аудіовізуальне мистецтво та виробництво.

Навчання в аспірантурі здійснюється за денною та заочною формами. Термін навчання — 4 роки. В аспірантуру приймаються громадяни України, котрі мають вищу освіту і кваліфікацію спеціаліста, магістра. Громадяни інших держав можуть бути прийняті в аспірантуру на підставі міжнародних договорів про співпрацю, що укладаються з Харківською державною академією культури.

У докторантуру приймаються кандидати наук (доктори філософії), котрі мають наукові здобутки в певній галузі, виявили себе перспективними науково-педагогічними працівниками, здатними на високому теоретико-методологічному рівні проводити фундаментальні дослідження та вирішувати наукові проблеми важливого соціально-культурного значення. Термін підготовки в докторантурі — 2 роки.

Наукове консультування докторантів і наукове керівництво аспірантами здійснюють провідні вчені Академії — доктори наук, професори, а також доценти, кандидати наук, які мають значний досвід наукової роботи. Серед найавторитетніших наукових наставників докторантів і аспірантів слід відзначити доктора історичних наук, професора, члена-кореспондента Національної академії мистецтв України

В. М. Шейка, доктора педагогічних наук, професора А. А. Соляник, доктора мистецтвознавства, професора Ю. І. Лошкова, доктора мистецтвознавства, професора А. Я. Сташевського, доктора мистецтвознавства, професора І. І. Польську, доктора мистецтвознавства, професора О. Г. Рощенко, доктора мистецтвознавства, доцента І. Ю. Коновалову, доктора наук із соціальних комунікацій, професора І. О. Давидову, доктора наук із соціальних комунікацій, професора В. А. Маркову, доктора педагогічних наук, професора Л. Я. Філіппову, доктора культурології, професора К. В. Кислюка, доктора філософських наук, професора Г. Д. Панкова та ін.

У 1998–1999 рр. у ХДАК створено перші спеціалізовані вчені ради з теорії та історії культури і книгознавства, бібліотекознавства, бібліографознавства з правом захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук. За умови існування спецрад у ХДАК фахівці багатьох регіонів України мали можливість підвищувати свій науковий рівень. У 2000–2001 рр. Вища Атестаційна Комісія (ВАК) України, надавши спеціалізованим ученим радам ХДАК найвищого статусу, дозволила здійснювати захисти дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора наук. Спецради кваліфіковано й вимогливо здійснювали захисти докторських і кандидатських дисертацій. У 2012 р., після закінчення строку повноважень, рішенням ВАК України діяльність спецрад було поновлено. У різний час головами спеціалізованих учених рад були: В. М. Шейко, Г. Г. Асєєв, М. В. Дяченко, І. В. Зборовець, Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник.

Нині за профілем підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів в академії діють дві спеціалізовані вчені ради з правом прийняття до захисту дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора (кандидата) наук:

Д 64.807.01 за науковою спеціальністю 26.00.01 — теорія та історія культури (в галузі мистецтвознавства) (затверджено Наказом МОН України від 27.04.2023 р. № 491). Голова спецради — І. Ю. Коновалова, заступник голови — С. Б. Рибалко, учений секретар — Ю. І. Лошков;

Д 64.807.02 за спеціальностями: 27.00.02 — документознавство, архівознавство (у галузі соціальних комунікацій), 27.00.03 — книгознавство, бібліотекознавство, бібліографознавство (у галузі соціальних комунікацій) (затверджено Наказом МОН України від 10.10.2022 р. №894). Голова спецради — А. А. Соляник, заступник голови — І. О. Давидова, учений секретар — О. Ю. Мар'їна.

За п'ять останніх років здобувачі академії захистили 2 докторські, 5 кандидатських та 23 дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Редакційно-видавничий відділ

Редакційно-видавничий відділ як окремий підрозділ академії створено в лютому 2000 р. з метою налагодження видавничої діяльності закладу вищої освіти. Проте видавнича діяльність академії розпочалася набагато раніше, а саме в період, коли ХДАК називався Харківським державним бібліотечним інститутом (з 1939 р.). Саме в той час здійснювалися спроби книговидання на наявному друкарському обладнанні. Так, відомо, що в 1940 рр. вийшов друком перший випуск «Ученых записок ХДБІ», на сторінках якого порушувалися актуальні проблеми галузі. Під час Другої світової війни видавнича діяльність інституту, як і будь-яка інша, була призупинена, а відновлена лише в 1956 р., коли знову почали друкувати «Учені записки

ХДБІ». На їхніх сторінках публікувалися провідні науковці закладу: М. О. Габель, І. Я. Каганов, Г. А. Кравець, А. П. Виноградов, Ф. О. Єщенко, А. М. Томашевський, І. Н. Гальперін, І. Ш. Рікман, Н. Я. Фрідьєва.

1960-ті роки позначилися роботою над укладанням та виданням бібліографічного покажчика «Друковані праці викладачів і співробітників Харківського державного інституту культури». Значною подією в цей період стало опублікування в 1964 р. республіканського міжвідомчого науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія», відповідальними редакторами якого були М. С. Демченко, а потім Є. П. Тамм. Упродовж тривалого часу це був єдиний в Україні фаховий збірник, на сторінках якого друкували статті з актуальних проблем бібліотекознавства, бібліографознавства, бібліотечної освіти. Збірник видавався до 1992 р.

З 1993 р. ХДАК публікує збірник наукових праць «Культура України». На той час у ЗВО підготовку видань до друку здійснювали редактори С. В. Натаньян, Л. Ф. Торбовська (з 1992 р.). Набір текстів здійснювали співробітники машбюро (А. Баршак, В. Сиротенко, А. В. Шамрай, О. В. Лебедєва). Редактори і машбюро підпорядковувалися проректорові з наукової роботи М. В. Дяченку.

З 1999 р. почав виходити друком «Вісник ХДАК» — логічне продовження науково-методичного збірника «Бібліотекознавство і бібліографія».

Загалом наприкінці XX ст. збільшився обсяг опублікованих видань, що готувалися академією до друку. У зв'язку із цим постала необхідність утворення окремого підрозділу. Його було створено за наказом ректора в лютому 2000 р. і підпорядковано проректорові з наукової роботи.

Головне завдання редакційно-видавничого відділу ХДАК — організація та виконання редакційно-видавничої діяльності ЗВО, видання навчальної, навчально-методичної літератури, котра відповідає вимогам державного освітнього стандарту, публікування наукової, довідкової та іншої літератури з метою забезпечення освітнього процесу й навчально-дослідницької роботи.

Відділ очолила О. П. Щербініна, котра керувала ним з 2000 по 2003 рр. Потім керівником відділу була О. А. Якушина (2003 р.). З 2004 по січень 2019 рр. відділ очолювала Л. Ф. Торбовська — талановитий редактор, досвідчений фахівець та організатор. Із серпня 2020 р. редакційно-видавничий відділ очолив Л. І. Мачулін, кандидат філософських наук. На той час у відділі працювали А. Троян, Г. Положій, І. Колесник, О. Лебедєва, І. Скабіцький, І. Маркова. У 2021 р. було проведено реорганізацію — переглянуто службові обов'язки, замість штатної одиниці оператора копіювально-розмножувальної техніки введена посада редактора англомовних текстів. Нову посаду обійняв випускник ХДАК В. Афанасьєв.

Структурно відділ складається з трьох підрозділів:

- редакційний;
- видавничий;
- копіювальний центр.

Редакційний сектор здійснює редакційну підготовку рукописів, відповідно до нормативних документів у галузі видавничої справи; консультування авторів з питань оформлення різних видів видань; аналіз публікацій працівників ЗВО (А. Троян, Г. Положій).

Співробітники видавничого сектора здійснюють: верстку, художнє оформлення видань (І. Колесник); контроль за термінами виготовлення друкованої продукції, підготовку статистичних звітів про видавничу діяльність ЗВО (А. Троян); контроль за розсиланням контрольних екземплярів (О. Лебедєва).

Копіювальний центр забезпечує тиражування бланочної продукції для внутрішніх потреб ХДАК (І. Г. Скабіцький).

Відділ публікує два наукових видання: «Культура України» та «Вісник ХДАК».

Наукове видання «Культура України» з 9.02.2000 р. затверджене постановою ВАК України №2-02/2 як наукове фахове видання з мистецтвознавства; 16.09.2004 р. №3-05/8 — як наукове фахове видання з філософських наук; 9.05.2008 р. № 1-05/4. — як наукове фахове видання з культурології. Збірник затверджено наказом Міністерства освіти і науки України № 886 від 02.07.2020 р. як фахове видання з культурології та мистецтвознавства (категорія «Б»). У 2024 р. збірник зареєстрований як суб'єкт у сфері друкованих медіа рішенням Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення від 08.02.2024 р. за №295. Ідентифікатор медіа: R30-02500.

«Культура України» виходить раз на квартал і публікує статті у двох розділах: «Культурологія» та «Мистецтвознавство». Основна тематика першого — методологічні, філософські, історичні, теоретичні

й організаційні проблеми культурологічної діяльності, сучасні проблеми культурології. Другий розділ — музична творчість, музичне виконавство, фольклористика, кіно-, телемистецтво.

«Вісник ХДАК» увійшов до переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»), наказ Міністерства освіти і науки України від 9 лютого 2021 р. №157, спеціальність — 029 — Інформаційна, бібліотечна та архівна справа. Виходить двічі на рік (червень, грудень).

У збірнику розглядаються проблеми теорії інформації та наукової комунікації, теоретико-методологічні засади книгознавства, бібліотекознавства, документознавства та архівознавства, актуальні питання розвитку прикладних соціокомунікаційних технологій під впливом цифрових трансформацій. Статті в збірнику публікуються в таких розділах: Проблеми теорії інформації та наукової комунікації; Теоретико-методологічні засади книгознавства, бібліотекознавства та архівознавства; Прикладні соціокомунікаційні технології; Теорія та історія соціальних комунікацій; Рецензії.

Обидва збірники подано на порталі Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського в інформаційному ресурсі «Наукова періодика України», у реферативних базах «Україніка наукова» та «Джерело». Індексується в наукометричних базах "WorldCat", "Index Copernicus International", Directory of Open Access Journals (DOAJ), Directory of Open Access Scholarly Resources (ROAD) та в пошукових системах "Google Scholar", "BASE".

Обидва наукових збірники мають власний вебсайт, на якому зберігаються архіви. Статті публікуються виключно українською та англійською мовами.

Крім зазначених видань, відділ готує до друку та публікує навчальні посібники, навчально-методичні матеріали, монографії, автореферати дисертацій, тематичні збірники наукових праць, збірники тез і матеріалів конференцій, що проводяться в ХДАК, словники, дайджести, альманахи та ін. Станом на червень 2024 р. вийшло друком 84 випуски наукових праць «Культура України» та 65 випусків збірника наукових праць «Вісник Харківської державної академії культури».

У 2022–2024 рр. редакційно-видавничий відділ працював в умовах воєнного стану. Незважаючи на певні труднощі, відділу вдалося зберегти колектив і працювати на належному рівні за основними напрямами діяльності. Це: ефективна внутрішньоредакційна робота, відповідальне ставлення до навчального і наукового процесів в академії, доброзичливе й вимогливе ставлення до авторів, випуск наукової та методичної літератури.

Виконуючи свої посадові обов'язки, співробітники редакції проявили згуртованість і відповідальність. Особлива увага приділялась виконанню календарного графіку проходження рукописів на всіх ланках виробничого процесу.

З метою підтримки високого професійного рівня періодичних видань, відстежуються наукова ефективність членів редколегій, оновлюється її склад. Підтримуються доброзичливі стосунки з рецензентами, безперервно оновлюється їх база, кожному рецензенту за виконану роботу видається Сертифікат.

Робота над підвищенням якості наукових статей, безумовного дотримання норм доброчесності, вимогливе ставлення до своїх обов'язків дозволило підвищити індекс цитування видання «Культура України» в Міжнародній науковій базі «Індекс Копернікус» до 79,69 пунктів, а «Вісник ХДАК» — до 77,14.

Злагодженість у роботі всіх ланцюжків виробничого процесу дозволила не тільки не втратити досягнуте під час повномасштабної російської агресії, а ще й перевищити обсяги видань порівняно до довоєнного навчального року на 63 обліково-видавничих аркуші.

Н. В. Сторожук

Відділ кадрів

Відділ кадрів як самостійний підрозділ було створено в ХДАК у 1976 р. Його очолював досвідчений, компетентний, принциповий, наполегливий, порядний і завжди доброзичливий Степан Леонтійович Галатюк. З 1984 по 2023 рр. відділ кадрів очолювала Людмила Григорівна Кузнецова.

У 2023 р. на посаду начальника відділу кадрів було призначено Наталю Вікторівну Сторожук, котра успішно продовжує справу своїх попередників.

У відділі кадрів працюють два кваліфіковані спеціалісти: Оксана Олександрівна Романчук, фахівець І категорії, Ірина Федорівна Собакар, інженер І категорії з військового обліку.

Основна функція відділу кадрів — забезпечення академії кваліфікованими працівниками, зокрема науково-педагогічними кадрами, для організації ефективної освітньої, наукової, управлінської та фінансово-господарської діяльності академії.

Нині кадрова робота становить комплекс організаційних заходів, спрямованих на максимальне використання професійних здібностей персоналу, зниження плинності кадрів, зміцнення трудової дисципліни.

Завдання відділу кадрів полягає в здійсненні аналітичної та організаційної роботи з кадрового менеджменту всіх структурних підрозділів академії; вирішення питань комплектування кадрами; документального оформлення та організаційної роботи з кадрового менеджменту співробітників академії (укладання, продовження строку дії, розірвання контрактів, прийом на роботу та звільнення, надання відпусток, відрядження); підвищення кваліфікації та розвиток персоналу.

Найголовнішим завданням відділу кадрів є створення сприятливого робочого і доброзичливого психологічного клімату в колективі. Адже на роботі працівники проводять дуже багато часу і для особистої ефективної взаємодії грані взаємовідносин з колегами надзвичайно важливі. Формула успіху нашої команди: «Працювати ефективно, якісно і на результат».

Знання й дотримання трудового законодавства, професійність і працездатність, порядність та доброзичливість співробітників характеризують відділ як високопрофесійний структурний підрозділ Академії.

О. Д. Бахуревич

Бухгалтерська служба

Бухгалтерська служба була створена в ХДАК у червні 2018 р. в результаті об'єднання бухгалтерії та планово-фінансового відділу.

Бухгалтерська служба здійснює бухгалтерський облік, планування фінансової роботи академії, складає звіти, у яких відображаються підсумкові показники господарської діяльності, майновий та фінансовий стан установи, здійснює контроль за дотриманням фінансової та кошторисної дисципліни, зокрема забезпечує щорічне складання кошторисів на поточний рік окремо по загальному (бюджетне фінансування) та спеціальному (власні надходження) фондах із розрахунками та обґрунтуванням за кодами економічної класифікації. Також співробітники бухгалтерської служби ведуть облік студентів, аспірантів та докторантів, котрі навчаються в академії як за рахунок державного замовлення, так і за власні кошти на підставі укладених контрактів, складають штатний розпис, який постійно корегується у зв'язку зі змінами посадових окладів та чисельності персоналу.

Очолює бухгалтерську службу Олена Дмитрівна Бахуревич — головний бухгалтер з великим досвідом роботи. Заступник головного бухгалтера — Наталя Олександрівна Юдіна, заступник головного бухгалтера з економічних питань — Ольга Василівна Мельникова. Також у колективі працюють провідні бухгалтери та бухгалтери І категорії — Світлана Михайлівна Устінова, Алла Петрівна Базаренко, Тетяна Анатоліївна Вороненко, Олена В'ячеславівна Тєльна, Світлана Анатоліївна Шатернік, Оксана Сергіївна Хмелева та Марина Сергіївна Ярова, за якими закріплені окремі дільниці обліку, такі як нарахування заробітної плати працівникам, нарахування стипендій, облік розрахунків за навчання та проживання студентів у гуртожитку, облік бюджетних та власних надходжень і видатків тощо. Планово-фінансову діяльність у відділі забезпечують провідні економісти — Людмила Сергіївна Верхова та Наталія Степанівна Живаєва.

М. В. Скрицька

Господарський відділ

Господарська частина існує із часів заснування Харківського бібліотечного інституту та є важливим підрозділом сучасної Академії.

Господарський відділ забезпечує вирішення питань функціонування Академії поза освітнім процесом, створює умови праці для професорсько-викладацького складу та здобувачів вищої освіти в навчальних корпусах, що відповідають санітарно-гігієнічним вимогам, забезпечує матеріально-технічну базу для якісної реалізації навчального процесу, безперервно вдосконалює побут мешканців гуртожитків, займається утриманням у належному стані навчальних корпусів академії, які є пам'ятками архітектури XVIII ст.

Фахівці господарського відділу забезпечують сумлінне дотримання Академією у своїй господарській діяльності чинного законодавства, норм та правил у таких сферах, як публічні закупівлі, пожежна безпека та безпека життєдіяльності, санітарно-гігієнічні вимоги та вимоги до безбар'єрного освітнього середовища, сучасні вимоги до цифровізації та прозорості діяльності ЗВО України.

До складу господарської частини входять господарський відділ, господарські підрозділи навчальних корпусів і гуртожитків академії.

Очолює й координує роботу господарської частини проректор з господарської роботи Марина Віталіївна Скрицька.

Господарський відділ складається з кваліфікованих спеціалістів з вищою освітою та досвідом роботи, котрі оперативно вирішують такі технічні та господарські питання, як: експлуатація будівель і споруд академії, забезпечення Академії тепло-, електро-, водопостачанням — інженери Валентина Павлівна Морозова, Славян Семенович Сидоренко, Ольга Миколаївна Радченко; комірник — Тетяна Олексіївна Левицька. До складу відділу також входять такі фахівці, як слюсарі, електромонтери, столяри та ін.

Інженери господарського відділу постійно стежать за станом державного майна та інженерного господарства, планують поточні й капітальні ремонти майна Академії, складають відповідні договори та контролюють якість робіт. У сфері відповідальності інженерів господарського відділу перебувають як будівлі і споруди, мережі постачання комунальних послуг, так і інше майно: автомобілі, меблі та різне обладнання, устаткування: від пилососів до приладів для проведення випробувань теплових мереж будівель.

Також до сфери відповідальності інженерів господарського відділу належить облік енергоресурсів та інших комунальних послуг, контроль за показниками лічильників, їх своєчасна заміна та повірка, здійснення заходів з енергозбереження та енергоефективності.

Інженери господарського відділу здійснюють збір, облік та здавання до бухгалтерської служби розрахункових документів за наявними договорами.

Керівництво роботою господарчих підрозділів навчальних корпусів і гуртожитків Академії здійснюють коменданти навчальних корпусів:

– навчальні корпуси № 1, 2, 5 — Стелла Юріївна Федорова;
– навчальні корпуси № 3, 4 — Вікторія Яківна Жерьобкіна;
– гуртожиток № 1 — Ірина Юріївна Мельникова;
– гуртожиток № 2 — Ірина Миколаївна Бурдун.

Від роботи комендантів залежить чистота та порядок у приміщеннях навчальних корпусів і гуртожитків Академії, безперебійна робота електро-, водо- та теплопостачальних систем. Вони також вирішують поточні господарські питання.

Проведення різноманітних ремонтних та відновлювальних робіт в Академії, навчальний процес, проживання студентів у гуртожитках здійснюється виключно з урахуванням вимог з охорони праці та пожежної безпеки, відповідальним за які є інженер з охорони праці Галина Андріївна Корженко.

Упродовж останніх п'яти років Академії, як і всій країні, довелось приймати багато викликів та, окрім поточної рутинної роботи, вирішувати складні та надскладні питання.

Так, Академія має на меті дотримання вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки. Адже передусім керівництво несе відповідальність за збереження життя працівників та учасників освітнього процесу, а також за збереження майна Академії, оскільки будівлі навчальних корпусів мають історичну цінність.

До заходів, які виконуються щорічно, належать: підвищення кваліфікації працівників з питань охорони праці та пожежної безпеки, просвітницька робота, технічний огляд та ремонт вогнегасників, перевірка пожежних кранів та рукавів, виконання робіт із заміру опору ізоляції, просочування деревини горищних приміщень протипожежною речовиною.

Надзвичайно велика роль приділяється розробці проєктів з установлення протипожежної системи захисту та блискавкозахисту в навчальних корпусах та гуртожитках. Також здійснюються заходи з пошуку можливостей виділення бюджетних коштів для реалізації цих проєктів.

Серед найбільших досягнень у дотриманні вимог законодавства у сфері пожежної та техногенної безпеки можна означити встановлення системи протипожежного захисту у гуртожитку № 1 у 2021 р.

Під час пандемії коронавірусної хвороби у 2020 р. працівниками господарського відділу було проведено велику роботу, яка спрямовувалась на непоширення хвороби. Усі працівники були в повному обсязі забезпечені засобами індивідуального захисту (рукавички, маски, дезінфекційні засоби). Було придбано рециркулятори закритого типу для оброблення приміщень, які придбали з урахуванням усіх вимог безпеки, адже працювати можна було навіть тоді, коли приміщення оброблялося.

З моменту повномасштабного вторгнення рф та масованих обстрілів Харкова працівники господарського відділу робили все можливе для збереження майна Академії та життя працівників, а також своєчасної фіксації всієї шкоди, завданої збройною агресією рф майну Академії. Проректор з господарської діяльності перебувала безпосередньо на робочому місці з перших днів повномасштабного вторгнення, тому нині Академія має можливість подавати відомості щодо пошкоджень майна у відповідні реєстри, робити запити щодо бюджетного фінансування й шукати спонсорів для відновлення майна.

Так, власними силами ХДАК та коштом благодійників уже відремонтовано сходову частину портика головного корпусу, частково замінено пошкоджені та старі вікна і двері на пластикові, відремонтовано й пофарбовано покрівлю великої актової зали, відновлено пошкоджене покриття даху з листової сталі. В інших навчальних корпусах також проводились ремонтні роботи. У корпусі № 4 замінені вікна, пошкоджені вибуховою хвилею, відремонтовані віконні відкоси, відновлена зовнішня стіна, що також зазнала пошкоджень від вибухової хвилі та уламків. У корпусі № 3 власними силами усунені наслідки від впливу вибухової хвилі, такі як тріщини та випадіння штукатурки. У гуртожитку № 1, який зазнав дуже значних ушкоджень, із залученням коштів благодійників уже проведена заміна 215 вікон з відливами та власними силами очищена прилегла територія.

З метою подальшої ефективної роботи з відновлення майна Академії проректор з ГР веде систему DREAM «Цифрова екосистема для підзвітного управління відновленням», яка збирає, упорядковує, публікує відкриті дані на всіх етапах проєктів відновлення в режимі реального часу, упроваджуючи найвищі стандарти прозорості та підзвітності. Відповідно, майно Академії може бути відновлено за умови виділення

державних коштів на ці цілі, щодо чого також ведеться постійна робота та формуються запити до МКІП та МОН.

З 2020 р. кожна, навіть найменша закупівля, здійснюється зі ще прискіпливішим дотриманням вимог чинного законодавства, принципів максимальної економії та ефективності, відкритості та прозорості на всіх стадіях закупівлі, з унесенням відомостей в електронну систему закупівель (план, публікація звіту про договір та сам договір за необхідності). Усі закупівлі, що мають проводитись із застосуванням тендерної процедури, проводяться відповідно до чинних вимог та законодавства, зміни до якого безперервно відстежуються фахівцями відділу.

У 2023 р. розпочато процес оновлення документів про право власності на майно Академії та узгодження їх з вимогами чинного законодавства.

Фахівці господарського відділу беруть активну участь у проведенні інвентаризації всього майна Академії, стежать за тим, щоб придбане або передане благодійниками майно було поставлено на облік, виписане зі складу та списане за потреби відповідно до реального стану майна. У листопаді 2023 р. спільно з фахівцями бухгалтерії проведена детальна інвентаризація, що ускладнювалась дистанційною роботою багатьох матеріально-відповідальних осіб з педагогічного складу. Як наслідок, відбулось ретельне впорядкування системи обліку майна Академії.

Господарський відділ взаємодіє з усіма підрозділами Академії, координує свої дії з такими підрозділами, як бухгалтерія, плановий відділ, навчальна частина, бібліотека тощо. Господарський відділ бере участь у вирішенні питань з укладання вузькоспеціалізованих договорів для цих підрозділів щодо забезпечення роботи бібліотечної системи, доступу до бази ЄДЕБО, друку дипломів, проведення акредитації тощо, питань поселення та виселення студентів. Також постійно ведеться активна співпраця з бухгалтерською службою стосовно планування витрат бюджетних коштів.

Фахівці господарського відділу постійно доступні для всіх інших працівників Академії, приймають заявки на проведення ремонтів та придбання товарів і послуг, необхідних для забезпечення виконання працівниками Академії своїх обов'язків та здійснення освітнього процесу; надають колегам з Академії допомогу в межах своїх компетентностей.

М. С. Кравченко

Відділ діловодства та архіву

Відділ діловодства та архіву було організовано в травні 2018 р. на основі канцелярії, яка функціонує з моменту заснування в 1920-ті рр. Харківського бібліотечного інституту.

З 2024 р. відділ очолює досвідчений фахівець Марія Сергіївна Кравченко. У відділі працюють також архіваріус Тетяна Миколаївна Корнєва і кур'єр Альона Сергіївна Пеньковська.

Основні завдання відділу, які успішно виконують його працівники, це:

– забезпечення єдиного порядку документаційного забезпечення діяльності Академії;
– ведення архівної справи в Академії;
– попередній розгляд кореспонденції для доповіді керівництву;
– контроль дотримання вимог нормативних документів під час оформлення службової документації;
– контроль за виконанням документів, їх правильним оформленням, збереженням та використанням архівних матеріалів;
– організація роботи в Академії щодо виконання вимог законів України «Про звернення громадян» та «Про доступ до публічної інформації».

В. В. Побіженко

Навчальна лабораторія інформаційного та технічного обслуговування

Цей підрозділ академії створено в 1997 р. за підтримки міжнародного фонду «Відродження» Дж. Сороса. До 2007 р. підрозділ мав статус комп'ютерного центру, з того часу і до 2021 р. — навчальної лабораторії інформаційного обслуговування під керівництвом В. Р. Воронцова. У 2021 р. відділ реорганізовано в навчальну лабораторію інформаційного та технічного обслуговування.

За своїм призначенням аудиторії лабораторії орієнтовані на проведення практичних занять зі студентами, аспірантами, на обслуговування співробітників, викладачів, студентів, аспірантів академії, котрим у професійній діяльності необхідна комп'ютерна техніка та інтернет. Також лабораторія здійснює інформаційну підтримку адміністрації Академії; технічну підтримку її інтернет-ресурсу, комп'ютерної техніки підрозділів Академії та навчальних аудиторій, локальної мережі й каналу зв'язку з інтернетом, друкування інформації для користувачів.

З 2008 р. співробітники лабораторії працюють із приймальною комісією, забезпечуючи технічну підтримку взаємодії Академії з єдиною державною електронною базою з питань освіти (ЄДЕБО), систематично оновлюють у ній інформацію.

У лабораторії працюють: В. В. Побіженко — завідувач, системний адміністратор, оператор ЄДЕБО, О. В. Дегтярьова — інженер із застосування комп'ютерної техніки 1-ї категорії, відповідальний адміністратор ЄДЕБО, О. М. Гончаров — інженер із застосування комп'ютерної техніки 1-ї категорії, оператор ЄДЕБО; С. В. Бондар — інженер-програміст 1-ї категорії та системний адміністратор; Є. Ю. Ключников — інженер-програміст 1-ї категорії, оператор ЄДЕБО.

Значну допомогу лабораторії надає В. В. Черевик (НТУ «ХПІ») — інженер-програміст 1-ї категорії та системний адміністратор.

Основні наукові праці викладачів ХДАК (2019–2024 рр., травень)

- Монографії — 59
- Підручники, навчальні посібники — 25
- Наукові статті — 1214 (у т.ч., WoS — 70 статей, Scopus — 59 статей)
- Тези — 1398
- Навчально-методичні видання (наявні у бібліотеці) — 1006

МОНОГРАФІЇ

1. Актори театру і кіно на листівках «Укртеакіновидаву» / Харків. держ. акад. культури ; упоряд. і авт. передмови В. Н. Мирославський ; реставрація фотографій В. Н. Мирославського. — Харків : Точка, 2023. — 252 с.
2. Борис І. О. Таїнство творіння актора та режисера : [наук.-дослід. монографія] / Ігор Борис. — Харків : Друкарня Мадрид, 2020. — 224 с.
3. Дєгтяр А. О. Механізми державного управління сферою культури в Україні : монографія / А. О. Дєгтяр, А. О. Церковний, Г. В. Пшинка ; Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», Харків. держ. акад. культури. — Харків : Основа, 2023. — 80 с. — Бібліогр.: 66 назв.
4. Довженко-графік / [упоряд. і автор передм. В. Н. Мирославський]. — Харків : Точка, 2021. — 315 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2590.
5. Зборовець І. В. Ірина Радківська: життя як небезпечна гра : монографія / Іполіт Зборовець. — Харків : Лідер, 2021. — 156 с. : іл.
6. Історико-культурні та соціально-економічні засади розвитку туристичної діяльності : монографія / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури ; за заг. ред. Л. Д. Божко. — Харків : ХДАК, 2021. — 220 с. —http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2587.
7. Калашник М. П. Музичний тезаурус як сховище музичних знань : монографія / М. Калашник, Ю. Лошков. — [Mauritius] : LAP LAMBERT Academic Publishing, 2020. — 129 с.
8. Кінознавчі розвідки в Україні (друга половина 1920-х — перша половина 1930-х рр.). Ч. 1 : [зб. ст.] / упоряд., передм., комент., прим. В. Н. Мирославського. — Харків : ТОВ «Вид-во «Точка», 2020. — 560 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2591.
9. Кінознавчі розвідки в Україні (друга половина 1920-х — перша половина 1930-х рр.). Ч. 2 : [зб. ст.]. / упоряд., передм., комент., прим. В. Н. Мирославського. — Харків : ТОВ «Вид-во «Точка», 2020. — 560 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2592.
10. Лі Шуай. Джаз як системне явище : монографія / Лі Шуай, Ю. Лошков ; М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 182 с.
11. Мачулін Л. Олексій Бекетов. Життя і творчість / Леонід Мачулін. — Харків : Мачулін, 2023. — 151 с. : 58 іл. — (Час. Особистість. Харків). — 100 пр. — Бібліогр.: 23 назви.
12. Мирославський В. Зародження і становлення українського кінематографа (перша третина XX століття) : [монографія] / Володимир Мирославський. — GlobeEdit, 2022. — 420 с.
13. Мирославський В. Становлення кіновиробництва та кінопрокату в Україні (1896–1917) : монографія / В. Мирославський. — Riga : GlobeEdit, 2020. — 193 с.
14. Мирославський В. Українське кіно 1920-х років: організаційно-творчі трансформації : монографія / В. Мирославський. — Riga : GlobeEdit, 2020. — 476 с.
15. Мистецтво і культура міста : наукові діалоги : [колект. монографія] / [авт.-склад.: Анна Білик, Інна Яковець, Ольга Гуляєва, Юрій Лошков та ін. ; за ред. А. Білик, В. Сікорської]. — Херсон : Гельветика, 2020. — 161 с.
16. Перше десятиліття кінематографічної творчості Олександра Довженка : [збірник] / Харків. держ. акад. культури ; [упоряд. і авт. комент. В. Н. Мирославський]. — Харків : Дім Реклами, 2019. — 527 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2593.
17. Попова-Коряк К. О. Актуальні питання правового регулювання трудової діяльності науково-педагогічних працівників : монографія / [К. О. Попова-Коряк] ; М-во освіти і науки України, Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. — Харків : Лідер, 2020. — 263 с.
18. Примаченко М. Українське / М. Примаченко, П. Мось ; упоряд.: Л. Анучина, В. Грицаненко ; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. — Харків : ФОП Носань, 2019. — 35 с. — (Картинная галерея).

19. Рощенко О. Г. «Метелик» Сан Бо як національний китайський оперний міф : монографія / Олена Рощенко, Є Сяньвей ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : Естет Прінт, 2021. — 175 с.
20. Степанов В. Ю. Інформаційна безпека як складова державної інформаційної політики : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : [Естет Прінт], 2023. — 155 с. — 100 пр. — Бібліогр.: с. 137-155.
21. Степанов В. Ю. Туризм в умовах суспільних трансформацій : монографія / В. Ю. Степанов. — Харків : [Естет Прінт], 2023. — 167 с. — 100 пр. — Бібліогр.: с. 148-167.
22. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів : колект. монографія / [авт.: С. Волков, Ж. Денисюк, Н. Жукова, К. Кислюк, О. Колесник, О. Кравченко, Т. Кривошея, І. Петрова, Ю. Сабадаш, О. Смоліна, О. Степанова, А. Щедрін] ; за заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; М-во освіти і науки України, Маріупол. держ. ун-т. — Київ : Ліра-К, 2019. — 307 с.
23. Сучасна культурологія: постмодернізм у логіці розвитку української гуманістики : колект. монографія / [авт. кол.: Сабадаш Ю. С., Гончарова О. М., Дабло Л. Г., Кислюк К. В., Колесник О. С., Кравченко О. В., ... Щедрін А. Т., Янковський С. В.] ; за заг. ред. Ю. С. Сабадаш ; М-во освіти і науки України, Маріупол. держ. ун-т. — Київ : Ліра-К, 2021. — 432 с.
24. Трансформація соціальної педагогіки та соціальної роботи в культурі інформаційного суспільства : колект. монографія (до 90-річчя ХДАК) / [авт. кол.: А. О. Рижанова та ін. ; за наук. ред. А. О. Рижанової] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 207 с.
25. Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : (до 90-річчя ХДАК) : колект. монографія / [авт. кол.: А. А. Соляник, В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, Ю. М. Столяров, І. О. Давидова, І. В. Зборовець, В. В. Сєдих, Є. М. Тодорова, Є. А. Медведєва, Н. М. Березюк, О. П. Щербініна та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 75 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/553.
26. Харківська державна академія культури: до 90-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. Шейко, Н. Кушнаренко, Ю. Лошков, І. Сташевська, М. Скрицька, З. Алфьорова, Т. Большакова, І. Борис, О. Кравченко, Б. Колногузенко та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 253 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2948.
27. Шейко В. М. Інтелігенція і влада в часи Української революції 1917–1921 рр : монографія / В. М. Шейко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2020. — 474 с.
28. Щербань А. Л. Диканька у першій половині XX століття : монографія / Анатолій Щербань ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2022. — 129 с. : іл.
29. Щербань А. Л. Козацький отаман Филон Лихопій в історичному контексті : монографія / Анатолій Щербань, Надія Бабкова ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2021. — 87 с.
30. Art criticism: challenges of the XXI century : collective monograph / [A. I. Dushniy, V. G. Dutchak, A. Ya. Stashevskyi, M. Strenacikova, N. T. Synkevych, V. M. Zaets]. — Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. — 124 c.
31. Culture and art in modern scientific discourse : monograph / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko, Nataliia Maksymovska, Kostiantyn Kysliuk, Svitlana Rybalko, Volodymyr Myslavskyi, Olga Kosachova, Svitlana Fievralova, Victoriia Khvorostenko. — Kharkiv : PC TECHNOLOGY CENTER, 2023. — 218 p. — References: 256 items.
32. Culture and arts in the educational process of the modernity : collective monograph / [A. I. Duchniy, V. G. Ditchak, Yu. Medvedyk, I. O. Stashevska, A. Ya. Stashevskyi, M. Strenacikova, V. M. Zaets]. — Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. — 148 c.
33. Culture and art: discursive dimension in the early XXI century [Електронний ресурс] : collective monograph / [A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. Loshkov, T. S. Ovcharenko, A. P. Ovchynnikova, T. I. Uvarova]. — Lviv-Torun : Liha-Pres, 2020. — 136 c.
34. Czarnecki D. Psychologiczne rozumienie ryzyka w sportach ekstremalnych. Wybrane zagadnienia = Психологічне розуміння ризику в екстремальних видах спорту. Вибрані питання : monografia / Dawid Czarnecki, Nataliia Tsyhanovska, Dariusz W. Skalski ; konsultanci naukowi monografii: Алла Соляник, Natalia Majchrzak ; Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu, Charkowskiej Państwowej Akademii Kultury w Charkowie. — Poznań ; Charków : Wydawnictwo Uczelniane Wyższa Szkoła Bezpieczeństwa w Poznaniu, 2023. — 196 s.
35. Czarnecki D. Zarządzanie i bezpieczeństwo w administracji publicznej. Wybrane zagadnienia [Електронний ресурс] = Управління та безпека в державному управлінні. Вибрані питання : monografia / Dawid Czarnecki, Nataliia Tsyhanovska, Dariusz W. Skalski ; konsultanci naukowi monografii: Алла Соляник, Nataliia Pobirchenko ; Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim, Charkowskiej Państwowej Akademii Kultury w Charkowie. — Starogard Gdański ; Charków : Wydawnictwo Uczelniane, 2023. — 229 s.

36. Development priorities of pedagogical sciences in the XXI century : collective monograph / [A. O. Bessarab, M. D. Diachenko, Jan Grzesiak, O. I. Ivanytsky, Yu. A. Kuzmenko, O. V. Ponomarenko, T. O. Pusharova, I. O. Stashevska, A. V. Sushchenko. L. O. Sushchenko, T. I. Sushchenko, L. V. Orshanskiy]. — Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. — 244 c.
37. Discursive practices of the interpretation of culture and art in the early XXI century : collective monograph / [A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. Loshkov, T. S. Ovcharenko, A. P. Ovchynnikova, T. I. Uvarova]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — 124 c.
38. Dubrovskyi I. Actualisation of the local governments participation as a social dialogue party at the territorial level [Електронний ресурс] / I. Dubrovskyi, D. Kostin, V. Repin. — Kharkiv, 2023. — 25 p. — https://scc.org.ua/edition/actualisation-of-the-local-governments-participation-as-a-social-dialogue-party-at-the-territorial-level/.
39. Krutova A. Integrated reporting in Ukraine: historical aspects and implementation prospects : monograph / A. Krutova, O. Nesterenko, A. Borysova ; Vuzf University of Finance, Business and Entrepreneurship. — Sofia, 2020. — 156 c.
40. Kultura fizyczna i bezpieczeństwo w aktualizowaniu wartości zdrowia. Wybrane aspekty = Фізична культура і безпека у актуалізації цінності здоров'я. Вибрані аспекти : monografia / red. nauk. Nataliia Tsyhanovska (Наталія Циганoвська), Dariusz W. Skalski (Даріуш В. Скальські), Dawid Czarnecki (Давид Чарнецькі) ; [konsultanci nauk. monogr.: Алла Соляник, Олена Білик] ; Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim, Charkowskiej Państwowej Akademii Kultury w Charkowie. — Starogard Gdański ; Charków : Wydawnictwo Uczelniane, 2024. — 252 s. : ilustracje, wykresy.
41. Methodological Culture of an Educator: History and Modernity : collective monograph / O. V. Kvas, O. Nevmerzhytska, M. V. Pahuta, I. O. Stashevska ; [O. V. Kvas, O. Nevmerzhytska, M. V. Pahuta, I. O. Stashevska]. — Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. — 148 c.
42. Mislawskij V. Des etudes cinematographiques divertissantes : [monographie] / Vladimir Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 120 c.
43. Mislawskij V. Entertaining film studies : [monograph] / V. Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 108 c.
44. Mislawskij V. Entreteniendo los estudios de cine : [monografia] / Vladimir Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 112 c.
45. Mislawskij V. Estudos de filmes divertidos : [monografia] / Vladimir Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 112 c.
46. Mislawskij V. Onderhoudend filmonderzoek : [monografie] / Vladimir Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 112 c.
47. Mislawskij V. Studi cinematografici divertenti : [monografia] / Vladimir Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 112 c.
48. Myslawskyj V. Światło i cień Alfreda Fedeckiego / Myslawskyj V. — GlobeEdit, 2022. — 126 s.
49. Mislawskij V. Unterhaltsame Filmstudien : [monographie] / Vladimir Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 116 c.
50. Mislawskij V. Zabawne filmoznawstwo : [monografia] / Vladimir Mislawskij. — Saarbrucken : Sciencia Scripts, 2020. — 108 c.
51. Musical art: historical and theoretical discourse [Електронний ресурс] : collective monograph / [I. Konovalova, I. Polskaya, O. Roshchenko, N. Riabukha, V. Shchepakin, etc.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2020. — 144 c. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/1926.
52. Pedagogical science in the XXI century: state and development trends : collective monograph / [Jan Grzesiak, M. V. Pahuta, I. O. Stashevska, L. O. Sushchenko]. — Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. — 160 c.
53. State Regulation of Culture Development in Ukraine : monograph / N. O. Riabukha, A. O. Diegtiar, O. M. Bilyk, G. V. Phynka, A. O. Borysova ; Kharkiv State Academy of Culture. — Kharkiv : «Oberig» LLC, 2024. — 167 p.
54. The issues of culture and arts in the interpretation of modern humanities knowledge : collective monograph / [A. A. Genkin, M. P. Kalashnyk, Yu. Loshkov, T. S. Ovcharenko, A. P. Ovchynnikova, T. I. Uvarova, Ye. V. Yanyna-Ledovska, etc.]. — Lviv ; Torun : Liha-Pres, 2019. — 152 c.
55. The Potential of Modern Science. Vol. 1 : collect. monogr. / [et al. ; Korniev A., Rybalko S., Pavlova T. [et al.] ; ed. Board Alfiorova Z. I. [et al.]. — London : SCIEMCEE, 2019. — 198 c.
56. The role of culture and art in social and humanitarian development of modern society : collective monograph / [A. I. Duchniy, V. G. Ditchak, A. Ya. Stashevskyi, M. Strenacikova, O. Goncharova]. — Lviv-Torun : Liha-Pres, 2019. — 128 c.
57. Topical issues of general and musical pedagogy : monograph / [edited by Prof. Oleh Mikhailychenko, compiled by Doc. Anatolii Martyniuk. Beau Bassin]. — Germany : AV Akademikerverlag, 2020. — 254 c.

58. Tsyhanovska N. Wychowanie fizyczne, zdrowie i bezpieczeństwo. Współczesne wybrane aspekty = Фізичне виховання, здоров'я та безпека. Сучасні вибрані аспекти : monografia / redakcja naukowa Nataliia Tsyhanovska (Наталія Циганoвська), Dariusz W. Skalski (Даріуш В. Скальські), Dawid Czarnecki (Давид Чарнецькі) ; konsultanci naukowi monografii: Алла Соляник, Nataliia Pobirchenko ; Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim, Charkowskiej Państwowej Akademii Kultury w Charkowie. — Starogard Gdański ; Charków : Wydawnictwo Uczelniane, 2023. — 148 s.
59. Wychowanie fizyczne, zdrowie i bezpieczeństwo. Współczesne wybrane aspekty = Фізичне виховання, здоров'я та безпека. Сучасні вибрані аспекти : monografia / red. nauk. Nataliia Tsyhanovska (Наталія Циганoвська), Dariusz W. Skalski (Даріуш В. Скальські), Dawid Czarnecki (Давид Чарнецькі) ; [konsultanci nauk. monogr.: Алла Соляник, Nataliia Pobirchenko] ; Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim, Charkowskiej Państwowej Akademii Kultury w Charkowie. — Starogard Gdański ; Charków : Wydawnictwo Uczelniane, 2023. — 148 s.

ПІДРУЧНИКИ ТА НАВЧАЛЬНІ ПОСІБНИКИ

1. Большакова А. Розвиток особистісних ресурсів гармонійності академічно здібного учня основної школи : навч.-метод. посіб. / Большакова Анастасія, Щербакова Олена. — Київ : Арт Економі, 2020. — 248 с.
2. Брусенцев В. О. Інтелектуальні інформаційні системи : навч. посіб. / В. О. Брусенцев, О. Є. Коноваленко ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2022. — 267 с.
3. Вступ до фаху [Електронний ресурс] : навч. посібник зі спец. 061 «Журналістика» / Маркова В. А., Булах Т. Д., Куликова О. М., Мартюхіна К. В. ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — 132 с. + дод: глосарій: с. 119–127.
4. Гетьман Л. Г. Інфраструктура ринку [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів закл. вищ. освіти / Л. Г. Гетьман ; М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування. — Харків : ХДАК, 2020. — 133 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/699.
5. Давидова І. О. Ринок інформаційних продуктів та послуг [Електронний ресурс] : електрон. навч. посіб / Давидова І. О., Сафонова Т. А. ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т соц. комунікацій і музейно-турист. діяльності, Каф. інформ., бібл. та архів. справи. — Харків : ХДАК, 2022. — 154 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/1808.
6. Дєгтяр А. О. Маркетинговий менеджмент [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / уклад.: А. О. Дєгтяр, З. М. Остропольська, Г. В. Пшинка ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адмін. — Харків : ХДАК, 2019. — 119 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/1087.
7. Ділова іноземна мова (англійська) : навч. посіб. для студентів магістратури, спец. 029 «Інформ., бібл. та арх. справа», ф-т соц. комунікацій / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. інозем. мов ; [розроб.: Частник С. В., Частник О. С.]. — Харків : ХДАК, 2019. — 67 с.
8. Етюди : навч. посіб. для учнів класу баяна/акордеона мистецьких шкіл / [уклад. Гончаров О. І.] ; Департамент культури і туризму Харків. облдержадмін., Обл. навч.-метод. центр підвищення кваліфікації працівників культуросвіт. закл. — Харків, 2021. — 76 с. — (Педагогічний репертуар мистецьких шкіл Слобожанщини).
9. Жигайло М. О. Історико-культурна мапа України : навч. посіб. для слухачів підгот. від-ня для інозем. громадян / М. О. Жигайло ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2022. — 143 с.
10. Корпоративне управління [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студентів магістратури спец. 073 «Менеджмент» / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. менеджменту і адміністрування ; [уклад.: Дєгтяр А. О., Колесник Л. І.]. — Харків : ХДАК, 2019. — 240 с. — Бібліогр.: с. 238-239. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/12345678.
11. Мирославський В. Н. Західний кінематограф : концептуально-термінологічний словник : наук.-довід. вид-ня / Мирославський Володимир Наумович ; Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2024. — 227 с.
12. Откидач В. М. Методика роботи з оркестром : навч.-метод. посіб. / В. Откидач ; [Харків. держ. акад. культури]. — Харків : ХДАК, 2019. — 127 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/1091.
13. Откидач В. М. Музична естрада : [підручник] / В. Откидач. — Харків : Міська друкарня, 2024. — 250 с.
14. Охорона праці в театрі [Електронний ресурс] : навч. посіб. для самостійної роботи здобувачів творчих спеціальностей (бакалаврів, магістрів) / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т сценічного мистецтва, Каф. майстерності актора ; [авт.-уклад. Л. Г. Космін]. — Харків : ХДАК, 2023. — 108 с.

15. Петрова О. П. Режисура аудіовізуальних творів [Електронний ресурс] : навч. посіб. до курсу «Режисура аудіовіз. творів» для студентів 1 та 2 курсів. Ч. 1–2 / О. П. Петрова, Б. Я. Фарафонов, В. Н. Міславський. — Харків : ХДАК, 2019. — 236 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/1062.
16. Радько О. В. Загальна психологія. Ч. 1 [Електронний ресурс] : навч. посіб. / О. В. Радько ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2021. — 168 с.
17. Хрестоматія з диригування. Перша частина : навч. посіб. для інструментальних класів муз. школи, муз. від-ня мистецької школи з предмета за вибором «Основи диригування» та закл. вищої освіти мистецького спрямування / М-во культури України, Держ. наук.-метод. центр змісту культур.-мистец. освіти ; [уклад.: О. І. Гончаров, О. М. Гончарова]. — Харків, 2019. — 67 с.
18. Хрестоматія з диригування. Друга частина : навч. посіб. для інструментальних класів муз. школи, муз. від-ня мистецької школи з предмета за вибором «Основи диригування» та закл. вищої освіти мистецького спрямування / М-во культури України, Держ. наук.-метод. центр змісту культур.-мистец. освіти ; [уклад.: О. І. Гончаров, О. М. Гончарова]. — Харків, 2019. — 66 с.
19. Хрестоматія з диригування. Третя частина : навч. посіб. для інструментальних класів муз. школи, муз. від-ня мистецької школи з предмета за вибором «Основи диригування» та закл. вищої освіти мистецького спрямування / М-во культури України, Держ. наук.-метод. центр змісту культур.-мистец. освіти ; [уклад.: О. І. Гончаров, О. М. Гончарова]. — Харків, 2019. — 77 с.
20. Циганoвська Н. В. Фізичне виховання : навч. посіб. / Н. В. Циганoвська, Л. О. Рядова, В. О. Рожков ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2023. — 216 с. : іл.
21. Шейко В. М. Культурологічні та мистецтвознавчі дослідження: теорія і методологія : навч. посіб. / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко ; М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2020. — 337 с.
22. Ярута В. О. Автоматизація бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] : практикум / В. О. Ярута ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2023. — 157 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/1927.
23. English for Musicians : збірник текстів і вправ з курсу «Англійська мова професійного спрямування» для здобувачів вищої освіти спеціальності «Музичне мистецтво» / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Каф. філології ; [уклад.: А. Борисова, Н. Бевз, О. Олійник, І. Дерев'янко]. — Харків : ХДАК, 2023. — 81 с.
24. English for Psychology Students [Електронний ресурс] : збірник текстів та вправ для здобувачів спеціальності «Психологія» : навч.-метод. посіб. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Каф. інозем. мов ; [розроб.: І. В. Дерев'янко. О. В. Олійник, Н. В. Бевз]. — Харків : ХДАК, 2022. — 129 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/1967.
25. General Chemistry = Загальна хімія : tutorial for foreign students of Preparatory faculties of the English form of education / Ministry of Culture and Informational Policy of Ukraine, Kharkiv State Academy of Culture ; [compilers: Aksyonova Olena, Borysova Alina, Bilyk Olena et al.]. — Kharkiv : KhSAC, 2021. — 111 с.

ІНШІ

1. Грицаненко В. Г. Горище : гірка поезія повернень : [наратив-есей] / Валентин Грицаненко. — Харків : Майдан, 2022. — 271 с. : іл.: с. 102–157.
2. Давидова Ірина Олександрівна : (до 60-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: Євсеєнко С. В., Кирпа Т. О., Левченко О. М., Хижна О. С. ; наук. ред. Шейко В. М.]. — Харків : ХДАК, 2022. — 117 с. : фот. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
3. Дисертації, захищені у спеціалізованих вчених радах Харківської державної академії культури : до 25-річчя створення спеціалізованих вчених рад : бібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2020. — 146 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/bitstream/handle/123456789/793.
4. Дяченко Микола Васильович : (до 80-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: Євсеєнко С. В., Левченко О. М., Хижна О. С. ; наук. ред. Шейко В. М.]. — Харків : ХДАК, 2021. — 61 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
5. Колногузенко Борис Миколайович : (до 70-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред.

Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2019. — 116 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури). — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/bitstream/handle/123456789/794.
6. Музична естрада : бібліогр. покажч. / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2020. — 83 с.
7. Музична естрада. [У 4 т.]. Т. 1 : словник термінів / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2019. — 258 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/bitstream/handle/123456789/1394.
8. Музична естрада. [У 4 т.]. Т. 2 : словник персоналій / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2020. — 439 с.
9. Музична естрада. [У 4 т.]. Т. 3 : словник музично-театральних жанрів / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2021. — 349 с.
10. Музична естрада. [У 4 т.]. Т. 4. Бібліографія : бібліогр. довідник / [авт.-уклад. В. Откидач] ; рец.: Рощенко О. Г., Соляник А. А. — Харків : Лідер, 2022. — 413 с.
11. Музична естрада та джаз : бібліогр. покажч. / [авт.-уклад. В. Откидач]. — Харків : Лідер, 2022. — 228 с.
12. Праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2014–2018) : бібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко ; бібліогр. ред. С. В. Євсеєнко]. — Харків : ХДАК, 2020. — 454 с. — До 90-річчя Харківської державної академії культури. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/bitstream/handle/123456789/698.
13. Про підсумки діяльності Харківської державної академії культури у 2020–2021 навчальному році та завдання на наступний 2021-2022 навчальний рік : матеріали до щорічної доповіді ректора ХДАК В. М. Шейка на зборах колективу (серпень 2021р.) / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури ; [матеріали підгот.: Шейко В. М. (керівник), Лошков Ю. І., Гончар О. В., Сташевська І. О., Білик О. М., Кирпа Т. О. Скрицька М. В., Бахуревич О. Д.]. — Харків : ХДАК, 2021. — 75 с. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2892
14. Про підсумки діяльності Харківської державної академії культури у 2021–2022 навчальному році та завдання на наступний 2022-2023 навчальний рік : матеріали до щорічної доповіді ректора ХДАК В. М. Шейка на зборах колективу (серпень 2022 р.) / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури ; [матеріали підгот.: Шейко В. М. (керівник), Лошков Ю. І., Сташевська І. О., Білик О. М., Кирпа Т. О., Скрицька М. В., Бахуревич О. Д.]. — Харків : ХДАК, 2022. — 87 с. — 100 пр. — http://195.20.96.242:5028/khkdak-xmlui/handle/123456789/2890.
15. Про підсумки діяльності Харківської державної академії культури у 2022–2023 навчальному році та завдання на наступний 2023-2024 навчальний рік : за матеріалами доповіді в. о. ректора ХДАК Наталії Рябухи на конференції трудового колективу Академії 29 серпня 2023 р. / М-во культури та інформ. політики України ; Харків. держ. акад. культури ; [матеріали підгот.: Рябуха Н. О., Сташевська І. О., Соляник А. А., Білик О. М., Жигайло М. О., Попова-Коряк К. О., Кирпа Т. О., Скрицька М. В., Бахуревич О. Д.]. — Харків : ХДАК, 2023. — 175 с.
16. Шейко Василь Миколайович : (до 80-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Т. О. Кирпа, О. М. Левченко, О. С. Хижна, ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2022. — 227 с. : фот. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
17. Шемаєва Ганна Василівна [Текст] : (до 65-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Б-ка ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2019. — 93 с. : іл. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).

Історія Харківської державної академії культури в публікаціях

1928

1. Правила приймання до факультету Політосвіти Харківського ІНО на 1927/28 р. // Бюлетень Народного комісаріату освіти. — 1928. — № 18. — С. 17–19.

1929

2. Політосвітник : журнал / Харків. Ін-т політосвіти. — 1929. — № 2. — [43 с.].
   Із змісту:
   Соловей І. До нового учбового року. — С. 1–3.
   Фрід'єва Н. В похід за бібліотеку. — С. 17–20.
   Степанов Д. Завдання профроботи. — С. 1–2 (вкладення).
   Шудро П. Про систему практики в нашому ВИШі. — С. 2–5 (вкладення).
   Довженко. До завдань Бюро зв'язку. — С. 5–6 (вкладення).
   Майборода О. Про кабінет бібліотечної роботи. — С. 7–8 (вкладення).
   Борсук. Т-во «Геть неписьменність» ІПО. — С. 8 (вкладення).
3. Правила прийому до факультету Політосвіти Харківського ІНО на 1928–29 рік // Освіта на Харківщині. — 1929. — 30 трав. (№ 9). — С. 2–3.

1930

4. Політосвітник : журнал / Харків. Ін-т політосвіти. — 1930. — № 1 (3), трав. — 56 с.
   Із змісту:
   Соловей І. До перспектив підготовки політосвітніх кадрів та реорганізації ХІПО. — С. 3–7.
   Майборода О. Перебіг бібліотечного походу на Харківщині. — С. 30–31.
   Шудро П. До реорганізації проф. роботи у ВИШах. — С. 48–50. — Рубрика «Життя Інституту».
   Мостовий П. До педагогізації ХІПО. — С. 50–52. — Рубрика «Життя Інституту».
   Науменко. Бюро зв'язку ХІПО. — С. 55–56. — Рубрика «Життя Інституту».
5. Правила прийому до Харківського Інституту Політосвіти на 1930/31 учб. рік : 25/І — 30 р. № 416 л / заст. Завупрофосвіти Обушний. 23/І — 30 р. ; за ректора ХІПО Кінгі // Бюлетень народнього комісаріата освіти УСРР. — 1930. — № 5 (195) : січень 27 — лютий 3. — С. 7–10.
6. Про реорганізацію системи педагогічної освіти : Постанова колегії НКО (про. № 11, 20/V, п-2) // Бюлетень народнього комісаріату освіти. — 1930. — 30 черв. (№ 26). — С. 1–3.

1935

7. Про реорганізацію ВУІКО на Український бібліотечний інститут : наказ заст. Наркома освіти УСРР тов. Хаїта від 1 лип. 1935 р. № 727 // Бібліотека у соціалістичному будівництві. — 1935. — № 7. — С. 64.

1941

8. Майборода А. А. Харьковский государственный библиотечный институт / А. Майборода // Красный библиотекарь. — 1941. — № 6. — С. 34–37.

1956

9. Майборода А. А. Харьковский библиотечный институт / А. А. Майборода // Библиотекарь. — 1956. — № 4. — С. 32–34.

1957

10. Євсєєв О. І. Підготовка культосвітніх працівників в Харківському бібліотечному інституті / О. І. Євсєєв, А. П. Виноградов, О. А. Майборода // Учені записки / Харків. держ. бібл. ін-т. — Харків, 1957. — Вип. 3. — С. 3–51.

1959

11. Майборода О. А. Бібліотечні інститути // Укр. радян. енциклопедія : [в 17 т.]. — Київ, [1959]. — Т. 1. — С. 553–554. — Авт. не зазнач.

1960

12. Євсєєв О. І. Перші кроки : [про ХДБІ] / О. І. Євсєєв // Соціаліст. культура. — 1960. —№ 8. — С. 41–42.
13. Каліберда М. Г. У Харківському бібліотечному / М. Г. Каліберда, О. О. Шимон // Соціаліст. культура. — 1960. — № 1. — С. 24–25.

1967

14. З історії Харківського державного інституту культури (1957–1967 рр.) / А. П. Виноградов, В. Т. Витяжков, О. І. Євсєєв, К. М. Лойко, Г. Й. Чернявський // Бібліотекознавство та бібліогр. : міжвід. респ. зб. — Харків, 1967. — [Вип.] 5. — С. 41–63.

1971

15. Гальперін І. Н. Харківський інститут культури в ювілейному році / І. Н. Гальперін // Бібліотекознавство та бібліогр. : міжвід. респ. зб. — Харків, 1971. — [Вип.] 10. — С. 117–118.

1972

16. Чернявський Г. Й. Харківський державний ін-т культури / Г. Й. Чернявський // Радян. енциклопедія історії України : в 4 т. / відп. ред. А. Д. Скаба. — Київ, 1972. — Т. 4. — С. 410.

1974

17. Скрипник Т. О. [Наукові студентські гуртки Харківського державного інституту культури] / Т. О. Скрипник // Бібліотекознавство та бібліогр. : респ. міжвід. темат. наук. зб. — Харків, 1974. — Вип. 14. — С. 149–150.

1979

18. Оприщенко А. Л. Піввіковий рубіж — наші здобутки і завдання / А. Л. Оприщенко, Г. А. Кравець // Бібліотекознавство і бібліогр. : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1979. — Вип. 19. — С. 12–20.
19. Харьковский государственный институт культуры, 1929–1979 : [монография] / [авт.: А. Л. Оприщенко, В. З. Фрадкин, Г. И. Чернявский, В. Н. Шейко ; под ред. А. Л. Оприщенко]. — Харьков : Вища шк. Изд-во при Харьк. ун-те, 1979. — 72 с.

1983

20. Чернявський Г. Й. Підготовка культосвітніх працівників вищої кваліфікації на Україні в 1925–1929 роках / Г. Й. Чернявський, В. М. Шейко, В. З. Фрадкін // Культ.-освіт. робота : респ. міжвід. зб. / Київ. держ. ін-т культури ім. А. Є. Корнійчука. — Київ, 1983. — № 8. — С. 91–103.

1984

21. Макарова А. М. Основні напрямки науково-дослідної роботи в галузі бібліотекознавства, бібліографознавства та історії книги в УРСР / А. М. Макарова // Бібліотекознавство і бібліографія : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / М-во культури УРСР, Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1984. — Вип. 24. — С. 20–25.

1989

22. Анучина Л. В. Бібліотечний факультет ХДІК на новому етапі свого розвитку / Л. В. Анучина, М. П. Васильченко, В. К. Удалова // Бібліотекознавство і бібліогр. : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1989. — Вип. 29. — С. 75–82.
23. Самійленко Т. П. Бібліотечний факультет ХДІК : [хроніка, 1925–1987 рр.] / Т. П. Самійленко // Бібліотекознавство і бібліогр. : респ. міжвід. наук.-метод. зб. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1989. — Вип. 29. — С. 126–130.

1990

24. Тодорова Є. М. Перспективи співробітництва ХДІКу з бібліотечними учбовими закладами інших країн / Є. М. Тодорова // Українська культура: історія і сучасність : матеріали наук.-теорет. конф. проф.-викл. складу та студентів / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1990. — С. 80.

1991

25. Алфьорова З. І. Масова кіноосвіта: чи бути їй у Харкові? : (місце ХДІКу в цьому процесі) / З. І. Алфьорова // Українська культура: історія і сучасність : матеріали 2-ої наук.-теорет. конф. проф.-викл. складу та студентів / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1991. — С. 38–39.
26. Статут інституту / Харків. держ. ін-т культури ; відп. за вип. А. Ф. Воловик. — Харків : ХДІК, 1991. — 26 с.

1992

27. Сєдих В. В. Внесок Харківської бібліотечної школи в розвиток бібліотекознавства та бібліотечної справи / В. В. Сєдих // Конференція професорсько-викладацького складу та студентів за підсумками науково-творчої роботи за 1991 р. (29 квіт. 1992 р.) : тези доп. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1992. — С. 90–91.

28. Чернявський Г. Й. Про перспективи підготовки архівознавців у Харківському інституті культури / Чернявський Г. Й., Каністратенко М. М. // Культура України: історія і сучасність : тези доп. респ. наук.-теорет. конф., 26–28 жовт. 1992 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1992. — С. 357–358.
29. Шейко В. М. ХДІК: сьогодення і перспективи / В. М. Шейко, А. Ф. Воловик // Конференція професорсько-викладацького складу та студентів за підсумками науково-творчої роботи за 1991 рік : тези доп. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1992. — С. 3–5.

1993

30. Шейко В. М. Проблеми і перспективи розвитку Харківського державного інституту культури / Шейко В. М., Каністратенко М. М. // Проблеми музеєзнавства та історичного краєзнавства : тези доп. наук. конф., 18–19 трав. 1993 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1993. — С. 69–70.
31. Шейко В. Стане інститут університетом : [розмова з ректором ін-ту культури В. М. Шейком] / Шейко В. ; розмову велаТарасова Л. // Вечерній Харків. — 1993. — 15 черв.

1994

32. Воловик А. Ф. ХДІК: концепція розвитку і діяльності / А. Ф. Воловик, В. М. Шейко // Культура України : зб. ст. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1994. — Вип. 2. — С. 3–5.
33. Комшуков А. А. Створення та розвиток кафедри загальної історії та музеології Харківського інституту культури (1929–1993) / А. А. Комшуков, В. З. Фрадкін // Проблеми збереження та відновлення історичної пам'яті : тези доп. наук. конф. з питань музеєзнавства та іст. краєзнавства, 24–25 трав. 1994 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1994. — С. 131–133.
34. Самійленко Т. П. Внесок харківської бібліотечної школи в історію бібліотечної справи в Україні / Т. П. Самійленко // Історія бібліотечної справи в Україні : матеріали регіон. міжвід. наук. конф., Харків, листоп. 1993 р. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка [та ін.]. — Харків, 1994. — С. 15–24.

1995

35. Кушнаренко Н. М. Нова концепція вищої бібліотечно-інформаційної освіти у ХДІК / Н. М. Кушнаренко, Г. М. Брагіна // Бібліотека у демократичному суспільстві : зб. матеріалів Міжнар. наук. конф., 21–23 листоп. 1995 р., м. Київ / Київ. держ. ін-т культури [та ін.]. — Київ, 1995. — С. 55–57.
36. Харківський державний інститут культури = Kharkiv State Institute of Culture : заснований у 1929 р. / [уклад.: А. Ф. Воловик, М. М. Каністратенко, С. В. Частник, В. М. Шейко ; ред.: В. П. Тищенко, Л. Ф. Торбовська]. — [Харків : ХДІК, 1995]. — 57 с.
37. ХДІК: Що написано пером : дайджест / [уклад.: А. Ф. Воловик, В. М. Шейко, Т. І. Колісніченко, Т. Л. Думська]. — Харків : ХДІК, 1995. — 97 с.
38. Чернявський Г. Й. Шість років підготовки музеєзнавців у Харківському інституті культури: підсумки та перспективи / Г. Й. Чернявський // Проблеми збереження та відновлення історичної пам'яті : тези доп. третьої наук. конф. з питань музеєзнавства та іст. краєзнавства, 23–24 трав. 1995 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1995. — С. 9–10.
39. Шейко В. Н. Харьковский государственный институт культуры / В. Н. Шейко // Высшие учебные заведения Харькова. — Харьков, 1995. — С. 151–159.
40. Tschastnik S. Kharkiv State Institute of Culture: [ХДІК: професійний портрет] / Tschastnik S. // EUCLID: Directory. — Copenhagen, 1995. — P. 16–17.

1996

41. Асєєв Г. Г. Концепція підготовки спеціалістів сучасного інформаційного рівня в Харківському державному інституті культури / Г. Г. Асєєв // Проблеми оновлення вищої бібліотечної та інформаційної освіти : тези доп. міжнар. конф., 15–18 трав. 1995 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1996. — С. 30–34.
42. Кушнаренко Н. М. Харківський державний інститут культури в контексті європейської бібліотечно-інформаційної освіти / Н. М. Кушнаренко, С. В. Частник // Проблеми оновлення вищої бібліотечної освіти : зб. ст. міжнар. конф., 15–18 трав. 1995 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1996. — С. 15–22.
43. Матюхін В. П. Програма інформатизації Харківського державного інституту культури / В. П. Матюхін // Культура України: історія і сучасність : матеріали Всеукр. наук.-теорет. конф., 19–20 листоп. 1996 р. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1996. — С. 52–53.
44. Шейко В. М. Міжнародна діяльність ХДІК у сфері бібліотечно-інформаційної освіти / В. М. Шейко, С. В. Частник // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків : ХДІК, 1996. — Вип. 3. — С. 4–9.

1997

45. Шейко В. М. Internet у Харківському державному інституті культури: проблеми та перспективи / Василь Шейко, Георгій Асєєв // Вісн. Кн. палати. — 1997. — № 3. — С. 24–27.
46. Шейко В. Підготовка фахівців у галузі документознавства та інформатики: здобутки і проблеми / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 1997. — № 6. — С. 23–25.
47. Шейко В. М. Харківський державний інститут культури: досягнення та перспективи / В. М. Шейко // Культура України : зб. ст. / Харків. держ. ін-т культури. — Харків, 1997. — Вип. 4. — С. 3–13.
48. Шейко В. М. ХДІК на порозі XXI століття / В. М. Шейко // Вісн. Кн. палати. — 1997. — № 2. — С. 12–13.

1998

49. Концепція розвитку Харківської державної академії культури / М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 1998. — 13 с.
50. Понікарова Л. М. Становлення харківської школи народно-інструментального виконавства : з досвіду діяльності кафедри народних інструментів Харківського державного інституту культури / Л. М. Понікарова // Проблеми професійної педагогіки та виховання : зб. наук. пр. / Харків. облдержадмін, Упр. культури. — Київ, 1998. — С. 8–12. — (Проблеми сучасного мистецтва і культури).
51. Про створення Харківської державної академії культури : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 черв. 1998 р. № 818 // Вісн. Кн. палати. — 1998. — № 6. — С. 1.
52. Статут Харківської державної академії культури : створеної Постановою Кабінету Міністрів України від 8 черв. 1998 р. № 818 / М-во культури і мистецтв України. — Харків : ХДАК, 1998. — 20 с.
53. Шейко В. М. Міжнародні зв'язки та оновлення навчальних планів бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Василь Шейко // Вісн. Кн. палати. — 1998. — № 5. — С. 7–10.

1999

54. Гулеско І. І. Кафедра хорознавства та хорового диригування ХДАК: (до 40-річчя творчої діяльності) / І. І. Гулеско, В. І. Ірха // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 1999. — Вип. 5 : Мистецтвознавство. — С. 191–199.
55. Каністратенко М. М. Музейне відділення ХДАК — провідний осередок української школи музеєтворення / М. М. Каністратенко, В. В. Кравченко, Л. П. Велика // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 1999. — Вип. 5 : Мистецтвознавство. — С. 176–184.
56. Курисько В. І. З історії факультету народного музичного мистецтва / В. І. Курисько, В. М. Откидач // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 1999. — Вип. 5 : Мистецтвознавство. — С. 184–190.
57. Кушнаренко Н. М. Перспективи підготовки документознавців-менеджерів інформаційних систем / Наталя Кушнаренко, Алла Соляник // Вісн. Кн. палати. — 1999. — № 4. — С. 24–27. — Бібліогр.: 7 назв.
58. Осадча В. М. Харківська державна академія культури як один із центрів вивчення фольклорного процесу на Слобожанщині / В. М. Осадча, І. С. Польський // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 1999. — Вип. 5 : Мистецтвознавство. — С. 200–206.
59. Поздоровлення на честь 70-річчя Харківської державної академії культури / Харківська державна академія культури. — [Харків : ХДАК, 1999]. — 93 с.
60. Про нагородження колективу Харківської державної академії культури Почесною грамотою Кабінету Міністрів України : Постанова Кабінету Міністрів України від 22 верес. 1999 р. № 1745 // Вісн. Кн. палати. — 1999. — № 9. — С. 39.
61. Про присвоєння почесних звань України працівникам Харківської державної академії культури : Указ Президента України від 23 верес. 1999 р. № 1208 // Вісн. Кн. палати. — 1999. — № 9. — С. 38.
62. Харківська державна академія культури : [проспект]. — Харків : ХДАК, 1999. — 28 с.
63. Харківській державній академії культури — 70 років // Вісн. Кн. палати. — 1999. — № 9. — С. 37.
64. Харківська державна академія культури : до 70-річчя з дня заснування : [монографія] / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. В. Дяченко, Н. М. Кушнаренко, Т. В. Бутько, А. Ф. Воловик, І. В. Зборовець, В. З. Фрадкін ; наук. ред.: В. М. Шейко, М. В. Дяченко, Н. М. Кушнаренко] ; М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 1999. — 224 с.
65. Шейко В. М. Відродження фахової збірки на новій інформаційній основі : [«Вісник ХДАК»] / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 1999. — Вип. 1 : Бібліотекознавство. Документознавство. Інформатика. — С. 5–9.

66. Шейко В. М. Перспективи розвитку Харківської державної академії культури як фундатора культурологічної та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні : (до 70-річчя з дня заснування) / В. М. Шейко // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 1999. — Вип. 5 : Мистецтвознавство. — С. 163–175.
67. Шейко В. М. Підготовка нової генерації бібліотечних фахівців: стан та перспективи / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 1999. — № 4. — С. 19–21.

2000

68. Березюк Н. М. Підготовка фахівців у Харківській академії культури без відриву від виробництва: історичний олгяд / Н. М. Березюк, В. А. Мільман // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2000. — Вип. 3. — С. 189–201.
69. Волкова С. І. Кафедра бібліотекознавства ХДАК: до 75-річчя підготовки бібліотечних спеціалістів / С. І. Волкова, Т. П. Самійленко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2000. — Вип. 3. — С. 172–180.
70. Ільганаєва В. О. Формування професійного світогляду фахівців у галузі культури / В. О. Ільганаєва // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2000. — Вип. 6. — С. 48–53.
71. Кушнаренко Н. М. Фундатор бібліотечної освіти в Україні : [Харків. держ. акад. культури] / Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2000. — Вип. 2. — С. 110–123.
72. Харківська державна академія культури : до 70-річчя з дня заснування : [монографія] / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. В. Дяченко, Н. М. Кушнаренко та ін.] ; М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2000. — 224 с.
73. Шейко В. М. Екранна освіта в Харківській державній академії культури / В. Шейко // Кіноосвіта в Україні. Сучасний стан, проблеми розвитку : матеріали наук.-практ. конф. / Акад. мистецтв України. — Київ, 2000. — С. 23–26.

2002

74. Зборовець І. В. Учбовий театр ХДАК / І. В. Зборовець // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2002. — Вип. 10 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 88–96.
75. Кушнаренко Н. М. Організація системи студентського самоврядування: стан та перспективи розвитку / Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2002. — Вип. 10. — С. 163–167.

2003

76. Статут Харківської державної академії культури, заснованої на державній формі власності і підпорядкованої Міністерству культури і мистецтв України / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2003. — 22 с.
77. Філіпова Л. Перспективна спеціальність у підготовці фахівців інформаційно-документної сфери України / Людмила Філіпова // Вісн. Кн. палати. — 2003. — № 10. — С. 29–31.

2004

78. Кушнаренко Н. М. Лідер вищої книгознавчої та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні : [Харків. держ. акад. культури] / Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2004. — Вип. 14. — С. 82–96.
79. Кушнаренко Н. Фундатор бібліотечно-інформаційної та культурологічної освіти в Україні : до 75-річчя Харків. держ. акад. культури / Наталя Кушнаренко, Микола Каністратенко // Вісн. Кн. палати. — 2004. — № 8. — С. 57–59.
80. Онуфрієва О. М. Бібліометричне дослідження джерельної бази публікацій фахових видань / О. М. Онуфрієва, Т. О. Шикаленко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2004. — Вип. 12/13. — С. 240–245.
81. Харківська державна академія культури, 1929–2004 [Образотворчі матеріали] : [буклет] / [худож. Валентин Грицаненко]. — [Харків : Б.в., 2004]. — 14 с.
82. Харківська державна академія культури: до 75-річчя з дня заснування / авт. кол.: В. М. Шейко, М. В. Дяченко, Н. М. Кушнаренко, М. М. Каністратенко. — Харків : ХДАК, 2004. — 296 с.
83. Харківській державній академії культури — 75 років // Бібл. вісн. — 2004. — № 5. — С. 36.
84. Шейко В. М. Концептуальні основи розвитку Харківської державної академії культури / В. М. Шейко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і мистецтв України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2004. — Вип. 14 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 4–11.

85. Шейко В. М. Харківська вища школа бібліотечно-інформаційної та книгознавчої освіти в контексті історії та сьогодення : до 75-річчя Харків. держ. акад. культури / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2004. — № 7. — С. 29–33.

2005

86. Обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників у Харківській державній академії культури : метод. рек. / М-во культури і туризму, Харків. держ. акад. культури ; [уклад. М. М. Каністратенко]. — Харків : ХДАК, 2005. — 15 с.
87. Понікарова Л. М. Харківська академічна школа народно-інструментального виконавства: з досвіду діяльності кафедри народних інструментів ХДАК (1959–2004 роки) / Л. М. Понікарова ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ІНЖЕК, 2005. — 75 с.

2006

88. Борис І. О. Школа ЕКМАТЕДОС (науково-практичні роздуми щодо методики виховання фахівців — режисерів драматичного театру) / І. О. Борис, В. П. Чайка // Культура України : зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2006. — Вип. 17 : Мистецтвознавство. Філософія. — С. 242–248.

2009

89. Буслаєва Ю. Започаткування підготовки бібліотечних фахівців в Україні: до 90-річчя заснування Бібліотечного семінару в Києві / Юлія Буслаєва // Вісн. Кн. палати. — 2009. — № 11. — С. 36–39.
90. Колногузенко Б. М. Кафедра народної хореографії ХДАК: 20 років / Б. Колногузенко, К. Островська, О. Курдупова ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2009. — 32 с.
91. Соляник А. А. Флагман бібліотечно-інформаційної освіти України : [факультет бібліотекознавства та інформатики Харківської державної академії культури] / А. А. Соляник // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 74–83.
92. Степанов В. Ю. Менеджмент у сфері культури : [історія факультету менеджменту] / В. Ю. Степанов // Культура України : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 14–20.
93. Харківська державна академія культури : 80 років вітаємо // Ювіляри України: події та особистості XXI століття / Ін-т біогр. дослідж., Укр. конфедерація журналістів ; авт.-упоряд. Вадим Болгов. — Київ, 2009. — Вип. 3. — С. 264–267.
94. Харківська державна академія культури: до 80-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко та ін.] ; М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2009. — 195 с.
    Із змісту:
    Шейко В. М. Харківська державна академія культури — унікальний вищий навчальний заклад, провідний науковий, навчально-методичний, культурологічно-інформаційний центр України. — С. 7–8.
    Шейко В. М. Харківській державній академії культури 80 років (1929–2009 рр.). — С. 12–20.
95. Шейко В. М. Вісімдесят років служіння українській культурі та мистецтву : [Харків. держ. акад. культури] / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 5–13.
96. Шейко В. М. Зіркові професії для допитливих та небайдужих : [інтерв'ю] / В. М. Шейко // Сучасна освіта. — 2009. — № 4. — С. 24–25.
97. Шейко В. Провідний центр вищої культурологічно-мистецької та бібліотечно-інформаційної освіти в Україні / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталія Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2009. — № 8. — С. 22–26.
98. Шейко В. М. Стратегічні напрями інноваційної діяльності Харківської державної академії культури / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 27. — С. 4–16.
99. Шейко В. М. Тенденції розвитку Харківської державної академії культури напередодні 80-річчя свого функціонування / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. : до 80-річчя Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2009. — Вип. 25. — С. 4–17.
100. Шейко В. М. Харківська державна академія культури / Шейко Василь Миколайович // Нова ділова Україна : [всеукр. зб.] / Акад. пед. наук України [та ін.]. — Київ, 2009. — С. 34–35.

101. Шемет Л. В. Формування та розвиток традицій оркестрового виконавства на кафедрі народних інструментів ХДАК / Шемет Л. В. // Проблеми збереження та розвитку академічного народно-інструментального мистецтва України : матеріали Всеукр. наук.-практ. конф., 28 лют. 2009 р. / М-во культури і туризму України, Держ. метод. центр навч. закл. культури і мистецтв [та ін.]. — Кіровоград, 2009. — С. 60–64.

2010

102. Студентський естрадний театр «Академія» : до 10-річчя з дня заснування / [Г. Курінна, В. Данилов, О. Апчел, А. Гриценко та ін.] ; Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2010. — 32 с.
103. Шейко В. М. Засновник першого щорічного форуму молодих науковців України : [Харків. держ. акад. культури] / В. М. Шейко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : у 2 ч. : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22–23 квіт. 2010 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2010. — Ч. 1. — С. 3–4.

2011

104. Білик О. М. Соціокультурна підтримка іноземних студентів творчих спеціальностей у процесі адаптації до української освітньої системи / О. М. Білик // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф., 8–9 груд. 2011 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. — Харків, 2011. — С. 82–84.
105. Давидова І. О. Кафедра бібліотекознавства та соціальних комунікацій: до ювілею харківських бібліотекознавців / І. О. Давидова, О. Ю. Мар'їна // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 34. — С. 83–91.
106. Максимовська Н. О. Фахова підготовка майбутніх соціальних педагогів до здійснення анімаційно-дозвіллєвої діяльності (на прикладі Харківської державної академії культури) / Максимовська Н. О. // Вісн. Луган. нац. ун-ту ім. Т. Шевченка. [Серія]: Педагогічні науки. — Луганськ, 2011. — № 4, ч. 1. — С. 212–217.
107. Осадча В. М. Проблеми збереження і творчого втілення слобожанського музичного фольклору (до 20-річчя кафедри українського народного співу та музичного фольклору Харківської державної академіїї культури) / В. М. Осадча // Культурна спадщина Слобожанщини. Культура, мистецтво, філософія, охорона пам'яток : зб. наук.-популяр. ст. — Харків, 2011. — Вип. 24. — С. 248–255.
108. Сєдих В. В. Внесок викладачів ХДАК у розвиток бібліотечного каталогознавства / В. В. Сєдих // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 34. — С. 107–120.
109. Соляник А. А. Міжнародні зв'язки як чинник розвитку бібліотечної освіти й науки / А. А. Соляник // Від XIX до XXI століття : трансформація бібліотек у контексті розвитку суспільства : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., Харків, 12–14 жовт. 2011 р. : до 125-річчя Харків. держ. наук. б-ки ім. В. Г. Короленка / М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка. — Харків, 2011. — С. 222–230.
110. Соляник А. А. Підготовка фахівців для книжкової галузі України: традиції та новації / А. А. Соляник // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 32. — С. 116–125.
111. Тематичний план наукових досліджень кафедр Харківської державної академії культури на період 2011–2015 рр / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; [уклад. Н. М. Кушнаренко ; під наук. ред. В. М. Шейка]. — Харків : ХДАК, 2011. — 26 с.
112. Шейко В. М. Вагомий результат інноваційної діяльності Харківської державної академії культури / В. М. Шейко // Віват, Академіє! : дайджест / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко. ; під ред. С. В. Євсеєнко]. — Харків, 2011. — Вип. 5 : 2009–2010. — С. 4–8.
113. Шейко В. М. Ідентифікація наукових шкіл культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілю: постановка проблеми / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 8. — С. 41–43 ; № 9. — С. 43–47.
114. Шейко В. М. Наукові школи культурологічно-мистецького та бібліотечно-інформаційного профілів: ознаки ідентифікації / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 34. — С. 4–18.
115. Шейко В. М. Підготовка науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації в Харківській державній академії культури / Василь Шейко, Микола Каністратенко, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2011. — № 6. — С. 20–23.
116. Шейко В. М. Система науково-дослідницької діяльності студентів у Харківській державній академії культури / В. М. Шейко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет.

конф. молодих учених, 21–22 квіт. 2011 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2011. — С. 3–6.

117. Шейко В. М. Харківська державна академія культури — науковий центр культурології та соціальних комунікацій в Україні / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф., 8–9 груд. 2011 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. — Харків, 2011. — С. 7–10.
118. Шейко В. М. Харківська державна академія культури на шляху реформування: стан та перспективи (2009/2010–2010/2011 навч. рр.) / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 32. — С. 4–24.
119. Шемаєва Г. В. Наукова діяльність кафедри бібліотекознавства Харківської державної академії культури: історичний аспект / Г. В. Шемаєва // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2011. — Вип. 34. — С. 91–98.

2012

120. Анорує О. О. Становлення підготовки іноземних громадян у ХДАК / О. О. Анорує // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2012 р.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. — Харків, 2012. — С. 122–123.
121. Каністратенко М. М. Модернізація культурологічно-мистецької освіти в ХДАК (кінець ХХ — початок ХХІ ст.) / М. М. Каністратенко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2012 р.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. — Харків, 2012. — С. 114–116.
122. Каністратенко М. М. Підготовка дисертаційних досліджень викладачами Харківської державної академії культури (1964–1991 рр.) / М. М. Каністратенко, Г. Ю. Новікова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 49–58.
123. Новікова Г. Ю. Наукова діяльність ХДАК у період з 1964 по 1991 рр. / Г. Ю. Новікова // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 19–20 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури [та ін.]. — Харків, 2012. — С. 35–36.
124. Новікова Г. Ю. ХДБІ в перші повоєнні роки (1947–1950 рр.) / Г. Ю. Новікова // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2012 р.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури [та ін.]. — Харків, 2012. — С. 119–120.
125. Філіпова Л. Я. Історія розвитку факультету документознавства та інформаційної діяльності в Харківській державній академії культури / Л. Я. Філіпова // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 38. — С. 58–66.
126. Цицирєв В. М. Кафедра народних інструментів як творчо-наукова одиниця підготовки професійних музикантів / В. М. Цицирєв // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2012 р.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. — Харків, 2012. — С. 317–318.
127. Шейко В. М. Культурологічна та інформаційна складові підготовки науковців майбутнього / В. М. Шейко // Культура та інформаційне суспільство ХХІ століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 19–20 квіт. 2012 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. — Харків, 2012. — С. 3–4.
128. Шейко В. М. Репродуктивний підхід до підготовки науково-педагогічних кадрів у Харківській державній академії культури / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2012. — Вип. 39. — С. 162–172.
129. Шейко В. М. Рефлексія розвитку Харківської державної академії культури: 2007–2011 рр. / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 67–76.
130. Шейко В. М. Трансформація освітніх процесів у Харківській державній академії культури у 2011/2012 навчальному році / В. М. Шейко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 37. — С. 4–29.

131. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: модерні здобутки та перспективи / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2012. — Вип. 36. — С. 75–86.
132. Шейко В. М. Харківська наукова школа книгознавства, бібліотекознавства та бібліографознавства: система комунікаційних зв'язків / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко, Алла Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2012. — № 10. — С. 45–48.
133. Шейко В. М. ХДАК — провідний науково-навчальний центр України з культурології та соціальних комунікацій / В. М. Шейко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2012 р.) / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Акад. мистецтв України, Ін-т культурології, Упр. культури і туризму Харків. облдержадмін. — Харків, 2012. — С. 3–5.
134. Шемет Л. В. Творчість випускників Харківської державної академії культури в контексті народно-інструментального мистецтва України / Шемет Л. В. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. Серія: Мистецтвознавство : [зб. наук. пр.]. — Харків, 2012. — № 15. — С. 166–171.

2013

135. Агафонов Р. В. Традиції і новації у виконавській та педагогічній творчості молодих викладачів кафедри народних інструментів ХДАК / Р. В. Агафонов // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2013 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2013. — С. 154–156.
136. Алфьорова З. І. Концептуальні засади розвитку факультету кіно-, телемистецтва ХДАК / З. І. Алфьорова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 19–25.
137. Білик О. М. Культурно-мистецька підготовка іноземних громадян у Харківській державній академії культури: сучасний стан та перспективи / О. М. Білик // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 213–222.
138. Большакова Т. В. Факультет музичного мистецтва ХДАК: традиції, здобутки, перспективи / Т. В. Большакова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 25–33.
139. Борис І. О. Школа виховання акторів в «ЕКМАТЕДОСі» ХДАК / І. О. Борис // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 70–80.
140. Брагіна Т. М. Проблеми розвитку неперервної культурно-мистецької освіти в Харківській державній академії культури / Т. М. Брагіна // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 11–19.
141. «Заповіт» як символ танцю // Танец в Украине и мире. — 2013. — № 2. — С. 20–21.
142. Єрошенко О. В. Вокальна підготовка в навчанні студентів напряму «Театральне мистецтво» (на прикладі ХДАК) / О. В. Єрошенко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 2. — С. 158–166.
143. Новікова Г. Ю. Біля джерел вищої мистецької освіти в ХДАК : [ф-т культурно-освітньої роботи] / Г. Ю. Новікова // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2013 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2013. — С. 41–42.
144. Сітоленко В. С. Підготовка дисертаційних досліджень викладачами ХДАК (1991–2012 рр.) / В. С. Сітоленко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2013 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — С. 47–48.
145. Тортика А. А. Подготовка специалистов в области музейного дела на факультете культурологии ХГАК 1989–2013 гг. / А. А. Тортика // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 199–206.
146. Шейко В. М. Наука молодих: історія та сьогодення / В. М. Шейко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2013 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — С. 3–4.

147. Шейко В. М. Підготовка фахівців музейної справи в ХДАК (1989–1998 рр.) / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2013. — Вип. 39. — С. 59–70.
148. Шейко В. М. ХДАК — науково-освітній центр культурно-мистецького профілю: стратегії розвитку / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2013. — Вип. 40. — С. 185–196.
149. Hofland J. Theatre Education at Gonzaga University (USA) and the Prospects of its Cooperation with KHSAC / John Hofland, Stanislav V. Chastnyk // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, [Акад. мистецтв України, Ін-т культурології]. — Харків, 2013. — Вип. 42 : (спецвип.), ч. 1. — P. 118–123.

2014

150. Алфьорова З. І. Модернізація фахової медіаосвіти під впливом новітніх тенденцій розвитку (факультет кіно-, телемистецтва ХДАК) / З. І. Алфьорова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 46. — С. 189–196.
151. Білик О. М. Центр міжкультурної комунікації та соціальної інтеграції іноземних студентів як складова освітньо-культурного середовища їх соціалізації / Білик О. М. // Наук. зап. [Серія]: Психол.-пед. науки. — Ніжин, 2014. — № 3. — С. 18–25.
152. Воскобойнікова В. В. З історії кафедри хорознавства та хорового диригування / В. В. Воскобойнікова // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р./ М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології.в— Харків, 2014. — С. 75–76.
153. Каністратенко М. М. Внесок вчених Харківської державної академії культури у розробку теорії та практики музейництва в Україні : (до 25-річчя створення музейного відділення у ХДАК) / М. М. Каністратенко, В. С. Сітоленко // Двадцяті Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. «Музей у глобальному світі: інновації та збереження традицій», присвяч. 160-й річниці з дня народж. видатного укр. вченого, акад. Укр. акад. наук М. Ф. Сумцова, 18 квіт. 2014 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харків. облдержадмін., Харків. іст. музей. — Харків, 2014. — С. 42–50.
154. Каністратенко М. М. 25 років музейному відділенню ХДАК / М. М. Каністратенко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецв України, Ін-т культурології. — Харків, 2014. — С. 32.
155. Каністратенко М. М. Підготовка фахівців музейної справи у Харківській державній академії культури (до 25-річчя створення музейного відділення) / Каністратенко М. М. // Пам'яткознавчі погляди молодих вчених XXI ст. : зб. наук. ст. з пам'яткоохоронної роботи / Департамент культури і туризму Харків. облдержадмін. [та ін.]. — Харків, 2014. — Вип. 4. — С. 26–28.
156. Кафедра майстерності актора — 10 років / Харків. держ. акад. культури, Ф-т театр. мистецтва ; [уклад.: М. О. Чежина та ін.]. — Харків : ХДАК, 2014. — 42 с.
157. Кушнаренко Н. М. Вища бібліотечна освіта України в контексті гендерного підходу / Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 43. — С. 69–78.
158. Миронюк Д. В. Ансамбль народної музики «Стожари» як творча лабораторія професійного виховання музиканта / Д. В. Миронюк // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2014. — С. 101–102.
159. Новікова Г. Ю. Відповідаючи на виклик часу (історія підготовки бібліотечних фахівців за вечірньою формою навчання ХДАК) / Г. Ю. Новікова // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2014. — С. 35–36.
160. Островська К. В. Історія та розвиток кафедри народної хореографії Харківської державної академії культури / К. В. Островська // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — Вип. 45. — С. 149–156.
161. Островська К. В. Історія та сьогодення кафедри народної хореографії Харківської державної академії культури / К. В. Островська // Тенденції і перспективи розвитку світового хореографічного і музичного мистецтв : матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 18–19 листоп. 2013 р. / М-во освіти і науки України [та ін.]. — Полтава, 2014. — С. 195–198.

162. Рижанова А. О. Реалізація культурологічного підходу кафедрою соціальної педагогіки ХДАК / А. О. Рижанова // Соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля: проблеми і перспективи : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 85-річчю Харків. держ. акад. культури, 6 листоп. 2014 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. соц. педагогіки ХДАК. — Харків, 2014. — С. 5–7.
163. Федоренко Т. А. Архів Харківської академії культури як історичний посібник для дослідників / Т. А. Федоренко // Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті : (до 85-річчя Харків. держ. акад. культури та 25-річчя відкриття першого в Україні музейн. від-ня ХДАК) : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф., 14–15 трав. 2014 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харків. облдержадмін., Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — С. 94.
164. Цибенко І. Збірник «Бібліотекознавство і бібліографія» як джерело вивчення вітчизняного бібліотекознавства / Ірина Цибенко // Вісн. Кн. палати. — 2014. — № 10. — С. 27–29.
165. Шейко В. М. До 85-річчя Харківської державної академії культури / Шейко В. М. // Пам'яткознавчі погляди молодих вчених XXI ст. : зб. наук. ст. з пам'яткоохоронної роботи / Департамент культури і туризму Харків. облдержадмін. [та ін.]. — Харків, 2014. — Вип. 4. — С. 7–9.
166. Шейко В. М. Наукова діяльність студентів як вагомий чинник формування фахівця нової генерації / В. М. Шейко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 24–25 квіт. 2014 р. / М-во культури і туризму України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2014. — С. 3–4.
167. Шейко В. М. Підготовка фахівців музейної справи в ХДАК (1989–2014 рр.) / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Проблеми музеєзнавства, збереження та відновлення історичної пам'яті : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф., 14–15 трав. 2014 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харків. облдержадмін., Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2014. — С. 82–84.
168. Шейко В. М. Соціальна педагогіка у закладі вищої освіти культурно-мистецького профілю: традиції та перспективи / Шейко В. М. // Соціально-педагогічна діяльність у сфері дозвілля: проблеми і перспективи : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 85-річчю Харків. держ. акад. культури, 6 листоп. 2014 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Каф. соц. педагогіки ХДАК. — Харків, 2014. — С. 3–4.
169. Шейко В. М. Харківська державна академія культури напередодні ювілею : [до 85-ти річчя ХДАК] / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 45. — С. 57–68.
170. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: досягнення та перспективи / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2014. — Вип. 44. — С. 28–46.

2015

171. Білик О. М. Мистецька підготовка іноземних громадян у Харківській державній академії культури / Олена Білик, Олена Єрошенко // Зб. наук. пр. Уман. держ. пед. ун-ту ім. Павла Тичини. — Умань, 2015. — Вип. 2, ч. 2. — С. 35–42.
172. Білик О. М. Стан та перспективи підготовки фахівців зі спеціальності «медіа-комунікації» в Харківській державній академії культури в контексті сучасної медіа-освіти / Білик Олена Миколаївна, Брагіна Тетяна Михайлівна // Актуальні питання культурології : альм. наук. т-ва «Афіна» каф. культурології та музеєзнавства / М-во освіти і науки України, Рівнен. держ. гуманітар. ун-т, Каф. культурології та музеєзнавства. — Рівне, 2015. — С. 83–88.
173. Гладких А. В. Особливості виконавської та творчої роботи на факультеті музичного мистецтва / А. В. Гладких // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22–23 квіт. 2015 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2015. — С. 84–85.
174. Каністратенко М. М. Участь випускників і студентів академії у Великій Вітчизняній війні : (за матеріалами фондів архіву та музею ХДАК) / М. М. Каністратенко // Двадцять перші Сумцовські читання : зб. матеріалів Всеукр. наук. конф. «Музей у глобальному світі: інновації та збереження традицій», присвяч. 95-річчю з часу заснування Харків. іст. музею, 17 квіт. 2015 р. / М-во культури України, Департамент культури і туризму Харків. держадмін., Харків. іст. музей. — Харків, 2015. — С. 21–28.
175. Коханова І. Зміни зумовлені часом : [про реорганізацію факультету бібліотекознавства та інформатики ХДАК] / Ірина Коханова // Бібл. форум України. — 2015. — № 1. — С. 42–43.
176. Кушнаренко Н. З історії бібліотечної періодики: фахові видання Харківської державної академії культури / Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 11. — С. 38–41.

177. Новікова Г. Ю. Репрезентація наукових здобутків викладачів ХДІК / Г. Ю. Новікова // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22–23 квіт. 2015 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури [та ін.]. — Харків, 2015. — С. 26.
178. Савицька О. В. Спадкоємність традицій троїстих музик (на прикладі ансамблю народної музики «Стожари») / О. В. Савицька // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 22–23 квіт. 2015 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2015. — С. 88–89.
179. Харківська державна академія культури: до 85-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2015. — 199 с.
180. Черняк І. Внесок О. Сокальського у розбудову структурних підрозділів Харківського державного інституту культури / Ірина Черняк // Вісн. Кн. палати. — 2015. — № 12. — С. 36–37.
181. Шейко В. М. Науковий форум з культурології та соціальних комунікацій : вступ. слово ректора Харків. держ. акад. культури В. М. Шейка : [наук. конф. «Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку»] / В. М. Шейко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (26–27 листоп. 2015 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2015. — С. 3–4.

2016

182. Євсеєнко С. В. Видавнича продукція ХДАК як запорука успішної діяльності вишу / Євсеєнко Світлана Василівна // Роль бібліотеки у створенні когнітивного ресурсу суспільства знань: технології, освіта, наука : зб. наук. пр. / М-во освіти і науки України, Наук. б-ка Харків. держ. ун-ту харчування та торгівлі, Ф-т соц. комунікацій, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — С. 45–50.
183. Каністратенко М. М. Перше періодичне видання академії (спроба джерелознавчого аналізу) / М. М. Каністратенко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (24–25 листоп. 2016 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2016. — С. 74–76.
184. Кушнаренко Н. Біобібліографічні покажчики як засіб формування позитивного іміджу освітньо-наукового закладу / Наталя Кушнаренко, Світлана Євсеєнко // Вісн. Кн. палати. — 2016. — № 9. — С. 48–52.
185. Кушнаренко Н. М. Харківська державна академія культури як центр генерації бібліотечної періодики / Кушнаренко Наталя Миколаївна // Короленківські читання — 2015. Бібліотеки, архіви, музеї: інноваційні моделі розвитку : у 2 ч. : матеріали 18 Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 8 жовт. 2015 р.) / М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. від-ня (філія) ВГО «Укр. бібл. асоц.». — Харків, 2016. — Ч. 1. — С. 19–31.
186. Рижанова А. О. Теоретико-методологічні основи підготовки соціальних працівників у Харківській державній академії культури / А. О. Рижанова, Ю. М. Нагорний // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (24–25 листоп. 2016 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2016. — С. 106–108.
187. Статут Харківської державної академії культури [Електронний ресурс] : нова редакція : погоджено конф. трудового колективу ХДАК 28 жовт. 2016 р. : затв. наказом М-ва культури України від 21 листоп. 2016 р. № 1067. — Харків, 2016. — 27 с. — Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/statut/statut/statut2016_2.pdf (дата звернення: 26.06.2024).
188. Тематичний план наукових досліджень кафедр Харківської державної академії культури на період 2016–2020 рр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури ; [уклад. Н. М. Кушнаренко ; під наук. ред. В. М. Шейка]. — Харків : ХДАК, 2016. — 29 с.
189. Шейко В. М. Освітньо-наукова діяльність Харківської державної академії культури в контексті Закону України «Про вищу освіту» / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2016. — Вип. 54. — С. 7–22.
190. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: науково-періодична конотація / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2016. — Вип. 49. — С. 8–25.

2017

191. Кушнаренко Н. М. Біобібліографічні покажчики серії «Видатні педагоги Харківської державної академії культури» як науковий інформаційно-аналітичний продукт / Кушнаренко Наталя Миколаївна, Євсеєнко Світ-

лана Василівна // Короленківські читання — 2016. Бібліотеки, архіви, музеї: інтеграція до світового наукового та історико-культурного простору : у 2 ч. : матеріали XIX Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 12 жовт. 2016 р. / М-во культури України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка, Харків. держ. акад. культури, Харків. обл. від-ня (філія) ВГО «Укр. бібл. асоц.». — Харків, 2017. — Ч. 1. — С. 229–239.

192. Осипенко В. В. Розвиток професійних навиків у навчальній роботі з фольклористичним гуртом (на прикладі студентського гурту «Лада» Харківської державної академії культури) / Осипенко В. В., Шишкіна О. А. // Вісн. Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. [Серія]: Мистецтвознавство. — Харків, 2017. — № 2. — С. 115–121.
193. Сітоленко В. С. Конференції молодих учених у ХДАК: історія, проблематика, здобутки (1999–2004) / В. С. Сітоленко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (23–24 листоп. 2017 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2017. — С. 77–79.
194. Шейко В. М. Результативність науково-дослідницької діяльності в культурологічно-мистецькій сфері України / В. М. Шейко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (23–24 листоп. 2017 р.) / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2017. — С. 3–6.
195. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: етапи трансформації / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2017. — Вип. 50. — С. 8–23.

2018

196. Большакова А. М. Підготовка психологів для соціокультурної сфери: концепція діяльності ХДАК за освітньою програмою «Психологія» / А. М. Большакова, О. В. Радько // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2018 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2018. — С. 68–70.
197. Єрошенко О. В. Творчо-організаційна складова вокальної підготовки студентів-акторів (на прикладі ХДАК) / О. В. Єрошенко // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 59. — С. 9–19.
198. Сошніков А. О. Процес наукового комплектування матеріалів з історії Харківської державної академії культури / А. О. Сошніков // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2018 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2018. — С. 74–75.
199. Шейко В. М. Академічна доброчесність учасників науково-освітнього процесу : вступ. слово ректора Харків. держ. акад. культури В. М. Шейка / Шейко В. М. // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2018 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2018. — С. 3–5.
200. Шейко В. М. 25 років у науковому просторі : вступ. слово ректора Харків. держ. акад. культури / В. М. Шейко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 26–27 квіт. 2018 р. / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України, Ін-т культурології. — Харків, 2018. — С. 3–4.
201. Шейко В. М. Концепти науково-освітньої й управлінської діяльності закладів вищої освіти культури і мистецтв / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 53. — С. 16–28.
202. Шейко В. М. Принципи і пріоритети наукової діяльності ВНЗ культурологічно-мистецького профілю / В. М. Шейко, М. М. Каністратенко, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2018. — Вип. 52. — С. 61–70.

2019

203. Большакова Т. В. «Крізь покоління та часи»: про видатних випускників факультету музичного мистецтва ХДАК / Т. В. Большакова // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (21–22 листоп. 2019 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2019. — С. 296–297.
204. Колесник Л. Осінь 2019 року особлива для Харківської державної академії культури... / Людмила Колесник // Профспілкові вісті. — 2019. — 14 листоп. — С. 7.

205. Концепція розвитку Харківської державної академії культури як освітньо-наукового центру (зі змінами та доповненнями) / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 19 с.
206. Лиман С. І. Кафедра туристичного бізнесу Харківської державної академії культури за перші п'ять років існування (2013–2018) / С. І. Лиман, М. В. Фомін // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 54. — С. 150–160.
207. Лошков Ю. І. Авторитетний керівник, талановитий учений, обдарований педагог : [до 30-річчя перебування В. М. Шейка на посаді ректора ХДАК] / Ю. І. Лошков, Н. М. Кушнаренко // Вісн. Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 56. — С. 8–18.
208. Островська К. В. Значення творчості театру народного танцю «Заповіт» ХДАК для української національної культури / К. В. Островська // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — Вип. 63. — С. 186–194.
209. Соколов В. Створення та розвиток діяльності технікумів і шкіл політосвіти у контексті становлення середньої спеціальної бібліотечної освіти в Україні у 1920-х — 1940-х рр. / Віктор Соколов // Бібл. форум: історія, теорія і практика. — 2019. — № 4. — С. 33–42.
210. Стратегія інтернаціоналізації Харківської державної академії культури [Електронний ресурс] : затв. вченою радою ХДАК від 27 груд. 2019 р., протокол № 5. — Харків : ХДАК, 2019. — 8 с. — Режим доступу: https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/si/si20.pdf (дата звернення: 28.06.2024).
211. Стратегія розвитку Харківської державної академії культури на 2020–2025 рр. [Електронний ресурс] : затв. вченою радою ХДАК від 27 груд. 2019 р., протокол № 5. — Харків : ХДАК, 2019. — 18 с. — Режим доступу: https://ic.ac.kharkov.ua/norm_base/sr/sr_20.pdf (дата звернення: 28.06.2024).
212. Фарафонов Б. Я. Кафедра телебачення Харківської державної академії культури: історія та сучасність / Б. Я. Фарафонов // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (21–22 листоп. 2019 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2019. — С. 251–253.
213. Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : (до 90-річчя ХДАК) : кол. монографія / [авт. кол.: А. А. Соляник, В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, Ю. М. Столяров, І. О. Давидова, І. В. Зборовець, В. В. Сєдих, Є. М. Тодорова, Є. А. Медведєва, Н. М. Березюк, О. П. Щербініна, Н. Ф. Колосова ; за наук. ред. А. А. Соляник] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 75 с.
214. Харківська державна академія культури: до 90-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. Шейко, Н. Кушнаренко, Ю. Лошков, І. Сташевська, М. Скрицька, З. Алфьорова, Т. Большакова, І. Борис, О. Кравченко, Б. Колногузенко та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків : ХДАК, 2019. — 253 с.
215. Харківська державна академія культури: до 90-річчя з дня заснування [Електронний ресурс] : [ювіл. концерт]. — Харків : ХДАК, 2019. — 1 електрон. опт. диск (CD-ROM).
216. Шейко В. М. 20 років студіювання в соціокомунікаційній галузі : [«Вісник Харківської державної академії культури»] : вступ. слово ректора Харків. держ. акад. культури / Шейко В. М. // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2019 р. / М-во освіти і науки України, М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ін-т культурології, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2019. — С. 3–6.
217. Шейко В. М. 90 років системних та інноваційних перетворень : до ювілею Харківської державної академії культури / Василь Шейко // Харківська державна академія культури: до 90-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. Шейко та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — С. 3.
218. Шейко В. М. Концепти науково-освітньої й управлінської діяльності закладів вищої освіти культури і мистецтв / Шейко В. М., Кушнаренко Н. М. // Віват, Академіє! : дайджест / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; під ред. С. В. Євсеєнко]. — Харків, 2019.— Вип. 8 : (2017–2018). — С. 4–6.
219. Шейко В. М. Осередок духовності та культури : до 90-річчя Харків. держ. акад. культури / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Веч. Харьков. — 2019. — 10 сент. — С. 6.
220. Шейко В. М. Підготовка кадрів із соціальної педагогіки та соціальної роботи в Харківській державній академії культури / Шейко В. М. // Трансформація соціальної педагогіки та соціальної роботи в культурі інформаційного суспільства : матеріали всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 90-річчю Харків. держ. акад. культури, 7 лют. 2019 р. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Ф-т соц. комунікацій, Каф. соц. педагогіки. — Харків, 2019. — С. 3–4.
221. Шейко В. М. У витоків вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України (до 90-річчя з дня заснування Харківської державної академії культури) / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Вісн.

Харків. держ. акад. культури. Серія: Соціальні комунікації : зб. наук. пр. — Харків, 2019. — Вип. 56. — С. 39–60.

222. Шейко В. М. Фундатор вищої бібліотечно-інформаційної та культурологічно-мистецької освіти України : [до 90-річчя ХДАК] / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2019. — № 8. — С. 37–42.
223. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: 90 років в освітньо-науковому просторі України (1929–2019) / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Харківська державна академія культури: до 90-річчя з дня заснування : монографія / [авт. кол.: В. Шейкота ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури.— Харків, 2019.— С. 4–13.
224. Шейко В. М. Харківська державна академія культури: 90 років кращих традицій та новацій / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вища шк. — 2019. — № 11. — С. 50–67.
225. Шейко В. М. Харківська бібліотечна науково-освітня школа: еволюція в історико-часовому вимірі / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник // Фундатори Харківської бібліотечної науково-освітньої школи : (до 90-річчя ХДАК) : кол. монографія / [авт. кол.: А. А. Соляник та ін.] ; М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2019. — С. 4–9.
226. Шейко В. М. Центр духовності і культури України : [Харківська державна академія культури] / В. М. Шейко // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (21–22 листоп. 2019 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2019. — С. 3–7.
227. Щербань А. Л. З історії підготовки музеєзнавців у Харківській державній академії культури / А. Л. Щербань, М. В. Тортіка, А. О. Сошніков // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (21–22 листоп. 2019 р.) / М-во освіти і науки України, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2019. — С. 64–65.

2020

228. Березюк Н. М. Шляхами пам'яті: перший крок до професії / Ніна Березюк // Бібліотечний форум: історія, теорія і практика. — 2020. — № 2. — С. 28–31.
229. Давидова І. О. Методологічні засади підготовки докторів філософії в Харківській державній академії культури [Електронний ресурс] / Давидова Ірина Олександрівна, Мар'їна Олена Юріївна // Сучасна інформаційно-бібліотечна освіта: орієнтири співтворення : зб. матеріалів / ВГО «Укр. бібл. асоц.», Нац. акад. кер. кадрів культури і мистецтв. — Київ, 2020. — С. 47–50.
230. Мельник Н. В. Ансамбль народних інструментів «Посіпаки»: творче кредо та виконавський репертуар / Н. В. Мельник // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 23–24 квіт. 2020 р. / М-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2020. — С. 70–71.
231. Положення про організацію освітнього процесу в Харківській державній академії культури (зі змінами і доповненнями) [Електронний ресурс] : затв. вченою радою ХДАК від 31 січ. 2020 р. — Харків : ХДАК, 2020. — 28 с. — Режим доступу: https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_oop_4.pdf (дата звернення: 28.06.2024).
232. Савицька О. В. Творчо-виконавська діяльність ансамблю народної музики «Стожари» в історичній ретроспективі / О. В. Савицька // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 23–24 квіт. 2020 р. / М-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2020. — С. 68–70.
233. Шейко В. М. Концептосфера підготовки наукових і науково-педагогічних кадрів у Харківській державній академії культури / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2020. — № 7. — С. 34–38.
234. Шейко В. М. Культурація і дигіталізація — ключові тренди вищої культурологічно-мистецької та інформаційно-бібліотечної освіти / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2020. — Вип. 68. — С. 63–79.
235. Шейко В. М. Організація підготовки наукових і науково-педагогічних працівників у Харківській державній академії культури : вступ. слово ректора Харків. держ. акад. культури / В. М. Шейко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : матеріали всеукр. наук.-теорет. конф. молодих учених, 23–24 квіт. 2020 р. / М-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти, М-во культури, молоді та спорту України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2020. — С. 3–6.

236. Шейко В. М. Спеціалізована вчена рада як колегіальний орган підготовки та атестації наукових і науково-педагогічних кадрів / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко, С. В. Євсеєнко // Дисертації, захищені у спеціалізованих вчених радах Харківської державної академії культури : до 25-річчя створення спеціалізованих вчених рад : бібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків, 2020. — С. 5–28.

2021

237. Білик О. М. Center for Intercultural Communication and Social Integration of Foreign Studentsasa Means of Higher Education Internationalization / О. М. Білик, А. О. Борисова // Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні: європейський контекст і вітчизняні практики : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. семінару, 28–29 жовт. 2021 р. / М-во освіти і науки України [та ін.]. — Харків, 2021. — С. 116–121.
238. Кодекс академічної доброчесності Харківської державної академії культури (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] : затв. рішенням вченої ради 29 жовт. 2021 р., протокол № 3 / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2021. — 16 с. — Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pokazniki/pokazniki/ kodeks.pdf (дата звернення: 26.06.2024).
239. Кушнаренко Н. М. Історичні етапи розвитку харківської бібліотечної наукової школи / Кушнаренко Наталя Миколаївна, Соляник Алла Анатоліївна // Історичні етапи становлення бібліотечної освіти в Україні : зб. наук. пр. : до 150-річчя від дня народж. Любові Борисівни Хавкіної / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; [уклад. Н. І. Капустіна ; наук. консультант Н. М. Кушнаренко ; наук. ред. Л. В. Глазунова]. — Харків, 2021. — С. 6–28.
240. Положення про мистецьку школу Харківської державної академії культури (зі змінами) [Електронний ресурс] : затв. вченою радою ХДАК від 26 берез. 2021 р., протокол № 8. — Харків, 2021. — 6 с. — Режим доступу: https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_mk_21.pdf (дата звернення: 28.06.2024).
241. Положення про наукову школу Харківської державної академії культури (зі змінами) [Електронний ресурс] : затв. вченою радою ХДАК від 26 берез. 2021 р., протокол № 8. — Харків, 2021. — 6 с. — Режим доступу: https://ic.ac.kharkov.ua/public_inf/pologen/pologen/pologen_ns_21.pdf (дата звернення: 28.06.2024).
242. Про підсумки діяльності Харківської державної академії культури у 2020–2021 навчальному році та завдання на наступний 2021–2022 навчальний рік : матеріали до щоріч. доп. ректора ХДАК В. М. Шейка на зборах колективу (серпень 2021р.) / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури ; [матеріали підгот.: Шейко В. М. (керівник), Лошков Ю. І., Гончар О. В., Сташевська І. О., Білик О. М., Кирпа Т. О., Скрицька М. В., Бахуревич О. Д.]. — Харків : ХДАК, 2021. — 75 с.
243. Статут Харківської державної академії культури [Електронний ресурс] : нова редакція : погоджено конф. трудового колективу ХДАК 07 груд. 2021 р. : затв. наказом М-ва культури та інформ. політики України від 10 черв. 2022 р. № 194/1. — Харків, 2021. — 33 с. — Режим доступу: http://www.ic.ac.kharkov.ua/public_inf/statut/statut/statut2016_2.pdf (дата звернення: 28.06.2024).
244. Церковний А. О. Динаміка сприйняття здобувачами вищої освіти особливостей організації навчального процесу в Харківській державній академії культури у 2019–2021 рр. / А. О. Церковний, М. В. Церковна // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2021. — Вип. 72. — С. 39–44.
245. Шейко В. М. Освіта і суспільство : [про 90-річний досвід функціонування Харків. держ. акад. культури] / Василь Шейко, Наталя Кушнаренко // Вища шк. — 2021. — № 12. — С. 7–18.

2022

246. Бабкова Н. М. С. Волобуєв — перший декан факультету політичної освіти Харківського інституту народної освіти / Н. Бабкова // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : матеріали міжнар. наук. конф. (17–18 листоп. 2022 р.) / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2022. — С. 68–70.
247. Кушнаренко Н. Студентоцентрований підхід у підготовці фахівців документознавчого профілю / Наталя Кушнаренко, Алла Соляник // Вісн. Кн. палати. — 2022. — № 10. — С. 32–43.
248. Про підсумки діяльності Харківської державної академії культури у 2021–2022 навчальному році та завдання на наступний 2022–2023 навчальний рік : матеріали до щоріч. доп. ректора ХДАК В. М. Шейка на зборах колективу (серп. 2022 р.) / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури ; [матеріали підгот.: Шейко В. М. (керівник), Лошков Ю. І., Сташевська І. О., Білик О. М., Кирпа Т. О., Скрицька М. В., Бахуревич О. Д.]. — Харків : ХДАК, 2022. — 87 с.

249. Соляник А. А. Ректор-лідер сучасного закладу вищої освіти : (до 80-річчя від дня народж. Василя Миколайовича Шейка) / Алла Соляник, Наталя Кушнаренко // Шейко Василь Миколайович : (до 80-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Т. О. Кирпа, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків, 2022. — С. 5–12.
250. Соляник А. А. Ректор-новатор вищої гуманітарної освіти України : (до 80-річчя від дня народж. Василя Миколайовича Шейка) / Алла Соляник, Наталя Кушнаренко // Вісн. Кн. палати. — 2022. — № 3. — С. 48–52.

2023

251. Бабкова Н. Підготовка фахівців бібліотечного профілю на базі факультету політичної освіти Харківського інституту народної освіти імені О. Потебні = The training of library profile specialists at the faculty of political education of the O. Potebnia Kharkiv institute of public education / Н. Бабкова // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023 р.) / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2023. — Ч. 1. — С. 200–202.
252. Борис І. О. Методи та принципи роботи авторської школи «Експериментальна майстерня театральних досліджень» (ЕКМАТЕДОС), що створена на базі Харківської державної академії культури / Борис І. О. // Proceeding of the scientific and pedagogical intership, Sept. 4 — Oct. 15, 2023 / Cuiavian Universiti in Wloclawek. — Wloclawek, 2023. — С. 198–202.
253. Кушнаренко Н. М. Вектори розвитку ефективної співпраці освітян та працедавців у системі підготовки бібліотечних фахівців / Н. М. Кушнаренко, А. А. Соляник // Вісн. Харків. держ. акад. культури : зб. наук. пр. — Харків, 2023. — Вип. 63. — С. 72–87.
254. Потоцька Л. Піаністи ХДАК у мистецькому спротиві повномасштабній російській агресії = Pianists from Kharkiv State Academy of Culture in artistic resistance to full-scale Russian aggression / Л. Потоцька // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023 р.) / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2023. — Ч. 2. — С. 115–117.
255. Про підсумки діяльності Харківської державної академії культури у 2022–2023 навчальному році та завдання на наступний 2023–2024 навчальний рік : (за матеріалами доповіді в. о. ректора ХДАК Наталії Рябухи на конф. трудового колективу Академії 29 серп. 2023 р.) / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури ; [матеріали підгот.: Рябуха Н. О. (керівник), Сташевська І. О., Соляник А. А., Білик О. М., Жигайло М. О., Попова-Коряк К. О., Кирпа Т. О., Скрицька М. В., Бахуревич О. Д.]. — Харків : ХДАК, 2023. — 175 с.
256. Рум'янцева А. Кафедра фортепіано Харківської державної академії культури в ретроспективі XX–XXI століть (до 95-річчя ХДАК) = Department of piano of Kharkiv State Academy of Culture in retrospective of the XX–XXI centuries (to the 95th anniversary of KSAC) / А. Рум'янцева // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023 р.) / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2023. — Ч. 2. — С. 104–106.
257. Сердюк Я. Піаністичні традиції Харкова та їхнє втілення у творчій діяльності кафедри фортепіано Харківської державної академії культури = Kharkiv piano traditions and their implementation in the creative activities of the piano department of Kharkiv State Academy of Culture / Я. Сердюк // Культурологія та соціальні комунікації: інноваційні стратегії розвитку : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук. конф. (22–23 листоп. 2023 р.) / М-во культури та інформ. політики України, М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. культури, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2023. — Ч. 2. — С. 110–112.
258. Соляник А. А. Харківська освітньо-наукова бібліотекознавча школа: незламність під час російсько-української війни [Електронний ресурс] / Соляник Алла Анатоліївна // Бібліотека. Наука. Комунікація. Актуальні питання збереження та інноваційного розвитку наукових бібліотек : матеріали міжнар. наук. конф. (Київ, 3–5 жовт. 2023 р.) / Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, Інформ.-бібл. рада НАН України, Асоц. б-к України. — Київ, 2023. — С. 165–170. — Режим доступу: http://irbis-nbuv.gov.ua/E_LIB/PDF/er-0004726.pdf.
259. Шейко В. М. Багатовекторна взаємодія закладу вищої освіти зі стейкхолдерами в системі освітньої комунікації / В. М. Шейко, Н. М. Кушнаренко // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2023. — Вип. 80. — С. 7–16.
260. Alexandrova M. Kharkiv Scientific School of Cultural studies: history and perspective research areas (on the occasion of the 95th anniversary of the Kharkiv State Academy of Culture) / Maryna Alexandrova, Maryna Zhyhaylo, Inna

Derevianko // Azerbaijani Art Criticism in the context of East–West : materials dialogue of the Republic scientific-practical conference (17 nov. 2023 yr., Baku, Azerbaijan) : Dedicated the 100th anniversary of Azerbaijan State University of Culture and Art / Ministry of Science and Education of Azerbaijan Republic, Azerbaijan State University of Culture and Art. — Baku, 2023. — P. 69–71. — Ref.: 5 names.

261. Culture and art in modern scientific discourse : monograph / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko, Nataliia Maksymovska, Kostiantyn Kysliuk, Svitlana Rybalko, Volodymyr Myslavskyi, Olga Kosachova, Svitlana Fievralova, Victoriia Khvorostenko. — Kharkiv : TECHNOLOGY CENTER, 2023. — 207 p.
Із змісту:
Sheyko V. Culturation of personalityis a key trend of higher cultural and artistic education / Vasyl Sheyko, Natalya Kushnarenko. — P. 4–38.
Fievralova S. Kharkiv educational and theater school as an artistic phenomenon / Svitlana Fievralova, Victoriia Khvorostenko. — P. 182–204.

2024

262. Лузан А. Персоніфікація символічної складової ХДАК у ЗМІ незалежної України: джерелознавча база дослідження = Personification of the symbolic component of Kharkiv State Academy of Culture in the mass media of independent Ukraine: source-based research / А. Лузан // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2024 р. / М-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти, М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Наук. т-во студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ХДАК, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2024. — Ч. 1. — С. 27–29.
263. Мамон В. Вікіпедія як платформа для реалізації актуальних завдань зі стратегічного розвитку академічних бібліотек України в інформаційну добу : [про проєкт «ХДАК у Вікіпедії»] = Wikipedia as a Platform for the Implementation of Current Tasks for the Strategic Development of Academic Libraries ofUkraine in the Information Age / Вячеслав Мамон, Олена Лобойко // Стратегії розвитку бібліотек: від ідеї до втілення : матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 09–13 квіт. 2024 р., м. Київ / М-во освіти і науки України, Нац. техн. ун-т України «Київ. політехн. ін-т ім. І. Сікорського», Наук.-техн. б-ка ім. проф. Г. І. Денисенка, ВГО «Укр. бібл. асоц.». — Київ, 2024. — С. 36–40.
264. Шейко В. Харківській державній академії культури — 95 років = Kharkiv State Academy of Culture — 95 years anniversary / В. Шейко // Культура та інформаційне суспільство XXI століття : у 2 ч. : матеріали міжнар. наук.-теорет. конф. молодих учених, 18–19 квіт. 2024 р. / М-во освіти і науки України, Ін-т модернізації змісту освіти, М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Наук. т-во студентів, аспірантів, докторантів та молодих учених ХДАК, Нац. акад. мистецтв України. — Харків, 2024. — Ч. 1. — С. 5–6.
265. Щепакін В. Представники Харківської державної академії культури в мистецькому спротиві агресорові / В. М. Щепакін // Духовна культура України перед викликами часу : матеріали V Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю (м. Харків, 23 трав. 2024 р.) / М-во освіти і науки України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, Каф. культурології. — Харків, 2024. — С. 38–41.

Бібліографічні видання (2019–2024 рр.)

1. Віват, Академіє! : дайджест / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко ; під ред. С. В. Євсеєнко]. — Харків, 2019. — Вип. 8 : (2017–2018). — Харків : ХДАК, 2019. — 120 с. — До 90-річчя Харківської державної академії культури.
2. Дисертації, захищені у спеціалізованих вчених радах Харківської державної академії культури : до 25-річчя створення спеціалізованих вчених рад : бібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2020. — 146 с.
3. Праці викладачів та співробітників Харківської державної академії культури (2014–2018) : бібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко ; бібліогр. ред. С. В. Євсеєнко]. — Харків : ХДАК, 2020. — 454 с.

Біобібліографічні покажчики серії
«Видатні педагоги Харківської державної академії культури»
(2019–2024 рр.)

1. Колногузенко Борис Миколайович : (до 70-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2019. — 116 с. — (Видатні педагоги Хар ківської державної академії культури).
2. Шемаєва Ганна Василівна : (до 65-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2019. — 93 с. : іл. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
3. Кушнаренко Наталя Миколаївна : (до 70-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; ред. Кирпа Т. О.]. — Харків : ХДАК, 2020. — 125 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
4. Дяченко Микола Васильович : (до 80-річчя від дня народження) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: Євсеєнко С. В., Левченко О. М., Хижна О. С. ; наук. ред. Шейко В. М.]. — Харків : ХДАК, 2021. — 61 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
5. Давидова Ірина Олександрівна : (до 60-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: Євсеєнко С. В., Кирпа Т. О., Левченко О. М., Хижна О. С. ; наук. ред. Шейко В. М.]. — Харків : ХДАК, 2022. — 117 с. : фот. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
6. Шейко Василь Миколайович : (до 80-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Т. О. Кирпа, О. М. Левченко, О. С. Хижна, ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2022. — 227 с. : фот. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
7. Гордєєв Сергій Іванович : біобібліогр. покажч. : (до 75-річчя від дня народж., 55-річчя творчої та 45-річчя пед. діяльності) / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, О. М. Левченко, О. С. Хижна ; наук. ред. Т. О. Кирпа]. — Харків : Константа, 2024. — 191 с. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).
8. Соляник Алла Анатоліївна : (до 60-річчя від дня народж.) : біобібліогр. покажч. / М-во культури та інформ. політики України, Харків. держ. акад. культури, Бібліотека ; [уклад.: С. В. Євсеєнко, Т. О. Кирпа, О. С. Хижна, ; наук. ред. Н. М. Кушнаренко]. — Харків : ХДАК, 2024. — 163 с. : фот. — (Видатні педагоги Харківської державної академії культури).

Зміст

Привітання до Дня народження Академії *(Н. О. Рябуха)* ... 3

Харківська державна академія культури впевнено крокує до 100-річчя (1929–2024) *(Н. О. Рябуха, Н. В. Бабкова, А. Л. Щербань)* ... 4

Основні етапи становлення та розвитку Харківської державної академії культури ... 16

Ректорат академії ... 27

Професорський склад академії ... 30

Олена Миколаївна Білик ... 30
Анастасія Миколаївна Большакова ... 31
Тетяна В'ячеславівна Большакова ... 34
Ігор Олександрович Борис ... 36
Тетяна Дмитрівна Булах ... 38
Юлія Василівна Воскобойнікова ... 39
Сергій Іванович Гордєєв ... 41
Ірина Олександрівна Давидова ... 43
Микола Васильович Дяченко ... 46
Костянтин Володимирович Кислюк ... 47
Антоніна Андріївна Кікоть ... 49
Олексій Миколайович Кобєлєв ... 50
Борис Миколайович Колногузенко ... 52
Ірина Юріївна Коновалова ... 55
Олександр Васильович Кравченко ... 58
Наталя Миколаївна Кушнаренко ... 60
Владлена Віталіївна Лисенкова ... 64
Юрій Іванович Лошков ... 65
Олена Юріївна Мар'їна ... 66
Вікторія Анатоліївна Маркова ... 68
Володимир Наумович Мирославський ... 69
Віра Миколаївна Осадча ... 70
Володимир Миколайович Откидач ... 72
Георгій Дмитрович Панков ... 73
Ірина Іллівна Польська ... 74
Світлана Борисівна Рибалко ... 77
Наталія Олександрівна Рябуха ... 79
Олександр Давидович Скляров ... 82
Алла Анатоліївна Соляник ... 83
Андрій Олександрович Сошніков ... 85
Інна Олегівна Сташевська ... 87
Андрій Якович Сташевський ... 90
Віктор Юрійович Степанов ... 92
Марія Валеріївна Тортіка (Лобанова) ... 94
Людмила Яківна Філіпова ... 96
Ірина Олександрівна Шандра ... 98
Василь Миколайович Шейко ... 99
Василь Михайлович Щепакін ... 104
Анатолій Леонідович Щербань ... 107

Факультети ХДАК ... 109

Факультет культурології та соціальних комунікацій *(Н. А. Коржик)* ... 109

Кафедра культурології та медіакомунікацій *(О. В. Кравченко)* ... 111
Кафедра менеджменту культури та соціальних технологій *(Г. В. Афенченко)* ... 118
Кафедра музейно-туристичної діяльності *(А. Л. Щербань)* ... 121
Кафедра цифрових комунікацій та інформаційних технологій *(Н. М. Кушнаренко)* ... 123
Кафедра психології, педагогіки та філології *(А. М. Большакова)* ... 133

Факультет аудіовізуального мистецтва *(Н. В. Мархайчук)* ... 136

Кафедра кінотелережисури та сценарної майстерності *(Б. Я. Фарафонов)* ... 139

Кафедра мистецтвознавства *(С. Б. Рибалко)* 140
Кафедра телерепортерської майстерності *(Т. О. Логінова)* 144
Кафедра фотомистецтва та операторської майстерності *(Н. В. Мархайчук)* 146
Факультет музичного мистецтва *(Т. В. Большакова)* 148
Кафедра естрадного та народного співу *(С. Б. Манько, Г. М. Бреславець, В. В. Осипенко, Ю. І. Карчова)* 156
Кафедра оркестрових інструментів *(В. М. Откидач)* 161
Кафедра народних інструментів *(А. Я. Сташевський)* 165
Кафедра теорії та історії музики *(І. Ю. Коновалова)* 172
Кафедра фортепіано *(А. Ю. Румянцева)* 180
Кафедра хорового диригування та академічного співу *(В. Г. Бойко, Ю. В. Воскобойнікова)* 182
Факультет сценічного мистецтва *(Р. Г. Набоков)* 184
Кафедра майстерності актора *(І. О. Борис)* 186
Кафедра режисури *(С. І. Гордєєв)* 189
Кафедра музично-драматичного театру *(Л. В. Кудрич)* 201
Факультет хореографічного мистецтва *(Б. М. Колногузенко, К. В. Островська, О. М. Курдупова)* 203
Кафедра народної хореографії *(Б. М. Колногузенко, К. В. Островська, О. М. Курдупова)* 210
Кафедра сучасної та бальної хореографії *(Н. М. Семенова)* 214
Кафедра фізичної культури і здоров'я *(Н. В. Цигановська)* 219
Центр безперервної освіти та зв'язків з громадськістю *(М. О. Жигайло)* 224
Центр міжнародної освіти і співробітництва *(О. М. Білик)* 228
Центр забезпечення якості освіти та інноваційного розвитку *(Н. В. Алєксєєнко)* 230
Бібліотека Харківської державної академії культури *(Т. О. Кирпа, С. В. Євсеєнко)* 231
Відділи ХДАК 240
Навчальний відділ Харківської державної академії культури 240
Відділ аспірантури *(Ю. М. Заклінська)* 241
Редакційно-видавничий відділ 242
Відділ кадрів *(Н. В. Сторожук)* 245
Бухгалтерська служба *(О. Д. Бахуревич)* 246
Господарський відділ *(М. В. Скрицька)* 247
Відділ діловодства та архіву *(М. С. Кравченко)* 249
Навчальна лабораторія інформаційного та технічного обслуговування *(В. В. Побіженко)* 250
Основні наукові праці викладачів ХДАК (2019–2024 рр., травень) 251
Історія Харківської державної академії культури в публікаціях 257

Для нотаток

Для нотаток

Наукове видання

Харківська державна академія культури

До 95-річчя з дня заснування

Монографія

Авторський колектив:
Н. Рябуха, Н. Коржик, Н. Мархайчук, Т. Большакова, І. Борис, І. Мостова та ін.

За науковою редакцією Н. О. Рябухи

Відповідальний редактор А. А. Соляник

Редактори:
А. А. Троян
Г. С. Положій

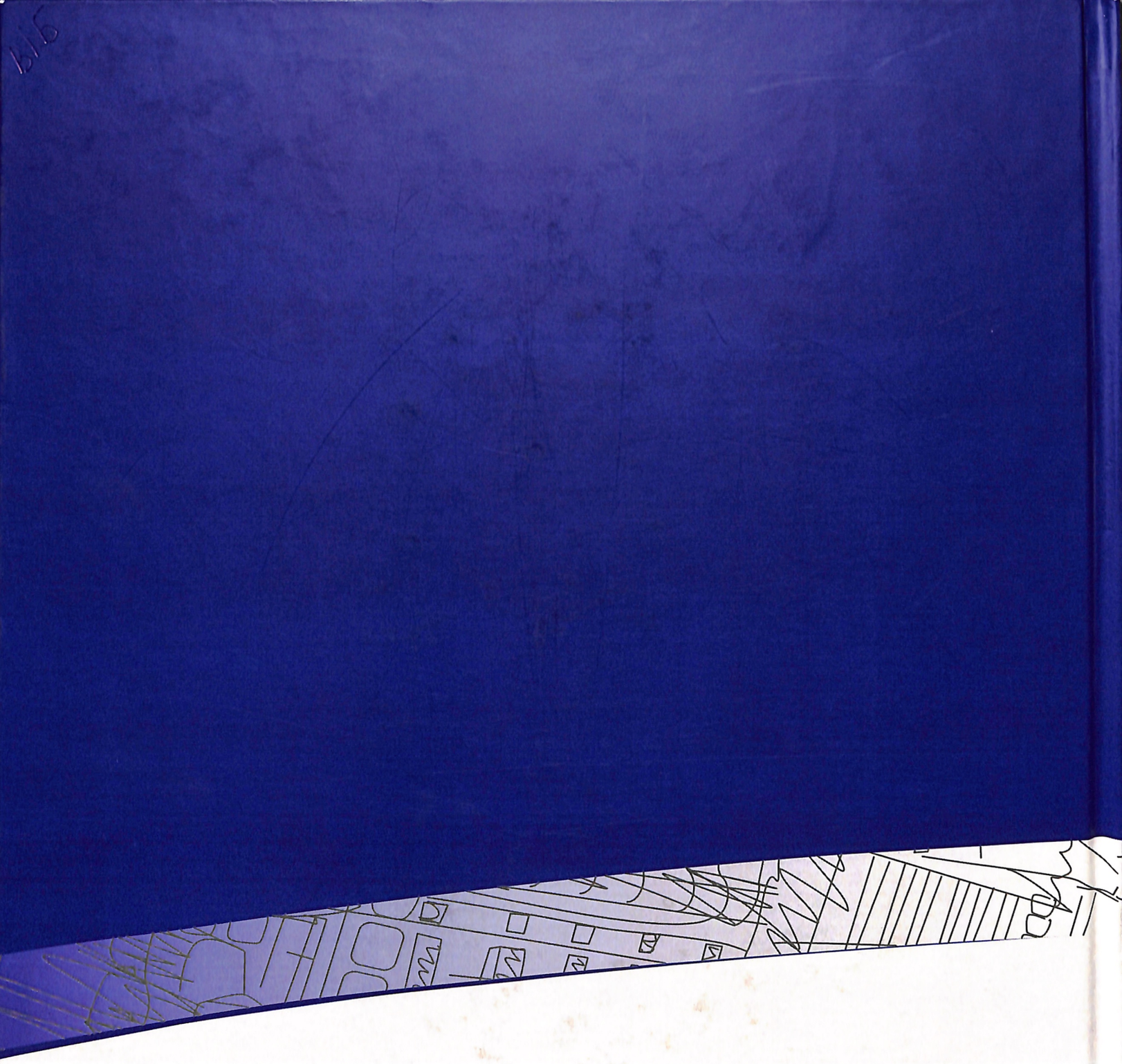
Комп'ютерна верстка та дизайн:
І. Г. Колесник

Підписано до друку 05.11.2024 р. Формат 60х84/8.
Гарнітура «*Minion Pro*». Папір для мн. ап.
Ум. друк. арк. 32,6. Обл.-вид. арк. 35,7. Наклад 500 пр.

Адреса редакції і видавця:
ХДАК, Україна, 61057, м. Харків, Бурсацький узвіз, 4
тел. (057) 731-27-83. e-mail: rvv2000k@ukr.net.
Свідоцтво про держреєстрацію ДК №3274 від 04.09.2008 р.

Віддруковано в ПП Озеров Г. В.
м. Харків, вул. Університетська, 3, кв. 9.
Свідоцтво про реєстрацію: № 818604 від 02.03.2000.

БІБ

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ
ХДАК
НАМ 95 РОКІВ

м. Харків, 61057, Бурсацький узвіз, 4

http://ic.ac.kharkov.ua